

GAZETA

wyborcza

wyborcza.pl

NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

Piątek, 26 czerwca 2026 | Redaktorka prowadząca Alina Janusz | Cena gazety 12,99 zł (w tym 8% VAT) | nr 147.11246, 1

Nakład 85 tys. + 322 tys. prenumerat cyfrowych

Gospodarka

Bieda emerytury kobiet

– Jeśli nic nie zmienimy, Polki nie będą w stanie się utrzymać z własnej emerytury. Będą zdane na pomoc bliskich albo na opiekę społeczną – mówi dr Marcin Woje-wódka z Instytutu Emerytalnego. **Obecnie emerytura Polek jest przeciętnie 1650 zł mniejsza niż Polaków ► 13**

Sport

Mundial w USA

Stojąc w korku, oglądam materiał telewizyjny „7News Miami”, której reporter już w lutym pytał, czy „ta budowa będzie kom-promitacją podczas mundialu”. Odpowiadam więc: tak, to kom-promitacja ► 23; **Mundial w USA, Kanadzie i Meksyku: relacje, analizy, komentarze ► Sport.pl**

FOT. REUTERS/MAXWELL BRICENO

Wenezuela

POTĘŻNE TRZĘSIENIA ZIEMI

Do potężnego trzęsienia ziemi w Wenezueli doszło w środę około godziny 18 czasu lokalnego. Według danych amerykańskiej służby geologicznej USGS pierwsze trzęsienie ziemi miało magnitudę 7,2, a kolejne – 7,5, potem nastąpiło ponad 20 wstrząsów. Prezydent Wenezueli Delcy Rodríguez, poinformowała, że jest wiele ofiar śmiertelnych, i ogłosiła stan wyjątkowy. Setki ratowników próbuje odnaleźć ludzi pod gruzami.

• Więcej ► 9

Gdańsk gospodarzem URC

Europa inwestuje w Ukrainę

– Jak mówią nasi wojskowi, albo się zmienisz, albo zginiesz. Ukraina zmienia obronność, energetykę, inwestycje w całej Europie – mówiła premier Ukrainy Julia Swyrydenko pierwszego dnia Konferencji na rzecz Odbudowy Ukrainy w Gdańsku.

Ireneusz Sudak

To pierwsze wydarzenie tej rangi w Polsce na temat powojennej odbudowy Ukrainy. W Gdańsku przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen ogłosiła, że Kijów otrzymał właśnie pierwszą transzę

unijnej pomocowej pożyczki (3,2 mld euro), a wkrótce dostanie też 6 mld euro na produkcję dronów. W sumie chodzi o 90 mld euro, które udało się odblokować dzięki odsunięciu od władzy Viktora Orbána na Węgrzech. Do tej pory Budapeszt wetował pomoc.

– To dowód na to, że wsparcie Europy dla Ukrainy jest trwałe. Apelujemy do wszystkich naszych partnerów o utrzymanie wsparcia, bo silna i niezależna Ukraina leży w naszym wspólnym interesie – oświadczyła von der Layen.

Szefowa KE ogłosiła też uruchomienie Europejskiego Funduszu Flagowego na rzecz Odbudowy Ukrainy, który zainicjowały wspólnie UE, Polska, Francja, Niemcy i Włochy. Do-

celowo ma zmobilizować 1 mld euro na inwestycje.

Tusk: Solidarność to nie slogan

– Drodzy przyjaciele, wasza obecność dzisiaj tutaj jest znakiem dla Polski, dla Ukrainy, dla Europy, dla całego świata, że słowo „solidarność”, tak związane z tym miejscem, to nie jest pusty slogan, tylko treść naszego codziennego życia, naszej współpracy, naszej, po-wiem wprost, wielkiej dziejowej misji – podkreślał premier Donald Tusk, otwierając spotkanie.

Jak dodał, Ukraina chce być częścią zjednoczonej Europy, a warunkiem prawdziwego zjednoczenia za-

wsze było rozumienie własnej historii i gotowość do pojednania.

– Odbudowa Ukrainy nie oznacza tylko naprawy zniszczeń wojennych, ale budowę lepszej Ukrainy, która wzmocni cały kontynent europejski – to już słowa szefa Rady Europejskiej Antonio Costy, który zapewnił, że proces odbudowy będzie szedł w parze z integracją Ukrainy z Unią.

Bez prezydenta Zełenskiego więcej o gospodarce niż o polityce?

Termin konferencji zbiegł się w czasie z najgorszym od lat pogorszeniem się stosunków polsko-ukraińskich. W maju prezydent Wołodymyr Zełenski nazwał jedną z jednostek Sił Zbrojnych Ukrainy imieniem „Bohaterów UPA”. W reakcji na to były prezydent Lech Wałęsa zapowiedział, że nie będzie nosił przypinki z ukraińską flagą, a prezydent Karol Nawrocki odebrał Zełenskiemu Order Orła Białego. Order wrócił do Polski kurierem.

Wołodymyr Zełenski miał uczestniczyć w Ukraine Recovery Conference – URC 2026 i spotkać się w Gdań-

sku z Donaldem Tuskiem, szefową Komisji Europejskiej i kanclerzem Niemiec Friedrichem Merzem. Ostatecznie jednak ukraińskiej delegacji przewodniczy szefowa ukraińskiego rządu Julia Swyrydenko.

– Ukraina i Polska są reprezentowane na poziomie premierów i skutkuje to tym, że skupiamy się bardziej na gospodarce, na umowach, które będą zawierane, a nie na kwestiach przeszłości czy historycznych – ocenił wiceminister obrony Cezary Tomczyk.

Wczoraj Orlen podpisał porozumienia rozszerzające współpracę z Naftohazem (chodzi o handel LNG).

Były obawy, czy eskalacja napięcia nie doprowadzi do fiaska konferencji, lecz – przynajmniej wczoraj – okazały się bezpodstawne.

Polska jest gospodarzem, ale ranga spotkań i liczba międzynarodowych gości (5 tys. osób z 70 krajów świata, w tym 12 premierów) powodują, że polsko-ukraiński spór schodzi nawet nie na drugi, ale na trzeci plan. ●

• Co z ukraińskimi kontraktami dla polskich firm? ► 12

Wydaje Wyborcza Sp. z o.o.
nr indeksu 348198

ISSN 0860-908X

9 770860 908150

26>

Wojciech
Maziarski

Patocelebryta obrzuca błotem dziennikarza

Komentując wypowiedzi dr. Emila Jędrzejewskiego na temat Szpitala Południowego, w którym personel miał rzekomo odpowiadać za śmierć pacjentów (Jędrzejewski nie przedstawił na to dowodów), Krzysztof Stanowski napisał: „Jeśli w rządzie mają jeszcze elementarne wyczucie, to od jutra odwołują misję Giertycha, Arłukowicza czy Czuchnowskiego”.

W ten typowy dla kłamców i oszczerców sposób założyciel Kanału Zero pomówił doświadczonego i nagradzanego dziennikarza „Wyborczej” o to, że wykonuje zlecenia polityków z rządu. I też nie dostarczył żadnych dowodów uzasadniających te insynuacje. Bo przecież nie mógł. Nie da się udowodnić czegoś, co jest kłamstwem.

Nie dziwi mnie, że Stanowski stara się obrzucić błotem Czuchnowskiego. Dziennikarz „Wyborczej” wszedł mu w parade, ujawniając fakty i zadając niewygodne pytania o wiarygodność dr. Jędrzejewskiego. A tymczasem właśnie na rewelacjach tego lekarza twórca

Kanału Zero buduje całą narrację, która ma jemu i jego stacji przynieść rozgłos i związane z tym profity.

Dr Jędrzejewski najpierw twierdził, że poinformował prezydenta Warszawy o nieprawidłowościach w Szpitalu Południowym i został za to zwolniony z pracy. Czuchnowski te słowa sprawdził i okazało się, że po pierwsze, wcale nie

za to go zwolniono, a po drugie: wcale nie poinformował. Bo trudno za oficjalne poinformowanie uznać wysłanie wiadomości w komunikatorze WhatsApp. Stanowski nie uznaje tego za dostateczny powód, by dalej dążyć sprawę. W czasie rozmowy w studiu wszedł wręcz w rolę adwokata chirurga, wyciszając wątki dla niego niewygodne. Gdy np. okazało się, że o rzekomym „saloniku VIP”, w którym ponoć przyjmowano polityków obozu władzy, dr Jędrzejewski tylko od kogoś słyszał i nie ma żadnych dowodów na jego istnienie, Stanowski stwierdził, że „to już tylko szczegółik” niezasługujący na roztrząsanie. Na portalu X zaś umieścił wpis z góry tłumaczący chirurga, który nie chce odpowiadać na niewygodne dlań pytania: „Informacja dla mediów: doktor Emil Jędrzejewski poprosił mnie przed chwilą o przekazanie, że nie będzie udzielał już jakichkolwiek wywiadów czy komentarzy. Powiedział wszystko. Brak odpowiedzi nie będzie oznaczał braku argumentów. Teraz liczy na dogłębne wyjaśnienie sprawy”.

Tak oto udający dziennikarza patocelebryta medialny Krzysztof Stanowski uwiarygadnia opowieści człowieka, którego motywacje są co najmniej niejasne, a prawdomówność budzi wątpliwości. I w tym samym czasie obrzuca błotem Wojciecha Czuchnowskiego – profesjonalistę, który zgodnie z istotą dziennikarskiej misji powiedział: „sprawdzam”. •

Andrzej rysuje

Upały w Polsce Czy padnie rekord temperatury?

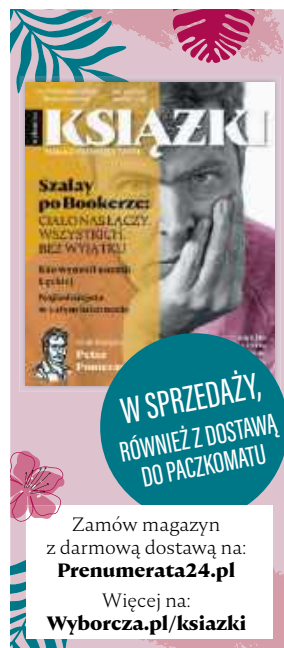
FOT. MATEUSZ SKWARCEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Przed nami wyjątkowo upalne dni. W niedzielę w Lubuskiem, części Dolnego Śląska i Wielkopolski może być nawet 40-41 st. C. Jeśli prognozy się sprawdzą, będziemy mieć najgorętszy dzień w historii pomiarów meteorologicznych w Polsce. Oficjalnie uznawany rekord to 40,2 st. C. Na zdjęciu: plaża nad Świdrem w Józefowie pod Warszawą.

Efekt SAFE

143

PROCENT
Aż o tyle w porównaniu z ubiegłym rokiem wzrosły w maju nowe zamówienia w polskim przemyśle – pokazują dane GUS. Takiego rekordu nie było od ponad dekady. – To zamówienia woj-skowe w ramach programu SAFE – wyjaśniają analitycy PKO Banku Polskiego.
Więcej ► Next.gazeta.pl

www.nekrologi.wyborcza.pl/34440859

Z głębokim smutkiem i żalem żegnamy

Janusza Daszczyńskiego

Prezesa Telewizji Polskiej,
dziennikarza, menedżera i człowieka mediów publicznych

Odszedł człowiek, który przez lata swojej działalności zawodowej pozostawał wierny wartościom rzetelnego dziennikarstwa, dialogu i odpowiedzialności za słowo. Ceniłsi Go za profesjonalizm, kulturę osobistą, życzliwość oraz umiejętność budowania porozumienia ponad podziałami

Dla wielu z nas był nie tylko współpracownikiem, ale także przyjacielem. Będzie nam brakowało Jego mądrości, spokoju i serdeczności.

Rodzinie, Bliskim i Przyjaciółom

składamy wyrazy głębokiego współczucia

Władze i Pracownicy Telewizji Polskiej

www.nekrologi.wyborcza.pl/34440879

Panu

Andrzejowi Abramczukowi

wyrazy współczucia
z powodu śmierci

Mamy

składają

Rada Nadzorcza, Zarząd oraz Pracownicy Grupy Polsat Plus

Rząd zwija program ręcznego sterowania cenami paliw

Ceny paliw na polskich stacjach benzynowych są nadal najniższe w Unii Europejskiej, chociaż rząd przywrócił już wyższe stawki akcyzy od paliw.

Andrzej Kublik

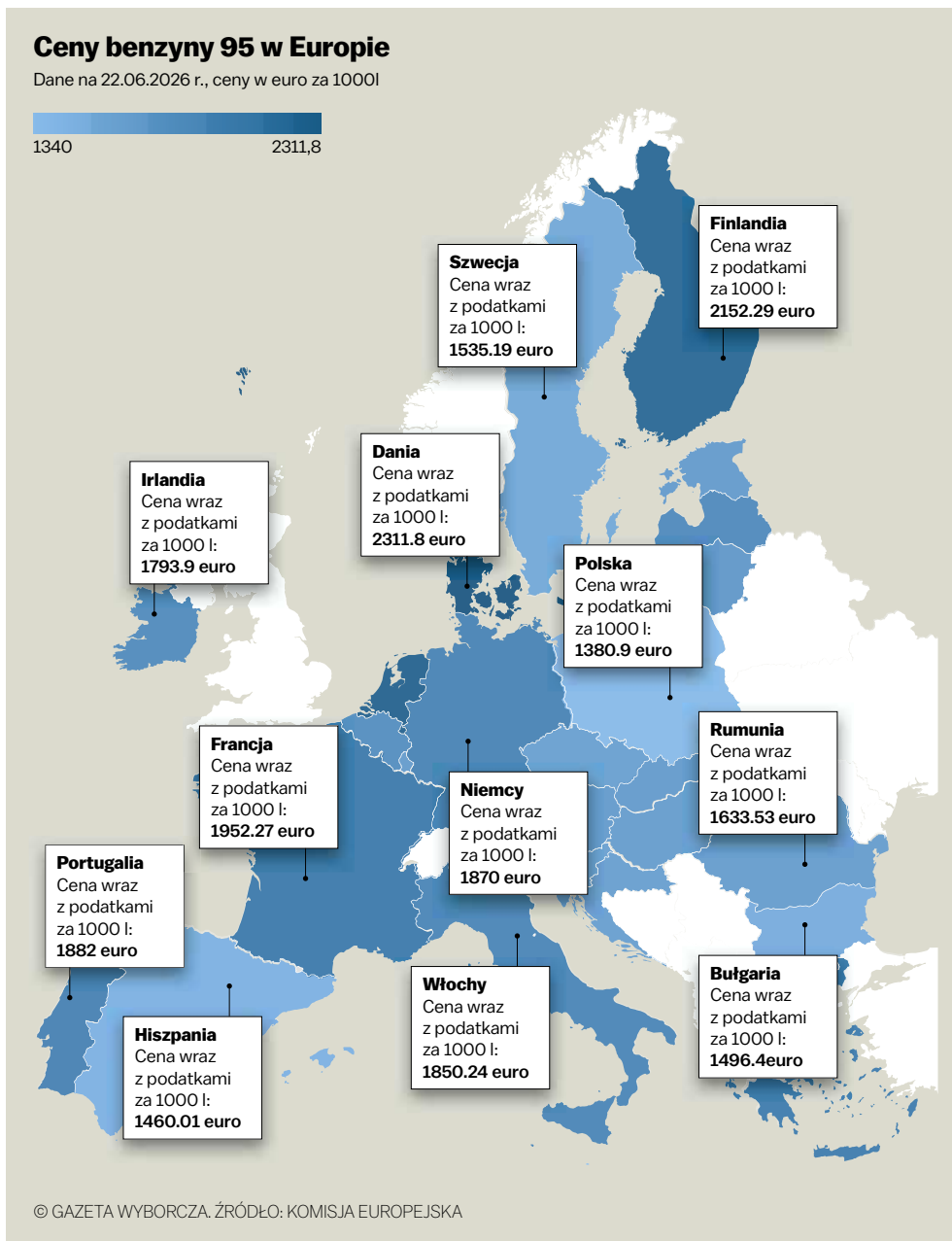
W ostatnich dniach marca rząd premiera Donalda Tuska wprowadził program CPN (Ceny Paliw Niżej), aby zahamować galopadę cen na stacjach benzynowych wywołaną przez starcia na Bliskim Wschodzie po ataku Izraela i USA na Iran.

– Te działania są najmocniejszymi, największymi z punktu widzenia wszystkich państw europejskich – zachwalał CPN minister energii Miłosz Motyka na posiedzeniu rządu, podczas którego przyjęto projekty ustaw z tego programu, już następnego dnia uchwalone przez Sejm, zatwierdzone przez Senat i podpisane przez prezydenta Karola Nawrockiego.

Raj tanich paliw, nie tylko dla Polaków

W ramach programu rząd obniżył stawki podatku akcyzowego od benzyny o 29 groszy na litrze i o 28 groszy na litrze diesla – w obu przypadkach do minimum obowiązującego w UE. Minister finansów Andrzej Domański od końca marca obniżał też o 2/3 stawkę VAT na paliwa, z 23 do 8 proc. Ponadto rząd przywrócił po raz pierwszy od 1990 r. administrowanie rynkiem paliw, wprowadzając urzędowe maksymalne ceny detaliczne benzyny 95- i 98-oktanowej, a także diesla. Ogłasza je codziennie minister energii Miłosz Motyka, a za złamanie limitów ceny stacjom benzynowym grozi kara do 1 mln zł.

Po wprowadzeniu programu CPN rachunki za tankowanie w Polsce dramatycznie spadły. Aż do poziomu najniższego w niemal całej UE (tylko na Malcie tankuje się taniej) – jak wynikało z danych Ko-

misji Europejskiej. KE co tydzień przedstawia dane o średnich cenach paliw silnikowych w poszczególnych państwach Unii. Ceny w zestawieniu Komisji są wyrażone z euro, co ułatwia ich porównywanie.

Z zafundowanej przez rząd przeceny na stacjach benzynowych mogli też korzystać kierowcy z państw, które sąsiadują z Polską. Z licznych doniesień w mediach wiadomo, że szczególnie byli tym zainteresowani kierowcy z Niemiec, gdzie rząd dużo wstrzymuje obniżal podatki od paliw, tłumacząc, że go na to nie stać.

Akcyza wyższa, a ceny wciąż najniższe

W tym miesiącu rząd zaczął zwijać program CPN, tłumacząc to spadkiem ceny ropy naftowej na świecie wskutek wstrzymania walk na Bliskim Wschodzie po podpisaniu wstępnej umowy pokojowej przez USA z Iranem.

Zaczęło się od likwidacji ulg w podatku akcyzowym. Od połowy czerwca fiskus przywrócił standardowe stawki akcyzy od benzyny i oleju napędowego. Ale po tej podwyżce ceny detaliczne paliw na polskich stacjach benzynowych są nadal najniższe w UE (z wyjątkiem specyficznego rynku Malty).

Według najnowszych danych KE w ostatni poniedziałek 22 czerwca średnia cena detaliczna litra benzyny 95-oktanowej wynosiła w UE średnio 1,76 euro. A w Polsce – jedynie 1,38 euro. Na drugim miejscu z ceną 1,46 euro była Hiszpania, a na trzecim Bułgaria (1,5 euro).

Także w Polsce najtaniej kosztowało tankowanie diesla. W UE w ostatni poniedziałek litr tego paliwa kosztował średnio 1,73 euro. Natomiast w Polsce tylko 1,4 euro. Drugie miejsce z ceną 1,47 euro zajęły Czechy, gdzie paliwa produkuje jedynie rafinerie Orlenu, a trzecie Słowacja (1,53 euro), która o włos wyprzedziła Bułgarię i Hiszpanię (po 1,54 euro za litr diesla).

Od lipca Ministerstwo Finansów przywróci standardowe stawki VAT na paliwa, a minister energii przestanie wyznaczać urzędowe maksymalne ceny detaliczne paliw. Czy wtedy nadal ceny paliw w Polsce będą najniższe w UE – okaże się na początku przyszłego miesiąca. ●

REKLAMA

Kraj/34440504

Mamy to. 1 AGORA
GRUPA MEDIOWA #1 W POLSCE

Każdego dnia trafiamy do blisko 15 milionów odbiorców, co daje nam 1. miejsce wśród grup mediowych w Polsce. Dziękujemy, że jesteście z nami.

Źródło: Mediapanel/Gemius; maj 2026

GRUPA MEDIOWA
AGORA

GAZETA
wyborcza

GAZETA.PL

zet radio

tokfm

ams

HELIOS

Afera w Warszawskim Szpitalu Południowym

Zwolniony chirurg domaga się miliona złotych

Emil Jędrzejewski domaga się od Szpitala Południowego miliona złotych z zysku zarobionego przez oddział chirurgii, którego był ordynatorem.

Z zamówionego przez warszawski szpital audytu wynika, że zysk wynikał z zastośowania „kreatywnej księgowości”.

Wojciech Czuchnowski

Wersja lekarza Emila Jędrzejewskiego jest taka, że został zwolniony z powodu zgłaszania nieprawidłowości w szpitalu, związanych z zatrudnieniem Dawida Kacprzyka, lekarza bez specjalizacji i działacza KO, który kierował szpitalnym SOR i w rok zarobił 1,6 mln zł. Kacprzyk nie stawiał się na niektóre dyżury, a po wybuchu afery zwrócił szpitalowi 500 tys. zł. Stracił też posadę i odszedł z KO. Czeką go postępowanie prokuratorskie.

Szpital podkreśla, że przyczyna zwolnienia Jędrzejewskiego była inna. Chodziło o nieprawidłowości w rozliczeniach z NFZ, wszczynanie konfliktów i próbę wyludzenia kilkuset tysięcy złotych. W tej sprawie przeprowadzono audyt zakończony raportem – opisuje on, na czym polegał problem z pieniędzmi, które lekarz dostał, ale żądał jeszcze dodatkowych.

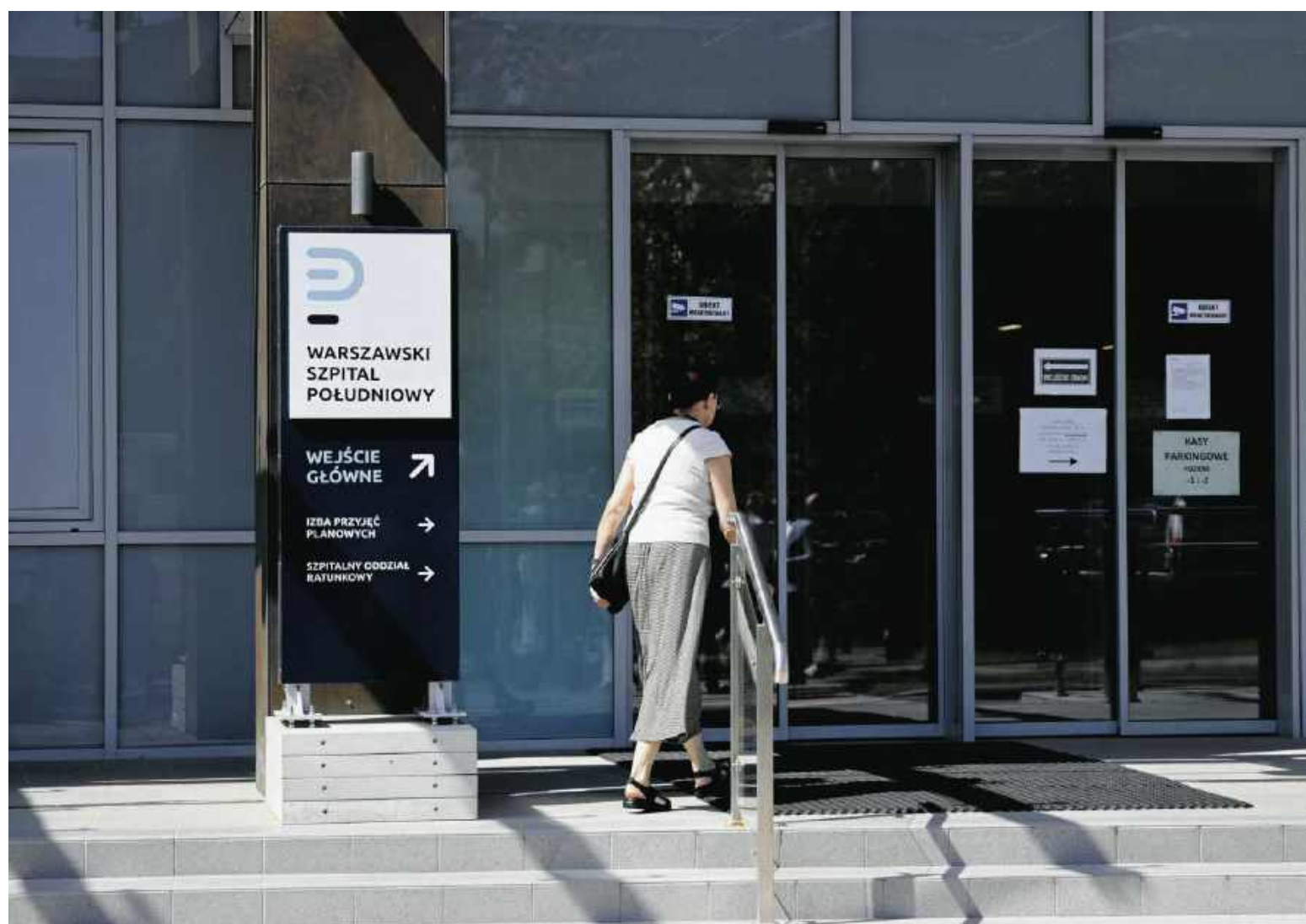
„Umęczyć człowieka, żeby chodził po sądach”

Nowa dyrektorka Szpitala Południowego podważa bowiem wysokość nagród, jakie Jędrzejewski dostawał jako ordynator oddziału chirurgii w ramach kontraktu. Sprawa wyszła na jaw, kiedy lekarz zgłosił się po dodatkowe 400 tys. zł premii.

Pieniądzy nie dostał, a dodatkowo wezwano go do zwrotu 500 tys. zł – z 700 tys. zł, które już otrzymał.

„Wyborcza” ma pełną treść stanowiska szpitala z wezwaniem do zapłaty niezależnej premii.

Ordynator chirurgii jednak pieniędzy nie oddał, więc szpital skierował sprawę do sądu. Niedawno, 15 maja 2026 roku, w Sądzie Rejonowym w Wołominie odbyła się pierwsza – na tym etapie ugodowa – rozprawa. Dr Jędrzejewski nie przyszedł na nią,

• Szpital Południowy, Warszawa, 23 czerwca 2026 r.

FOT. MATEUSZ SKWARCZEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

choć odebrał zawiadomienia. W tej sytuacji sąd orzekł „niezawarcie ugody wobec niestawienia się jednej ze stron”. W efekcie proces dopiero się zaczyna.

Podczas wywiadu w Kanale Zero lekarz mówił o tej sprawie. Pokazał jedną z trzech swoich umów ze szpitalem i zaznaczył, że był tam zapis o nagrodzie w wysokości 10 proc. od zysków oddziału chirurgii. Chwalił się, że gdy został ordynatorem, jego oddział przestał przynosić straty. Nie wyjaśnił jednak, dlaczego szpital chce od niego zwrotu pieniędzy. Stwierdził, że

placówka jest mu winna „grubo ponad milion złotych”.

– Jestem spokojny o wynik starcia przed sądem – przekonywał. Zapytany o wezwanie do zapłaty 531 tys. zł niezależnej premii oświadczył: – Tu chodzi o pętlę czasu, żeby umęczyć człowieka, żeby chodził po sądach i upominał się o swoje.

Trzy umowy Emila Jędrzejewskiego

Dr Jędrzejewski pracował w Warszawskim Szpitalu Południowym od października 2022 r. Zakontaktował się – tak jak wielu lekarzy – jako Indywidualna Praktyka Lekarska. Ówczesny prezes szpitala Artur Krawczyk zawarł z chirurgiem trzy umowy.

Pierwsza dotyczyła kierowania Oddziałem Chirurgii. Wynagrodzenie – 36 tys. zł miesięcznie. W pkt 2 umowy znajduje się zapis, że ordynatorowi przysługują „10 proc. zysku wypracowanego przez Oddział, rozliczanego w okresach półrocznych od stycznia do czerwca i od lipca do grudnia”.

Natomiast w pkt 3 wpisano dodatek „od liczby zrealizowanych procedur medycznych i 50 proc. wartości procedur zapłaconych przez NFZ”. Wliczając nagrodę z pkt 2 i dodatki z pkt 3, tylko z tej jednej umowy Jędrzejewski był w stanie zarobić 60-70 tys. zł miesięcznie.

Druga umowa dotyczyła dyżurów. Stawka została określona na 200 zł za godzinę. Przy ośmiu dyżurach w miesiącu (po 16 godzin każdy) daje to kolejne 25,6 tys. zł miesięcznie.

Jest jeszcze trzecia umowa, która dotyczy realizowanych przez oddział chirurgiczny usług komercyjnych. W tym przypadku ordynator dostawał 0,89 zł za punkt według punktacji z cennika NFZ za usługi medyczne i 50 proc. stawki za procedury medyczne realizowane w ramach działalności komercyjnej.

Ze względu na liczne zmiany w każdym roku wysokość dochodów ordynatora tylko z pracy w tym szpitalu (bo ma jeszcze inne zajęcia, w tym praktykę prywatną) była inna. Według danych, które ma „Wyborcza”, w 2024 r. dr Jędrzejewski zarobił 1,288 mln zł.

Wypowiedzenie, które dostał 22 września 2025 r., oznaczało dla niego utratę głównego źródła dochodów. Do tego szpital zażądał od niego zwrotu ponad pół miliona złotych.

Zdaniem naszych rozmówców przed odejściem ordynator groził, że „tak tego nie zostawi” i „ze wszystkimi się policzy”.

Dla zrozumienia źródeł konfliktu kluczowa jest umowa pierwsza i jej pkt 2, który mówi o 10 proc. od zysku oddziału chirurgii. 10 proc. to bardzo wysoka prowizja.

Nowa dyrektorka Szpitala Południowego podważa wysokość nagród, jakie Jędrzejewski dostawał jako ordynator oddziału chirurgii w ramach kontraktu. Sprawa wyszła na jaw, kiedy lekarz zgłosił się po dodatkowe 400 tys. zł premii. Pieniądzy nie dostał, a dodatkowo wezwano go do zwrotu 500 tys. zł – z 700 tys. zł, które już otrzymał

Afera w Warszawskim Szpitalu Południowym

ch

zja, na ogół – jeśli takie są – wynoszą między 0,5 a 1,5 proc.

Ale nie tylko to zwróciło uwagę nowej dyrektorki szpitala Anny Łukasik, która objęła posadę w kwietniu 2025 r. i zleciła zewnętrznego audyt. Z raportu „Weryfikacja poprawności naliczenia wynagrodzenia w Szpitalu dla lek. Emila Jędrzejewskiego” wynika, że duży zysk oddziału chirurgii był wynikiem zastosowania przez ordynatora „kreatywnej księgowości”.

Koszty wyprowadzone poza oddział chirurgii

Na oddziałach chirurgii jednym z największych obciążeń są koszty opieki anestezyjologicznej podczas operacji. Jędrzejewski wyprowadził te koszty poza swój oddział – płacił za nie Oddział Intensywnej Terapii tego samego szpitala. Dzięki temu „chirurgia” mogła wykazywać zysk.

Audyt zarządzony przez dyrektorkę Łukasik radykalnie skorygował wyliczenia, dzięki którym Jędrzejewski dostał 712 tys. zł premii i domagał się kolejnej nagrody. 30 września 2025 r. lekarz otrzymał od szpitala wezwanie do oddania 531 tys. 962 zł „tytułem zwrotu nienależnego świadczenia”. W piśmie skierowanym do ordynatora napisano: „Wynik oddziału [chirurgii] za 2023 r. został znacząco zawyżony. Zgodnie z ustaleniami Audytu prawidłowy wynik oddziału za 2023 r. wynosi 1 mln 808 tys. zł”.

To oznacza, że nagroda roczna lekarza powinna wynosić nie 712 tys. zł, lecz 180 tys. zł.

W audycie wyliczono też, że roku 2024 oddział chirurgii nie zamknął zy-

skiem (jak uważał ordynator), ale stratą w wysokości 2,117 mln zł. Jest też wyliczenie za okres najnowszy – od stycznia do września 2025 r. Wynik „Oddziału Chirurgii Ogólnej i Proktologicznej za przedmiotowy okres wynosi minus 704 tys. 92 zł” – podaje szpital. I konkluduje, że „w związku z tym nie przysługuje Panu premia wynikająca z umowy”.

Tydzień przed wezwaniem do zwrotu pieniędzy szpital wypowiedział umowę z dr. Jędrzejewskim. Ordynator premii nie oddał, więc szpital skierował sprawę do sądu.

„Wyborcza” dwa razy prosiła Jędrzejewskiego o rozmowę i wyjaśnienia w różnych kwestiach, które go dotyczą. Raz przesłał nam pytania. Jędrzejewski odpisał: „Panie Redaktorze, proszę realizować swój pomysł na przedstawienie mnie. Na Pana pytania odpowiem we wtorek”.

Po wtorkowym wywiadzie w Kanale Zero Jędrzejewski zapowiedział, że nie będzie już udzielał wywiadów ani komentarzy.

Incydent przed odprawą

Dyrekcja Szpitala Południowego złożyła też na Jędrzejewskiego doniesienie do prokuratury. Chodziło o zajęcie z 16 września 2025 r. Była godz. 7.35 i personel warszawskiego szpitala schodził się na poranną odprawę. Wśród lekarzy byli Jędrzejewski oraz Kacprzyk, którzy byli w konflikcie.

Jędrzejewski miał podejść do Kacprzyka i krzyczeć wzbudzonym głosem: „ze mną zaczynasz?”, „ty jeb... mały gnoju”, „zaje... cię kur...”.

Gdy Kacprzyk odpowiedział, że „nie życzy sobie takich słów”, Jędrzejewski popychał go na ścianę. Świadcami incydentu byli inni lekarze. Kacprzyk po odprawie zgłosił zdarzenie do dyrekcji szpitala.

Napisał: „Pan Emil Jędrzejewski kierował w moją stronę groźby, które wzbudzają moją obawę, że zostaną spełnione. Podczas mojej pracy w szpitalu nie czuję się bezpiecznie, lek. Jędrzejewski wyraża głęboką nienawiść oraz stosuje przemoc psychiczną i jak dzisiaj pokazał, fizyczną wobec mojej osoby”.

Pod notatką podpisał się jeden ze świadków – lekarz z oddziału chirurgii. Szpital skierował sprawę do prokuratury. Ta nie podważyła prawdziwości przebiegu zda-

• Lekarz Emil Jędrzejewski
FOT. TOMASZ URBANEK/DDTVN/EAST NEWS

Jędrzejewski miał podejść do Kacprzyka i krzyczeć wzbudzonym głosem: „ze mną zaczynasz?”, „ty jeb... mały gnoju”, „zaje... cię kur...”. Gdy Kacprzyk odpowiedział, że „nie życzy sobie takich słów”, Jędrzejewski popychał go na ścianę. Świadcami incydentu byli inni lekarze

rzeń, ale odmówiła zajęcia się incydentem. Zaznaczono, że zawiadomienie o przestępstwie powinien złożyć sam dr Kacprzyk, a nie szpital.

Jednak Kacprzyk nie złożył indywidualnego zawiadomienia.

Jędrzejewski w Kanale Zero mówi o zabijaniu

We wtorek 23 czerwca Jędrzejewski w Kanale Zero – w trakcie rozmowy z Krzysztofem Stanowskim – oskarżył Kacprzyka o uśmiercanie pacjentów na SOR-ze. Żadnych dowodów nie przedstawił, ale stwierdził, że „wierzy w wymiar sprawiedliwości”. Stanowski podkręcał ten wątek. Mówił, że policja powinna następnego dnia zamknąć szpital.

Obydwa kilka razy mówili o „uśmiercaniu pacjentów” i o tym, że „pacjenci ginęli”.

W pewnym momencie Stanowski zapytał: – Ile osób by dzisiaj żyło, gdyby Dawid Kacprzyk nie kierował SOR-em?

Jędrzejewski: – Uważam, że każdy przypadek śmierci na SOR-ze powinien być teraz zbadany.

Na koniec prowadzący wywiad oświadczył, że „podziwia Jędrzejewskiego za to, co tu powiedział”.

Prokuratura zareagowała natychmiast. Już w środę 24 czerwca wezwała Jędrzejewskiego na przesłuchanie. Lekarz żadnych dowodów nie przedstawił. Podał tylko notatkę z dwoma numerami PESEL pacjentów, którzy jego zdaniem mogli umrzeć przez zaniedbania na SOR-ze zarządzanym przez Kacprzyka. Kilkadziesiąt pytań prokuratorów zbył milczeniem.

Nie oddał też śledczym telefonu, w którym miał mieć dowody na to, że zawiadał prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego o nieprawidłowościach.

Tłumaczył, że nie zabrał go na przesłuchanie. Ponownie ma zeznawać w poniedziałek, w towarzystwie adwokata.

Według ustaleń „Wyborczej” na SOR-ze doszło do 5 z 12 wszystkich zgonów zgłoszonych do prokuratury w przypadku Szpitala Południowego (zdecydowaną większość złożył sam szpital, to standardowa procedura). W żadnej sprawie nie pojawia się nazwisko Kacprzyka. W jednej jest za to nazwisko doktora Jędrzejewskiego, choć nie wiemy, w jakiej roli.

Po przesłuchaniu Jędrzejewskiego oświadczenie wydał Kacprzyk. Napisał: „Kategorycznie oświadczam: dr Emil Jędrzejewski bezpodstawnie łączy mnie ze zdarzeniami, z którymi nie miałem nic wspólnego. Dotyczy to w szczególności dwóch spraw przywołanych w wywiadzie [dla Kanalu Zero]: śmierci pacjenta w łazience Szpitalnego Oddziału Ratunkowego oraz rzekomego wykonania tomografii komputerowej pacjenta po jego śmierci. W pierwszej sprawie toczy się postępowanie karne, którego nie jestem stroną. Druga sprawa – o ile w ogóle miała miejsce – nie dotyczy okresu mojego zatrudnienia w Szpitalu Południowym” – zakończył. ●

JUTRO W „WYBORCZEJ”

Wydanie
sobotnie „Wyborczej”
możesz kupić

OD SOBOTY
DO CZWARTKU!

Szukaj w punkcie
sprzedaży prasy.

WAKACJE Z APKAMI:

Pociąg napakowany wczasowiczami już nam odjechał

PRZEMOC WOBEC DZIECI:

Władza rodzicielska to w Polsce świętość

MARTA GALEWSKA-KUSTRA:

Kiedy pisałam „Pucia”, nie myślałam o pieniądzach

Tak dorabiali ludzie Ziobry

W czasach Zbigniewa Ziobry 38 prominentnych prokuratorów Prokuratury Krajowej dorobiło na dodatkach mieszkaniowych w sumie ponad 2,3 mln zł. Prokuratura ustala dziś, ilu z nich miało w tym czasie mieszkania w stolicy. Ujawniamy, do kogo trafiły dodatkowe apaże.

Ewa Ivanova, Gazeta Wyborcza
Mariusz Jałoszewski, OKO.press

Śledztwo w sprawie dodatków mieszkaniowych, które w czasach rządu PiS pobierali śledczy Prokuratury Krajowej, prowadzi wydział spraw wewnętrznych PK. Według naszych ustaleń badanych jest kilka wątków. Jeden z nich dotyczy podejrzenia wyłudzenia środków publicznych i przekroczenia uprawnień dla korzyści majątkowej.

Prokuratorzy pobierali bowiem ryczałty przeznaczone dla śledczych przebywających na delegacji, choć pracowali w prokuratorskiej centrali w Warszawie i na żadnej delegacji nie byli. Zarabiali miesięcznie ok. 30-40 tys. zł plus dodatki specjalne i nagrody, ale nie pogardzili kolejnymi ok. 3 tys. zł.

W latach 2016-2018 zgodę na ryczałty wydawał ówczesny prokurator krajowy Bogdan Święczkowski, dziś prezes Trybunału Konstytucyjnego. Dopiero w 2018 roku stworzono do tego ustawową podstawę. On sam taką zgodę dostał od ówczesnego prokuratora generalnego Zbigniewa Ziobry.

Jak ujawniliśmy wczoraj w „Wyborczej” i OKO.press, ryczałt mieszkaniowy pobierała też Grażyna Stronikowska, dziś szefowa Prokuratury Europejskiej w Polsce. W latach 2016-2018 dostała w sumie w ten sposób ponad 72 tys. zł. Jej przykład jest szczególnie bulwersujący, bo miała własne mieszkanie w stolicy.

Właśnie takimi beneficjentami ryczałtów szczególnie interesują się śledczy. Sprawdzają też, czy któryś z nich pobierał ryczałt, choć w tamtym czasie mieszkał w stolicy u bliskich lub znajomych, bo pojawiają się i takie tropy.

Czy to było etyczne?

Jak ustaliliśmy, w podobnej sytuacji jak Stronikowska był też Zbigniew Górsczyk, który od 2009 roku jest prokuratorem Prokuratury Krajowej. Za czasów Zbigniewa Ziobry pracował w prokuratorskiej centrali, gdzie pełnił funkcję zastępcy dyrektora Departamentu do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej, a potem był wizytatorem. Po zmianie władzy w 2023 roku wciąż pracuje w Prokuraturze Krajowej, pełni funkcję wizytatora w biurze prezydyjnym. W październiku 2024 roku Adam Bodnar powołał go na rzecznika dyscyplinarnego ministra sprawiedliwości. Górsczyk dostał do prowadzenia postępowanie wyjaśniające w sprawie nieprawidłowości w kierowaniu Prokuraturą Okręgową w Szczecinie i Prokuraturą Rejonową w Świnoujściu w latach 2016-2024.

W latach 2016-2018 Górsczyk dostał z tytułu ryczałtu mieszkaniowego 72,9 tys. zł. Zaraz po objęciu fotela prokuratora krajowego

• **Zbigniew Ziobro i Bogdan Święczkowski**
FOT. KAMILA KOTUSZ
/ AGENCJA WYBORCZA.PL

przez Bogdana Święczkowskiego, w marcu 2016 roku, wystąpił do niego o zgodę na zamieszkanie w innej miejscowości – w Krakowie – i tego samego dnia ją dostał. Uzasadniał to tym, że tam ma najbliższą rodzinę.

Po dwóch miesiącach Górsczyk zwrócił się do Święczkowskiego o wypłatę miesięcznego ryczałtu na pokrycie kosztów zamieszkania w Warszawie. W tym wniosku przyznał, że ma własne mieszkanie w stolicy, które kupił na kredyt. Ale jego stałym miejscem zamieszkania jest Kraków. Święczkowski wydał zgodę już następnego dnia.

Jako podstawę prawną podawano przepis o ryczałcie mieszkaniowym dla prokuratorów delegowanych, plus artykuł wskazujący na stosowanie tego przepisu wobec prokuratorów Prokuratury Krajowej. Problem w tym, że brzmienie tych artykułów z lat 2016-2018 pozwalało wypłacać ryczałty mieszkaniowe prokuratorom Prokuratury Krajowej, ale tylko tym, którzy rzeczywiście byli delegowani.

Skierowaliśmy do prokuratora Górsczyka całą listę pytań. Dopytywaliśmy m.in. jakie było przeznaczenie ryczałtu mieszkaniowego, który pobierał. Czy wynajmował w latach 2016-2018 mieszkanie w Warszawie? Czy miał własne? A jeśli tak, czy pobieranie ryczałtu było zgodne prawem i zasadami etycznymi prokuratorów?

„Z uwagi na postępowanie prowadzone przez wydział spraw wewnętrznych Prokuratury Krajowej nie udzielił informacji w zakresie określonym pytaniami przesłanymi w korespondencji elektronicznej” – odpowiedział nam prokurator Zbigniew Górsczyk.

38 beneficjentów dodatków

Za czasów Zbigniewa Ziobry prokuratura nie chciała ujawniać, kto i ile skorzystał na ryczałtach, choć chodzi o środki publiczne pobierane przez funkcjonariuszy publicznych. Teraz mamy pełną listę 38 beneficjentów dodatków. Na nasz wniosek dane zebrała Prokuratura Krajowa.

Na liście są kluczowi prokuratorzy Ziobry należący do sprzyjającego mu stowarzyszenia Ad Vocem. Wśród tych, którzy zyskali na dodatkach najwięcej, jest Bogdan Święczkowski – dostał 78 029 zł. Taką samą kwotę uzyskali: Robert Hernand, obecnie jeden ze zbuntowanych zastępców

prokuratora generalnego, Krzysztof Sierak, zastępca prokuratora generalnego, Marek Pasione, zmarły w 2022 roku zastępca prokuratora generalnego.

Nieco mniej na ryczałtach zarobił Przemysław Funiok, były zastępca prokuratora generalnego ds. wojskowych (obecnie w stanie spoczynku). Dostał 77 130 zł.

Dodatek pobierał także drugi z najbardziej zbuntowanych zastępców obecnego prokuratora generalnego Michał Ostrowski, wówczas dyrektor departamentu do spraw przestępczości gospodarczej (58 950 zł).

Na liście beneficjentów byli też inni znani prokuratorzy z czasów „dobrej zmiany”: Jarosław Duś, kiedyś dyrektor biura Prokuratury Krajowej, potem orzekający w nielegalnej Izbie Dyscyplinarnej SN, a obecnie sędzia tej Izby w stanie spoczynku (na ryczałcie zarobił 58 950 zł), Jarosław Hołda, były dyrektor biura kadr PK, obecnie w stanie spoczynku (77 130 zł), Barbara Sworobowicz, za Ziobry dyrektorka departamentu postępowania przygotowawczego (58 950 zł), Tomasz Szafranski, wówczas dyrektor biura prezydyjnego, w 2019 roku reprezentował Prokuratora Generalnego przed TSUE ws. pytań prejudycjalnych SN dotyczących Izby Dyscyplinarnej (58 950 zł), Beata Marczak, zastępca prokuratora generalnego ds. przestępczości zorganizowanej i korupcji (43 200 zł), Jacek Wygoda, później wadliwy neo-sędzia SN z nielegalnej Izby Dyscyplinarnej, obecnie w stanie spoczynku (75 600 zł), Ryszard Witkowski, kolejny późniejszy neo-sędzia z nielegalnej Izby Dyscyplinarnej, obecnie w Izbie Karnej SN (45 900 zł), Grażyna Stronikowska, obecnie szefowa Prokuratury Europejskiej w Polsce (72 900 zł), Krzysztof Schwartz, były już szef zespołu śledczego ws. katastrofy smoleńskiej (20 970 zł).

Ponadto w latach 2016-18 ryczałty mieszkaniowe pobierali prokuratorzy Prokuratury Krajowej:

- Robert Bednarczyk – 29 700 zł,
- Stanisław Bończak – 75 600 zł,
- Sebastian Chmielewski – 58 950 zł,
- Tadeusz Cieśla – 64 800 zł,
- Jerzy Engelking – 77 580 zł,
- Jarosław Fijałkowski – 43 200 zł,
- Henryka Gajda-Kwapień – 77 580 zł,
- Jerzy Gajewski – 20 970 zł,
- Zbigniew Górsczyk – 72 900 zł,
- Wojciech Kasztelan – 77 580 zł,
- Bożena Kiecol – 77 580 zł,
- Grzegorz Krysmann – 77 580 zł,
- Marek Kuczyński – 20 970 zł,
- Daniel Lerman – 1800 zł,
- Wacław Michrowski – 77 600 zł,

- Barbara Nowińska – 77 580 zł,
- Agata Piasny – 58 950 zł,
- Renata Pietrzak – 59 400 zł,
- Jacek Radoniewicz – 75 600 zł,
- Zbigniew Siejbik – 77 580 zł,
- Andrzej Szeliga – 75 600 zł,
- Jacek Więckowski – 1800 zł,
- Anita Woźniak-Rzążewska – 77 580 zł.

Sprawa dodatków toczy się od lat

Furtkę do pobierania ryczałtów mieszkaniowych przez prokuratorów Prokuratury Krajowej stanowił uchwalony przez PiS specjalny przepis w ustawie prawo o prokuraturze (obowiązujący od marca 2016 r.). Zgodnie z nim regulacja dotycząca dodatków mieszkaniowych dla prokuratorów delegowanych odnosi się także do prokuratorów Prokuratury Krajowej. Nie mówiła jednak nic o tych pracujących na stałe w miejscu powołania, czyli w stolicy.

Pod koniec 2016 r. minister sprawiedliwości próbował zalegalizować dodatki rozporządzeniem. Ale dopiero w 2018 r. pod presją krytyki medialnej dokonano zmiany ustawy – wrzucono ją do jednej z nowelizacji autorstwa posłów PiS. Prokuratura Ziobry dowodziła wówczas, że chodzi o „doprecyzowanie”, które „usunie ryzyko błędnej i sprzecznej z ratio legis wykładni tego przepisu”. Ale zdaniem części prawników po prostu dorobiono w ten sposób podstawę ustawową do wypłat.

Zdaniem prokuratora Krzysztofa Parchimowicza, pierwszego prezesa stowarzyszenia Lex Super Omnia (obecnie w stanie spoczynku), zmiana ustawy z 2018 roku, była przyznaniem się do błędu. Ale nie rozwiązała problemu już pobranych świadczeń od 2016 roku. Trwające dziś śledztwo to pokłosie złożonego przez niego zawiadomienia.

Za czasów Ziobry sprawę ukłębano. Po pierwszym zawiadomieniu w sierpniu 2017 roku prokuratura odmówiła wszczęcia śledztwa. Rozstrzygnięcie wydał sam ówczesny szef Prokuratury Okręgowej w Warszawie Paweł Blachowski, który zrobił błyskawiczną karierę za Ziobry. We wrześniu 2019 roku kolejne zawiadomienie w tej sprawie złożył zarząd Lex Super Omnia, wskazując na podejrzenie przekroczenia uprawnień przez Zbigniewa Ziobrę przy wydawaniu rozporządzenia (poza upoważnienie ustawowe). Zawiadomienie potraktowano jak wniosek o podjęcie starego postępowania i znów odmówiono prowadzenia sprawy, tym razem z powodu braku nowych okoliczności.

Potem śledczy ze stowarzyszenia Ad Vocem – z którego wywodziło się wielu beneficjentów dodatków w Prokuraturze Krajowej – przystąpili do kontrataku. Skierowali do jednej z prokuratur zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez zarząd Lex Super Omnia, które miało polegać na „fałszywym oskarżeniu ministra sprawiedliwości o przekroczenie uprawnień”. Trafiło ono do Prokuratury Okręgowej w Ostrołęce, która próbowała ścigać zarząd Lex Super Omnia za fałszywe oskarżenie i zawiadomienie o niepopelnionym przestępstwie.

Obecne śledztwo w sprawie ryczałtów i jego kierunki to efekt trzeciego zawiadomienia, które już po wyborach w lutym 2024 roku złożył Krzysztof Parchimowicz. Toczy się w sprawie, a więc nikomu nie postawiono zarzutów. ●

W najbliższych dniach opublikujemy kolejne teksty, w których ujawnimy, komu za tę sprawę mogą grozić zarzuty karne i czy prokuratura będzie domagać się zwrotu ryczałtów.

*Za czasów Zbigniewa Ziobry
sprawę ukłębano*

Wyjść poza prawnicze getto

– **Zrzucanie odpowiedzialności na naukowców za to, jak fatalnie działa system, to duża nieodpowiedzialność** – mówi prawniczka prof. Karolina Kremens, laureatka grantu Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych.

Alicja Gardulska

Europejska Rada ds. Badań Naukowych (ERC) ogłosiła we wtorek listę 319 naukowców, którzy dostaną dofinansowanie o łącznej wartości ponad 838 mln euro. To prestiżowe granty typu „Advanced” – przeznaczone na wybitne projekty badawcze, przygotowane przez naukowców o uznanym dorobku.

W tym gronie jest tylko jedna badaczka z Polski. Dostanie 2,5 mln euro na pięcioletni projekt badawczy. To pierwszy grant w historii Uniwersytetu Wrocławskiego. I pierwszy w Polsce w naukach prawnych.

ROZMOWA Z

DR HAB. KAROLINĄ KREMENS

profesorką Uniwersytetu Wrocławskiego

ALICJA GARDULSKA: Jak dużo trzeba włożyć pracy, by móc świętować taki sukces?

DR HAB. KAROLINA KREMENS: Nad projektem, który zdobył uznanie ERC, pracowałam sześć lat. Ludzie się do tego rzadko przyznają, a ja mówię otwarcie: udało się za drugim podejściem.

W 2023 roku nie przeszłam do drugiego etapu. Dziś wiem, że wtedy było dla mnie za wcześnie. Ale i tak byłam zadowolona, bo dostałam ocenę B, co znaczyło, że w moim pomysle jest potencjał.

Na czym polega pomysł?

– Łączę w nim trzy rzeczy: feministyczną teorię prawa, proces karny oraz technologiczną transformację, która na naszych oczach przeobraża różne społeczne struktury, w tym prawo. Wychodzę z założenia, że proces karny – jak i całe prawo – nie został ukształtowany z udziałem wszystkich zainteresowanych osób. Tworzyli go mężczyźni, kobiety nie były wtedy pytane o zdanie. Pewne założenia zostały stworzone w czasach, kiedy byłśmy marginalizowane.

W ostatnim siedemdziesięcioleciu kobiety zdołały wywalczyć pewne zmiany w procesie karnym, ale tylko w określonych obszarach, np. dotyczących przestępstw o charakterze seksualnym, przemocy domowej, praw kobiet i dzieci czy praw ofiar w postępowaniu. Przykładem może być zmiana definicji przestępstwa zgwałcenia poprzez uwzględnienie zgody, co udało się także w Polsce.

Ale nadal jest to prawnicze getto. Feministki mogą się zajmować przestępstwami seksualnymi czy przemocą domową, ale cała reszta jest święta i niepodważalna.

Mój pomysł polega na tym, by feministyczną teorię prawa zastosować

do procesu karnego. Przemysłuć go na nowo z udziałem marginalizowanych grup i zobaczyć, co powinno zostać zmienione. A nadarza się do tego idealna okazja. Era cyfrowa już zmienia fundamenty i zasady procesu karnego, w taki sposób, że nawet tego nie zauważamy. Możemy wykorzystać transformację cyfrową, by na nowo przemysłuć zasady, wykorzystując właśnie feministyczną teorię prawa. Jeśli nie zrobimy badań, istnieje niebezpieczeństwo, że technologia spetryfikuje system. Powieli wzorce, które negatywnie wpływają na osoby już marginalizowane.

Czy możemy podać przykład tego, co w nowej rzeczywistości warto przemysłuć na nowo?

– Np. zdalne postępowanie karne. Uważamy, że ułatwia życie, bo pozwala uczestniczyć w rozprawie osobom, które z różnych powodów nie mogłyby dotrzeć do sądu. Ale nie dostrzegamy zagrożeń. Czy mamy pewność, że zeznania są składane z bezpiecznego miejsca? Przecież widzimy tylko to, co obejmuje obiektyw kamery, nie widzimy całego mieszkania. A może poza kadrem siedzi sprawca albo inna osoba, która wpływa na zeznania?

Proces karny to dla mnie laboratorium. Za pomocą narzędzi, które daje feministyczna teoria prawa, przemysłuć, jak działa. Przyjrzyć się dowodom elektronicznym, zdalnym postępowaniom karnym i podejmowaniu decyzji przez algorytmy oraz sztuczną inteligencję. Badania będą prowadzone równocześnie w Polsce i w Kanadzie, zakładają m.in. analizę orzecznictwa, obserwację rozpraw, wywiady z przedstawicielkami obu systemów.

Wspomniała mi pani wcześniej, że jest gotowa na to, że niektórzy prawnicy będą przewracać oczami. – Bo to nie jest naturalna perspektywa, nie wszyscy są gotowi na zmianę kulturową. Ale o to właśnie chodzi w grantach ERC, by patrzeć z nieoczywistej strony.

Śmieję się, że mam już gotową ścieżkę dźwiękową w odpowiedzi. To moja ulubiona Taylor Swift i jej piosenka pt. „Mad Woman” („Szalona kobieta”). Tam są odpowiednie wersy, które będą hymnem mojego projektu: „Za każdym razem, kiedy nazywasz mnie szaloną, staję się bardziej szalona. I co ty na to? (Every time you call me crazy, I get more crazy. What about that?)”.

A tak poważnie, to uważam, że najbardziej niebezpieczną frazą jest stwierdzenie „zawsze robiliśmy to w ten sposób”. Wierzę, że wielokrotne dyskusowanie o pewnych rzeczach poskutkuje w końcu zrozumieniem i może zmianą.

By odnieść sukces w konkursie ERC, nie wystarczy doskonały pomysł badawczy, prawda?

– Zdecydowanie. Uważam, że nie sposób napisać takiego wniosku z marszu. To wymaga przeformatowania sposobu myślenia, wejścia w nowe rejony.

Bardzo dużo dało mi to, że dzięki programowi im. Bekkera Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej pojechałam w 2022 roku na stypendium na Uniwersytet w Ottawie. Mogłam

FOT. DOMINIKA HULL/MATERIAŁY PRASOWE

*Dr hab. Karolina Kremens

• prawniczka, profesorka Uniwersytetu Wrocławskiego. Kieruje Inkubatorem Doskonałości Naukowej – Digital Justice. Jest wiceprzewodniczącą Komisji Kodyfikacyjnej Ustroju Sądownictwa i Prokuratury, gdzie kieruje zespołem przygotowującym projekt nowej ustawy o prokuraturze. Była m.in. stypendystką Fullbrighta w University of Connecticut School of Law oraz stypendystką McDougalla na Uniwersytecie w Ottawie.

przez rok pracować wyłącznie nad tym projektem. Wtedy się nie udało, ale dało solidny początek.

Mam wsparcie na uczelni; jesienią razem z geografem Mateuszem Strzeleckim, chemikiem Bartoszem Szyszką, biologiem Karolem Kramarzem i fizykiem Maciem Matyką założyliśmy grupę „WeltschmERC” [od niem. Weltschmerz, ból istnienia]. Spotykamy się raz w miesiącu i dzielimy smutkami i problemami na drodze do grantu.

Miałam także wsparcie administracyjne – moje wydziałowe i uniwersyteckie, ale też zewnętrzne. Pomógł Krajowy Punkt Kontaktowy, Horyzontalny Punkt Kontaktowy i Biuro Doskonałości PAN. W pakiecie dostałam nawet rozmowę ze specjalistą od wizerunku, który podpowiedział, jak się przygotować do ustnej części konkursu.

Z tego wynika, że wiemy w Polsce, jak to robić. Czemu więc nadal tak mało osób zdobywa granty ERC? W tej edycji jest pani jedyna.

– Odpowiem, odnosząc się do protestu naukowców, który odbył się 27 maja. Mam przyjemność być częścią tego oddolnego ruchu. Mamy trzy postulaty. Pierwszy: pracownicy sektora nauki muszą mieć za co żyć. Drugi to stabilne i godne warunki dla studentów i doktorantów. I wreszcie trzeci: badacze muszą mieć za co prowadzić badania naukowe.

Od 2021 r. kieruje pani Centrum Digital Justice na Uniwersytecie Wrocławskim.

– Tak. Jednostka mogła powstać, bo Uniwersytet Wrocławski jest jedną z dziesięciu uczelni wyróżnionych w ministerialnym konkursie IDUB [Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza]. Uczelnia zapewniła we wniosku, że stworzy osiem inkubatorów doskonałości naukowej. Wygrałam konkurs wewnętrzny na prowadzenie jednego z nich. Dostałam kredyt zaufania i okazałą sumę – 4 mln zł na pięć lat, którą w tym roku zwiększono o kolejne 500 tys. zł.

pięć lat konsekwentnie realizowaliśmy te cele.

A jak to się ma do postulatów protestu?

– Po pierwsze, jako kierowniczka miałam pieniądze i nie musiałam się zastanawiać, czy mi wystarczy na życie. Mogłam w pełni skupić się na Centrum. Po drugie, miałam pieniądze, by inwestować w młodych.

Od początku zatrudnialiśmy w grupie studenckich asystentów, którzy przy nas się uczyli, a potem przyszli do nas na doktorat. Nie musieli się zastanawiać, czy dadzą radę poświęcić się nauce – dostali sensowne wynagrodzenia. Mogliśmy zatrudnić dwie fantastyczne badaczki – Katarzynę Parachimowicz i Kają Kowalczewską.

Inwestycje w młodych już się zwracają. Kaja Kowalczewska, która przyszła do nas z doktoratem z Uniwersytetu Jagiellońskiego, jest teraz na jednym z najbardziej prestiżowych europejskich grantów wyjazdowych MSCA w Belfaście. I do nas wróci. A w zeszłym tygodniu miałam przyjemność towarzyszyć doktorantowi Kamilowi Sobańskiemu na Wawelu, gdzie odbierał stypendium START Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Oczywiście to przede wszystkim efekty ich ciężkiej pracy, ale także warunków, które mogliśmy zapewnić.

I trzecia rzecz: badacze muszą mieć za co badać. ●

www.nekrologi.wyborcza.pl/34440761

Z głębokim smutkiem przyjąłem wiadomość o śmierci

Józefa Nowickiego

Posła na Sejm II, III i IV kadencji i prezydenta Konina.

Człowieka zaangażowanego pracą na rzecz społeczności lokalnej i państwa.

Rodzinie i Bliskim

składam wyrazy szczerego współczucia.

*Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP*

www.nekrologi.wyborcza.pl/34440848

Rodzinie i Bliskim

wyrazy głębokiego współczucia

z powodu śmierci

Janusza Daszczyńskiego

składają

Zarząd i Pracownicy ERGO Hestii

Putin wszystko wydaje na wojnę

Rosja grzęźnie, ekonomiczny regres wygląda na nieunikniony. Do gospodarczych problemów w równym stopniu, co ataki ukraińskie i sankcje, przykłada się sam Putin.

Władisław Inozemcew

W wojnie na Bliskim Wschodzie trwa przerwa, przy tym niekoniecznie długa. Jej skutkiem jest zmniejszenie wydobycia ropy naftowej o 11 mln baryłek na dobę, ale cena beczki Brent wróciła do poziomu 80 dolarów. Przy tym pojawiają się sygnały, że wkrótce uwaga wielkich mocarstw znów skupi się na wojnie w Ukrainie, a sankcje nałożone na Moskwę nieco złagodzone w ostatnim czasie, wracają.

Na Kremlu, jak się wydaje, doszli do wniosku, że nie interesuje ich już realizacja „porozumień z Anchorage”, lecz „ostateczne zwycięstwo” i „osiągnięcie wszystkich wyznaczonych celów”.

Czas więc zastanowić się, co przyniosła Rosji niedługa wojna nad Zatoką, i jakie perspektywy otwierają się przed gospodarką rosyjską w drugiej połowie 2026 roku.

Perspektywy, moim zdaniem, nie są tak jednoznaczne, jak widzą je zarówno agenci kremlowscy, jak i nieprzejednani przeciwnicy reżimu putinowskiego.

Nie można wątpić w to, że konflikt nad Zatoką okazał się dla Moskwy korzystny. Z geopolitycznego punktu widzenia pokazał, że USA, które wcześniej krytykowały Europę za miękkość i niezdeterminowanie, same okazały się niezdolne do akcji wojennych na dużą skalę.

Zderzywszy się z perspektywą minimalnych strat i wyczerpywania zapasów uzbrojenia, Amerykanie zaczęli szukać pokoju, który bardziej przypomina kapitulację. Iran, jeden z kluczowych elementów „osi zła”, nie wyrzekł się niczego i z wojny z najsilniejszą armią świata wychodzi jako jeszcze bardziej wpływowi i bardziej radykalizowany.

Demokracja jest starcia z dyktaturą wychodzi z wynikiem 0:1, a to zwycięstwo nie tylko Teheranu, bo też wszystkich reżimów totalitarnych.

Zastrzyk gotówki wiele Rosji nie pomoże

Rosja od marca do maja otrzymała około 32 mld dolarów dodatkowych dochodów z eksportu ropy, a to dało jej budżetowi 2,75 bln rubli (590 mld państwo przekazało spółkom naftowym za utrzymywanie cen na benzynie na rynku krajowym na niskim poziomie). Moskwie udało się też zwiększyć eksport ropy do rekordowego za cztery lata poziomu. Wróciła także na niektóre rynki, z których odeszła, kiedy zaczęła się wojna.

Mimo to, ani do oczekiwanej rewolucji gospodarczej, ani geopolitycznej, nie doszło. Deficyt budżetu federalnego w czasie wojny nie tylko się nie zmniejszył, lecz przeciwnie – zwiększył się o 74 proc. Armia Rosji, choć wydatki na siły zbrojne lawinowo rosła, nie poszła do przodu, a próby wykorzystania statusu wiarogodnego dostawcy ropy dla zwiększenia wpływu na Chiny, nic nie dały.

Przy tym wojna wprowadziła do rosyjskiej polityki ekonomicznej dodatkowe za-

• **Rosja, 24 czerwca 2026 roku. Prezydent Rosji Władimir Putin w kokpicie samolotu pasażerskiego Jakowlew SJ-100 podczas wizyty w Instytucie Badań Lotniczych**

FOT. MIKHAIL METZEL

mieszanie. Kiedy pod koniec lutego okazało się, że deficyt budżetu doszedł do poziomu, który według planów miał być osiągnięty w grudniu, Kreml zgodził się z koniecznością zaciskania pasa.

Jednak wywołany wojną w Zatoce skok cen na węglowodory sprawił, że zapomniano zarówno o cięciach budżetu, jak i o konieczności dewaluacji rubla oraz innych planowanych krokach. Władze zdecydowały o odłożeniu tego wszystkiego „na kiedyś tam”.

Szybko jednak stało się jasne, że rubel wzmocnił się do rekordowego poziomu, dla załatania rosnącej dziury w budżecie, niezbędne jest wykupywanie Obligacji Pożyczki Federalnej (OFZ) przez Bank Centralny, zaczął rosnąć import, spółki rosyjskie obciążyły wydatki na inwestycje, małe i średnie firmy albo się zamykały, albo uciekały do szarej strefy.

Przy tym wewnątrz elity kremlowskiej zaostrzył się konflikt.

Wojna w czasie spadku ekonomicznego

Z jednej strony generałowie postawili pod ścianą Ministerstwo Finansów i zamiast, jak to było zaprojektowane w ustawie budżetowej na 2026 rok, cięcia wydatków na wojnę, nastąpił ich wzrost o 30 proc. Duma demonstracyjnie zrezygnowała też z jakiegokolwiek kontroli nad wydatkami państwa.

Z drugiej strony Bank Centralny, szefową którego pogłoski uparcie wysyłały na emeryturę, po monotonnym co miesięcznym obniżaniu stopy podstawowej o 0,5 punktu procentowego, w czerwcu zmniejszył ją o tylko 0,25 punktu, wskazując na rosnące ryzyko wzrostu inflacji. To krok właściwy. Ale bije on tak w eksporterów, jak i w budżet, którego wpływy od eksportu ropy przy wysokim kursie rubla maleją.

Wpływy zależą od ceny surowca w dolarach przeliczanej na ruble. W maju i czerwcu kurs rosyjskiej waluty jest o 11 proc. wyższy niż w 2025 r., więc przelicznik walutowy mocno dziś odchudza kasę państwa.

W tym zamieszaniu trudno przewidzieć, która ze stron dzielącego elity kremlowskie sporu o finanse będzie miała większy wpływ na Putina i jego decyzje. Wszystko wskazuje na to, że w najbliższych miesiącach „sektor realny” gospodarki będzie się dalej pograżać w recesji. Spadek PKB w pierwszym kwartale o 0,5 proc. (operatywnie „skorygowany” do 0,2 proc. zaraz po tym, jak Putin ogłosił, że „gospodarka

znów zaczęła rosnąć”), najpewniej pogłębi się w najbliższych miesiącach.

Nie da się tego uniknąć, bo przedsiębiorcy bardzo aktywnie zmniejszają koszty i tną wydatki na inwestycje (zmniejszyły się one w tym roku o jedną siódma – to spadek rekordowy).

Dziś w Rosji praktycznie nie ma więc popytu na aktywa inwestycyjne. Federalnej Agencji Mienia Państwowego udało się sprzedać skonfiskowaną u właścicieli spółkę JużUralZołoto dopiero po zmniejszeniu ceny wywoławczej o połowę (przy znakomitej koniunkturze na wydobywanie przez nią złoto!), a indeks Giełdy Mo-

**Rosja grzęźnie.
Ekonomiczny regres
wygląda dziś na
nieunikniony**

skiewskiej od marca spadł o jedną szóstą. Przedsiębiorców nękają nie tylko wysokie podatki, ale także rosnąca presja struktur kontrolnych i siłowych.

Inflacja, jak się wydaje, została zdławiona, ale może nagle się podnieść na skutek pokrywania wydatków wojennych emisją pieniędzy i wzrostu cen na paliwa wywołanego atakami dronów ukraińskich na rafinerie. Do tego na drugą połowę roku zapowiedziano dużą podwyżkę opłat komunalnych.

Rok bieżący najpewniej stanie się pierwszym od początku wojny, w którym nie wzrosną w Rosji realne dochody ludności, a to pociągnie gospodarkę w dół. Kolejne potężne zastrzyki finansowe dla zbrojeniówki nic na to nie pomogą, jako że państwowy militarny kompleks przemysłowy nie daje więcej niż 5 proc. PKB i nie może kompensować recesji w biznesie prywatnym.

Widzimy, że właśnie teraz Rosja przechodzi od wojny w warunkach wzrostu gospodarczego do wojny w czasie spadku ekonomicznego.

Rosja grzęźnie, regres nieunikniony

To jednak nie oznacza, że Kreml będzie zmuszony się zatrzymać. Istotne jest to, że teraz, w piątym roku wojny, czy to w rezul-

tacie ukraińskich uderzeń, czy błędów polityki Kremla, kruszy się pierwotne, obojętne podejście Rosjan do wojny.

Ludzie widzą kolejki do stacji benzynowych, deficyt paliw, nęka ich stały bałagan w portach lotniczych, gdzie z powodu nalotów rejsy są odwoływane. Mieszkańcy miast oddalonych od frontu widzą roje dronów, słupy dymu nad rafineriami, portami, fabrykami. Widzą, że wojna przychodzi do nich.

A przecież rok w rok na „przybliżenie zwycięstwa” państwo traci coraz więcej pieniędzy. W tej sytuacji wojna po raz pierwszy staje się czynnikiem rozdrażniającym społeczeństwo, bo ludzie zaczynają rozumieć i dotkliwie odczuwać to, że to ona przysparza im problemów.

Tymczasem władze zaczynają niszczyć ten porządek gospodarczy, który powstawał w Rosji w ostatnich dekadach. Ograniczają dostęp do nauki na wyższych uczelniach, blokują mobilny internet, kontrolują rozmowy i korespondencję obywateli, zapowiadają rejestrację telefonów mobilnych.

Te czynniki są ważne nie mniej niż wysiłki Sił Zbrojnych Ukrainy. Widzieliśmy, jak ograniczenia dostępu do internetu spowodowały, że społeczne poparcie dla Putina gwałtownie spadło. Ważne jest też to, że nie ma żadnej nadziei na zmianę kursu ani w wojennej, ani w politycznej sferze.

Rosja grzęźnie. A ten ekonomiczny regres wygląda dziś na nieunikniony. Władze nie mogą zrezygnować z nękania obywateli i biznesu, nie są w stanie zagwarantować napływu pieniędzy do tych gałęzi gospodarki, które nie zarabiają na wojnie.

Recesja nie będzie ostra ani głęboka. Rosjanie mają duże doświadczenie w trwaniu przy wysokich podatkach i dzikiej inflacji. Do wzrostu gospodarczego wrócić jednak będzie można dopiero po zakończeniu wojny i ograniczeniu wojennego budżetu.

I tu pojawia się ważne pytanie. Czy Rosja była skazana na pogrążanie się w recesji?

Decyzje Putina uderzają w gospodarkę Rosji

Według mnie „przełomu 2026 roku” można było uniknąć. Kraj sprostał wyzwaniom ekonomicznym pierwszych lat wojny, bo władze zdecydowały się na faktyczną liberalizację i rozszerzenie swobód gospodarczych, nie podnosiły podatków, oparły siły zbrojne na zasadach komercyjnych, werbując najemników za pieniądze (nazywam to „śmiercioekonomiką”). A dopiero cztery lata później Putin wpadł na pomysł, że wydatki wojenne należy pokrywać, maksymalnie podnosząc podatki i wzmacniając kontrolę nad wszelkimi procesami ekonomicznymi.

Efekt jest jednak marny. Podniesienie podatków nie zwiększa wpływów do budżetu (na przykład podatek na utylizację samochodów), a na organizowanie i kontrolowanie pobierania niektórych danin państwo musi wydawać więcej niż one przynoszą (choćby opłata turystyczna).

Putinowski kurs na „sowietyzację” i polityki, i gospodarki bije ekonomikę nie mniej boleśnie niż sankcje zachodnie i ataki ukraińskie. Ale na Kremlu za nic nie chcą tego zrozumieć i dlatego sytuacja się nie zmienia.

Nawet jeśli USA i Izrael znów zaatakują Iran, ceny ropy wzrosną do rekordowego pułapu to, jak to widzieliśmy w ostatnim czasie, gospodarka nie ożywi się, a wzrosną jedynie apetyty putinowskiego wojennego lobby. ●

Tłumaczył Wacław Radziwinowicz

Podwójne trzęsienie ziemi w Wenezueli

Dwa potężne trzęsienia ziemi, następujące jedno po drugim, nawiedziły Wenezuelę w środę wieczorem czasu lokalnego. Władze mówią o wielu ofiarach śmiertelnych.

Bartosz Hlebowicz

Według danych amerykańskiej służby geologicznej USGS pierwsze trzęsienie ziemi miało magnitudę 7,2, a kolejne, do którego doszło 40 sekund później – 7,5. Jak podała agencja AFP, powołując się na słowa tymczasowej prezydentki Wenezueli Delcy Rodríguez, potem nastąpiło ponad 20 wstrząsów wtórnych.

Władze poinformowały, że jest wiele ofiar śmiertelnych, i ogłosiły stan wyjątkowy. Setki ratowników próbuje odnaleźć ludzi pod gruzami.

W sieciach społecznościowych krąży wiele nagrań, na których widać chaos i panikę na ulicach, zniszczone budynki w stolicy kraju, Caracas, i innych miastach.

Epicentrum trzęsień ziemi znajdowało się w północnej części kraju, 300 km na zachód od Caracas, ale odczuwalne było w całej Wenezueli, a nawet w sąsiadującej z nią Kolumbii.

Przy tak silnym trzęsieniu ziemi najbardziej bezpośrednim zagrożeniem jest zawalenie się kolejnych budynków. Cytowana w CNN sejsmolożka z Caltech, dr Lucy Jones, ostrzega, że w gęsto zaludnionych miejscach silne wstrząsy mogły spowodować pęknięcia linii gazowych lub uszkodzić instalacje elektryczne. W nocy po trzęsieniu ziemi w Caracas nie było prądu, nie działała też sieć telefoniczna.

W orędziu do narodu Rodríguez poinformowała, że udostępniła aplikację VenApp do zgłaszania wszelkiego rodzaju informacji na temat uszkodzeń infrastruktury, osób rannych lub zaginionych. Tymczasowo prezydentka zapewniła, że usługi publiczne działają bez przerwy, z wyjątkiem metra w Caracas i kolei. Rodríguez ogłosiła także zawieszenie zajęć w szkołach w całym kraju do końca tygodnia.

Główny międzynarodowy port lotniczy Wenezueli Maiquetia, położony na obrzeżach Caracas, został zamknięty z powodu „poważnych uszkodzeń”.

W momencie zamknięcia papierowego wydania „Wyborczej” liczba ofiar śmiertelnych wyniosła co najmniej 164, a rannych było 971 osób.

Cytowany przez CNN mieszkaniec stolicy, który przeżył trzęsienie ziemi w 1967 roku, powiedział, że obecne wstrząsy były inne niż wszystko, czego wcześniej doświadczył. Inny mieszkaniec Caracas, który uciekł z uszkodzonego budynku, powiedział, że „scena wyglądała jak w filmie grozy”.

Wenezuela leży w sejsmicznie aktywnej strefie, gdzie stykają się dwie płyty tektoniczne – karaibska i południowoamerykańska. Według amerykańskiej Służby Geologicznej (USGS) drugi, silniejszy wstrząs, wystąpił w wyniku „płytkiego poziomego przesunięcia wzdłuż uskoku” w pobliżu granicy między tymi płytami. Do

trzęsienia ziemi dochodzi, gdy ruch ten zachodzi szybko. USGS ostrzega, że nadal możliwe są wstrząsy wtórne, także „potencjalnie o dużej sile”.

Eksperti podają, że było to najsilniejsze trzęsienie ziemi w Wenezueli od 1900 roku.

Prezydent USA Donald Trump napisał na platformie Truth Social:

„Dwa potężne trzęsienia ziemi, które właśnie dotknęły Wspaniałą Narod Wenezueli, miały ogromną skalę i spowodowały ogromną liczbę ofiar śmiertelnych. Stany Zjednoczone są gotowe, chętne i zdolne do udzielenia pomocy Wenezueli. Będziemy tam dla naszych nowych wspaniałych przyjaciół”.

Sekretarz stanu USA Marco Rubio przekazał, że „na polecenie prezydenta Trumpa Departament Stanu natychmiast wyśle do Wenezueli zespoły poszukiwawczo-ratownicze, zasoby medyczne oraz pomoc humanitarną”.

Pomoc Wenezueli zaoferowały także m.in. Ekwador, Salwador, Brazylia, Chiny i Niemcy.

Liderka wenezuelskiej opozycji Maria Corina Machado napisała na X: „Moje serce i modlitwy są z każdym wenezuelskim domem w tych godzinach cierpienia. Niech Bóg chroni każdego Wenezuelczyka, nasze rodziny i nasze domy. Dziś jesteśmy bardziej zjednoczeni niż kiedykolwiek”. ●

• 24 czerwca 2026 roku. Służby prowadzą akcję ratunkową w Caracas FOT. EPA/RAYNER PENA/PAP

REKLAMA

Kraj/34439087

Ministerstwo
Finansów

Bank Polski

Obligacje Skarbowe

Zamień obligacje skarbowe i patrz, jak oszczędności rosną

Sprawdź termin wykupu swoich obligacji i zamień je na nowe:

- im dłużej oszczędzasz, tym więcej zyskujesz,
- cieszysz się pewnością i bezpieczeństwem,
- masz stały dostęp do swoich oszczędności.

Dostępne w PKO Banku Polskim lub na obligacjeskarbowe.pl.

Sprawdź termin wykupu swoich obligacji i dowiedz się więcej w Punktach Sprzedaży Obligacji Skarbowych w PKO Banku Polskim, pod numerami infolinii*: 801 310 210 lub +48 81 535 66 55**, lub na obligacjeskarbowe.pl.
* Oplata zgodna z taryfą operatora. Infolinia czynna od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00-17.00 (z wyjątkiem dni świątecznych).
** Numer dostępny w kraju, za granicą i z telefonów komórkowych.

Co z ukraińskimi kontraktami dla polskich firm?

Pod nazwiskiem każdy powie, że polityka nie ma znaczenia w relacjach biznesowych. Nieoficjalnie przedsiębiorcy przyznają, że rośnie obawa, że kluczowe kontrakty trafią do firm niemieckich, austriackich, czy francuskich.

Ireneusz Sudak

Bez udziału prezydenta Wołodymyra Zełenskigo, za to z premierką Ukrainy Julią Swyrydenko – wczoraj wystartowała Konferencja na Rzecz Odbudowy Ukrainy w Gdańskim Amber Expo (Ukraine Recovery Conference – URC).

Angielska nazwa odzwierciedla międzynarodową rangę konferencji, w której bierze udział 5 tys. osób z 70 krajów świata, w tym 12 premierów

Dwudniowe wydarzenie w Gdańsku jest piątą edycją URC. Wcześniej odbyły się kolejno w Lugano, Londynie, Berlinie i Rzymie. Jednak z powodu napięć politycznych jeszcze nigdy atmosfera nie była tak niezręczna.

Oficjalnie pragmatyzm, nieoficjalnie obawa

Działania wojenne powodują, że na razie to ukraińskie firmy i drobny biznes inwestuje w Polsce niż na odwrót: przybywa placówek pocztowych NovaPost, koncern energetyczny DTEK buduje za blisko 500 mln zł farmę fotowoltaiczną, producent Mrozonek Trzy Niedźwiedzie (Three Bears) kupił w 2024 r. firmę Nordis (po czym zamknął ją po roku i zwolnił załogę), przybywa sklepów typu „specjały ze wschodu”.

Polska celuje w duży biznes i duże kontrakty na odbudowę Ukrainy ze zniszczeń wojennych. Choć przedsiębiorcy robią dobrą minę do złej gry, jest realna obawa, że przez polityczną eskalację napięć, atmosfera w Ukrainie, nie będzie sprzyjała do wskazywania polskich firm.

„Współpraca Polski i Ukrainy pozostaje ważnym elementem rozwoju gospodarczego i stabilności naszego regionu. Rada Przedsiębiorczości z rosnącym niepokojem obserwuje widoczną w ostatnich dniach eskalację napięć w relacjach pomiędzy Polską i Ukrainą. Wierzymy, że dialog i współpraca pozostają najlepszą drogą do ich przezwyciężania” – brzmi apel Rady Przedsiębiorczości opublikowany tuż przed startem konferencji.

Rada Przedsiębiorczości to wspólny głos przedstawicieli 9 największych organizacji reprezentujących 330 tys. przedsiębiorców i pracodawców w Polsce zatrudniających w sumie 8 mln osób.

Oprócz tego Business Centre Club zaapelował o powołanie unijnej Agencji ds. Odbudowy Ukrainy i zlokalizowanie jej w Polsce.

Różnice wychodzą na wierzch

Przedsiębiorcy odnotowują, że w ostatnich latach powstało tysiące relacji bizne-

Szacowane koszty odbudowy Ukrainy to prawie trzykrotność PKB tego kraju i 2,6 proc. PKB Unii Europejskiej

• 24.06.2026 roku, Gdańsk. 15. Sesja Zgromadzenia Parlamentarnego Polski i Ukrainy

FOT. MICHAŁ RYŃIAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

sowych, które „przyczyniają się do wzrostu gospodarczego, tworzenia miejsc pracy i wzmacniania odporności gospodarek po obu stronach granicy”.

„Nasze gospodarki są dziś splecione mocniej niż kiedykolwiek wcześniej. Blisko milion ukraińskich pracowników i przedsiębiorców stanowi integralną część polskiego systemu gospodarczego, a Polska jest dziś najważniejszym partnerem handlowym Ukrainy. Tego kapitału zaufania nie wolno zmarnować” – ostrzega Rada.

„Potrzebujemy odpowiedzialnego przywództwa, wzajemnego szacunku oraz koncentracji na tym, co nas łączy. Wspólne interesy Polski i Ukrainy są znacznie większe niż dzielące nas różnice” – konkluduje Rada Przedsiębiorczości.

Tych różnic jest dużo, a spór polityczny nałożył się tylko na tłące się problemy: kwestię importu ukraińskich produktów rolnych (Bruksela wzywa Polskę do otwarcia rynku na ukraińskie zboże), napływ owoców miękkich czy miodu, a w końcu pełne otwarcie rynku w ramach członkostwa Ukrainy w Unii Europejskiej – choć do tego droga bardzo daleka.

No i kwestia stali: alarm podniósł się w ubiegłym roku, gdy UE czasowo zawiesiła część unijnych przepisów ograniczających przywóz ukraińskich wyrobów stalowych. Jak podaje serwis StrefaInwestorów.pl po tej decyzji import blachy wzrósł o 24 proc., a prętów zbrojeniowych o 400 proc. To napływ nie tylko, ale głównie z Ukrainy.

Rząd zareagował i na początku Ministerstwo Rozwoju i Technologii poinformowało, że Komisja Europejska uwzględniła polski postulat objęcia Ukrainy pełnym zakresem nowych regulacji ochronnych dla unijnego rynku stali, który ma obowiązywać od lipca. Oprócz tego Polska zabiega też, by Ukraina została objęta systemem

kontyngentów taryfowych z indywidualną alokacją krajową.

Takie pożary wybuchały i wybuchały nieustannie, ale do tej pory udawało się je zdusić w zarodku.

Atmosfera może nie zaszkodzi, ale na pewno nie pomoże

Nasi rozmówcy przyznają nieoficjalnie, że w świecie, w którym liczą się symbole, relacje są już mocno nadwyrężone.

Zaczął się od prezydenta Wołodymyra Zełenskigo, który zdecydował o nazwaniu jednostki wojskowej imieniem bohaterów Ukraińskiej Armii Powstańczej (UPA), która (cytat za serwisem BBC, który znany jest z tego, że stara się zachowywać bardzo wstrzemięźliwy i poprawnie polityczny język) „brała udział w mordach dziesiątek tysięcy Polaków w latach 1943–1945”.

Niemal natychmiast zareagował były prezydent Lech Wałęsa, który zapowiedział, że nie będzie już nosił przypinki z ukraińską flagą. Potem prezydent Karol Nawrocki zdecydował o odebraniu Zełenskiemu Orderu Orła Białego, a prezydent Ukrainy w teatralny sposób odesłał go kurierem NovaPost, a nie pocztą dyplomatyczną.

Kolejne osoby, rezygnują i odsyłają swoje ordery i odznaczenia: byli prezydenci Ukrainy, czy senator Michał Kamiński.

Co o tym sądzą przedsiębiorcy? – Ci ludzie, czyli np. Wałęsa, czy Kamiński nie są antyukraińscy, ale gesty budują antyukraińskie nastroje w Polsce, choć zaczął Zeleński. Nie wiem, czy to zaszkodzi polskim firmom, ale wiem, że na

pewno im nie pomoże – mówi nam jeden z przedsiębiorców.

Pod nazwiskiem każdy powie, że polityka nie ma znaczenia. Nieoficjalnie, gdy można zebrać się na szczerość, rośnie obawa, że kluczowe kontrakty trafią do firm niemieckich, austriackich, czy francuskich.

Miliardowe kontrakty czekają

Oficjalnie rozmawiamy z Markiem Gołą, dyrektorem ds. rozwoju w firmie budowlanej Mirbud, która jest obecna w Ukrainie od 2018 r.

– Budujemy swoją pozycję na rynku ukraińskim i niezależnie od – mam nadzieję – przejściowych perturbacji na poziomie politycznym, będziemy to robić dalej – mówi nam Goła.

– Jeszcze przed wybuchem wojny zaczęliśmy startować w lokalnych przetargach publicznych, opierając się nie tylko na własnych zasobach i doświadczeniu, ale również na współpracy z naszymi ukraińskimi partnerami, bez których nie wyobrażamy sobie realizacji kontraktów budowlanych w tym kraju. Jestem przekonany, że polskie firmy będą miały swój udział w przyszłej odbudowie tego kraju, choćby ze względu na pokrewieństwo kulturowe, a także bliskość geograficzną obu narodów – dodaje Goła.

– Ukraina ciągle jest w stanie wojny, broni się i jest wspierana przez wiele krajów. My jako Polska mamy swoje interesy geopolityczne i gospodarcze i na tym powinniśmy się skupić niezależnie od tego, co mówią politycy. Na szali są kontrakty wartę setki miliardów euro. Ukraina będzie odbudowywać miasta, budować drogi, energetykę – dobrze by było, by firmy polskie brały w tym swój udział – dodaje Górski.

Kapitał już płynie na Ukrainę

Koszty odbudowy Ukrainy zmieniają się z kwartału na kwartał wraz z nowymi zniszczeniami. W raporcie z 2025 r. szacowano je na 506 mld dol.

Największe potrzeby, zarówno wg Citi, jak i raportu pod egidą Banku Światowego, dotyczą odbudowy mieszkań, a następnie energetyki i transportu (odbudowa dróg, budowa nowych tras szybkiego ruchu, w tym budzącej kontrowersje budowie trasy do Lwowa i stworzenie odnogi Via Carpatia do Kijowa). W dalszej kolejności to handel, przemysł rolnictwo i odgruzowywanie.

Na odbudowę czekają elektrownie, sieci przesyłowe, domy, osiedla. Niemal od zera trzeba będzie budować też sieć dróg szybkiego ruchu. ●

OGŁOSZENIE

Kraj/34439157

**WE WTOREK, 30 CZERWCA
W GAZECIE WYBORCZEJ I WYBORCZA.PL**

ENERGIA PRZYSZŁOŚCI

Transformacja energetyczna dzieje się dziś.

- Jakie inwestycje zdecydują o bezpieczeństwie energetycznym Polski?
- Jaką rolę odegra Bałtyk w przyszłości krajowej energetyki?

REKLAMA

PARTNER WYDAŃ

GAZE
system

**DODATEK
SPECJALNY**

DOLNY ŚLĄSK na zdrowie

Odkryj region dla każdego.
Najwięcej uzdrowisk w Polsce

WWW.DOLNYSLASK.TRAVEL

Bieda emerytury kobiet

– Jeśli nic nie zmienimy, Polki nie będą w stanie się utrzymać z własnej emerytury. Będą zdane na pomoc bliskich albo na opiekę społeczną – mówi dr Marcin Wojewódka z Instytutu Emerytalnego.

Leszek Kostrzewski

ZUS właśnie ogłosił najnowsze dane o wysokości emerytur w Polsce. I tak po marcowej waloryzacji (przypomnijmy, podwyżka wyniosła 5,3 proc.) obecnie średnia emerytura w Polsce wynosi 4 324,85 brutto.

Tyle że jest ogromna różnica między mężczyznami, którzy dostają średnio 5312,28 zł brutto, a kobietami z przeciętnym świadczeniem 3662,52 zł brutto.

Polki przeciętnie mają więc na przeżycie 1650 zł mniej niż Polacy.

Skąd te niskie emerytury?

Skąd te pesymistyczne dane? Z prostego powodu. Mamy obecnie system emerytalny, w którym liczą się tylko nasze składki. Ile odłożysz, tyle na starość dostaniesz. Wzór jest następujący: zebrany kapitał dzielimy przez statystyczną długość życia. Jeśli więc przejdziemy wcześniej na emeryturę, tracimy podwójnie: po pierwsze – krócej zbieramy kapitał, po drugie – te mniejsze pieniądze dzielone są przez więcej miesięcy naszego przyszłego życia.

Po tym, jak PiS w 2017 roku obniżył wiek emerytalny do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, Polacy, którzy skorzystają z „prezentu” poprzedniej władzy, muszą się liczyć z niewielką emeryturą. Dotyczy to zwłaszcza kobiet.

60-letnia Polka rozpoczynająca emeryturę może spodziewać się, że będzie żyć jeszcze średnio 22,2 lata, (mężczyźni odchodzący na emeryturę w wieku 65 lat będą pobierać ją przez 12 lat).

Krótszy wiek emerytalny to pierwsza dyskryminacja kobiet w stosunku do mężczyzn. Druga – to niższe zarobki.

Jak czytamy w ubiegłorocznym badaniu Prudential Family Index, średnie miesięczne wynagrodzenie brutto kobiet było niższe od wynagrodzenia mężczyzn o 856,91 zł, co stanowiło różnicę na poziomie 9,7 proc.

Dodatkowo kobiety tracą z powodu przerw w pracy związanych z urodzeniem i wychowaniem dziecka. Później część z nich wypada z rynku pra-

• **44,2 proc. kobiet pobiera emeryturę w wysokości do 3200 zł** FOT. GETTY IMAGES

Obecnie średnia emerytura w Polsce wynosi 4 324,85 brutto. Tyle że jest ogromna różnica między mężczyznami, którzy dostają średnio 5312,28 zł brutto, a kobietami z przeciętnym świadczeniem 3662,52 zł brutto

cy po ukończeniu 50 lat ze względu na opiekę nad członkiem rodziny (wnukami lub rodzicami).

Z badań Eurostatu wynika, że w Polsce kobiety dwa razy częściej niż w innych krajach UE deklarowały obowiązki opiekuńcze jako powód bierności zawodowej.

Groszowe świadczenia

ZUS podał też inne niepokojące dane. Otóż po marcowej waloryzacji mamy już 462,8 tys. osób z emeryturą poniżej minimalnej (to ok. 1700 zł na rękę). Z tego ponad 70 proc. stanowią kobiety.

Jeszcze w 2011 roku takich osób było niespełna 23,9 tys., dwa lata później – 91 tys., w 2019 roku – 280 tys. a w 2025 r. 437,9 tys.

O co chodzi i czy w Polsce można w ogóle pobierać świadczenie poniżej gwarantowanej przez państwo emerytury minimalnej? Otóż można.

Przykład. Pani Katarzyna na emeryturze jest od dwóch lat. Dostaje tylko 600 zł netto, bo pracowała głów-

nie na umowach o dzieło i nie odprowadzała składek.

– Przez większość życia zajmowałam się wychowaniem dzieci. Przez kilka lat dorabiałam szyciem, na umowach śmieciowych. Dopiero mając 49 lat, dostałam etat w szwalni, ale przed 56. rokiem życia zostałam zwolniona. Dlaczego? Po prostu szef nie chciał, abym weszła w okres ochronny przed zwolnieniem, bo wtedy musiałby mnie zatrudniać do sześćdziesiątki – mówi pani Katarzyna.

W polskim prawie obowiązuje mechanizm dopłaty do emerytur, tak aby rodacy mieli przynajmniej najniższe świadczenie.

Ale dopłat nie dostaje każdy. Trzeba udowodnić odpowiedni staż pracy: 20 lat dla kobiet, 25 lat dla mężczyzn. Tysiące Polaków mają z tym problem, w tym głównie kobiety, które przez lata zajmowały się wychowaniem dzieci i nie miały odprowadzanych składek.

W efekcie wśród osób mających świadczenie poniżej emerytury minimalnej aż 30,1 tys. pobiera co miesiąc

mniej niż 500 zł (to wzrost 8,7 proc. w porównaniu z ubiegłym rokiem). Z tego 8,8 tys. osób dostaje poniżej 100 zł.

Łącznie w przypadku kobiet:

- 44,2 proc. pobiera emeryturę w wysokości do 3200 zł (w tej grupie są też osoby z emeryturą poniżej minimalnej),
- 5,7 proc. dostaje 3200-3400 zł,
- 5,3 proc. – 3400-3600 zł,
- 4,7 proc. – 3600-3800 zł,
- 4,3 proc. – 3800- 4000 zł,
- 35,7 proc. – powyżej 4000 zł

A jak jest u mężczyzn? Emeryturę powyżej 4 tys. zł pobiera aż 70,9 proc. z nich.

Jest źle, będzie gorzej

Patrząc na te dane, nie dziwi, że zgodnie z raportem Prudential Family Index 2025 aż 82 proc. Polek nie wierzy, że państwo zapewni im godziwą emeryturę. I się nie mylą.

Prof. Joanna Tyrowicz z ośrodka badawczego GRAPE wylicza, że gdy obecni 30-, 40-latkowie przejdą na emerytury w obecnym ustawowym wieku emerytalnym, to 75 proc. z nich otrzyma co najwyżej świadczenie minimalne. Taka przyszłość spotka praktycznie wszystkie kobiety i ponad połowę mężczyzn.

Mało przerażające? To dodajemy jeszcze, że według danych ZUS w 2040 roku przeciętna emerytura ma wynosić zaledwie 37 proc. przeciętnej pensji, a w 2060 r. – uwaga! – już tylko 24,6 proc.

Do spadku emerytur przyczynia się tzw. kapitał początkowy. To bardzo ważna część naszej emerytury. Prawo do niego mają osoby, które pracowały przed 1999 rokiem.

Chodzi o to, że przed 1999 rokiem (data reformy emerytalnej) pracodawca przysyłał składki zbiorczo, za wszystkich pracowników. I te trafiały do jednego worka. ZUS rozdziela teraz te „zaległe” składki na poszczególne pracowników.

Dlaczego kapitał jest tak ważny? Bo jest wyliczany według bardzo korzystnego wzoru. To taki emerytalny sowity posag od państwa. Ktoś, kto ma kapitał, może liczyć na dużo wyższą emeryturę, a kto go nie ma – dostaje niską. A z każdym nowym rokiem będzie go miało coraz mniej Polaków.

Podważyć wiek emerytalny

Jak uzdrowić sytuację? Wszyscy pytani przez nas eksperci wskazują, że konieczne jest podwyższenie wieku emerytalnego, zwłaszcza kobiet. Bez tego nie zlikwidujemy biedaemerytur.

Na razie na to się nie zanoszą, wręcz przeciwnie. Na przykład w kontekście wyrównania wieku emerytalnego ministra pracy Agnieszka Dziemianowicz-Bąk mówiła, że jeśli już, to należy obniżyć wiek emerytalny mężczyzn, aby wynosił tyle, ile w przypadku kobiet.

Agnieszka Dziemianowicz-Bąk chce też wprowadzić nowe tzw. wcześniejsze emerytury stażowe, które pozwolą odchodzić z pracy nawet w wieku 53 lat (kobiety) i 58 lat (mężczyźni).

I to w sytuacji, gdy cała Europa wiek emerytalny podnosi. Wszyscy bowiem wychodzą z założenia, że skoro dłużej żyjemy w zdrowiu, to dłużej powinniśmy pracować. Bez podwyższania wieku emerytalnego nie gwarantujemy bowiem obywatelom godnych emerytur, a systemowi emerytalnemu (poprzez wcześnie wypłacanie świadczeń) grozi ruina.

Według prognoz ZUS na wypłatę emerytur zabraknie nawet 300 mld zł w ciągu najbliższych 5 lat. Aby ludzi dostawali świadczenie, konieczne więc będzie zwiększenie kłopotów z budżetu państwa.

I jeszcze jedna ważna rzecz, bieda emerytury grożą głównie ubezpieczonym w ZUS, ale nie grupom z osobnymi, uprzywilejowanymi systemami emerytalnymi. A tych ostatnich jest całkiem sporo: policjanci, żołnierze, strażacy, marynarze, górnicy, sędziowie, prokuratorzy, księża, czy celnicy. Wszyscy oni albo nie płacą składek emerytalnych (całość pokrywa państwo), albo ich składki są niewielkie, a na ich emeryturę zrzucają się inni Polacy ze swoich podatków. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

**NEWSLETTERY
WYBORCZEJ**

wyborcza.pl

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:

wyborcza.pl/newslettery

34441066

BCU Miastko - energia przyszłości zaczyna się tutaj!

Branżowe Centrum Umiejętności w Miastku to nowoczesny ośrodek kształcenia specjalistycznego w dziedzinie pomp ciepła i geotermii płytkowej, działający przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Miastku. Powstało dzięki współpracy z Powiatem Bytowskim, który pełni rolę organu prowadzącego.

BCU Miastko łączy wiedzę teoretyczną z praktyką. Uczestnicy szkoleń pracują na specjalistycznym sprzęcie i rzeczywistych instalacjach, poznając zasady doboru, montażu, eksploatacji i serwisowania pomp ciepła oraz wykorzystania geotermii płytkowej. To miejsce stworzone dla uczniów, nauczycieli, osób dorosłych, instalatorów, projektantów, samorządowców i wszystkich, którzy chcą rozwijać kompetencje w branży OZE.

Centrum wyróżnia nowy budynek, nowoczesne pracownie, profesjonalne wyposażenie oraz ścisła współpraca z ekspertami i przedsiębiorcami. BCU organizuje szkolenia, warsztaty, konferencje i spotkania branżowe, dzięki którym uczestnicy mogą poznawać aktualne technologie, wymieniać doświadczenia i zdobywać praktyczne umiejętności cenione na rynku pracy.

Ważnym elementem działalności BCU Miastko jest także popularyzacja odnawialnych źródeł energii wśród młodzieży i mieszkańców regionu. Centrum prowadzi działania edukacyjne, pokazy, konkursy oraz wydarzenia promujące świadome korzystanie z nowoczesnych rozwiązań energetycznych. Dużym zainteresowaniem cieszy się ogólnopolski konkurs „OZE BCU Miastko”, który promuje młode talenty i rozwija pasję do zielonej energii.

BCU Miastko to inwestycja w przyszłość – w ludzi, kompetencje i rozwój regionu. Dzięki działalności Centrum Miastko staje się ważnym punktem na mapie nowoczesnej edukacji branżowej w Polsce.

Branżowe Centrum Umiejętności w Miastku – uczymy energii przyszłości.

Przedsięwzięcie pn. „Branżowe Centrum Umiejętności” realizowane w ramach konkursu „Utworzenie i wsparcie funkcjonowania 120 Branżowych Centrum Umiejętności (BCU)” realizujących koncepcję Centrów Doskonałości Zawodowych (CoVes) współfinansowane ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności.

Katolicyzm

Czy możliwy jest Kościół otwarty?

Warto – jeśli ktoś ma w sobie dość nadziei – odwojować Kościół i przywrócić mu nadzieję.

Terlikowski

Od czasu do czasu – nie ma co ukrywać coraz rzadziej – polskie media i część opinii publicznej (malejącą, bo procesy laicyzacyjne dotyczą Kościoła i społeczeństwo coraz bardziej) rozgrzewa nadzieję na zmianę na szczytach Kościoła w Polsce.

Nowa nominacja biskupia ma sprawić, że wszystko (no, może nie wszystko, ale coś) się zmieni, że oto teraz pojawi się – by posłużyć się tytułem części IV „Gwiezdných wojen” – nowa nadzieja. Lukiem Skywalkerem polskiego Kościoła, nadzieją rebelii, miał być a to nowy metropolita warszawski arcybiskup Adrian Galbas, a to nowy ordynariusz sosnowiecki biskup Artur Ważny, a ostatnio nowi metropolici krakowski i łódzki: kardynałowie Grzegorz Rys i Konrad Krajewski.

A potem... potem jest jak zwykle, po staremu, bo albo hierarcha adaptuje się w systemie (to, jak się zdaje, stało się z arcybiskupem Galbasem, który stoi za reformą KAI, której istotą jest jej całkowite podporządkowanie Biuru Prasowemu), albo okazuje się, że mimo wielu dobrych chęci i dobrych decyzji pojedynczy biskup niewiele w istocie może. Taką jest – jak sądzę – sytuacja biskupa Artura Ważnego, który wprawdzie powołał komisję zajmującą się zbadaniem skandalu i uczestniczył w rekolekcjach dla ludzi z peryferiów Kościoła, ale nie jest w stanie przekonać do większego otwarcia w tych sprawach większości Episkopatu. Jego praca, ważna i potrzebna, nie jest w stanie zmienić wizerunku Kościoła w Polsce i nie przekłada się na życie religijne poza diecezją sosnowiecką (a i wewnątrz niej bywa różnie).

Jak będzie z kardynałami Rysiem i Krajewskim? Odpowiedzi wciąż nie znamy, ale obaj nie chcą raczej być symbolami rewolucji, nieźle funkcjonują w systemie i choć są otwarci na zmiany, to nie mają wsparcia ani możliwości, by samodzielnie je przeprowadzić. Idąc za Psalmem 146, nie ma co pokładać „ufności w książętach, ani w człowieku, u którego nie ma wybawienia”.

Ostrożny byłbym też z określeniami „Kościół otwarty” i „Kościół zamknięty”, które, choć opisywały rzeczywistość eklezjalną końca XX wieku (a i wtedy moim zdaniem nie do końca adekwatnie), dzisiaj są już nieaktualne. Polityczny podział na Kościół progresywny (choćby umiarkowany) i konserwatywny jest w Polsce XXI wieku absolutnie nieprawdziwy. Obecnie różnice między hierarchami i większością księży (a także rosnącą rzeszą zaangażowanych wiernych) dotyczą wyłącznie pozycji na osi konserwatywnej. Czym zastąpić oba te terminy? Adekwatnym określeniem byłby – moim zdaniem – podział (ze świadomością jego umowności) na Kościół nadziei i Kościół nostalgii (a bardziej negatywnie frustracji, czy żalu).

Polscy (i nie tylko polscy, ale ten tekst jest o naszym kraju) katolicy wciąż nie przepracowali żałoby po utraczonej pozycji wielkości Kościoła. Po roku 1945 Kościół w Polsce stał się zastępczym państwem, przestrzenią wolno-

• **Solidarność z najsłabszymi i empatia wobec wykluczonych są wpisane w przekaz proroków i samego Jezusa**

FOT. MARCIN STĘPIEN / AGENCJA WYBORCZA.PL

ści, a potem osiągnął gigantyczny sukces duszpasterski i egzystencjalny. Kilka osób – w tym kardynał Stefan Wyszyński, Jan Paweł II, ksiądz Franciszek Blachnicki czy ksiądz Jerzy Popiełuszko (by wymienić tylko postacie symboliczne) – zbudowało jego wielkość i wpływy, a także przyciągnęło do seminariów i zakonów tysiące młodych ludzi. Kościół dawał wówczas nie tylko niespotykane gdzie indziej możliwości, ale i poczucie budowania czegoś wielkiego.

Upadek komunizmu otworzył nowe możliwości, a pontyfikat Jana Pawła II zdecydowanie odroczył laicyzację w Polsce. Mogliśmy się (mam na myśli zaangażowanych katolików) czuć jak dzieci szczęścia, których nie dotyczyły – nie

Polityczny podział na Kościół progresywny (choćby umiarkowany) i konserwatywny jest w Polsce XXI wieku absolutnie nieprawdziwy

bez naszej zasługi – zjawiska zewnętrzne. To budowało poczucie wartości, triumfu, zadowolenia z siebie.

I gdy to wszystko błyskawicznie zaczęło się sypać, gdy znaczenie Kościoła zaczęło wygasać, powołania się skończyły, a spora część zaangażowanych katolików z pokolenia Jana Pawła II odkryła, że ich dzieci odpływają z Kościoła, pojawiła się żaloba i tęsknota, które przekształciły się we frustrację, zaprzeczenie i niezmiennie spoglądanie w przeszłość. To tam mają się kryć wszystkie odpowiedzi, stamtąd czerpać mamy pociechę. Powrót do mitycznej przeszłości ma dostarczyć odpowiedzi na współczesne pytania. To jednak nie działa, więc frustracja tylko się potęguje, bo przecież i współczesne papieństwo oferuje inne rozwiązania, weryfikuje pewne odpo-

wiedzi Jana Pawła II albo „ulega” nowoczesności. A to rodzi jeszcze większy żal.

Oprócz żalu, nostalgii i poczucia wygasania znaczenia społecznego Kościoła jest jednak też obecna nadzieja, że zmiana nie musi oznaczać zawsze zmiany na gorsze, że laicyzacja, zmiana narracyjna i związane z nią nowe pytania otwierają nowe szanse, a nie są tylko smutnym dowodem rozpadu. Katolicyzm nadziei – choć ma różne oblicza (bardziej i mniej konserwatywne, progresywne i zachowawcze) – to generalnie uznanie, że historia (także Kościoła) jest pod kontrolą Boga, że On jednak prowadzi Kościół, i że zmiany, w tym także rozpad pewnej formy katolicyzmu, otwierają szansę na budowę form nowych.

Te nowe formy, jak wszystko, także przemijają, ale przemijanie też jest szansą. To, że pewna forma rozpada się, nie oznacza jeszcze ani końca wiary, ani końca Kościoła. Forma może się zmieniać, ale to nie oznacza, że wiara przestanie być potrzebna.

Czy ta postawa jest większościowa w polskim Kościele? Mam wrażenie, że niekoniecznie. Polski katolicyzm pod pewnymi względami przypomina donatyzm, afrykańską schizmę z IV wieku, u której podstaw leżało przekonanie o konieczności całkowitej czystości i wierności jedynie prawdziwej, miejscowej ortodoksji. Bliskie jest mu dynastyczne przekonanie, że jedyną drogą jest zachowanie wierności temu, co było, i że ostatecznie ortodoksja zachowana została tylko u nas. Donatyzm był w pewnym momencie większościową formą wiary w chrześcijańskiej Afryce, ale to nie on przetrwał. I mam wrażenie, że w Polsce będzie podobnie.

Aby jednak było to możliwe – ależ teraz będzie kaznodziejsko – warto zostać. Wiem doskonale, że wiele zjawisk społecznych i eklezjalnych wypycha z Kościoła, że wielu – mnie osobiście także (bo przecież prawdziwym, odpowiednio czystym katolikiem już nie jestem) – nie-

zmennie sugeruje się, żeby już opuścili katolicyzm. Ja sam nie mam żadnych powodów, by to zrobić. Kościół można zmienić tylko od wewnątrz, tylko w nim zostając.

Jeśli w kimś zachowana jest wiara, że jest w Kościele coś, co powinno być przekazane dalej, że jest w Ewangeliach iskra, która rozpala serca, to warto zostać. I budować choćby niewielkie wspólnoty, w których ta iskra jest podsykana. Znam takie miejsca, gdzie to się dzieje; znam osoby, które kto robią. I jestem głęboko przekonany, że warto to robić.

Dlaczego? Bo mam wrażenie, że opowieść o Bogu, który tak bardzo oszalał z miłości, że stał się człowiekiem i wziął na siebie ludzkie cierpienie, jest wciąż inspirująca. Solidarność z najsłabszymi, empatia wobec wykluczonych są wpisane w przekaz proroków i samego Jezusa. I nawet jeśli czasem (może zbyt często) nie ma jej w przekazie polskiego Kościoła, to nie ma sensu odrzucać samej opowieści. Zawsze można ją podjąć i opowiadać z peryferiów, z boku, a w istocie z samego serca chrześcijaństwa.

Dlaczego za chrześcijan w Polsce mają uchodzić Dariusz Matecki i Janusz Kowalski, skoro – co do zasady – ich poglądy z nauczaniem samego Jezusa, a nawet współczesnego papieża nie mają wiele wspólnego? Warto – jeśli ktoś ma w sobie dość nadziei – odwojować Kościół i przywrócić mu nadzieję. Czy sam tego dożyję? Pewnie nie, ale może na koniec warto przypomnieć stare polskie przysłowie – „dłużej klasztoru niż przeora”.

Tomasz P. Terlikowski

Doktor filozofii, dziennikarz i publicysta.

• **Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji**

Wstyd Polakom

To prezydent Ukrainy zachował się jak trzeba

Arkadiusz Kierys

Historyk, dr nauk humanistycznych, biograf Pawła Jasienicy, analityk polityki historycznej, należy do Towarzystwa Historiograficznego. Uczy w Uniwersytecie LO w Toruniu.

List otwarty do prezydenta Karola Nawrockiego

Z przykrością przyjąłem wiadomość o decyzji odebrania Prezydentowi Ukrainy Orderu Orła Białego. Od czasów „Deklaracji Łódzkiej”, uchwalonej przez środowisko historyków polskich po wyborach parlamentarnych 2023 roku, wydawało się, że polityka historyczna polegać będzie na promowaniu przez państwo badań naukowych – a nie wykorzystywaniu jej do różnicowania narodów. Niestety, paradoksalnie wraz z wyborem historyka na urząd Prezydenta RP, właśnie historia stała się częścią programu ideologicznego polskiej prawicy, czego przykładem jest Pana ostatnia decyzja.

Odebranie Orderu, co miało miejsce w naszych dziejach tylko raz – zrobiła to sanacja w stosunku do trzykrotnego premiera Wincencego Witosy – będzie miało kolosalne i nieodwracalne konsekwencje międzynarodowe, zarówno w stosunkach z państwami z koalicji antyrosyjskiej, jak i w relacjach sąsiedzkich z Ukrainą. Ukraina walczy o przeżycie, o własną suwerenność, ale też o bezpieczną Europę i Polskę, i w tym trudnym czasie – na co warto zwrócić uwagę – udostępnia naszym archeologom i historykom miejsca kaźni z czasów rzezi wołyńskiej, byśmy mogli przeprowadzić badania i godnie pochować prochy naszych pobratymców. Już samo to udowadnia, że decyzja o nadaniu jednej z jednostek imienia „Bohaterów UPA” nie ma antypolskiego charakteru. Niestety, wydarzenia potoczyły się przewidywanym tokiem i tylko Prezydent Ukrainy zachował się jak trzeba. Panu przybędzie futebal z błękitną wstęgą – Polakom wstyd.

Każdy kraj, każdy naród prowadzi własną politykę historyczną i za-

den nie chce, by ingerowały w nią inne, niż własne czynniki. Czy o nazwach naszych ulic, stawianych pomnikach i imionach jednostek wojskowych powinny decydować kraje ościenne? Jeśli nie, to dlaczego czynimy to wobec suwerennej Ukrainy? Współcześni mieszkańcy Lwowa jednoczą się wobec czerwono-czarnych flag, które dla nas są znakiem banderowców, ale dla nich symbolizują walkę o niepodległość. Ich liczba przybywa na Polu Marsowym, obok Cmentarza Łyczakowskiego, wprost proporcjonalnie do codziennych pochówków ofiar wojny z Rosją.

Niezależnie od tego, jak daleko posunie się Pan w polityce antyukraińskiej i tym samym prorosyjskiej, każdego dnia żołnierze sił zbrojnych Ukrainy walczyć będą zgodnie z dewizą Orderu Orła Białego – pro Patria et Gente!

Odebranie Orderu Orła Białego, będzie miało kolosalne i nieodwracalne konsekwencje, w stosunkach z państwami z koalicji antyrosyjskiej, jak i w relacjach z Ukrainą.

Rośnie nagonka na Ukrainki i Ukraińców My, kobiety wyrażamy gniew i wściekłość

List otwarty do Prezydenta RP

My, kobiety z Kongresu Kobiet wyrażamy gniew i wściekłość z powodu rosnącej nagonki na obywateli i obywatelki Ukrainy, nagonki rozkręcającej przez polityków prawicy, w tym Prezydenta RP, w celach wąsko partyjnych. Nienawiść wobec „obcych” nie bierze się znikąd. Nienawiść jest produktem zabiegów politycznych i medialnych wykonywanych przez ludzi, którzy liczą, że na ksenofobii i szczuciu ubiją swój polityczny interes. Łatwiej bowiem manipulować ludźmi, którzy boją się wymaginowanych „obcych” niż tymi, którzy są otwarci, gościnni i solidarni, a takimi do niedawna byli Polacy, przyjmując ukraińskich uchodźców.

Nie chcemy, by hasło patriotyzmu stało się synonimem tępego nacjonalizmu i zapowiedzią pogromów, a właśnie w tym kierunku zmierza zbójce „polityka” polskiej prawicy.

Jest wojna, która nam zagraża, nie czas teraz na zajmowanie się polityką historyczną, odgrzebywanie ran i wzajemnych win. Nie czas na symboliczne gesty w imię fałszywego honoru i rzekomej prawdy. Co wygra Prezydent i Rzeczpospolita Polska na czcym geście odebrania orderu bohaterstwa narodowi ukraińskiemu, który się właśnie wykrawia? Jedyną wygraną jest tu Rosja Putina.

Ukraińcy walczą o wolność własną i naszą, europejską. Cierpią i gi-

na. Ukrainki – jak wszystkie kobiety – są ofiarami wojny, ale nie podają się: rodzą, wychowują, pracują. Również i w Polsce. Nasz kraj zawdzięcza i zawdzięczać będzie narodowi ukraińskiemu bardzo wiele, nasza gospodarka, handel, usługi, opieka nie mogłyby przetrwać bez pracy Ukrainek, naszych sióstr. Jako Polacy jesteśmy winni narodowi ukraińskiemu wdzięczność i podziw, a jego obywatelom i obywatelkom przebywającym na terenie Polski gościnność i solidarność.

My kobiety, zgromadzone w Kongresie Kobiet wzywamy polityków i Pana Prezydenta do zaprzestania nagonki na Ukraińców i Ukrainki, do zatrzymania eskalacji ksenofobii, nienawiści i szczucia na „obcych”. Polska powinna być postrzegana jako kraj tolerancyjny i demokratyczny, gdzie prawa wszystkich, również obcokrajowców, są szanowane. ●

Stowarzyszenie Kongres Kobiet
Warszawa, 23 czerwca 2026 r.

Nadajemy Obywatelski Order Przyszłości prezydentowi Zełenskiemu oraz narodowi ukraińskiemu. Też się podpisz. Szczegóły wyborcza.pl/WyborczatoWy

Wyborcza to Wy.
Piszcie: listy@wyborcza.pl

REKLAMA

Kraj/34440733

NOWA LETNIA STREFA REKREACJI W TERMACH UNIEJÓW już otwarta!

Zapraszamy!

www.termyuniejow.pl

• 16 stycznia
2026 roku,
Warszawa.
Jan Kłata,
dyrektor
Teatru
Narodowego

FOT. MATEUSZ SKWARCZEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Teatr

„BEZPRECEDENSOWY ATAK JANA KLATY”

„Na tego typu zachowania nie ma miejsca w świecie polskiej kultury”. Redakcje pism teatralnych wydały wspólne oświadczenie w sprawie Jana Klaty.

Marta Górna

Piszemy zaniepokojeni wydarzeniami, jakie miały miejsce 13 czerwca 2026 r. podczas Opolskich Konfrontacji Teatralnych „Klasyka Żywa” w Teatrze im. J. Kochanowskiego w Opolu – informują we wspólnym oświadczeniu redakcje tytułów teatralnych.

Powód zaniepokojenia? W trakcie spotkania z publicznością po pokazach spektaklu „Krzyżacy” Teatru im. S. Jaracza w Olsztynie doszło do – jak czytamy w oświadczeniu – „bezprecedensowego ataku reżysera Jana Klaty na prowadzącego dyskusję krytyka, literaturoznawcę i profesora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu Piotra Dobrowolskiego”.

„Jan Kłata najpierw bezpodstawnie zakwestionował kompetencje merytoryczne i poziom etyczny Piotra Dobrowolskiego, następnie zaś wielokrotnie zagłuszał jego wypowiedzi (...). Sugerował przy tym, że reaguje w taki sposób na krytyczny tekst odnoszący się do jednego z jego spektakli, opublikowany przez Dobrowolskiego przed trzema laty. Agresywne wypowiedzi Jana Klaty wykluczały dyskusję z prowadzącym spotkanie i ograniczały możliwość zaangażowania publiczności.”

Autorzy listu podkreślają, że „na tego typu zachowania nie ma miejsca w świecie polskiego teatru i polskiej kultury”. „Zwłaszcza w wykonaniu dyrektora Teatru Narodowego wydają się one niezwykle niepokojące. Uznajemy prawo artysty do polemiki z wypowiedziami krytycznymi dotyczącymi jego twórczości, ale uważamy, że prawo to nie może usprawiedliwiać prób osobistej wendetty. Liczymy, że nasze oświadczenie skłoni Ja-

na Klatę do refleksji, weryfikacji postępowania oraz sformułowania przeprosin.”

Pod oświadczeniem podpisały się redakcje „Didaskaliów”, portalu Teatralny.pl, miesięcznika „Teatr” oraz Joanna B. Bednarek, redaktorka naczelna Czas Kultury.pl, Anna Pajęcka, redaktorka działu teatralnego Dwutygodnik.com, Piotr Olkusz, redaktor naczelny „Dialog” i jego zastępczyni Ewa Hevelke.

DOBROWOLSKI: MOJE PYTANIA BYŁY ZAGŁUSZANE

Prawdopodobnie poszło o recenzję sprzed trzech lat, opublikowaną w portalu Kultura Poznań tekst o przedstawieniu „Sen nocy letniej” w Teatrze Nowym w Poznaniu. Dobrowolski pisał m.in.:

„Przedstawienie nie jest interpretacją tekstu Szekspira, lecz instrumentalnym wykorzystaniem, wpisanych w niego treści i dwuznaczności tylko po to, by dać Kłacie możliwość ośmieszenia inkluzywnego teatru. Reżyser w jednej sekwencji wyolbrzymia zyskujące popularność praktyki pracy kolektywnej oraz parodiuje równościowy język, by w następnej zasugerować, że jemu wolno wszyst-

ko i nie ma zamiaru rezygnować z tego przywileju. Poznański »Sen nocy letniej« jawi się jako szowinistyczny koszmar, fundowany publiczności nie jako przestroga czy jeden z argumentów w dyskusji na temat kierunku, w którym zmierza polski teatr, a jako manifest reżyserskiej wszechwładzy. Zdaje się, że rzucenie tego kamyczka może jeszcze bardziej spolaryzować i tak podzielone już środowisko teatralne”.

Rozmawialiśmy z Piotrem Dobrowolskim, który był zaskoczony postawą Jana Klaty podczas spotkania przed opolską publicznością. Podkreśla, że Jan Kłata odrzucił możliwość dialogu z nim na temat „Krzyżaków” – przedstawienia docenionego przez publiczność, krytyków i jury, którego wartości nie podważał.

– Pan Kłata zasugerował na początku spotkania, że oburzyła go napisana przeze mnie recenzja. Chociaż nie wskazał, jaki tekst miał na myśli, chodziło o wypowiedź na temat „Snu nocy letniej”, zrealizowanego w 2023 roku w Teatrze Nowym w Poznaniu. Dla opolskiej publiczności nie było to jednak jasne, a kolejne próby zabrania przeze mnie głosu, włączenia się do dyskusji czy postawienia pytań były zagłuszane i ignorowane przez dyrektora Teatru Narodowego

– opowiada Piotr Dobrowolski. – Wierzę w teatr, który jest zaproszeniem do rozmowy. Wierzę w kulturę, która nikogo nie wyklucza. Chciałbym też wierzyć, że rola recenzentek i recenzentów nie sprowadza się do poprawiania samopoczucia artystów, a różnorodne sposoby widzenia ich twórczości służą zarówno twórcom, jak i publiczności.

ZAKAZ ZBLIŻANIA SIĘ DO JANA K.

Oświadczenie teatralnych redakcji w sprawie zachowania Jana Klaty na festiwalu w Opolu, ludzie teatru komentowali w mediach społecznościowych – wiele osób opowiedziało tam swoje historie związane z reżyserem.

„Może ktoś powinien opisać nadużycia tego pana. Miałabym dużo do powiedzenia” – napisała Ramona Nagabczyńska, choreografka i tancerka nominowana niedawno do Paszportu „Polityki”.

„Jako osoba, która w 2009 roku dostała zakaz zbliżania się do Jana K. (przez niego wydany i egzekwowany) po rozmowie po »Ziemi obiecanej« prezentowanej na festiwalu Dialog-Wrocław, w trakcie której wg reżysera nie stanęłam jako moderatorka w jego obronie i nie odebrałam głosu krytykującej Kazi Szczuce, widzę, że choroba postępuje. Jest na nią lekarstwo – nie rozmawiać, nie prowadzić spotkań, nie zapraszać” – mówi kolejna osoba Joanna Biernacka-Płoska, redaktorka Teatru Telewizji TVP, na Facebooku występująca jako Joanna Bi-Pło.

„To ja się wtrączę. Kiedyś byłam zaproszona do telewizyjnego programu dyskusyjnego, gdzie kontrargumento-

wałam coś, co mówił Jan Kłata. Siedzieliśmy naprzeciwko siebie. Kiedy zaczynałam mówić, on podnosił głowę i... demonstracyjne patrzył w sufit. Jak rozumiałem, miało to mnie dyskredytować, ale tylko bawiło i zdumiewało. Myślałam o tym, jak oni to potem zmontują – i czy pokażą ten stopień chamstwa. Zmontowali tak, że wyglądał na zasłuchanego. Magia ekranu” – dodała Joanna Szczepkowska.

„Wrzaski 50-letniego, rozpieszczonego bachorka – dyrektora Teatru Narodowego. Najgorsze, że nikogo takie zachowanie Jana Klaty z Wielkim Ego już nie dziwi. Może zdziwi ministrę Martę Cienkowską?” – tak z kolei zareagowała Alina Czyżewska, aktorka i aktywistka zajmująca się m.in. nadużyciami w instytucjach kultury.

SEGDA: NIE CHCĘ SOBIE TEGO WYOBRAŻAĆ

O trudnościach w pracy z Janem Klatą mówi się po cichu w polskim teatrze od dawna. W innym wypadku wydarzenie z dyskusji na festiwalu w Opolu nie wywołałoby w polskim środowisku teatralnym takich emocji.

Już wcześniej od Klaty dystansowała się m.in. Dorota Segda, była rektor Akademii Sztuk Teatralnych w Krakowie w latach 2016-2024 i wieloletnia aktorka Narodowego Starego Teatru. „Gdy Kłata ogłosił, że będzie wdrażał w Narodowym procedury antymobbingowe, Segda w wywiadzie dla Onetu mówiła: „Szczzerze mnie to rozbawiło. Ale wspa- niale, może czegoś się Jan Kłata nauczy, nigdy nie jest za późno... Za czasów je-

Wrzaski 50-letniego, rozpieszczonego bachorka – dyrektora Teatru Narodowego. Najgorsze, że nikogo takie zachowanie Jana Klaty z Wielkim Ego już nie dziwi. Może zdziwi ministrę Martę Cienkowską?

ALINA CZYŻEWSKA

go kierowania Starym Teatrem nie było takich procedur. Po ludzku jestem ciekawa, czy ktoś może tak bardzo się zmienić”.

Segda broniła wcześniej Klaty, gdy w 2017 roku, w czasach rządów PiS minister kultury Piotr Gliński nie przedłużył mu kontraktu w Starym Teatrze. „Kiedy my stanęliśmy za Janem Klatą, on szybko się od nas odwrócił, lojalność była w tym przypadku jednostronna. Jeżeli ktoś wprowadził chwilowe podziały w naszym teatrze, to właśnie on. Wszystkie jego późniejsze prywatne i publiczne wypowiedzi na temat Starego Teatru, bardzo konfrontacyjne, były przeciwnością tego, co myślę o lojalności wobec zespołu. Uważam, że zachował się wobec nas nie fair” – tłumaczyła aktorka Onetowi po latach, w grudniu 2025 roku, tuż po ogłoszeniu, że to Kłata stanie na czele Teatru Narodowego w Warszawie.

Segda stwierdziła też, że nie chce nawet myśleć o potencjalnej współpracy z Klatą: „Współpraca z Janem Kła-

tą jest dla mnie tak dalece abstrakcyjna, że nawet nie chcę sobie tego wyobrażać” – skończyła temat aktorka.

Kłata dystansował się z kolei od ruchu #MeToo i debaty o przemocy w polskim teatrze, pytając na przykład w wywiadzie Doroty Wodeckiej o to, czy inkwizycję rodzaju męskiego ma zastąpić rodzaju żeńskiego.

„Kontekst jest wszystkim. Dlatego dziecinne jest mówienie o tym, że oto zlikwidujemy przemoc. Nie lekceważę tego, że ludzie, którzy mają władzę nad innymi, mają tendencję do nadużywania władzy. W tym sensie dyskusja o przemocy, zwłaszcza wobec tych, którzy są na nią najbardziej narażeni, jest bardzo zasadna. I każdy, absolutnie każdy powinien wyciągnąć dla siebie krytyczne wnioski z tej dyskusji. Czasem wnioski powinien wyciągnąć prokurator. Natomiast nie można używać znacząco szeptanego określenia »przemocowiec« jako pały na tych, których się po prostu z jakichś powodów nie lubi i których się chce wykończyć” – mówił Kłata „Wyborczej” w 2023 roku.

KLATA: TA SYTUACJA NIE MIAŁA MIEJSCA

Udało nam się skontaktować z Janem Klatą. Zapytaliśmy dyrektora Teatru Narodowego, czy odniesie się do treści oświadczenia. „Odnoszę się zatem. Opisywana we wspólnym oświadczeniu redakcji teatralnych sytuacja nie miała miejsca” – napisał mi w SMS-ie. A na koniec zaprosił na konferencję prasową, podsumowującą sezon 2025/26 w Teatrze Narodowym. ●

REKLAMA

Kraj/34440096

ZAKOPANE – dobre eMOCje

CO SŁYCHAĆ W ZAKOPANEM?

POBIERZ MIEJSKI INFORMATOR

ZAKOPANE
ZAKOPIAŃSKIE CENTRUM KULTURY

 www.zakopane.pl

 ZakopaneOfficial

 zakopane_official

 Zakopane_Official

 Urząd Miasta Zakopane

Witamy
w Polsce

Cykl
Witamy w Polsce
tworzy zespół
kilkudziesięciu
reporterów
„Wyborczej”
pracujących
w redakcjach
w całym kraju.

NAGIE ZDJĘCIA PREZESA

Dlaczego prezes Miłosz Bembinow, mimo oskarżeń o mobbing i wykorzystywanie seksualne, rozgromił opozycję?

Hotel Novotel, sam środek Warszawy. Przed południem zaczyna się robić gwaro. Lobby wypełniają ludzie „z pierwszych stron gazet”, znani z programów telewizyjnych czy produkcji internetowych. No i koncertowych scen.

Przed wejściem stoi Adam Nowak z zespołu Raz Dwa Trzy, z walizką po hotelu spaceruje przyjezdny z Trójmiasta Tomasz Lipiński (Tilt, Brygada Kryzys), a na korytarzu można dostrzec gigantów polskiej gitary – Jacka Królika (kiedyś Brathanki, dziś Zespół Mistrzów Krzysztofa Cugowskiego) i Ryszarda Sygitowicza (kiedyś Perfect). Gdyby zebrać ich na scenie, byłaby niezła supergrupa.

Do Novotelu przyjechali jednak w innym charakterze. Nie będą występować, tylko głosować. Są delegatami na zjazd wyborczy Stowarzyszenia Autorów ZAiKS. Mają wybierać prezesa na kolejną kadencję.

ZAiKS: JEST DOBRZE CZY ŹŁE?

Stowarzyszenie Autorów ZAiKS jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi. Rozdziela pieniądze w ramach tantiem dla kompozytorów, autorów piosenek, filmów, sztuk teatralnych czy wydawców muzycznych. Pieniądze pochodzą m.in. z nadeń utworów w radiu, telewizji, internecie oraz z koncertów czy utworzeń w hotelach albo restauracjach. ZAiKS reprezentuje ponad 30 tys. polskich autorów i wydawców, którzy zgłaszają swoje utwory pod ochronę prawną. Na koniec 2025 r. w stowarzyszeniu figurowało ponad 895 tys. zarejestrowanych utworów.

Dostępny na stronie stowarzyszenia raport „Zmiana, rozwój, efekt. ZAiKS na rzecz twórców” to w zasadzie program wyborczy zarządu, który ubiega się o reelekcję. Stowarzyszenie chwali się rekordowymi wzrostami w ciągu minionej czteroletniej kadencji. W ubiegłym roku przychody z internetu wzrosły o prawie 111 mln zł, z koncertów o 40 mln zł, a autorom wypłacono 677 mln zł.

Pieniądzy przybywa, koszty spadają. Krytykom władz stowarzyszenia to się w głowie nie mieści, chociaż ZAiKS ma napisane w swoim logo, że „sprzyja wyobraźni”. Część twórców mimo to zgłasza zastrzeżenia nie tyle do samych liczb i zebranych kwot, co do niejasnego – ich zdaniem – sposobu podziału pieniędzy. I od trzech lat oskarża zarząd o niegospodarność m.in. w związku z wydatkami na obchody stulecia ZAiKS-u oraz zakupem nierentownego pałacu w Janowicach pod Tarnowem, w którym miał powstać dom pracy twórczej. Pałac przez 12 lat stał pusty i w końcu go sprzedano.

Śledztwo w tej sprawie podjęła w 2023 r. Prokuratura Okręgowa w Warszawie, ale sprawę umorzono.

Podczas poniedziałkowych wyborów krytycy władz wystawili przeciwko urzędującemu prezesowi Miłoszowi Bembinowowi pięciu kontrkandydatów.

ZDOBYWCA PEWNEJ PREZESURY?

Kim jest Miłosz Bembinow? To kompozytor muzyki poważnej, rozrywkowej i filmowej, a także dyrygent. Od

• Miłosz Bembinow był i będzie prezesem ZAiKS-u FOT. ARTUR BARBAROWSKI/EAST NEWS

kilkunastu lat działa w strukturze ZAiKS-u, gdzie pełnił m.in. funkcje szefa Sekcji C – Autorów Dziel Muzycznych, był wiceprezesem, a od czterech lat rządzi stowarzyszeniem. Jest także adiunktem i wykładowcą na Uniwersytecie Muzycznym im. Fryderyka Chopina.

Jednym ze śmiarków, którzy postanowili zdetronić prezesa Bembinowa, jest Wojciech Jan Pytkowski, założyciel zespołu rockowego Zdobywcy Pewnych Oskarów, dziś znany lepiej jako youtuber za sprawą kanałów „Rockman za kółkiem” czy „Zamieniam nalogi na pasję”.

W serwisach społecznościowych ostro krytykuje władze stowarzyszenia. Uważa, że w ZAiKS-ie o sprawach twórców nie decydują twórcy. Nagrał o tym piosenkę:

„Siedzą w gabinetach, liczą cudzy dzień/ Mówią o muzyce, lecz nie tworzą brzmień”.

Kandyduje, aby poinformować twórców, gdzie znikają ich pieniądze. Pytkowski pojawia się w hotelu przed godz. 13. Na wybory przyszedł w obstawie dwumetrowego ochroniarza. Twierdzi, że to konieczne. Po licznych publikacjach na temat ZAiKS-u „boi się o swoje zdrowie i życie”.

PREZES W NEGLIŻU

Niebawem schodzą się kolejni kandydaci nazywani „grupą milanowską” – były burmistrz Milanówka Piotr Remiszewski, Wojciech Pilichowski, Witold Cisło i Paweł Gawlik. Wszyscy są aktywni muzycznie i należą do stowarzyszenia. Ich postulaty wyborcze w zasadzie nie różnią się od siebie. Żądają wprowadzenia zarządu ko-

misarycznego, kontroli stowarzyszenia przez NIK i prokuraturę, utworzenia kilku komisji, które zreformują organizację oraz uruchomienia telefonu oraz maila zaufania dla członków ZAiKS-u.

Niektórzy kandydaci szlifują krótkie przemówienia. Będą mówić o braku transparentności, horrendalnych wydatkach na nierentowny pałac oraz kryzysie wizerunkowym stowarzyszenia. Domagają się rezygnacji dotychczasowego sternika ZAiKS-u „w trosce o zachowanie wysokich standardów”.

O co chodzi?

Dwa miesiące temu wypłynęły nagie zdjęcia prezesa Bembinowa, które wywołały burzę w środowisku. Ujawniła je piosenkarka Dominika Barabas.

Była podwładną szefa ZAiKS-u, niegdyś przewodniczącą Sekcji B (zrzesza kompozytorów muzyki rozrywkowej) oraz adresatką rozneglizowanej korespondencji.

W maju 2026 r. do Prokuratury Rejonowej Warszawa Praga-Południe wpłynęło zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z m.in. mobbingiem, wykorzystywaniem seksualnym i nadużywaniem zależności służbowej przez prezesa Bembinowa.

Jednocześnie Barabas poinformowała na piśmie Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (nadzoruje ZAiKS) o propozycjach seksualnych, które miał jej składać prezes. Zażądała od resortu podjęcia działań dyscyplinarnych. W licznych wywiadach internetowych mówiła o szantażu, wykorzystywaniu i zastraszaniu.

Część środowiska zarzucała Barabas, że przez cztery lata nie przeszkadzała jej atmosfera pracy w ZAiKS-ie, a po zawieszeniu jej w prawach członka i zdegradowaniu z funkcji szefowej Sekcji B dokonuje prywatnej zemsty na prezesie.

KONRAD WOJCIECHOWSKI

– Nie wiedziałam, jak mam się wypłatać z tego, mówiąc szczerze. Bo to była bardzo nierówna walka, jeżeli chodzi o pozycję zawodową i wyrównanie sił. Ja jestem podwładną, mniej wiem, ktoś jest nade mną. Ja wykonałam już pewną pracę w tym stowarzyszeniu, żeby pokazać, że coś umiem. Nie chciałam tego zostawić – tłumaczyła Barabas w maju w rozmowie z Kanałem Zero.

Prezes Bembinow odniósł się do oskarżeń na łamach Salonu24: „Obecne działania uznajemy za skutek szantażu i prób wymuszenia, których ofiarą padło Stowarzyszenie – i ja osobiście – ze strony osób walczących obecnie w sposób niezwykle brutalny o władzę w Stowarzyszeniu. Skierowaliśmy zawiadomienia do właściwych organów i podejmiemy wszelkie przewidziane prawem działania zmierzające do ochrony dobrego imienia mojego i całej organizacji”.

ZAiKS zapowiedział dochodzenie swoich roszczeń.

12 dni przed wyborami sąd wydał decyzję o zabezpieczeniu powództwa i zakazał Dominice Barabas rozpowszechniania oskarżeń.

Wracamy na zjazd wyborczy. Zdjęcie przedstawiające nagiego prezesa Bembinowa leży na stoliku w hotelowym korytarzu. Po pewnym czasie widzę, jak jeden z ochroniarzy, który pilnował dostępu na salę obrad, zauważa je i chowa.

POLICJA KONTRA KANDYDAT

Samo zebranie jest niejawne. Media nie mogą w nim uczestniczyć. Kandydaci na prezesa też nie, bo przegrali wybory na delegatów w swoich sekcjach.

Ale jako że startują w wyborach na szefa całej organizacji, mogą wejść na salę obrad, żeby wygłosić oświadczenie albo zreferować swój program. Wchodzą, przemawiają, po czym przekazują swoje poparcie Wojciechowi Pilichowskiemu, wirtuozowi gitary basowej.

Nic to nie daje. Dotychczasowy prezes dostaje 234 głosy. Pilichowski – dwa.

Kiedy kandydaci wychodzą z sali, do hotelu wkracza policja. Dwóch funkcjonariuszy wyprowadza Pytkow-

skiego na zewnątrz. Przed Novotelem robi się zbiegowisko. Nagle wszyscy wychodzą na papierosa.

– Kierownictwo ZAiKS-u oraz ochrona zgłosili na policję, że rozkładałam w hotelu jakieś dziwne zdjęcia. Ktoś mi je pokazał, ja je odłożyłam i zostałam oskarżony. Prawdziwym powodem jest niewygodne przemówienie, które wygłosiłam na sali. Odmówiłam przyjęcia mandatu w wysokości 500 zł, więc będzie sprawa w sądzie, na którą zaproszę media – relacjonuje na gorąco Pytkowski.

„NIE MIELI NIC DO ZAOFEROWANIA”

Przegranii kandydaci opuszczają hotel. Obrady jednak ciągle trwają. Po wyborze prezesa, walne wybiera skład zarządu. Znacząco się on nie zmienił.

Próbuję wypytać delegatów, dlaczego opozycja tak miażdżąco przegrała, a dotychczasowy prezes triumfował niemal jednogłośnie mimo „kryzysu wizerunkowego”?

Słyszę o braku programu i konstruktywnych argumentów po stronie grupy ubiegającej się o władzę. – Opozycja przyszła robić destrukcję! – grzmi jeden z delegatów.

– Te wystąpienia nie były poważne. Kandydaci nie mieli nic do zaoferowania. Rewolucję można wzniecać, kiedy organizacja upada, a nie gdy wzrasta. Liczby pokazują, że ZAiKS świetnie reprezentuje twórców. O czym więc mówimy? – pyta retorycznie inny delegat.

Naga prawda jest więc taka, że w tym wypadku opozycja tylko pomogła władzy się skonsolidować. Następna szansa na zmiany na górze – najpewniej za cztery lata. ●

Dostępny na stronie stowarzyszenia raport „Zmiana, rozwój, efekt. ZAiKS na rzecz twórców” to w zasadzie program wyborczy zarządu, który ubiega się o reelekcję

REKLAMA

Kraj/34434244

NOWY NUMER

JAKIE NOWE INWESTYCJE MOGĄ
ZABEZPIECZYĆ PRZYSZŁOŚĆ
SZEŚCIORGA DZIECI
ZAŁOŹYCIELA J.W. CONSTRUCTION?

Józef Wojciechowski opowiada,
jak przeszedł od budowy tanich
domów do luksusowych hoteli.

Szukaj w salonach prasowych,
na Literia.pl i czytaj na Forbes.pl

TYLKO ZDROWIE

NIE MIESZAJ...

lek. Karol Raczyński*

...fryzjerstwa z paleniem

Nikotynizm to ważny czynnik ryzyka występowania raka pęcherza moczowego. Palacze mają nawet cztery razy wyższe ryzyko zachorowania niż osoby niepalące. Substancje chemiczne zawarte w dymie tytoniowym są filtrowane przez nerki i trafiają do moczu, gdzie mają bezpośredni kontakt z błoną śluzową pęcherza.

Znaczenie ma także ekspozycja zawodowa. Kontakt z substancjami chemicznymi, jakimi są węglowodory aromatyczne może zwiększać ryzyko zachorowania na raka pęcherza moczowego. Czyli na przykład to mogą być pracownicy stacji benzynowych, mechanicy, pracownicy przemysłu chemicznego, fryzjerzy (ze względu na farby do włosów).

Ryzyko rośnie też z wiekiem – większość przypadków diagnozuje się u osób po 50. roku życia. Rak pęcherza występuje również częściej u mężczyzn niż u kobiet – stosunek ten wynosi około 3:1.

Ponadto, występowanie tego typu nowotworu w rodzinie, szczególnie u najbliższych krewnych, może wskazywać na predyspozycję genetyczną. ● **Not. ET**

* urolog z krakowskiej Intima Clinic

PYTANIE DO... urologa

Czy można zmniejszyć mosznę?

dr n. med. Piotr Paweł Świniarski

lekarz medycyny seksualnej z kliniki MenVita w Warszawie

Dzięki mosznie jądra są oddalone od ciepłego brzucha i krocza. Moszna kurczy się z powodu podniecenia, zmiany temperatury otoczenia i stresu. Pacjenci, którzy zgłaszają się z problemem zbyt dużej moszny, ewidentnie cierpią z tego powodu. Przy siadaniu moszna zawija się za udo, przeszkadza przy chodzeniu, na rowerze, na motorze, w seksie. Moszna, zamiast być blisko krocza, daje wrażenie ciągnięcia do połowy uda. Razem z moszną rozciąga się powróżek nasienny, czyli jądra schodzą w stronę krańca moszny. Gdy moszna podwija się pod udo, może zawinąć się też jądro, co jest powodem dużego dyskomfortu.

Rozwiązaniem jest operacja redukcji moszny, czyli skrotoplastyka. To coraz częstszy zabieg. Większość pacjentów, którzy po-

trzebują zabiegu redukcji moszny jest w dojrzałym wieku. Z czasem może mniej sprawnie działać błona kurczliwa, czyli warstwa mięśni i tkanki łącznej, która znajduje się tuż pod skórą moszny. Jednak nie zawsze luźna moszna związana jest z wiekiem. Moszna, tak jak prącie, występuje naturalnie w różnych rozmiarach. Operacja redukcji moszny zwykle odbywa się w znieczuleniu ogólnym lub przewodowym. Polega na wycięciu skóry od zewnątrz. Jądra razem z rozciągniętym powróżkiem mieszczą się swobodnie w pomniejszonej przestrzeni.

Rekonwalescencja trwa około cztery tygodnie. W tym czasie można brać prysznic, ale zakazuje mycia kąpieli w wannie i korzystania z basenu czy sauny. Jeśli na wizycie kontrolnej wszystko jest w porządku, dajemy zielone światło na reaktywację współżycia, jazdę na rowerze i inne sporty. ●

Notowała Katarzyna Staszak

Przewlekła obturacyjna choroba płuc (POChP)

Palisz? 5 rzecz wiedzieć, żeby

Ponad milion osób w Polsce ma chorobę płuc, o której nie wie. Wykrywają bezpłatne badanie. POChP zamyka ludzi w domach, odbiera siły i skraca życie. Ale nie musi tak być.

Katarzyna Staszak

Wiele osób w Polsce nie wie, że ma tę chorobę, choć to trzecia przyczyna zgonów na świecie. Szacuje się, że przewlekłą obturacyjną chorobę płuc (POChP) ma 2 mln Polaków. Jeśli POChP nie jest zdiagnozowane i leczone, funkcjonowanie płuc się pogarsza, rośnie ryzyko stanu, który wymaga pobytu w szpitalu i grozi śmiercią.

POChP związana jest przede wszystkim z paleniem papierosów, ale może rozwinąć się także u osób narażonych na zanieczyszczone powietrze, na substancje chemiczne w pracy, na bierne palenie oraz z częstymi infekcjami dróg oddechowych.

Oto pięć faktów, które powinny znać wszystkie osoby narażone na te czynniki ryzyka i ich bliscy:

Spirometria powie prawdę. Badaniem, które potwierdza POChP jest spirometria, czyli test przepływu powietrza w drogach oddechowych. Jest to badanie szybkie i bezbolesne. Polega na serii głębokich wdechów i bardzo szybkich, silnych wydechów do urządzenia zwanego spirometrem. Badanie robi się po zastosowaniu leku rozszerzającego oskrzela. Wiadę wtedy, czy obturacja, czyli zwężenie dróg oddechowych jest trwałe.

Jak dostać się na bezpłatne badanie spirometryczne? Dr Janusz Krupa, lekarz rodzinny, podpowiada najprostszą i ścieżkę: – Na Internetowym Koncie Pacjenta wybieramy program Moje Zdrowie i wypełniamy ankietę. Dostajemy skierowanie na badania laboratoryjne, ale w tym wypadku najważniejsza dla lekarza jest ankieta. Jeśli pacjent przyzna w niej, że pali, to zlecam mu spirometrię.

Żeby spirometria była wykonana prawidłowo, osoba, która obsługuje urządzenie i wydaje

wskazówki pacjentowi, musi być dobrze przeszkolona. Szukaj przychodni, w których badania wykonuje się rutynowo, więc personel ma duże doświadczenie.

Można chorować bez kaszlu. – Jeśli pacjent kaszle, to często jest zmotywowany, żeby iść do lekarza. Ale połowa chorych na POChP nie kaszle. Dlatego nie należy czekać na ten objaw, żeby zgłosić się na badania. Im wcześniej rozpoznamy chorobę, tym łatwiej nam jest powstrzymać jej destrukcyjny wpływ na organizm – mówi dr hab. Piotr Dąbrowiecki, przewodniczący Polskiej Federacji Stowarzyszeń Chorych na Astmę, Alergie i POChP.

Podkreśla, że POChP zaczyna się w płucach, ale choruje również układ krążenia, narządy wewnętrzne, mózg.

– Jeżeli nie rozpoznamy PoChP na wczesnym etapie, to pacjentowi grozi ograniczenie samodzielności i obniżenie jakości życia. POChP przyciąga inne choroby. Cukrzyca typu drugiego występuje dwa razy częściej u osób z POChP, zawał – trzy razy częściej, udar – trzy razy częściej, osteoporoza – dwa razy częściej – przestrzega dr Dąbrowiecki.

Niemal 60 proc. pacjentów czekało na diagnozę ponad rok, a 31 proc. co najmniej cztery lata, niektórzy nawet kilkanaście lat.

Niektóre osoby z tzw. kaszlem palacza, wstydzą się wychodzić z domu. Boją się, że będą posądzane przez inne osoby o roznoszenie zakaźnej choroby. Nie chcą też przeszkadzać kaszlem – na spotkaniach czy w teatrze.

Częsta, ale nieznama. Zaledwie 25 proc. Polaków słyszało o POChP, choć to trzecia przyczyna zgonów, częsty powód pobytów w szpitalu i długotrwałego przebywania w domu.

Częstym objawem choroby są duszności, z czasem mogą być tak duże, że niemożliwe będzie samodzielne załatwianie codziennych spraw.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34440961

Z wielkim żalem zawiadamiamy, że 24 czerwca 2026 roku, zmarł, tworząc wielką pustkę wokół, Nasz Ukochany Mąż i Tata

dr hab. Marian Mitrega, prof. UŚ

Pogrzeb odbędzie się 27 czerwca 2026 (sobota) o godzinie 9:00 na Cmentarzu rzymskokatolickim w Rudzie Śląskiej-Kochłowicach przy ulicy Józefa Piłsudskiego 298, 41-707 Ruda Śląska

Pograżone w wielkim smutku i żalu

żona Krystyna i córka Małgorzata

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34440818

Przed Sądem Rejonowym w Grajewie I Wydział Cywilny toczy się postępowanie w sprawie I/NS 346/24, z wniosku Andrzeja Metelskiego o stwierdzenie nabycia spadku po • Szczepanie Modzelewskim, synu Juliana i Stanisławy, zmarłego 01 października 2019 r. Grajewie, którego ostatnim miejscem zwykłego pobytu na terenie Polski była Klimaszewnica, gmina Radziłów, powiat grajewski, województwo podlaskie. Wzywa się wszystkich spadkobierców Szczepana Modzelewskiego, syna Juliana i Stanisławy, zmarłego 01 października 2019 r. w Grajewie, aby w terminie 3 miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia zgłosili się i udowodnili swoje prawa do spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominieci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

wyborcza

REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl

REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szalański
Problemy z dostępnością „Wyborczej” lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych: facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl, instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44
DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X
Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.

TYLKO ZDROWIE

y, które musisz dłużej żyć

FOT. ROMAN SAMBORSKY

POCHP jest chorobą przewlekłą i postępującą, której nie można całkowicie wyleczyć. Można jednak skutecznie spowalniać jej rozwój, zmniejszać liczbę zaostrzeń oraz poprawiać jakość i długość życia pacjentów.

4 Terapia to inhalator i nie tylko. Pacjenci z POChP mają prawo do terapii, która w jednym inhalatorze łączy dwa leki rozszerzające oskrzela, lub – z czasem – trzy substancje. Ta trzecia działa przeciwzapalnie.

Problemem jest brak edukacji dotyczącej stosowania inhalatora. Wiele osób go dostaje bez instrukcji prawidłowego używania. 30 proc. polskich pacjentów ma wątpliwości, czy prawidłowo stosuje inhalator. U 31 proc. nikt nigdy nie sprawdził, czy prawidłowo stosują inhalator. Lekarze powinni mówić o technice inhalacji podczas wizyty pacjenta – twierdzą eksperci od POChP.

– Wiemy, że na jakość życia i ograniczenia zaostrzeń choroby wpływ ma też leczenie wspomagające jak fizjoterapia. Nie jest jednak powszechnie stosowana – mówi dr Dąbrowiecki. Podkreśla, że osoby z POChP powinny przestać palić.

W Polsce jest jednak zaledwie kilka poradni rzucania palenia, a nie każdy lekarz jest dostatecznie zdeterminowany, żeby prowadzić z pacjentami rozmowę o nalogu.

Aktywność fizyczna powinna być stałą częścią terapii. Z badania przeprowadzonego wśród pacjentów, wynika, że aż 73 proc. chorych nie stosuje żadnego leczenia wspomagającego. Tylko 16 proc. korzysta z fizjoterapii oddechowej, 13 proc. stosuje leki mukolityczne lub wykrztuśne, a 1 proc. stosuje antyoksydanty.

Zaostrzenie choroby, pobyt w szpitalu, lęk o życie – to dla lekarzy szansa – twierdzą eksperci od POChP. W takich granicznych dla siebie sytuacjach pacjenci są skłonni wsłuchać się w zalecenia lekarzy, mogą być zmotywowani do rzucenia palenia. To może się nie udać od

razu, bo przeciętny palacz podejmuje siedem prób wyjścia z nalogu, zanim na dobre rozstanie się z papierosami. Można powiedzieć: „Nie udało się tym razem? Jest pan / pani o jedną próbę bliżej sukcesu” – podpowiada dr Krupa.

Pacjenci w najcięższym stanie, nie opuszczają swoich domów, a żeby przetrwać każdego dnia stosują tlenoterapię i wentylację nieinwazyjną.

Osoby z POChP mogą skorzystać w ramach NFZ z tzw. opieki koordynowanej. Wiele przychodni podstawowej opieki zdrowotnej oferuje osobom z POChP edukację dotyczącą rzucania palenia oraz porady dietetyczne. Pielęgniarka może przeprowadzić szkolenie z używania inhalatora, a lekarz rodzinny może skierować pacjenta do pulmonologa lub kardiologa.

Opieka koordynowana polega na rozpisaniu z lekarzem planu leczenia, wizyt i badań. – Z moich doświadczeń wynika, że choć część pacjentów chętnie korzysta z porad dietetycznych czy konsultacji związanych ze zmianą stylu życia, to znacznie trudniej zachęcić ich do edukacji poświęconej samej chorobie – mówi dr Krupa.

Prawdopodobnie wiedza o POChP jest na tyle mała, że nie kojarzymy jej wszyscy powszechnie ze stanem, który odbiera samodzielność i skracca życie. Boimy się raczej raka, zawału serca i udaru mózgu. POChP znacznie podnosi ryzyko tych wszystkich chorób, tylko powszechnie nie jesteśmy tego świadomi.

5 Są nowe leki, ale w Polsce nierefundowane. W Europie zarejestrowane są dwa leki biologiczne dla pacjentów z POChP z przewagą zapalenia typu 2. To stan związany z podwyższoną liczbą eozynofili i większą podatnością na zaostrzenia choroby.

Żeby ocenić, czy pacjent ma właśnie ten typ choroby, trzeba wykonać morfologię krwi z rozmazem. Jeśli wynik wykaże wysoki poziom eozynofilii (krwinek kwasochłonnych), wiadomo, że to właśnie ten typ POChP, który zareaguje na nowoczesne leki.

Leki – dupilumab lub mepolizumab – podaje się w formie zastrzyku co kilka tygodni. Badania wykazały, że już w po dwóch tygodniach od podania leku, płuca chorych funkcjonowały lepiej, poprawiła się jakość ich życia, a objawy choroby zmniejszyły.

Pierwszą osobą, która w Polsce skorzystała z takiej terapii, jest pani Ewa, emerytowana pielęgniarka. Całe zawodowe życie spędziła w szpitalu zakaźnym. W czasie pandemii Covid-19 wróciła do pracy. Pewnego dnia po dyżurze zabrakło jej na ulicy tchu. Znalazła się w szpitalu z podejrzeniem zawału. Okazało się jednak, że to zaostrzenie POChP.

– Walczyłam o każdy oddech. Po powrocie do domu, byłam tak słaba, że nie miałam siły nawet się uczesać, a co dopiero odkurzyć mieszkania – wspomina pani Ewa.

Ma podtyp POChP, który reaguje na leczenie biologiczne. Dostała tę terapię w ramach Ratu-

kowego Dostępu do Technologii Lekowych. To wniosek, który składa lekarz do NFZ z prośbą o refundację niedostępnego w Polsce leczenia.

Nowy lek sprawił, że znowu jest bardziej samodzielna. Dołowało mnie, że muszę prosić inne osoby o pomoc w każdej czynności. Czulałam się jak pacjenci, którymi opiekowałam się ponad 40 lat. Może nawet gorzej, bo straciłam nadzieję, że mój stan się poprawi. Teraz jest dużo lepiej – opowiada pani Ewa.

Nie wiadomo, kiedy terapia biologiczna będzie refundowana w Polsce dla wszystkich osób z POChP z wysoką liczbą eozynofili.

Czy refundacja leków opłaca się państwu? Tak, bo zaostrzenia POChP są powodem 56 tys. hospitalizacji w Polsce rocznie. Koszty społeczne POChP (leczenie, nieobecność w pracy, niepełnosprawność, przedwczesne zgon) szacuje się na 16 mld zł rocznie. ●

REKLAMA

Kraj/34430372

Menopauzy
nie da się ominąć,
dlatego zacznijmy
o niej mówić głośno.

MENOPAUZA BEZ TABU.ORG.PL

KULCZYK
FOUNDATION

zobacz spot

**BURMISTRZ DZIWNOWA
OGŁASZA NA DZIEŃ
31 lipca 2026 roku**

o godzinie 10.00 przetarg ograniczony na sprzedaż działki gruntu w Dziwnowie

Lp.	nr działki	księga wieczysta	powierzchnia m ²	cena wywoławcza netto – zł
1	495/5	SZ1K/00012075/8	208	104 000,00

Wysokość wadium – 10% ceny wywoławczej.
Przetarg odbędzie się w Urzędzie Miejskim w Dziwnowie.
Szczegółowe informacje można uzyskać w Urzędzie Miejskim w Dziwnowie, ul. Szosowa 5, tel. 91/3275180.
Pełna treść ogłoszenia dostępna jest w Urzędzie Miejskim w Dziwnowie oraz na stronie internetowej: www.bip.dziwnow.pl

Kraj/34440929

KSSE
Katowicka
Specjalna Strefa Ekonomiczna

**Katowicka
Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.
w Katowicach**

40-026 Katowice, ul. Wojewódzka 42 tel. (+48) 32 251 07 36
jako zarządzający specjalną strefą ekonomiczną

informuje,

że w dniu 26.06.2026 r. na stronie Katowickiej SSE S.A.:
www.ksse.pl ukazało się ogłoszenie o organizacji przetargu nieograniczonego mającego na celu wyłonienie nabywcy następującej nieruchomości.

Nie zabudowana nieruchomość o powierzchni 1,0874 ha (10 874 m²) będąca przedmiotem przetargu jest położona na terenie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Gliwicach przy ul. Tesli, obręb Niepaszyce Północ, i stanowi działkę ewidencyjną nr 23/5 opisaną w księdze wieczystej nr GL1G/00065935/3. Nieruchomość ta stanowi własność Katowickiej SSE S.A.

Szczegółowe warunki przetargu określone są w ogłoszeniu zamieszczonym na stronie: www.ksse.pl

Kraj/34440530

AGENCJA MIENIA WOJSKOWEGO

**ODDZIAŁ REGIONALNY AMW W POZNANIU
ZAPRASZA NA PRZETARG**

W OFERCIE MIĘDZY INNYMI:
LUNETY OBSERWACYJNE • KAMERA DO MONITORINGU •
ATRAPY DO TRENINGU TECHNIK SAMOOBRONY •
ZBIORNIKI MPS • PROSTOWNIKI I SPRĘŻARKI •
PSYCHROMETR • ŻŁOM ŻELAZA • STAL I ALUMINIUM •

ZŁÓŻ OFERTĘ DO 08.07.2026 DO GODZ. 12:00

WWW.AMW.COM.PL 61 660 67 80

Kraj/34440571

PREZYDENT MIASTA BIAŁEGOSTOKU
z siedzibą: 15-950 Białystok, ul. Słonimska 1

informuje

**o wynikach konkursu rzeźbiarsko-architektonicznego
na opracowanie koncepcji projektowej pomnika Ryszarda
Kaczorowskiego – ostatniego Prezydenta II RP na uchodźstwie
– w Białymstoku.**

Prezydent Miasta Białegostoku informuje, że konkurs rzeźbiarsko-architektoniczny na opracowanie koncepcji projektowej pomnika Ryszarda Kaczorowskiego – ostatniego Prezydenta II RP na uchodźstwie – w Białymstoku, został rozstrzygnięty w dniu 10 marca 2026 r. w sposób następujący:

- 1) NAGRODĘ w wysokości 20.000 zł brutto oraz zaproszenie do udziału w negocjacjach, tj. postępowaniu prowadzonym w trybie zamówienia z wolnej ręki w sprawie udzielenia zamówienia polegającego na szczegółowym opracowaniu pracy konkursowej, zgodnie z ustaleniami regulaminu konkursu, przyznano uczestnikom konkursu (podmiot zbiorowy):
**„MORFES” Rzeźba i Architektura Wnętrz JACEK KICIŃSKI
arch. RAFAŁ STACHOWICZ**
- za pracę konkursową zgłoszoną do udziału w konkursie z sześciocyfrową liczbą rozpoznawczą 210193, która w wyniku oceny Sądu Konkursowego została uznana za najlepszą pracę konkursową spośród wszystkich piętnastu prac zgłoszonych do udziału w konkursie;
- 2) WYRÓŻNIENIE RÓWNORZĘDNE w wysokości 6.500 zł brutto, przyznano uczestnikowi konkursu:
Studio Rzeźby MACIEJ JAGODZIŃSKI – JAGENMEER
- za pracę konkursową zgłoszoną do udziału w konkursie z sześciocyfrową liczbą rozpoznawczą 260621;
- 3) WYRÓŻNIENIE RÓWNORZĘDNE w wysokości 6.500 zł brutto, przyznano uczestnikom konkursu (podmiot zbiorowy):
**KINGA SMACZNA – ŁAGOWSKA
ALBERT KOZAK**
- za pracę konkursową zgłoszoną do udziału w konkursie z sześciocyfrową liczbą rozpoznawczą 118178;
- 4) WYRÓŻNIENIE RÓWNORZĘDNE w wysokości 6.500 zł brutto, przyznano uczestnikowi konkursu:
KRZYSZTOF SOKOŁ
- za pracę konkursową zgłoszoną do udziału w konkursie z sześciocyfrową liczbą rozpoznawczą 202686;
- 5) nagród i wyróżnień nie przyznano pozostałym jedenastu pracom konkursowym, oznaczonym przez autorów sześciocyfrowymi liczbami rozpoznawczymi: 100100, 114111, 143085, 417117, 7826875, 869826, 634634, 769351, 701036, 771214, 069224.

Rozstrzygnięcia konkursu dokonał Sąd Konkursowy, powołany zarządzeniem Nr 935/25 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 14 listopada 2025 r., w składzie:

- 1) Jarosław Perszko (artysta rzeźbiarz) – Przewodniczący Sądu Konkursowego,
- 2) Rafał Rudnicki (Z-ca Prezydenta Miasta Białegostoku) – Z-ca Przewodniczącego Sądu,
- 3) Robert Kaja (artysta rzeźbiarz) – Sędzia Referent,
- 4) Michał Jackowski (artysta rzeźbiarz) – Sędzia,
- 5) Danuta Anna Pieciul (Urząd Miejski w Białymstoku) – Sędzia,
- 6) Robert Sadowski (Muzeum Wojska w Białymstoku) – Sędzia.

Wyniki rozstrzygniętego konkursu zostały zatwierdzone przez Prezydenta Miasta Białegostoku – Tadeusza Truskolaskiego oraz podane do publicznej wiadomości w trakcie otwartego posiedzenia Sądu Konkursowego przeprowadzonego w dniu 18 marca 2026 r.

Białystok/34440901

**OGŁOSZENIE
Wójt Gminy Tarnów**

podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 28 sierpnia 2026 r. o godz. 930 w siedzibie Urzędu Gminy Tarnów – ul. Krakowska 19 (sala konferencyjna, II piętro) odbędzie się pierwszy przetarg ustny, nieograniczony na sprzedaż nieruchomości położonej w Woli Rzędzińskiej działki numer : 3144/9 o pow. 0,2281 ha, 3145/7 o pow. 0,16 ha, 3147 o pow. 0,08 ha, 3148 ha o pow. 0,06 ha i 3149/1 o pow. 0,07 ha (łącznie pow. 0,5981ha), objęte KW nr TR1T/00077044/6, niezabudowane. Licytacja wszystkich działek numer 3144/9, 3145/7, 3147, 3148 i 3149/1 - łącznie.

W Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego na obszarze Gminy Tarnów w części miejscowości Wola Rzędzińska zatwierdzonym Uchwałą Nr II/22/2024 z dnia 29 maja 2024 r. w/w działki oznaczone są symbolem 1 MW – przeznaczenie podstawowe: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.

Cena wywoławcza 1 000 700,00 zł netto (235 176, 61 euro), wadium 50035,00 zł.

Ograniczenia - nie dotyczy.
Obciążenia - nie dotyczy.
Termin zagospodarowania - brak.
Zobowiązania - brak.

Do wycycytowanej ceny doliczony zostanie podatek VAT w wysokości 23 %.

Wadium należy wpłacać w pieniądzu, przelewem na konto : NRB 51 8589 0006 0250 0926 0360 0003 Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Krakowie Oddział w Tarnowie Urząd Gminy Tarnów w terminie do dnia 24 sierpnia 2026 r. włącznie. Za datę wniesienia wadium uważa się datę wpływu środków pieniężnych na rachunek Urzędu. Wadium podlega zwrotowi w całości osobie, która nie stała się nabywcą.

Pouczenie:
W przetargu należy brać udział osobiście lub za pośrednictwem notarialnie ustanowionego pełnomocnika. Wadium ulega przepadkowi w razie uchylenia się uczestnika, który wygrał przetarg od zawarcia umowy. Koszty sporządzenia aktu notarialnego ponosi nabywca. Ogłoszenie o przetargu wywieszono na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Tarnów, na tablicach ogłoszeń w miejscowości Wola Rzędzińska, zamieszczono na stronie internetowej Urzędu, w prasie oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Dane teleadresowe – nr telefonu: 14 688 01 14.

Kraj/34439973

Jelenia Góra, dnia 26 czerwca 2026 r.
GKN.III.6821.6.2026

**OGŁOSZENIE STAROSTY KARKONOSKIEGO
O ZAMIARZE WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA
W SPRAWIE OGRANICZENIA SPOSOBU
KORZYSTANIA Z NIERUCHOMOŚCI
O NIEUREGULOWANYM STANIE PRAWNYM**

Zgodnie z art. 124 w związku z art. 114 ust. 3 i 4 oraz art. 113 ust. 6 i 7 z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. 2026 poz. 399) Starosta Karkonoski

informuje

o zamiarze wszczęcia postępowania administracyjnego, w sprawie wydania decyzji o ograniczeniu sposobu korzystania z nieruchomości położonej w Miłkowie gm. Podgórzyn, oznaczonej jako działka nr 44/30, w celu wymiany transformatora w istniejącej stacji transformatorowej nr JGJ28218 oraz przeprowadzenie przewodów do przesyłu energii elektrycznej w postaci linii kablowej niskiego napięcia NA2XY-J 4x240 mm², dla inwestycji pn.: „Budowa przyłącza kablowego w celu zasilenia zespołu budynków usługowych na działkach 44/94-97, 44/99-103”.

W terminie 2 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszego obwieszczenia osoby, którym przysługują prawa rzeczowe do ww. nieruchomości winny zgłaszać się do Wydziału Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Jeleniej Górze, ul. Podchorążych 15, II piętro, pokój nr 221, tel. 75 64 73 228.

Jeżeli w wyznaczonym terminie nie zgłoszą się osoby którym przysługują prawa rzeczowe zostanie wszczęte postępowanie w sprawie wydania decyzji o ograniczeniu sposobu korzystania z nieruchomości położonej w Miłkowie gm. Podgórzyn oznaczonej jako działka nr 44/30.

www.infopublikator.pl

Kraj/34440272

**INFORMACJA BURMISTRZA
OŻAROWA MAZOWIECKIEGO**

W siedzibie Urzędu Miejskiego
w Ożarowie Mazowieckim przy
ul. Kolejowej 2 został wywieszony

**wykaz nieruchomości
przeznaczonej do najmu.**

Kraj/34440769

W Sądzie Rejonowym w Gorzowie Wielkopolskim pod sygnaturą akt X Ns 292/26, toczy się sprawa o stwierdzenie nabycia spadku po Marcinie Wróbel (pesel 13122303137) synu Walentego i Marii, zmarłym dnia 3 lutego 2008 roku w Witnicy przed śmiercią mającym miejsce zamieszkania w Witnicy” Wzywa się wszystkich spadkobierców zmarłego, aby w terminie 3 miesięcy od daty ukazania się tego ogłoszenia zgłosili się do Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim i udowodnili swoje prawa do spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzenie nabycia spadku

Kraj/34440904

**Syndyk masy upadłości
ogłasza przetarg na sprzedaż**

nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem wolnostojącym jednorodzinny, zlokalizowanej w Chmielnie, ul. Akacjowa 51, działka nr 762 o pow. 0,0585 ha (KW GD1R/00015338/9), województwo pomorskie.

Cena wywoławcza: 760.500 zł.

Otwarcie i rozpoznanie ofert nastąpi 29 lipca 2026 r. o g. 12:00.

Regulamin przetargu, operat szacunkowy są do wglądu w biurze syndyka przy ul. Gronostajowej 4/7, 80-175 Gdańsk, tel. **58 302-39-45, 508 394 918**, e-mail: biuroamicus1@gmail.com.

Sygnatura prowadzonego postępowania upadłościowego: GD1G/GUP-s/998/2025.

Kraj/34441073

**Slówko
Literówka
Quizy, Sudoku
Krzyżówki**

Szukaj w **APLIKACJA
WYBORCZĄ**

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację

Tego Ameryka nie dowiozła

Miami organizuje największą imprezę piłkarską świata, a jednocześnie przebudowuje najważniejszy węzeł drogowy prowadzący na stadion. Stojąc w korku, oglądam materiał lokalnej telewizji „7News Miami”, której reporter już w lutym pytał, czy „ta budo-wa będzie kompromitacją podczas mundialu?”. Odpowiadam więc: tak, to kompromitacja.

Dawid Szymczak

KORRESPONDENCJA Z MIAMI

Mundial zaskoczył amerykańskich drogowców. Nawigacja pokazuje, że 25 km na stadion przejadę w godzinę. Później z godziny robią się prawie dwie i dostarczają kolejnych nieoczekiwanych przygód. Nie, to nie miasto Meksyk słynące na tym mundialu z komunikacyjnego chaosu i korków. To Miami, którego główny węzeł drogowy Golden Glades jest w samym środku gigantycznej przebudowy. Krzyżują się tutaj dwie autostrady i kilka stanowych dróg. Dziennie podobno przejeżdża tędy 400 tys. samochodów. Tymczasem nagle środkowy pas, którym jedzie moja taksówka, się urywa. Stoją na nim koparki, dźwigi i walce. Zwężenie pasów ciągnie się przez kilka kilometrów, które pokonujemy w ślimaczym tempie. A to dopiero początek chaosu i kompromitacji.

Policja zastawia drogę, a chodników brak

– Zaczęli jakieś dwa lata temu, mimo że wiedzieli, że będzie mundial, że zjadą się kibice i będą gigantyczne korki. Były dyskusje! W telewizji o tym mówili. Ale ktoś i tak stwierdził: „Budujemy”. I takie są skutki – narzeka kierowca i zapowiada, że zaraz wbrew podpowiedziom nawigacji zmieni trasę, bo nie ma sensu dalej stać w tym korku. Mówi, że ma lepszy pomysł.

Gdy stoimy w korku, doczytuję, że inwestycja obejmuje 16 km, jest warta ponad miliard dolarów i w ramach niej powstaną aż 34 nowe mosty i estakady. Potrwa do 2031 r. Tu i teraz oznacza komunikacyjny paraliż. Stadion w Miami nie leży bowiem przy stacji metra ani przy kolejowych torach, więc alternatywą dla samochodów i taksówek, którą FIFA proponuje kibicom, są wahadłowe autobusy szkolne – żółte, żywcem wyjęte z amerykańskich filmów. Również stojące w korkach.

Droga, którą wybrał taksówkarz, okazuje się zastawiona przez dwa policyjne motocykle. Do stadionu zostają stąd niecałe trzy kilometry. Zgadząmy się z kierowcą, że szybciej ją przejdę niż on przejedzie. Chodnika jednak brak, bo to droga szybkiego ruchu. Idę poboczem. W identycznej sytuacji jest wielu kibiców Brazylii i Szkocji, którzy starają się odejść od tego miejsca, dotrzeć do najbliższej otwartej drogi i zamówić kolejny przejazd. Policja wygania jednak ludzi idących wzdłuż drogi. Odbijamy więc i idziemy większą grupą w kierunku stadionu – jego strzelista

konstrukcja jest niezłym punktem odniesienia. Do meczu pozostaje niecała godzina, więc stres narasta. Zupełnym przypadkiem natrafiamy na parking dla szkolnych autobusów. Tych, które podczas mundialu rozwożą kibiców. Kontrolerzy, widząc strudzonych wędrowców, słysząc o okolicznościach i zerkając na zegarek, litują się i puszczają nas wolno bez sprawdzania biletów.

W autobusie Brazylijczycy zaczynają nastrojać się na mecz. Coraz więcej wskazuje na to, że jednak na niego zdążą, w przeciwieństwie do tych wszystkich kibiców, których miją nasz żółty autobus, gdy wciąż stoją na poboczu, czekając na swoich kierowców. Nie mają pojęcia, że kilkaset metrów dalej czekają kolejne wahadłowe autobusy. Niestety, nikt im tego nie mówi.

Błąd za błędem

Później okazuje się, że mecz w wykonaniu reprezentacji Szkocji jest przedłużeniem drogi na stadion – sporo wpadek, błędów i chaosu. Trudno też w tym wszystkim odgadnąć, jaki był plan. Już w siódmej minucie Scott McKenna, atakowany przez Ryana, zagrał prosto w jego nogi, a piłka – na nie szczęście Szkotów – poleciała do Viniciusa, który, zanim oddał strzał, minął jeszcze bramkarza i wbił piłkę do pustej bramki.

To nie koniec błędów. Poznajemy uroki ostatniej kolejki – gdy w 18. minucie na telebimie wyświetla się informacja, że Haiti prowadzi z Marokiem 1:0, brazylijscy kibice oklaskują go jak gola własnej drużyny. Szkoci natomiast spoglądają na siebie pytająco – dobra to informacja czy zła? Chyba w ogóle nie rozważali przed meczem takiego scenariusza. Podpowiadamy więc – wciąż zachowywali wówczas trzecie miejsce i skazywali się na dalsze nerwowe oczekiwanie, licząc na korzystny układ wyników w pozostałych grupach. Taki to bowiem mundial, że z jednym zwycięstwem i dwoma porażkami też można zagrać w fazie pucharowej.

I właśnie z tabelą i informacjami z meczu Haiti – Maroko wyszło na stadionie spore zamieszanie. W 45. minucie wyświetliła się informacja o wyrównującym голу dla Maroka. Ale już tabela, która pokazała się po kilku sekundach, została zaktualizowana o kolejnego gola dla Haiti. Punkty w ta-

• **Główny węzeł drogowy Miami jest w samym środku gigantycznej przebudowy** FOT. DAWID SZYMCHAK

beli w ogóle nie zgadzały się więc z wyświetlanym wynikiem. W końcu, gdy po chwili Maroko znów wyrównało – tym razem już na 2:2, realizator się poddał i przestał w ogóle wyświetlać tabelę.

Rozczarowanie

Po spędzeniu dwóch dni w Miami, widząc już na jaką zabawę stać kibiców obu reprezentacji, jechałem na ten mecz z ogromnymi nadziejami. Coś jak Brazylijczycy na każdy z mundiali – ponoć u nich wszystko, co nie jest mistrzostwem, z automatu jest porażką. Liczyłem na półtorej godziny zabawy na trybunach. Spodziewałem się takiej walki o dominację, jaką widziałem na ulicach i plażach Miami – kto głośniej, kto bardziej karnawałowo, kto bardziej przebojowo. Bębny kontra dudy.

Ale wyszło bardzo rozczarowująco. Po pierwsze, Szkotów na trybunach było stosunkowo niewiele. Nie wypełnili nawet połowy trybuny za bramką. Jak zwykle większość z nich przyjechała na turniej bez biletów na mecze, tylko po to, by odbyć imprezę życia, pobawić się i na koniec pójść do strefy kibica. Ale nawet ci, którzy weszli na stadion, i tak zostawili wszystkie siły w barach. Byli nadzwyczaj cicho. „No Scotland, no party” zanucili dopiero po przezwie. I to też raptem trzy razy, jakby trochę od niechcenia. Kolejny raz potwierdziło się, że Szkotom na wielkich turniejach bardziej chodzi o to, co przed meczem i po meczu, a niekoniecznie w trakcie. Brazylijczycy z kolei dość sennie uderzali w bębny i przyspieszali tylko po strzelanych golach.

W doliczonym czasie do pierwszej połowy znów mieli do tego okazję – Szkoci tradycyjnie stracili piłkę przed własną bramką, Bruno Guimaraes sprytnie dośrodkował, a Vinicius jako pierwszy zorientował się, że piłka spadnie zarówno za plecami środkowego obrońcy, jak i bramkarza, więc zamknął akcję strzałem głową na pustą bramkę. Właśnie to łączy strzelone przez niego gole – samo wbiecie piłki do bramki było łatwizną, ale wcześniej potrzebny był w głowie bardzo szybki procesor, by idealnie ocenić sytuację, przewidzieć ruchy rywali i zrobić coś odwrotnego niż się spodziewali. Przy pierwszym nie uderzał od razu, tylko zachował spokój, pozwolił rozpędzonemu bramkarzowi biec dalej, a sam ruszył z piłką w przeciwnym kierunku i wyczyścił sobie sytuację przed strzałem. W drugiej bramkowej akcji też uderzał na pustą bramkę, ale żeby przed nią stanąć, musiał ruszyć w to miejsce przed wszystkimi, niemal w ciemno. Psychologowie powinni przebadać sposób w jaki Carlo Ancelotti wpływa na Viniciusa. Zараза go spokojem, a jednocześnie trzyma w rozdrażnieniu, by na boisko wychodził maksymalnie zmotywowany.

Brazylia może mieć nowych liderów, ale wciąż kocha Neymara

Ale dwie bramki Viniciusa to nic. Najgłośniej na stadionie zrobiło się równo po godzinie. Najpierw Matheus Cunha strzelił trzeciego gola po przytomnym i bardzo altruistycznym zachowaniu Bruno, a po chwili na rozgrzewkę wybrał się Neymar. I to drugie wydarzenie wywołało absolutną egzaltację. To nielogiczne, a jednocześnie ujmujące, że Brazylijczycy widzą bohatera w piłkarzu już nieco podstarzałym, pokiereszowanym kontuzjami w ostatnich latach i niedyspozycyjnym w pierwszych meczach tego mundialu. To przykład miłości bezwarunkowej. Oddania i wierności. Absolutnego uwielbienia.

Mija osiem minut, a kibice zaczynają się niecierpliwić. Uznają, że wystarczy już tej rozgrzewki i pora wpuszczać Neymara na boisko. Skandują jego nazwisko – najpierw błagalnie, później bardziej żywiołowo. Wykorzystują dodatkową przerwę w meczu, by zaapelować do Ancelottiego raz jeszcze. Wreszcie, w 72. minucie spełnia się ich marzenie – Neymar staje przy środkowej linii gotowy do wejścia. Świat obraca się jednak przeciwko Brazylijczykom – przez kolejne cztery minuty Szkocja wykonuje dwa rzuty różne i nie pozwala stworzyć okoliczności do przeprowadzenia zmiany. Czas się wleczce. W końcu jednak Neymar pojawia się na boisku, spiker wyczytuje jego nazwisko, a Brazylijczycy wydziergają się wniebogłosy.

Brazylia może mieć na tym mundialu różnych liderów, może mieć świetnie grającego Viniciusa, który może zostać nawet piłkarzem meczu, a do tego może mieć skutecznego Cunhe, który ma już trzy gole na mundialu, może też mieć świetnie grającego Bruno, ale ukochanym synem narodu wciąż jest Neymar. To jego nazwisko było skandowane jako jedyne. To maski z jego podobizną Brazylijczycy przynieśli ze sobą na trybuny. To jego wejścia się domagali. To jemu najgłośniej bili brawo, mimo że gole strzelali inni piłkarze. Neymar jest. I to wystarczy. Nie musi robić nic więcej. Nawet strzał w środek bramki wywołuje burzę braw. Bo to jego strzał.

Brazylia wygrała ze Szkocją 3:0, a Maroko z Haiti 4:2. Zwycięzcy awansowali do fazy pucharowej, trzecia Szkocja czeka na wyniki w innych grupach. ●

SPORT.PL

■ **Mundial w USA, Kanadzie i Meksyku: relacje, analizy, komentarze, korespondencje – 24 godziny na dobę na Sport.pl**

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na Sport.pl

Zapraszamy na Sport.pl+. Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

■
Inwestycja obejmuje 16 km, jest warta ponad miliard dolarów i w ramach niej powstaną aż 34 nowe mosty i estakady. Potrwa do 2031r.

	1	2		3			4	5		6		7
8						9						
				10								
11												
						12			13			
14												
	15		16					17		18		
19												20
						21						
22		23		24								
								25				
26												
27							28					

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Poziomo: 1) chóry **4)** podpis **10)** Kairczycy **11)** błoto **12)** laskarz **14)** kruczki **15)** Austriaczka
21) Ronaldo **22)** przypis **25)** Roger **26)** grochówka **27)** trotyl **28)** harfa
Pionowo: 2) Honolulu **3)** rykoszet **5)** obcas **6)** płyta **7)** styczeń **8)** jabłko **9)** wikliniarstwo **13)** kurz
16) sępy **17)** centrala **18)** kaligraf **19)** szpagat **20)** podróż **23)** złoto **24)** pchły
 Hasło: Rolls Royce.

- 2) miejsce, w którym rozgałęziają się drogi
- 3) ćwiczą sierpy, haki, podbródkowe
- 5) Abrams na gąsienicach
- 6) urządzenie do określania położenia obiektów podwodnych za pomocą ultradźwięków
- 7) kraina szczęśliwości
- 8) sztama państw
- 9) dolnośląskie uzdrowisko kojarzone z festiwalem chopinowskim
- 13) doskonale pływające i nurkujące ssaki
- 16) bezałogowy statek powietrzny
- 17) wykarmiła Remusa i Romulusa
- 18) tłusty ..., dzień pączków i faworków
- 19) obuwanie na nie pogodę
- 20) japońska wyspa z miastem Nagasaki
- 23) dla Andrzeja Wajdy, za całokształt twórczości
- 24) ubeckipieniowy lub obcego wywiadu

**Czekamy
na Twoje
uwagi i pomysły**

ROZRYWKA
@WYBORCZA.PL

zakre Šlanka

O	A	E	N	D	K	A
T	R	S	A	Ę	I	R
P	Y	R	Ł	P	E	R
U	S	K	D	S	K	A
N	A	R	U	Y	Z	I
W	M	R	C	E	O	M
A	Ł	Ó	Z	I	R	O
Y	C	D	U	N	E	D
N	S	C	L	E	K	A

skoja *Przenia*

Glina	Gilotyna	Kapsel	Czosnek
Kolt	Szadź	Zeppelin	Belfer
Pulpa	Mus	Ekstradycja	Brzeszczot
Prysznic	Dwulatek	Przecier	Sok

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Na półkach w bibliotece: Siekierzada, Jeżycjada, Iliada, Cyberiada. **Tu się rywalizuje!:** Uniwersjada, Spartakiada, Olimpiada, Familiada. **Nimfy w mitologii greckiej:** Oreada, Driada, Najada, Hamadriada. **Zadania szaradziarskie:** Ariada, Szarada, Numeriada, Pitagoriada

Wybierz słowo,
sprawdzaj litery
i kombinuj, aż
skończa Ci się próba

Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Szukaj w aplikacji

Skojarzenia

KATOWICE
TYGODNIK

Piątek, 26 czerwca 2026 | Redaktor prowadzący Beata Żurek

katowice.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: katowice@wyborcza.pl

Krytyka prezydentki

Będzie wniosek
o referendum w Gliwicach

O odwołanie prezydentki Katarzyny Kuczyńskiej-Budki zamierza się starać adwokat, kiedyś działacz SLD.

Przemysław Jedlecki

– To było do przewidzenia. Już parę dni temu byłem pytany, czy się przyłączę do tej inicjatywy. Odmówiłem – mówi nam jeden z gliwických radnych.

Było to jeszcze przed sesją absolutoryjną w Gliwicach, która trwała kilkanaście godzin. Ostatecznie rada miasta nie podjęła uchwały o nieudzieleniu prezydentce Katarzynie Kuczyńskiej-Budce absolutorium. Zabrakło do tego jednego głosu. Gdyby tak się stało, to w kolejnym kroku rada miasta mogłaby podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania prezydentki.

Głosowanie
w sprawie absolutorium

– Brak poparcia dla nieudzielenia absolutorium jest dla mnie szczególnie ważny. Odczytuję to jako potwierdzenie, że finanse Gliwic są prowadzone w sposób stabilny, bezpieczny i zgodny z prawem, a środki mieszkańców zostały wykorzystane odpowiedzialnie – komentowała prezydentka Katarzyna Kuczyńska-Budka.

I dodała: – Przyjmuję do wiadomości decyzję o nieudzieleniu wotum zaufania. Szanuję prawo radnych do własnej oceny działań prezydenta miasta i przedstawionego raportu o stanie miasta, nawet jeśli nie podzielam tej oceny. Głosowania pokazują, że możemy różnić się w spojrzeniu na kierunki rozwoju miasta, ale jednocześnie zgadzać się co do tego, że budżet został wykonany prawidłowo i odpowiedzialnie. Niezależnie od różnic w ocenach politycznych, najważniejsze pozostają sprawy mieszkańców.

Jeszcze w trakcie sesji Adam Neumann, były prezydent Gliwic, dziś związany z Konfederacją, dawał do zrozumienia, że w mieście dojdzie do referendum.

Kto chce odwołania?

O jego przeprowadzenie będzie się starał Robert Dopierała. To znany adwokat. Kancelarię prowadzi w Gliwicach, bronił w wielu głośnych procesach karnych. Był m.in. obrońcą Jerzego G., byłego prezydenta Zabrzeża, oskarżonego o zamordowanie wierzyciela.

Dopierała założył też fundację, która zajmuje się edukacją prawną dzieci, przed laty był związany z Sojuszem Lewicy Demokratycznej.

• Gliwice z lotu ptaka

FOT. DAWID CHALIMONIK /
AGENCJA WYBORCZA.PL

W 2015 roku zasłynął listem do prezydenta Andrzeja Dudy. Napisał w nim, że wycofuje swój głos, który oddał na niego podczas wyborów, i domaga się przeprosin za nadużycie zaufania. „Nie takiego Prezydenta wybierałem, nie na taką prezydenturę się godziłem”. Była to reakcja na działania PiS oraz Andrzeja Dudy w sprawie Trybunału Konstytucyjnego. W 2021 r. niektó-

FOT. UM GLIWICE

W Gliwicach nie ma dziś
żadnych realnych przesłanek
do referendum

KATARZYNA KUCZYŃSKA-BUDKA
prezydentka Gliwic

re media pisały, że może być kandydatem na Rzecznika Praw Obywatelskich.

Im szybciej, tym lepiej

W tym roku Robert Dopierała założył Stowarzyszenie „Gliwice. Przyszłość jest tu.” Nazwa nawiązuje do niedawnego hasła promocyjnego Gliwic, od którego obecnie urzędnicy odeszli.

„Naszym zdaniem obecny sposób zarządzania Gliwicami nie odpowiada skali wyzwań, przed którymi stoi miasto. Największym problemem nie są nawet same błędy. Błędy popełnia każdy, kto działa. Największym problemem jest przekonanie, że błędów nie wolno wskazywać. Ze wszystkim jest sukcesem. Że każda decyzja jest trafna. Że każda krytyka jest przejawem złej woli. Historia zna takie sytuacje” – napisał w oświadczeniu Robert Dopierała. I dodał, że Gliwice nie są własnością polityków. „Gliwice należą do mieszkańców. To mieszkańcy finansują funkcjonowanie miasta. To mieszkańcy ponoszą konsekwencje podejmowanych decyzji. To mieszkańcy mają prawo oceniać skuteczność osób, którym powierzają zarządzanie wspólnym majątkiem” – czytamy.

W rozmowie z „Wyborczą” Robert Dopierała potwierdza, że planuje referendum. – Kiedy? Inicjatywę referendalną chcemy zgłosić do komisarzy wyborczego jak najszybciej. Uważam, że pani prezydent nie powinna pełnić funkcji publicznej. Nie porywam się z motyką na słońce. Jest spory odzew w tej sprawie, takie są oczekiwania – mówi nam Robert Dopierała.

Jeżeli krytykom rządów Katarzyny Kuczyńskiej-Budki uda się zebrać potrzebne podpisy, to głosowanie mogłoby się odbyć dopiero jesienią.

Nie potrzeba awantur

Katarzyna Kuczyńska-Budka (KO) prezydentką Gliwic została w 2024 roku – zdobyła 24 520 głosów. W drugiej turze wyborów pokonała Mariusza Śpiewoka z Koalicji dla Gliwic – 23 980 głosów.

– W Gliwicach nie ma dziś żadnych realnych przesłanek do referendum. Są za to fakty, których nie da się podważyć: jeden z najlepszych budżetów samorządowych w Polsce, ogromna skala inwestycji i setki działań, które każdego dnia poprawiają jakość życia mieszkańców – komentuje prezydentka.

Twierdzi też, że są ludzie, którzy nie potrafią pogodzić się z utratą wpływów i przywilejów, z których korzystali przez lata. – Adam Neumann i Robert Dopierała próbują dziś przekonać mieszkańców, że działają w interesie miasta. Trudno w to uwierzyć – mówi.

Dodaje, że ewentualne referendum może kosztować miasto 3 mln zł. – Referendum nie buduje nowych mieszkań, nie remontuje ulic i nie rozwiązuje problemów mieszkańców. Może jedynie zmienić nazwisko na drzwiach pokoju prezydenta – podkreśla i dodaje, że jej zdaniem Gliwice nie potrzebują dziś politycznych awantur. ●

Wodociągi mają pomysł

Kopalni nie ma, woda została

Woda z zamkniętej ponad dziesięć lat temu kopalni dziś się marnuje, ale to się zmieni. Górnicy, którzy pracują przy pompach poszli na kursy obsługi farm wiatrowych.

Przemysław Jedlecki

Maciej Wejman pracuje na terenie dawnej kopalni Boże Dary. Górnik jednak węgla nie fedruje. Zatrudnia go Centralny Zakład Odwodniania Kopalń, który jest częścią Spółki Restrukturyzacji Kopalń. Maciej Wejman czuwa nad pracą hydrogeneratorów i pomp, które tu pracują przez dwadzieścia cztery godziny na dobę, każdego dnia roku. Z czasem pan Maciej pożegna się z kopalnią, ponieważ przeszedł specjalne szkolenie, które daje mu uprawnienia do pracy na farmach wiatrowych. Ma wszystkie uprawnienia do pracy na wysokości, na pomostach roboczych, z silnikami oraz elektryczne.

KOPALNIA BOŻE DARY

Kopalnia Boże Dary (do 1937 roku Böer) rozpoczęła wydobywanie w 1902 roku. Do 1975 r. działała jako samodzielny zakład, później włączono ją do kopalni Murcki. Jak informowała „Trybuna Górnicza”, jeszcze w okresie PRL policzono, że węgla w KWK Boże Dary starczy do 2000 roku. Ostatecznie zakład fedrował jednak do 2015 roku. Wówczas został przekazany do likwidacji Spółce Restrukturyzacji Kopalń.

Rocznie SRK S.A. odpompowuje około 101 mln metrów sześciennych wód kopalnianych. Do rzek odprowadzanych jest ok. 93,5 mln metrów sześciennych wód rocznie. Z tego ok. 37 proc. trafia do Zlewni Odry (8 zlikwidowanych zakładów górniczych), a ok. 63 proc. do Zlewni Wisły (11 zlikwidowanych zakładów górniczych).

Również woda z kopalni Boże Dary, po wypompowaniu spod ziemi, przepada. – Jest bezproduktywnie odpompowywana do środowiska, a co za tym idzie marnowany jest jej potencjał – mówi Wojciech Grabarczyk, z biura prasowego Katowickich Wodociągów, które chcą tę wodę wykorzystać.

• **Zamknięta kopalnia Boże Dary** FOT. SRK

Badania są wstępem do budowy dużej stacji uzdatniania wody, tak by trafiła do Katowickich Wodociągów, a potem do mieszkańców Katowiczian

Wyjaśnia, że już przeprowadzono tu badania wody. – Za nami pilotaż uzdatniania wody z poziomu 183 i 416. Chodziło o sprawdzenie, czy po uzdatnieniu woda będzie spełniała rygoru wody pitnej. Analizowano też koszty takiej operacji na dużą skalę – wyjaśnia.

Wyniki są obiecujące. – Uzdatnianie, które przeprowadzono pozwoliło na usunięcie z wody związków żelaza oraz związków manganu. Dodatkowo prowadziliśmy nanofiltrację, by zmiekczyć dość twardą kopalnianą wodę, tak by jej poziom twardości był równy temu, jaki ma woda dziś używana przez Katowiczian – mówi Wojciech Grabarczyk. Podkreśla też, że woda z Bożych Darów nie jest zasolona. – Zmierzo- na zawartość chlorków jest niższa od wartości

dopuszczalnej wynoszącej 250 mg/l – mówi. Z szacunków wynika też, że woda z Bożych Darów wystarczy dla jednej czwartej Katowiczian.

KUPUJĄ WODĘ Z GPW

Badania są wstępem do budowy tu dużej stacji uzdatniania wody, tak by trafiła do Katowickich Wodociągów, a potem do mieszkańców Katowiczian. Wodociągi stację zaczął projektować, gdy miasto przekazało firmie działkę pod budowę. Pieniądze na projekt już są. To ok. miliona złotych w budżecie KW. Projekt zostanie najpóźniej zamówiony w 2027 roku. – Dziś Katowickie Wodociągi kupują całą wodę, która jest zużywana w Katowicach, od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów. Niezależnie od dostawcy hurtowego źródło wody pozwala na dywersyfikację zasilania w wodę oraz dostarczanie wody do odbiorców w przypadku awarii zasilania od strony GPW – mówi przedstawiciel miejskiej firmy.

Dodaje, że własne ujęcie i własna stacja mają być również awaryjnym zasilaniem w wodę mieszkańców Katowic w sytuacjach kryzysowych, kiedy konieczne może być użycie beczkowiec czy maszyn do paczkowania wody.

WODA Z KOPALNI NIE TYLKO W KATOWICACH

Wcześniej na budowę ujęcia wody pitnej z kopalni „Jan Kanty” zdecydowało się Jaworzno. W październiku rozpoczął się tu montaż zbiorników na wodę surową, ozonowaną i kontaktową. Wybudowano też magistralę, którą za jakiś czas popłynie woda z nowej Stacji Uzdatniania Wody na teren Jaworznickiego Obszaru Gospodarczego. Inwestycja będzie kosztować Jaworzno 40 mln zł. – Ma ogromne znaczenie dla bezpiecznych dostaw wody pitnej w Jaworznie – z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, takich jak ozonowanie, lampy UV i odwrócona osmoza. Dzięki nim dostarczana woda będzie najwyższej jakości i przyjazna środowisku – mówi Artur Dzikowski, wiceprezydent Jaworzna.

Z kolei już w 1993 roku powstało ujęcie wody pitnej w zabrzańskim Szybie Maciej. Zamontowano tu dwie pompy głębinowe (w tym jedną rezerwową) odprowadzające wodę do pobliskiej Stacji Wodnej, skąd po przefiltrowaniu przez filtry żwirowe przekazywana jest odbiorcom. Woda z ujęcia jest wodą średniozmineralizowaną wapniowo-magnezową o stałej temperaturze ok. 8-9 stopni Celsjusza. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34440872

W sprzedaży!**TEMAT NUMERU:****ROZMOWY, KTÓRE RATUJĄ ZWIĄZKI****oraz:**

- Pułapki terapii
- Czy można być szczęśliwym bez seksu
- Niewygodne pytania w związkach

żyć lepiej
psychologia codziennie

Więcej o psychologii
czytaj na
wysokieobcasy.pl/zyclepiej

Rekordzista z Sosnowca przepracował w szpitalu więcej godzin niż Dawid Kacprzyk

Trzech lekarzy z milionowymi zarobkami

W Szpitalu Miejskim w Sosnowcu jeden z lekarzy przepracował w ciągu roku 4881 godzin. W przeliczeniu to około 14 godzin dziennie, bez świąt, weekendów, urlopu.

Anna Malinowska

O sprawie rekordzisty ze Szpitala Miejskiego w Sosnowcu już informowaliśmy. Stało się po tym, gdy miejscy radni otrzymali wykaz liczby przepracowanych godzin przez lekarzy zatrudnionych na umowach o pracę oraz lekarzy kontraktowych za rok 2023. Jeden z nich – kontraktowy na chirurgii ogólnej – w całym roku przepracował 4881 godzin.

W przeliczeniu dało to około 14 godzin dziennie, bez świąt, weekendów, urlopu. Dla porównania, na tym samym oddziale pięciu pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę łącznie przepracowało 4587 godzin. A lekarz zatrudniony na umowie o pracę – 1575 godzin.

Aneta Kawka, prezes szpitala w rozmowie z nami wyjaśniała, że placówka działa na podstawie obowiązujących przepisów. – Lekarze kontraktowi sami deklarują, ile i kiedy chcą pracować. Podmioty lecznicze wybierają ich na podstawie konkursów. Osobiście również uważam, że nie jest to sytuacja doskonała – przyznała Kawka. – Takie są jednak rozwiązania systemowe – podkreślała.

Sytuacja groźna dla pacjentów

Jak dodała, lekarz z 4881 godzinami łączny dyżury 24-godzinne.

– Przynajmniej pracował w jednym miejscu, znał swoich pacjentów. Zdarzają się lekarze, którzy mają godziny w wielu różnych placówkach, między którymi się przemieszczają. W mojej ocenie to większe zagrożenie niż lekarz pracujący w jednym szpitalu. Jak ci wędrujący z miejsca na miejsce są w stanie należycie zapoznać się z historią choroby i należyście wykonać swoje obowiązki? Mam co do tego wątpliwości – przyznawała Aneta Kawka.

Prezes zapewniła, że sosnowiecki szpital wprowadził już jednak obostrzenia – jeden lekarz nie może w miesiącu przepracować więcej niż 350 godzin.

– Ta sytuacja jest groźna dla samych pacjentów. Co z ich bezpieczeństwem? Jak zmęczony, niewyspany lekarz jest w stanie ratować życie i zdrowie innych? – pytała wtedy radna Ewa Szota z KO.

Apele bez echa

Na sytuację nie pozostała obojętna Rada Miejska w Sosnowcu, która w zeszłym roku przyjęła uchwałę – apel do Rady Ministrów – o uregulowanie czasu pracy lekarzy zatrudnionych na kontraktach. Chodziło o wprowadzenie maksymalnych limitów godzin pracy w miesiącu, określenie wymaganego okresu odpoczynku pomiędzy pełnionymi dyżurami medycznymi, zapewnienie równego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy, jak jest w przypadku lekarzy zatrudnionych na podstawie umów o pracę.

W odpowiedzi Jerzy Szafranowicz, podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia odpisał, że resort nie prowadzi działań mających na celu regulację czasu pracy lekarzy kontraktowych.

W kwietniu tego roku sosnowiecy ponowili swój apel. Jednocześnie zwrócili się do NIK o przeprowadzenie kontroli w NFZ. Chodziło m.in. o ocenę, czy przekazywane pieniądze wydatkowane są w warunkach zapewniających należyłą jakość i bezpieczeństwo świadczeń zdrowotnych. Jak na razie nie otrzymali odpowiedzi.

Tymczasem obecnie jest głośno o 28-letnim Dawidzie Kacprzyku. W ubiegłym roku zarobił on 1,7 mln zł, z czego 1,6 mln zł udzielając świadczeń medycznych. Kacprzyk to były już radny KO w warszawskiej dzielnicy Ursus, pracował w Warszawskim Szpitalu Południowym. Przepracował tam łącznie w ciągu roku 3976 godzin – 12 godzin dziennie. Pikanterii tej sprawie dodaje fakt, że m.in. w zeszłym roku brał jeszcze dyżury w kilku innych placówkach. Ponadto jako ekspert występował w stacjach telewizyjnych i radiowych.

Zarobik w sosnowieckim szpitalu

Po doniesieniach o młodym lekarzu, który w dodatku bez specjalizacji zarobił 1,7 mln zł, radna Szota złożyła interpelację w sprawie zarobków w sosnowieckim szpitalu. Zapytała wprost, ilu lekarzy w ostatnich latach zarobiło w skali roku ponad 1 mln zł brutto?

Sosnowiecki szpital wprowadził obostrzenia – jeden lekarz nie może w miesiącu przepracować więcej niż 350 godzin

– To publiczne pieniądze, na które składają się również mieszkańcy Sosnowca. Słyszymy o zadłużeniach szpitali, możliwości ich konsolidacji, NFZ nie wypłaca w całości środków za wykonane świadczenia. W przypadku sosnowieckiego szpitala kwota za nadwykonania wynosi 9,5 mln zł. Opinia publiczna ma prawo być poinformowana, jaki procent z pieniędzy przekazywanych przez NFZ przeznaczony jest na pensje, a jaki na zakup nowego sprzętu i leczenie. W mediach pojawiają się informacje, że są szpitale, w których wynagrodzenia pochłaniają większość pieniędzy. To nieetyczne, ale pozwala na to prawo – wskazuje Szota.

Prezes Kawka odpowie na interpelację.

– Uważam, że o tych zagadnieniach powinno się mówić publicznie. Uczulam jednak, że przekazane dane nie oddadzą rzeczywistego stanu rzeczy. Trzeba bowiem pamiętać, że są lekarze, którzy mają u nas niewiele godzin dyżurów, ale pracują też w innych miejscach. I pełne dane o wysokości ich zatrudnienia ma jedynie NFZ, a nie my – przestrzega Kawka.

Z informacji, którymi dysponuje prezes, wynika, że powyżej 1 mln zł brutto w 2023 roku zarobił w Szpitalu Miejskim tylko jeden lekarz. W roku 2024 i ubiegłym były już trzy takie osoby. ●

REKLAMA

Katowice/34434356

**najpiękniejsze
melodie**

**RADIO
Pogoda**

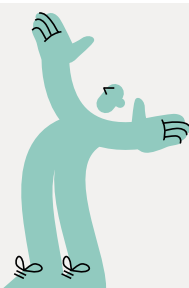
*Boncho &
polecam
Ewa Ben*

94,5^{FM}

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34440873

Słówko NOWOŚĆ
Literówka
Quizy
Sudoku
Krzyżówki

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

Szukaj w APLIKACJI
WYBORCZEJ

Ta historia poruszyła całą Polskę

Piotr wciąż z pasją i planami

To była pierwsza szeroko nagłośniona sprawa błędu medycznego w Polsce. Dzisiaj Piotr ma 28 lat i jest asystentem na uczelni. Choć porusza się na wózku inwalidzkim, nie rezygnuje z planów i pasji.

Ewa Furtak

Piotr Soszka mieszka w Rudzicy koło Bielska-Białej. 28-letni informatyk jest asystentem na wydziale budowy maszyn i informatyki Uniwersytetu Bielsko-Bialskiego, gdzie zajmuje się m.in. sztuczną inteligencją. Studenci garną się na jego zajęcia. Musiał wybrać, kogo przyjmie, bo chętnych było znacznie więcej, niż miejsc.

Ma dystans do tego, co go spotkało, i ogromne poczucie humoru. Z uśmiechem opowiada o życiowych perypetiach. Choćby o tym, jak w czasach liceum kolega „porwał” go na jednodniowe węgry i okazało się, że wagarowanie z osobą na wózku to ogromne wyzwanie ze względu na bariery architektoniczne. Wspomina też historię z basenu.

– Zsunąłem się do wody, a pan, który był tego świadkiem, wskoczył za mną, bo myślał, że wpadłem do basenu i zaraz się utopię – śmieje się Piotr.

KROPLÓWKA DO KRĘGOSŁUPA

Do tragedii doszło w marcu 2002 roku w Górnośląskim Centrum Zdrowia Dziecka i Matki w Katowicach. Piotr urodził się z poważną wadą układu moczowego. Nie miał nerki, a pęcherz był nieprawidłowo położony. Korekty wady podjęli się lekarze z katowickiego szpitala.

W 2002 r. pojechał na ostatnią, piątą już operację. Jego rodzice cieszyli się, że będzie wreszcie zdrowy. Podczas operacji stracił dużo krwi i trafił na oddział intensywnej opieki medycznej. To tam doszło do tragicznej w skutkach pomyłki.

Pielęgniarka przez cewnik założony do przestrzeni zewnątrzoponowej miała mu podać leki uśmierzające ból, ale pomyliła się i wtłoczyła 1,5 litra kroplówki. Pielęgniarka przyznała później, że nie potrafi rozróżnić wejść cewnikowych. Podpięła ten, który pokazała jej lekarka.

– Byłam przy synu, zwracałam personelowi uwagę, że coś jest nie tak, ale bagatelizowano to – opowiada pani Jolanta, mama Piotra. Zareagowano dopiero wte-

dy, gdy uruchomił się sygnał alarmowy pompy. Było już jednak za późno, aby naprawić szkody.

Błąd personelu doprowadził u Piotra do trwałego uszkodzenia rdzenia kręgowego. Nikt nie daje mu cienia szansy na powrót do zdrowia.

Przed wypadkiem w szpitalu był bardzo aktywnym dzieckiem, trudno mu było chwilę usiedzieć na miejscu. – Potem to już tylko czasem śniłem, że znowu może chodzić – wspomina mężczyzna.

Szpital początkowo nie chciał przyznać się do błędu. – To „skutek uboczny operacji” – powtarzał ówczesny dyrektor szpitala dr Janusz Świetliński, który przez rok przekonywał matkę, że kalectwo syna to efekt „ryzyka operacyjnego”.

Rodzice zdecydowali się jednak walczyć o sprawiedliwość w sądzie. To był jeden z pierwszych tak szeroko nagłośnionych przypadków błędu medycznego w Polsce. Do Rudzicy zaczęli zjeżdżać dziennikarze, wszyscy tutaj pamiętają, jak na placu pod kościołem zaparkował wóz transmisyjny telewizyjny.

– Bez pomocy mediów nigdy by się to nie udało – mówi nam pani Jolanta.

Rodzice oddali sprawę do prokuratury, potem wynajęli radczynię prawną i złożyli pozew cywilny o odszkodowanie. Przekonywali, że pieniądze będą potrzebne na wypadek, gdyby ktoś gdzieś na świecie wymyślił metodę, która przywróci jej synowi sprawność.

– Byliśmy wtedy w bardzo trudnej sytuacji finansowej. Leczenie i rehabilitacja Piotra kosztowały majątek, czasami brakowało nam na chleb – mówi pani Jolanta.

SĄD PRZYZNAŁ ODSZKODOWANIE

Wydawało się, że rodzice porwali się z motyką na słońce. Okazało się, że szpital jest ubezpieczony tylko na 250 tys. zł. W lutym 2007 roku katowicki Sąd Okręgowy przyznał Piotrusiowi 700 tys. zł zadośćuczynienia i 130 tys. zł odszkodowania. Piotr otrzymuje też co miesiąc 1,8 tys. zł renty.

– To najprawdopodobniej najwyższa kwota zasądzona przez polski sąd za błąd

• **Piotr Soszka z mamą Jolantą**
FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

lekarski. Pieniądze mają wypłacić szpital i ubezpieczyciel – pisaliśmy wtedy w „Wyborczej”.

– Nie nazwałbym tego sprawiedliwością. Zabrali mi nogi, dali coś w zamian, ale zdrowia mi to przecież nie zwróci – mówi nam dzisiaj Piotr.

Medycy, którzy doprowadzili do niepełnosprawności Piotra, zostali skazani. Lekarka Aleksandra L., która pełniła wtedy dyżur na oddziale, Sąd Rejonowy w Katowicach skazał na 1,5 roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata i zakazał jej też wykonywania zawodu przez 2 lata. Pielęgniarka Emilia R. została skazana na rok pozbawienia wolności w zawieszeniu na 3 lata, jej również sąd zakazał wykonywania zawodu przez 2 lata i zobowiązał do zapłacenia 600 zł nawiazki.

W marcu 2007 roku Sąd Okręgowy w Katowicach utrzymał w mocy wcześniejsze wyroki więzienia w zawieszeniu wobec obu kobiet. Uchylił jednak część orzeczenia sądu niższej instancji, w którym zakazał on wykonywania lekarce zawodu na dwa lata.

– Wiem, że pani doktor pracuje w zawodzie. Nie wiem, co się dzieje ze skazaną pielęgniarką, a tej, która pełniła dyżur w nocy, nigdy już potem nie spotkałam – mówi nam pani Jolanta.

MECENAS WSPOMINA

Sprawę Piotra przed sądem prowadziła Jolanta Budzowska, radca prawny, pełnomocnik poszkodowanych pacjentów. W ostatnim czasie zajmowała się też m.in. sprawą Izabeli zmarłej w szpitalu w Pszczynie.

– To była niezwykle trudna dowodowo sprawa, mam ją cały czas w pamięci. Szpital próbował przekonać rodziców Piotra, że nic się właściwie nie stało. Uważali, że

nie zrobili nic niewłaściwego, że taki sposób podaży kroplówki jest jedną z dopuszczalnych w medycynie metod. Chcieli zamknąć temat, przekazując mamie wydruk z anglojęzycznego artykułu, zakładając, że się ugnie i nie będzie dążyć. Przeliczyli się – mówi Jolanta Budzowska.

Wspomina determinację mamy Piotra, która przyjechała do jej kancelarii w Krakowie i postawiła sprawę jasno, że nie odpuści walki o sprawiedliwość dla dziecka.

– Zdawała sobie sprawę z trudności sprawy, z tego, że możemy przegrać, ale też z poważnych konsekwencji dla zdrowia syna. – Chciała, żebyśmy wystąpili o możliwie jak najwyższą kwotę. W efekcie wygraliśmy 700 tys. zł zadośćuczynienia, podczas gdy wówczas najwyższa rekompensata zasądzona poszkodowanemu pacjentowi w Polsce wynosiła 300 tys. zł. Ten proces otworzył oczy wielu ludziom. Uświadomił, że pacjent ma prawa, a w razie błędu medycznego należy mu się odszkodowanie i że rekompensata za utratę zdrowia nie powinna być symboliczna – mówi prawniczka.

Dodaje, że do dziś jest w kontakcie z Piotrem. Wyrok zagwarantował mu, że kiedy pojawiają się kolejne poważne wydatki, takie jak na przykład wózek inwalidzki, to szpital je pokrywa już bez procesu, na podstawie porozumienia.

– Jednak jeśli chodzi o podejście szpitali w przypadku błędów medycznych, to niewiele się zmieniło. Nadal najczęściej idą w zaparte i ani szpitale, ani ich ubezpieczyciele nie są skłonni przyznać racji poszkodowanemu pacjentowi. Błędy medyczne były, są i będą, a pacjenci coraz częściej są świadomi swoich praw i coraz odważniej i skuteczniej podejmują o nie walkę – mówi Jolanta Budzowska.

ARTUR ROJEK ZOSTAŁ DLA PIOTRA REDAKTOREM „WYBORCZEJ”

Historia Piotra poruszyła przed laty całą Polskę. W 2006 roku, pierwszy raz w historii katowickiej redakcji, oddaliśmy „Wyborczą” w ręce osoby spoza grona redaktorów. Zaprosiliśmy Artura Rojka, lidera zespołu

Wyrok zagwarantował Piotrowi, że kiedy pojawiają się kolejne poważne wydatki, to szpital je pokrywa już bez procesu, na podstawie porozumienia

Myslovitz, by poprowadził jedno z wydań gazety, a dochód z reklam dołożyliśmy do zamontowania windy w domu Soszków. Zebraliśmy wtedy 20 tys. zł. Winda ma już dwadzieścia lat i działa w domu w Rudzicy do dziś.

Nie byłoby tej akcji, gdyby nie przypadek. Mały Piotrek leżał w szpitalu z dzieckiem, do którego przyszedł wujek. Był związana z zespołem Myslovitz. To on zainteresował się historią sparaliżowanego Piotra i ruszyła lawina pomocy.

Piotr ma szczęście do dobrych ludzi, nieustannie spotka ich na swojej drodze. Niektórzy lekarze, wiedząc, co go spotkało, nie biorą od niego ani złotówki za prywatne wizyty. Niektórzy przyjeżdżają nawet do niego do domu. – Mam wokół siebie więcej takich życzliwych osób – mówi Piotr.

Pracował przez jakiś czas w Warszawie, tylko online. Jednak brakowało mu kontaktu z ludźmi. Teraz dojeżdża codziennie na uczelnię. Uniwersytet Bielsko-Bialski jest dość dobrze przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Nadal mieszka z rodzicami i ciągle ma jakieś problemy ze zdrowiem. To, że został sparaliżowany, doprowadziło do poważnej wady postawy. Groziło mu, że gdy jeszcze bardziej zacznie się krzywić, narządy przestaną się mieścić w jego klatce piersiowej, będzie miał problemy z oddychaniem.

Lekarze wyprostowali mu kręgosłup specjalnymi drutami. Ma też inne kłopoty, np. problemy z krążeniem w nogach. Przeszedł także wymagający leczenia epizod depresyjny. – Gdyby nie to, co stało się w szpitalu, moje życie pewno wyglądałoby dzisiaj inaczej – mówi Piotr.

Piotr ma przyjaciół i różne zainteresowania, ale z niektórymi marzeniami musiał się pożegnać. Choćby tym o własnej rodzinie.

– Poruszam się na wózku, a to ma, niestety, wpływ na znalezienie partnerki. A na tym wózku posadził mnie szpital, do którego przyszedłem na własnych nogach – podsumowuje smutno Piotr. ●

36-latka dwukrotnie trafiła na SOR

Skierowanie pilne, pomocy nie ma

Karetka pogotowia dwa razy zawiozła Natalię Parkietną na SOR w Zagłębiowskim Centrum Onkologii w Dąbrowie Górniczej. Zabiegu jednak nie przeprowadzono.

Anna Malinowska

36-letnia Natalia Parkietna z Dąbrowy Górniczej w nocy z 28 na 29 maja poczuła silny ból brzucha. Zadzwo niła po pogotowie. Karetka zabrała ją na SOR w Zagłębiowskim Centrum Onkologii.

– USG wykazało, że mam kamicę pęcherzyka żółciowego. Złóg miał trzy centymetry. Od osoby wykonującej badanie usłyszałam, że jest on do natychmiastowego usunięcia. Wypisano mnie jednak do domu. Przepisano leki oraz skierowanie do poradni chirurgii ogólnej, by tam przeprowadzić zabieg. Chciałam, by wykonano go w szpitalu. Usłyszałam, że jest to możliwe dopiero w październiku, bo jest kolejka oczekujących – relacjonuje pani Natalia.

Zgodnie z zaleceniem udała się do jednej z przychodni, w której przyjmuje chirurg. – Usłyszałam od lekarza, że się tym nie zajmuje i wystawił mi skierowanie do kolejnego chirurga – wspomina.

Można poczekać

Dziesięć dni po wizycie na SOR u pani Natalii doszło do kolejnego ataku. – Cierpiałam potwornie. Wymiotowałam, a gdy przyjechała karetka, to ratownikom leciałam z rąk. W tym samym szpitalu po raz kolejny wykonano mi badania. Usłyszałam, że wszystko jest w porządku. I znowu nie ma konieczności wykonania zabiegu – mówi pani Natalia.

Z jej karty informacyjnej z leczenia w szpitalu dowiadujemy się m.in.: „wątrobą niepowiększona, (...). Drogi żółciowe wewnątrzwątrobowe nieposzerzone. Pęcherzyk żółciowy prawidłowej wielkości, w jego świetle złóg wielkości 30 mm oraz przyszcienne pasma zągęszczonej żółci. Ściany pęcherzyka niepogrubiałe. (...) Głowa i trzon trzustki prawidłowej wielkości, (...). Aorta brzuszna widoczna fragmentarycznie, w uwidocznionym zakresie prawidłowej szerokości”.

– Jeśli wszystko jest w porządku, to skąd ten ból? Jeśli mogę sobie czekać na zabieg, to dlaczego w dokumentach zapisano „pilne”? – pyta pani Natalia.

W pierwszym wypisie ze szpitala zanotowano bowiem: „Skierowano w trybie pilnym do poradni chirurgicznej”. Chirurg w przychodni również w swoim skierowaniu zaznaczył: „pilne”. Ale już w drugim wypisie widnieje: „skierowana do leczenia operacyjnego w trybie planowym”.

– Wiem jak się czuję. Wciąż kiepsko. Biorę silne leki przeciwbólowe. Nie rozumiem tej sytuacji. Jestem ubezpieczona, a nie mogę się leczyć – przyznaje kobieta.

Pani Natalia od października zeszłego roku jest wdową. Jej mąż zmarł na zawał. W domu została czwórka dzieci. – Mają już tylko mnie. Bardzo się boję. Czuję się,

jakbym nosiła bombę w brzuchu – martwi się kobieta.

Pacjentka prosi o zabieg

Tomasz Burek, rzecznik Zagłębiowskiego Centrum Onkologii, pytany o sytuację pacjentki, przesłał nam obszerny mail.

Zaznacza w nim jednak, że z uwagi na obowiązujące przepisy prawa nie może odnosić się publicznie do szczegółów procesu diagnostycznego i leczniczego konkretnej osoby. „Rozumiemy, że sprawy związane ze zdrowiem budzą emocje i niepokój zarówno wśród samych pacjentów, jak i ich bliskich. Każda osoba zgłaszająca się do Zagłębiowskiego Centrum Onkologii może jednak liczyć na profesjonalną ocenę swojego stanu zdrowia oraz indywidualne podejście oparte na aktualnej wiedzy medycznej i obowiązujących standardach leczenia” – zapewnia rzecznik.

Jak precyzuje, każdy pacjent trafiający do placówki przechodzi szczegółowy proces diagnostyczny, obejmujący analizę dokumentacji medycznej, wyniki badań, konsultacje specjalistyczne oraz ocenę wskazań do dalszego leczenia.

„Decyzje dotyczące hospitalizacji, leczenia zabiegowego czy innych procedur medycznych podejmowane są wyłącznie przez personel medyczny na podstawie przesłanek klinicznych i aktualnego stanu zdrowia pacjenta” – zaznacza rzecznik.

„Bardzo duża kwota”

„Należy podkreślić, że skierowanie na zabieg lub wcześniejsze zalecenia medyczne zawsze podlegają ponownej weryfikacji podczas kwalifikacji do leczenia. Jest to standardowa procedura obowiązująca we wszystkich placówkach medycznych i ma na celu zapewnienie pacjentowi maksymalnego bezpieczeństwa oraz dobór najbardziej właściwej metody postępowania” – czytamy w odpowiedzi.

Burek podkreśla, że gdyby podczas przeprowadzonej diagnostyki lub kwalifikacji lekarskiej stwierdzono konieczność nagłej interwencji medycznej albo występowały bezwzględne wskazania do niezwłocznego wykonania zabiegu, pacjentka zostałaby objęta odpowiednim leczeniem zgodnie z obowiązującymi procedurami.

„Brak przyjęcia pacjentki do szpitala na określony zabieg nie może być utożsamiany z odmową udzielenia świadczenia zdrowotnego. Tego rodzaju decyzje wynikają z indywidualnej oceny medycznej przeprowadzonej przez lekarzy i są podejmowane wyłącznie na podstawie aktualnego stanu zdrowia pacjenta, wyniki badań diagnostycznych oraz obowiązujące wskazania kliniczne” – informuje rzecznik.

Pani Natalii udało się tymczasem umówić na wizytę w kolejnej placówce, w Szpitalu Miejskim w Sosnowcu.

– Jeśli nie otrzymam pomocy, będę musiała zaciągnąć pożyczkę i przeprowadzić zabieg prywatnie. To koszt około 5 400 zł. Bardzo duża kwota, ale nie mogę dopuścić do tego, żeby coś mi się stało, ze względu na dzieci – mówi pani Natalia. ●

www.nekrologi.wyborcza.pl/34440919

Krystianowi Ślęzakowi,

Jakubowi Ślęzakowi

i Pawłowi Ślęzakowi,

adwokatom, kolegom i partnerom Kancelarii Ślęzak, Zapiór i Partnerzy

oraz Ich Rodzinom,

najszczerze kondolencje oraz wyrazy głębokiego współczucia

z powodu śmierci

Mamy i Babci Longiny

składają

Partnerzy i Współpracownicy Kancelarii

OGŁOSZENIE PŁATNE

Katowice/34440645

Prezydent Miasta Mysławice informuje:

Na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Mysławice, na II piętrze oraz na stronie internetowej www.myslawice.pl, BIP

podano do publicznej wiadomości szczegółowe wykazy nieruchomości stanowiących własność Gminy Mysławice przeznaczonych do:

dzierżawy:

- zawarcia na okres trzech lat umowy dzierżawy nieruchomości niezabudowanej, położonej w rejonie ulicy Laryskiej, stanowiącej własność Gminy Mysławice – z przeznaczeniem pod uprawy rolne (przedłużenie dzierżawy), zarządzenie 302,
 - zawarcia na okres do dnia 30 kwietnia 2037 roku umowy dzierżawy nieruchomości niezabudowanej, położonej przy ulicy Murckowskiej, stanowiącej własność Gminy Mysławice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne (nowa dzierżawa), zarządzenie 300,
 - zawarcia na okres do dnia 31 grudnia 2026 roku umowy dzierżawy nieruchomości , położonej w rejonie ulic Portowej – Bartosza Głowackiego, stanowiącej własność Gminy Mysławice – z przeznaczeniem pod cele rekreacyjne, obiekty gospodarcze, cele składowe (nowa dzierżawa-zwiększenie powierzchni), zarządzenie 301,
- termin wywieszenia: 26.06.2026r.do 17.07.2026r.**

sprzedaży w drodze ustnego przetargu nieograniczonego:

- lokal mieszkalny nr 46 znajdujący się w budynku nr 5 przy ulicy Górniczej w Mysławicach, stanowiący własność Gminy Mysławice, wyznaczony do sprzedaży w drodze ustnego przetargu nieograniczonego wraz z przynależną piwnicą, udziałem w nieruchomości wspólnej oraz sprzedażą utamkowej części gruntu, zarządzenie 299.
- Osoby, którym na podstawie art. 34 ust. 1 pkt. 1 i pkt. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2026r. poz. 399), przysługuje pierwszeństwo w nabyciu wyżej opisanej nieruchomości Gminy Mysławice, mogą w terminie 6 tygodni, licząc od dnia wywieszenia niniejszego wykazu, złożyć wniosek o jej nabycie.*
- termin wywieszenia: 26.06.2026.07.08.2026r.**

Sąd w Częstochowie zajmie się ptasim gniazdem

Bociania afera w Pankach

Dwóch mieszkańców Panek w powiecie kłobuckim odpowie za niszczenie gniazda i płoszenie bocianów. – To sprawa, jakiej jeszcze nie mieliśmy – przyznają sędziowie z Częstochowy

Marek Mamoni

Bocian biały (*Ciconia ciconia*) zakłada swoje gniazda najczęściej w pobliżu siedzib ludzkich – na słupach energetycznych, kominach, dachach budynków oraz drzewach. Jest pod ścisłą ochroną gatunkową.

W Pankach pod Częstochową bociany gniazdują od wielu lat. Pod koniec marca zauważono, jak jeden z mieszkańców systematycznie prze-gania bociana, który zaczął budować gniazdo na słupie energetycznym koło jego domu. Co roku samiec, który jako pierwszy siada na gnieździe, zaczyna poprawiać jego konstrukcję. Jednocześnie pilnuje, by tego miejsca nie zajął inny bocian. Gdy dociera drugi ptak, bardzo szybko kończą renowację „lokum” – trwa to zazwyczaj dwa, trzy dni.

Mieszkańcy Panek zaalarmowali telewizję TVN24. Opowiadali, że po przeganianiu bociana przez ich sąsia-

da przyjechali energetycy, zrzucili ze słupa gałęzie i zamontowali specjalny szpikulec, tzw. sztycę, by bociany nie szykowały już sobie gniazda. Zawiadomili więc Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Katowicach.

Renata Szczepaniak, rzeczniczka spółki Tauron Dystrybucja w oświadczeniu dla TVN24.pl przekazała, że „w 2025 roku na pisemną prośbę Urzędu Gminy Panki i w uzgodnieniu z RDOŚ gniazdo zostało zdemontowane poza okresem lęgowym i od-tworzone na przygotowanej wcześniej platformie, zgodnie z obowiązującymi przepisami”.

Walczą z bocianami

Temu twierdzeniu zaprzeczali sami mieszkańcy Panek, RDOŚ powiadomił policję. Śledczy przeprowadzili dochodzenie, które potwierdziło obserwacje i niepokoje mieszkańców. Do Sądu Rejonowego w Częstochowie policjanci z Kłobucka sporządzili dwa wnioski o ukaranie.

W pierwszym zarzucili 71-letniemu Zbigniewowi W. zniszczenie gniazda bocianiego poprzez usunięcie ze słupa energetycznego, w drugim 56-letniemu Jarosławowi S. zniszczenie za-lążków gniazda i płoszenie w ten sposób bociana białego.

FOT. JAKUB ORZECZOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Zbigniew Z. nie jest w Pankach po-stacją anonimową, w przeszłości był wójtem tej gminy. Drugi z oskarżonych jest pracownikiem Tauronu.

Działania ochronne

W latach 2023-2025 RDOŚ w Katowicach zrealizowała projekt renowacji gniazd bociana białego. Poprzedziła go inwentaryzacja siedlisk w województwie śląskim.

W jej ramach do RDOŚ zgłoszo-no 91 gniazd z 50 gmin, wymagają-cych zabezpieczenia lub gruntow-

nego remontu. Wytypowano te naj-bardziej pilne.

– Dbanie o bocianie gniazda to dzia-lania z zakresu ochrony czynnej, któ-rej wymagają te ptaki, ale także kwestia bezpieczeństwa ludzi i infrastruktury. Regularne „odchudzanie” gniazd oraz wzmacnianie konstrukcji, na których są one zlokalizowane, pozwala zachować miejsca lęgowe, do których bocia-ny wracają każdej wiosny, na kolejne lata i zapewnić im bezpieczne warunki do wyprowadzania lęgów – podkre-sła Przemysław Skrzypiec, Zastępca Re-

gionalnego Dyrektora Ochrony Środo-wiska w Katowicach, Regionalny Kon-serwator Przyrody.

Projekt „Renowacja gniazd bo-ciana białego w województwie ślą-skim” został sfinansowany ze środ-ków Wojewódzkiego Funduszu Ocho-ny Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Spada populacja bocianów

Pod patronatem Małopolskiego To-warzystwa Ornitologicznego, które-mu przewodzi Częstochowianin Sta-nisław Czyż, we współpracy z firmami energetycznymi właśnie rozpoczął się monitoring gniazd i obrączkowanie bo-cianów białych. Ptaki dostają nadajniki GPS, bo można potem śledzić ich losy.

W 2024 roku nastąpił spadek popu-lacji bociana białego o 10 proc. w po-równaniu z danymi sprzed dziesięciu lat. Oznacza to o ok. 4 tys. mniej par lęgowych. Naukowcy wiążą spadek liczebności populacji bociana białe-go, podobnie jak innych gatunków, przede wszystkim z utratą odpowied-nich dla nich siedlisk, a także zmianami klimatycznymi, które między innymi odpowiadają za występujące co-raz częściej długotrwałe susze. Winą za spadek populacji obciąża się rów-nież inwazyjne rolnictwo. ●

REKLAMA

Katowice/34437135

KATOWICE
dla odmiany

Zielona strona Katowic

welcome.katowice.eu

Katowice/34414054

Kraj/34440530

Katowice/34439984

Wrocław/34440498

• **Jakub Kłiś,**
prezes MPWiK
w Żywcu pod-
czas prezentacji
założeń moderni-
zacji oczyszczalni
ścieków FOT. URZĄD
MIEJSKI W ŻYWCU

Michał Hyra

Są pieniądze na rozbudowę oczyszczalni ścieków

Historia żywieckiej oczyszczalni ścieków sięga połowy lat 60. zeszłego stulecia. W kolejnych latach instalacja była wielokrotnie modernizowana. W latach 2008-2010 ówczesna oczyszczalnia została rozbudowana i zmodernizowana, aby móc oczyszczać ścieki z Żywca i siedmiu gmin, zrzeszonych w Związku Międzygminnym ds. Ekologii. Oprócz Żywca należą do niego gminy: Gilowice, Świnna, Koszarawa, Jelesnia, Radziechowy-Wieprz, Lipowa oraz Łodygowice.

ROZBUDOWA DZIĘKI WSPARCIU

– Najczęściej aglomeracje zajmujące się oczyszczaniem ścieków mają charakterystykę ukształtowania terenu dość płaską. My działamy w bardzo trudnym terenie górskim, który ma niesamowicie obfite dopływy. Obsługujemy teren o powierzchni prawie 480 km kw. Dla porównania Warszawa obsługuje 512 km kw. To pokazuje, że powierzchnia, którą staramy się zagospodarować, jest bardzo wymagająca – podkreśla Jakub Kłiś, prezes Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Żywcu.

Projekt modernizacji rozpoczął się przed dwoma laty.

– Ta rozbudowa zaczęła się dzięki pozyskaniu środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Był to pierwszy etap rozbudowy, modernizacji i poprawy efektywności tej oczyszczalni – mówi Mateusz Pindel, prezes WFOŚiGW w Katowicach. – Jako WFOŚiGW w ten sposób układamy programy dofinansowania, aby

Ku neutralności energetycznej

Jak podkreślają władze Żywca, inwestycja nie byłaby możliwa bez wsparcia z Unii Europejskiej. Pieniądze na wkład własny zabezpieczyła pożyczka z WFOŚiGW w Katowicach.

jak najbardziej pomóc samorządom. Droga konsultacji z samorządowcami świetnie się sprawdza, ta uroczystość jest tego przykładem i potwierdzeniem – dodawał podczas podpisania umowy na dofinansowanie inwestycji.

BEZ DOFINANSOWANIA NIE BYŁOBY INWESTYCJI

Modernizacja ma się zakończyć w 2029 roku i będzie kosztowała ponad 72 mln zł. Znaczną część tej kwoty stanowi dofinansowanie z Funduszy Europejskich na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko, które sięga ponad 40 mln zł i pokrywa 69 proc. kosztów projektu.

– To inwestycja w czystszy Żywiec, nowocześniejszą infrastrukturę komunal-

ną i lepszą jakość życia mieszkańców. Cieszy również fakt, że WFOŚiGW w Katowicach wspiera realizację zadania pożyczką w wysokości ponad 17,1 mln zł, stanowiącą wkład własny beneficjenta. Dziękuję wszystkim osobom i instytucjom zaangażowanym w przygotowanie tego projektu. To kolejny przykład skutecznej współpracy samorządów, instytucji państwowych i funduszy wspierających rozwój regionu. Wspólnie inwestujemy w rozwiązania, które będą służyć mieszkańcom przez wie-

Modernizacja ma się zakończyć w 2029 roku i będzie kosztowała ponad 72 mln zł

le kolejnych lat – mówi burmistrz Żywca Antoni Szlagor.

Prezes Kłiś podkreśla wprost: – Gdyby nie pieniądze z Unii Europejskiej, to nie możliwa byłaby ta modernizacja.

W ciągu ostatnich 20 lat tylko na oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie, w ramach Związku Międzygminnego ds. Ekologii, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przekazał ponad 663 mln zł z funduszy europejskich oraz dodatkowe 49 mln zł w formie preferencyjnych pożyczek.

DOSTARCZYĆ TLEN DO REAKTORÓW

Jak wylicza prezes Kłiś, cztery główne kryteria, które przyświecają modernizacji to:

- apewnienie niezawodności w procesie oczyszczania ścieków;
- bezpieczeństwo i przygotowanie do zmian klimatu;
- dążenie do samowystarczalności energetycznej;
- przygotowanie infrastruktury na kolejne dekady.

Europejskie przepisy zakładają, że oczyszczalnie ścieków do 2045 roku staną się neutralne energetycznie. Oznacza to potrzebę zasilania obiektów energią odnawialną produkowaną na miejscu, np. z biogazu lub fotowoltaiki. Ważną część realizowanego zadania stanowią właśnie inwestycje związane z wytwarzaniem energii i zmniejszeniem zapotrzebowania na nią.

Podczas procesu oczyszczania ścieków produkowany jest biogaz. Teraz spółka chce go oczyszczać i wykorzystywać w agregatach do wytwarzania energii. W efekcie przedsiębiorstwo będzie w stanie produkować ok. 80 proc. potrzebnej energii.

– Ważnym elementem będą prace, które mają ograniczyć zużycie energii, szczególnie w procesie napowietrzania. Cały proces polega na dostarczaniu tlenu do reaktorów biologicznych. Jest to ważne, bo ten proces pochłania aż 40 proc. zużywanej energii w oczyszczalni – wyjaśnia prezes Kłiś.

W tym celu konieczna jest wymiana specjalnych dmuchaw. Spółka zaczęła ten proces już w zeszłym roku. Nowoczesne dmuchawy pozwalają ograniczyć zużycie energii o ok. 20 proc. w porównaniu do urządzeń starszego typu.

Projekt przewiduje rozbudowę części mechanicznej i biologicznej w oczyszczalni. Jak wyjaśnia prezes Kłiś, działania mechaniczne w oczyszczalni polegają na odseparowaniu ciał stałych, a biologia to wszelkie procesy, po których ściek jest oczyszczony, usuwane są z niego głównie azot i fosfor.

W żywieckiej oczyszczalni wymienione zostaną flotatory, które służą wylapywaniu tłuszczów z oczyszczanych ścieków oraz sitopiaskowniki, służące do wylapywania piasków, żwirów i innych małych ciał stałych.

Jak podkreślają władze Żywca, inwestycja zapewni lepszą ochronę rzek, Jeziora Żywieckiego oraz środowiska naturalnego całego regionu. ●

Kolumnę dofinansowano ze środków

Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Za treści zawarte w publikacji dofinansowanej ze środków WFOŚiGW w Katowicach odpowiedzialność ponosi Redakcja

Przez dekadę Marcin płacił Małgorzacie setki tysięcy złotych

Skrzętnie utkana intryga

Marcin uwierzył, że to przez niego Małgorzata straciła ciążę. Z poczucia winy przez 10 lat płacił jej on i jego rodzina. – Jeszcze nigdy nie spotkałem się z tak utkaną intrygą – mówi doświadczony śledczy.

Jarosław Sidorowicz

– Aż trudno uwierzyć w tę historię. Oszustwa na „wnuczka” budzą szok i niedowierzanie, bo ofiary dają się w tak łatwy sposób zmanipulować, ale przy tej sprawie to naprawdę pestka. Bo tam mówimy o jednorazowym oszustwie, owszem czasami na dużą skalę, ale w tej historii mamy do czynienia z wieloletnim oszukiwaniem człowieka, żerowaniem na jego łatwowierności, czy wręcz o zorganizowanym dręczeniu go – mówi tarnowski śledczy z wieloletnim doświadczeniem.

– Kiedy dotarło do nas zawiadomienie, to początkowo wydawało się, że to mało prawdopodobna historia, by ktoś w taki sposób i w tak długim okresie dał się nabrać – dodaje inna osoba znająca kulisy śledztwa.

Znajomość z internetu

Wszystko zaczęło się od spotkania w sieci kilkanaście lat temu na popularnym wówczas portalu Nasza Klasa. Zanim pojawił się Facebook, to NK dzierżyła palmę pierwszeństwa wśród raczkujących wówczas w Polsce kanałów społecznościowych. Najpierw umożliwiała odszukanie swoich znajomych z czasów szkolnych, potem stała się portalem społecznościowym.

To tam Marcin poznał Małgorzatę B. On pochodzi z niewielkiej miejscowości koło Bochni, ona – z Podhala. Zaczęli pisać do siebie maile, potem były SMS-y. Znajomość rozwijała się, kilka razy nawet się spotkali, ale nie byli parą, Małgorzata wspomniała mu, że kogoś ma, ale nie przyznała się, że od kilku lat jest mężatką. Marcin nie po-

FOT. ROMANR/SHUTTER-STOCK

Śledczy policzyli, że para wyludziła 407 tys. zł

dejrzał też, że Małgorzata B. wraz z mężem zastawiają na niego pułapkę.

Słyszysz, że to jego вина

W trakcie jednego ze spotkań między Marcinem a Małgorzatą doszło do sprzeczki. Po kłótni kobieta przez miesiąc nie odzywała się do znajomego. Marcin zaczął się niepokoić, a nawet martwić o Małgorzatę i ich dalszą znajomość. W końcu kobieta odezwała się, ale to, co usłyszał od niej Marcin, przeraziło go.

– Po kłótni chciałam cię przeprosić. Jechałam do ciebie, ale byłam cała roztrzęsiona i zdenerwowana. Doszło do wypadku – powiedziała mu Małgorzata. A potem usłyszał, że Małgorzata wskutek wypadku trafiła do szpitala i straciła ciążę.

– To dopiero początek całej legendy, którą Małgorzata i jej mąż ułożyli po to, żeby wyludzić pieniądze od mężczyzny – mówi prokurator Mieczysław Sienicki, rzecznik tarnowskiej prokuratury okręgowej.

Marcin dowiedział się wtedy także, że Małgorzata najpierw była leczona po wy-

padku w szpitalu w Zakopanem. Potem, że musiała wyjechać na leczenie do Niemiec. A na koniec – że ta cała tragedia to jego вина.

Uwierzył we wszystko. Wtedy Małgorzata napisała do niego, że powinien jej to zrekompensować. By wzmocnić presję na mężczyznę, odezwał się do niego „sąsiad Małgorzaty, policjant”. Przekonywał go, że będzie lepiej, żeby kobiecie zapłacił, jeśli chce uniknąć większych problemów.

Policjant oczywiście nie był prawdziwy, ale za to był przekonujący: Marcin zaczął płacić. Miał poczucie winy i chciał wynagrodzić kobiecie wyrządzoną krzywdę. Zaczęło się od kilkuset złotych, ale potem stawki rosły. Takich przelewów było kilka każdego miesiąca.

Potem do Marcina odezwał się Krzysztof, rzekomy narzeczony Małgorzaty i ojciec jej zmarłego dziecka z pretensjami, że to przez Marcina on również stracił dziecko. Narzeczony to również postać fikcyjna, stworzona przez sprawców, ale Marcin znowu dał się zmanipulować, znowu zadziałało jego poczucie winy. I zaczął płacić także rzekomemu narzeczonemu Małgorzaty.

„Płać albo spotka cię krzywda”

Kiedy narzeczony przestał być już przekonujący, Małgorzata B. i jej mąż wymyślili adwokata. Ten zaproponował Marcinowi, że odzyska dla niego wpłacone Małgorzacie B. pieniądze. Mężczyzna zgodził się, ale pomoc adwokata też przecież kosztuje. Poszły więc kolejne przelewy. – Fizycznie żadnego adwokata nigdy nie było. Pokrzywdzony go nie zobaczył, kontakt między nimi był wyłącznie mailowy i sms-owy – mówi Regina Papier, zastępca prokuratora rejonowego w Bochni.

Marcin płacił tak małżeństwu oszustów na trzy różne konta przez blisko 10 lat. Niektóre przelewy dochodziły do nawet 35 tys. zł. Jak policzyli śledczy – w sumie para wyludziła od niego 407 tys. zł. Nawet kiedy Marcinowi brakowało już środków, zaczął pożyczać pieniądze od rodziny. Co więcej – rodzina, przekonana o odpowie-

dzialności za zdarzenie młodego mężczyzny, sama płaciła, gdy on sam nie mógł. Potem Marcin zaczął pożyczać pieniądze w bankach, brał kredyty, nawet chwilówki. Kiedy ociagał się z zapłatą, dostawał sms-y i maile z groźbami, że on i jego rodzina zostaną skrzywdzeni, a potem – że będzie miał sprawę karną za przyczynienie się do wypadku i trafi do więzienia.

W międzyczasie Marcin ożenił się, ale nawet żona nie pomogła wypłacać go z oszukańczego kręgu. Przekonał ją, że ma takie zobowiązanie i musi płacić, bo inaczej trafi do więzienia. W końcu doszło do tego, że Marcin i jego żona musieli ogłosić upadłość konsumencką, bo nie byli w stanie dłużej już płacić za rzekomo wyrządzoną przez Marcina krzywdę.

Prokurator Sienicki: – Z opinii biegłego psychologa wykonanej w trakcie postępowania wynika, że pokrzywdzony jest osobą łatwowierną, nieśmiałą, przeżywającą poczucie winy, którą łatwo zmanipulować i oszukać.

Jak wpadli oszuści? Jeden z krewnych zaczął zadawać Marcinowi pytania o całą sprawę i nie mógł się nadziwić, że mężczyzna tyle lat rekompensuje kobiecie utratę dziecka. Od słowa do słowa, Marcin opowiedział mu historię. Wtedy krewny otworzył mu oczy.

Surowy wyrok

Małgorzata i Marek B. do końca postępowania nie przyznali się do oszustwa. Pograżyła ich jednak historia dwóch kont. Śledczy, jak na dłoni, mieli dowody, że Marcin rzeczywiście regularnie im płacił przez 10 lat. Wyszło też na jaw, że numery telefonów, z których z Marcinem mieli kontaktować się fikcyjny policjant, rzekomy narzeczony czy też adwokat, były w rzeczywistości powiązane z małżeństwem B.

Parę oszustów (w międzyczasie zdążyli się rozwieść) tarnowski sąd skazał na 5 lat pozbawienia wolności, 45 tys. zł grzywny i nakazał naprawienie szkody wyrządzonej mężczyźnie. Na poczet tego sąd zajął dom należący do Małgorzaty i Marka B.

Wyrok nie jest prawomocny. ●

REKLAMA

Kraków/34439498

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW MIASTA KRAKÓWA

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Akustyka” realizowanego przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca

PAT METHENY SIDE-EYE III+

27.06.2026 20:00

CENTRUM KONGRESOWE ICE KRAKÓW

KONCERTY INAUGURACYJNE

JAN GARBAREK GROUP FEAT. TRILOK GURTU

28.06.2026 20:00

KINO KIJÓW

KENNY GARRETT QUINTET

21.07.2026 19:00

KINO KIJÓW

Krakow loves Miles

NICHOLAS PAYTON TRIO

25.07.2026 19:00

MUZEUM MANGGHA

SUMMER JAZZ FESTIVAL KRAKÓW

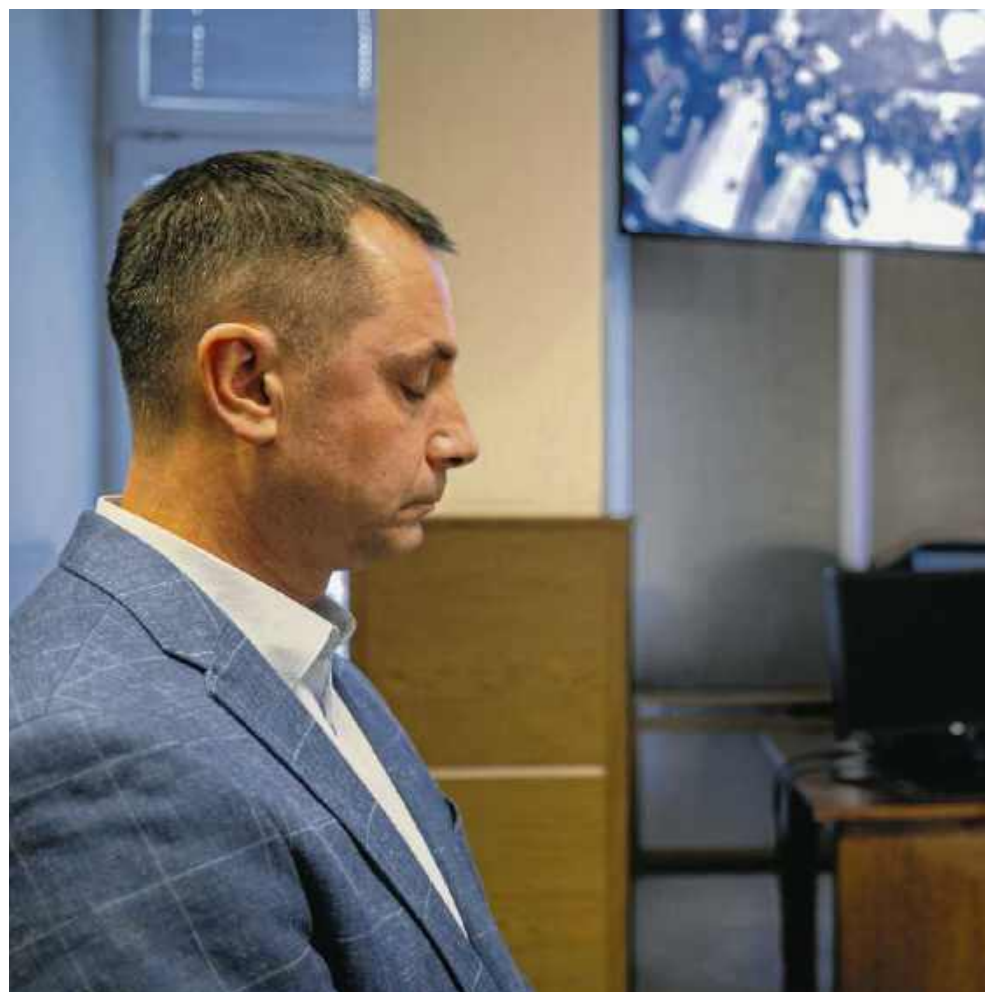
edycja XXXI 2026

PONAD 165 KONCERTÓW

Ofiara księdza pedofila

Setki strasznych zdarzeń

– Gdy byłem kanclerzem krakowskiej kurii, miałem do czynienia z około 40 sprawami związanymi z krzywdami seksualnymi. Nie wszystko dobrze pamiętam – mówił przed sądem ks. Grzegorz Kotala, jeden z najwierniejszych żołnierzy abpa Marka Jędraszewskiego.

Małgorzata Skowrońska

Duchowny zeznawał w sprawie, jaką Kościołowi wytoczył Janusz Szymik, ofiara ks. Jana Wodniaka, w młodości sekretarza kard. Franciszka Macharskiego i wieloletniego proboszcza w Międzybrodzu Bialskim. Ks. Wodniak kilkaset razy wykorzystał seksualnie ministranta, do pierwszego gwałtu doszło, gdy Szymik miał 12 lat. Watykan uznał winę duchownego w postępowaniu kościelnym i wyrzucił go ze stanu kapłańskiego. I choć stało się to dwa lata temu, sprawa wyszła dopiero teraz podczas zeznań bpa Romana Pindla.

Janusz Szymik skarży parafię, w której spotkała go krzywda oraz archidiecezję krakowską, do której do 1992 roku na-

leżało Międzybrodzie Bialskie, a więc i ks. Wodniak. W pozwie mowa jest o 20 mln zł odszkodowania.

Jarosław Gluchowski, adwokat ofiary, przekonuje, że wysokość tej kwoty jest uzasadniona ogromem krzywdy. Jak twierdzi, z polskiej praktyki sądowniczej wynika, że sędziowie orzekają w przypadkach wykorzystania seksualnego dzieci kwoty na poziomie 50 tys. za każdy czyn pedofilski. – W przypadku pana Janusza Szymika mamy do czynienia z udokumentowanymi kilkoma setkami takich makabrycznych zdarzeń – mówi.

Janusz Szymik: – Nie chcę umrzeć z traumą, z myślami, że Kościół instytucjonalny, który nadzorował ks. Wodniaka, zamiatał sprawę pod dywan.

Dziś ma 54 lata. Do pierwszego gwałtu doszło w latach 80. XX wieku – duchowny kazał chłopcu przyjść wieczorem po

mszy na plebanię. Zjedli wspólnie kolację, ksiądz był serdeczny, dowcipny. – Usiadłem w obrotowym fotelu. Ksiądz zakręcił nim z całej siły. Zawirowało mi w głowie, a on mnie przytulił. Zaczął mi wypychać ręce pod koszulkę. Struchlałem, byłem przerażony, zmusił mnie do seksu – opowiadał w 2020 roku „Wyborczej”.

Sześć lat temu w liście do papieża Franciszka pisał o wieloletnim wykorzystywaniu: „Ksiądz zgwałcił mnie kilkaset razy

(...). Przez ponad dwadzieścia lat musiałem znosić jego widok za ołtarzem. Dla lokalnej społeczności był autorytetem, kimś, z czym zdaniem liczą się wszyscy, kogo pytają o radę. Ale tak naprawdę to tylko jedna ze stacji mojej drogi krzyżowej. Jestem wrakiem człowieka”.

BISKUP ZEZNAJE

O tym, że świadectwo Janusza Szymika jest wstrząsające, mówił przed sądem bp Roman Pindel, który zarządza od 2014 roku diecezją bielsko-żywiecką; po kościelnych zmianach administracyjnych w 1992 r. to właśnie do tej diecezji należało Międzybrodzie Bialskie.

– Przyszedłem jako następca bpa Tadeusza Rakoczego. W diecezji nie było wówczas nawet sądu kościelnego – zeznawał.

Informacje dotyczące ks. Wodniaka przysły w teczce z Watykanu

REKLAMA

Wrocław/34440498

14-15-16.08

olsztyn

green

festival

NA WARMII I MAZURACH

VITO BAMBINO | KACPERCZYK | KAYAH | PEZET | ARTUR ROJEK

SISTARS | SOKÓŁ | GRZEGORZ TURNAU | ZALEWSKI

BASS ASTRAL | HUBERT. | IGO | RALPH KAMINSKI | KASIA LINS

JOHN PORTER | KASIA SIENKIEWICZ | MERY SPOLSKY | VOO VOO

MISIA FURTAK · HELA · BARTEK KRÓLIK · OFELIA · PRZEBIŚNIEGI · RUNFORREST

SONBIRD · THE CASSINO · ZABŁOCKI/MOZIL · PIOTR ZIOŁA

3 SCENY, 30 KONCERTÓW, TEATRY I STAND-UPY NAD JEZIOREM UKIEL

POCZUJ LATO! ☺

ORGANIZATOR:

WYBORCZA.PL

WSPÓŁORGANIZATOR:

OLSZTYN

PARTNER GŁÓWNY:

#gen Warmii i Mazur

PARTNER STRATEGICZNY:

LOTTO

SPONSORZY STRATEGICZNI:

ING | Energa GRUPA ORLEN | bueno | Casablanca | LECH

PARTNER TECHNOLOGICZNY:

NASK

PARTNER EKO:

dobra energia by afterburn

PATRONI MEDIALNI:

24h | chillizet | GAZETA.PL | ams | HELIOS | helios media

PARTNERZY EDUKACYJNI:

KORTO SFERA | Centrum Popularyzacji Nauki i Innowacji

PARTNER TERENU:

OSIR

SPONSORZY:

Biedronka | Cocolino | essence | instax FUJIFILM | Jordan* | Alcon | MICHELIN | SERWIS NOSOWICZ | MPEC | ZOOK | GALERIA WARMIŃSKA | Aura | K | opstem | REKOPOL | REMONDIS

• **Janusz Szymik w Sądzie Okręgowym w Bielsku-Białej, 10 stycznia 2025 r.**

FOT. GRZEGORZ
CELEJEWSKI / AGENCJA
WYBORCZA.PL

Jak stwierdził, to właśnie dlatego tak długo trwało postępowanie kanoniczne wobec ks. Wodniaka, które zakończyło się w 2017 r. skazaniem duchownego.

Odsunięty od parafian ksiądz został skierowany na pokutę do klasztoru w Bieniszewie (koło Konina). Na pytania adwokatów Szymika (reprezentują go cytowany już Jarosław Gluchowski i Artur Nowak) o to, kto finansował pobyt duchownego u kamedułów, bp Pindel stwierdził: – Był tam na zasadzie takiej, że odprawiał mszę i w ten sposób zapracował na swoje utrzymanie.

Na pytanie sądu (proces prowadzi sędzia Monika Szczepaniec-Czech) o to, gdzie przebywa ks. Wodniak, hierarcha odpowiedział: – Nie ma z nim kontaktu. Po przeniesieniu go w stan świecki, o czym Stolica Apostolska zdecydowała w 2024 r., sugerowaliśmy, by pozostał w klasztorze. Miał tam pracować jako kucharz, ale nie zdecydował się na takie rozwiązanie.

Hierarcha stwierdził też, że diecezja bielsko-żywiecka już za jego rządów, zgodnie z wytycznymi Watykanu, proponowała Januszowi Szymikowi pomoc psychologiczną i prawną, także płatną.

Szymik zaprzecza. – Dostałem tylko od biskupa Pindla numer do księdza, do którego mogłem się co najwyżej zwrócić, gdybym potrzebował pomocy duchowej. Dopiero po 6 latach od zgłoszenia sprawy, dowiedziałem się z pisma od nuncjatury, że bp Pindel jest gotowy udzielić mi pomocy psychologicznej, w tym finansowania koniecznej terapii.

NAKAZ Z WATYKANU

Sensację wywołały zeznania ks. Grzegorza Kotali, kanclerza krakowskiej kurii za czasów abp. Jędraszewskiego. Okazało się, że to właśnie on został wyznaczony przez byłego metropolitę krakowskiego do zbadania, czy bp Tadeusz Rakoczy tuszował sprawę wykorzystywania seksualnego Janusza Szymika.

– W czasie, gdy byłem kanclerzem, czyli od 2020 do 2025 roku, miałem do czynienia z około 40 postępowaniami związanymi z krzywdą seksualną. Sprawa Janusza Szymika była jedną z nich – zeznawał.

W połowie 2020 roku Watykan zlecił abp. Jędraszewskiemu przeprowadzenie

postępowania kanonicznego – chodziło o zebranie dowodów, czy w diecezji bielsko-żywieckiej dochodziło do zaniedbań przy rozpatrywaniu zgłoszenia ofiary ks. Wodniaka.

– Byłem w tej sprawie tylko notariuszem. Wszystkie decyzje podejmował arcybiskup – twierdził.

Opowiedział też, jak ten proces wyglądał. Okazało się, że informacje dotyczące ks. Wodniaka przysły w teczkach z Watykanu. Na ich podstawie przygotowano około 100 pytań, na jakie miał odpowiedzieć bp Rakoczy. Co ciekawe, samego sprawcy nie przesłuchano. – Nie przypominam sobie, byśmy się z nim spotkali, a chyba bym to pamiętał – mówił duchowny.

Przyznał, że w archiwum krakowskiej kurii nie było już teczki personalnej sprawcy, ale znalazł ją w kościelnym zbiorze w Bielsku-Białej.

– Przeglądaliśmy również terminarze księdza biskupa Rakoczego i znajdowały się tam informacje, że spotkał się z panem Januszem. Było dla mnie jasne, że arcybiskup Jędraszewski, nadzorujący postępowanie, był przekonany o wiarygodności zeznań pana Szymika. Sam biskup Rakoczy uważał, choć trzeba przyznać, że był już przesłuchiwany w stanie, w którym miał problemy z chodzeniem i mówieniem, że nie jest winny – relacjonował były kanclerz. Ostatecznie jednak Watykan uznał winę diecezji, karząc bi-

skupa Rakoczego m.in. zakazem wystąpień publicznych.

Janusz Szymik: – Na początku lat 2000 nasi biskupi mówili, że u nas nie ma problemu pedofilii, że przecież mamy Jana Pawła II, ale to nie była prawda. Mówili, że Kościół jest tak moralnie czysty, że nie ma możliwości, by dochodziło w nim do wykorzystywania seksualnego dzieci. Dziś wiemy, że wszyscy byliśmy okłamywani. W przypadku ks. Wodniaka docho-

Dla „Wyborczej”

Artur Nowak

adwokat, autor książek o Kościele, reprezentuje przed sądem Janusza Szymika

• Kościół ponosi w tej sprawie odpowiedzialność nie tylko za konkretne zaniechania poszczególnych przełożonych, lecz także za wieloletnie zaniedbania systemowe. Nadużycia wobec małoletnich, o których mówimy, miały miejsce w latach 80. i 90., a więc w czasie, gdy w Kościele w Polsce nie istniały realne, powszechne i skuteczne procedury ochrony dzieci oraz

młodzieży. Dopiero w latach 2013–2014 zaczęto tworzyć pierwsze formalne instrukcje i struktury mające służyć ochronie małoletnich w przestrzeni kościelnej. To oznacza, że przez dekady instytucja funkcjonowała bez adekwatnych mechanizmów prewencji, kontroli i reagowania.

• Problem zaczynał się już na etapie formacji seminaryjnej. Do seminariów przyjmowano kandydatów bez należytej, pogłębionej diagnozy psychologicznej i bez realnej oceny ich dojrzałości emocjonalnej, seksualnej oraz społecznej.

Instytucja wymagała od nich życia w celibacie, ale nie dawała narzędzi, które pozwalałyby uczciwie zmierzyć się z konsekwencjami tego wymogu. Celibat sam w sobie nie może być traktowany jako automatyczna przyczyna przestępstw seksualnych, ale w połączeniu z niedojrzałością emocjonalną, izolacją, klerykalną kulturą milczenia, brakiem nadzoru i brakiem zewnętrznej kontroli mógł tworzyć środowisko szczególnego ryzyka.

• Dlatego mówimy tu nie tylko o winie konkretnego sprawcy, lecz o odpowiedzialności

instytucji, która przez lata nie rozpoznała skali zagrożenia, nie wprowadziła skutecznych zabezpieczeń, nie prowadziła transparentnych statystyk i nie stworzyła systemu, który realnie chroniłby dzieci. Kościół nie może dziś twierdzić, że były to wyłącznie odo-

REKLAMA

Kraj/34435877

INWESTYCJA UL. SMĘTNA

120 lat temu urodził się Billy Wilder

Sucha Beskidzka, Nowy

Dzisiaj każdy mieszkaniec Suchej Beskidzkiej wie, że najsłynniejszym człowiekiem urodzonym w tym niewielkim miasteczku jest Billy Wilder. Jednak to wiedza stosunkowo nowa. Tak samo, jak informacja, że mieszkał na rynku w Nowym Targu.

Bartłomiej Kuras

Stojąca nad wylotem kanału wentylacyjnego metra Marilyn Monroe, próbująca zapanować nad podrywaną podmuchem powietrza białą sukienką w „Słomianym wdowcu” – to ikoniczna filmowa scena, wyreżyserowana przez Billy’ego Wildera, jednego z najważniejszych twórców kina.

Gloria Swanson była natomiast wdzięczna Wilderowi za rolę w „Bulwarze Zachodzącego Słońca”. W Hollywood Billy Wilder otrzymał sześć statuetek Oscara, nagradzany był także głównymi nagrodami na festiwalach w Cannes, Wenecji czy Berlinie. „Słomiany wdowiec”, „Bulwar Zachodzącego Słońca”, „Stracony weekend”, „Garsoniera”, „Sabrina”, „Pół żartem, pół serio”, „As w potrzasku”, „Podwójne ubezpieczenie” – to tylko niektóre z jego wybitnych filmów.

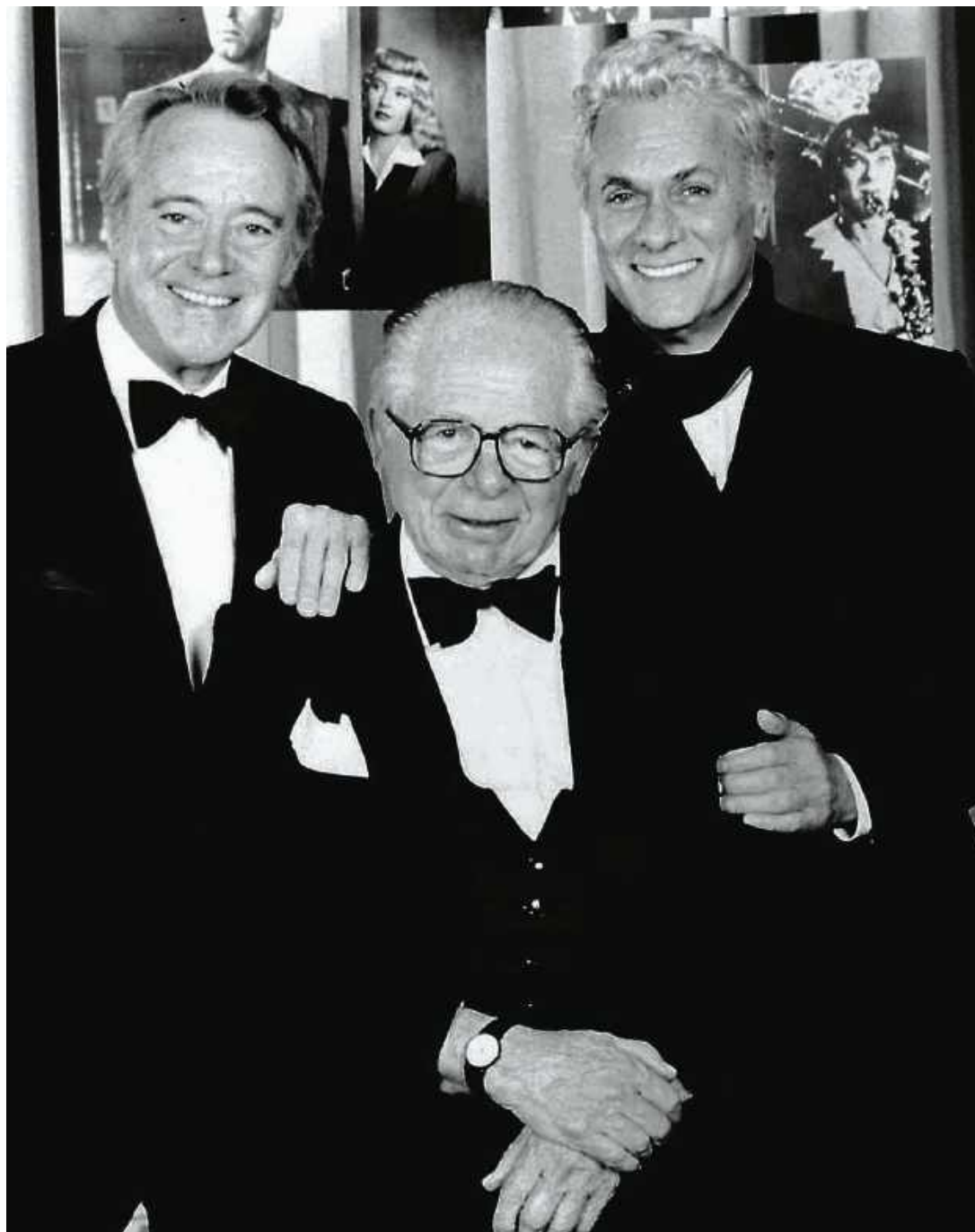
SAMUEL WILDER Z SUCHEJ BESKIDZKIEJ

Samuel Wilder urodził się 22 czerwca 1906 roku w żydowskiej rodzinie, jako drugi syn Eugenii z domu Baldinger i Maximiliana Wilderów. Mieszkali wtedy w Suchej (przymiotnik „Beskidzka” w nazwie miejscowości zyskała dopiero w czasach PRL, w 1965 roku).

Wtedy, po rozbiorach Polski, była to Galicja, część Austro-Węgier. Wilderowie często się przeprowadzali, prowadząc lokale gastronomiczne przy austriackiej trasie kolejowej z Wiednia do Lwowa. Do nich należała też kawiarnia w Suchej nieopodal stacji. Nie ma dzisiaj po niej śladu.

Od najmłodszych lat mama wołała na Samuela „Bille”. Akurat w roku jego urodzenia legendarny kowboj Buffalo Bill z Dzikiego Zachodu występował ze swoją rewią w Galicji. Czy tak zauroczył Eugenię, że zaczęła jego imieniem nazywać syna? Po Suchej Beskidzkiej do dzisiaj krąży taka opowieść.

Inną wersję przedstawia Andrzej Krakowski w książce „Pollywood”: „Okazuje się, że pieśzczołliwe przymiędrowało ze Stanów, było pamiątką z okresu, gdy Eugenia jako dziecko przebywa-

• **Billy Wilder (środku) oraz aktorzy Jack Lemmon (z lewej) i Tony Curtis w Los Angeles**

FOT. HO/PAP/EPA

ła przez jakiś czas u wujka w Nowym Jorku. Jej ulubionym przedstawieniem było wtedy The Buffalo Bill Wild West Show.”

W każdym razie Samuel takie też imię później przyjął jako własne, pierwsze zgodnie z niemieckim zapisem – Bille. Dopiero w Stanach Zjednoczonych przedstawiał się jako Billy, bo tam Bille to żeńska forma.

Nie zachował się jego akt urodzenia. W Suchej Beskidzkiej znajduje się za to kronika doktora Karola Spannbauera, który na początku XX wieku leczył miejscowych mieszkańców. Kronikę już w XXI wieku przekazał tutejszemu Muzeum Miejskiemu Tomasz Spannbauer, prawnuk Karola. Wiadomo z niej, że młody Wilder chorował na bronchit, ale dość szybko wydobrzył.

Pięć lat po urodzeniu Bille, ze starszym o dwa lata bratem Wilhelmem (zwanym przez rodziców Wille) biegał już po rynku w Nowym Targu, uznawanym za stolicę Podhala.

Dom, w którym zamieszkali Wilderowie, w znakomitym stanie stoi do dzisiaj pod adresem Rynek 25, mieści się tu cukiernia i piekarnia.

W archiwum Muzeum Podhalańskiego w Nowym Targu zapisano: „Po roku 1901 kolejnymi najemcami lokalu zostali Adolf i Blima Baldingerowie. Początkowo prowadzili tam dom zajezdny, a w 1906 roku już hotel. W 1907 roku stali się nowymi współwłaścicielami domu nr 25 wraz z Steinerami. W latach 1908-1910 Baldingerowie rozbudowali parterowy dom w piętrową kamienicę z dwoma lokalami na parterze od frontu – sklepowym i restauracyjnym. W 1910 roku Adolf Baldinger urządził na parterze garkuchnię i bilard dla gości hotelowych. W 1911 roku na piętrze uruchomił zaś nowoczesnie urządzone Hotel Centralny, liczący 15 pokoi z łazienkami. Posiadał on oświetlenie elektryczne oraz centralne ogrzewanie, a w 1915 roku został podłączony do miejskiej sieci kanalizacyjnej (...). Baldingerowie mieli troje dzieci: Eugenię, Cecylię oraz Dawida (...). Najstarsza córka Eugenia wzięła ślub w 1903 roku z Maxem Wilderem, Żydem z Krakowa. W 1911 roku przenieśli się z Suchej do Nowego Targu i zamieszkali w rodzinnej kamienicy.”

W Nowym Targu rodzina Wilderów nie zabawiła długo. W tym samym 1911 roku zamieszkali w Wiedniu. Jednak wciąż przyjeżdżali do Galicji.

Interesy w dworcowych restauracjach i kawiarniach przy linii kolejowej Lwów-Wiedeń szły tak dobrze, że Maxa Wildera było stać na zakup hotelu „City” w Krakowie. Dzisiaj to część budynku hotelu „Royal” u stóp Wawelu, która pierwotnie była osobną kamienicą. Zarobione w Krakowie pieniądze zainwestował w zakup w Wiedniu hotelu „Stadion”.

Billy Wilder wspominał: „Wyrastałem, stojąc na krzesłach i grając w bilard z dorosłymi. Zawsze znajdował się jakiś fajtlapowaty hazardzista, którego mogłem naciągnąć na parę koron, a czasami po prostu kradłem ze stołów napiwki pozostawione kelnerom”. Będąc dzieckiem, obserwował zachowania hotelowych gości.

Max Wilder liczył, że Samuel, gdy dorosnie, przejmie hotel w Krakowie.

W 1914 roku wybuchła pierwsza wojna światowa, która nie sprzyjała branży hotelarskiej. Po czterech latach Polska odzyskała niepodległość. Wilderowie zostali w Wiedniu, sprzedali hotel w Krakowie.

Billie przez rok studiował prawo, ale porzucił naukę kodeksów i paragrafów dla dziennikarstwa. W 1926 roku zmarł jego ojciec. Bille wyjechał do Berlina, gdzie pracował jako gazetowy reporter, a także jako scenarzysta. Po dojściu Hitlera do władzy opuścił Niemcy. W 1933 roku przeniósł się do Paryża, debiutując w roli reżysera filmem „Złe ziarno” („Mauvaise Graine”, 1934). Potem popłynął do Ameryki, stając się Billym Wilderem.

MATKA ZGINEŁA W HOLOKAUŚCIE

Bliscy Wildera, którzy podczas II wojny światowej zostali w Europie, zginęli w Holokauście. Billy myślał, że matka została zabita w Auschwitz. W 2011 roku austriacki biograf Wildera, Andreas Hutter, dotarł do dokumentów w polskich i izraelskich archiwach. Ustalił, że Eugenia Wilder została zamordowana w 1943 roku w niemieckim nazistowskim obozie Kraków-Plaszów.

Tuż po zakończeniu wojny, w 1945 roku, Departament Wojny USA zatrudnił Wildera do wyreżyserowania krótkometrażowego (22-minutowego) filmu dokumentalnego „Młyny śmierci” („Die Todesmühlen”). Był to jeden z pierwszych filmów, pokazujących aliantom oraz narodowi niemieckiemu przerażające dowody zbrodni w obozach koncentracyjnych. Podczas realizacji filmu Billy szukał śladów rodziny.

Starszy o dwa lata brat Billy’ego Wildera, Wilhelm, także wyjechał do Stanów Zjednoczonych i również działał w branży filmowej. W USA znany jest jako W. Lee Wilder. Choć nie odniósł takich sukcesów jak Billy, to i on ma grono fanów, jako twórca niskobudżetowych produkcji.

Wilhelm wyemigrował do Ameryki znacznie wcześniej niż brat, już w latach 20. XX wieku. Zamieszkał w Nowym Jorku i z powodzeniem zajął się produkcją kosmetyków. Gdy Billy w latach 30. przybył

Targ, Hollywood

do USA, starszy brat wspierał go finansowo. A kiedy Billy stał się znanym reżyserem, Willy sprzedał dobrze prosperującą firmę na Long Island, spakował walizki i także przeniósł się do Los Angeles. Stwierdził, że skoro jego młodszy brat kręci filmy, on poradzi sobie z tym równie dobrze.

W. Lee Wilder założył niezależną wytwórnię Planet Filmplays i wyspecjalizował się w produkcji tanich, niskobudżetowych filmów noir, a później w rodzącym się gatunku science-fiction. Do jego najbardziej znanych produkcji należą:

- „The Great Flamarion” (1945), film noir z Erichem von Stroheimem w roli głównej;
- „Phantom from Space” (1953), jeden z pierwszych filmów o niewidzialnym kosmicie terroryzującym Los Angeles;
- „Killers from Space” (1954), film o kosmitach z wielkimi, plastikowymi oczami, zrobionymi z pingpongowych piłeczek, którzy planują podbój Ziemi.

Relacje między braćmi z Suchej Beskidzkiej w Hollywood były poprawne, ale podszyte ironią. Billy Wilder, znany ze swojego ciętego języka, potrafił publicznie drwić z twórczości brata.

Wilhelm zmarł 14 lutego 1982 roku w Los Angeles, na dwadzieścia lat przed Billym.

SUCHA BESKIDZKA W „LOS ANGELES TIMES”

W 1996 roku o Suchej Beskidzkiej robi się głośno w świecie, o miejscowości pisze „Los Angeles Times”. Powodem tego zainteresowania jest uroczystość przemianowania ul. Szkolnej na ul. Billy’ego Wildera, w 90. rocznicę jego urodzin. W uchwale zapisano, że Rada Miejska chce w ten sposób uhonorować „swojego niegdysiejszego, dziś tak sławnego współobywatela.”

W wydarzeniu uczestniczył reporter „Los Angeles Times”, Dean Murphy. W swoim tekście podkreślił, że inicjatorem upamiętnienia reżysera był dziennikarz Zbigniew K. Rogowski, korespondent „Przekroju” w Stanach Zjednoczonych.

W listopadzie 1995 roku Zbigniew K. Rogowski napisał do ówczesnego burmistrza Andrzeja Siwca: „22 czerwca 1996 r. będzie obchodził swe 90. urodziny najwybitniejszy żyjący reżyser amerykańskiego filmu, Billy Wilder. Uhonoruje go cały Hollywood wielką fetą (...). Otóż Wilder urodził się w Suchej Beskidzkiej! Znakomita okazja, żeby go uhonorować ulicą w Pańskim mieście”.

Burmistrz Andrzej Siwiec odpisał: „Czuujemy się zaszczytzeni.”

Nieżyjący już Zbigniew K. Rogowski też pojawił się na uroczystości, stwierdzając: „Trzeba będzie poprawić wszystkie encyklopedie świata!”. Wcześniej sam Wilder podawał Wiedeń jako miejsce swojego urodzenia.

W artykule „Los Angeles Times” również jest cytowany burmistrz Andrzej Siwiec, który wyraża nadzieję, że ulica imienia słynnego reżysera przyciągnie do miasta turystów oraz miłośników kina.

Dean Murphy napisał także, że polski paszport, który przyszył reżyser otrzymał

po 1918 roku jako urodzony w Suchej, odegrał kluczową rolę w życiu Wildera – to dzięki niemu udało mu się opuścić Niemcy, tuż po dojściu Hitlera do władzy.

Dziennikarz „Los Angeles Times” skontaktował się telefonicznie z Wilderem, który z wdzięcznością przyjął informację o uhonorowaniu go w Polsce. Reżyser mówił, że chciałby odwiedzić miejscowość, aby osobiście zobaczyć ulicę swojego imienia. Do Suchej Beskidzkiej wysłał list z podziękowaniami.

**W Hollywood Billy Wilder
otrzymał sześć statuetek
Oscara, nagradzany był
także głównymi nagrodami
na festiwalach w Cannes,
Wenecji czy Berlinie**

Lekarze odradzili mu jednak wtedy podróż do Polski, z powodu kłopotów zdrowotnych. Zmarł w Los Angeles 27 marca 2002 roku.

W 105. rocznicę urodzin Wildera, w 2011 r., odsłonięto tablicę upamiętniającą reżysera, z taśmą filmową i trasą, którą przebył: Sucha – Wiedeń – Berlin – Paryż – Hollywood. Imieniem reżysera nazwano też nowoczesne Centrum Kultury i Filmu w Suchej Beskidzkiej, w którym co roku organizowane są jego urodziny. ●

REKLAMA

Kraków/34434412

Advertisement for Radio Pogoda 102,4 FM. The ad features a woman with short grey hair, smiling, wearing a black and green patterned top. The background is light beige with a large red curved line and a yellow curved line. The text "najpiękniejsze melodie" is written in a stylized font. The Radio Pogoda logo is visible, along with the frequency "102,4 FM". A handwritten signature "Boncho & polecami Ewa Ben" is also present.

Korzystałem z książek: Andrzej Krakowski, „Pollywood. Jak stworzyliśmy Hollywood”, Warszawa 2011; Kamil Żyto, Marcin Pieńkowski, „Billy Wilder. Mistrz kina z Suchej Beskidzkiej”, Warszawa 2011; Edward Sochacki, „Billy Wilder: pół żartem, pół serio”, Sucha Beskidzka 2020; Andreas Hutter „Billie Wilder: Eine europäische Karriere”, Wiedeń 1998; a także z archiwalnych artykułów Zbigniewa K. Rogowskiego w tygodniku „Przekrój” i Deana Murphy’ego w „Los Angeles Times”.

Z PAU odeszło troje członków

Awantura o Lecha Wałęsę

W ponad 150-letniej historii prestiżowej Polskiej Akademii Umiejętności po raz pierwszy odeszło troje uczonych. Poszło o honorowe członkostwo dla Lecha Wałęsy.

Magdalena Kursa

Polska Akademia Umiejętności to prestiżowa korporacja uczonych, która powstała w 1872 roku. Członkostwo w niej jest ogromnym wyróżnieniem – wiedzy do niego długa procedura, uruchamiana tylko wówczas, gdy w jednym z sześciu wydziałów zwolni się – w naturalny sposób – miejsce, w ramach wyznaczonego przez statut limitu.

NIE CHCIELI DŁUŻEJ CZEKAĆ

– Nasza Akademia powstała ponad 150 lat temu przede wszystkim po to, by integrować polskie środowiska naukowe rozdzielone wówczas przez trzy zabory, a także emigrację. To przesłanie patriotyczne pozostało aktualne do dziś, dlatego wyróżniamy osoby, które w wyjątkowy sposób zasłużyły się dla sprawy polskiej w szerokim tego słowa znaczeniu. Na liście naszych członków honorowych w oczywisty sposób brakowało Lecha Wałęsy. To ostatnia żyjąca wielka postać o prawdziwie historycznych zasługach – mówi prof. Jan Ostrowski, prezes PAU. Zanim przegłosowano decyzję wydarzyło się coś, czego nie było dotąd w historii tej elitarniej instytucji.

Troje członków PAU złożyło rezygnację. Był to wyraz ich protestu przeciwko tej decyzji.

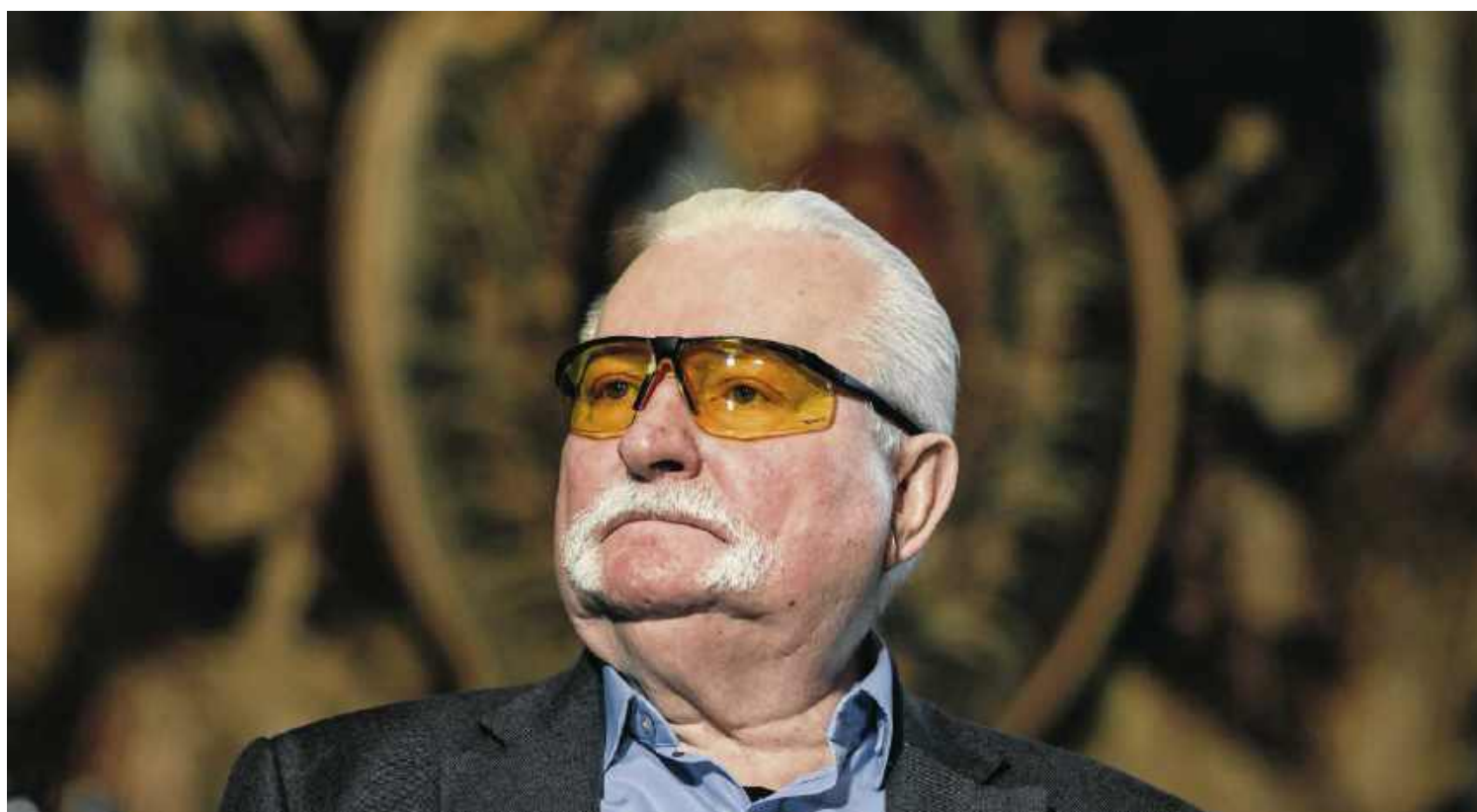
Do wąskiego grona członków honorowych PAU należeli: Jan Paweł II, Jan Nowak-Jeziorański, kardynał Franciszek Macharski, Władysław Bartoszewski, Tadeusz Mazowiecki. Członkiem honorowym PAU jest dzisiaj ksiądz Adam Boniecki.

– Długo nie podejmowaliśmy tematu Lecha Wałęsy, bo był jeszcze zaangażowany politycznie. Uznaliśmy jednak, że nie możemy dłużej czekać. Jego kandydatura została zgłoszona jeszcze w zeszłym roku. Nikt do tej pory nie zgłaszał wątpliwości. Walne Zgromadzenie kwalifikowaną większością (minimum 2/3 głosów) przegłosowało honorowe członkostwo, a ja sam podpisałem odpowiedni list do Lecha Wałęsy i mam nadzieję, że w listopadzie przyjedzie do nas na uroczystość wręczenia dyplomu honorowego członkostwa – mówi prof. Ostrowski.

Zanim doszło do głosowania, troje członków PAU napisało do władz akademii list, w którym poinformowało o swojej rezygnacji. Jak się dowiadujemy nieoficjalnie, argumentowali, że kandydatura Lecha Wałęsy jest niewłaściwa, ponieważ budzi kontrowersje i że Wałęsa jako prezydent postępował niedemokratycznie i źle traktował swych partnerów.

Ci naukowcy to:

– prof. Lucjan Suchanek (rosjoznawca, kulturoznawca, emerytowany profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego),

• **Lech Wałęsa na obchodach 45. rocznicy założenia Centrum Inicjatyw Obywatelskich NSZZ „Solidarność” w Krakowie, 16 stycznia 2025 r.** FOT. JAKUB WŁÓDEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Te osoby najbardziej ukarały same siebie. Członkostwo w PAU to zaszczyt, który nie każdemu jest dany i który oni przez lata sobie cenili

PROF. JAN OSTROWSKI

prezes Polskiej Akademii Umiejętności

– prof. Hanna Kowalska-Stus (kulturoznawczyni i literaturoznawczyni, autorka książek na temat Rosji),

– prof. Stanisław Stabryła (wieloletni dyrektor Instytutu Filologii Klasycznej UJ, obecnie emerytowany).

Próbowaliśmy się z nimi skontaktować, ale prof. Stabryła odmówił rozmowy, a pozostałe osoby nie odbierały telefonu.

Prof. Ostrowski komentuje te rezygnacje krótko: – Te osoby najbardziej ukarały same siebie. Członkostwo w PAU to zaszczyt, który nie każdemu jest dany i który oni przez lata sobie cenili – mówi, dodając jednak: – To dla nas także przykra sprawa. W Akademii zwracamy uwagę na kulturę postępowania i na pokojowe rozwiązywanie wszelkich konfliktów. Akademia jest z natury miejscem spotkań, a więc także wymiany i ścierania się poglądów. Na co dzień służy temu ogromna liczba organizowanych przez nas sesji naukowych, seminariów, odczytów, prezentacji wyników badań czy otwartych dla wszystkich wydarzeń. Jesteśmy „młynem”, w którym spotykają się ludzie nauki i sztuki i prezentują swoje poglądy.

Wolne miejsca w PAU zostaną zapełnione, ale dopiero za rok. Procedura wyboru nowych

członków rozpocznie się jesienią, kandydatury mogą zgłaszać tylko obecni członkowie (minimum trzy osoby), potem będą prezentacje kandydatów, dyskusje i wreszcie wybór.

PROF. ZOLL MUREM ZA WAŁĘSĄ

Prof. Andrzej Zoll, również członek PAU, głosił za honorowym członkostwem dla Wałęsy.

– Pan Lech Wałęsa jest osobą historyczną. Można mieć do niego takie czy inne zastrzeżenia, ale nie ma wątpliwości, że odegrał ogromną rolę w historii Polski jako przewodniczący Solidarności. Jego wybór na prezydenta państwa miał charakter symboliczny. Gdy wówczas wyjeżdżało się za granicę, osoby, które słyszały słowo Polska, wymieniali w jednym zdaniu papieża Polaka i właśnie Wałęsę – argumentuje prof. Andrzej Zoll, który uważa, że akurat dziś, za prezydentury Karola Nawrockiego za kontrpunkt można uznać styl sprawowania władzy przez Wałęsę. Jak argumentuje prof. Zoll, Lech Wałęsa chciał co prawda mieć wpływ na obsadę resortów siłowych w rządzie Jana Olszewskiego, nigdy jednak nie próbował zmienić ustroju Polski bez zmiany konstytucji.

Nieoficjalnie wśród członków PAU można usłyszeć, że choć rezygnację są szokujące i upolityczniające politycznie z natury reakcję uczonych, to jednak nie są one zaskakujące – np. prof. Suchanek, który jest bardzo dobrym rusycystą, od dawna był, zdaniem naszych rozmówców, radykalnie zaangażowany po stronie prawicy.

– Akademia powinna być pojemnym workiem, w którym zmieszczą się wszyscy. Te rezygnacje to podwójny idiotyzm: po pierwsze kwestionowanie roli Wałęsy, który jest przecież naszym dobrem narodowym, laureatem Nagrody Nobla, po drugie, rezygnacja z czegoś tak zaszczytnego, jak członkostwo w instytucji o takiej historii, powołanej do promowania polskiej nauki w czasach, gdy nasz naród był pozbawiony państwowości. To naplucie na polską tradycję narodową – oburza się jeden z krakowskich naukowców, który woli pozostać anonimowy.

BOGATA HISTORIA PAU

Nie ma w Polsce drugiej takiej instytucji naukowej jak PAU. Dziś działa w formule stowarzyszenia finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, ale ta forma wynika z długiej historii Akademii, a także z jej możliwości przed II wojną światową.

Majątek korporacji powstał głównie z darów – pieniężnych, ale też w formie nieruchomości. Dzisiejsza siedziba Akademii, obszerny budynek przy ul. Sławkowskiej w Krakowie został wzniesiony w ostatnim okresie istnienia Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, które w r. 1872 zostało przekształcone w Akademię.

– W okresie międzywojennym Akademia była właścicielem ok. 20 tys. hektarów lasów i ziemi ornej w całej Polsce. Dobre zarządzanie tym majątkiem pozwalało m.in. na publikację 100 serii wydawniczych, każdego roku dodawano do nich nowe elementy – mówi prof. Jan Ostrowski.

Po wojnie komunistom nie było po drodze z przedwojenną korporacją uczonych. W 1952 rozpoczęła działalność Polska Akademia Nauk (PAN), której przekazano majątek PAU. Polską Akademię Umiejętności reaktywowano – w formule stowarzyszenia – dopiero w 1989 roku (zrobiło to 9 żyjących jeszcze członków PAU wybranych przed 1952 rokiem). W ramach rekompensaty za utracone mienie, stowarzyszenie PAU otrzymało możliwość corocznej subwencji z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W bardziej komfortowych warunkach – na mocy specjalnych ustaw działają zarówno PAN, jak i Akademia Kopernikańska, stworzona za rządów PiS mimo protestów środowiska naukowego.

Dziś PAU skupia kilkuset cenionych uczonych i artystów w sześciu wydziałach: filologicznym, historyczno-filozoficznym, nauk ścisłych i technicznych, przyrodniczym, lekarskim i twórczości artystycznej. Oprócz organizacji licznych spotkań publikuje specjalistyczne monografie, serie wydawnicze (szczególnie wiele źródeł historycznych) i czasopisma naukowe. Współpracuje z zagranicznymi akademiami. ●

Nowa technologia w walce z zaćmą. Co daje pacjentom

O zaćmie pewnie każdy już słyszał. A już na pewno osoby w wieku 60 lat i starsze. Szacuje się, że zaćma utrudnia życie 8 na 10 osobom w tej grupie. Jest to bardzo powszechny problem, można powiedzieć, że typowy. Na szczęście rozwijają się technologie otwierające nowe możliwości w chirurgii zaćmy. Co ważne, pacjenci po wymianie soczewki mogą dziś liczyć na większy komfort i życie bez okularów.

Objawy zaćmy są męczące i irytujące. W skrócie: sprawia, że widzenie staje się coraz bardziej niewyraźne, kształty i kontury robią się nieostre, światło sprawia wrażenie zamglonego, kolory blakną, światło zaczyna się rozmywać i równocześnie razić. Na co dzień wszystko to oczywiście przeszkadza, bywa też stresujące, np. gdy prowadzi się auto wieczorem lub po zmierzchu. A zdarzają się też sytuacje kłopotliwe, bo zaćma powoduje m.in. kłopoty z rozpoznawaniem twarzy. Do tego dochodzą trudności z czytaniem.

Na szczęście medycyna zna bardzo skuteczne rozwiązanie kłopotów powodowanych przez zaćmę. W uproszczeniu chodzi o to, by soczewkę naturalną, która się zużyła, zmętniała i przestaje radzić sobie z „zarządzaniem” światłem, wymienić na sprawną, syntetyczną.

Co daje technologia spiralna

Jaką soczewkę można wybrać? Pod tym względem możliwości jest wiele. Współczesna chirurgia zaćmy daje bardzo szerokie możliwości indywidualnego doboru soczewki wewnątrzgałkowej.

– Oprócz standardowych soczewek jednoogniskowych, które zapewniają bardzo dobre widzenie do dali, dostępne są również soczewki toryczne korygujące astygmatyzm oraz soczewki o wydłużonej głębi ostrości (EDOF) i wieloogniskowe, które mogą ograniczyć zależność od okularów na różne odległości. Obecnie portfolio dostępnych implantów obejmuje rozwiązania renomowanych producentów. Dzięki temu możliwe jest dopasowanie soczewki do potrzeb wzrokowych, stylu życia oraz indywidualnych parametrów oka pacjenta – mówi dr Michał Baćko.

Ciekawą innowacją są soczewki z technologią spiralną, opracowaną z wykorzystaniem sztucznej inteligencji. Na czym właściwie polega ta technologia? Najważniejsze jest to, że soczewka z optyką spiralną kieruje 100 proc. dostępnego światła do siatkówki, czyli tylnej części oka. Można powiedzieć, że „zarządza” światłem bardzo precyzyjnie. Nie wszystkie

rodzaje soczewek mają takie właściwości. Niektóre zaawansowane soczewki wewnątrzgałkowe tracą część dostępnego światła, gdy dostaje się ono do oka, powodując niewielką zmianę widzenia w warunkach słabszego oświetlenia.

Czy technologia spiralna to rewolucja w chirurgii zaćmy?

– Z perspektywy lekarza okulisty, który na co dzień kwalifikuje pacjentów do zabiegu, określenie „rewolucja” w odniesieniu do technologii spiralnej byłoby pewnym uproszczeniem. Bardziej trafne wydaje się traktowanie jej jako kolejnego, naturalnego etapu ewolucji optyki soczewek wewnątrzgałkowych – zaznacza dr Baćko.

Wyjaśnia, że w ostatnich latach obserwowaliśmy wyraźny rozwój od soczewek jednoogniskowych, przez wieloogniskowe oparte na optyce dyfrakcyjnej, aż po konstrukcje o wydłużonej głębi ostrości: – Każdy z tych kroków odpowiadał na inne ograniczenia poprzednich rozwiązań i stopniowo poszerzał funkcjonalny zakres widzenia pacjentów. Technologia spiralna wpisuje się w ten ciąg rozwojowy jako próba bardziej „ciągłego” kształtowania ostrości widzenia, zamiast klasycznego podziału światła na dyskretnie ogniska – podkreśla specjalista.

Soczewka wyposażona w tę technologię zapewnia płynne widzenie niezależnie od odległości, czego nie można powiedzieć o wszystkich dostępnych dziś soczewkach. Te klasyczne jednoogniskowe pozwalają na widzenie z odpowiednią ostrością tylko z daleka lub tylko z bliska. A przecież dla pacjenta to bardzo istotna sprawa, bo ma ogromne znaczenie dla poziomu komfortu życia po operacji. To warto mocno podkreślić: płynne widzenie niezależnie od odległości oznacza całkowitą niezależność od okularów. Może na to liczyć prawie każdy pacjent. To jest niewątpliwie atut soczewek z technologią spiralną.

A to nie wszystko. Implanty tego rodzaju zbudowane są tak, by zapewniały duży kontrast obrazu, jak również redukować poświaty i rozmycia światła. To z kolei bardzo poprawia komfort prowadzenia samochodu po zmierzchu.

W grę wchodzi prosty zabieg

Statystyki pokazują, że zaćmę trzeba wziąć w rachubę. Jest niestety dość prawdopodobne, że dotknie większości z nas. Z drugiej strony, wymiana soczewki z naturalnej na nową nie wymaga żadnej skomplikowanej operacji. Nic z tych rzeczy! Zabieg wymiany soczewki jest względnie łatwy i szybki, a do tego stosunkowo mało inwazyjny. Polega na rozbiciu zmętniałej soczewki przy pomocy ultradźwięków i umieszczeniu w jej miejsce nowej, zmiana na lepsze jest odczuwalna bardzo szybko, a okres rekonwalescencji pozostaje względnie krótki.

Widzenie zaczyna poprawiać się właściwie od razu po wykonaniu wymiany soczewek, a większość osób w ciągu kilku dni wraca do codziennych czynności. Przy czym trzeba pamiętać, że wzrok dostosowuje się i „kalibruje” jeszcze przez kilka miesięcy. Mózg też potrzebuje trochę czasu, by przystosować się do nowej sytuacji i „nauczyć się” tej nowej soczewki.

Niezależnie od wyboru typu soczewki zabieg przebiega tak samo.

Dr Baćko: – Należy jasno powiedzieć, że sam przebieg operacji w sensie technicznym w ostatnich latach uległ mniejszym zmianom niż to, co wydarzyło się w obszarze konstrukcji i optyki soczewek wewnątrzgałkowych. Standardowa fakoemulsyfikacja pozostaje procedurą dobrze przewidywalną i stabilną, natomiast realny postęp

dotyczy przede wszystkim efektu funkcjonalnego po zabiegu. To właśnie rozwój konstrukcji optycznych – od soczewek jednoogniskowych, przez toryczne, aż po zaawansowane rozwiązania premium, w największym stopniu wpłynął na komfort widzenia Pacjentów po operacji. W praktyce oznacza to, że sama „chirurgia” w znaczeniu usunięcia zmętniałej soczewki jest dziś bardzo powtarzalna, natomiast to, co decyduje o jakości życia Pacjenta po zabiegu, to przede wszystkim wybór implantu i jego możliwości optyczne. To one determinują zakres widzenia, płynność ostrości i stopień niezależności od korekcji okularowej.

Skonsultuj się z lekarzem

Podobnie jak w przypadku wszystkich zabiegów chirurgicznych, istnieją zarówno korzyści, jak i zagrożenia wynikające z wyboru określonego rodzaju soczewki. Przede wszystkim nie można zagwarantować wyników zastosowania soczewki wewnątrzgałkowej. Ważne jest, aby mieć świadomość możliwego wpływu na wzrok po zabiegu.

Żadna z informacji zawarta w materiałach dydaktycznych nie ma na celu udzielania porad medycznych dotyczących leczenia jakiejkolwiek choroby lub dolegliwości, ani nie zastępuje profesjonalnej porady medycznej, diagnozy lub leczenia.

Zawsze należy omówić ryzyko i możliwe skutki uboczne z chirurgiem okulistycznym, który doradzi również, czy produkt ten jest odpowiedni dla danego schorzenia. I to lekarz zawsze podejmuje ostateczną decyzję do co przebiegu leczenia.

– W codziennej praktyce kwalifikacyjnej kluczowe znaczenie ma rozmowa z pacjentem dotycząca jego oczekiwań po zabiegu. U większości chorych można dziś zaproponować rozwiązanie pozwalające nie tylko usunąć zmętniałą soczewkę, ale również skorygować współistniejące wady refrakcji i poprawić komfort funkcjonowania po operacji. Ostateczny wybór soczewki powinien być zawsze poprzedzony szczegółową diagnostyką oraz oceną, które rozwiązanie będzie dla danego pacjenta najbardziej korzystne i bezpieczne – podsumowuje dr Baćko.

Materiał pochodzi od firmy Spark

Międzynarodowe Centrum Targowo-Kongresowe EXPO

Biznes, który buduje Kraków

– Kilka miesięcy przed rozpoczęciem inwestycji wiozłam klientów na plac, gdzie miało powstać EXPO Kraków, mówiłam im: „tutaj za rok zorganizujecie swoje targi”. Patrzyli na mnie z niedowierzaniem, ale zaufali.

ROZMOWA Z

EWĄ WOCH

prezesem zarządu spółki Targi w Krakowie

GRZEGORZ NUREK: To już 30 lat Targów w Krakowie. Oficjalnie rozpoczęliście działalność w 1996 roku. I co ciekawe pierwszymi nie były Targi Książki, a targi gmin oraz targi HORECA. Jak wyglądały te początki?

EWĄ WOCH: – Pierwszymi targami, jakie zorganizowaliśmy, były targi samorządowe: gmin i powiatów. Samorząd terytorialny dopiero powstawał. Odbyły się dwie lub trzy edycje tych targów. Jeśli idzie o targi HORECA (branża hotelarsko-gastronomiczna) to impreza, którą organizujemy do dzisiaj. W tym roku w listopadzie odbędzie się 33. edycja. Dłaczego 33. skoro firma ma trzydzieści lat? Organizowałam je jeszcze zanim formalnie firma powstała. Pomysł przywiozłam z targów brukselskich, wydawało mi się, że w Krakowie, wobec rozwijającej się branży hotelarskiej i gastronomicznej, w mieście rozkwitającym turystycznie, takie targi powinny istnieć. I to się sprawdziło.

Organizowaliśmy targi, które dziś już nie istnieją, np. mleczarsko-piekarnicze. Zawsze są odpowiedzią na zapotrzebowanie rynku, jakie branże w danej chwili są mocne i modne. Spektakularnym przykładem wzrostu i niespodziewanego końca były targi opakowań. Pierwsze robiłyśmy 30 lat temu. Przez kilka lat to były targi z rozmachem. A na początku lat dwutysięcznych impreza niespodziewanie zakończyła swój żywot. Czy popełniliśmy błąd? Nie. To był okres drastycznych zmian w gospodarce. Wcześniej było w Polsce bardzo dużo firm produkujących opakowania. Potem cały przemysł opakowań został wykupiony przez międzynarodowe koncerny, które polikwidowały polskie oddziały.

Teraz powstają nowe targi – sportu, po raz pierwszy jesienią targi dronów i systemów antydronowych. Tego wymaga rynek.

• **Otwarcie EXPO Kraków** FOT. MATERIAŁY PRASOWE TARGÓW KRAKÓW

Jak informowaliście zainteresowanych o zbliżających się targach w czasach raczkującego internetu?

– Na początku w biurze stała jedna maszyna do pisania. Gdy nastał telefaks, to było święto i rewolucja techniczna. Jak już można było nabyć komputer, to mieliśmy jednego Mekintosza. Ustawiała się do niego kolejka, służył jako nieco inteligentniejsza maszyna do pisania, bo przecież w tych czasach nie mieliśmy możliwości slania i odbierania maili. Wykupywało się ogłoszenia w gazetach, wysyłało tysiące tradycyjnych listów, drukowało plakaty i ulotki. Jeździliśmy do klientów, rozmawialiśmy z właścicielami firm, ważny był kontakt bezpośredni. Gdy pojawił się internet, to zrewolucjonizował przygotowania do targów.

Trzydzieści lat temu targi przygotowywało się przez rok. Na trzy miesiące przed imprezą musieliśmy skompletować listę wystawców, bo trzeba było drukować papierowe katalogi targów. Dziś niekiedy na trzy miesiące przed targami dopiero rozpoczyna się praca nad ich organizacją. Prawie do ostatnich dni nie wiemy, ilu ostatecznie będzie wystawców. Ale dziś nie

drukuje się katalogów, informacje umieszcza na stronie internetowej. Kompletnie zmieniła się procedura akredytacji, zgłoszeń do udziału w imprezie.

Jak wyglądała frekwencja podczas pierwszych organizowanych przez firmę targów?

– Pierwsze lata były bardzo trudne. Proszę pamiętać, że z początkiem lat dwutysięcznych był poważny kryzys. Po pierwszej euforii przejścia do gospodarki wolnorynkowej okazało się, że brakuje w Polsce kapitału, mocnych rodzimych firm. Nigdy nie otrzymywaliśmy dotacji, dofinansowań ze środków publicznych. Własną pracą musieliśmy zarobić na to, co dziś mamy. Nasz wspólnik finansowy dokapitalizował nasz pomysł na początku, ale pieniądze trzeba było potem zwrócić i odpracować.

W końcu lat 90. nie było w Krakowie obiektu, w którym można by zorganizować większą imprezę targową. W Polsce, prócz targów poznańskich i raczkujących targów kieleckich, z powodu braku odpowiednich obiektów nie sposób było profesjonalnie organizować imprez. Były robione w halach pofabrycznych i sportowych, starych magazynach, namiotach. Pierwsze targi organizowaliśmy w obiektach sportowych przy ul. Rakowickiej, pomieszczenia wynajmowaliśmy od wojska. Dla organizacji większych imprez wynajmowaliśmy halę sportową Wisły. W pobliżu dostawialiśmy też namioty. Potem wynajmowaliśmy pofabryczne hale przy ul. Bronowickiej. Gdy wynajęliśmy budynek dawnego sklepu meblowego, halę przy ul. Centralnej 54, wydawało się nam, że pana Boga za nogi złapaliśmy. Jednak szybko targi się rozwijały, styl i otoczenie już nie przystawały. Oczekiwania się zmieniły i stanęliśmy przed kolejnym

wyzwaniem; albo zwijamy działalność, albo budujemy nowy obiekt.

Kto znalazł się wśród założycieli firmy?

– Nasz udziałowiec Zenon Maślona, któremu od początku spodobał się pomysł. Zafascynował się naszą opowieścią o targach, dołączył do nas, zaінwestował. Jest z nami do dzisiaj. Wieleletnia prezes Grażyna Grabowska, ja, Paweł Nikliński, jeszcze kilka osób. Część składu się wykruszyła.

W latach dwutysięcznych nasza firma walczyła o przetrwanie. Dopiero w okolicy roku 2008, 2010, kiedy gospodarka zaczęła się rozwijać, nabraliśmy wiatru w żagle, zaczęliśmy być dostrzegani, doceniani na rynku. Zatrudniiliśmy więcej osób. Dziś pracuje u nas 70 osób, a na początku było nas siedmioro.

Rok po rozpoczęciu działalności zorganizowaliście pierwsze targi książki. Dziś to flagowa impreza.

– Nikt nam nie wierzył, że to się uda. Pamiętam, że różni mądralińscy w tym mieście mówili: w Warszawie są targi książki, kto przyjedzie do Krakowa.

Na pierwszych było może 30-40 wydawnictw i firm. Odbyły się przy ul. Rakowickiej. Wszyscy patrzyli na nas jak na fantastów. A my rok po roku budowaliśmy wiarygodność, bo najważniejsze jest zaufanie klienta. Świadczymy usługi, sprzedajemy marzenia. Jeśli klient nie będzie miał do nas zaufania, jeżeli nie będzie nas lubił, traktował nas poważnie, to nic w tej branży nie zrobimy. Taką renomę buduje się latami. Krok po kroku. Jesteśmy dowodem na to, że ciężka praca popłaca.

Aż wybudowaliście własne centrum kongresowe przy Galicyjskiej.

– Zmieniło wszystko. Gdyby nie powstał ten obiekt, nas naprawdę by już nie było. Mieliśmy trochę szczęścia. Odrobina nieświadomości i naiwności pozwoliła nam wejść w projekt, którego skala trudności była olbrzymia. Kupiliśmy teren, nasi partnerzy finansowi pomogli, banki udzieliły kredytu. 228 dni trwała budowa, a uzyskanie wszystkich pozwoleń – dwa lata. Kilka miesięcy przed rozpoczęciem inwestycji wiozłam klientów na plac, gdzie miało powstać EXPO Kraków. Mówiłam im: „tutaj za rok zorganizujecie swoje targi”. Patrzyli na mnie z niedowierzaniem, ale zaufali. W maju 2014 roku oficjalnie otworzyliśmy EXPO Kraków, wchodząc tym samym do pierwszej ligi w branży targowej. Dziś jesteśmy trzecim co do wielkości centrum targowym i organizatorem targów w Polsce. Po dwunastu latach od zakończenia budowy nasze imprezy znów zaczynają przerastać pojemność obiektu. ●

Rozmawiał Grzegorz Nurek

Sprzedajemy marzenia. Taką renomę buduje się latami. Jesteśmy dowodem na to, że ciężka praca popłaca

EWĄ WOCH

OGŁOSZENIE

Kraj/34426704

30 lat wielkich inwestycji

ORGANIZATOR

GAZETA
wyborcza

REKLAMA
PARTNERZY

ODESZLI.pl

Dziel się
wspomnieniami
o bliskich

Wejdź na serwis
odeszli.pl

Ogłoszenie Wójta Gminy Grybów
w sprawie wykazu nieruchomości stanowiących zasób komunalny Gminy Grybów
przeznaczonych do użyczenia

Działając na podstawie art. 35 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce
nieruchomościami /t.j. Dz.U. z 2026 r. poz. 399/

Wójt Gminy Grybów
informuje,

informuje, że wykaz nieruchomości stanowiących zasób komunalny Gminy Grybów
położonych w miejscowości Florynka, Kąclowa i Siotkowa przeznaczonych do oddania w
użyczenie jest wywieszony na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Grybów oraz zamieszczony
na stronie internetowej Urzędu Gminy Grybów w zakładce Komunikaty i ogłoszenia oraz
BIP Urzędu Gminy Grybów w okresie od 26 czerwca 2026 roku do 17 lipca 2026 roku.

Kraków/34440792

NEWSLETTERY WYBORCZEJ

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.

Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na: wyborcza.pl/newsletters

wyborcza.pl

CMENTARZ KOMUNALNY I KREMATORIUM

INFOLINIA: 12 352 44 44
CMENTARZ: +48 502 930 185
KREMATORIUM: +48 502 930 170

Nowy zielony
cmentarz	Pierwsza kwatery
ekologiczna
Kolumbaria
na urny	Kamieniarstwo
i opieka nad grobami

www.cmentarzakrakow.pl | Kraków, ul. Wielogórska 16

34435676

| Całodobowe wsparcie i doradztwo

Dbamy o godne pożegnanie w każdej cenie

Kompleksowe usługi pogrzebowe

Rozliczenia bezgotówkowe

Transport krajowy i międzynarodowy

Własne krematorium

Organizacja styp i pożegnań

Punkty Obsługi Klienta 10 lokalizacji w Krakowie

- ul. Rakowicka 26A 12 222 00 30
- ul. Sieroszewskiego 5B 12 686 61 45
- ul. Bieżanowska 24 12 656 21 11
- ul. Reduta 3B 12 222 50 49
- ul. Rakowicka 33A 12 421 89 83
- ul. Dolnych Młynów 3 12 632 11 22
- ul. Wrocławska 8 12 631 77 95
- ul. Ćwiklińskiej 10 606 793 279
- Cm. Batowice 12 413 63 46
- Cm. Grębałów 12 645 14 35
- Krakowskie Krematorium
- ul. Wielogórska 12 413 33 33

KRAKOWSKIE KREMATORIUM
tel. 12 413-33-33
biuro@kremacja-krakow.pl

30-398 Kraków, ul. Wielogórska 20

Gwarantujemy:

- bezpieczeństwo i profesjonalizm
- duży wybór urn
- możliwość przechowania po kremacji

Zapraszamy do współpracy
firmy pogrzebowe

Kraków/34435615

TEMAT NUMERU:

ROZMOWY, KTÓRE RATUJĄ ZWIĄZKI

oraz:

- Pułapki terapii
- Czy można być szczęśliwym bez seksu
- Niewygodne pytania w związkach
- Mózg i menopauza

W sprzedaży!

Więcej o psychologii czytaj na wysokieobcasy.pl/zyclepiej

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA**OGŁOSZENIE z dnia 26 czerwca 2026 r.****o konsultacjach społecznych do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Wzgórza Krzesławickie” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko i niezbędną dokumentacją**

Na podstawie art. 8h ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538) i art. 54 ust. 2 w zw. z art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670), a także w związku z uchwałą nr CXXIII/3344/23 Rady Miasta Krakowa z dnia 22 listopada 2023 r.

zawiadamiam

o konsultacjach społecznych do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Wzgórza Krzesławickie” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz niezbędną dokumentacją. Granice obszaru objętego planem szczegółowo określa załącznik graficzny.

Konsultacje społeczne do projektu planu wraz z niezbędną dokumentacją zostaną przeprowadzone w dniach **od 29 czerwca do 27 lipca 2026 r.** poprzez:

- bezpośredni kontakt i obsługę obywateli w Wydziale Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Krakowa, ul. Mogińska 41, w godzinach:
- **poniedziałki, środy, czwartki i piątki 8.00-15.00,**
- **we wtorki 10.00-18.00;**
wizytę można również umówić na konkretną godzinę – mailowo pod adresem: bp.umk@um.krakow.pl lub telefonicznie pod numerami: 12 616-8526, -8542;
- składanie uwag;
- zamieszczenie projektu planu „Wzgórza Krzesławickie” na stronie internetowej: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne (w zakładce **PLANY SPORZĄDZANE**).

Spotkanie otwarte (dyskusja publiczna) dotyczące rozwiązań przyjętych w projekcie planu miejscowego obszaru „Wzgórza Krzesławickie”, zostanie przeprowadzone w dniu **9 lipca 2026 r.**, w Urzędzie Miasta Krakowa, pl. Wszystkich Świętych 3-4, **sala Dietla**, początek o **godz. 15:30**.

W spotkaniu otwartym (dyskusji publicznej) można również uczestniczyć **online**, tj. za pomocą środków porozumiewania na odległość. Link do połączenia z platformą zostanie umieszczony na stronie planu. Szczegółowe informacje są publikowane w zakładce **ZAPROSZENIA** pod adresem: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne

Dodatkowe spotkanie otwarte na temat projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru „Wzgórza Krzesławickie” odbędzie się w Dzielnicy XVII w dniu 16 lipca 2026 r. w Szkole Podstawowej nr 129 na os. Na Wzgórzach 13a w Krakowie, początek o godzinie 18:00.

Każdy ma prawo zgłoszenia uwag do projektu planu miejscowego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Uwagi należy składać w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 27 lipca 2026 r.** – wyłącznie na formularzu urzędowym - z podaniem oznaczenia nieruchomości, której uwaga dotyczy, a także imienia i nazwiska albo nazwy oraz adresu zamieszkania albo siedziby.

Wzór formularza został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej: www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne (w zakładce **WZORY**). Można go przestać poprzez e- doręczenia. Formularz dostępny jest również w formie elektronicznej – można go przestać online. LINK: [Formularz pismo dotyczące aktu planowania przestrzennego - Krakowski Portal Usług Miejskich](#)

W przypadku poczty elektronicznej – maile z formularzem należy kierować na adres: uwagi-bp@um.krakow.pl

Forma papierowa obejmuje:

- złożenie formularza na dziennikach podawczych zlokalizowanych w budynkach Urzędu Miasta Krakowa,
- wysłanie formularza drogą pocztową na adres: Urząd Miasta Krakowa, Wydział Planowania Przestrzennego, ul. Mogińska 41, 31-545 Kraków,
- przekazanie wypełnionego formularza w czasie prowadzonego spotkania otwartego (dyskusji publicznej).

UWAGA: Liczy się data wpływu do tut. urzędu, a pisma niespełniające powyżej wskazanych warunków pozostawi się bez rozpoznania.

GRANICE SPORZĄDZANEGO MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO OBSZARU „WZGÓRZA KRZESŁAWICKIE”

Informuję, że:

1. Zgłoszenie uwagi stanowić będzie odpowiedź na niniejsze Ogłoszenie.
2. Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (tzw. RODO) administratorem danych osobowych jest Prezydent Miasta Krakowa z siedzibą Pl. Wszystkich Świętych 3-4, 31-004 Kraków. Z administratorem możesz się skontaktować listownie (adres jw.) lub drogą elektroniczną – adres e-mail: bp.umk@um.krakow.pl.
3. Składający uwagę ma prawo do żądania od administratora dostępu do podanych danych osobowych, ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania.
4. Podane dane osobowe będą przetwarzane do czasu załatwienia sprawy, dla potrzeb której zostały zebrane, a następnie będą przechowywane przez 25 lat, po czym zostaną przekazane do Archiwum Narodowego w Krakowie.
5. Składający uwagę ma prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
6. Podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym i ma charakter obowiązkowy. Konsekwencją niepodania danych osobowych jest pozostawienie uwagi bez rozpoznania.
7. Podstawę prawną przetwarzania danych stanowią przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
8. Dane kontaktowe inspektora ochrony danych – adres pocztowy – jw., e-mail: iod@um.krakow.pl.

Uwagi są rozpatrywane przez Prezydenta Miasta Krakowa. Wykaz oraz propozycja rozpatrzenia zgłoszonych uwag następuje w formie Zarządzenia Prezydenta Miasta Krakowa publikowanego w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Krakowa na stronie internetowej www.bip.krakow.pl/planowanieprzestrzenne

Kraków/34440770

Słowno **Literówka** **Quizy** **Sudoku** **Krzyżówki**

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację

GAZETA wyborcza DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

- **Przetargi**, licytacje, zamówienia publiczne
- **Ogłoszenia** sądowe i rekrutacyjne
- **Nekrologi**, kondolencje, wspomnienia

KONTAKT: | kontakt_komunikaty@wyborcza.pl, tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl, tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl**nekrologi.wyborcza.pl**

CO JEST GRANE

Muzeum Krakowa

Od ucznia do mistrza

– **Uczeń musiał zbierać podpisy mistrzów świadczące o odbytym stażu w warsztacie** – opowiada dr Katarzyna Moskal, kuratorka wystawy „Kunst i fach. Kraków rzemieślników”.

Marta Gruszecka

Zbiory Muzeum Krakowa gromadzone były od przełomu wieków XIX i XX w ramach Archiwum Aktów Dawnych w Krakowie. Pierwszy dyrektor Archiwum, Stanisław Krzyżanowski (żył w latach 1865-1917), oraz jego asystent – Adam Chmiel (1865-1934), zachęcali wówczas Krakowian do przekazywania przedmiotów związanych z historią miasta. Na ich apel odpowiedzieli rzemieślnicy, a dzięki ich zaangażowaniu do Archiwum sukcesywnie wpływały pamiątki związane z krakowskimi cechami, które następnie stały się trzonem zbiorów Muzeum Krakowa. Gromadząc tę kolekcję, zdawano sobie sprawę, jak wielką wartością jest ona dla odtwarzania historii miasta. Zbiory te były uzupełniane w kolejnych dziesięcioleciach, ostatnie nabytki zakupiono w 2025 roku od Cechu Rzemiosł Drzewnych i Innych Zawodów w Krakowie.

Te oraz wiele innych eksponatów można oglądać w Muzeum Krakowa na wystawie „Kunst i fach. Kraków rzemieślników”, która bazuje na spuściźnie dawnych krakowskich rzemieślników.

– Eksponaty są świadkami historii niedysyjszych mieszkańców miasta; ich życia codziennego, nauki, sztuki ich pracy, życia religijnego i zaangażowania społecznego w życie miasta i narodu. Oprócz muzealiów ze zbiorów Muzeum Krakowa, pokazano także zbiory z innych krakowskich instytucji: Muzeum Narodowego, Etnograficznego, Archeologicznego, Archiwum Narodowego, Działa Pomocy Ojca Pio oraz Cechu Rzemiosł Spożywczych, a także Muzeum Ziemi Tarnowskiej, Muzeum Ziemi Sądeckiej oraz Muzeum im. prof. S. Fischera w Bochni – mówi dr Katarzyna Moskal, kustosz dyplomowana w Muzeum Krakowa, kuratorka wystawy „Kunst i fach. Kraków rzemieślników”.

• **Wnętrze wieka lady (skrzyni) cechu mieczników z przedstawieniem starszego cechu, Marcina Krzyżanowskiego i jego żony Salomei, Kraków, 1775, Muzeum Krakowa, MHK-292/II** FOT. TOMASZ KALARUS

Co szczególnie może zainteresować gości wystawy? – Dla współczesnego zwiedzającego interesujące mogą wydać się przedmioty związane z obyczajem cechowym: wilkomy, lady, obesłania, majstersztyki, insygnia starszych czy wyposażenia gospód cechowych. Na wystawie w przystępny sposób wyjaśniliśmy znaczenie i funkcję tych tajemniczo brzmiących przedmiotów – podkreśla kuratorka.

Istotną częścią ekspozycji jest ścieżka edukacyjna dla najmłodszych; przez wystawę prowadzi dzieci myszka Trudzia.

– Myszka zaprasza do pracy z kartą zadań, a także wskazuje miejsca,

gdzie mali zwiedzający mogą zajrzeć do skrzyni cechowej, dotknąć intarsji czy ułożyć w odpowiedniej kolejności układankę z elementami fortyfikacji miejskich. Myszka wraz z chłopcem Jankiem występuje też w edukacyjnej książeczce dla najmłodszych „Od ucznia do mistrza”. Janek odwiedza warsztaty rzemieślników różnej profesji, chcąc wybrać swój przyszły zawód – zdradza dr Katarzyna Moskal.

Wystawie towarzyszą warsztaty i wykłady opowiadające o dziedzinach rzemiosła i zagadnieniach pominiętych na ekspozycji, a także oferta edukacyjna skierowana do dzieci.

ROZMOWA Z
DR KATARZYNĄ MOSKAL
kuratorką wystawy „Kunst i Fach. Kraków rzemieślników”

MARTA GRUSZECKA: Muzeum Krakowa oddaje głos rzemieślnikom. Dlaczego?

KATARZYNA MOSKAL: – Pomysł na wystawę wyrósł z mojej codziennej pracy. Pracuję w Dziale Historii i Sztuki Krakowa Nowożytnego, gdzie zajmuję się między innymi przedmiotami wykonanymi przez krakowskich rzemieślników. Bardzo dużą część naszych zbiorów stanowią obiekty związane z cechami, ich obyczajowo-

że wyposażenie różnych warsztatów rzemieślniczych. Goście będą mogli dowiedzieć się, jak wyglądały zebrania cechowe czy gospoda miejska.

Opowiadamy też o życiu religijnym, które w Krakowie było bardzo ważne. Każdy, kto należał do cechu, aż do XIX wieku miał obowiązek bycia chrześcijaninem i uczestniczenia w różnych obrzędach czy nabożeństwach w kaplicy cechowej. Członkowie cechów uczestniczyli w procesjach, witali ważnych gości, odpowiadali za obronę murów miejskich. To, jak to wyglądało, możemy sobie wyobrazić, obserwując na przykład procesję na Skalkę i biorące w niej udział bractwo kurkowe w historycznych ubiorach i ze sztandarami. Religia organizowała czas pracy – przykładowo, w niedzielę i święta obowiązywał kategoryczny, wiążący się z karami finansowymi zakaz pracy.

Na czym polegała obowiązkowa podróż czeladnicza?

– Aby zostać mistrzem, trzeba było wyjechać do innych miast i zdobywać doświadczenie w zagranicznych warsztatach. Nauka mogła trwać nawet cztery lata. Wiemy, że już w XV wieku krakowscy rzemieślnicy podróżowali między innymi do Czech, na Śląsk czy do krajów niemieckich. To właśnie dzięki takim kontaktom do Krakowa przenikały nowe style i techniki. Uczeń musiał zbierać podpisy mistrzów świadczące o odbytym stażu w warsztacie, po powrocie z zagranicy popracować przez określony czas u mistrza krakowskiego i dopiero potem mógł przystąpić do egzaminu mistrzowskiego.

W jaki sposób ekspozycja odnosi się do współczesności?

– Razem ze studentami historii przygotowaliśmy wywiady ze współczesnymi mistrzami cechowymi, między innymi tapicerem, złotnikiem, stolarzem, piekarzem czy krawcem. Opowiadają o tym, jak dziś wygląda praca rzemieślnika, jakie stosuje się techniki, jak zmieniały się realia wykonywania zawodu i jakie znaczenie mają nowoczesne technologie. Szczególnie interesujące są wspomnienia dotyczące okresu PRL-u, kiedy prywatne rzemiosło miało bardzo trudną sytuację. Rzemieślnicy opowiadają o problemach z dostępnością materiałów, ograniczeniach państwowych czy próbach likwidacji prywatnych warsztatów. Wystawie „Kunst i fach” towarzyszą również program edukacyjny. ●

Wystawa została objęta Patronatem Senator Moniki Jadwigi Piątkowskiej. Wystawa „Kunst i fach. Kraków rzemieślników” będzie czynna do 25 października. Miejscem ekspozycji jest Pałac Krzysztofora (Rynek Główny 35). Czas na zwiedzanie mamy od wtorku do niedzieli w godz. 10-18. Szczegółowe informacje na stronie muzeumkrakowa.pl

CO JEST GRANE

35. Festiwal Kultury Żydowskiej

Dokładają swoją cegiełkę

Czy wycinanki mogą opowiadać o obecności i nieobecności? Kim są Polacy, którzy ratują żydowskie dziedzictwo? – Spotkajmy się na Kazimierzu! – zachęca Żydowskie Muzeum Galicja i zaprasza na 35. Festiwalu Kultury Żydowskiej.

Marta Gruszecka

Początek wakacji w Krakowie to od prawie czterech dekad czas dla Festiwalu Kultury Żydowskiej, największego w Europie święta tradycji, muzyki i sztuki Żydów. Krakowski Kazimierz – dzielnica tętniąca życiem o każdej porze roku – przez kilka letnich dni zaczyna emanować dobrą energią jeszcze mocniej, ludzi z całego świata jest jeszcze więcej, a spotkań z kulturą żydowską do wyboru tyle, że każdy znajdzie coś dla siebie. Hasłem 35. edycji FKŻ jest „Sha’ar”, czyli „Brama”.

– Dawno temu, na granicy dwóch światów, położyliśmy kamień. Dziś na jego miejscu wznosi się Brama Festiwalu Kultury Żydowskiej. Przez lata budowały ją trzy pokolenia Polaków, Żydów i ludzi dobrej woli. Nic jej nie zniszczy; żaden żywioł, żaden człowiek. Nie znajdziesz jej w wymiarze materialnym. Ta brama jest bowiem w każdym z nas. Brama Życia. Przekraczając jej próg, wchodzisz w przestrzeń żydowskiej kultury, która – wraz z religią – była niegdyś kamieniem węgielnym, podtrzymującym nieistniejący już Kazimierz – mówi Janusz Makuch z FKŻ.

PRZEMYTNIK WOLNOŚCI

Partnerem festiwalu od wielu lat jest Żydowskie Muzeum Galicja.

– Jak co roku, dokładamy swoją cegiełkę do programu Festiwalu Kultury Żydowskiej. Nie zabraknie spacerów, oprowadzeń kuratorskich, dyskusji i warsztatów dla dzieci – zaprasza Ada Kopeć-Pawlikowska z Żydowskiego Muzeum Galicja.

• Film „Pink Lady” obejrzymy 1 lipca

FOT. MATERIAŁY PRASOWE ŻYDOWSKIEGO MUZEUM GALICJA

To największe w Europie święto tradycji, muzyki i sztuki Żydów

Czas zatem na konkrety: spotkaniem towarzyszącym inauguracji festiwalu będzie rozmowa „Przemytnik wolności” z udziałem bohatera książki, Macieja Kozłowskiego, oraz jej autorów Witolda Beresia i Krzysztofa Burnetki (1 lipca).

– Historia Macieja Kozłowskiego to dowód, że mosty buduje się z działania, odwagi i empatii. Od przetrwania „Kultury” przez „żelazną kurtynę” i „proces taterników”, przez dyplomację w USA i Izraelu, po batalię o prawdę w lustracyjnych sądach – efektem jest intrygujący reportaż z pierwszej linii polskich i światowych przemian. Ta opowieść to ważne spotkania, burzliwe przygody ambitnego alpinisty, przemytnika wolnych książek i więźnia politycznego oraz przenikliwe analizy współczesności (choćby o Bliskim Wschodzie i populizmie XXI wieku). Do tego rozdział o... futbolu w Krakowie, odsłaniający wielokulturowe korzenie polskiego sportu, ale i stadionowy hejt. To także podręcznik odporności: jak bronić wspólnoty przed językiem nienawiści, jak łączyć wartości z pragmatyzmem, jak korzystać z siły Unii Europejskiej. A przy tym – piękna gawęda o miłości, rodzinie i przyjaźniach, które niosą przez epoki – zapowiadają autorzy. Spotkanie poprowadzi Katarzyna Wójcik.

WYCINANKA PRAWDĘ POWIE

Drugiego dnia festiwalu, 2 lipca, premierę będzie miała nowa wystawa czasowa „Przecięcia” poświęcona wycinankom autorstwa Anny Wencel. Co najczęściej przedstawia wycinanka? Popularne wzory to m.in. motywy roślinne, ornamenty czy symbole. Autorskie wycinanki histo-

ryczki i kuratorki Anny Wencel są pretekstem do przedstawienia konkretnych historii.

– Czy poprzez wycinanki można opowiedzieć o sprawach bardziej złożonych? O obecności i nieobecności, o dziedzictwie i historii, o tradycji i pamięci? W galerii wystaw czasowych Żydowskiego Muzeum Galicja można zobaczyć kilkadziesiąt współczesnych wycinanek, oryginalnych zarówno pod względem treści, jak i techniki.

Tytuł wystawy – „Przecięcia” – wiąże się z usytuowaniem twórczości Anny Wencel na przecięciu kultur, tradycji i nowoczesności, sztuki i rzemiosła. Odnosi się również do działalności autorki: przecinania się ról artystki, rękodzielniczki i edukatorki – zapowiada jeden z kuratorów wystawy, Jakub Wydrzyński. Wystawa będzie czynna do grudnia 2026 roku. Tego samego dnia ŻMG zaprasza też na spacer fotograficzny pod hasłem „Photography of Kazimierz – A walking seminar” z Jasonem Francisco, amerykańskim profesorem i fotografem, oraz na coroczne wydarzenie poświęcone pamięci założyciela muzeum, Chrisa Schwarza – w tym roku będzie to wykład Jakuba Nowakowskiego, dyrektora Cape Town Holocaust & Genocide Centre i byłego dyrektora Żydowskiego Muzeum Galicja, „Nauczanie o Holokauście – brama łącząca Polskę i Republikę Południowej Afryki”.

3 i 4 lipca w Żydowskim Muzeum Galicja rozgłosi się wydawnictwo Czarne. Program towarzyszący festiwalowi zakłada dwa spotkania z cyklu „Czarne w Galicji”. O tym, co jest w Polsce „pontemieckie”, Jolanta Drużyńska porozmawia z Maciejem Falkowskim, autorem książki „Nasi Niemcy” (3 lipca). Na temat obecności Amerykanów w Afganistanie i terroryzmu talibów porozmawiają Jagoda Grondecka, autorka reportażu „Emirat to my. Jak talibowie odbili Afganistan”, oraz Jakub Katulski (4 lipca).

CEREMONIA KU PAMIĘCI

Tradycją współpracy Żydowskiego Muzeum Galicja i Festiwalu Kultury Żydowskiej jest ceremonia „Chroniąc Pamięć” poświęcona Polakom zasłużonym w ratowaniu żydowskiego dziedzictwa. Tegoroczna edycja, zaplanowana na 5 lipca, będzie już 29. w historii gali.

– Od momentu ustanowienia tej unikalnej uroczystości z inicjatywy Michaela H. Traisona w roku 1998 nagrodzono kilkuset Polaków: oddanych ludzi, nie-Żydów, którzy bezinteresownie, zwykle z własnej inicjatywy, wykonują ogromną pracę na rzecz ochrony i upamiętniania dziedzictwa żydowskiego w Polsce. Ich historie to niezwykle przykład bezinteresowności i poświęcenia – pod-

kreśla Tomasz Strug, pełniący obowiązki dyrektora Żydowskiego Muzeum Galicja.

KIEDY BLISKI ZASKAKUJE

Początek lata na Kazimierzu to również przegląd filmów o tematyce żydowskiej „Przestrzeń Obrazu”. W ramach dwunastej edycji zaplanowano sześć pokazów w trzech miejscach: w Żydowskim Muzeum Galicja, namiocie Festiwalu Kultury Żydowskiej i na dziedzińcu Muzeum Inżynierii i Techniki. Jednym z filmów prezentowanych podczas festiwalu będzie „Pink Lady” w reż. Nira Bergmana, niekonwencjonalna opowieść o odkrywaniu i akceptowaniu tożsamości najbliższej osoby. Bohaterami dokumentu są Bati i Lazer, młode małżeństwo jerozolimskich ortodoksów. Pewnego dnia żona dowiaduje się, że jej mąż bardziej niż ona pociągają mężczyźni. Kobieta postanawia walczyć o partnera i za wszelką cenę rozbudzić w nim pożądanie. Jaki będzie finał tej historii, kiedy o homoseksualizmie Lazer dowiedzą się poza Bati ortodoksyjni Żydzi?

– Film, choć krytyczny wobec społeczności hareidim, nie uderza w oskarżycielskie tony. Pozostaje intymną opowieścią o dwojgu młodych, blisko sobie ludzi, którzy muszą na nowo położyć swój świat – zapowiada Ada Kopeć-Pawlikowska z Żydowskiego Muzeum Galicja.

„Pink Lady” obejrzymy 1 lipca o godz. 21.30 na pokazie plenerowym na dziedzińcu Muzeum Inżynierii i Techniki.

W programie również m.in. „Nie cała umrę” – dokument o Zuzannie Ginczance w reżyserii Joanny Grudzińskiej (2 lipca) oraz „Midas Man” w reż. Joe Stephensaona o zespole The Beatles z perspektywy genialnego menadżera grupy Briana Epstein (3 lipca). Przegląd „Przestrzeń Obrazu” jest organizowany we współpracy z Warszawskim Festiwalem Filmów o Tematyce Żydowskiej oraz Fundacją Kamera Dawida.

Na wszystkich festiwalowych gości czekać będzie kosztowna kawiarnia Lauder Szancer Cafe oraz muzealna księgarnia. ●

Program wydarzeń towarzyszących 35. FKŻ organizowanych przez Żydowskie Muzeum Galicja współfinansowano ze środków Miasta Krakowa oraz ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach rządowego programu rozwoju organizacji obywatelskich na lata 2018-2030 PROO.

35. Festiwal Kultury Żydowskiej odbędzie się między 1 a 5 lipca 2026 roku. Szczegółowy program i bilety na stronie jewishfestival.pl

REKLAMA

Kraków/34439020

PRZESTRZEŃ OBRAZU
XII PRZEGLĄD FILMÓW O TEMATYCE ŻYDOWSKIEJ

ŻYDOWSKIE MUZEUM GALICJA
UL. DAJWÓR 18, KRAKÓW
WWW.GALICIAJEWISHMUSEUM.ORG

ORGANIZATORZY:

WYDARZENIE
TOWARZYSZĄCE:

CO JEST GRANE

Nowohuckie Centrum Kultury

Nie ma nudy, są miniatury

Kim była Jadwiga Stańczakowa i dlaczego przez całe życie próbowała wyjść z cienia? Jakich mężczyzn kochała Peggy Guggenheim? Zbliżają się Krakowskie Miniatury Teatralne. XVI edycja festiwalu odbędzie się między 12 a 19 lipca w Nowohuckim Centrum Kultury.

Marta Gruszecka

• Agnieszka Przepiórska w monodramie „Jadwiga” w reżyserii Anny Gryszkówny FOT. RAFAŁ LATOSZEK

Widzowie, którzy nie wyobrażają sobie miesiąca bez wizyty w teatrze, mogą odetchnąć z ulgą. Kiedy artyści większości krakowskich teatrów instytucjonalnych udają się na zasłużony odpoczynek, do Krakowa przyjeżdżają zespoły z innych miast. Od szesnastu lat teatralny sezon ogórkowy uzupełniają Krakowskie Miniatury Teatralne.

Przegląd organizowany przez Krakowskie Forum Kultury zakłada pokazy najciekawszych spektakli, powstałych na deskach teatrów z innych miast. Pierwsza edycja odbyła się w 2010 roku.

Poetycka opowieść o odważnej kobiecie

Tegoroczna odsłona festiwalu zakłada sześć pokazów zespołów z Warszawy i Torunia.

Krakowskie Miniatury Teatralne zainauguruje monodram Agnieszki Przepiórskiej „Jadwiga” o Jadwidze Stańczakowej, powstały na deskach Mazowieckiego Instytutu Kultury. Aktorka jest mistrzynią tej formy przedstawienia – w artystycznym CV ma też m.in. monodram o Simone Kossak, Zuzannie Ginczance, Annie Walentynowicz i Barbarze Sadowskiej oraz kobietach z Zieleniaka brutalnie gwałconych i zabijanych przez Niemców w czasie II wojny światowej. Jej teatralne spotkanie z Jadwigą Stańczakową to poetycka opowieść o kobiecie odważnej, dzielnej, twardej i wrażliwej jednocześnie, o szerokich horyzontach i zainteresowaniach, widzącej dużo więcej i dalej, niż większość, której wydawało się, że z ich wzrokiem wszystko jest w porządku.

– To nie jest rola w klasycznym sensie, nie tylko próbuję grać Jadwigę, próbuję zbliżyć się do jej wewnętrznego świata, do sposobu, w jaki doświadczała rzeczywistości: ludzi, poezji, ciszy. Staram się przybliżyć do jej zmysłu widzenia poprzez słowa, dźwięki, obecność. Dla mnie Jadwiga była poetką, która słyszała świat tak głęboko i w takich tonacjach, że sama próba zbliżenia się do tego od-

czucia mnie porusza – mówi Agnieszka Przepiórska.

Dodaje, że nie chce „odgrywać” Jadwigi. – Nie chcę tworzyć postaci. Szukam doświadczenia, prawdziwego, czulego spotkania z tym, co mogło być w niej. Z tą ciszą, którą w sobie niosła. Z tą odwagą bycia sobą. To ogromne wyzwanie, ale jeszcze większy zaszczyt, że mogę nieść tę historię. Historię niezwykłej kobiety – podkreśla aktorka.

„Jadwigę” autorstwa Piotra Rowickiego i w reżyserii Anny Gryszkówny obejrzymy 12 lipca o godz. 19.

ZA ROK O TEJ SAMEJ PORZE

Dzień później do Krakowa przyjedzie Teatr Gudejko z Warszawy. Spektakl „Do zobaczenia za rok” w reżyserii Tadeusza Kubicza to z kolei współczesna, polska wersja amerykańskiej sztuki „Same Time, Next Year”. Pełna humoru i wzruszeń opowieść o wyjątkowej więzi dwojga ludzi. – Jola (Anita Sokolowska) i Jurek (Paweł Deląg) po-

znają się przypadkiem w pensjonacie i – mimo że oboje mają rodziny – spędzają razem noc, a następnego dnia postanawiają spotykać się w tym samym miejscu, o tej samej porze, każdego roku – zdradza reżyser. Sztukę obejrzymy 13 lipca o godz. 19.

Teatr Kwadrat im. Edwarda Dębnińskiego w Warszawie pokaże w Krakowie „Degustację” Ivana Calberaca wyreżyserowaną przez Jakuba Przebindowskiego i nagrodzoną prestiżową Nagrodą Moliera. – Pelen tajemnic właściciel winiarni Jacques (Tomasz Schimscheiner). Szalona aktywistka Hortense (Katarzyna Glinka). Ona pragnie nowych wrażeń, on świętego spokoju. Zero szans na miłość. Ale w ich życiu pojawia się młody chuligan Steve (Jan Butruk), a wraz z nim nieoczekiwane komplikacje, które zabierają nas na szaloną degustację rodzącego się uczucia, ciepłego humoru i zwrotów akcji – zdradzają twórcy. Pokaz „Degustacji” 14 lipca o godz. 19.

KOGO KOCHAŁA PEGGY GUGGENHEIM?

Czwartego dnia festiwalu publiczność obejrzy drugi kobiecy monodram. Ewa Kasprzyk opowie o życiu Peggy Guggenheim – kobiecie, która kochała artystów i seks. Kupowała obrazy, żyła, jak chciała, wylała się w toksyczne związki. Kolekcjonowała sztukę swoich czasów, gdy ta nie była jeszcze nic warta. – Czarna owca rodziny słynnych miliarderów zbierała dzieła sztuki, o których jej wujek Solomon – twórca prestiżowego nowojorskiego muzeum – twierdził, że przynoszą

jedynie wstyd nazwisku Guggenheim. Czas pokazał, że to Peggy miała rację i jej kolekcja stała się najważniejszą prywatną kolekcją XX wieku, symbolem wolności i prawa do samostanowienia. W sztuce poznajemy Peggy jako starzejącą się kobietę, mieszkającą w swoim Palazzo w Wenecji – otoczoną przez wierne pieski, obrazy, służących i gondolierów. To czas rozliczeń i próba odbudowania relacji z córką oraz powstrzymania nieuniknionego rozpadu. Życie przecieka Peggy przez palce i jedynie sztuka daje ukojenie – opowiada Karolina Kirsza, reżyserka sztuki. Spektakl powstał na Wydziale Produkcji. „Sztukę i seks, czyli Peggy Guggenheim” obejrzymy 16 lipca o godz. 19.

Z Teatru Kamienica w Warszawie przyjedzie do Krakowa wyjątkowy duet: Dorota Chotecka i Radosław Pazura. Aktorska para (również w życiu prywatnym) zaprosi krakowską publiczność na komedię kryminalną „Opiekunka na zabój”. – Sztuka autorstwa Aldony Jankowskiej i Aleksandry Wolf to pełna finezji i przewrotności, wybitnie żartobliwa opowieść o ludzkich namietnościach i słabościach, pokazująca, że nigdy nie jest za późno na to, by odmienić swoje życie. Z przymrużeniem oka na wielkolepskie kaprysy i z miłości do Warszawy, zapraszamy na zabójczo śmieszny spektakl ociekający kryminalnym dreszczykiem – rekomenduje Aldona Jankowska, autorka i reżyserka komedii. Obok wspomnianej pary, w spektaklu wystąpią Justyna Siemczyńska i Milena Staszuk. Pokaz „Opiekunki na zabój” odbędzie się 17 lipca o godz. 19.

MAGNETYZM SERCA

W finale XVI Krakowskich Miniatur Teatralnych zaprezentuje się rewelacyjny (w Krakowskim Teatrze Variété widziałam niedawno gościnny pokaz „Excentryków” w ich wykonaniu) Kujawsko-Pomorski Teatr Muzyczny w Toruniu. Artyści zabiorą nas do czasów „Ślubów panińskich” Aleksandra Fredry. Muzyczna komedia w reżyserii Pawła Aignera łączy współczesność z klasyką, a młodzieńcy bunt, przekraczanie granic i łamanie etykiety, staje naprzeciw nieodpartemu „magnetyzmowi serca”, którego nie da się oszukać, a który potrafi nieźle namieszać w głowie. W rolach głównych: Klaudia Kręcisz, Katarzyna Zając, Jakub Firewicz, Aleksander Raczek, Radosław Smużny, Justyna Kasprzycka i Karol Soboczyński. „Śluby panińskie” obejrzymy 19 lipca o godz. 19. ●

XVI Krakowskie Miniatury Teatralne odbędą się między 12 a 19 lipca. Sceną pokazów będzie Nowohuckie Centrum Kultury (al. Jana Pawła II 232). Bilety na nck.krakow.pl

REKLAMA Kraków/34440717

NAJLEPSZE LATO EVER

Letnie Tanie Kinobranie

20. wakacyjny festiwal filmowy

26.06 – 3.09 2026

Kino Pod Baranami

KINO Pod Baranami

NAJPIĘKNIEJSZY DACH KRAKOWA ODZYSKAŁ BLASK

Po zakończonej modernizacji
Teatr im. Juliusza Słowackiego
w Krakowie znów zachwyca pełnią
swojego piękna.

Zobacz odnowiony symbol Krakowa
i odwiedź miejsce, gdzie historia
spotyka się ze sztuką.

teatrwnakrakuwie.pl

Teatr im. J. Słowackiego w Krakowie

Prace zostały sfinansowane w ramach projektu „Kompleksowa modernizacja infrastruktury obiektów Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie – kontynuacja” w ramach działania FENX.07.01-IP.04-0057/24 Infrastruktura kultury i turystyki kulturowej, priorytet FENX.07 Kultura, Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027.

Teatr im. J. Słowackiego
w Krakowie

Fundusze Europejskie
na Infrastrukturę,
Klimat, Środowisko

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

CO JEST GRANE

39. ULICA Festival

Słowa nie są potrzebne. Teatr ponad językami

Teatr, akrobatyka, taniec, rekwizyty, a to wszystko w powietrzu lub w innych widowiskowych przestrzeniach. Na tegoroczną odsłonę ULICA Festivalu warto zarezerwować czas między 3 a 5 oraz 10, a 12 lipca na kilku scenach Krakowa oraz w miastach partnerskich.

Marta Gruszecka

Sezon teatralny w teatrach kończy się wraz z nadejściem lata. Widzowie zostają z perspektywą oczekiwania na jesienne premiery. Są jednak teatry, które latem wychodzą na ulice, ba – zapraszają nawet do Krakowa inne grupy uliczne. Mowa o Teatrze KTO Jerzego Zonia, organizatorze Międzynarodowego Festiwalu Teatrów Ulicznych ULICA, jednego z najważniejszych świąt teatru ulicznego w Europie Środkowo-Wschodniej. W Polsce starszy jest tylko Międzynarodowy Festiwal Teatrów Ulicznych w Jeleniej Górze.

Fruwali nad Rynkiem Głównym

O tym, jak zapierające dech w piersiach widowiska potrafią przygotować artyści uliczni, przekonałam się m.in. w ubiegłym roku podczas pokazu hiszpańskiej grupy Voalá, która na Rynku Głównym zaprezentowała spektakl „Voalá Station”. Akrobacje ponad Sukiennicami, taniec na wysokości sięgającej najwyższych kamienic, parasolki, które wirowały wraz z artystami. Momentami musiałam zamykać oczy, bo lęk wysokości zdawał się nie zważać na to, że to nie ja fruwać nad Rynkiem, lecz stoję bezpiecznie na ziemi. Podczas 39. edycji ULICA Festivalu takich spektakularnych pokazów będzie jeszcze więcej.

• ULICA Festival na Rynku Głównym w Krakowie, 5 lipca 2024 r.
FOT. JAKUB WŁÓDEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

– Od blisko czterech dekad Teatr KTO zaprasza widzów do wspólnego doświadczania teatru poza tradycyjną salą widowiskową. Spektakle pojawiają się tam, gdzie codziennie toczy się miejskie życie: na placach, rynkach, ulicach i w otwartych przestrzeniach, które na kilka lipcowych dni zmieniają się w sceny dla artystów z całego świata. To festiwal, który nie wymaga od widza wcześniejszego przygotowania ani znajomości teatralnych konwencji – wystarczy się zatrzymać i pozwolić poprowadzić się obrazowi, muzyce i emocjom – mówi Jerzy Zoń, dyrektor Teatru KTO, organizator i dyrektor artystyczny ULICA Festivalu.

Droga domem i więzieniem

Motywy przewodnim 39. edycji imprezy jest „La Strada”.

– Droga staje się tu zarówno tematem, jak i sposobem myślenia o teatrze ulicznym: sztuce wędrowniej, ży-

wwej, budowanej w ruchu i w spotkaniu z publicznością. Hasło nawiązuje do tradycji artystów przemierzających miasta i kraje, do estetyki cyrku, a także do filmowej wyobraźni Federico Felliniego. W tym kontekście „La Strada” oznacza nie tylko trasę podróży, lecz także przestrzeń spotkania i nagłego olśnienia, którego możemy być świadkami w samym środku miasta – zauważa dyrektor. I dopowiada: – Droga to nasz dom i nasze więzienie. Wybieramy ruch, bo tylko w ruchu nasza sztuka oddycha pełną piersią. Ulica daje coś, czego nie daje żadne inne miejsce. Nagle zostajemy zauważeni przez kogoś, kto stoi pół metra dalej i gra dla nas melodię, której nigdy wcześniej nie słyszeliśmy, a która zostanie z nami do końca życia. ULICA jest festiwalem ponad językami. Nie trzeba znać słów, by rozumieć emocje, gest, obraz, rytm i obecność drugiego człowieka. Zapraszam Państwa do Krakowa na tegoroczną

ULICĘ. Przyjmijcie ciepło każdą historię, z którą artyści z całego świata przyjadą do naszego miasta.

Taniec, akrobatyka, teatr

Co zatem w tegorocznym programie? Różnorodne formy przygotowane przez zespoły z całego świata. – Program 39. ULICA Festivalu pokaże różnorodność współczesnego teatru plenerowego: od widowisk ulicznych, przez cyrk współczesny i teatr fizyczny, po taniec, performans, teatr formy oraz spektakle familijne. Do Krakowa przyjadą zespoły i artyści reprezentujący odmienne języki sceniczne, ale łączy ich jedno: przekonanie, że teatr może być blisko widza, bez dystansu i granic wyznaczanych przez ściany budynku – podkreśla dyrektor.

Motionhouse z Wielkiej Brytanii pokaże w Krakowie spektakl „Block”, jedną z najbardziej rozpoznawalnych kompanii łączących taniec, akrobatykę i teatr fizyczny. Francuska Compa-

gnie Accrorap / Kader Attou wystąpią ze spektaklem „Prélude”, prezentującą współczesny język tańca hip-hopowego. Udział w ULICY zapowiedział kataloński artysta Guillem Albà, który zaprezentuje poetyckie „Ma Solitude”, łączące teatr wizualny, humor i lalkową precyzję. W programie również m.in. belgijska grupa Circumstances ze spektaklem „Beyond”, opartym na spotkaniu cyrku i tańca, francuska „Compagnie Tac O Tac” z widowiskiem „Elefantaisie”, monumentalną plenerową formą inspirowaną surrealizmem i wyobraźnią cyrkową.

Widowiska pod polską flagą

Tradycyjnie, zaproszenie otrzymały również polskie zespoły. Widzowie zobaczą m.in. popisowe spektakle plenerowe Teatru KTO („Arcadię”, „Peregrinusa” i „Bal”, a także widowiska przygotowane przez m.in. Teatr Plastyyczny Makata, Teatr MIGRO, Krakowski Teatr Tańca, Teatr Mimo, Teatr Niewielki, Teatr NEMNO, Muzikanty, Teatr Scena 96 oraz Teatr Szczęście.

– To przekrój przez różne nurty rodzimego teatru plenerowego: od widowisk wizualnych i muzycznych, przez teatr tańca, po spektakle dla rodzin i najmłodszych widzów – podsumowuje Jerzy Zoń.

Artystów będzie można podziwiać na kilku scenach Krakowa: na Rynku Głównym, Małym Rynku, Rynku Podgórskim, przed Galerią Krakowską, w Dworcu Białopordnickim oraz w Muzeum Inżynierii i Techniki. Spektakle odbędą się również w miastach partnerskich Krakowa: Elku, Koninie, Limanowej, Niepołomicach, Stalowej Woli i Tarnowie.

39. ULICA Festival odbędzie się między 3 a 5 oraz 10 a 12 lipca w Krakowie. Szczegółowy program na stronie teatrkto.pl. Wstęp wolny na wszystkich widowiskach

Muzeum Narodowe w Krakowie

O studenckiej przyjaźni Wyspiańskiego z Mehoffferem

Obrazy polskich malarzy ze zbiorów Kijowskiej Narodowej Galerii Sztuki oraz prace Stanisława Wyspiańskiego i Józefa Mehofffera z czasów ich studenckiej przyjaźni. Takie obiekty zaprezentuje już dziś Muzeum Narodowe w Krakowie.

Kijowska Galeria Sztuki jest jednym z największych muzeów ukraińskich. Prowadzi działalność od 1922 roku, a jej kolekcja liczy 14 tysięcy obiektów. To głównie obrazy powstałe między XIII wiekiem a czasami współczesnymi. Największą część zbiorów stanowią dzieła z prywatnych kolekcji kijowskich, które zostały znacjonalizowane w czasach istnienia ZSRR.

– Istotne miejsce w zbiorach Kijowskiej Narodowej Galerii Sztuki zajmuje kolekcja dzieł polskich artystów XIX i pierwszej połowy XX wieku, niewielka, jednak bardzo interesująca. Zespół Muzeum Narodowego w Krakowie, zaproszony przez kijowskie muzeum do współpracy, dokonał wraz z nim wyboru dzieł dzieł polskiej malarzy. Reprezentują one różne epoki, od wczesnego romantyzmu aż do okresu międzywojennego – mówi Halyna Alavardova, kuratorka wystawy.

W sali Malarni w Galerii Sztuki XIX wieku w Sukiennicach zobaczymy dziewięć nieznanych dotąd polskiej publiczności dzieł. To obrazy autorstwa Aleksandra Orłowskiego,

Henryka Siemiradzkiego, Wilhelma Kotarbińskiego, Stefana Bakalowicza, Jana Ciągłińskiego, Leona Wyczółkowskiego, Leona Kowalskiego, Stanisława Żukowskiego i Mariana Strońskiego.

Wystawa „Korzenie i niebo. Polski rozdział w kolekcji Kijowskiej Narodowej Galerii Sztuki” jest czynna do 18 października.

W oddziale MNK Wyspiański na zwiedzających będą czekać cztery niepokazywane dotąd obrazy. Pierwsze dwa zostaną zaprezentowane w pokazie „W paryskim atelier Stanisława Wyspiańskiego i Józefa Mehofffera”, który ma przypomnieć o przyjaźni tych artystów z czasów studenckich nad Sekwaną.

– Stanisław Wyspiański i Józef Mehofffer niemal w tym samym czasie wyjechali do Paryża na dalsze studia malarskie. Dzieliłi tę samą pracownię: najpierw przy rue de l'Echaude 14, a następnie przy avenue du Maine 14. Razem podjęli się wykonać projekty: witraży do krakowskiego kościoła Mariackiego, polichromii Rudolfinium w Pradze, kurtyny dla Teatru Miejskiego w Krakowie, witraży do katedry lwowskiej – wymienia Magdalena Laskowska, kuratorka pokazu.

– Pastel przedstawiający wnętrze jednej z paryskich pracowni Wyspiańskiego wymieniony został w katalogu dzieł artysty z 1925 roku jako własność doktora Władysława Federowicza, kolekcjonera kilku innych dzieł artysty

z okresu paryskiego. Akwarela Józefa Mehofffera ze zbiorów Muzeum Krakowa ukazuje natomiast Wyspiańskiego, pozującego przyjacielowi do jednego z obrazów historycznych – dodaje kuratorka. Na oglądanie obrazów mamy czas do 8 lipca.

Drugi pokaz MNK Wyspiański – „Moja cudna Młoda” – będzie obejmował prezentację dwóch pastelowych wizerunków aktorki Wandy Siemaszkowej, grającej rolę Panny Młodej w premierowym spektaklu „Wesela” Wyspiańskiego, wystawionego na deskach krakowskiego Teatru Miejskiego 16 marca 1901 roku. Te pokazy dopiero od stycznia 2027 roku. Szczegółowe informacje i bilety na mnk.pl.

Marta Gruszecka

WROCLAW TYGODNIK

Piątek, 26 czerwca 2026 | Redaktor prowadzący Leszek Frelich

wroclaw.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: wroclaw@wyborcza.pl

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

• 22 czerwca br. Wrocław, Centrum Kongresowe. Minister spraw zagranicznych podczas wydarzenia „Wojna i pokój” zorganizowanego w ramach TEDx

Radosław Sikorski

Wojna ośmiesza ideały

► 8

Tajwański gigant pod Wrocławiem

Aby inwestycyjny sukces nie zamienił się w komunikacyjny koszmar

KokoszkieWicz

Planowany w gminie Miękinia tajwański park technologiczny może stać się jedną z największych inwestycji gospodarczych w historii Dolnego Śląska. Aby jednak sukces nie zamienił się w komunikacyjny koszmar, już dziś trzeba myśleć o sprawnym transporcie publicznym i kolei aglomeracyjnej.

Na działce w miejscowości Kadłub w gminie Miękinia wybudowany zostanie park technologiczny tworzony przez organizację TEEMA. To stowarzyszenie producentów elektroniki i elektryki z Tajwanu. W skład organizacji wchodzi 3000 firm z Tajwanu, w tym Foxconn, znany jako producent m.in. urządzeń firmy Apple. O inwestycję zabiegał wiceminister gospodarki.

To bez wątpienia świetna wiadomość dla Dolnego Śląska i jedna z najważniejszych informacji gospodarczych ostatnich lat. Inwestycja może oznaczać tysiące miejsc pracy, napływ nowoczesnych technologii, współpracę z uczelniami oraz rozwój całego regionalnego ekosystemu przemysłowego.

WYZWANIE TRANSPORTOWE

Warto jednak już dziś zastanowić się nad wyzwaniami, które pojawią się wraz z tak dużym przedsięwzięciem. Sukces inwestycji będzie zależał nie tylko od wybudowania hal i biur, ale również od tego, czy pracownicy i partnerzy biznesowi będą mogli sprawnie do nich dotrzeć.

Tajwański park ma powstać przy drodze krajowej nr 94. Na pierwszy rzut oka wydaje się to bardzo dobrym rozwiązaniem. Trasa zapewnia połączenie zarówno z Wrocławiem, jak i zachodnią częścią regionu.

Jednak przy planowanej skali przedsięwzięcia pojawiają się poważne pytania. Mówi się o nawet 40 tysiącach pracowników. To liczba porównywalna z populacją średniej wielkości miasta. Do tego należy doliczyć klientów, kontrahentów, dostawców, serwisantów, uczestników konferencji, przedstawicieli firm współpracujących oraz wszystkie osoby obsługujące funkcjonowanie takiego kompleksu. Łącznie może to oznaczać dziesiątki tysięcy podróży każdego dnia.

Już słyszę, że trzeba rozbudować drogę nr 94 do czterech pasów. Problem polega jednak na tym, że sama rozbudowa drogi nie rozwiązuje problemu.

Pytanie brzmi, gdzie wszystkie te samochody pojadą dalej. Nawet jeśli ruch zostanie sprawnie doprowadzony do granic Wrocławia, to ostatecznie będzie

• Pociąg Impuls 45WE firmy Newag na Dworcu Głównym FOT. TOMASZ PIETRZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

musiał zostać obsługiwany przez miejską sieć ulic, która już dziś jest mocno obciążona.

Już teraz mamy problem z nadmiarem aut. Zgodnie z najnowszymi kompleksowymi badaniami ruchu nie 240 tys., ale 280 tys. samochodów wjeżdża do miasta. To pokazuje, że obecny model transportowy osiąga granice swojej wydolności. Każda kolejna duża inwestycja oparta głównie na ruchu samochodowym będzie ten problem tylko pogłębiać.

AGLOMERACJA BEZ DOJAZDU

Powód jest stosunkowo prosty. W aglomeracji wrocławskiej nadal nie funkcjonuje jeden, spójny system transportu publicznego. Mieszkańcy poszczególnych gmin korzystają z różnych przevoźników, różnych taryf i różnych zasad podróżowania. W praktyce oznacza to co najmniej kilkanaście systemów biletowych oraz sieć połączeń, która dla wielu osób jest nieczytelna i nie zawsze wygodna.

Nie możemy czekać na ustawę metropolitalną. W momencie uruchomienia parku technologicznego powinny do niego dojeżdżać autobusy organizowane przez wrocławski transport publiczny lub wspólnego organizatora transportu dla całej aglomeracji. I nie chodzi o pojedyncze kursy pojawiające się kilka razy dziennie czy rozkłady jazdy trudne do zapamiętania.

Potrzebne są regularne, częste i przewidywalne połączenia, dzięki którym pracownik będzie wiedział, że autobus odjeżdża co kilkanaście minut przez cały dzień. Takie rozwiązania funkcjonują już w wielu polskich metropoliach. W Warszawie Zarząd Transportu Miejskiego obsługuje nie tylko stolicę, ale

również liczne okoliczne gminy, od Piaszeczna przez Pruszków po Łomianki czy Kobylkę.

KOLEJ MIEJSKA

To jednak powinno być jedynie minimum. W przypadku przedsięwzięcia o takiej skali same autobusy prawdopodobnie nie wystarczą. Naturalnym rozwiązaniem wydaje się kolej, która jest niezależna od korków, szybka, pojemna i wygodna. Na Dolnym Śląsku wielokrotnie udowodniono już, że dobrze zorganizowany transport kolejowy potrafi skutecznie konkurować z samochodem.

Sama Miękinia posiada stację kolejową PKP położoną na bardzo ruchliwej linii Wrocław – Legnica. Zatrzymuje się tam już dziś wiele pociągów regionalnych

Trzeba do tego dobudować około kilometrów torów – linia może być jednotorowa, byle była zelektryfikowana, jak

większość składów Kolei Dolnośląskich. Przy inwestycji planowanej dla dziesiątek tysięcy pracowników taki element infrastruktury powinien być traktowany jako oczywista część projektu, a nie kosztowny dodatek rozważany dopiero za kilka lat.

Byłby to jednocześnie ważny krok w kierunku budowy prawdziwej kolei aglomeracyjnej dla zachodniej części Wrocławia. Zyskałyby na tym nie tylko Miękinia i Kadłub, ale również mieszkańcy Leśnicy, Żernik, Nowego Dworu, a w przyszłości także Złotnik, jeśli powstałby tam kolejny przystanek. Oznaczałoby to nowe możliwości codziennych dojazdów do pracy, szkół i uczelni dla dziesiątek tysięcy mieszkańców.

Projekt wpisywałby się również w szersze plany rozwoju kolei w regionie. Dla pociągów kursujących z tego kierunku przygotowywane jest przecież przywrócenie do ruchu Dworca Świebodzkiego.

Od tej samej linii od lat planowane jest także połączenie kolejowe z Portem Lotniczym Wrocław. Oznaczałoby to, że pracownicy, inwestorzy i goście zagraniczni mogliby stosunkowo szybko dotrzeć z lotniska bezpośrednio do strefy technologicznej.

Jeżeli nie zaplanujemy odpowiedniego transportu już teraz, istnieje ryzyko powtórzenia błędów popełnionych w innych częściach aglomeracji. Wystarczy spojrzeć na okolice centrum handlowego Bielany Wrocławskie czy nieodległych zakładów LG. W pobliżu Bielana przebiega infrastruktura kolejowa, ale nie została ona skutecznie wykorzystana do obsługi pracowników i klientów.

Efektom są wielokilometrowe korki, ogromne powierzchnie zajmowane przez parkingi oraz uzależnienie codziennych dojazdów od samochodu. To model, którego nie powinniśmy powielać przy jednej z największych inwestycji gospodarczych w historii regionu. •

Mateusz KokoszkieWicz

Ilu będzie zatrudnionych

40

TYS. OSÓB

• Tylu pracowników ma potrzebować park technologiczny. 40 tys. to liczba porównywalna z populacją średniej wielkości miasta. Do tego należy doliczyć klientów, kontrahentów, dostawców, serwisantów, uczestników konferencji, przedstawicieli firm współpracujących oraz wszystkie osoby obsługujące funkcjonowanie takiego kompleksu

Dolny Śląsk inwestuje w zdrowie

W tym roku z budżetu samorządu wojewódzkiego na inwestycje w szpitalach, profilaktykę i programy prozdrowotne przeznaczono w sumie 937 milionów złotych.

Największym trwającym obecnie przedsięwzięciem jest oczywiście budowa Nowego Szpitala Onkologicznego we Wrocławiu. W tym roku przewidziano też w budżecie wojewódzkim znaczącą sumę na ten cel – 266 milionów zł. Cała inwestycja będzie kosztowała ponad miliard złotych i jest finansowana przez samorząd województwa i rząd RP.

Inwestycji w zdrowie, finansowanych przez Dolny Śląsk, jest jednak więcej. Część z tych przedsięwzięć to również istotne inwestycje w infrastrukturę w dużych szpitalach w regionie. Realizowane są również działania z zakresu profilaktyki prozdrowotnej.

– *Zdrowie mieszkańców jest jednym z najważniejszych obszarów odpowiedzialności samorządu województwa. Dlatego konsekwentnie inwestujemy zarówno w nowoczesną infrastrukturę medyczną, jak i w działania profilaktyczne. Chcemy, aby mieszkańcy Dolnego Śląska mieli dostęp do wysokiej jakości opieki zdrowotnej niezależnie od miejsca zamieszkania* – mówi Paweł Gancarz, Marszałek Województwa Dolnośląskiego.

Duże inwestycje w ważnych szpitalach

W szpitalu w Legnicy powstanie nowy blok operacyjny. Oddział pediatriczny w szpitalu im. A. Sokołowskiego w Wałbrzychu zyska nowy budynek. Wojewódzkie Centrum Szpitalne Kotliny Jeleniogórskiej w Jeleniej Górze otrzyma nowe wyposażenie. W programie inwestycji znajduje się również budowa Centrum Psychiatrii dla Dzieci i Młodzieży w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu.

– *Realizowane inwestycje odpowiadają na konkretne potrzeby zgłaszane przez szpitale i pacjentów. Rozbudowujemy bazę medyczną, doposażamy placówki i tworzymy nowe przestrzenie do leczenia tam, gdzie są one najbardziej potrzebne. To działania, które będą służyć mieszkańcom przez wiele kolejnych lat* – podkreśla Jarosław Rabcenko, Członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego.

Lepiej zapobiegać niż leczyć

Profilaktyka zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV), profilaktyka uzależnienia od tytoniu (nikotyny), profilaktyka i wczesne wykrywanie osteoporozy, profilaktyka zaburzeń psychicznych, w tym depresji oraz zapobieganie samobójstwom dzieci i młodzieży, wczesne wykrywanie wad rozwojowych u noworodków

fot. archiwum UMWD

fot. archiwum UMWD

i niemowląt (poprawa opieki perinatalnej) – to programy polityki zdrowotnej realizowane w tym roku na Dolnym Śląsku (przez Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego). W sumie na wszystkie te działania przeznaczono prawie 4 miliony zł.

Ale to nie wszystko. Ponad 1,5 miliona zł popłynęło, w formie dotacji celowej, na realizację programów polityki zdrowotnej realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Co wchodzi tu w grę? To np. szkolenia z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej, programy szczepień ochronnych (w tym profilaktyki HPV) oraz profilaktyki m.in. boreliozy i chorób odkleszczowych, próchnicy i wczesnego wykrywania wad wzroku dzieci i młodzieży szkolnej, zaburzeń depresyjnych wśród młodzieży, profilaktyki nowotworowej, osteoporozy, cukrzycy, nadwagi i otyłości oraz przewlekłych bólów kręgosłupa. To lista działań na podstawie już podpisanych umów.

Za wzmocnieniem relacji, przeciw e-uzależnieniu, depresji czy otyłości

Departament Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego w 2026 roku przekazał również środki finansowe w formie dotacji – w sumie prawie 1,6 miliona zł – na organizację programów profilaktycznych z zakresu polityki zdrowotnej, promocji zdrowia oraz poprawy jakości opieki okołoporodowej na terenie województwa dolnośląskiego.

Dzięki temu realizowane są m.in. programy onkologiczne i kardiologiczne, profilaktyka otyłości oraz programy dedykowane menopauzie, działania związane z ochroną zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, profilaktyka depresji poporodowej u matek, program profilaktyczny e-uzależnień oraz wzmocnianie relacji społecznych dzieci i młodzieży, kampania informacyjno-edukacyjna propagująca transplantację narządów oraz kampania edukacyjno-informacyjna „SOR czy NiŚOZ – Twój wybór ma znaczenie”.

Niech w szkole będzie dentysta!

Na utworzenie gabinetów dentystycznych w szkołach na terenie Dolnego Śląska przeznaczono ponad 2,1 miliona zł. Dokładniej, jest to pomoc finansowa przekazana z budżetu województwa jednostkom samorządu terytorialnego, które już bezpośrednio zajmują się tworzeniem takich gabinetów w swoich szkołach.

fot. archiwum UMWD

Po pierwszym naborze wniosków stało się jednak jasne, że to suma o wiele za mała. Albo inaczej: zainteresowanie tym programem ze strony gmin zdecydowanie przerosło oczekiwania. To pokazuje, jak bardzo potrzebne są usługi stomatologów dostępne dla dzieci i młodzieży w szkołach, czyli tam, gdzie mogą z nich skorzystać najłatwiej. Dodajmy, że jednym z celów tego programu jest zmniejszenie nierówności społecznych w zakresie profilaktyki próchnicy i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży szkolnej.

Dobra wiadomość: zostanie przeprowadzony drugi nabór wniosków (po zatwierdzeniu uchwały sejmikowej). Tym razem w puli znajdzie się blisko 2,9 milionów zł. Dzięki temu w szkołach na Dolnym Śląsku powstanie jeszcze więcej gabinetów dentystycznych.

– *Bardzo duże zainteresowanie samorządów programem tworzenia gabinetów dentystycznych pokazuje, jak potrzebne są tego typu rozwiązania. Chcemy, aby profilaktyka zdrowotna była dostępna jak najbliżej miejsca nauki i codziennego życia dzieci. Dlatego zwiększamy środki i uruchamiamy kolejny nabór, który pozwoli objąć wsparciem jeszcze więcej szkół na Dolnym Śląsku* – podsumowuje marszałek Paweł Gancarz.

**Przewodnik retro śladami
nowej książki Marka Krajewskiego**

Wałbrzych w stylu noir

Zapomniane szyby, kopalnie i komnaty. Nowy kryminał Marka Krajewskiego przenosi jego fanów do Wałbrzycha, miasta mgławic.

Agnieszka Dobkiewicz

Nowe Miasto, Sobiecin, Podgórze i Stary Zdrój – to dzielnice, w których między innymi rozgrywa się akcja nowej, wałbrzyskiej książki Marka Krajewskiego „Droga krwi”.

Jej powstanie ma związek z obchodzonym 600-leciem górniczego kiedyś miasta. Teraz Wałbrzych kojarzy się głównie z Zamkiem Książ czy Muzeum Porcelany. Tymczasem z Krajewskim wchodzimy do świata, w którym funkcjonuje 11 kopalni węgla kamiennego, pokrywając region dymem.

Dolnośląskie Zagłębie Węglowe jest najstarszym regionem wydobywania w granicach dzisiejszej Polski. U Krajewskiego jest jednak 1926 rok. Pisarz nazywa niemiecki Waldenburg miastem mgławic.

WALDENBURG ALTWASSER WITA PASAZERÓW

Bohaterowie „Drogi krwi” do przedwojennego Wałbrzycha przyjeżdżają pociągiem. Psychiatra Herbert Anwald, kończąc swoją podróż z Tybingi przez Norymbergę, Zgorzelec i Wrocław, wysiada, gdy słyszy jak konduktor woła: „Waldenburg Altwasser”, czyli Wałbrzych Stary Zdrój. Dzielnice przyłączono do Wałbrzycha dopiero w 1919 roku i wtedy tutejszy Dworzec Miasto stał się jego główną stacją podróży. Niecodzienną urodę tego miejsca dostrzega też bohater Krajewskiego.

„Ruszył pomiędzy wysmukłymi kolumnkami podtrzymującymi zadaszenie i wszedł do niedużej hali dworcowej, rozłożonej – jak natychmiast zauważył – na planie regularnego ośmioboku. Wszystko mu się tutaj podobało, było tu na pierwszy rzut oka uroczo i przytulnie, co w odniesieniu do hal dworcowych, zawsze pełnych hałasu i zamieszania, wydawało mu się wyjątkowe. Jego dobry humor sprawił, że właśnie tak odbierał to miejsce. Obcasy kobiecych pantofli i podkute męskie buty wybijały na granitowej posadzce dysonanse, które w uszach Anwalda zmieniały się w zgodne akordy. Słońce przecinało szyby wysokich okien, oświetlało dwie kasy biletowe, kiosk z gazetami i papierosami”.

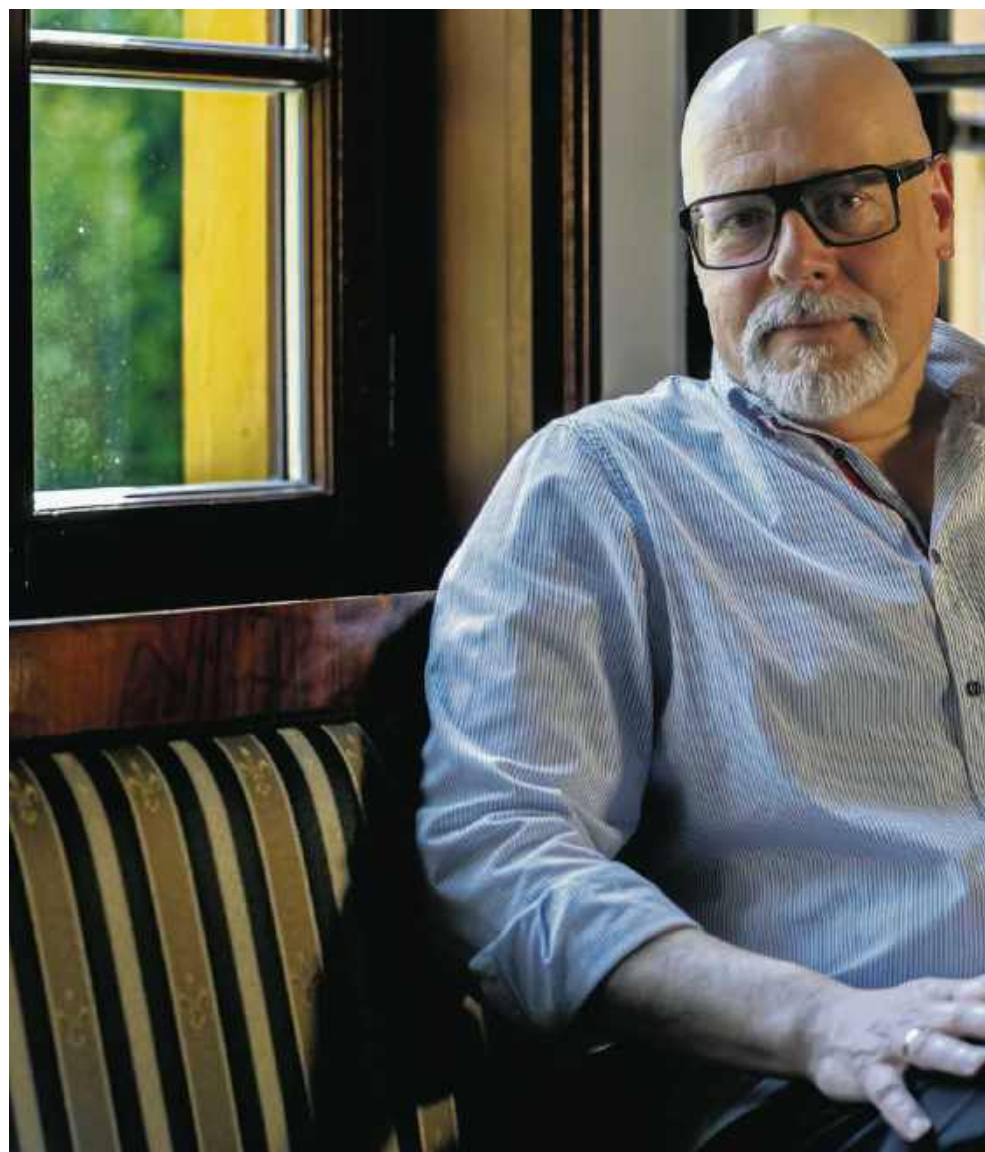
Kilka miesięcy później do rodzinnego Wałbrzycha wskutek okoliczności, których tu nie ujawnimy, wraca Eberhard Mock, komisarz policji z Breslau (Wrocławia). „Podczas, gdy większość podróżnych wysiadła już na dworcu Waldenburg Altwasser, on jako jeden z nielicznych opuszczał pociąg na stacji następnej, opatrzonej sztyldem Waldenburg Bahnhof. Powodem niewielkiego zainteresowania tą stacją był jej typowo towarowy i przemysłowy charakter, co wyrażało się pewnym oddaleniem od samego centrum miasta” – opisuje Marek Krajewski.

***Druga kryjówka Szatanora
– Lisia Sztolnia – to w tej chwili najstarszy
zabytek techniki górnictwa węglowego na
ziemiach polskich. Ma też swoją tajemnicę
– Komnatę Schuckmanna,
zwaną też komorą królewską,
bo została przygotowana na przyjazd pary
królewskiej – Fryderyka Wilhelma III
i jego małżonki Luizy***

To dzisiejszy, nieczynny już dworzec Wałbrzych-Fabryczny, znajdujący się na obrzeżach Śródmieścia. Trasa kolejowa „meandrowała wokół centrum miasta jak rzeka Pelcznica wokół Zamku Książ. Jej taki, a nie inny przebieg był spowodowany oczywiście tym, że pociągi towarowe, jadące tą trasą, zahaczały o większość szybów kopalnianych i koksowni, by stamtąd zbierać urobek”.

MOCK ODWIEDZA SWÓJ RODZINNY DOM W WAŁBRZYCHU

Mock rusza pieszo przez Wałbrzych do Komendy Policji Prewencji, przy okazji odwiedzając rodzinny dom, który znajdował się zaledwie 100 metrów od dworca. „Owo miejsce narodzenia Mocka było nędznym, niewielkim dwuizbowym murowanym domkiem, posadowionym na podwórku jednego z trzech stojących

tutaj większych budynków, opatrzonym sztyldem Bahnhof Strasse 5. W tym domu z czerwonej cegły mieścił się warsztat szewski jego ojca, nieżyjącego Wilibalda Mocka i tutaj Eberhard, stłoczony w jednym pomieszczeniu mieszkalnym z bratem Franzem i rodzicielem przeżył swoje dzieciństwo i lata gimnazjalne”. Chodzi o ulicę Dworcową 5.

Eberhard spojrzął na lasek po lewej swej ręce. To właśnie tam, przy wypalanych wspólnie papierosach, zawiązała z Franzem sojusz przeciwko staremu (od red. ojciec był alkoholikiem). I wtedy, i teraz hałda węgla, którą miał za plecami, lekko dymiała. A pobliskie osadniki szlamowe wydzielaly swoją zgniałą woń”. Eberhard wraca w to miejsce po 21 latach, a poprzedni pobyt tu autor opisał w książce „Mock. Pojedynek”. Hałdy węglowe to znak, że w pobliżu działał wtedy Bahnschacht, czyli późniejszy szyb Bolesław Chrobry.

Komisarz w końcu znalazł dorożkę, choć w książce wielokrotnie porusza się też tramwajem (trakcja istniała jeszcze po II wojnie światowej) i pojechał nią do dzielnicy Nowe Miasto, po drodze mijając budynek straży pożarnej, przy dzisiejszej ulicy Przemysłowej i Kolegiatę pw. NMP Bolesnej i Aniołów Stróżów. Tutaj wysiadł przy Blücherstrasse (ulica Ignacego Paderewskiego), gdzie w latach 1924-1926 na miejscu ogrodów po południowo-zachodniej stronie wybudowany został czterokondygnacyjny gmach główny koszar policji (Polizeiunterkunft), do którego Mock zmierział. Dziś to budynek Specjalistycznego Szpitala Ginekologiczno-Położniczego.

ZBRODNIARKI W KOPALNIACH KSIĘCIA HOCHBERGA

Nim jednak Mock wrócił do rodzinnego Wałbrzycha, akcja „Drogi krwi” już zdążyła się zagęścić. Do miasta trafi-

ło bowiem kilkanaście zbrodniarek. By nie spoilerować, nie napiszemy, w jakich okolicznościach, jednak były one na tyle niefortunne, że przewieziono je do jednej z trzech kopalni, których właścicielem był Hans Heinrich XV, właściciel Zamku Książ.

Książę już po rozwodzie z pierwszą żoną – Angielką Daisy von Pless, ożenił się ponownie z dużo młodszą Klotyldą de Silva i zmagal się z problemami finansowymi wynikającymi ze stylu życia, a z drugiej z niesprzyjającej koniunktury i okoliczności politycznych. Ostatecznie zbrodniarki osiedlono w barakach zbudowanych między Mathildenstrasse (dziś ulica Beethovena), hałdami węgla, restauracją Mathilden-Höf (Wzgórze Matyldy), a sztybem Bahnschacht, tym samy, który mijal kilka miesięcy później idąc z dworca towarowego Mock.

Zbrodniarki długo na książęcej sortowni nie popracowały, bo uciekły z kopalni.

Początkowo drogę oświetlały im luno pobliskiej koksowni Hochbergów, które co jakiś czas pojawiają się w książce. Uciekinierki kierowały się Friedlander Chausse, obrosniętą gęsto drzewami, w stronę Mieroszowa, mijając po drodze osiedle Stadtpark Siedlung, mieszczące się w dzielnicy Gaj.

Po dwóch godzinach dotarły do Langwaltersdorfu (Unisław) „i tutaj przewodnik zaczął je popędzać, ponieważ na niebie pojawił się księżyc, psy we wsi rzeczywiście okazały się nader czujne, a przed nimi rozpościerała się dwuipółkilometrowa droga przez szczere pole”. Tak znalazły się w Reimswaldau (Rybnica Leśna), gdzie teren zrobił się górzysty.

„O wpół do drugiej w nocy minęły kamieniołom melafiru, ostatkiem sił dotarły do schroniska Andreasbaude (Andrzejówka), później weszły na szczyt Heidelberg (Waligóra w Górach Suchych)”. Tu mieściła się dawna owczarnia Hochbergów (w rzeczywistości letnia rezydencja Hochbergów, dziś już nieistniejąca), w której znalazły siedzibę i na zlecenie

Szatanora, demona gór zajęły się przemymem eteru.

KRYJÓWKI SZATANORA

Szatanora, by nie odbierać miłośnikom prozy Krajewskiego efektu zaskoczenia, nie będziemy przedstawiali, warto jednak wspomnieć dwa miejsca istotne dla akcji powieści Krajewskiego z nim związane, a charakterystyczne dla industrialnego Wałbrzycha.

Pierwotnie Szatanor urzęduje w Dittersbach, czyli na Podgórzu. Tutaj ma swoją

• **Pisarz Marek Krajewski w Pałacu Myśliwskim Książąt Radziwiłłów w Antoninie**

FOT. KRZYSZTOF
ZATYCKI / AGENCJA
WYBORCZA.PL

kryjówkę nazywaną sezamem. „Do owej kryjówki (...) spacerowicze trafiliby, gdyby poszli drogą prowadzącą do podnóża góry Schlossberg. Tam, skręcając w prawo i pozostawiając za sobą browar Hochbergów (obecnie Nowy Dom I) oraz domek, gdzie myśliwi odpoczywali po polowaniach, musieliby pójść w górę w stronę skoczni narciarskiej i schroniska.

Pośrodku tej drogi stał jeden jedyny dom, a z nim budynek gospodarczy – być może dawna obora lub warsztat. W nim znajdowały się drzwi otwierające wejście do nieużywanej od stu lat kopani” – pisał Krajewski. Tu wchodziło się „w trzewia gór”.

„Rzeczywiście za drzwiami rozpoczął się stumetrowy, słabo oświetlony lojówkami korytarz, w języku górniczym zwany sztolnią. Była ona zakończona dwiema ogromnymi podziemnymi komnatami, dawnymi wyrobiskami, w których teraz nie trzymano węgla, lecz gromadzono przemycane dobra” – pisze Krajewski.

Miejsce, które opisuje autor „Drogi krwi”, to Góra Zamkowa. Za czasów Bolka I Surowego, księcia świdnicko-jaworskiego z linii Piastów zbudowano tu zamek, który przechodził później w kolejne ręce aż do 1581 roku, gdy spłonął od uderzenia pioruna. Strzegł średniowiecznego szlaku handlowego u stóp Zamkowej Góry, w dolinie Pelcznicy. Mieszkali w nim nawet rycerze rabusie, bo był doskonałą kryjówką. O tajemniczym tunelu w tym miejscu trudno jednak szukać informacji w źródłach.

Inaczej jest z drugą kryjówką Szatana w Lisiej Sztolni. To wyjątkowe i istniejące do dziś miejsce w Wałbrzychu, które powstało w XVIII wieku. Pierwotnie wchodziło się do niej z ulicy Armii Krajowej, a do połowy XIX wieku transportowano w niej urobek łodziami.

Jest to w tej chwili najstarszy zabytek techniki górnictwa węglowego na ziemiach polskich. Ma też swoją tajemnicę – Komnatę Schuckmanna, zwaną też komorą królewską, bo została przygotowana na przyjazd pary królewskiej – Fryderyka Wilhelma III i jego małżonki Luizy. Zdaniem pracowników Centrum Nauki i Sztuki Starej Kopalni komnata powinna znajdować się gdzieś w środkowej części wyrobiska. Ale choć pomieszczenie zostało dokładnie opisane przez wielu badaczy pod wrażeniem

jej piękna XVIII i XIX- wiecznych turystów,
nie jest zaznaczone na żadnej archiwalnej
mapie górniczej.

Pisarzowi nie przeszkadzało to jednak opisać jej na kartach swojej wাল্‌brzyskiej książki, rozwiązując w niej w dość spektakularny sposób kilka problemów wাল্‌brzyskiej policji.

MAKABRYCZNE ZNALEZISKO NA GALGENBERGU

Tych wালব্রzyskich miejsc, waznych dla fabuly jest w „Drodze krwi” sporo, Zresztą nie tylko wালব্রzyskich, bo akcja przenosi się plynnie też do Wroclawia, Szczawna-Zdroj, Boguszowa-Gorc czy Jawora. Najistotniejszy wydaje się jednak Galgenberg. To właśnie spacerem po Górze Szubienicznej profesora Zdenka Morawje-tza, emerytowanego nauczyciela języ-ków klasycznych w miejscowym gimna-zjum, zawiązuje się fabuła. Pod Schiller-baude, czyli dzisiejszą Harcówką profe-sor dokonuje makabrycznego odkrycia, które jest zaczątkiem dynamicznej akcji, z czasem ocierającej się o brutalność. Ma-my tu gwałty, kastrowanie, łamanie pal-ców, topienie bohaterów czy gryzienie ich poranionego ciała. Mroczny, industrial-ny klimat przedwojennego miasta ideal-nie wpisuje się w estetykę noir wykorzy-stywaną przez Krajewskiego. Wালব্রzych widzi niemal od początku spowity mgłą, dymem i tajemnicą.

„Herbert Anwald zadomowił się już w Wałbrzychu. Pierwsze wrażenie nie-

Mroczny, industrialny klimat przedwojennego miasta idealnie wpisuje się w estetykę noir wykorzystywaną przez Krajewskiego. Wałbrzych widzi niemal od początku spowity mgłą, dymem i tajemnicą

zwykłości tego miejsca jeszcze mocniej się w nim ugruntowało, gdy lepiej poznał to prawie pięćdziesięciotysięczne miasto. Brakowało u zwykłych słów, by określić urbanistyczną niepospolitość owego miejsca, ale jeśli by miał je nazywać krótko i poetycko powiedziałby: „miasto mgławic”. (...) W bujnej imaginacji uznał, że walbrzyskie domy są gwiazdami, a gwiazdy tworzą przecież skupiska, czyli „mgławice” – pisze.

Takie miasto ogląda ze Wzgórza Szubienicznego usytuowanego w ciągnącym się ponad Pełcznicą Parku im. Sobieskiego, które przyciąga też bohaterów doznaniem natury romantycznej. „Frieda miała rację. Ze schroniska Schillerbaude na Galgenbergu rozciągał się widok na miasto, który zapierał dech w piersiach. Ze szkliwierni i suszarni, pracującej na trzy zmiany fabryki porcelany Kristera przy Kristerstrasse (od red. późniejsza fabryka Porcelany Krzysztof przy ulicy gen. Zajączka), wypelzały długie, żółte światła i kładły się na dachach okolicznych domów. Współgrały one barwą z blaskiem bijącym z otwartych okien mieszkań i kawiarni, w których w tę sobotnią czerwcową noc unosiły się wesołe okrzyki i akordeonowe dźwięki. – Walbrzyskie bachanalia – szepnął Anwald na ten widok. Frieda rozpiniała mu spodnie”.

Tych starożytnych porównań wrocławski pisarz wykorzystuje więcej: „Tej letniej upalnej nocy czerwone łuny koksowni przypominały pochodnie w przybytkach bogini Ishtar, Wąłbrzych stał się Babilonem”. A nieco dalej pisze: „Ich twarze były skierowane na południe – ku pomarańczowym łunom, poprzecinanym wieżami dwóch kościołów. Koksownie przy Melchior-Schacht (kopalnia Mieszko), Victoria-Schacht (kopalnia Victoria) i Banschacht (kopalnia Chrobry) pracowały bez ustanku jak kuźnie cyklopów. Temperatura była tam piekielna. Gdy otwierano drzwi komory, aby wypchnąć koks, sypały się iskry, strzelał w powietrze żar i dmuchały gorące gazy. Dymy i pyły wznosiły się w powietrzu”.

To właśnie na Galgenbergu można zacząć zwiedzanie Wałbrzysza śladami zbrodni, które w powieści „Droga krwi” opisuje mistrz gatunku Marek Krajewski. Widoki na miasto mgławic będą jeszcze piękniejsze, bo będzie można skorzystać z powstałej niedawno wieży widokowej. ●

Olsztyn green festival

NA WARMII I MAZURACH

14-15-16.08

A → Z

POCZUJ LATO! 😊

VITO BAMBINO

SISTARS

BASS ASTRAL

JOHN PORTER

KACPERCZYK

SOKÓŁ

HUBERT.

KASIA SIENKIEWICZ

KAYAH

GRZEGORZ TURNAU

IGO

MERY SPOLSKY

PEZET

ZALEWSKI

RALPH KAMINSKI

VOO VOO

ARTUR ROJEK

KASIA LINS

MISIA FURTAK · HELA · BARTEK KRÓLIK · OFELIA · PRZEBIŚNIEGI · RUNFORREST

SONBIRD · THE CASSINO · ZABŁOCKI/MOZIL · PIOTR ZIOŁA

3 SCENY, 30 KONCERTÓW, TEATRY I STAND-UPY NAD JEZIOREM UKIEL

ORGANIZATOR:	WSPÓŁORGANIZATOR:	PARTNER GŁÓWNY:	PARTNER STRATEGICZNY:	SPONSORZY STRATEGICZNI:	PARTNER TECHNOLOGICZNY:	PARTNER EKO:	PATRONI MEDIALNI:
PARTNERZY EDUKACYJNI:		PARTNER TERENU:		SPONSORZY:			

Prezes Dolnośląskiej Izby Lekarskiej we Wrocławiu:

Limity w zarobkach nie są rozwiązaniem

Opinie na temat lekarzy są niesprawiedliwe. Przez pryzmat odsetka, który zarobił najwięcej, jest postrzegana cała grupa zawodowa – mówi Wojciech Jerzy Florjański.

ROZMOWA Z
DR N. MED. WOJCIECHEM JERZYM FLORJAŃSKIM

prezesem Dolnośląskiej Izby Lekarskiej

MAGDA NOGAJ: Jak lekarze reagują na ostrą krytykę, która spada na nich obecnie w związku z ich zarobkami? Dla wielu osób szokujący był fakt, że młody lekarz może zarobić 1,6 mln zł. Okazało się jednak, że są tacy, którzy zarabiają jeszcze więcej.
DR N. MED. WOJCIECH JERZY FLORJAŃSKI: To, co ukazało się w mediach, dla nas również jest pewnym ekstremum. Zarobki przeciętnych lekarzy tak nie wyglądają. To trudny temat, z którym musimy się zmierzyć. Lekarze powinni na pewno zarabiać godnie, jednocześnie jednak na takim poziomie, by to było odpowiednie dla całego systemu.

No właśnie wiele osób uważa, że tak wysokie zarobki są nieetyczne. Ochrona zdrowia jest w kryzysie, a lekarze opływają w luksusy. Są opinie, że system właściwie jest niewydolny z powodu ich gigantycznych pensji, bo to one drenują budżety szpitali. To sprawiedliwa ocena?

– Rozumiem to oburzenie, ale nie zgadzam się na przedstawianie tego w taki sposób. Jesteśmy częścią tego systemu, osobami, które zajmują się pacjentami, koszty związane z naszym zatrudnieniem muszą więc być uwzględnione w systemie. Opinie na temat lekarzy są niesprawiedliwe. Przez pryzmat odsetka, który zarobił najwięcej, jest postrzegana cała grupa zawodowa. Jak pokazują oficjalne dane, mediana zarobków lekarzy jest na poziomie około 24 000 zł. Część z nas zarabia więcej, część mniej. Natomiast zarobki, które wywołują kontrowersje, ma zdecydowana mniejszość lekarzy.

Myślę, że istotny jest kontekst polityczny. Bez niego nie widzę możliwości, żeby jakikolwiek rezydent w jakimkolwiek szpitalu piastował kierownicze stanowisko.

Uważa pan, że Dawid Kacprzyk został koordynatorem SOR-u, bo był osiedlowym radnym KO? A może to wynik tego, że brakuje specjalistów do obsadzania stanowisk i bierze się kogokolwiek, kto się zgłosi?

– Myślę, że od kontekstu politycznego nie da się uciec. Niewielu lekarzy prosto po stażu mogłoby liczyć na takie warunki pracy bez wsparcia politycznego. Aczkolwiek faktycznie to nie są stanowiska, które są mocno oblegane. Praca na SOR-ze jest po prostu ciężka, wymagająca i obciążona ryzykiem ewentualnego błędu oraz różnego rodzaju roszczeń.

Politycy teraz strasznie się oburzają. Sejm przyjął nowe przepisy umożliwiające monitorowanie zarobków lekarzy. Jednak czy to nie jest tak, że to rządzący przed laty przy-

czynili się do powstania tej patologii? Lekarze dużo zarabiają, bo np. pracują w kilku szpitalach. Jednak to politycy umożliwili zatrudnianie ich na kontraktach.

– Tak, taka forma zatrudnienia pozwala ominąć ograniczenie ilości czasu pracy. Stąd można pracować astronomiczną ilość godzin, bo takiego lekarza nie obowiązuje Kodeks pracy. Natomiast praca w różnej ilości miejsc wynika również z niedoborów kadrowych w systemie.

Po prostu brakuje lekarzy. Bez takiego modelu organizacyjnego system mógłby się zwyczajnie zawalić, bo nie byłoby jak obsadzić dyżurów.

– Podejrzewam, że tak.

Oburzenie polityków to hipokryzja czy brak wiedzy? Marszałek Czarzasty zaproponował np., by rozwiązać problem poprzez wprowadzenie zasady: albo lekarz pracuje w prywatnej służbie zdrowia, albo w publicznej i nie może tego łączyć. Czy to w ogóle realne rozwiązanie, biorąc pod uwagę, jak mało jest lekarzy, a jak dużo wakatów?

– W takim ujęciu prostym, czyli tu i teraz robimy ten rozdział, obawiam się, że faktycznie nie zdaloby to egzaminu. Jako lekarze nie odrzucamy zmian, ale one musiałyby być mądrze przeprowadzone, bo widzę parę problemów. Pierwszy związany jest z limitami na różnego typu świadczenia. Przypuśćmy, że np. większość chirurgów zdecydowałaby się zrezygnować z pracy w prywatnych podmiotach i zaczęła pracować w szpitalach. Efekt byłoby taki, że ich pracę ograniczałaby właśnie ilość dostępnych świadczeń, czyli limity, które występują ze strony Narodowego Funduszu Zdrowia. Pacjenci straciliby wtedy dostęp do świadczeń medycznych w ochronie zdrowia publicznej, jak i prywatnej.

Dużym problemem wydaje mi się też stomatologia, która w dużej mierze jest sprywatyzowana. Kontrakty ogólnostomatologiczne zawierane z Narodowym Funduszem Zdrowia nie zawierają pełnego zakresu świadczeń. W związku z tym na przykład leczenie kanałowe zębów trzonowych w jednostkach, które zdecydowałyby się na pracę wyłącznie w systemie publicznym, w ogóle nie byłoby możliwe.

Nie jest po prostu refundowane.

– Tak, więc gabinet, który byłby jedyny w okolicy, mówię o mniejszych miejscowościach, spotkałby się z takim problemem, że de facto niektórych świadczeń w ogóle by nie mógł wykonywać. Natomiast z drugiej strony pacjenci potrzebujący takiej pomocy, prywatnie też byłiby od niej odcięci.

Ten system, który mamy obecnie, czyli w jakiś sposób łączony, nie jest idealny, ale na pewno takie proste rozdzielenie nie jest rozwiązaniem problemu.

Wysokie pensje to zwłaszcza dla dyrektorów szpitali w mniejszych miastach jedyny sposób, by przyciągnąć lekarzy.

FOT. ISTOCK

– Wydaje mi się, że prawdziwym problemem jest wycena świadczeń. Są oddziały, które się szpitalom opłacają i takie, które się nie opłacają. Do tych pierwszych należą np. kardiologia, a te drugie to te bardziej ogólne – interna, pediatria.

Jakbym miał zgadywać, gdzie te wysokie zarobki będą, to myślę, że właśnie w elektrofizjologii, czyli świadczeniach zalecanych chociażby w przypadku zaburzeń rytmu serca. Te zabiegi mogą być wykonywane w miarę szybko i lekarze mogą ich robić dużo, więc są dobrze wyceniane. W związku z czym szpitale biją się o tych lekarzy, żeby ten oddział utrzymać. To generuje kominę płacową. Myślę, więc, że trzeba by było podejść ponownie do wyceny świadczeń, tak żeby one były równiejsze. To by mogło zmniejszyć powstawanie kominów.

A myśli pan, że należałoby wprowadzić limity w zarobkach lekarzy?

– Pytanie jest takie, na jakich poziomach byłyby te limity. Sam limit nie jest według mnie rozwiązaniem, kluczową kwestią jest wycena świadczeń, bo od niej zależą zarobki lekarzy, jeżeli chodzi o te poziomy maksymalne. Obawiałbym się trochę wprowadzania ograniczeń płacowych, bo mogłyby spowodować, że mniejsze szpitale miałyby jeszcze większy problem z obsadą.

Lekarz, który mieszka na przykład we Wrocławiu i pracuje w Walbrzychu, jeżeli będzie miał taką samą stawkę w jednym i w drugim miejscu, to straci motywację, by dojeżdżać.

Afera związana z lekarzem milionerem i w ogóle wszystko, co wyszło przy okazji, czyli nie tylko wysokie zarobki, ale też praca w kilku miejscach, przez ponoć 11 godzin dziennie – co nam to mówi o organizacji ochrony zdrowia w Polsce?

Lekarze powinni na pewno zarabiać godnie, jednocześnie jednak na takim poziomie, by to było odpowiednie dla całego systemu

DR N. MED. WOJCIECH JERZY FLORJAŃSKI
prezes Dolnośląskiej Izby Lekarskiej

– Musimy dążyć na pewno do przejrzystości w tym wszystkim. Podstawowe pytanie brzmi, czy faktycznie ktoś jest w stanie przepracować tyle godzin niezależnie od tego czy w jednym miejscu, czy w różnych. Wątpliwości budzi też łączenie różnych stanowisk w jednostkach publicznych – ordynatorów, dyrektorów. To są kwestie, które wydaje mi się, że powinny być uporządkowane.

Jakiej reakcji lekarzy można się spodziewać, jeśli rząd zacznie majstrować przy ich zarobkach, czyli próbować je ograniczyć? Czy w środowisku jest opinia, że to zaszło za daleko, czy przekonanie: to nasza sprawa, ile pracujemy?

– Jesteśmy zdecydowanie otwarci na dialog. Ilość godzin pracy jest odpowiedzią na potrzeby systemu. Lekarze biorą więcej dyżurów, bardziej dlatego, że jest taka konieczność, niż z chęci zarabiania dodatkowych pieniędzy. Aspekt finansowy jest ważny, ale kluczowa jest konieczność zapewnienia obsady na dyżurach.

Niektórzy mówią jednak, że lekarze wykorzystują sytuację, że jest ich mało i wymuszają na dyrektorach szpitali wygórowane stawki. Pojawiają się wątpliwości, czy jest w tym zawodzie jeszcze poczucie misji, czy tylko kalkulacja czysto finansowa?

– Umowa jest kwestią dwustronną, także to dyrektor szpitala musi ocenić, czy jest w stanie ten oddział utrzymać, czy ten oddział mu się opłaca, czy ten oddział jest potrzebny.

No tak, on zarabia na tym oddziale dzięki temu lekarzowi, to jest jasne. Jednak w wielu szpitalach lwią część budżetu (nawet 90-97 proc.) pochłaniają wynagrodzenia personelu. Nieraz te placówki mają wielomilionowe zadłużenie. Czy śrubowanie stawek jest w tych okolicznościach przyzwoite?

– Nie sądzę, by lekarze podchodzili do tego inaczej niż reszta społeczeństwa. Jeżeli zatrudniam się w jakiejś firmie, to rozmawiam o warunkach. Mogę znać albo mogę nie znać tego, w jakiej jest ona sytuacji finansowej. Jako pracownik się tym nie zajmuję.

Dla nas lekarzy dobro pacjenta oczywiście jest ważne, ale walczymy o to bardziej na poszczególnych oddziałach niż w skali makro. Wydaje mi się, że to nie powinno spoczywać na barkach szeregowych lekarzy, tylko decydentów. ●
Rozmawiała Magda Nogaj

61. Międzynarodowy Festiwal

WRATISLAVIA CANTANS

im. Andrzeja Markowskiego

3-13.09.2026

WROCLAW, DOLNY ŚLĄSK

Andrzej Kosendia / Dyrektor Artystyczny
Olga Humeńczuk / Dyrektorka NFM

SMUGA CIENIA

Szczegóły

wratislaviacantans.pl

Organizator

NFM
NARODOWE
FORUM
MUZYKI

NFM – instytucja kultury współprowadzona przez

Wrocław
URZĄD MIASTA

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

**DOLNY
ŚLĄSK**

Mecenas Tytułarny NFM

Mecenas NFM

STRABAG
WORK ON PROGRESS

BMW
Borkowscy

LOKUM
Kuchnia i Bar

TRANSIT
ARTYSTYCZNY

LIAT

Bank Polski

Kongres i Festiwal Psychologiczny Re_Mind

Sikorski: Mówiłem Ukraińcom, że nadchodzi atak

– Wojna sprawia, że życie przestaje mieć wartość. Jedni w sytuacjach ekstremalnych są przekonani, że wszystkie normy przestały obowiązywać, są zdolni do największych okrucieństw, inni do najmniejszych poświęceń – mówił Radosław Sikorski.

Rafał Zieliński

W poniedziałek, 22 czerwca, we Wrocławiu rozpoczął się Kongres i Festiwal Psychologiczny Re_Mind. Jednym z prelegentów był wicepremier i minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski, który mówiąc o wojnie, wspominał swoje doświadczenia z Afganistanu.

– Jakie skutki i lekcje przynosi wojna? Mówiąc najkrócej, całkowicie sprzeczne. Sam fakt wybuchu wojny dowodzi, jak kruchy jest porządek społeczny. Jak szybko, z pozoru niewzruszalne, normy mogą się zawalić. Nietykliwość osobista, prawo do prywatności, ochrona własności, zobowiązania międzyludzkie, elementarne poczucie bezpieczeństwa. To wszystko znika z dnia na dzień. A jednak mimo licznych przykładów historycznych i współczesnych mało kto chce tę kruchość przyjąć do wiadomości – mówił Radosław Sikorski.

Dodał, że w ramach Konferencji Bezpieczeństwa w lutym 2020 roku, przed rosyjską inwazją, mówił ukraińskiej delegacji, że „atak nadchodzi” – Nie chcieli wierzyć ich polityczni przywódcy, nie chcieli wierzyć zwykli ludzie. Wcale mnie to nie dziwi. Dziś wojna toczy się niekiedy kilkaset kilometrów od naszej granicy, pociski, rakiety, drony spadają na Lwów i okolice, ale wielu z nas nadal nie potrafi sobie wyobrazić, że mogłoby do tego dojść także u nas – opowiadał Sikorski.

„DZIŚ JEST NAJWIĘCEJ KONFLIKTÓW OD 1946 R.”

Nawiązał też do wydanej w 1954 roku książki Williama Goldinga „Władca much”. – To opowieść o grupie brytyjskich chłopców, którzy po katastrofie lotniczej trafiają sami na bezludną wyspę. Próbują odtworzyć społeczny porządek, ale bardzo szybko te dobrze wychowane dzieci z dobrych domów zaczynają łamać wszelkie normy. Porządek społeczny się wali, a jego miejsce zajmuje hierarchia dyktowana przemocą. Książka pokazała coś, do czego niechętnie się przyznajemy. Granica między rzekomo wysoką cywilizacją a tym, co nazywamy dzikością, jest w gruncie rzeczy bardzo cienka. Członkowie nawet najzamożniejszych społeczeństw nie są wolni od prymitywnych instynktów – mówił Sikorski.

– Wojna z pewnością może zniszczyć społeczny porządek, ale czas po wojnie może także porządek społeczny budować. Da się obronić tezę, zgodnie z którą Unia Europejska, a nawet szerzej cały liberalny świat, jest dzieckiem II wojny światowej. Europejska Wspólnota Węgla i Stali, poprzedniczka Unii, powstała po to, by podać kontroli dwie gałęzie przemysłu odpowie-

• **Minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski podczas wydarzenia „Wojna i pokój”, 22.06.2026 r.**

FOT. KRZYSZTOF ZATYCKI /
AGENCJA WYBORCZA.PL

dzialne w tamtych czasach za działanie maszyny wojennej. ONZ i Karta Narodów Zjednoczonych to kolejne, tym razem globalne mechanizmy, które miały służyć realizacji hasła „Nigdy więcej wojny” – powiedział polityk.

Zaznaczył jednak, że „analogiczne wysiłki po I wojnie światowej zakończyły się katastrofą”. – Liga Narodów nie odegrała roli, do jakiej ją poswołano. Drugim razem poszło lepiej. Dziś, 81 lat po kapitulacji III Rzeszy, coraz więcej wskazuje na to, że i ten porządek w dotychczasowej formie dobiega końca. Zgodnie z niektórymi wyliczeniami liczba konfliktów jest obecnie najwyższa od 1946 roku – opowiadał Sikorski.

„WOJNA OŚMIESZA IDEALY”

Powiedział też, że „to pamięć wojny skłaniała nas do budowania pokoju”. – Niestety z czasem pamięć błędnie, a siła oddziaływania słabnie. Wojna sprawia, że życie przestaje mieć wartość. Jedni w sytuacjach ekstremalnych są przekonani, że wszystkie normy przestały obowiązywać, są zdolni do największych okrucieństw, inni do najmniejszych poświęceń. Wojna może sprawić, że zaczniemy doceniać życie jak nigdy

wcześniej właśnie dlatego, że tak łatwo możemy je stracić – mówił Radosław Sikorski.

Minister podkreślił też, że „wojna ośmiesza ideały”. – Co nam po filozofii poezji, kiedy wokół panuje chaos i spadają bomby? Z drugiej strony właśnie wtedy tracimy dobra doczesne. (...) Wojna prowadzi do skrajnego cynizmu i nihilizmu. Po co wierzyć w cokolwiek? Jeśli z czasem ludzie i tak rzucą się sobie do gardeł? Trzeba wierzyć w coś, żeby w tym morzu okrucieństwa kompletnie się nie pogubić. Co ja tu robię? Czy jestem gotów zginąć? – opowiadał polityk.

– W latach 80. byłem w Afganistanie. Zrozumiałem religijny cel moich towarzyszy. Komuniści bez skrupułów wzięli się do rugowania ich religii, stosowali brutalne metody, masowe egzekucje duchownych, konfiskaty wyposażenia meczetów i prymitywną religijną propagandę. Wystarczy zmusić go z bronią w ręku do przyjęcia sposobu życia, którym gardzi. Wystarczy sprowadzić obce wojska, by spaliły jego wioskę i wybiły rodzinę. (...) Szeroko rozumiany fanatyzm daje ogromną siłę. Ludzie są w stanie dokonać cudu. Kiedy w coś się wierzy albo kiedy się czuje, że nie ma się nic do stracenia, to wynikająca z tego gotowość do poświęceń jest wtedy potężniejszym orężem niż najnowocześniejsza broń – mówił Sikorski.

„WOJNA NISZCZY RELACJE MIĘDZY NARODAMI”

Jego zdaniem „wojna nierzadko radykalizuje, wychowuje nienawiść do innych i uczy przywiązania do tych, których uważamy za swoich”. – Ale i w tym wypadku sprawa nie jest taka prosta. Nie raz, kiedy patrzyłem na zwykłych radzieckich żołnierzy, którzy przecież na froncie mogliby mnie zabić, nie czułem nienawiści. Widziałem w nich zwykłych chłopaków posłanych przez władze niedemokratyczne swojego kraju na wojnę, na którą wcale nie chcieli iść – wspominał Sikorski.

– Czy wojna wywołuje strach, czy odwagę? Strach i odwaga to nie są dwie przeciwstawne kategorie, które niekiedy trudno od siebie odróżnić.

W Afganistanie strach sprawiał niekiedy, że byłem przyjemnie ożywiony i pełen siły. (...) Świadomość śmierci może paraliżować, ale może też, nawet w tym samym czasie, dawać poczucie wyzwolenia. Przed jedną z potyczek w Afganistanie notowałem w moim dzienniczku: „Zaatakujemy posterunek. Będą latać prawdziwe kule i pociski. Zginie pewnie jeden albo dwóch spośród nas. Nie wszyscy. Chyba że będziemy mieli wyjątkowego pecha. Prawdopodobieństwo śmierci jest jednak realne, a ofiarą mogą być ja” – mówił Sikorski.

– Wojna zniewala i wyzwala jednocześnie, prowokuje do najgorszych zbrodni i do wielkich poświęceń. Uczy nienawiści, ale buduje też więzi na całe życie. Skłania do porzucenia wiary w człowieka, ale i do wniosku, że wiara w człowieka to jedyne, co nam zostaje. Niszczy relacje między narodami, ale nakazuje także szukać dróg pokojowego współżycia. Nie sposób jednoznacznie przewidzieć, co przyniesie jakaś wojna. Jaki będzie bilans. Nie sposób przewidzieć niczego poza jednym: śmiercią i cierpieniem. Wojna, niezależnie od emocji i przemyśleń, jakie wyzwala w jej uczestnikach, to ostatecznie krwawa jatka. W czasie bitwy latają pociski, słychać huk bomb, jęki, pokrzykiwanie ludzi, leje się krew. (...) Spod zawałonych domów wyciągano pokryte białym pyłem zwłoki kobiet, mężczyzn, starców i dzieci. Niekiedy wyglądały jak marmurowe posągi. Niekiedy wszędzie było pełno krwi – wspominał Afganistan Sikorski.

– Po jednym z takich ataków, w drodze do sadu, gdzie mieliśmy zjeść posiłek, mineliśmy leżącą w kałuży krwi martwą owcę. Jej właściciel w odzieży poplamionej krwią biegł bez ustanku między gruzami a meczetem. W ataku stracił całą rodzinę i dobytek; zachowywał się, jakby postradał zmysły. Inni traktowali kolejne naloży, kolejne rany i zgony jak dopust boży, życiową okoliczność, z którą należy się ze spokojem pogodzić. (...) Powiedziałem, że nie wiadomo, co przyniesie wojna. Wiadomo doskonale. Nie wiadomo, jak my się w tych okolicznościach zachowamy – zakończył minister. ●

RADOSŁAW SIKORSKI

Granica między rzekomo wysoką cywilizacją a tym, co nazywamy dzikością, jest w gruncie rzeczy bardzo cienka. Członkowie nawet najzamożniejszych społeczeństw nie są wolni od prymitywnych instynktów

WROCLAVIA PRZEJDZIE REBRANDING

Westfield wybiera Wrocław: „To potwierdzenie pozycji, którą Wroclavia budowała przez lata”

17 września Wroclavia oficjalnie zmieni nazwę na Westfield Wroclavia i dołączy do międzynarodowej sieci centrów handlowych działających pod marką Westfield. Będzie 42. obiektem w globalnym portfolio marki i trzecim w Polsce, obok Westfield Arkadia oraz Westfield Mokotów. To wyróżnienie przyznawane obiektom grupy Unibail-Rodamco-Westfield, które spełniają określone kryteria związane m.in. z wynikami biznesowymi, ofertą handlową oraz zaangażowaniem społecznym. O kulisach decyzji i jej znaczeniu rozmawiamy z Małgorzatą Woźniak, dyrektorką Wroclavii, oraz Filipem Kryłowiczem, Retail Portfolio Director, Poland w Unibail-Rodamco-Westfield.

O dołączeniu do grona centrów Westfield decyduje szereg kryteriów określonych przez grupę URW. Które z osiągnięć Wroclavii są dla Państwa kluczowe?

Małgorzata Woźniak, dyrektorka Wroclavii: Przede wszystkim konsekwentnie budowana pozycja lidera w regionie. Ubiegły rok zamknęliśmy liczbą ponad 18 milionów odwiedzających – najwyższą w historii Wroclavii. Przyciągamy zarówno mieszkańców Wrocławia i regionu, jak i turystów,

krajowych oraz zagranicznych. Ogromnie cieszy nas również pełna komercjalizacja. To efekt pracy wielu zespołów, ale też dowód na to, że Wroclavia jest jednym z najbardziej pożądanym miejsc, zarówno dla klientów, jak i dla marek rozwijających swój biznes. Kolejny ważny aspekt to obecność międzynarodowych marek, które wybierają Wrocław jako miejsce swoich pierwszych lub flagowych sklepów na Dolnym Śląsku. Ważne są także standardy zarządzania, działania środowiskowe potwierdzone certyfikatem BREEAM In-Use na poziomie Outstanding oraz współpraca z lokalnymi partnerami.

Filip Kryłowicz, Retail Portfolio Director, Poland w Unibail-Rodamco-Westfield: Warto wspomnieć również o wynikach najemców. W ubiegłym roku ich obroty wzrosły o 12 proc. rok do roku. To dowodzi, że Wrocław jest nie tylko popularnym miejscem zakupów, ale również skuteczną platformą do prowadzenia i rozwijania biznesu.

Jak duże znaczenie dla pozycji Wroclavii na rynku ma obecność marek debiutujących w regionie?

FK: Bardzo duże. Wśród naszych najemców są znane marki, w tym takie, które wcześniej nie były obecne na Dolnym Śląsku, jak Victoria's Secret, COS czy Arket. Część z nich zdecydowała się otworzyć tutaj sklepy flagowe, przygotowane według najnowszych koncepcji. Uzupełnia je wysoka jakość obsługi klienta, w którą inwestują zarówno centrum, jak i najemcy – to jedno z założeń marki Westfield.

MW: Jeśli marka prowadzi kilka sklepów w mieście, nie zawsze wyglądają one tak samo. Nam zależy, aby właśnie we Wrocławiu funkcjonował ten najbardziej nowoczesny. Klienci zwracają uwagę nie tylko na ofertę,

ale również na sposób prezentacji marki, wystrój czy nowe rozwiązania dostępne w sklepie.

Dołączenie Wroclavii do globalnej sieci Westfield otwiera nowy etap w funkcjonowaniu centrum. Jakie znaczenie ma ten krok dla Wroclavii i jej otoczenia?

MW: Przede wszystkim jest potwierdzeniem pozycji, którą Wroclavia wypracowała przez lata. Dołączenie do globalnej sieci Westfield wzmacnia naszą atrakcyjność dla obecnych i przyszłych partnerów biznesowych. Stajemy się częścią marki rozpoznawalnej na całym świecie, obecnej w takich miastach jak Londyn, Paryż czy Hamburg. Dla klientów oznacza to dostęp do wydarzeń i inicjatyw organizowanych pod marką Westfield, takich jak Westfield Days czy Westfield Reloved Market, a także do programu lojalnościowego Westfield Club. To również gwarancja określonego poziomu usług.

Dla najemców dodatkowym atutem jest oferta Westfield Rise – agencji retail media grupy URW, która oferuje znacznie więcej niż tradycyjną reklamę. Od niestandardowych aktywacji i eventów, przez działania digitalowe, po kampanie wielokanałowe – z tych rozwiązań korzystają zarówno marki obecne we Wrocławiu, jak i partnerzy zewnętrzni chcący dotrzeć do odwiedzających centrum. Dzięki temu Wroclavia pełni nie tylko rolę destynacji zakupowej, ale także platformy skutecznej komunikacji i budowania angażujących doświadczeń marek.

Z kolei dla miasta jest to potwierdzenie rosnącego znaczenia Wrocławia jako ważnego ośrodka handlu i biznesu w tej części Europy.

FK: Z perspektywy najemców marka Westfield jest również gwarancją dobrze zarządzanego obiektu. Dla części międzynarodowych marek obecność w lokalizacjach działających pod tym szyldem jest jednym z elementów branych pod uwagę przy planowaniu rozwoju. To także bardzo czytelny sygnał na temat jakości centrum dla tych, którzy znają markę Westfield z innych miast. Osoby, które korzystały już z centrów Westfield – na przykład w Paryżu, Barcelonie, Warszawie czy innych miastach na świecie – odnajdą tutaj markę, którą znają i której ufają.

MW: Chcemy, aby klienci wiedzieli, że niezależnie od miasta mogą liczyć na określony poziom usług i udogodnień.

Wspominają Państwo, że decyzja o rebrandingu jest także potwierdzeniem rosnącego znaczenia Wrocławia. Jak z perspektywy grupy URW wygląda dziś potencjał miasta?

FK: Wrocław bardzo dynamicznie się rozwija. Rosnie liczba mieszkańców, region notuje dobre wyniki gospodarcze, a samo miasto jest jedną z najważniejszych destynacji turystycznych w Polsce. Włączenie Wroclavii do sieci Westfield sprawia, że Wrocław staje się bardziej widoczny również w międzynarodowym obiegu. Mówiąc o lokalizacjach Westfield, wymieniamy dziś takie miasta jak Paryż, Barcelona, Amsterdam, Praga, Warszawa czy właśnie Wrocław.

MW: Faktem jest, że kolejna światowa marka wybiera Wrocław. Miasto od lat przyciąga inwestorów i duże firmy, a decyzja o rebrandingu jest kolejnym dowodem na to, że dostrzegany jest jego potencjał – zarówno biznesowy, jak i związany z handlem, turystyką czy spędzaniem wolnego czasu.

Czy za zmianą nazwy pójść również zmiany w samym centrum?

MW: Rebranding nie oznacza przebudowy obiektu. Zmieni się przede wszystkim identyfikacja wizualna – nazwa, logotypy na elewacji i wewnątrz centrum, oznakowanie oraz elementy komunikacji z klientami. Wykorzystujemy jednak ten moment do wprowadzenia kilku zmian. Powiększamy strefy zieleni wewnątrz obiektu, modernizujemy miejsca odpoczynku i przygotowujemy nowy zadaszony parking rowerowy od strony ulicy Suchej. Będzie można tam nie tylko pozostawić rower, ale także naładować model elektryczny. Powstaną również miejsca dla rowerów cargo.

FK: To naturalny kierunek rozwoju. Wroclavia od początku była projektowana i zarządzana zgodnie z wysokimi standardami grupy. Obecne zmiany są raczej ich rozwinięciem niż początkiem nowego podejścia.

Jak będzie wyglądał dzień oficjalnego rebrandingu, 17 września?

MW: Przygotowujemy specjalne wydarzenie dla klientów, mieszkańców Wrocławia i partnerów biznesowych. Szczegółów jeszcze nie zdradzamy, ale jedno jest pewne: chcemy wspólnie celebrować ten ważny dzień.

Westfield Wroclavia – wizualizacja

Były wiceminister sprawiedliwości o aferze ze służbowym autem

Ciażyński: Zasłużyłem na kilk

Prokurator zażądał dla mnie kary 13 miesięcy bezwzględnego pozbawienia wolności. Każdy prawnik pani powie, że to się po prostu w głowie nie mieści – mówi Bartłomiej Ciążyński.

Karolina Kijek

Latem 2024 roku Bartłomiej Ciążyński – dziś wrocławski radny – w ciągu jednego dnia stracił polityczną przyszłość na szczeblu krajowym. Po publikacji artykułu wp.pl o tym, że jako wicedyrektor państwowej instytucji Łukasiewicz – PORT korzystał ze służbowego samochodu do celów prywatnych, podał się do dymisji ze stanowiska wiceministra sprawiedliwości i usłyszał zarzuty karne. 15 czerwca został nieprawomocnie uniewinniony.

ROZMOWA Z
BARTŁOMIEJEM CIAŻYŃSKIM
byłym ministrem sprawiedliwości

KAROLINA KIJEK: Mówił pan, że nie wiedział, iż wyjazd na wakacje służbowym autem i płacenie za paliwo służbową kartą jest niedozwolone. Nie przyszło panu do głowy, że jest nieetyczne i nieprzyswoite?
BARTŁOMIEJ CIAŻYŃSKI: – Do dzisiaj nie czuję się z tym dobrze. Pewnie będę tego żałował do końca życia. Ale nie wiedziałem, że łamię zasady. Zachowałem się niemądrze, nierozsądnie, niefrasobliwie. Sąd określił to niedbalstwem, bo nie zapoznałem się z regulaminem, który też nie został mi udostępniony i nie wiedziałem o jego istnieniu...

Nie musi pan znać regulaminu, żeby wiedzieć, że pieniądze publiczne nie powinny służyć prywatnym celom.
– Za to wszystko przeprosiłem od razu, w dniu opisanego tej sprawy przez wp.pl. Jeżeli mam po raz kolejny przeproszać, to mogę to zrobić. Przede wszystkim przeproszam swoją rodzinę za to, co musiała przejść przez te dwa lata. Przeproszam też ludzi, którzy mi zaufali, widzieli we mnie jakąś polityczną przyszłość i pokładali we mnie nadzieję.

Wydaje mi się, że głównym problemem w tej historii jest to, że pan – przedstawiciel środowiska, które obiecywało wyższe standardy etyczne – miał poczucie, że tak można. Jeżeli rzeczywiście takie praktyki były w Łukasiewicz – PORT powszechne, to dlaczego zaakceptował pan tę patologię, zamiast spróbować ją zmienić?
– To jest element zaniedbania z mojej strony. Muszę po prostu wziąć to na klatę i nie czarować, żeby było inaczej.

Przyszł pan do pracy w państwowej instytucji, w której za rządów PiS-u były różne afery. Nie zapaliła się panu czerwona lampka, że trzeba zachować szczególną ostrożność?

• **Bartłomiej Ciążyński** FOT. TOMASZ PIETRZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

– Przyszedłem robić swoją robotę. Nie traktowałem tego miejsca jako politycznego gniazda, w którym muszę się bać lub uprawiać politykę. Działalem w zaufaniu do pracodawcy. Nawet orzeczenia Sądu Najwyższego mówią, że pracownik ma prawo do tego zaufania, bo nie zna organizacyjnej kuchni i nie musi wiedzieć wszystkiego, chociażby w zakresie świadczeń pracowniczych.

Ale pan nie jest szeregowym pracownikiem. Pan jest prawnikiem, samorządowcem, a chwilę po przyjeździe do Łukasiewicz – PORT został pan wiceministrem sprawiedliwości.
– Pani redaktor, ileż mogę się bić w pierś? Biję się dwa lata, zaraz po prostu połamie sobie żebra. Popelnilem błąd i poniosłem konsekwencje. A co do bycia prawnikiem – to tam nie chodziłem w butach mecenasa. Jak obsługuję klientów, to działam na zasadzie ograniczonego zaufania względem ich, na przykład, kontrahentów. Tam, w Łukasiewicz – PORT, ufałem pracodawcy i jego służbom.

Sąd nieprawomocnie uniewinnił pana od zarzutów przekroczenia uprawnień i narażenia instytucji na stratę. Czuje pan ulgę?
– Ulgę i poczucie elementarnej sprawiedliwości. Ale to też nie tak, że w dniu, w którym zapadł ten wyrok, świat się odmienił, a słońce zaświeciło jaśniej nade mną i moją rodziną. Co się stało, to się nie odstanie. Mam więc także poczucie straty.

Co przesądziło o pana uniewinnieniu?
– Na szczegółowe, pisemne uzasadnienie muszę poczekać. Jednak mam poczucie, że zostałem uniewinniony przede wszystkim dlatego, że mówiłem prawdę. Nie przeciągałem postępowania, nie odmawiałem składania wyjaśnień. Od samego początku – w mediach, w prokuraturze, przed sądem – powtarzałem, że nie miałem świadomości, jaki jest zakres użytkowania samochodu służbowego z kartą flotową. Tłumaczyłem, dlaczego miałem powody sądzić, że auto jest również do użytku prywatnego. Argumentów było naprawdę mnóstwo.

To wróćmy do tego feralnego lata 2024 roku.
– Na początku maja przyszedłem do nowej pracy. O nic nie prosiłem i nie decydowałem o zakresie uprawnień pracowniczego. Po dwóch dniach dowiedziałem się od dyrektora instytucji, że przysługuje mi samochód służbowy z kartą flotową.

Podczas przekazania auta na parking pracownica administracyjna na szybko pouczyła mnie, jak korzystać z karty flotowej. To sprawdziło się do kwestii technicznych i tego, że mogę tankować na wszystkich stacjach Orlenu. Usłyszałem też, że mogę korzystać z samochodu dowolnie, również za granicą, poza Wielką Brytanią. Absolutnie nie było mowy o tym, że to jest auto wyłącznie do użytku służbowego.

Poza tym wszyscy dyrektorzy i zastępcy dyrektorów korzystali z tych samochodów do celów osobistych. To zbudowało we mnie uzasadnione przeświadczenie, że auto służy zarówno do użytku służbowego, jak i prywatnego.

Ile pan tak jeździł?
– Trzy miesiące. Nikt nie zwrócił mi uwagi, że robię coś niewłaściwego. A w instytucji wiedza na ten temat musiała być. Moje faktury z Orlenu spływały co dwa tygodnie, włącznie ze wskazaniem miejsca tankowania.

Na początku sierpnia, po tym, jak objąłem stanowisko wiceministra sprawiedliwości, wziąłem bezpłatny urlop. W dniu, w którym oddawałem samochód, przez kilkadziesiąt minut rozmawiałem z zastępcą dyrektora. Też nie wspominał, że coś jest nie tak. Po rozmowie odwiózł mnie swoim służbowym autem do domu, po koleżeńsku.

Nie powiedział mi też, że wtedy w PORT od około 10 dni prowadzono postępowanie sprawdzające wobec mnie. Wyszło im, że opłaciłem tą kartą flotową tankowanie innego samochodu. Na tym początkowo była budowana sprawa, czyli że przyszedł facet i służbową kartą paliwową zatankował sobie jakiś inny samochód. To się oczywiście okazało później pomyłką. Na pytanie przed sądem, dlaczego nie poinformowałem mnie o postępowaniu, ten zastępca dyrektora powiedział: „Uznałem, że to nie jest ważne”.

Czy przed sądem potwierdziło się, że nikt pana nie poinformował, jak korzystać z samochodu?
– Z tym również musimy poczekać na pisemne uzasadnienie; myślę, że sąd to szczegółowo wyjaśni. Jest jednak raport po kontroli, którą centrala Sieci Badawczej Łukasiewicz przeprowadziła w instytucji we Wrocławiu. Uzyskałem ten dokument w trybie dostępu do informacji publicznej i przedłożyłem do sądu.

I co jest w tym raporcie?

– Wnioski były takie, że popełniono błędy w nadzorze i nie panowano nad sposobem korzystania z samochodów służbowych przez pracowników. Podliczono też, ile wydali na paliwo w sposób nieregulaminowy. Była też sugestia, aby wyciągnąć konsekwencje dyscyplinarne wobec tych osób i zwrócić się o zwrot pieniędzy.

Ile to nazwisk?
– Parę. Nie będę ich wymieniał, to już nie moja sprawa. To dyrektorzy i ich zastępcy z czasów, kiedy byłem tam zatrudniony oraz sprzed mojego zatrudnienia. W każdym razie jedną osobą, która poniosła konsekwencje, byłem ja. Oczywiście oddałem całą wskazaną w raporcie kwotę, a nawet więcej, ponieważ w raporcie wyszło tego mniej niż w zarzucie karnym.

Dlaczego padło na pana, jak pan to określił?
– Nie będę stawiał tezę. Nie uważam się za odpowiedzialnego człowieka do oceniania tej sytuacji. W Polsce są właściwe osoby, by to rozstrzygać.

Czyli kto?
– Pozostawię to bez komentarza.

Czy dopiero telefon od dziennikarza z pytaniem o wyjazd służbowym autem na zagraniczne wakacje uświadomił panu, że korzysta pan z samochodu w niewłaściwy sposób?
– Po tym telefonie nabrałem wątpliwości. Nieśkładnie tłumaczyłem się redaktorowi, a potem starałem się ustalić, w jakim zakresie przysługiwał mi ten samochód. Regulamin dotyczący użytkowania samochodów zobaczyłem w aktach sprawy, dopiero po postawieniu mi zarzutów przez prokuraturę. Obliczyłem sobie, że do użytku prywatnego wyjeżdżałem mniej więcej 1,5 tys. zł. Od razu przelałem tę kwotę na konto instytucji. Później w prowadzonym tam postępowaniu wyszło, że za te nieregulaminowe tankowania wyszło więcej, ok. 3 tys. zł. Doliczono mi jeszcze 1,6 tys. zł za amortyzację samochodu. Stąd kwota 4,6 tys. zł, która była w zarzucie i przewijała się w różnych komunikatach. Nie dyskuutowałem, wszystko zwróciłem.

W dniu publikacji materiału podał się pan do dymisji ze stanowiska wiceministra sprawiedliwości.
– Przysięgam, że jeszcze wtedy nie zdawałem sobie sprawy, jak to się potoczy, ale chciałem zachować standard, który powinien być w takich sytuacjach zachowany.
O godz. 7 rano przeczytałem artykuł, o godz. 8 dojechałem do ministerstwa, o godz. 8.30 – czyli półtorej godziny po publikacji – poinformowałem, że podaję się do dymisji. O godz. 11 już była konferencja prasowa, podczas której razem z ówczesnym wicemarszałkiem Sejmu Włodzimierzem Czarzastym ogłosiliśmy moją decyzję.

Inni politycy nie takie afery przeczekiwali na stołkach. Dlaczego pan tak zdecydował?
– Uważałem po prostu, że tak powinienem się zachować. Wiedziałem, że nikogo nie będzie obchodzić, że byłem w błędzie, nikt nie będzie rozdzielał włosów na czworo. A za błędy ponosi się konsekwencje. Nie miałem zamiaru od nich uciekać. Poza tym – mimo że przez wiele lat byłem szefem Lewicy we Wrocławiu – chyba jestem słabym politykiem partyjnym. Ja raczej chciałem coś robić, zmieniać. Ale w takie strategiczne, zakulisowe zachowania to nie umiem.
Od razu więc powiedziałem, że nie chcę być nikomu ciężarem. Ani Lewicy, ani Adamowi Bodnarowi w Ministerstwie Sprawiedliwości. Wiem, że takim ciężarem bym był.

a kamieni, nie na więzienie

Zaskoczyła pana skala społecznego oburzenia?

– Musiałem trochę zamknąć się na to, co się dzieje. Z powodów oczywistych chroniłem siebie i bliskich. Nie czytałem każdego zjadliwego, hejtującego komentarza w serwisach społecznościowych ani opinii w tradycyjnych mediach. Domyślałem się, jakie były.

Uważa pan, że niesprawiedliwe?

– Nie mam do nikogo żalu. Nie chcę ludzi kneblować, pozbawiać prawa do wyrażania opinii. Trzeba się z tym liczyć, wchodząc do polityki.

Czy nie miał pan poczucia, że ludzie byli wobec pana szczególnie surowi przez rozczarowanie? Spodziewali się czegoś więcej po ludziach z pana obozu. Ta historia podbiła narrację, że politycy, niezależnie od barw partyjnych, funkcjonują według innych zasad niż zwykli ludzie.

– Ludzie powinni być na to wkurzeni, to dla mnie zrozumiałe. Wiem, że istnieje pewien antyelitarny nurt. Ale ze mnie żadna elita, żaden człowiek z „wysokiego zamku”, który dobrze się bawi i ma w nosie pozostałych. Czy po tym, co mnie spotkało i jak zostałem prześladowany przez organy ścigania, naprawdę można uznać mnie za człowieka z elity czy część jakiegoś układu? Rozumiem te emocje, ale ja nie jestem z żadnej elity. Wychowałem się w małym mieście, pracowałem dużo zawodowo i społecznie, wywalilem się i próbuję wstać. Życie.

Nie spodziewał się pan postępowania karnego?

– Tak, nie wyobrażałem sobie sprawy karnej. Mój szok potęgował się na każdym etapie krótkiego śledztwa. Większość moich wniosków dowodowych była oddalana z kilkudziesięciu uzasadnieniami. Od postawienia zarzutów do skierowania aktu oskarżenia do sądu upłynęły zaledwie dwa czy trzy tygodnie.

Czyli wymiar sprawiedliwości udało się odkorkować, czy ma pan inną teorię?

– Nie mam żadnej teorii. Po prostu od dziecka odycham wymiarem sprawiedliwości. Moja mama, która zginęła tragicznie, gdy byłem nastolatkiem, była prokuratorem. Sam zajmuję się prawem od ponad 20 lat i staram się spojrzeć na tę historię z boku. I naprawdę ogromnym zaskoczeniem było dla mnie to, o co zostałem oskarżony.

Student drugiego roku prawa wie, że przestępstwo przekroczenia uprawnień musi wiązać się z władzą i związanymi z nią kompetencjami, a nie z wykorzystaniem benefitu pracowniczego. Poza tym to nie ja byłem odpowiedzialny w PORT za flotę i kwestie administracyjne. To co najwyżej sprawa z zakresu prawa pracy albo prawa cywilnego.

Nie można mi też przypisać zamiaru bezpośredniego zabarwionego celem, czyli że działałem świadomie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. To już są takie legislacyjne nudy, więc mówiąc wprost: szokiem był dla mnie zarówno sam fakt postawienia zarzutów karnych, jak i ich treść.

Do tego w mowie końcowej prokurator zażądał dla mnie kary 13 miesięcy pozbawienia wolności. Bezwzględnej, ponieważ zawiesić można karę więzienia tylko do roku. Domagać się w takiej sytuacji kary więzienia dla człowieka, który ma rodzinę, pewną ścieżkę zawodową i oczywiście nigdy nie był karany? Przecierałem oczy ze zdumienia. Każdy prawnik pani powie, że to się po prostu w głowie nie mieści.

Powiedział pan, że wyrok to „dowód na to, że nie było tak, jak pisano”. Co było nieprawdziwe?

– Nazywanie mnie złodziejem. Żeby to było jasne: zasłużyłem na to, żeby trochę porzucać we mnie kamieniami. Ale nie żeby strzelać z armaty do komara.

W zasadzie wycofał się pan z polityki.

– Da się bez tego żyć.

Jeżeli ktoś w ogóle ma ochotę liczyć się z moją oceną, to chciałbym, żeby ta historia była pewnym „case study”, a nie tylko historią Bartłomieja Ciężyńskiego. Bo to jest też uniwersalna opowieść.

O czym?

– O pewnych abstraktach. Bezapelacyjnie to historia o upadku i podnoszeniu się po nim. Sam czło-

wiek się za włosy nie wyciągnie, do tego są potrzebni inni ludzie. Tych dobrych jest naprawdę sporo. Ja miałem głównie oparcie w rodzinie i bliskich.

Pewnie to też trochę historia o banalizacji hejtu i kłamstwa, o kasowaniu człowieka. Dla mnie to przede wszystkim lekcja pokory.

Dobrze panu wtedy szło w polityce.

– Bardzo dużo dobrego stało się w ciągu trzech czy czterech miesięcy. Dostałem się do rady miejskiej, a kierowana przeze mnie wrocławska Lewica wprowadziła pięciu radnych, co było świetnym wynikiem. Wcześniej byłem wiceprezydentem. Dostałem tę dobrą pracę w Łukasiewicz–PORT. I jeszcze z nieba spadł mi gigan-

tyczny awans do rządu. Trochę nie wiedziałem, co się dzieje. Robiłem kilka rzeczy jednocześnie. Cholernie nie chciałem nikogo zawieść, również siebie. Starałem się dobrze kierować partią we Wrocławiu, być radnym, przewodniczącym klubu, prawnikiem, później wiceministrem.

Za dużo i za szybko. Zabrakło mi pokory. Nigdy więcej jej nie zabraknie, to pewne. I nie chodzi tylko o politykę, bo nie wiem, czy będę miał okazję do niej wrócić na takim poziomie jak wcześniej. Po prostu w życiu mi jej już nigdy więcej nie zabraknie.

To jaki ma pan teraz plan?

– Muszę wyleczyć nadciśnienie. ●

REKLAMA

Wrocław/34434415

Advertisement for Radio Pogoda 106,1 FM. The ad features a woman with short grey hair, smiling, wearing a black and green patterned top. The background is a light beige color with a large red curved line and a yellow curved line. The text "najpiękniejsze melodie" is written in a large, stylized font. The Radio Pogoda logo is visible, featuring the word "RADIO" in a red arc and "Pogoda" in a stylized font. The frequency "106,1 FM" is displayed in the bottom right corner. A handwritten signature "Boncho & polecami Ewa Ben" is also present.

We wrocławskich cukierniach

Sezon na jagodzianki

Jagodzianki ma już praktycznie każda piekarnia i cukiernia we Wrocławiu. Nie brakuje wersji fantazyjnych.

Rafał Zieliński

Przepis na jagodziankę nie wydaje się skomplikowany. Wystarczy zrobić dobrej jakości nadzienie owocowe i połączyć je z dobrej jakości ciastem, a całość wykończyć na przykład kruszonką.

Jednak te stosunkowo proste wypieki budzą sporo emocji. Blogerzy kulinarni robią rankingi miejsc je serwujących, a w sieci toczą się dyskusje, do której cukierni warto jechać – często przez całe miasto – po jagodzianki. Gorąco komentowane są też ceny tego produktu.

JAGODY DROŻSZE

– Podstawą jest odpowiednio duża ilość nadzienia. Jagody to produkt sezonowy, klient nie może dostać ich mało, skoro widzi je w każdym warzywniaku, na targowiskach czy przy drodze. W jego oczach jagody są bardzo dostępne, więc w teorii nie powinny być drogie i źle postrzegają się oszczędzanie na tych owocach – mówi Da-

wid Jędrzejczyk ze znajdujące się przy ul. Nowowiejskiej cukierni Verde Delice.

Tymczasem jagody podrożały w stosunku do ubiegłego roku od kilku do nawet 10 zł, jeśli chodzi o cenę za kilogram.

– Obecnie kilo kosztuje ponad 60, a nawet 70 zł. Nam to wystarczy na jakieś osiem jagodzianek. Do tego trzeba dodać inne koszty i cena ponad 20 zł za dobrej jakości rzemieślniczy wypiek chyba przestaje być aż tak bardzo niezrozumiała – mówi Agnieszka Stalmach, menedżerka restauracji i piekarni Warsztat z ul. Niedźwiedziej.

ZAŁEŻY OD OWOCÓW

Sezon na jagodzianki nadziewane świeżymi owocami zaczyna się na przełomie czerwca i lipca i trwa około dwóch miesięcy. – Pierwsze trzy, cztery tygodnie to prawdziwe jagodowe szaleństwo, potem to troszkę przygasa – mówi Agnieszka Stalmach.

Według cukierników na początku sezonu jagody są droższe, potem tanieją. – To nie są jakieś ogromne różnice. W ubiegłym roku było to

średnio kilka złotych na przestrzeni całego sezonu – mówi Dawid Jędrzejczyk ze Verde Delice.

– Nie ma reguły, rok rokowi nierówny. Czasem owoce są dostępne przez całe lato, a czasem przestajemy robić jagodzianki już pod koniec lipca – mówi Agnieszka Stalmach.

NAWET WE WRZEŚNIU

W Warsztacie znajdziemy klasyczne jagodzianki z około 120 g owoców. Kosztują 25 zł. Za cynamonki z kremem i jagodami zapłacimy 20 zł, a za drożdżówkę z jagodami 18 zł.

W Verde Delice jagodzianki kosztują 23 zł. – Taką samą cenę mieliśmy rok temu i chcielibyśmy ją utrzymać do końca sezonu – zapewnia Dawid Jędrzejczyk.

– Oczywiście jagodzianki już mamy w sprzedaży. Ważą około 150 g i kosztują 16 zł za sztukę – mówi Michał Wojczyński z cukierni Łomżanka na Starym Mieście.

Dodaje, że szczyt sezonu na jagodzianki to lipiec. – Ale u nas zazwyczaj są dostępne nawet do września. Te późniejsze jagody mamy wówczas z okolic gór – mówi Michał Wojczyński.

Z KRUSZONKĄ?

Chleboteka, która we Wrocławiu ma dziewięć punktów sprzedaży, w tym roku proponuje

OGŁOSZENIE PŁATNE

34441016

W SPRZEDAŻY,
RÓWNIEŻ Z DOSTAWĄ
DO PACZKOMATU

— **DAVID SZALAY:**
Czym jest dom dla laureata Bookera?
Co łączy go z Węgrami? A co z głównym
bohaterem jego monumentalnej powieści?

— **ROZMOWY Z MISTRZYNIAMI
I MISTRZAMI LITERATURY:**
Jeanette Winterson,
Rachel Kushner, Robertem Macfarlanem
i Robertem M. Wegnerem.

— **KSIĄŻKI NA LATO:**
„Odyseję” opowiadamy wciąż na nowo.

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl**

Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

• **Jagodzianki z Cukierni „Łomżanka” na Ruskiej** FOT. TOMASZ PIETRZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Ceny

30

Zł

• **Nawet tyle może kosztować jagodzianka. Ceny wahają się w przedziale od mniej niż 10 zł do właśnie ponad 30 zł**

dwa warianty jagodzianki. – Jeden to klasyczny, z tradycyjnego słodkiego ciasta, z dużą ilością jagód w środku i kruszonki na zewnątrz. Kosztuje 26 zł, waży około 145 g, z czego same jagody stanowią 70 g – mówi Arleta Nita z Chleboteki.

Druga opcja z Chleboteki to jagodyńka, otwarta bułka z budyniowym kremem patissiere i jagodami na wierzchu. – Kosztuje 28 zł, a waży około 230 g – mówi Arleta Nita.

Dodaje, że obie opcje będą w sprzedaży tak długo, jak będą dostępne dobrej jakości jagody. – Używamy do nich tylko świeżych owoców, to podstawa naszego myślenia o sezonowych wypiekach – dodaje Arleta Nita.

ZE ZNANYCH CUKIERNI

Jedne z droższych jagodzianek we Wrocławiu tradycyjnie ma cukiernia Gigi z ul. Świeradowskiej na Gaju. Sprzedawane są, jak co roku,

na wagę. – Nie podnieśliśmy cen i kilo kosztuje 145,90 zł. To daje średnio 30-35 zł za sztukę – mówi obsługa. Mimo tych cen Gigi to zdecydowanie jedno z najczęściej polecanych miejsc, jeśli chodzi o jagodzianki.

Innym miejscem wymienianym w czołówce „jagodziankowych” rankingów są Delikatesy Kredens Wilkszyn z podwrocławskiej Miękini. Bazą tutejszych wypieków jest ciasto, którego recepturę przekazuje się od pokoleń w rodzinie właścicieli lokalu. W tym roku za jagodziankę zapłacimy 29 zł – to 3 zł drożej niż rok temu. Waży około 330 g.

Sporo fanów mają też jagodzianki z piekarni Plon z ul. Buraczanej. Ważą około 220 g, z czego ponad połowa to owocowe wypełnienie. Kosztują 26 zł.

NIETYPOWE

Nietypowe jagodzianki, bo z jagodami zarówno w środku, jak i na wierzchu, ma Słodki Chłopak. Kosztują 28 zł. Tyle samo zapłacimy za ważącą ponad 300 g jagodziankę z zapiekaną śmietaną z piekarni Pao z ul. Branioborskiej. Klasyczna, ponad 200-gramowa jagodzianka kosztuje 26 zł.

Piekarnia bakeMANia z Karmelkowej klasyczne jagodzianki ma za 27 zł. W ofercie znajdziemy tu też wersję z serkiem mascarpone i śmietaną za 29 zł.

Wariację na temat jagodzianki ma również specjalizująca się w monodeserach cukiernia Deseo na ul. Księcia Witolda. To Blueberry Basket, maślane koszyczki z ciasta półfrancuskiego wypełnione m.in. kremem patissiere z wanilią z Madagaskaru oraz konfiturą jagodową. Taki deser kosztuje ponad 30 zł.

Na drugim biegunie są na wskroś tradycyjne jagodzianki z cukierni Pod Trumienką z ul. Skłodowskiej-Curie przy Placu Grunwaldzkim. Kosztują 9,5 zł. ●

OGŁOSZENIE

Wrocław/34438405

OGŁOSZENIE PŁATNE

Wrocław/34440896

Zawodowcy 2026

Wybierz zawód przyszłości!

Spółdzielnia Mieszkaniowa „Metalowiec” we Wrocławiu, ul. Inżynierska 17

ogłasza przetarg ofertowy na wynajem lokalu użytkowego przy ul.:

- 1. Szwedzkiej 19D o pow. 91,59 m² – parter**
- 2. Grabiszynskiej 88A o pow. 146,50 m² – parter (po Banku)**

na działalność handlowo-usługową lub biurową nieuciążliwą dla mieszkańców.

Specyfikacja szczegółowa warunków przetargu do wglądu w siedzibie Spółdzielni i na stronie www.metalowiec.wroclaw.pl zakładka przetargi

Pisemne oferty z podaniem rodzaju działalności /branży/, proponowaną stawką czynszu netto za 1m² powierzchni użytkowej lokalu (media dodatkowo wg faktycznego zużycia), z aktualnym zaświadczeniem o prowadzonej działalności gospodarczej, dowodem wpłaty wadium, oświadczeniem o zapoznaniu się i przyjęciu warunków specyfikacji przetargowej, prosimy składać w Centrum Obsługi Mieszkańców (parter), w zamkniętych kopertach z dopiskiem: **Oferta przetargowa na wynajem lokalu przy ul. jw. w terminie do 24.07.2026 r.**

Wymagane wadium w wysokości: poz. 1 – 4000 zł, poz. 2 – 5000 zł, płatne na konto SM „Metalowiec” PKO III O/ Wrocław Nr 78 1020 5242 0000 2802 0027 7640 w terminie jw.

Spółdzielnia zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta, przeprowadzenia negocjacji uzupełniających lub unieważnienia przetargu bez podania przyczyn.

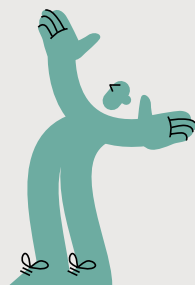
Dodatkowe informacje pod nr tel. 71 33 29 306, 71 33 29 300 www.metalowiec.wroclaw.pl zakładka przetargi

W ofercie prosimy o zamieszczenie klauzuli – zgody na przetwarzanie danych osobowych do celów przetargu: Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich – danych osobowych zawartych w mojej ofercie na wynajem lokalu użytkowego dla potrzeb niezbędnych do realizacji procedury przetargowej prowadzonej przez SM „Metalowiec” z siedzibą we Wrocławiu, ul. Inżynierska 17, zgodnie z przepisami ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z 27 kwietnia 2016r

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

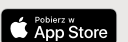
34440923

Słowo **NOWOŚĆ** Literówka Quizy Sudoku Krzyżówki

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Lipiec z kulturą we Wrocławiu

Marilyn Monroe, organy, jazz

Koncert Suzanne Vega, trwający cały lipiec festiwal jazzowy i kolejne Gastro Miasta – to niektóre ciekawe wydarzenia w mieście.

Rafał Zielński

Pierwszy miesiąc wakacji to tylko pozorne wygaszenia życia kulturalnego Wrocławia. W lipcu odbywają się m.in. Vertigo Summer Jazz Festival oraz plenerowy festiwal WROsound, a w galerii Krupa Art Foundation będzie można oglądać wystawę zdjęć Marilyn Monroe.

NON SOLA SCRIPTA

Wrocław w dawnych wiekach należał do organowych centrów Europy. Dziś nawiązuje do tego Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej im. Johanna Brahmsa Non Sola Scripta, jeden z najstarszych i najbardziej renomowanych przeglądów muzyki organowej. Nazwa festiwalu oznacza „nie tylko to, co zapisane” i jest jego artystycznym manifestem: tu partytura jest jedynie punktem wyjścia, zaproszeniem do dialogu między tym, co niezmiennie od wieków, a tym, co rodzi się w danej chwili, a muzykę dawna i klasyczna łączy się z elementami improwizacji.

Tegoroczne edycja zaczyna się 5 lipca, koncerty odbywać się będą w niedziele w kościele św. Krzyża na Ostrowie Tumskim. Na pierwszym wystąpią organista Andrzej Chorośński i zespół wokalny Servi Domini Cantores. Tydzień później w kościele pojawią się Józef Kotowicz, Lindsay Davidson i Irena Czubek-Davidson, a 19 lipca Piotr Rojek oraz Trio Animato. Lipiec zakończy Wiktor Brzuchacz i skład Super Trio. Pozostałe koncerty zaplanowano na 2, 9, 16, 23 i 30 sierpnia.

Więcej na [strefakultury.pl](#).

SUZANNE VEGA W NFM

Suzanne Vega śpiewa od czterech dekad. Miała zostać tancerką, uczyła się baletu i tańca nowoczesnego, studiowała literaturę angielską. Muzyką zajęła się na poważnie, gdy w wieku 20 lat trafiła na koncert Lou Reed. Jej wydany w 1985 roku debiut zatytułowany po prostu „Suzanne Vega” został bardzo dobrze przyjęty w Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii. Kolejny album, czyli młodszy o dwa lata „Solitude Standing”, przyniósł jej globalną popularność. Z tego właśnie krążka pochodzą „Luka” i „Tom’s Diner”. Dziś Vega ma na koncie 10 płyt studyjnych i uznawana za jedną z najbardziej rozpoznawalnych folkowych artystek swojego pokolenia. Piosenkarka wystąpi 13 lipca Narodowym Forum Muzyki, w ramach trasy koncertowej promującej album „Flying With Angels”. Pl. Wolności 1.

MARILYN MONROE NA RYNKU

„Marilyn Monroe. Czuję, że ją znam, ale czasem moje ręce wyginają się do tyłu” – taki tytuł nosi wystawa, którą od 15 lipca będzie można oglądać w galerii Krupa Art Foundation na rynku, efekt współpracy tej instytucji z Halą Stu-

• **Festiwal WROsound** FOT. MATERIAŁY ORGANIZATORA

• **Suzanne Vega** FOT. NOAM GALAI

FOT. M.H.GREEN

lecia. Będzie to największa wystawa zdjęć Milтона H. Greene’a od zakupu kolekcji 3 tys. prac przez miasto Wrocław.

W wypadku tej wystawy stały się one dla artystów punktem wyjścia do przyjrzenia się mechanizmom współczesnych mitów oraz twórczej i kolektywnej odpowiedzi na mit samej Marilyn. Projekt zbiega się ze 100. rocznicą urodzin Monroe. Staje się to pretekstem do zadania pytań o to, jak silnie wizerunek aktorki zakorzenił się w naszej zbiorowej wyobraźni i jak współczesna kultura wciąż reprodukuje jej postać. Elementem wystawy jest dialog, jaki z fotografiami Greene’a podejmą współcześni artyści. Ich prace rzucą nowe światło na temat wizerunku w dobie internetu, ekonomii uwagi i mediów społecznościowych. Rynek 27/28, [krupaartfoundation.pl](#).

clawskich pisarzy i pisarek, warsztaty edukacyjne i wychnieniowe, czytania performatywne w wykonaniu znanych aktorów i aktorek oraz spotkania autorskie. 4 lipca odbędzie się spacer z Beatą i Eugeniuszem Dębskimi, a na 25 lipca zaplanowany jest spacer z Damianem Kowalem śladami jego powieści „Ćwirowidło”. Z kolei 6 lipca WDL zaprasza na spotkania w klubie Proza. Porozmawiamy z Tomaszem Stawiszynskim o jego najnowszych książkach „Ćwiczenia z dysonansu” i „Czynnik alchemiczny”, a z Ryszardem Kulikiem o „Wystarczająco dobrym życie”. 23 lipca odwiedzimy dziedziniec Ossolineum, gdzie przy dźwiękach muzyki odbędzie się czytanie performatywne fragmentów książek amerykańskiej eseistki Rebeki Solnit i brytyjskiego pisarza Roberta Macfarlane’a. Szczegóły na [literatura.wroclaw.pl](#).

VERTIGO SUMMER JAZZ FESTIVAL

Lipiec wypełnią koncerty IX edycji Vertigo Summer Jazz Festivalu, zaplanowano ich ponad 30. W poniedziałki muzyka rozbrzmiewać będzie na miejskich plażach. 6 lipca w Opatowice Beach Bar wystąpi Ion Virlan Quintet, tydzień później w ZaZoo Beach Bar zespół Faustina Calavera, 20 lipca w Porcie Węglowym zagra Dominik Gawroński European Jazz Ensemble, a 27 lipca w Marinie Kleczków formacja Tantfreaky. Wtorki to koncerty w Tramwaju Jazzowym na lotnisku i w Odra Centrum. Wystąpią kolejno Ion Virlan Trio, Kuba Lechki Trio, projekt Jazzaround by Anna Nguyen i Kuba Lechki Orbit Sextet. Środowe wydarzenia to koncerty na dachach wrocławskich budowli, w te dni zagrają Crack Rock, Reske Urban Stories, Vertigo Swing Orchestra, Anna Nguyen i trio gitarzysty Marka Napiórkowskiego. W czwartki festiwal zawita do wrocławskich hoteli. Zagrają tam Kamila Walczak Quintet, Natalia Podwin Band, Kuba Lechki Quintet, projekt Ladies in a Jazz Mood oraz Paulina Gołębiowska Jazz Kwintet.

Ireneusz Krosny Kwartet, Piotr Baron Quintet, Klara Cloud & The Vultures, Adam Jarzmik Quintet i Trio Adama Czerwińskiego & Kent Sangster – to artyści, którzy w piątkowe wieczory będą grali w klubie Vertigo. Lipcowe soboty to koncerty w parkach, zagrają Kamila Walczak & Kuba Lechki Quartet, Summer Vibes Trio, Lechki / Sztu Quartet oraz Dominik Gawroński Quartet. W niedziele Vertigo Summer Jazz Festival odbywać się będzie na Wyspie Daliowej. Wystąpią tam Paulina Cynkar, Nikola Warda, Ola Turoń i Monika Wiśniowska-Basel. Dodatkowo na 12, 14 i 19 lipca zaplanowano wydarzenia specjalne. Pierwsze z nich to koncert na Pergoli składu Vertigo Diamonds, drugie to występ grupy Filip Baczyński Quartet w galerii Sztuka na Miejscu. 19 lipca w Hydropolis zagra Ania Kłys Jazz Quartet. Więcej na [vertigojazz.pl](#).

GASTRO MIASTO

Kolejna edycja Gastro Miasto odbędzie się od 10 do 12 lipca na Bulwarze Dunikowskiego. Główną ideą wydarzenia jest prezentacja oferty ciekawych restauracji, ale w wydaniu luźniejszym, street foodowym. Będą muzyka grana na żywo, trzy strefy dla dzieci i rejsy statkami oraz festiwal winiarski FLOW i DJ-ska ekipa związana z wrocławskim klubem Ciało. Strefa gastronomiczna będzie czynna w piątek od 16 do 01, w sobotę od 12 do 01, a w niedzielę od 12 do 21. • Bulwar Dunikowskiego.

FESTIWAL WROSOUND

Pierwsze edycje imprezy wypełniała muzyka wrocławskich zespołów, potem zaproszono artystów z innych miast. Dziewięć odsłon WROsoundu odbyło się w grudniu we wnętrzu Impartu, dziesiątą przeniesiono na czerwiec, a scenę wystawiono w podwórku budynku. W 2025 roku posadę tę objął saksofonista i kompozytor jazzowy Kuba Więcek. Jego koncepcja wydarzenia opiera się na prezentacji tego, co w muzyce dziś najciekawsze i najbardziej aktualne. Dzięki temu na scenie 17 i 18 lipca spotykają się rap, jazzowe eksperymenty, elektronika i alternatywa.

W tym roku niemal połowa artystów przyjedzie na WROsound z zagranicy: zagrają twórcy z USA, Afryki i różnych części Europy. Gwiazdami będą nominowane do Oskara amerykańskie trio Son Lux oraz pochodząca z RPA hipnotyzująca wokalistka i gitarzystka Alice Phoebe Lou. Z Włoch przyjedzie łącząca pop, jazz i elektronikę Gaia Banfi, wystąpią pochodzący z Nairobi raper Kabeaushé, holenderski kwartet Yin Yin i berlińskie jazzowe Moses Yoofee Trio. Polskę reprezentować będą Daria ze Śląska, Mleczko, Wczasy Orkiestra, Karuzelkaaa, bracia Kacperczyk, Kosma Król, triphopowa Ajla, Dawid Tyszkowski, indie-rockowy skład The Casino oraz Asl33p. Początek koncertów o godz. 18. Mazowiecka 17, bilety na [wrosound.com](#).

WIOLONCZELE I ORGANY

Koncert finałowy Międzynarodowej Akademii Wioloncelowej – to propozycja Narodowego Forum Muzyki na 10 lipca. W Sali Główniej wystąpią Polish Cello Quartet, HKCO String Quintet, International Cello Academy Orchestra oraz Reinhard Latzko i Matthias Bartolomey. Wykonają m.in. kompozycje Tomasza Skweresa, Prospera van Eechaute, Giana Carla Menottiego i Jeana Françaix’a. 17 i 31 lipca to wieczory z cyklu „Kino organowe NFM”. Na pierwszym koncercie do filmu „Wschód słońca” (reż. Friedrich Wilhelm Murnau, 1927) zagra Sophie-Véronique Cauchefier-Chopin, a na drugim „Furmana śmierci” (reż. Victor Sjöström, 1921) w muzykę oprawi Michał Kocot. Pl. Wolności 1.

SPOTKANIA Z LITERATURĄ

„Dobre stany kultury” to nowy cykl letnich wydarzeń Wrocławskiego Domu Literatury. W programie projektu są spacerzy z udziałem wro-

Jaką szkołę wybrać?

W tych zawodach jest praca

Są badania pokazujące, w których zawodach brakuje najwięcej fachowców. To może być podpowiedź, jaki kierunek kształcenia rozważyć. – Oczywiście nie warto wybierać zawodu wyłącznie dlatego, że jest dziś deficytowy – mówi Bartosz Kotecki.

Sławomir Szymański

Jeżeli ktoś dziś zastanawia się nad wyborem technikum lub szkoły branżowej o profilu budowlanym, to z perspektywy rynku pracy jest to jedna z najbardziej racjonalnych decyzji. Mówimy o grupie zawodów, które od blisko dekady niemal nieprzerwanie znajdują się w deficycie na Dolnym Śląsku – podkreśla Bartosz Kotecki, dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy we Wrocławiu.

Wylicza, że wśród zawodów deficytowych na Dolnym Śląsku znajdują się m.in. murarze, tynkarze, dekarze, blacharze budowlani, monterzy instalacji budowlanych, operatorzy sprzętu do robót ziemnych czy cieśle i stolarze budowlani. I tak jest od wielu lat.

Zauważa też, że wbrew stereotypom budownictwo nie jest dziś wyłącznie pracą fizyczną.

– To coraz częściej nowoczesne technologie, automatyka, energooszczędne budownictwo, prefabrykacja czy cyfrowe projektowanie procesów. Dlatego absolwenci techników budowlanych mają nie tylko szansę szybko znaleźć zatrudnienie, ale także rozwijać się zawodowo i awansować. Oczywiście nie warto wybierać zawodu wyłącznie dlatego, że jest dziś deficytowy. Kluczowe są zainteresowania i predyspozycje – mówi dyrektor WUP we Wrocławiu.

SZKOŁA DLA BUDOWLAŃCÓW I GEODETÓW

W Zespole Szkół Budowlanych przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu do wyboru jest kilka kierunków kształcenia – technik budownictwa, technik aranżacji wnętrz (nowość z roku szkolnego 2024/2025, cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem) i technik geodeta, a w szkole branżowej I stopnia (trzyletniej) również monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie.

Praktyki zawodowe uczniów technikum odbywają się u pracodawców. Co roku odbywają się też szkolenia zawodowe dla uczniów prowadzone przez firmy. Np. Atlas zorganizował zajęcia, których tematem były m.in. gipsy, gładzie czy farby wewnętrzne. Firma Showroom Jeger Wrocław zaproponowała szkolenie w swojej siedzibie ze stosowania farb i tworzenia

efektów dekoracyjnych, dla uczniów technikum budownictwa ze specjalnością aranżacja wnętrz. To tylko dwa z kilku przykładów takich szkoleń.

Co jeszcze? Uczniowie klas technikum mogą również zdobyć certyfikaty ukończenia kursu „Projektowanie i aranżacja wnętrz mieszkalnych”, „Wspomaganie komputerowe projektowania”, „Tworzenie rysunków architektoniczno-budowlanych w programie AutoCAD”.

Wysoko wykwalifikowane kadry – Misją Zespołu Szkół Budowlanych we Wrocławiu jest kształcenie wysoko wykwalifikowanych kadr dla budownictwa. Wyposażamy młodych ludzi w rzetelną wiedzę i umiejętności, które pozwolą im stać się bardzo dobrymi specjalistami w zawodach branży budowlanej – geodezyjnej poszukiwanymi w całym kraju, Europie i na świecie – mówi Grzegorz Łazorczyk, dyrektor ZSB.

Podkreśla, że młodzież podejmująca naukę w tej szkole może liczyć na solidne przygotowanie do danego zawodu, ponieważ poznaje – zarówno w teorii, jak i w praktyce – nowoczesne technologie, uczy się posługiwania programami komputerowymi wspomagającymi realizację inwestycji na różnych etapach itd.

Po ukończeniu nauki można założyć własną działalność, pracować w wielu firmach projektowych i wykonawczych. Z pracą w tych branżach nie ma problemu.

– Wysokie zapotrzebowanie na budowlanców na rynku pracy potwierdzają wyniki rokrocznie prowadzo-

Misją Zespołu Szkół Budowlanych we Wrocławiu jest kształcenie wysoko wykwalifikowanych kadr dla budownictwa. Wyposażamy młodych ludzi w rzetelną wiedzę i umiejętności, które pozwolą im stać się bardzo dobrymi specjalistami w zawodach branży budowlanej – geodezyjnej poszukiwanymi w całym kraju, Europie i na świecie

GRZEGORZ ŁAZORCZYK
dyrektor ZSB

• W Zespole Szkół Budowlanych we Wrocławiu do wyboru jest kilka kierunków kształcenia

FOT. ZSB
WE WROCŁAWIU

• Jedna z sal w Zespole Szkół Budowlanych przy ul. Grabiszyńskiej we Wrocławiu FOT. ZSB WE WROCŁAWIU

nego badania „Barometr zawodów”. Zgodnie z prognozą na 2026 rok, największą grupę spośród wszystkich zawodów deficytowych w Polsce stanowią właśnie profesje budowlane i związane z robotami budowlanymi. To 7 z 29 deficytowych grup zawodowych – podkreśla Grzegorz Łazorczyk. Po ZSB można też kontynuować naukę w szkole wyższej, wielu absolwentów szkoły decyduje się właśnie na takie rozwiązanie.

Dodajmy, że ZSB chce być czymś więcej niż miejscem kształcenia zawodowego.

– W naszej szkole budujemy środowisko przyjazne uczniom, pełne zrozumienia, szacunku i współpracy, w którym członkowie społeczności szkolnej wzajemnie się wspierają. Uczniowie mogą rozwijać swoje pasje i zainteresowania – mówi dyrektor szkoły.

MAJĄ SAMOLOTY

W jednej z pracowni stoją modele samolotów, lotnicze silniki i inne podzespoły. Samoloty są też przed wejściem do budynku, choć tu służą raczej jako dekoracja. Na Psim Polu, przy ul. Kielczowskiej, działa inna szkoła

z wielkimi tradycjami – Lotnicze Zakłady Naukowe.

Dobrze wyposażonych pracowni zawodowych jest tu więcej, ponieważ oferta kierunków kształcenia jest tam bardzo szeroka. Jeden z nich to technik lotniskowych służb operacyjnych, inny to technik mechanik lotniczy, ale wbrew nazwie szkoły nie wszystkie kierunki są tu związane z lotnictwem. To technik logistyk (z tym kierunkiem związany jest też oddział przygotowania wojskowego), technik eksploatacji portów i terminali, technik mechatronik oraz technik mechanik.

Natomiast po branżowej szkole I stopnia przy LZN można zostać mechatronikiem lub operatorem obrabiarek skrawających, a po branżowej szkole II stopnia technikiem mechatronikiem.

Jak informuje szkoła, nowością od roku szkolnego 2026/2027 jest innowacja pedagogiczna „Systemy bezzałogowe (UxS)” dla klasy kształcącej w zawodzie technik mechatronik i technik automatyk. To jedna z czterech otwieranych we Wrocławiu „klas dronowych”.

Jak wyglądają w tej szkole praktyki zawodowe? Uczniowie technikum mają obowiązkowo dwie praktyki po 140 godzin w czasie pięcioletniego cyklu kształcenia. Młodzież odbywa je

w zakładach pracy. W ramach miesięcznych praktyk zawodowych szkoła współpracuje m.in. z Collins Aerospace, Aircraft Maintenance Services, Align Technology czy Auto Group Polska.

Gdzie można znaleźć pracę po LZN?

DUŻO PRACY W LOGISTYCE

„Ze względu na dużą różnorodność zawodów, w których kształcimy, nasi absolwenci kierunków technicznych mogą być zatrudnieni zarówno w dużych zautomatyzowanych firmach produkcyjnych, usługowych wykorzystujących na liniach produkcyjnych i montażowych rozwiązania z zakresu automatyki i robotyki przemysłowej lub zajmujących się jej kompleksowym projektowaniem, produkcją, uruchomieniem i serwisowaniem. W zakładach prowadzących usługi w zakresie projektowania, serwisu, napraw urządzeń mechanicznych i systemów mechatronicznych” – opisuje szkoła możliwości swoich absolwentów na rynku pracy.

Dodajmy, że po kierunkach logistycznych jest możliwość zatrudnienia w firmach transportowych, spedycyjnych przy centrach dystrybucyjnych, jak również w zakładach produkcyjnych oraz w handlu i dynamicznie rozwijającym się sektorze e-commerce. Dla logistyków w aglomeracji wrocławskiej pracy jest bardzo dużo.

A co po kierunkach lotniczych? Tu również możliwości są bardzo duże. Kto zna się na przeprowadzaniu napraw głównych, modyfikacjach statków powietrznych, ich zespołów i wyposażenia lotniczego, jak również utrzymania samolotów w technicznej zdatości do lotu, też znajdzie we Wrocławiu duże możliwości rozwoju.

Przypomnijmy, że swoją bazę serwisową mają we Wrocławiu linie Ryanair. W ostatnich latach była rozbudowywana, co oznaczało systematyczne zwiększanie zatrudnienia. W tej chwili jest to największa taka baza tego przewoźnika w Polsce. ●

MARYLIN MONROE.

CZUJĘ, ŻE JĄ ZNAM,

KRUPA ART
FOUNDATION

15.07 —
— 25.10

RYNEK 27/28
WROCŁAW

ALE CZASEM MOJE RĘCE
WYGINAJĄ SIĘ DO TYŁU

WSPÓŁORGANIZATOR:

**Hala
Stulecia**

PARTNERZY:

Xelion
DOM INWESTYCYJNY

SOBOTA JACHIRA
KANCELARIA PRAWNA

PATRONAT MEDIALNY:

tvn

MINT

@KRUPA_ART_FOUNDATION
KRUPAARTFOUNDATION.PL

GAZETA KOBIET

Piątek, 26 czerwca 2026 | Redaktorka prowadząca Małgorzata Skowrońska

wyborcza.pl

OGŁOSZENIE

34440569

KOLEGIUM KOBIET

ORGANIZATOR

REKLAMA

PARTNERZY

Architektura jest kobietą

Jak budować więzi w świecie osiedli i zamkniętych drzwi

Czy architektura może nauczyć nas bliskości? Czy budynki potrafią zachęcać do rozmowy, a przestrzeń miejska może pomagać budować wspólnotę? A może przeciwnie, coraz częściej projektujemy przestrzenie, które pozwalają nam żyć obok siebie, ale nie ze sobą?

Dominika Wantuch

To właśnie te pytania towarzyszyły nam podczas kolejnego spotkania Kolegium Kobiet „Gazety Wyborczej”. 16 czerwca spotkałyśmy się po raz piąty. Tym razem w wyjątkowym miejscu, w Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha, a tematem wieczoru była „architektura więzi” – pojęcie, które okazało się znacznie szersze, niż projektowanie budynków. Bo choć punktem wyjścia była architektura, rozmowa szybko zeszła na relacje, sąsiedztwo, samotność, bezpieczeństwo, rodzicielstwo i pytania o to, jak dziś żyjemy i jak bardzo oddaliliśmy się od siebie.

Jak zaczął się dialog

Wybór miejsca nie był przypadkowy. Andrzej Wajda założył Muzeum Manggha z miłości do Japonii i z miłości do Krakowa. Gdy na początku lat 90. przyjechał do miasta japoński architekt, Arata Isozaki, Wajda zabrał go nad Wisłę. Chciał mu pokazać kręgosłup Krakowa. Isozaki zachwycił się dzielnicą, która „patrzy” na Wawel. Obaj uznali, że to będzie dialog. Zamierzali, by Manggha – łagodny budynek na kształt fali, nowoczesny, ale nie zanadto awangardowy, rozmawiał z tradycją i historią.

Nie wszyscy byli zachwyceni, ówczesni radni miejscy protestowali. Argumentowano, że w takim miejscu nie powinno się budować czegoś, co niewiele ma z naszą kulturą wspólnego. Wajda nie ustąpił. Muzeum sztuki i techniki japońskiej rozpoczęło działalność w imieniny artysty, 30 listopada 1994 roku (wtedy jeszcze jako Centrum). I zaczął się dialog, który trwa do dziś, a Manggha zdomowała się w sercach Krakowian na dobre.

W roku setnej rocznicy urodzin Wajdy, w przestrzeniach Muzeum zwiedzałyśmy 16 czerwca wystawę poświęconą artyście. Co ciekawe, nie jest to wystawa poświęcona tylko jego życiu i filmom, lecz także jego rysunkom, szkicom i notatkom. A Wajda, notował, zapisywał i rysował wszystko, czego doświadczał. Przechodząc przez kolejne sale i oglądając szkice wicedyrektorka muzeum Aleksandra Kalfas (nasza przewodniczka) opowiadała o mniej znanych faktach z życia reżysera i odkrywała historię człowieka, który nie tylko tworzył filmy, ale przez całe życie budował mosty

między ludźmi, kulturami, sposobami myślenia.

Co poszło nie tak?

Dzięki Dorocie Leśniak-Rychlak, krytyczce architektury, redaktorce naczelnej „Autoportretu”. Pisma o dobrej przestrzeni”, wróciłyśmy wspomnieniami do tego, jak projektowane były miejskie przestrzenie i jak budowane były krakowskie osiedla 30, 40, 50 lat temu.

– Osiedla w PRL powstawały z niezbędną infrastrukturą, ze szkołami, przedszkolami, przychodniami i terenami zielonymi. W ich centrum znajdowały się przestrzenie wspólne, miejsca, które sprzyjały spotkaniom – mówiła pokazując zdjęcia dawnego Krakowa. Podkreślała, że osiedla w PRL miały wiele wad, ale były projektowane jako kompletne fragmenty miasta. – Myślano nie tylko o budynkach, lecz o codziennym życiu mieszkańców – podkreśliła.

– A dziś? Co poszło nie tak? – pytała Małgorzata Skowrońska, wice-naczelnia krakowskiej „Wyborczej”.

Odpowiedzi było wiele.
– Grodzone osiedla, brak zieleni, brak osiedlowych skwerów, ławczek nie sprzyjają budowaniu więzi – stwierdziłyśmy zgodnie.

– Współczesne osiedla są ciche. Place zabaw często są puste, boiska świecą pustkami. Kiedy wracam wspomnieniami do własnego dzieciństwa, wszędzie były dzieci. Biegały z kłuczem na szyi, bawiły się, poznawały świat – zauważyła Edyta Sotowska-Śmielek z Teatru Słowackiego.

A Zofia Oszacka, była wójt Lanckorony, dodała, że dziś tego brakuje, dzieci wożone są z zajęć na zajęcia, a rodzice boją się zostawiać je same.

Pojawiło się też pytanie, czy współczesne miasta w ogóle zachęcają do wychodzenia z domu. – Czy projektujemy przestrzenie, w których dzieci mogą samodzielnie odkrywać świat? Czy tworzymy miejsca, które sprzyjają spontanicznej zabawie? A może coraz częściej organizujemy życie dzieci tak szczerze, że nie zostawiamy miejsca na spontaniczność? – zastanawiała się architektka Anna Bartman.

Kiedy rozmowa zeszła na temat zieleni, emocji było równie dużo. Bo przecież drzewa, parki, skwery nie są wyłącznie elementami krajobrazu. Są miejscami spotkań. Dziś wiele nowych inwestycji powstaje kosztem terenów zielonych albo traktuje się je jako do-

• Podczas piątej edycji Kolegium Kobiet gościłyśmy w Muzeum Sztuki i Techniki Japońskim Manggha

FOT. JAKUB WŁÓDEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

• Członkinie Kolegium Kobiet miały okazję zwiedzić Muzeum Manggha i Galerię Europa – Daleki Wschód

FOT. JAKUB WŁÓDEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Coraz więcej nowych osiedli przypomina twierdze. Ogrodzenia, szlabany, monitoring, domofony. Projektowane są tak, by zapewnić bezpieczeństwo i prywatność. Tylko, czy przy okazji nie odbierają nam czegoś ważnego? Jak w twierdzy budować poczucie wspólnoty?

datek do zabudowy. A przecież zieleni działa jak społeczny magnes.

– Kiedy myślimy o dobrych miejscach, rzadko wspominamy spektakularne elewacje, czy modne rozwiązania. Pamiętamy raczej ławkę, na której ktoś usiadł obok, skwer, gdzie dzieci zaczęły się razem bawić, sąsiadkę, którą codziennie spotykamy w osiedlowym sklepie – stwierdziłyśmy zgodnie.

Architektura jest kobietą

Jednym z najmocniejszych wątków rozmowy była refleksja nad współczesną samotnością. Nasze Kolegiantki zwracały uwagę, że mieszkamy dziś w budynkach, w których często nie znamy nawet osób żyjących za ścianą. Przeprowadzamy się częściej niż starsze pokolenia, pracujemy zdalnie, większość spraw załatwiamy przez telefon. Teoretycznie nieustannie jesteśmy połączeni z innymi ludźmi. Praktycznie – coraz częściej jesteśmy sami.

– Kiedyś życie toczyło się przed domem. Ludzie siedzieli na ławkach, rozmawiali, przed słońcem mogli schro-

nić się na wspólnym skwerku. Dziś każdy zamyka się u siebie – mówiła Ewa Grudniok, rzeczniczka Polskiej Grupy Górniczej.

To zdanie zresztą powracało wielokrotnie. Podobnie jak smutna refleksja, że coraz więcej nowych osiedli przypomina twierdze. Ogrodzenia, szlabany, monitoring, domofony. Projektowane są tak, by zapewnić bezpieczeństwo i prywatność. Tylko, czy przy okazji nie odbierają nam czegoś ważnego? Możliwości życia z innymi? Nawiazywania relacji, rozmów, budowania więzi?

– Ale budowanie więzi powinno być też wyborem – zauważyła aktorka Katarzyna Chlebny wspominając swoje dawne mieszkanie na ciasnym osiedlu, na którym wszyscy niemal wchodzili sobie na głowę. – Byliśmy tak blisko siebie, pomiędzy tak cienkimi ścianami, że każdy chciał po prostu uciec. To nie służyło budowaniu więzi. Dziś mieszkam na osiedlu, na którym każdy ma swój kawałek przestrzeni i stwierdziłną do siebie. Bo to ich wybór – stwierdziła.

Pozostałe uczestniczki opowiadały o swoich doświadczeniach, sąsiedzkich spotkaniach, lokalnych grupach wsparcia, wspólnych inicjatywach.

Wspólnie zastanawiałyśmy się jak wygląda miasto, które sprzyja budowaniu więzi. Nie zmusza do pośpiechu, pozwala odpocząć. To miasto, które pamięta o starszych, dzieciach, rodzicach z wózkami i osobach z niepełnosprawnościami. Takie, które nie wyklucza. Jest przestrzenią wymiany doświadczeń. Jak Kolegium Kobiet, na którym spotkałyśmy się, by porozmawiać o architekturze, a wyszłyśmy z poczuciem, że rozmawiałyśmy o życiu i o tym, że człowiek wciąż potrzebuje człowieka. ●

Tak żyje się w Krakowie

Gdzie jest miejska wspólnota?

Deweloperzy budują mieszkania, ale nie budują miasta. Dorota Leśniak-Rychlak o Krakowie, relacjach społecznych i architekturze, która może łączyć lub dzielić.

Małgorzata Skowrońska

Krytyczka architektury i redaktorka Dorota Leśniak-Rychlak od lat zajmuje się architekturą mieszkaniową i przekonuje, że w architekturze równie ważne, jak samo projektowanie budynków jest organizowanie relacji społecznych. W jej opowieści dom, osiedle, plac czy park nie są neutralnymi przestrzeniami, ponieważ pozwalają tworzyć zachowania społeczne, zachęcają do spotkań albo je utrudniają, budują zaufanie lub wzmacniają izolację.

– W ramach Fundacji Instytut Architektury zajęliśmy się ostatnio tematem osiedli mieszkaniowych powstałych w XX wieku w Krakowie. Przy wypieraniu mieszkańców centrum przez funkcję turystyczną to właśnie choćby Ugorek, Podwawelskie, Mistrzejowice, Prokocim są miejscami realnego życia Krakowianek i Krakowian. A to życie toczy się w zaprojektowanych przestrzeniach wspólnych, na placach zabaw, w pawilonach handlowych, czy przedszkolach i szkołach. Na spacerach przychodziły tłumy, uczestnicy dzielili się historiami z powstawania osiedli i wspomnieniami.

Własny czy wspólny dom

Autorka książki „Jesteśmy wreszcie we własnym domu” od lat przygląda się przemianom polskich miast po 1989 roku. Jej zdaniem właśnie w przestrzeni najlepiej widać skutki transformacji nie tylko ekonomicznej, ale także kulturowej i społecznej.

– Przez wiele lat opowiadano nam historię, według której sukces jest indywidualny. Jeśli ci się udało, to dzięki twojej pracy. Jeśli ci się nie udało, to również twoja odpowiedzialność. Własne mieszkanie miało być dowodem zaradności, własny dom symbolem awansu społecznego. Tyle że społeczeństwo nie może być zbudowane wyłącznie na własności – komentuje.

W Krakowie skutki tego myślenia widać wyraźnie. Miasto rosło szybko, przyciągało nowych mieszkańców, inwestorów i deweloperów. Powstawały kolejne osiedla, a ceny mieszkań wspięły się na poziom jeszcze dwie dekady temu trudne do wyobrażenia. Równolegle zmieniała się mapa społeczna miasta. Rozlewały się przedmieścia, zabudowywały obrzeża.

Ruczaj, który jeszcze ćwierć wieku temu kojarzył się głównie z pola-

• Ruczaj jest przykładem architektury, która utrudnia budowanie więzi FOT. MICHAŁ ŁEPECKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

mi i obrzeżami miasta, stał się jednym z największych skupisk nowych osiedli. Zabłocie przeszło drogę od postindustrialnej dzielnicy do modnej lokalizacji z apartamentowcami. Z kolei Czyżyny zabudowano ogromnymi zespołami mieszkaniowymi, a kolejne inwestycje pojawiają się na Prądniku Czerwonym czy Prądniku Białym.

– Deweloperzy nie wybudują nam miasta. Miasto zaczyna się wtedy, kiedy powstają relacje. Kiedy są miejsca spotkań, przestrzenie wspólne, lokalne instytucje, sklepy, biblioteki, parki. Kiedy budujemy i dbamy o miejsce, w których spotykamy się pomimo różnic, także klasowych: szkoły, przedszkola, przychodnie. Ich powstawanie i troska o istniejące budynki to rola samorządu – mówi Dorota Leśniak-Rychlak.

Nowa Huta relacyjna

W tej opowieści szczególne miejsce zajmuje Nowa Huta. Przez lata przedstawiana jako symbol nieudanego eksperymentu, dziś coraz częściej staje się punktem odniesienia dla dyskusji o wspólnocie. Jej place, aleje, lokalne centra usługowe czy układ przestrzenny sprzyjały codziennym kontaktom między mieszkańcami.

– Nie chodzi o idealizowanie PRL-u. Ale warto zauważyć, że wiele dawnych osiedli projektowano jako niezależnie funkcjonujące zespoły. Zakładano istnienie szkół, bibliotek, domów kultury, terenów rekreacyjnych. Współcześnie deweloperzy budują mieszkania, wyciskając do maksimum działki dla zysku, lokale często są nieprzewietrzalne, nieustawne, bo liczy się wyściskanie PUM (powierzchni użytkowej mieszkań). Wymogi terenu biologicznie czynnego opierają się na fikcji, a podziemne parkingi powodują, że osiedla te nigdy się nie zazielenią, ponieważ nie wyrosną tam wysokie drzewa. Powstaje miejska wyspa ciepła. Na obrzeżach miasta wyrastają z kolei pola domków, wielkie pola-

przedmieść, pozbawione innych, poza mieszkalną funkcji.

W okresie transformacji zlikwidowano planowanie przestrzenne, i grano na wzrost wartości gruntów, ziemia stała się zasobem finansowym. Konsekwencją jest fakt, że mamy odrodlonych działek w Polsce według ostrożnych szacunków dla 60 milionów mieszkańców, a demografia jest nieubлагana – Polek i Polaków będzie coraz mniej.

Fetysz bezpieczeństwa

Podsycanie lęków stało się strategią marketingową deweloperów. Reklamy obiecują bezpieczeństwo, prywatność i komfort. Za tymi hasłami kryją się jednak najczęściej płoty, monitoring i ograniczony kontakt z otoczeniem.

– Grodzenie jest architekturą lęku. Ludzie szukają bezpieczeństwa. Problem polega na tym, że zaczęliśmy je rozumieć jako odseparowanie od innych, wybór dystynkcji klasowej. To charakterystyczne dla społeczeństwa, które coraz bardziej ufa prywatnym rozwiązaniom, a coraz mniej wspólnym instytucjom – mówi Dorota Leśniak-Rychlak.

I dodaje: – Sama fetyszizacja bezpieczeństwa jest groźna, zobaczmy na obsesję certyfikacji, choćby placów zabaw. W okresie mojego dzieciństwa dzieci bawiły się wspinając na drzewa, czy budując bazę w chaszczach. A dzisiaj mamy plastikowy wybieg ze smętną huśtawką.

Krytyczka zwraca też uwagę, że więzi społeczne nie rodzą się wyłącznie w wielkich przestrzeniach publicznych ani podczas spektakularnych wydarzeń. Znacznie częściej powstają w codzienności: – Bardzo długo fascynowaliśmy się tym, co wyjątkowe i spektakularne. Tymczasem większość życia nie wydarza się w budynkach, które trafiają na okładki magazynów. Wydarza się w drodze do sklepu, na ławce przed blokiem, w osiedlowej piekarni, podczas codziennych

Podsycanie lęków stało się strategią marketingową deweloperów. Reklamy obiecują bezpieczeństwo, prywatność i komfort. Za tymi hasłami kryją się jednak najczęściej płoty, monitoring i ograniczony kontakt z otoczeniem

DOROTA LEŚNIAK-RYCHLAK
krytyczka architektury

Dorota Leśniak-Rychlak

• Z wykształcenia historyczka sztuki i architektka, z wyboru redaktorka i kuratorka. Redaktorka naczelna kwartalnika „Autoportret. Pismo o dobrej przestrzeni” (od 2007 roku, wyd. Małopolski Instytut Kultury). Założycielka i prezeska Fundacji Instytut Architektury (od 2011). FIA prowadzi stronę Krakowski Szlak Modernizmu.

spotkań z tymi samymi ludźmi. I warto o tę codzienność zadbać.

To właśnie zwyczajność okazuje się fundamentem architektury więzi. Nie efektowne wizualizacje, lecz miejsca, które pozwalają ludziom rozpoznawać się nawzajem, spotykać i budować poczucie przynależności.

– Bardzo często słyszymy, że ludzie nie mają czasu na wspólnotę. To prawda, ale warto zapytać, dlaczego go nie

mają. Sposób organizacji miasta ma tu ogromne znaczenie. Jeśli codziennie mijamy sąsiadów w sklepie, na skwerze czy na placu zabaw, więzi tworzą się naturalnie. Jeśli żyjemy w rozproszeniu, stojąc w korkach w samochodzie, wszystko wymaga dodatkowego wysiłku – komentuje. – Jednocześnie trudno się dziwić ludziom na kredyt wybierającym większą powierzchnię mieszkania poza miastem. Tylko w tych miejscach na odrodlonych działkach, w chaosie przestrzennym nie będzie łatwo o dostęp do szkoły dla dzieci, czy przychodni. Nie wszędzie też da się doprowadzić transport publiczny.

Rynek mieszkaniowy

Mieszkanie, kiedyś miejsce do życia, od ponad dekady staje się produktem inwestycyjnym.

– To jedna z największych zmian ostatnich lat. Mieszkania zaczęły funkcjonować jako aktywa finansowe. Kupuje się je nie dlatego, że ktoś chce w nim mieszkać, ale dlatego, że ma przynosić zysk. Architektura staje się narzędziem kapitału. W takiej rzeczywistości rola architekta jest sprowadzona do marketingu – mówi redaktorka.

Jej zdaniem wysokie ceny mieszkań nie są wyłącznie problemem ekonomicznym, ponieważ wpływają na segregowanie mieszkańców. Decydują o tym, kto może pozwolić sobie na mieszkanie w Krakowie, kto musi wyprowadzić się poza jego granice, kto odkłada decyzję o założeniu rodziny, kto zadłuża się ponad miarę, a kto żyje w permanentnym poczuciu niepewności.

W tej perspektywie szczególnego znaczenia nabierają miejsca takie jak biblioteki, domy kultury czy parki. To przestrzenie, które nie są podporządkowane logice zysku. Miejsca, gdzie spotykają się ludzie reprezentujący różne grupy społeczne, różne pokolenia i różne style życia.

– Widzimy jednak, co się dzieje, gdy miasto troszczy się o potrzeby społeczne i kulturalne. Po otwarciu pierwszego domu kultury na Ruczaju liczba chętnych przekroczyła wielokrotnie liczbę miejsc na zajęciach. Chciałam zapytać, dlaczego pierwsze tego typu miejsce powstało ponad dwadzieścia lat po osiedlach w tej dzielnicy? I dlaczego jeszcze nie powstał tam park?

Leśniak-Rychlak nie idealizuje ani PRL-owskich blokowisk, ani dawnego Krakowa. Raczej zachęca do zadania pytania o kierunek dalszego rozwoju miasta.

– Architektura jest wyrazem stosunków społeczno-ekonomicznych swoich czasów. Transformacja przyniosła kult indywidualnej własności. Czas pomyśleć o miejscach, w których możemy być razem. Zauważamy u polityków coraz większe zainteresowanie tematem mieszkaniowym. Architektki i architekci młodszego pokolenia chętnie projektują osiedla dostępne cenowo i adaptowalne do zmian klimatu. Mamy wyzwania: kryzys klimatyczny, erozję społeczną. Przy woli politycznej architektura na wiele z tych problemów ma lekarstwa. ●

Badania ankietowe Głównego Urzędu Statystycznego w województwie małopolskim

Urząd Statystyczny
w Krakowie

Badania społeczne

Badanie budżetów gospodarstw domowych

Badanie kondycji gospodarstw domowych

Badanie aktywności ekonomicznej ludności

Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach

Podróże nierezydentów do Polski

Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej

Europejskie badanie warunków życia ludności

Wykorzystanie technologii informacyjno-telekomunikacyjnych
w gospodarstwach domowych i wśród osób indywidualnych

Badania cen

Badanie cen konsumpcyjnych i środków produkcji rolniczej

Notowanie cen targowiskowych

Badania rolnicze

Zintegrowane statystyki dotyczące gospodarstw rolnych

Ankieta koniunktury w gospodarstwie rolnym

Badanie pogłowia świń oraz produkcji żywca wieprzowego

Badanie pogłowia drobiu i produkcji zwierzęcej

Jak sprawdzić ankietera statystycznego?

- **Poproś o legitymację** – ankierzy zawsze muszą mieć ważną legitymację zawierającą unikalny numer, nazwę urzędu, imię i nazwisko.
- **Zweryfikuj dane ankietera** telefonicznie pod numerami +48 695 256 281, +48 532 459 441, kontaktując się z infolinią statystyczną pod numerem +48 22 27 99 999, mailowo (k.gebka@stat.gov.pl, m.welniak@stat.gov.pl).

- **Sprawdź stronę internetową** – badania-ankietowe.stat.gov.pl
- **Zaufaj intuicji** – Jeśli coś wydaje Ci się podejrzane, masz prawo odmówić udziału w badaniu i poprosić o wyjaśnienia. Bezpieczeństwo jest najważniejsze!
- **Pamiętaj!** Profesjonalny ankier nigdy nie poprosi Cię o dane osobowe, takie jak numer PESEL czy hasła!

Twoje zaufanie, nasze zobowiązanie!

Miasto kobiet

Architektura nie jest tak neutralna

Kiedy myślimy o architekturze, widzimy budynki. Wieżowce, biurowce, gmachy instytucji, muzea, osiedla, mosty. Rzadko myślimy o tym, kto je projektował. A jeszcze rzadziej zastanawiamy się, dla kogo zostały zaprojektowane.

Dominika Wantuch

Tymczasem coraz więcej architektów i urbanistów przekonuje, że przestrzeń, w której żyjemy, nie jest neutralna. Odbijają się w niej społeczne hierarchie, przywileje, układy sił, wyobrażenia o tym, jak powinno wyglądać życie, a także niestety nieraz wyobrażenia dotyczące płci, bo architektura przez dziesięciolecia była projektowana z perspektywy mężczyzny.

Architektura feministyczna, czyli zmiana perspektywy

– To jest absolutnie zastanawiające, że mamy XXI wiek, a zawód architekta wciąż jest mocno utożsamiany z mężczyznami. Nadal funkcjonuje przekonanie, że to fach techniczny, że mężczyźni mają większe kompetencje, by zarządzać dużymi projektami, a kobiety są spychane do tych przestrzeni bardziej opiekuńczych, domowych. Tę barierę trudno przebić – uważa Barbara Nowacka, współtwórczyni Bału Architektów.

Bał Architektów powstał w 2021 roku z inicjatywy trzech architektów: Barbary Nowackiej, Dominiki Wilczyńskiej i Dominiki Janickiej. – Chciałyśmy zwrócić uwagę na subtelne, często niewidoczne na pierwszy rzut oka nierówności w architekturze, urbanistyce i projektowaniu miast – wyjaśnia Nowacka. Podkreśla, że choć na studiach architektonicznych kobiet nie brakuje, a często stanowią większość studentów, na najwyższych szczeblach w branży wciąż dominują mężczyźni. Zasyłane historie o tym, że starsze architektki na spotkaniach z inwestorami przyprawiały mężczyzn, by traktowano je poważnie, nie są tylko bajką przekazywaną młodszymi koleżankami. Wystarczy spojrzeć na to, kto stoi za projektami lotnisk, stadionów, centrów biznesowych i kto zasiada w jury konkursów architektonicznych.

Ale nie chodzi tylko o to. Przez dekady nie tylko twarzami wielkich inwestycji byli mężczyźni, ale też architektura i urbanistyka rozwijały się, dostosowując do potrzeb „uniwersalnego użytkownika”. Problem polegał na tym, że ten użytkownik wcale nie był uniwersalny. Najczęściej wyobrażano go sobie jako zdrowego, sprawnego fizycznie mężczyznę w wieku produkcyjnym, który rano wychodzi do pracy, a po południu wraca do domu. I pod jego potrzeby projektowano miasta. – Mężczyźni najczęściej projektowa-

li po prostu dla mężczyzn – komentuje Nowacka.

Stąd zrodziło się zasadne, choć wciąż budzące opór pytanie, czy architektura ma płeć? A jeśli tak, to czym jest projektowanie feministyczne?

– Nie chodzi o próbę stworzenia osobnej kategorii projektowania przez kobiety dla kobiet, bo architektki przecież nie patrzą na przestrzeń jednakowo. Nie chodzi też o kobiecą estetykę ani kobiece spojrzenie na budynki. Chodzi o doświadczenie i otwarcie się na różne grupy, na różnych użytkowników przestrzeni – podkreśla Nowacka.

I tłumaczy, że kobiety przez wieki przypisywane były do ról opiekuńczych. To widać też w architekturze. W czasach PRL, gdy rozwijano miasta, kobiety projektowały przedszkola, szkoły, przestrzenie dla dzieci i rozwiązania związane z codziennym życiem. Czy robiły to dlatego, że miały wyjątkowe ku temu predyspozycje? Czy może dlatego, że tylko takie zadania im powierzano?

– Trudno dziś rozstrzygnąć jednoznacznie, czy wynikało to z kobiecego doświadczenia, czy raczej z tego, że kobiety były spychane do takich tematów – uważa architektka. Nie ma jednak wątpliwości, że doświadczenie kobiet sprawia, że zadają one pytania skierowane do różnych grup użytkowników przestrzeni. Kto będzie z niej korzystał? Jak zadbać o bezpieczeństwo przestrzeni? Na czyje potrzeby należy zwrócić uwagę? Jak zapewnić komfort i równość w projektowaniu?

– Architektura feministyczna nie proponuje kobiecej estetyki, proponuje raczej zmianę perspektywy – podkreśla Nowacka. Planowanie i projektowanie miast wpływa bowiem na obecność, funkcjonowanie kobiet oraz ich rolę społeczną.

Rewolucja zaczyna się w toalecie

W jaki sposób? Jednym z najczęściej przywoływanych przykładów jest kwestia bezpieczeństwa. – Kiedy mówimy o równości płci w przestrzeni, natychmiast pojawiają się kwestie dotyczące oświetlenia, parków, pustych przejść podziemnych, czy monofunkcyjnych dzielnic, które popołudniami i wieczorami zamieniają się w puste, martwe przestrzenie – tłumaczy Barbara Nawacka.

Raport „Cities Alive: Designing cities that work for women” opracowany przez Uniwersytet w Liverpoolu we współpracy z firmą Arup wskazuje, że kobiety nie korzystają z otwar-

• **Architektura feministyczna nie proponuje kobiecej estetyki, proponuje raczej zmianę perspektywy. Planowanie i projektowanie miast wpływa bowiem na obecność, funkcjonowanie kobiet oraz ich rolę społeczną**

FOT. JAKUB WŁODEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Kobiety przez wieki przypisywane były do ról opiekuńczych. To widać też w architekturze. W czasach PRL, gdy rozwijano miasta, kobiety projektowały przedszkola, szkoły, przestrzenie dla dzieci i rozwiązania związane z codziennym życiem. Czy robiły to dlatego, że miały wyjątkowe ku temu predyspozycje? Czy może dlatego, że tylko takie zadania im powierzano?

tej przestrzeni publicznej tak swobodnie, jak mężczyźni, a głównym czynnikiem determinującym sytuację kobiet w miastach jest sposób zagospodarowania przestrzeni, która w niewystarczający sposób uwzględnia ich potrzeby. Problemem są np. jakość oświetlenia, które nie zapewnia poczucia bezpieczeństwa po zmroku.

– Dla wielu mężczyzn spacer czy bieganie w słabo oświetlonym parku może być neutralnym doświadczeniem. Dla wielu kobiet już nie – mówi Nawrocka. A raport tylko to potwierdza. Aż 32 proc. kobiet przyznaje, że nie czuje się bezpiecznie, przebywając w przestrzeni publicznej nocą.

Trudnością są też systemy transportu miejskiego, czy puste przejścia

podziemne. Albo monoprestrzenie. Biurowce, które są czynne od godz. 9 do 17 i ulice, które po tej godzinie stają się martwe. – Sklepy, kawiarnie, mieszkania, usługi powinny się ze sobą mieszać, tworząc naturalnych ruch ludzi i zwiększając poczucie bezpieczeństwa. To jest właśnie myślenie równościowe w architekturze – zaznacza Dominika Wilczyńska.

Dodaje przy tym: – Ale, o dziwo, rewolucja nie zaczyna się na ulicach, ale w toalecie!

Temat banalny? Wprost przeciwnie. – Jeśli zastanowimy się, dla kogo projektowany jest świat, to warto zacząć od potrzeb fizjologicznych. Kobiety potrzebują dostępu do toalet częściej i na innych zasadach niż mężczyźni. Tymczasem przepisy traktują pisuary i damskie toalety tak samo powodując oczywisty skutek – damskich toalet jest mniej, a kolejki do nich są niemal zawsze i wszędzie – zauważa Wilczyńska.

Niedawno BBC podawało, że niektóre polityczki brytyjskiego parlamentu po prostu zrezygnowały z chodzenia do toalety, bo nie sposób się do nich dostać. Japońskie media donoszą z kolei, że w budynku parlamentu jest 12 toalet męskich z 67 kabinami i pisuarami oraz dziewięć toalet damskich z zaledwie 22 kabinami.

Na przedmieściach

Dlatego architektki zajmujące się projektowaniem feministycznym biorą się za problemy urbanistyczne przez lata uznawane za mało prestiżowe: toalety, miejsca odpoczynku, kwestie dostępu do wody, ławki, cień, przestrzenie opieki. Tam bowiem naj-

wyraźniej widać, pod kogo projektowane są miasta.

Choć nie tylko tam. Dolores Hayden, amerykańska profesor architektury, urbanistka, już w latach 80. zwracała uwagę na to, że kobiety są „więźniami przedmieść”. W książce „Wielka rewolucja domowa: historia feministycznych projektów dla amerykańskich domów, osiedli i miast” podnosiła, że w XIX i XX wieku domy zostały zaprojektowane tak, by utrzymywać izolację kobiet i przerywać na nie ogrom niewidzialnej pracy opiekuńczej. Dom na przedmieściach bowiem, który miał być symbolem sukcesu, często zamykał kobiety w domu. Bo jeśli w domu był jeden samochód, to najczęściej korzystał z niego mężczyzna.

Tymczasem przedmieścia po dziś dzień są wykluczone komunikacyjnie. – Wykluczenie komunikacyjne do dziś jest jednym z powodów, dla których kobiety rezygnują z różnych życiowych decyzji. Jeśli autobus jeździ raz na dwie godziny, a przedszkole znajduje się 20 km od domu, to przestrzeń nie wspiera emancypacji – mówi Dominika Janicka.

I dodaje: – A architekturze feministycznej jak widać, chodzi nie o płeć, ale też o dostępność miejsc. O równość i bezpieczeństwo wszystkich – młodych, starszych, dzieci, kobiet, mężczyzn, osób z niepełnosprawnościami. O ekologię i zielone, wspólne, darmowe przestrzenie. O to, aby miasto nie było komfortowe tylko dla wąskiej grupy uprzywilejowanych mieszkańców, ale stanowiło dobre, bezpieczne miejsce dla wszystkich ludzi. ●

STUDIA NA WYDZIALE POLONISTYKI UJ TWOIM OKNEM NA ŚWIAT

Wydział Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego
serdecznie zaprasza do aplikowania na następujące kierunki studiów:

STUDIA I STOPNIA: (dyplom licencjacki)

- Edytorstwo
- Filologia polska nauczycielska
- Język polski w komunikacji społecznej
- Kulturoznawstwo – teksty kultury
- Polonistyka antropologiczno-kulturowa
- Polonistyka-komparatystyka
- Studia polskie dla cudzoziemców
- Wiedza o teatrze

STUDIA II STOPNIA (dyplom magisterski)

- Comparative Heritage Studies
- Edytorstwo
- Filologia polska nauczycielska
- Humanistyka cyfrowa
- Język polski w komunikacji społecznej
- Krytyka współczesna
- Kulturoznawstwo – teksty kultury
- Nauczanie języka polskiego jako obcego i drugiego
- Performatyka
- Polonistyka antropologiczno-kulturowa
- Polonistyka-komparatystyka
- Przekładoznawstwo literacko-kulturowe
- Teatrolgia
- Twórcze pisanie

STUDIA 5-LETNIE (dyplom magisterski)

- Logopedia

STUDIA PODYPLOMOWE (dyplom ukończenia studiów)

- Nauczanie języka polskiego jako obcego
- Podyplomowe Studia Redaktorskie
- Podyplomowe Studium Retoryki (Szkoła Retoryki)
- Studia Literacko-Artystyczne (Szkoła Pisarzy)

**Wydział Polonistyki
Uniwersytetu Jagiellońskiego**
ul. Gołębia 16, 31-007 Kraków
<https://polonistyka.uj.edu.pl/#>
ZNAJDŹ NAS NA FACEBOOKU I INSTAGRAMIE

HUMANISTYKA W ŚWIECIE DANYCH

Czy humanista może programować? Czy literaturę, język i kulturę można badać za pomocą danych, algorytmów i sztucznej inteligencji? Dla osób, które chcą łączyć krytyczne myślenie z technologią, Uniwersytet Jagielloński uruchamia nowy kierunek studiów II stopnia – humanistykę cyfrową.

To nowoczesne, interdyscyplinarne studia, na których językoznawstwo i literaturoznawstwo spotykają się z informatyką, analizą danych oraz przetwarzaniem tekstu i obrazu. Program odpowiada na najważniejsze wyzwania współczesności: rozwój AI, cyfryzację kultury oraz przemiany rynku pracy.

Studenci będą się uczyć przez działanie. Formuła project-based learning pozwoli im realizować praktyczne projekty z pogranicza nauki, kultury i technologii – od analizy dużych zbiorów tekstów, przez cyfrowe edycje i korpusy językowe, po digitalizację, wizualizację danych oraz projektowanie rozwiązań dla mediów i instytucji kultury.

Absolwent humanistyki cyfrowej będzie specjalistą łączącym kompetencje humanistyczne z umiejętnością pracy z danymi i narzędziami cyfrowymi. Zdobędzie przygotowanie do analizy tekstu i obrazu, tworzenia edycji cyfrowych, prowadzenia projektów digitalizacyjnych, zarządzania informacją oraz współpracy w interdyscyplinarnych zespołach badawczych i projektowych. Ważnym elementem studiów będzie także krytyczna refleksja nad społecznymi, prawnymi i etycznymi skutkami transformacji cyfrowej.

Studia przygotowują do pracy m.in. jako analityk treści i danych tekstowych, koordynator projektów cyfrowych, specjalista ds. digitalizacji i otwartego dostępu, ekspert ds. transformacji cyfrowej, UX researcher, content strategist, content manager, a także członek zespołów realizujących projekty badawcze.

Kierunek jest prowadzony we współpracy Wydziału Filologicznego, Wydziału Polonistyki i Biblioteki Jagiellońskiej, przy wsparciu Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej UJ.

Zapraszamy do zapoznania się z programem studiów oraz warunkami rekrutacji.

JPWKS to KOMPETENCJE PRZYSZŁOŚCI

Jeśli myślisz, że studia polonistyczne to tylko czytanie klasyków w zakurzonej bibliotece – czas na update! Na kierunku **JĘZYK POLSKI W KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ** na UJ zamieniamy teorię w konkretne kompetencje rynkowe.

Dlaczego warto wybrać ten kierunek?

Program został stworzony z myślą o tych, którzy chcą profesjonalnie zarządzać słowem w przestrzeni publicznej. Czy wiesz, że umiejętność skutecznego komunikowania się to jedna z najbardziej poszukiwanych kompetencji na współczesnym rynku pracy? Ten kierunek da Ci tę umiejętność, bo łączy wiedzę językoznawczą z bardzo praktycznym wykształceniem.

Co czeka Cię na studiach?

Przez 6 semestrów będziesz odkrywać, jak działa język i komunikacja od podszewki. Zaczynasz od solidnych podstaw: teorii retoryki i zasad skutecznej komunikacji interpersonalnej, by stopniowo przejść do przedmiotów, które przydadzą Ci się natychmiast po wyjściu z sali wykładowej: warsztaty pisania, komunikacja medialna, emisja głosu, budowa komunikatu reklamowego czy nowoczesne technologie i media społecznościowe.

Coś jeszcze?

Nauczysz się też myśleć niestandardowo. Po to właśnie nasi studenci zgłębiają takie zagadnienia jak: semiotyka praktyczna, psychologia procesów poznawczych, językowe obrazy świata i trening międzykulturowy. Najlepsi wykładowcy otworzą przed Tobą zupełnie nowe perspektywy patrzenia na to, jak ludzie rozumieją siebie nawzajem.

A co po studiach?

Absolwenci i absolwentki naszego kierunku trafiają do redakcji i wydawnictw, działów PR, marketingu i reklamy, instytucji kultury, urzędów, mediów (prasa, radio, TV, Internet), szkół językowych oraz firm zarządzających komunikacją wewnętrzną. Słowem – wszędzie tam, gdzie konieczna jest umiejętność skutecznej komunikacji, tam, gdzie liczy się precyzja, perswazja i umiejętność budowania relacji przez słowo.

#innapolonistyka

LICENCJACKIE STUDIA POLSKIE DLA CUDZOZIEMCÓW

Jeśli chcesz studiować na UJ, ale czujesz, że warto jeszcze popracować nad językiem polskim i lepiej poznać polską kulturę, literaturę i historię, zapraszamy na Studia polskie dla cudzoziemców.

W programie studiów poza zajęciami językowymi:

- Panorama literatury polskiej
- Problemy współczesnego języka polskiego
- Kino polskie w perspektywie europejskiej i światowej
- Zasady skutecznej komunikacji interpersonalnej
- Neurobiologiczne podstawy uczenia się języków obcych
- Język polski na międzynarodowym rynku pracy

- Wprowadzenie do dydaktyki języka polskiego jako obcego
- Praktyka przekładu pisemnego

Co po studiach?

Możesz kontynuować naukę na studiach magisterskich, a w przyszłości podjąć pracę m.in. jako:

- nauczyciel języka polskiego jako obcego,
- tłumacz,
- osoba promująca polską kulturę i literaturę,
- pracownik w firmach współpracujących z Polską w różnych dziedzinach gospodarki

STUDIA PODYPLOMOWE NAUCZANIE JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO

Jeśli chcesz zyskać uprawnienia do uczenia języka polskiego jako obcego w Polsce i za granicą, zapraszamy na studia podyplomowe dla filologów i polonistów.

W programie studiów:

- Metodyka nauczania języka polskiego jako obcego
- Gramatyka języka polskiego w ujęciu funkcjonalnym
- Komunikacja międzykulturowa
- Nauczanie dzieci, młodzieży i dorosłych
- Testowanie i certyfikacja znajomości JPjO
- Projektowanie kursów i materiałów dydaktycznych

Co po studiach?

Możesz podjąć pracę:

- w szkołach językowych,
- w sektorze edukacji publicznej,
- na uniwersytetach w Polsce i za granicą,
- w firmach szkoleniowych i korporacjach,
- w komisjach egzaminacyjnych podczas sesji certyfikacyjnych,
- jako lektor indywidualny lub możesz założyć własną szkołę językową!

Kontakt: Tel.: (+48) 12 663 18 13; sekretariat.igp@uj.edu.pl

<https://igp.polonistyka.uj.edu.pl/studia/studia-i-stopnia-studia-polskie-dla-cudzoziemcow>

<https://igp.polonistyka.uj.edu.pl/studia/podyplomowe-nauczanie-jezyka-polskiego-jako-obcego>

TAURON
ARENA KRAKÓW

Łączymy ludzi, biznes i dobrą energię

SPRAWDŹ OFERTĘ

+48 739 455 600

tauronarenakrakow.pl

Konferencje, gale, spotkania,
strefa VIP i rozrywka w jednym miejscu

Arena Główna

Mała Hala

Łoże VIP

Restauracja

Salę konferencyjne

wyborcza

wyborcza.pl

TV

26
CZERWCA
2
LIPCA
2026

VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple TV+

DAVID TENNANT
DLA „WYBORCZEJ”:
„RYWALE” TO DUŻO
DRAMATÓW,
DUŻO ZABAWY
I DUŻO SEKSU
S. 2-4

POLECAMY SERIALE
DO NADROBIENIA
S. 3

MORFEUSZ

Jak zostałem gangsterem w Szczecinie S. 4-5

Dużo dramatów, dużo zabawy i dużo

SEKSU

– „*Rywale*” to komediodramat
z naciskiem na dramat.

Ryzykowny, ale bardzo pociągający
– mówi **David Tennant**, szkocki aktor.

MAJA STANISZEWSKA: Sądzę, że wypowiem się w imieniu wszystkich widzów „Rywali”: dobrze cię widzieć w drugim sezonie. Martwiliśmy się.

DAVID TENNANT: Cieszę się, że się martwiliście. Choć, oczywiście, mój bohater Tony Baddingham zasłużył na wszystko, co go spotkało. Ale, jak widać, potrafi się podnieść. Został poważnie ranny, ale go to nie wykończyło. Przeciwnie, raczej sprawiło, że jest jeszcze gorszy.

Czyli nie zrobił postępów?

– Ależ zrobił, tyle że nie w kierunku, w którym by należało. Nie odnalazł zen ani żadnych moralnych wyżyn, jest jeszcze bardziej bezwzględny. I w drugim sezonie robi straszne rzeczy, choć nie ze swojego punktu widzenia. On się po prostu stara wygrać, odnieść sukces i pilnować, by niewłaściwi ludzie nie dostali się na stanowiska dające władzę czy wpływy. Uważa, że wszystko, co robi, jest w pełni uzasadnione. I że on sam jest właściwym człowiekiem do kierowania wszystkim wokół.

Tony postrzega władzę jako cel sam w sobie, co wynika z jego problematycznego stosunku do swojej klasy społecznej, do brytyjskiego systemu klasowego. Jest czło-

wiekiem z awansu i nie daje rady rozbić szklanego sufitu urodzenia, właściwych szkół itd. A to go wyjątkowo drażni.

Jednym z częściej pojawiających się pytań w pierwszym sezonie było to o szkołę, oddzielając natychmiast arystokratów po Eton czy Harrow od tych, którzy chodzili do mniej prestiżowych szkół prywatnych i od pospólstwa ze szkół publicznych. A ty do jakiej szkoły chodziłeś?

– Do Paisley Grammar School, która wbrew nazwie nie była wcale prestiżowym publicznym liceum akademickim, tylko zupełnie zwyczajną szkocką szkołą średnią. Starą i ładną, ale nie taką, w której spotkałabyś przyszłych bohaterów „Rywali”.

To wciąż ma znaczenie w Wielkiej Brytanii?

– Zależy od perspektywy. Dla niektórych to niezwykle ważne, wiąże się to z wieloma założeniami, które ludzie mają w kwestii klasy społecznej czy wartości innych. Ale ci,

FOT. STUART C. WILSON / GETTY IMAGES

z którymi chodziłem do szkoły, nie wywodzą się z takiego środowiska. Nie twierdzę, że w Szkoci tego zupełnie nie ma, ale to na prawdę specyficzna cecha Anglii. Często wiąże się z odziedziczonym majątkiem czy tytułami i z pewnością jest raczej arystokratyczne niż merytokratyczne.

„Rywale” są ucieczką od rzeczywistości, a jednocześnie serial porusza kwestie klasowe, rasowe, seksizmu czy homofobii. Trudno zachować równowagę między lekką formą i trudnymi tematami?

– Te dwie rzeczy się nie wykluczają. Przeciwnie, uważam, że mogą całkiem zgrabnie współgrać. Akcja „Rywali” rozgrywa się w przeszłości – nie setki lat temu, ale z pewnością jest to serial osadzony w konkretnej epoce. Więc tak samo jak u Dickensa czy Trollope’a patrzymy na świat przez pryzmat przeszłości, co pozwala nam komentować rozmaite nierówności: system klasowy czy stosunek do kobiet. Porównujemy się z tym, jak było kiedyś, i to pozwala nam zorientować się, gdzie jesteśmy dziś.

Może brzmi to nieco sucho i sztywno, ale serial, podobnie jak książka Jilly Cooper, jest bardzo gęsty. Dużo w nim dramatów, ale też dużo zabawy i dużo seksu, co czyni go rozrywkowym.

Radość z czytania czy oglądania „Rywali” daje napęd. I jest to zabawa, która zapewnia wytchnienie od rzeczywistości, ale to nie oznacza, że nie może jej również odzwierciedlać. Kiedy coś jest zbyt fantastyczne i eskapistyczne, to nie tworzy z widzem czy czytelnikiem więzi emocjonalnej. Mam nadzieję, że nasza historia wywołuje emocje, choć jednocześnie nie jest nachalna.

Podoba mi się w „Rywalach” różnorodność i złożoność relacji małżeńskich. Każda z par jest inna i każda ma inne wyzwania. Twój na co dzień bezzwzględny bohater potrafi być czuły w stosunku do swojej żony Moniki. Co nie znaczy, że jej nie zdradza. Ale patrzy na nią w szczególnie sposób.

– Nasi scenarzyści nie tylko doskonale znają książkę Jilly, ale są świetnymi znawcami ludzkiej natury. Żaden związek w serialu nie jest jednoznaczny.

Tony’ego i Monicę łączy bardzo głęboka więź, ale jednocześnie on jest dla niej okropny i ciągle ją zdradza. Jednak to nie oznacza, że jej nie kocha. Czasami traktuje ją trochę jak matkę, a ona przyjmuje tę rolę, bywa też dla niego przeszkodą w osiągnięciu celu. W jednym związku mogą współistnieć elementy, które w innym byłyby sprzeczne. Myślę, że relacja Tony’ego i Moniki jest z jednej strony rozpoznawalna i znajoma, a jednocześnie bardzo specyficzna i wyjątkowa.

Wszystkie relacje w serialu takie są. Weźmy historię miłosną między Freddiem i Lizzie, czyli dwójgim ludzi, którzy zdradzają swoich małżonków. To powinno wzbudzić w widzach wstręt, ale ponieważ rozumiemy złożoność sytuacji, w której się znaleźli – wiemy, gdzie przez swoje drugie połowy zostali zawiedzeni, gdzie musieli iść na kompromisy – pragniemy, żeby im się udało.

Dzięki Jilly i scenarzystom jesteśmy zdezorientowani, komu kibicować. Bo kiedy już nam się wydaje, że kogoś skreśliłszy jako paskudnego człowieka, ten robi coś, co budzi naszą sympatię. Myślę, że nawet Tony potrafi to czasem osiągnąć dzięki swojej relacji z Moniką, która jest jedną z jego nielicznych pozytywnych stron.

Zagrałeś wiele czarnych charakterów, a co nowego dał ci Tony?

– Tony przemieszcza się między dramatycznymi, emocjonalnymi scenami, a takimi, które są wręcz kempowe i dość głupie. Raz jest czuła scena z Moniką, kiedy oglądają telewizję i są dla siebie mili. A za chwilę wielki, operetkowy wręcz moment, w którym rozdiera kogoś na strzępy w swoim biurze lub knuje coś, co zniszczy czyjeś życie i karierę. Taka mieszanina jak w życiu, ale jak rzadko na ekranie.

Spędzamy na planie dużo czasu zastanawiając się, czy temperatura jest odpowiednia, czy się nie zatracamy za bardzo, czy nie jest zbyt śmiesznie, czy nie gubimy historii.

Kiedy kręciliśmy pierwszy sezon, nie mieliśmy jeszcze pojęcia, jak to będzie wyglądało po zmontowaniu, z tą wspaniałą ścieżką dźwiękową z lat 80., szybkimi cięciami i soczystymi kolorami. Teraz już wiemy, jaki ton ma nasz serial. Że to komedio-dramat z naciskiem na dramat. Dość ryzykowny, ale bardzo pociągający.

Byłeś zaskoczony, że powstanie drugi sezon?

– Myślę, że taka była ambicja od początku. W końcu finał pierwszego sezonu zawierał wiele cliffhangerów. Ale nie było wiadomo, jak serial zostanie odebrany przez publiczność. Sam nie potrafiłem sobie tego do końca wyobrazić.

Moja żona znalazła książki i kiedy po raz pierwszy przeczytała scenariusz, od razu stwierdziła, że to będzie wielki hit. I teraz czuje się świetnie z tym, że miała rację.

Choć to rosło stopniowo. Pod szkołą naszych dzieci zrobiło się ciekawie, kiedy kilka tygodni po premierze ludzie, którzy dotąd nie zwracali na mnie uwagi podchodzili, żeby powiedzieć, że obejrzelili „Rywali” w weekend. Dało się po prostu zauważyć, że serial zyskuje popularność w sposób organiczny.

Warto zobaczyć

FOT. PRIME VIDEO

DOBRY OMEN

Dramat, sci-fi, komedia, Wielka Brytania, USA, RPA 2019-26

3 sezony i film | Prime Video

Znają się od początku świata i to nie jest metafora. Anioł Crowley, którego gra David Tennant, pomógł stworzyć Wszechświat, ale upadł i jako demon kuśił Ewę w Raju. Azirafal (Michael Sheen), pozostał aniołem, choć niekoniecznie zawsze słucha rozkazów góry.

Crowley jest typem gwiazdora rocka, hedonistą w szybkim samochodzie. Azirafal to z kolei stary kawaler, właściciel księgarni, który jednak niechętnie rozstaje się z książkami, miłośnik świętego spokoju. Tworzą zabawny i intrygujący duet, a absurdalne sytuacje oraz absurdalny, bardzo angielski humor serialu dostarczają widzom sporo satysfakcji.

FOT. DISNEY+

RYWALE

Dramat, Wielka Brytania 2025-

2 sezony | Disney+

To była jedna z najzabawniejszych serialowych niespodzianek 2024 r. Ekranizacja pikantnej powieści Jilly Cooper z lat 80., rozgrywanej się wśród luksusowych wiejskich rezydencji zamieszkałych przez bajecznie bogatych, ustosunkowanych i napalonych pełna jest zwrotów akcji i seksu.

Główni bohaterowie: arystokrata z urodzenia Rupert Campbell-Black (Alex Hassell), arystokrata z awansu Tony, lord Baddingham (David Tennant), i irlandzki dziennikarz Declan O'Hara (Aidan Turner) stanowią bardzo męski, bardzo ambitny i naładowany testosteronem trójkąt, wokół którego kręci się opowieść o rywalizacji o telewizyjną koncesję, ale przede wszystkim o kobiecie, władzę, wpływy i to, czyje jest na wierzchu.

➤ Myślę, że zaskoczył wiele osób, bo byli tacy, którzy wiedzieli, że im się to spodoba, znali twórczość Jilly i czekali z niecierpliwością. Byli tacy, którzy spodziewali się, że im się nie spodoba, bo skreślili ją jako pisarkę, a serial ich zaskoczył. I oczywiście, byli też tacy, którzy nic nie wiedzieli. I dobrze się bawili.

Mówisz, że nie wiedziałeś, jaka będzie reakcja na serial. Nie bałeś się, że publiczność go odrzuci, poczuje się urażona?

– Nie sądzę, bo nie wydaje mi się, żebyśmy gloryfikowali zjawiska, które i ja, i publiczność uznajemy za negatywne. Komentujemy, jak okropne były niektóre poglądy w społeczeństwie i jak daleko od nich odeszliśmy. Jednocześnie zastanawiamy się, czy na pewno zaszliśmy tak daleko, jak nam się wydaje. I to część meta-rozmowy, jaką serial prowadzi z widownią.

Skoro rozmawiamy w domu serialowych O'Harów, wrogów Tony'ego, w którym odbywa się przyjęcie, to czy to znaczy, że Tony zamierza im je zepsuć?

– To twoje pochopne założenie. Przyjechałem z planu w zupełnie innym miejscu, gdzie kręciłem sceny, których nie potrafię nawet opisać. To coś zupełnie innego niż wszystko, co zrobiłem do tej pory.

Wypatruj ich. Myślę, że gdzieś na początku dziewiątego odcinka.

Brzmi zachęcająco, zwłaszcza że grałeś i Doktora Who, i demona w „Dobrym omenie”, więc trudno sobie wyobrazić coś, czego jeszcze nie robiłeś.

– Naprawdę spotykamy się w niezwykłym dla mnie dniu. Chciałbym móc ci o nim opowiedzieć, ale coś...

Jak myślisz, czym zajmowałby się Tony Baddingham w 2026 roku?

– Dobre pytanie. Przypuszczam, że nie byłaby to już telewizja, bo ta bardzo się zmieniła w epoce serwisów społecznościowych. Te z kolei byłyby dla niego za mało namacalne. Może nieruchomości? Mógłby parzyć, jak rosną nowe inwestycje, jak za sprawą jego decyzji zmienia się przestrzeń wokół, a przecież on lubi widzieć swoją władzę, swój wpływ. Mieć wpływ – to jest dla niego kluczowe.

Ale Tony jest jak rekin, wyczuwa krew w wodzie, więc gdyby zwierzył okazję, to by ją złapał i we współczesnych czasach. Jego ojciec był handlarzem bronią. Mogę sobie wyobrazić, że wróciłby do tego. To miałoby sens. W końcu to branża rozwijająca się, prawda?

ROZMAWIAŁA MAJA STANISZEWSKA

DAVID TENNANT

(ur. 1971) – szkocki aktor. Jego prawdziwe nazwisko brzmi McDonald, zmienił je, by nie być mylonym z aktorem Davidem McDonailem. Od dziecka uwielbiał serial „Doktor Who” i postanowił zostać aktorem, by kiedyś wcielić się w Doktora. Jego marzenie spełniło się w 2005 roku. Wystąpił w trzech sezonach kultowego serialu, wrócił w odcinkach specjalnych w 2023 roku. Ma na koncie liczne role w serialach, m.in. „Broadchurch”, „Jessica Jones” czy „Des”, a także w teatrze, w tym w spektaklach Royal Shakespeare Company, której jest członkiem.

Morfeusz” to kolejny owoc fascynacji polskich filmowców gangsterskim światkiem.

Przemoc, narkotyki, rulony banknotów, walki w oktagonie, tancerki przy rurach. To zestaw obrazków, który od lat krąży po polskich filmach i serialach. Zmienia się co najwyżej tło.

Reżyser Maciej Migas korzysta z tych schematów, zabierając nas w świat grubo ciosanych postaci i wątków, które gdzieś już widzieliśmy. Twórcom trudno jednak zarzucić, że ukrywają swoje intencje. Już pierwsze minuty serialu jasno komunikują, czego możemy się spodziewać. Trzech gości bawi się na jachcie z wianuszkami półnagich dziewczyn przy dźwiękach przeróbki „Ev'ry Night” Mandaryny. Po chwili jeden z nich skończy z torbą foliową na głowie.

Warszawa udaje Szczecin

Adwokat Piotr Leyer (Kamil Szeptycki) w grywa głośną sprawę o odszkodowanie przeciwko państwu. Jego kariera nabiera tempa.

Przez lata udało mu się trzymać z dala od mafijnej działalności rodziny. Teraz musi zrobić wyjątek.

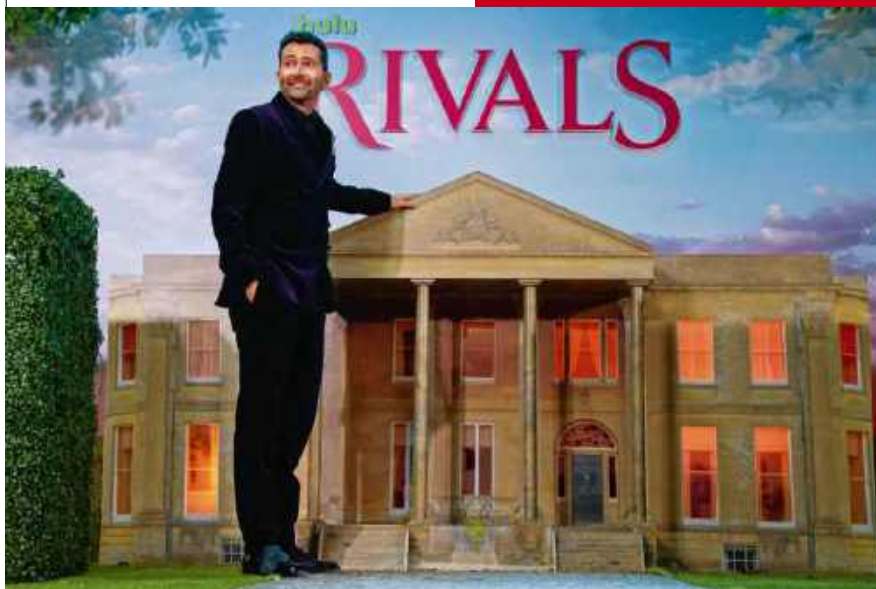
Z więzienia dzwoni bowiem ojciec (Andrzej Grabowski). Brat Piotra został zamordowany, trzeba sprowadzić ciało – co nie będzie wcale takie proste – i zorganizować pogrzeb. Wydaje się, że po wszystkim adwokat wróci do spokojnego życia. Ale nie potrafi.

„Gena nie wydłubiesz, Piotrusiu” – twierdzi szef konkurencyjnego gangu, grany przez Andrzeja Konopkę. Nie wierzy, że młody Leyer nie planuje przejąć rządów po bracie. Przeczucie go zresztą nie myli.

Po co właściwie główny bohater „Morfeusza” pcha się do świata, przed którym tak długo się bronił? Kieruje nim potrzeba udowodnienia ojcu własnej wartości, pokusa pieniędzy, a może jeszcze coś innego? Scenariusz Michała Wawrzeckiego przechodzi nad tą decyzją do porządku dziennego, nie dając przekonującej odpowiedzi.

Nie mam również pojęcia, dlaczego serial, którego akcja rozgrywa się w Szczecinie, został nakręcony w dużej mierze na ulicach Warszawy. Wybór miejsca był podyktowany wymogami fabuły: ze względu na przemyt potrzeba było miasta portowego. Szczecin ma charakterystyczny gniazdzisty układ ulic, monumentalne gmachy z przełomu XIX i XX wieku oraz kilka wyrazistych ikon współczesnej architektury.

W najlepszych serialach miasta stają się pełnoprawnymi bohaterami opowieści. Tymczasem w „Morfeuszu” w zbyt wielu scenach oglądamy Warszawę przebraną za Szczecin. Jeśli mnie oko nie myli, klub

FOT. JEFF SPICER / GETTY IMAGES

FOT. B. MROZOWSKI / SKYSHOWTIME (2)

Jak zostałem gangsterem w Szczecinie

Zarys fabuły „Morfeusza” brzmi jak zapowiedź współczesnej greckiej tragedii. Szkoda, że twórcy nie poszli tym tropem.

Leyerów mieści się na tyłach Nowego Świata. Kiedy jedna z dziewczyn zmuszanych do prostytucji w lokalu ucieka – swoją drogą dramatyczne okoliczności przynoszą chwilami niezamierzenie komiczną sekwencję – oglądamy pościg ulicami: Myśliwicką i Karową.

Oczywiście, jedno miasto „grające” inne to powszechne rozwiązanie. Sztuka polega jednak na tym, żeby widz przestał to zauważać.

Dość szybko złapałem się na tym, że historia głównego bohatera przestała mnie

obchodzić. Nie ma w tym winy Kamila Szeptyckiego – to raczej kwestia scenariusza. Za pstryknięciem palców z uczciwego adwokata Piotr staje się specjalistą od międzynarodowych przekrętów, a w jego działaniach brakuje konsekwencji. Mnie to nie przekonuje.

Andrzej Konopka jak złoto

Gdybym miał więc szukać w tej układance wątku z największym potencjałem, znalazłbym go w postaci policyjnej wtyki w szeregach Leyerów. Być może dlatego, że jako

jeden z nielicznych bohaterów ma coś do stracenia, sprawia wrażenie człowieka rozdartego. Nie wiem, czy fabuła przepisana z jego perspektywy nie dawała większego pola do popisu. Ale i to już przecież nieraz widzieliśmy.

Dlatego największą przyjemność sprawiało mi oglądanie Andrzeja Konopki. To rzecz jasna nic nowego, bo przecież ten aktor potrafi zamienić w perłkę nawet epizod. Tutaj pożyczka okulary od Pershinga i ciągle coś przeżuwa. Właściwie za każdym razem zastajemy Dareczka przy jedzeniu. Nad talerzem zupy, z jabłkiem w dłoni albo gofrem, kiedy próbuje się nie upaść białą śmietaną.

Wcina, gryzie, memla. Albo przynajmniej pije kawę. Pianka zostaje mu na wąsach. Prosty zabieg, który ma nadać postaci charakterystyczny rys? Tyle że Konopka potrafi sprzedać nawet taki banał i zamienić go w złoto.

Z kolei Andrzej Grabowski pojawia się na ekranie w kapeluszu godnym dona Corleone i w paru scenach puszcza do widza oko innymi odniesieniami. Po latach odsiadki jego bohater nie rozumie fenomenu Instagrama i dziwi się potrzebie dokumentowania każdej chwili życia. Pod maską bezwzględного gangstera skrywa się też człowiek próbujący odbudować relację z synem. Znacznie większe szanse na odkupienie win daje mu rola dziadka. Wnuki nie pamiętają jego błędów, nie rozliczają go z lat nieobecności. Mogą zobaczyć w nim kogoś zupełnie innego niż Piotr.

Z taką obsadą można było zdziwiać znacznie więcej. Tymczasem „Morfeusz” zadowala się odtwarzaniem schematów, które dawno przestały robić wrażenie. To wtórna mieszanka kina sensacyjnego i thrillera mająca problemy z wiarygodnością nawet w ramach przyjętej konwencji.

Twórcy nie ustrzegli się niedociągnięć technicznych, co widać choćby w źle zmontowanej scenie pościgu motorówkami. Operator Bartek Cierlica wykorzystuje rzadkie momenty, żeby obraz służył czemuś więcej niż jedynie narracji. Obejrzałem do końca raczej z obowiązku niż z przyjemności.

PIOTR GUSZKOWSKI

MORFEUSZ

serial kryminalny, Polska 2026, wyk. Andrzej Grabowski, Kamil Szeptycki, Mateusz Kmieciak, Sylwia Gola

odc. 5/7, SkyShowtime

szyfropanorama

umoru- sane dziecko	hahas i biega- mina	łódź indiańska	np. uspo- kajający alkohol z tryzu	z woj- skową gro- chowką	nagła kompro- mitacja	jon z minu- sem	niezdara	miasto nad Solawą	organi- zacja FAO	... Lee Jones, aktor	zagranie roll	śpiewał „Nie plaż, kiedy odjadę”
▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
zagrała w „Kono- plecie”	opatr- wanie sym- bolami		uczęstnik rozbio- rów Polski	7	11	15	10	5	jeździć w masce pieścien laguny	Golda, była premier Izraela	Wojciech z radia wyrob z drewna	
▼			▼	1	6	5	15	10		▼		
zabawne zdarzenie	Jacek, kierowca rajdowy	godność biskupa	3	5	16	8	7	17	15	12	7	9
▼		owoc o dużej pestyce	Intien- niczka Bratnego	2	7	13	15	10	15	7	9	
skrzynka na kosz- towności		8	15	12	18	19	15	15	14	3	▼	60-pro- centowy trunek
... i zachody słońca	boczna część czoła	do bujania się	waluta Iraku lub Libii	z łopo- tem na szafocie	8	15	12	▼	Niejałek z wier- szka	biatyka		
▼				niższe od koni	14	15	4	▼	...	Kulesza		
wojskowy kolor			dział fizyki	▼	17	12	4					
nauczy- ciel francu- skiego			dawny podatek gruntowy	▼	12	15	▼		drewnia- ny kłoc			
▼				▼	15	10	7					
ryba do sushi	wyspa z Ajaccio											

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	

Rozwiązanie krzyżówki

6	7	8	12	7	2
6	7	14	5	12	14
					3

Rozrywka w „Wyborczej”

Codzienna porcja łamigłówek
od poniedziałku do soboty na ostatniej
stronie „Gazety Wyborczej”

JAK ROZWIĄZAĆ SZYFROPANORAMĘ?

Część „panoramiczną” należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną. Przy okazji część liter z wpisywanymi hasel wypelni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfropanoramy. W niej każdej liczbie odpowiada inna litera. „Rozkodowane” litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-19). Aby odczytać hasło trzeba przepisać je do właściwych kratk w polu „rozwiązanie krzyżówki”.

Rozwiązania z wydania
19 czerwca:
POLSKA NATURA

Jeszcze więcej rozrywki w aplikacji i na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

APLIKACJA WYBORCZEJ

PIĄTEK 26.06

FORMUŁA 1

- GRAND PRIX AUSTRII
- 1. sesja treningowa
- 13:25 | ELEVEN SPORTS 1
- 2. sesja treningowa
- 16:55 | ELEVEN SPORTS 1

LEKKOATLETYKA

- MEMORIAŁ BORISA HANŻEKOVICIA
- World Athletics
- Continental Tour Gold
- 18:00 | POLSAT SPORT 2

PIŁKA NOŻNA

- MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
- 3. kolejka grupy I: Norwegia – Francja
- 20:50 | TVP 1
- 3. kolejka grupy I: Senegal – Irak
- 20:50 | TVP SPORT
- 3. kolejka grupy H: Republika Zielonego Przylądka – Arabia Saudyjska
- 01:50 | TVP SPORT
- 3. kolejka grupy H: Urugwaj – Hiszpania
- 01:50 | TVP 1
- 3. kolejka grupy G: Egipt – Iran
- 04:50 | TVP SPORT
- 3. kolejka grupy G: Nowa Zelandia – Belgia
- 04:50 | TVP 2

SIATKÓWKA

- LIGA NARODÓW MĘŻCZYZN FIVB
- Chiny – Argentyna
- 16:15 | POLSAT SPORT 3
- Iran – Japonia
- 16:45 | POLSAT SPORT 1,
- POLSAT SPORT EXTRA 2
- Brazylia – Włochy
- 19:45 | POLSAT SPORT 1,
- POLSAT SPORT EXTRA 2
- Belgia – Niemcy
- 20:15 | POLSAT SPORT 3
- Serbia – Kuba
- 20:15 | POLSAT SPORT 2

TENIS

- WIMBLEDON
- Kwalifikacje
- 12:00 | POLSAT SPORT 1
- 14:00 | POLSAT SPORT 1
- WTA 500 – BAD HOMBURG OPEN POWERED BY SOLARWATT
- Półfinał
- 13:00 | CANAL+ SPORT2 HD
- 15:00 | CANAL+ SPORT2 HD

SOBOTA 27.06

FORMUŁA 1

- GRAND PRIX AUSTRII
- 3. sesja treningowa
- 12:25 | ELEVEN SPORTS 1
- Kwalifikacje
- 15:55 | ELEVEN SPORTS 1

KOLARSTWO GÓRSKIE

- MISTRZOSTWA EUROPY BMX W SARRIANS
- Wyścig
- 17:20 | EUROSPORT 1

KOLARSTWO SZOSOWE

- MISTRZOSTWA FRANCJI W LA TOUR-DU-PIN
- Wyścig kobiet
- 14:00 | EUROSPORT 1

MMA

- UFC FIGHT NIGHT
- Gala 280 w Baku
- walka w wadze lekkiej: Rafael Fiziev – Manuel Torres
- 18:00 | POLSAT SPORT FIGHT

PIŁKA NOŻNA

- MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
- 3. kolejka grupy L: Chorwacja – Ghana
- 22:50 | TVP 1
- 3. kolejka grupy L: Panama – Anglia
- 22:50 | TVP SPORT
- 3. kolejka grupy K: Demokratyczna Republika Konga – Uzbekistan
- 01:20 | TVP SPORT
- 3. kolejka grupy K: Kolumbia – Portugalia
- 01:20 | TVP 1
- 3. kolejka grupy J: Algieria – Austria
- 03:50 | TVP SPORT
- 3. kolejka grupy J: Jordania – Argentyna
- 03:50 | TVP 2

SIATKÓWKA

- LIGA NARODÓW MĘŻCZYZN FIVB
- Polska – Niemcy
- 16:45 | POLSAT SPORT 1
- USA – Japonia
- 16:45 | POLSAT SPORT 2
- Francja – Serbia
- 20:15 | POLSAT SPORT 3
- Słowenia – Brazylia
- 20:15 | POLSAT SPORT 2
- Turcja – Argentyna
- 20:15 | POLSAT SPORT 1

TENIS

- WIMBLEDON
- Kwalifikacje
- 12:00 | POLSAT SPORT 1
- 14:00 | POLSAT SPORT 1

- WTA 500 – BAD HOMBURG OPEN POWERED BY SOLARWATT
- Finał
- 13:30 | CANAL+ SPORT2 HD

NIEDZIELA 28.06

BOKS

- ZUFFA BOXING
- Gala w Las Vegas – walka wieczoru w wadze lekkiej: Edwin de los Santos – Jose Valenzuela
- 03:00 | TVP SPORT

Iga Świątek, zwyciężczyni Wimbledonu z 2025 roku
• FOT. SIMON BRUTY/ANYCHANCE/GETTY IMAGES

FORMUŁA 1

- GRAND PRIX AUSTRII
- Parada kierowców
- 12:55 | ELEVEN SPORTS 1
- Wyścig
- 14:55 | ELEVEN SPORTS 1

FUTBOL AMERYKAŃSKI

- LIGA EUROPEJSKA FUTBOLU AMERYKAŃSKIEGO
- Firenze Red Lions
- Wrocław Panthers
- 14:55 | POLSAT SPORT FIGHT

KOLARSTWO SZOSOWE

- MISTRZOSTWA FRANCJI W LA TOUR-DU-PIN
- Wyścig mężczyzn
- 15:15 | EUROSPORT 1

- MISTRZOSTWA HISZPANII W SABIÑÁNIGO
- Wyścig mężczyzn
- 13:30 | EUROSPORT 1

LEKKOATLETYKA

- DIAMENTOWA LIGA – MEETING DE PARIS
- 18:00 | POLSAT SPORT 2

- MEMORIAŁ CZESŁAWA CYBULSKIEGO W POZNANIU
- 15:00 | TVP SPORT

MOTOCROSS

- MISTRZOSTWA ŚWIATA W AGUEDZIE
- 1. wyścig MX2
- 14:00 | EUROSPORT 2
- 1. wyścig MXGP
- 15:00 | EUROSPORT 2
- 2. wyścig MX2
- 17:00 | EUROSPORT 2
- 2. wyścig MXGP
- 18:00 | EUROSPORT 2

PIŁKA NOŻNA

- MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
- 1/16 finału – 1. mecz
- 20:50 | TVP 1, TVP SPORT

SIATKÓWKA

- LIGA NARODÓW MĘŻCZYZN FIVB
- Bułgaria – Ukraina

12:45 | POLSAT SPORT 3

- Chiny – Niemcy
- 12:45 | POLSAT SPORT 1
- Iran – Kuba
- 13:15 | POLSAT SPORT 2
- Francja – Japonia
- 16:15 | POLSAT SPORT 1
- Kanada – Brazylia
- 16:15 | POLSAT SPORT 3
- Polska – Argentyna
- 19:45 | POLSAT SPORT 1
- Serbia – USA
- 20:15 | POLSAT SPORT 2
- Słowenia – Włochy
- 20:15 | POLSAT SPORT 3

PONIEDZIAŁEK 29.06

PIŁKA NOŻNA

- MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
- 1/16 finału – 2. mecz
- 18:50 | TVP 2, TVP SPORT
- 1/16 finału – 3. mecz
- 22:20 | TVP 1, TVP SPORT
- 1/16 finału – 4. mecz
- 02:50 | TVP 1, TVP SPORT

TENIS

- WIMBLEDON
- 12:00 | POLSAT SPORT 3
- 14:00 | POLSAT SPORT 2,
- POLSAT SPORT 3
- 14:30 | POLSAT SPORT 1
- 16:00 | POLSAT SPORT 2,
- POLSAT SPORT 3
- 16:30 | POLSAT SPORT 1
- 18:00 | POLSAT SPORT 2,
- POLSAT SPORT 3
- 18:30 | POLSAT SPORT 1

WTOREK 30.06

PIŁKA NOŻNA

- MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
- 1/16 finału – 5. mecz
- 18:50 | TVP 2
- 1/16 finału – 6. mecz
- 22:50 | TVP 1, TVP SPORT
- 1/16 finału – 7. mecz
- 02:50 | TVP 1, TVP SPORT

TENIS

- WIMBLEDON
- 12:00 | POLSAT SPORT 3
- 13:00 | POLSAT SPORT 1
- 14:00 | POLSAT SPORT 2,
- POLSAT SPORT 3
- 14:30 | POLSAT SPORT 1
- 16:00 | POLSAT SPORT 2,
- POLSAT SPORT 3
- 16:30 | POLSAT SPORT 1
- 18:00 | POLSAT SPORT 2,
- POLSAT SPORT 3
- 18:30 | POLSAT SPORT 1

ŚRODA 1.07

PIŁKA NOŻNA

- MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
- 1/16 finału – 8. mecz
- 17:50 | TVP 2, TVP SPORT
- 1/16 finału – 9. mecz
- 21:50 | TVP 1, TVP SPORT
- 1/16 finału – 10. mecz
- 01:50 | TVP 2, TVP SPORT

TENIS

- WIMBLEDON
- 12:00 | POLSAT SPORT 3
- 13:00 | POLSAT SPORT 1
- 14:00 | POLSAT SPORT 2,
- POLSAT SPORT 3
- 14:30 | POLSAT SPORT 1
- 16:00 | POLSAT SPORT 2,
- POLSAT SPORT 3
- 16:30 | POLSAT SPORT 1
- 18:00 | POLSAT SPORT 2,
- POLSAT SPORT 3
- 18:30 | POLSAT SPORT 1

CZWARTEK 2.07

PIŁKA NOŻNA

- MISTRZOSTWA ŚWIATA W KANADZIE, MEKSYKU I USA
- 1/16 finału – 11. mecz
- 20:50 | TVP 1, TVP SPORT
- 1/16 finału – 12. mecz
- 00:50 | TVP 1, TVP SPORT

TENIS

- WIMBLEDON
- 12:00 | POLSAT SPORT 3
- 13:00 | POLSAT SPORT 1
- 14:00 | POLSAT SPORT 2,
- POLSAT SPORT 3
- 14:30 | POLSAT SPORT 1
- 16:00 | POLSAT SPORT 2,
- POLSAT SPORT 3
- 16:30 | POLSAT SPORT 1
- 18:00 | POLSAT SPORT 2,
- POLSAT SPORT 3
- 18:30 | POLSAT SPORT 1

Od A do Z

DZIEŃ BASTYLII ★★★

film sens., USA/Francja/Luksemburg 2016, reż. James Watkins, wyk. Idris Elba, Richard Madden, Charlotte Le Bon

22:20 | tvn 7

Paryski złodziej, któremu wybuchła skradziona torba z bombą, zostaje oskarżony o atak terrorystyczny, lecz agent CIA domyśla się intrygi kryjącej się za zamachem i namawia złodzieja do współpracy.

EPIDEMIA STRACHU ★★★

film sens., USA 2011, reż. Steven Soderbergh, wyk. Matt Damon, Kate Winslet, Marion Cotillard

22:50 | tvn

Steven Soderbergh w dobrej tradycji kina katastroficznego: międzynarodowy zespół lekarzy szuka antidotum na rozprzestrzeniającego się w zawrotnym tempie śmiertelnego wirusa.

INTERKOSMOS ★★★

film s.f., USA 1987, reż. Joe Dante, wyk. Dennis Quaid, Martin Short, Meg Ryan

21:40 | warner tv

Uczestnik eksperymentu naukowego zminiaturyzowany do rozmiaru komórki nieoczekiwanie dostaje się do organizmu przypadkowego hipochondryka: zrzęzny pastisz klasyki s.f. wzmocniony wątkiem sensacyjnym.

JEZIORO SŁONE ★★★

dramat obycz., Polska/Szwecja 2022, reż. Katarzyna Roslaniec, wyk. Katarzyna Butowtt, Krzysztof Stelmach, Dorota Kolak

21:50 | kino polska

Zaskakująca aktorską perfekcją Katarzyna Butowtt jako kobieta 60-latnia, która decyduje się na romans, mający być ucieczką od rutyny małżeństwa z 40-letnim stażem, a w istocie pozwala odnaleźć siebie.

KINGSAJZ ★★★

komedie, Polska 1988, reż. Juliusz Machulski, wyk. Jacek Chmielnik, Jerzy Stuh, Katarzyna Figura

20:00 | stopklatka

Juliusz Machulski o państwie totalitarnym w tonie utopii negatywnej. Szkoda, że nie jest to „Seksmisja II”. Mimo to – ma swoich zwolenników.

Między słowami

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

DRAMAT OBYCZAJOWY

USA/JAPONIA 2003, REŻ. SOFIA COPPOLA, WYK. SCARLETT JOHANSSON, BILL MURRAY, GIOVANNI RIBISI

KORCZAK ★★★

film biograficzny, Polska/Niemcy/Wlk. Brytania 1990, reż.

Andrzej Wajda, wyk. Wojciech Pszoniak, Ewa Dalkowska, Teresa Budzisz-Krzyżanowska

23:45 | tvp kultura

Andrzej Wajda o Januszu Korczaku, prowadzącym sierociniec w warszawskim getcie – w holdzie ofiarom Holocaustu. Plus wybitna kreacja Wojciecha Pszoniaka w roli tytułowej.

LIGHTHOUSE ★★★★★

horror, USA/Kanada 2019, reż. Robert Eggers, wyk.

Robert Pattinson, Willem Dafoe, Valeria Karaman

21:35 | hbo

Na granicy stylowego (zdjęcia!) horroru: Robert Pattinson i Willem Dafoe jako dwaj latarnicy z Nowej Anglii pod koniec XIX wieku, skazani na siebie na maleńkiej wysepce wśród wzburzonego morza.

MIŁOSNY BESTSELLER ★★

komedie romantyczna, Wlk. Brytania/Meksyk/USA 2022, reż. Analeine Cal y Mayor, wyk. Sam Claflin, Verónica Echegui, Fernando Becerril

20:00 | tvn 7

Nieudana powieść angielskiego pisarza odnosi nieoczekiwany sukces w Meksyku. Autor udaje się tam na trasę promocyjną i odkrywa, że to zasługa tłumaczki, która na kanwie jego książki napisała własną.

OSTATNI**WIKING ★★★**

komedie kryminalna, Dania/Szwecja 2025, reż. Anders Thomas Jensen, wyk. Mads Mikkelsen, Nikolaj Lie Kaas, Sofie Gråbøl

23:20 | hbo

Włamywacz po wyroku pędzi po lup, który ukrył brat. Ale brat cierpi na zaburzenia osobowości i teraz jest Johnem Lennonem. Tymczasem zjawia się dawny wspólnik, który swoją część lupy już roztrwonil.

OSTATNIA BATALIA**ELLEN COLE ★★★**

film przyg., USA 2023, reż. Clif Prowse, Derek Lee, wyk. Lin Shaye, Liz Caribel Sierra, Craig Tate

23:40 | cinemax

Gdy deweloper odkrywa, że na drodze do realizacji jego projektu stoi staruszka, która nie chce odsprzedać ziemi, każe ją przepędzić. Ale pani, niegdyś płatna zabójczyni, przepędzić się nie da.

POCALUNEK**MORDERCY ★★**

dramat krym., USA 1955, reż. Stanley Kubrick, wyk. Frank Silvera, Jamie Smith, Irene Kane

19:50 | tvp kultura

Stanley Kubrick próbuje sił w filmie noir: bokser staje w obronie napastowanej kobiety, czym zyskuje sobie śmiertelnego wroga. Dla koneserów.

STRZELEC ★★★

thriller, USA 2007, reż. Antoine Fuqua, wyk. Mark Wahlberg, Danny Glover, Michael Peña

20:00 | tvn

Mark Wahlberg jako snajper wrobiony w polityczne zabójstwo, który postanawia oczyścić się z zarzutów, odnajdując właściwego mordercę oraz ludzi, na których zlecenie działał. Rutyna.

WROGOWIE**PUBLICZNI ★★★**

dramat krym., USA/Japonia 2009, reż. Michael Mann, wyk. Christian Bale, Johnny Depp, Marion Cotillard

22:00 | canal+ premium

Mit Johna Dillingera, gangstera zastrzelonego po wyjściu z kina, w ujęciu Michaela Manna: jako aktorski pojedynek Johna Deppa i Christiana Bale'a w nawiązaniu do klasyki kina gangsterskiego.

ZABAWA,**ZABAWA ★★★**

dramat obycz., Polska 2018, reż. Kinga Dębska, wyk. Agata Kulesza, Maria Dębska, Dorota Kolak

20:00 | kino polska

Kinga Dębska o alkoholizmie kobiet: trzy panie w różnym wieku przekraczają granice samokontroli, co niesie za sobą gorzkie konsekwencje. Świetnie zagrane przez aktorskie tuzy: ku przestrodze.

20:00 | cinemax

★★★★★

Samotność w Tokio: starzejący się aktor, kręcący reklamówkę za wielkie pieniądze, i młodziutka żona wiecznie zajętego fotografa spędzają wspólnie czas, ale szanują związki, w których pozostają.

MYZ

TVPI **D3**

07:30 Welon, fura i brawura
08:00 Serwis Info, pogoda
08:15 Czerdziostolek
09:20 Ranczo VI (1/13)
10:15 Komisarz Alex VI (9)
11:05 Ojciec Mateusz XIV (10)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes
12:40 Magazyn rolniczy (781)
12:55 Ukryte cuda europejskiej przyrody (3/4)
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info, pogoda
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5944)
18:05 Reporterzy (556)
18:25 Akacja 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia
20:25 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)

20:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA: Grupa I: Norwegia - Francja (na żywo)
23:30 Pułapka - film sens. ****** Polska 1997, reż. Adek Drabiński, wyk. Marek Kondrat (130 min)
01:40 Dzień Mistrzostw Świata (na żywo)
01:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA: Grupa H: Urugwaj - Hiszpania (na żywo)

MEZZO

11:50 Mozart: IX koncert fortepianowy - Mitsuko Uchida
12:25 Mozart: XLI symfonia - English Chamber Orchestra, Jeffrey Tate - muzyka klas.
13:00 Intermezzo
13:30 Przedstawienie o duszy i ciele - muzyka klasyczna
15:05 Haendel: Triumf czasu i rozczarowania - Giovanni Antonini - muzyka klasyczna
17:45 Hans van Manen - Moving to Music
18:40 Intermezzo
19:00 Emile Parisien Quintet i Theo Croker - koncert
20:30 Bryce Dessner: Love, Icebox - Fondation Louis Vuitton - muzyka klasyczna
22:00 Christa Ludwig - Hofd w Wiedniu - muzyka klasyczna
23:30 Hector Berlioz: Potępienie Fausta - opera F 25

TVP2 **D3**

05:30 M jak miłość
06:25 Anna Dymna - spotkanie my się (435) - dyskusja
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie - pobudka (7596) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7596) - mag. Polska 2026
11:30 Operacja zdrowie (72)
12:00 Rodzinka.pl (24/26)
12:35 Koło fortuny (1871)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (998)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa - pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (1872)
16:35 Familiada (3051)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (999)
18:50 Jeden z dziesięciu (12)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 Rodzinka.pl XVII (9) - serial kom. Polska 2025, wyk. Małgorzata Kożuchowska
20:40 Lato z Radiem i Telewizją Polską - koncert Polska 2026
22:45 To jest grane (94) - program muzyczny
23:25 Summer Night - koncert Schönbrunn 2026 - koncert
01:15 Ania - film dokumentalny Polska 2022
02:55 Akacja 38 - serial obycz. Hiszpania 2026

PULS 2

10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały - wielki rycerz (43,30/52) - serial anim.
12:00 Psi patrol VIII (2/26)
12:35 Marta mówi! (7)
13:00 Smerfy - serial anim.
13:35 Gumisie IV (3/10)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous (16,23/26)
16:00 Finaas i Ferb II (1,2/39)
17:00 Smerfy - serial anim.
17:35 Gumisie IV (2/10)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (3,4/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (18) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IX
23:00 Solomon Kane: Pogromca zła - film fantasy Wlk. Bryt./Czechy/Francja 09
01:05 Pętla - film sens. Polska 2020, reż. Patryk Vega

POLSAT **D3**

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (2995)
11:30 Gliniarze XV (32,33/60) - serial fabularno-dok. Polska 2023, wyk. Arkadiusz Krygier
13:41 Dlaczego ja? 32 (27,28) - serial fab.-dok. Polska 2025
15:50 Wydarzenia
16:25 Interwencja (5926) - mag. reporterów Polska 2026, program prowadzi Michał Bełto, Michał Stela
16:40 Gliniarze XVIII (27,28) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (626)
19:30 Sport - Polska 2026

19:55 Piraci z Karaibów: Na nieznanym wodach (Pirates of the Caribbean: On Stranger Tides) - film przyg. USA 2011, reż. Rob Marshall (180 min)
22:55 Van Helsing - horror ****** USA/Czechy/Rumunia 2004, reż. Stephen Sommers (170 min)
01:45 Pierwszy śnieg (The Snowman) - dramat krym. Wlk. Brytania/USA/Szwecja/Japonia/Chiny 2017 (155 min)

TV4

07:55 Bogaty dom - biedny dom XIV (10) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci IX (61,62/65) - serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (35,36) - serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (60,1) - serial fab.-dok. Polska 2026
13:55 Trudne sprawy XIX (10,11,12/40) - serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (19) - serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (484) - serial obycz.
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (20) - serial obycz.
20:00 Gwiazdy kabaretu (173,181) - kabaret i satyra
22:05 Stan obłączenia - thriller USA 99, reż. Edward Zwick, wyk. Denzel Washington
00:30 STOP Drogówka (325)
01:35 Love Island IV

TVN **D3**

05:10 Recepta na stary dom IV - serial dok. USA 2021
05:40 Uwaga! (8024) - mag.
05:55 Ukryta prawda (9/17)
06:50 Kuchenne rewolucje: Warszawa - Bistro Rozmaryn 29 (11) - reality show Polska 24
07:45 Dzień Dobry TVN (5758)
11:25 Kuchenne rewolucje: Bistro „Smacznego”, Banino XXI (4) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Zielona Góra - Kuchnia na Górze 29 (8) - reality show
13:40 Ukryta prawda (42,43,27/48) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny (29/50) - serial obycz. Polska 2025, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi IV (23/48) - serial fab.-dok. Polska 2025
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:50 Uwaga! (8025) - mag.

20:00 Strzelec (Shooter) ****** - thriller USA 2007, reż. Antoine Fuqua, wyk. Mark Wahlberg, Danny Glover, Michael Peña, Kate Mara (170 min)
22:50 Epidemia strachu (Contagion) - film sens. USA 11, reż. Steven Soderbergh, wyk. Matt Damon (125 min)
00:55 Posejdon (Poseidon) ****** - film katas. USA 2006, reż. Wolfgang Petersen, wyk. Josh Lucas, Kurt Russell (130 min)

METRO **D3**

07:35 Tajemnice miłości
08:30 Szpital (31,32/72)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (1/63)
13:30 Brzydula (15,16)
14:35 Kiedy ktoś kocha bardziej (7) - serial obycz.
15:45 The Floor (9,10)
17:00 Fani czterech kółek XVII (8/20) - serial dok.
18:00 Prawo Agaty VI (9)
19:00 Kartoteka (7/12) - serial fab.-dok. Polska 2011
20:00 Gang Story - thriller Francja/Belgia 2011, reż. Olivier Marchal
22:05 Oszukać przeznaczenie III - horror USA/Niemcy 2006
00:00 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (7/12)
01:05 Formuła E: ePrix Sanya - podsumowanie

TV PULS **D3**

06:00 Policjanci z Miami II (19,20/22) - serial krym. USA 1986, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra - oddział specjalny XXI (8,9/12)
10:00 Maria z przedmieścia - telenowela Meksyk 1995
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III (38) - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Kurierzy (23)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw X (39,40) - serial obycz.
17:00 Kurierzy (24) - serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (10,11) - serial obyczajowy Polska 2025

20:00 Czarny pies (Black Dog) ****** - film sensacyjny USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Japonia 1998 (115 min)
21:55 Urowadzona (Taken) ******* - thriller USA 2008, reż. Pierre Morel, wyk. Liam Neeson, Maggie Grace (115 min)
23:50 Poza zasięgiem (Out of Reach) ***** - film sens. USA/Polska 2004, reż. Po-Chih Leong (95 min)
01:25 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (6)

TVN7 **D3**

05:20 Ten moment (25/40) - serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (43,44,45/63) - serial fab.-dok. Polska 2019
08:45 Ukryta prawda (47,22,23/71) - serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2013
14:00 Detektywi III (16/60) - serial fab.-dok. Polska 2024
15:00 Szpital (19/72) - serial fabularno-dok. Polska 2018
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (8/60) - telenowela dok.
19:00 Ukryta prawda (56/60) - serial fab.-dok. Polska 2023, wyk. Agnieszka Czeakańska
20:00 Miłosny bestseller (Book of Love) ****** - ko-media romantyczna Wlk. Brytania/Meksyk/USA 2022 (140 min)
22:20 Dzień Bastylii (Bastille Day) ******* - film sensacyjny USA/Francja/Luksemburg 2016, reż. James Watkins (120 min)
00:20 Władza absolutna (Absolute Power) ****** - thriller USA 1997, reż. Clint Eastwood, wyk. Scott Glenn (155 min)

STOPKLATKA D31

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (71)
09:00 Robert Makłowicz (146, 120) – magazyn
10:55 Górski lekarz XVIII (13) – serial obyczajowy
13:00 Katastrofy w przestworzach IX (1,1,8/8)
16:00 MacGyver III (18,19/20) – serial sensacyjny
18:00 Wojny magazynowe: Kanada II (11,12/12) – serial dok. Kanada 2016
19:10 Aukcja w ciemno (20,21) – serial dok.
20:00 Kingsajz – komedia *** Polska 1988, reż. Juliusz Machulski, wyk. Jacek Chmielnik, Jerzy Stuhr, Katarzyna Figura, Jan Machulski, Grzegorz Heromiński (145 min)
22:25 Szczęki (Jaws) – thriller ***** USA 1975, reż. Steven Spielberg, wyk. Roy Scheider, Robert Shaw, Richard Dreyfuss, Lorraine Gary, Murray Hamilton (150 min)
00:55 Joanna – dramat *** wojenny Polska 2010, reż. Feliks Falk, wyk. Urszula Grabowska, Sara Knothe, Stanisława Celińska (160 min)

KINO POLSKA

07:45 Wskrzeszenie – film krótkom. Polska 2022
08:05 Diabeł – film krótkom. – trażowy Polska 2022
08:35 Chłopi: Boryna (1) – film obyczajowy Polska 1973
10:35 Chłopi: Jagna (2) – film obyczajowy Polska 1973
12:30 Czarne stopy – film przygodowy Polska 1987
14:45 Mała wielka miłość – komedia romant. Polska/USA 2008, reż. Łukasz Karwowski, wyk. Agnieszka Grochowska
17:10 Pogranicze w ogniu (23,24) – serial sens. Polska 1991, wyk. Janusz Bukowski
20:00 Zabawa, zabawa – dramat obycz. Polska 2018, reż. Kinga Dębska, wyk. Agata Kulesza, Maria Dębska, Dorota Kolak, Marcin Dorociński
21:50 Jezioro Słone – dramat obycz. Polska/Szwecja 2022, reż. Katarzyna Rostaniec, wyk. Katarzyna Butowtt
23:55 Ciało – komedia Polska 2003, reż. Andrzej Saramonowicz, Tomasz Konecki, wyk. Rafał Królikowski, Edyta Olszówka
02:05 Jak pies z kotem – komediodramat Polska 2018, reż. Janusz Kondratiuk, wyk. Robert Więckiewicz, Olgierd Łukasiewicz, Bożena Stachura

ALE KINO+

09:15 Wolna krowa – film krótkom. PL 23 (45 min)
10:00 Van der Valk III (2/3)
11:55 Vera IV (2/4)
13:50 Terapia dla par (Bajo) *** terapia – komediodramat Hiszpania 2023, reż. Gerardo Herrero, wyk. Malena Alterio, Alexandra Jiménez, Fele Martínez (120 min)
15:50 Włamanie na śniadanie (Bandits) – komedia kryminalna USA 2001, reż. Barry Levinson, wyk. Bruce Willis, Billy Bob Thornton (145 min)
18:15 Vera IV (3/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2014
20:10 Largo Winch 3: Cena pieniędzy (Largo Winch: Le prix de l'argent) – film sens. Francja/Belgia 2024, reż. Olivier Masset-Dépassé, wyk. Tomer Sisley, James Franco (130 min)
22:20 Oddział dla zuchwanych (3,4/6) – miniserial
00:50 Zabić, jak to łatwo powiedzieć (Killing Them Softly) – thriller USA 2012, reż. Andrew Dominik, wyk. Brad Pitt, Scoot McNairy (110 min)

POLSAT FILM

08:25 Przyjaciółki XXVI (5,6)
10:25 Świat według Kiepskich
13:35 Jurasic World: Dominion – thriller USA 2022
16:40 Niewidzialny – film sensacyjny USA 2005
19:15 Hancock – film sens. USA 08, reż. Peter Berg, wyk. Will Smith, Charlize Theron
21:00 Kapitan Phillips – dramat obycz. USA 2013, reż. Paul Greengrass, wyk. Tom Hanks
23:45 Maksimum ryzyka – film akcji USA 1996, reż. Ringo Lam, wyk. Jean-Claude Van Damme
01:55 Ślad (3/4/8)

KINO TV

08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher II (10,11/13)
11:00 Panna Scarlet i komisarz (1,2/6) – serial krym.
13:10 Poirot IX (4/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher II (12,13/13)
17:50 Panna Scarlet i komisarz (3,4/6) – serial kryminalny
20:00 Zabójca – film sens. USA/Kanada 2007
22:10 Bodyguard zawodowiec – film akcji USA/Holandia/Bulgaria/Hongkong/Kanada/Wlk. Brytania/Francja 2017
00:40 G.I. Jane – film sens. USA/Wlk. Brytania 1997

TVP KULTURA D31

09:00 Wakacje z duchami (7/7) – serial przyg.
09:40 Siedem życzeń (1/7)
10:40 Siedmiu wspaniałych ***** (The Magnificent Seven) – western USA 1960 (140 min)
13:00 Still alive – film o Krzysztofie Kieślowskim – film dok.
14:50 Z archiwum i pamięci (41) – portret muzyczny
16:00 Słodkie oczy – komedia *** Polska 1979, reż. Juliusz Janicki (70 min)
17:10 Siedem życzeń (2/7)
18:10 Video Killed the Radio Star – serial dok.
18:45 Pan wzywał, Milordzie? III (7/13)
19:50 Pocałunek mordercy (Killer's Kiss) – dramat krym. USA 1955, reż. Stanley Kubrick (85 min)
21:15 Wschód Kultury – Europejski Stadion Kultury 2026 – koncert
22:35 Powrót Sherlocka Holmesa (4/13)
23:35 Wstęp do filmu (5/97)
23:45 Korczak – film biograf. *** Polska/Niemcy/Wlk. Brytania 1990 (125 min)
01:50 Restart – film krótkom. Polska 2019 (35 min)

WARNER TV

08:15 J.A.G. X (22/22)
09:10 Bajer z Bel-Air IV
10:05 Prawo Agaty II (5)
11:05 Pełna chata VII
12:10 Teraz albo nigdy! (1,2/13)
14:20 Bajer z Bel-Air IV
16:15 Pełna chata VII (15,16,17,18/24) – serial kom.
18:20 Taxi III – komedia sensacyjna Francja 2003
20:00 Taxi IV – komedia sensacyjna Francja 2007
21:40 Interkosmos – film s.f. USA 1987, reż. Joe Dante
00:05 Kryminalni: Misja śląska – film kryminalny Polska 2006

PARAMOUNT

10:20 Pingwiny z Madaga skaru III (4/15) – serial anim.
10:50 Star Trek V: Ostateczna granica – film s.f. USA 1989
13:00 Czarodziejki II (17,18/22)
15:00 Pingwiny z Madagaskaru III (5/15)
17:50 Daredevil – film sens. USA/Szwajcaria 2003
17:50 Wolny dzień pana Ferrisa Buellera – kom. USA 86
20:00 Gliniarz z Beverly Hills II – komedia sensacyjna USA 87
22:10 Adrenalina II. Pod napięciem – film sens. USA 2009
23:55 Uśmiechnij się – thriller USA 2022, reż. Parker Finn

HBO

08:00 Światelko w tunelu *** – komediodramat USA 2024 (115 min)
09:55 Noc w zoo – film *** anim. Kanada/Francja/Belgia 2024 (90 min)
11:25 Na planie (26) – mag.
11:55 Miami Vice – film sens. *** USA/Niemcy/Paragwaj/Urugwaj 2006, reż. Michael Mann (130 min)
14:05 Nowy początek ***** – film s.f. USA/Kanada 2016, reż. Denis Villeneuve (115 min)
16:00 Przepiękne – komedia *** Polska 25, reż. Katarzyna Przewięźniewicz (120 min)
18:00 Agentka – komedia *** kryminalna USA 2015, reż. Paul Feig (120 min)
20:00 Złoto – thriller Australia/Wlk. Brytania 2022, reż. Anthony Hayes, Max Winkler (95 min)
21:35 Lighthouse – horror ***** USA/Kanada 2019, reż. Robert Eggers (105 min)
23:20 Ostatni wiking – komedia *** dia kryminalna Dania/Szwecja 2025 (115 min)
01:15 Czarne bractwo. ***** BlackKlansman – film biograficzny USA/Chiny 2018 (135 min)

CINEMAX

11:35 Czarny pies – thriller Chiny 2024, reż. Hu Guan
13:25 Sześć stóp pod ziemią – dramat obycz. Francja 2023
15:05 Dosięgnąć kosmosu – film biograficzny USA 1999
16:50 Nowa przygoda po wosku – film przyg. Włochy 2025
18:30 Fremont – dramat obyczajowy USA 2023
20:00 Między słowami – dramat obycz. USA/Japonia 2003
21:40 Pierwsza krowa – western USA 2019
23:40 Ostatnia batalia Ellen Cole – film przyg. USA 2023

ROMANCE TV

08:30 Stadnina w Piber (13/13)
09:30 Górski lekarz (7/8)
10:30 Rosamunde Pilcher: Śniadanie u Tessy – dramat obyczajowy Niemcy 2024
12:25 Mama się zwalnia – komedia Niemcy 2021
14:20 Inga Lindström: Śmiertelny wróg – film obycz. Niemcy 2024, reż. Julia Peters
16:15 Statek marzeń
18:05 Górski lekarz (8,8/8)
20:00 Statek marzeń
21:55 Stracona szansa – komedia romantyczna USA 2023, reż. Damián Romay
23:45 Górski lekarz (8,8/8)

CANAL+ PREMIUM

08:45 Benek – komediodramat *** Włochy 2023, reż. Paola Cortellesi (115 min)
10:25 Jutro będzie nasze ***** – komediodramat Włochy 2023, reż. Paola Cortellesi (115 min)
12:20 LARP. Miłość, trolle ***** i inne questy – komedia Polska 2025, reż. Kordian Kądziała (90 min)
13:50 Cat's Eyes (5/8)
14:40 Charlie Chaplin: duch włóczęgi – film dok.
16:10 Saga „Zmierzc”: *** Przed świtem, cz. 1 – film fantasy USA 2011 (115 min)
18:05 Łapu-Capu (152)
18:10 Saga „Zmierzc”: *** Przed świtem, cz. 2 – film fantasy USA 2011, reż. Bill Condon (110 min)
20:00 Czarownice Mayfair II (4/8) – serial grozy
20:45 Premierowa jazda
21:00 Rok za rokiem (3/6)
22:00 Wrogowie publiczni ***** – dramat krym. USA/Japonia 2009, reż. Michael Mann (135 min)
00:15 Kraina mroku – thriller *** USA 2025, reż. Bryan Fuller, wyk. Mads Mikkelsen (105 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi (32,33,34,35)
09:50 Prawo Agaty III (4)
10:55 Szpital św. Anny III (7)
11:55 Miłość czy pomyłka?
13:55 Prawo Agaty III (3)
14:55 Detektywi – serial dok.
16:00 Motywy filmowe (4)
16:20 Jądro Ziemi – film s.f. Wlk. Brytania/USA 2003
19:00 Szpital św. Anny (36/50)
20:00 Cast Away – Poza światem – film przyg. USA 2000
23:05 Inwazja – thriller USA/Australia 2007
01:10 Plan B – komedia romantyczna Polska 2018

AMC

09:55 Syn smoka (1) – film przyg. USA/Chiny 2007
11:50 Syn smoka (2) – film fantasy USA/Chiny 2007
13:45 Projekt A II – komedia sensacyjna Hongkong 1981
15:55 Flirt z czterdziestką – komedia romantyczna USA/Kanada 2008
17:55 uderzył grom – film sens. USA/Czechy/Wlk. Brytania/Niemcy 2005
20:00 Facet pełen uroku – komedia romant. USA/Kanada 07, reż. Mark Helfrich
22:00 Śmierć i dziewczyna – dramat Wlk. Bryt./USA/F 94

AXN

08:25 Agenci NCIS: Hawaje II (18/22) - serial krym.
09:25 Castle II (9,10/24)
11:20 MacGyver II (4,5/23)
13:10 Agenci NCIS: Hawaje II (19,20/22) - serial krym.
15:10 Agenci NCIS X (6,7/24)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas III (5,6/23)
19:05 Castle II (11,12/24)
21:05 W 80 dni dookoła świata - film przyg. USA/Niemcy/Irlandia/Wlk. Brytania 2004
23:25 Uprawdazona - thriller USA 2008, reż. Pierre Morel

EPIC DRAMA

08:15 Lekarze na start
09:00 Poirot III (2,3/11)
11:20 Zatraceni w miłości
13:25 Agenci NCIS XVII (15,16/20) - serial krym.
15:15 Lekarze na start
16:50 Poirot III (4,5/11)
19:00 Zatraceni w miłości
21:00 Królowa węży (7/8) - serial obycz. USA 2022
22:00 Sprawy pana Booka (1/6) - serial krym. Wlk. Bryt. 2025, wyk. Mark Gatiss
23:10 Projekt Błękitna Księga: Światła na niebie (5/10) - serial s.f. USA/Kanada 2019
00:05 Zatraceni w miłości

TVN STYLE

11:25 Ugotowani (3, 4) - reality show Polska 2016
13:30 Kuchenne rewolucje (5, 4) - reality show Polska 20
15:35 Babski biznes (3/8) - serial dok. Polska 2025
16:35 Jestem z Polski XIV (16/18) - serial dok. Polska 24
17:40 Kuchenne rewolucje (1, 3, 4) - reality show Polska 21
20:50 Bazyry Europy - serial dokumentalny Polska 2018
21:50 Jestem z Polski XVI (14,17/40) - serial dok.
23:45 Hotel Paradise (13, 14) - real tv Polska 2022

TVN TURBO

08:00 101 napraw (6)
08:30 Megatransporty (2/12)
09:15 Fani czterech kółek XV
10:15 Złomowisko PL IX
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5010)
18:15 Jeździć, obserwować VII
19:45 Moto kombat (5)
20:30 Mobilni mechanicy (2)
21:15 Duda kontra Szafranski VIII (9) - serial dok.
22:00 Raport Turbo (5010)
22:15 7 drugiej ręki (9) - mag.
23:00 Zawodowi handlarze

BBC FIRST

08:40 Lewis IV (1/8)
09:45 Ojciec Brown XIII (5/10)
10:40 Śmierć pod palmami XIV
11:45 Zagadki doktora Blake'a
12:55 Śledztwa siostry Bonifacji II (9,10/10)
15:00 Ojciec Brown VI (9/10)
16:00 Lewis IV (1/8)
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami XIV (8/8) - serial kryminalny
21:00 Lynley (1,2/4)
22:55 Śledztwa siostry Bonifacji II (9,10/10)

FX

08:05 Kości II (14/21)
09:00 Z Archiwum X II (13/25)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (21,22/25)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (7,8/22)
13:45 Agenci NCIS IX (24,1/24)
15:35 SkyMed (6/9)
16:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (23,24/25)
18:20 Z Archiwum X II (14/25)
19:15 FBI IV (1/21)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (9,10/22)
22:00 Chirurdzy XXII (15/18)
22:55 Szklana pułapka II - film akcji USA 1990, reż. R. Harlin

HGTV

08:10 Kupujemy dom na plaży XV (12,13/13) - serial dok.
09:05 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
10:05 Letnia chata na lata III
11:55 Usterka X - serial dok.
13:00 Zbudujemy fajny dom II
15:00 Mieszkanie na miarę IV (3,4/4) - serial dok. Polska 23
17:00 Polowanie na ogród VII
18:15 Weekendowa metamorfoza (5, 6) - reality show
20:10 Będzie pięknie (7/8)
21:10 Zgłoś remont (3)
22:10 House Hunters (3-6)
00:15 Sprzątaczkę (10, 11)

BBC LIFESTYLE

10:30 Hotel Savoy
11:35 Wielkie brytyjskie wypieki (5, 6) - program rozrywk.
13:40 Najpiękniej ukryte hotele II (3/6) - serial dok.
14:40 Koreańska uczta Eda i Ryu (3) - mag. kulinarny
15:40 Zapraszam do stołu
17:45 Najpiękniejsze domy: Nowa Zelandia - serial dok.
18:45 Mistrzowie ceramiki (10)
19:45 Wielkie brytyjskie wypieki (7) - program rozrywk.
21:00 Spice Girls: rewolucja Girl Power (3/3) - serial dok.
22:00 Oblicza seksu II (1/3)
23:00 Wstydlive choroby

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół IV (2/24)
08:55 Przyjaciele V (8-13/24)
11:55 Teoria wielkiego podrywu IV (23,24,1-4/24)
14:30 Dwóch i pół IV (3,4,5,6/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele V (14-19/24) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu V (5-10/24) - serial kom.
22:00 The Office PL (5,6/12) - serial kom. Polska 2021
23:05 Comedy Club (3, 4)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy II (5/10)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex II (2/13)
09:30 Rodzinka, pl. IV (17/26)
10:05 Klan - telefonowa
11:00 Ranczo VIII (2,3/13)
12:40 Komisarz Alex II (3/13)
13:35 Ojciec Mateusz 29 (10)
15:35 Komisarz Alex II (4)
16:20 Na sygnale
17:30 Ranczo VIII (4,5/13)
19:30 Ojciec Mateusz 29 (11,14) - serial krym. Polska 23
21:30 Ranczo VIII (6,7/13) - serial kom. Polska 2014
23:25 Ojciec Mateusz 29 (13,12) - serial krym. Polska 23
01:20 Oficerowie (4/14) - serial krym. Polska 2006

CANAL+ KUCHNIA

11:35 Włoskie życie Sophie Grigson II (4,5) - serial dok.
12:30 Comfort Food
13:25 m jak mięso (5, 6)
14:25 ABC gotowania - kuchnia turecka (9) - mag.
14:50 Włoskie życie Sophie Grigson II (7,8) - serial dok.
15:45 2 pola na stół (8,9)
16:40 Jamie Oliver (6, 5)
18:30 Maximum Foodie IV (3)
18:55 m jak mięso (5, 6, 7)
20:15 Eva Longoria w poszukiwaniu hiszpańskich smaków
21:10 Anthony Bourdain X
23:55 m jak mięso (2, 3) - mag.

CANAL+ DOMO

11:55 Generalna odbudowa II
12:50 Gardeners' World (28)
13:55 Letnie inspiracje (4)
14:05 Cudotwórcy VII (22)
15:00 Kupcie sobie zamek!
15:55 Patent na zieleń (7,8)
16:50 Gardeners' World (31)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty: nasza ulica III (3) - serial dok.
20:00 Daleko od miasta XV (5,6) - serial dok. Polska 2025
21:00 Cudotwórcy VII (10/13)
21:55 Wielkie projekty: transformacje (7) - reality show
23:05 Pomocy! Kupiliśmy wioskę - serial dok.

PLANETE+

12:35 Wielki powrót łososia
13:50 Krajobrazy świata
14:50 Najpiękniejsze rzeki świata II (5/10) - serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże kolejną VII (7/7) - serial dok.
16:55 360° - świat bez granic
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (45,46)
18:45 1942. Długi rok przełomu (5/6) - serial dok.
19:45 Kongo. Kraina zbrodni
20:50 W poszukiwaniu P. planety - film dok. Francja 2020
22:00 Wytwór i wysłij (2/4)
23:10 Zniewoleni (2/4)

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota: rzeka skarbów VI (16/17) - serial dok.
10:00 Klan z Alaski VII (2/11)
11:00 Przetwrać nad Jukonem III (2/8) - serial dok.
12:00 Fani czterech kółek XVII
13:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita II (5,2/11)
15:00 Złomowisko PL V (14/16)
16:00 Gorączka złota XVI (25)
17:00 Nic do zgłoszenia IV
18:00 Bracia Collins biorą się do roboty (7)
19:00 Nagi instynkt przetrwania XI (2,12/12) - serial dok.
21:00 Specjalistki II
22:00 Bimbrownicy XIV (1)

TVP HISTORIA

10:40 Wenecja, miasto wyrośnię z bagien - film dok.
11:45 Starożytne mocarstwa
12:45 Mój najczulszy dzień. Marian Turski
14:00 Królowie (45)
14:35 Czterdziestolatek (9)
15:35 Sensacje XX wieku
17:25 Czas honoru. Powstanie
18:20 Wszystkie kolory świata
19:25 Polskie parki narodowe
20:00 Samowolka - dramat społeczny Polska 1993
21:15 Historia w postaciach zapisana - serial dok.
23:15 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Tajemnice skryte w mroku (3/8) - serial dok.
14:50 Największe tajemnice świata VI (8/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XII
16:15 Jak to wyjaśnić V (18)
17:10 II wojna światowa: walka o Europę (5/8) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata V (13/15) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
22:00 W poszukiwaniu potwora V (6) - serial dok.
23:00 Tom Hanks: II wojna światowa (9,10/20) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Katastrofa w przestworach XV (5/10) - serial dok.
16:00 Złapać przemytnika X
16:55 Laos (1/2) - serial dok.
17:55 Odciały: powstanie i upadek nazizmu (7/10)
19:00 II wojna światowa: ukryta prawda (5/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworach XX (10/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Wojna koreańska: Niekończąca się wojna (2) - film dok. USA 2019
22:05 Kimowie: rodzinna dyktatura - serial dok.

FOCUS TV

08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici V
10:00 Gwiazdy lombardu XX
12:00 Apokalipsa - wojny 1945-1991 (2/6) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 II wojna światowa - jednostki specjalne
16:00 Dorwać tuńczyka II
18:00 Rolnicy. Podlasie III
20:00 Największe wyznaczniki starożytności (5/10)
21:00 Największe mity historii
22:00 Apokalipsa: Upadek Hitlera (1,2/2) - serial dok.
00:00 Oto Ameryka XXL - głosy prowincji - film dok.

BBC EARTH

12:20 Malownicze trasy kolejowe (6/6) - serial dok.
13:20 Mroźna planeta (3)
14:25 W okowach mrozu II
15:25 Życie na pustkowiu III
16:25 Wielkie koty 24/7 II (6)
17:40 Azja (6/7) - serial dok.
18:45 Malownicze trasy kolejowe II - serial dok.
19:50 Ben Fogle: wyścig do źródła Nilu (2/2) - serial dok.
20:55 Życie na pustkowiu: powroty III - serial dok.
21:55 W okowach mrozu II
22:55 Burze widziane z góry
23:55 Zabójcza pogoda V

POLSAT VIASAT HISTORY

14:20 Sekrety Watykanu: papież i diabeł (4/4)
15:30 Życie prywatne przywódców Rzeczy (4/4)
16:30 Królowe areny: kobiety-gładiatorki - film dok.
17:45 II wojna światowa: cena imperium (11/13) - serial dok.
18:50 II wojna światowa - wielkie bitwy w Europie (5/8)
20:00 Kobiety pod piracką banderą - serial dok.
21:00 Naziści: korzenie zła
23:05 Życie rzymskiego żołnierza (2/2) - serial dok.
00:15 II wojna światowa: cena imperium (11/13) - serial dok.

Od A do Z

BYŁ SOBIE CHŁOPIEC ★★★★★

komedia, Wlk. Brytania/USA/
Francoja/Niemcy 2002, reż. Paul
Weitz, Chris Weitz, wyk. Hugh
Grant, Nicholas Hoult, Toni Collette
22:20 | tvn

Czytając Nicka Hornby'ego: Hugh Grant jako zepsuty czterdzie-stolatek, który dojrzewa w przy-spieszonym tempie dzięki kon-taktom z nad wyraz dojrziałym trzynastolatkiem opiekującym się niezrównoważoną matką.

DZIĘKI BOGU ★★★★★

dramat krym., Francoja/Belgia
2018, reż. François Ozon, wyk. Melvil Poupaud, Denis
Ménochet, Swann Arlaud
23:10 | tvp kultura

François Ozon przeciwko pedo-filii: trzech dorosłych mężczyzn łączy siły, by doprowadzić do ukarania kapłana, wykorzystującego oddanych mu pod opiekę chłopców, i kryjących go hierarchów. Na faktach.

GLADIATOR ★★★★★

dramat historyczny, USA/Wlk.
Brytania/Maroko/Malta 2000,
reż. Ridley Scott, wyk. Russell
Crowe, Joaquin Phoenix,
Connie Nielsen
22:00 | cinemax

„Bracia! Nasze czyny za życia brzmiały echem w wieczności” – krzyczał do żołnierzy przed bitwą generał Maximus. „Siła i honor” – odpowiedzieli i poszli za nim. Tę historię można oglądać bez końca.

KASKADER ★★★

film sens., USA 2024, reż. David
Leitch, wyk. Ryan Gosling, Emily
Blunt, Aaron Taylor-Johnson
23:30 | hbo

Długo po fatalnym wypadku kaskader Ryan Reynolds zostaje wezwany na plan debiutu swojej bylej. Ma odnaleźć zaginionego gwiazdora, uwolnić się od zarzutu morderstwa, odzyskać byłą i pozycję w branży.

KRYPTONIM U.N.C.L.E. ★★★

komedia sensacyjna, USA/Wlk.
Brytania 2015, reż. Guy Ritchie,
wyk. Henry Cavill, Armie Ham-
mer, Alicia Vikander
22:15 | tvn 7

Guy Ritchie bierze pod lupę kul-towy serial z lat 60. XX wieku: w samym środku zimnej wojny agenci CIA i KGB biorą udział we wspólnej akcji przeciwko or-ganizacji, dążącej do pozyskania broni jądrowej.

**Ballerina. Z uniwersum
Johna Wicka**

FOT. MURRAY CLOSE/LIONSGATE

FILM SENSACYJNY

USA/WĘGRY 2025, REŻ. LEN WISEMAN, WYK. ANA DE ARMAS, ANJELICA HUSTON, GABRIEL BYRNE

Ana de Armas jako córka pary płatnych zabójców, należących do różnych syndykatów. Dziewczyna idzie śladami zamordowa-nych rodziców i ze wsparciem Johna Wicka podejmuje próbę zemsty na ich mordercach.

MYZ**KSIĘGA OCALENIA ★★★**

film s.f., USA 2010, reż. Albert
Hughes, Allen Hughes, wyk.
Denzel Washington, Gary
Oldman, Mila Kunis
20:00 | tvp kultura

W postapokaliptycznym świecie Denzel Washington jawi się ostatnim strażnikiem dziedzic-twa rodzaju ludzkiego bronią-cym dostępu do księgi, gdzie spi-sano prawa rządzące światem. Mocne kino do refleksji.

LOMBARDZISTA ★★★★★

dramat obycz., USA 1964,
reż. Sidney Lumet, wyk. Rod
Steiger, Geraldine Fitzgerald,
Brock Peters
22:40 | tvp historia

Właściciel nowojorskiego lom-bardu, który przeżył Auschwitz, gdzie stracił całą rodzinę, po la-tach na nowo uczy się ludzkich uczuć.

MICHAEL CLAYTON ★★★★★

dramat krym., USA 2007,
reż. Tony Gilroy, wyk. George
Clooney, Tom Wilkinson,
Tilda Swinton
22:25 | ale kino+ hd

Nominowany do Oscara George Clooney jako nowojorski praw-nik, specjalista od procesów pozornie nie do wygrania, który przejmując po koledze sprawę potężnej korporacji, odkrywa ponurą prawdę o firmie, którą ma reprezentować. Plus zimna jak lód Tilda Swinton (Oscar!) jako szefowa korporacji. Solidne kino do zadumy.

OSTATNI BASTION ★★

film sens., USA 2001,
reż. Rod Lurie, wyk. Robert
Redford, James Gandolfini,
Mark Ruffalo
22:30 | stopklatka

Robert Redford jako zdegrado-wany generał i bohater wojen-ny skazany za niesubordynację i osadzony w ciężkim więzie-niu, gdzie staje na czele buntu przeciwko sadystycznemu na-czelnikowi.

**POZNAJ
MOJEGO TATĘ ★★★**

komedia romantyczna, USA
2000, reż. Jay Roach,
wyk. Robert De Niro, Ben Stiller,
Teri Polo
20:00 | tvn

Robert De Niro jako nadopie-kuńczy ojciec, gotowy poddać torturom podczas dość specy-ficznego przesłuchania każdego kandydata na zięcia. Humor niezbyt wybredny, ale De Niro wyborny.

**W SAMYM SERCU
MORZA ★★★**

film przyg., USA/Australia/Hisz-
pania 2015, reż. Ron Howard,
wyk. Chris Hemsworth,
Benjamin Walker, Cillian
Murphy
23:45 | warner tv

Historia, która mogła zainspi-rować „Moby Dicka” Hermana Melville'a. Młody Melville rozmawia z ostatnim żyjącym członkiem załogi kutra wielo-rybniczego, którego w 1820 roku zaatakował olbrzymi wieloryb.

21:00 | canal+ premium

★★★★

WIECZNIE MŁODY ★★★

film s.f., USA 1992,
reż. Steve Miner, wyk. Mel
Gibson, Jamie Lee Curtis,
Elijah Wood
20:00 | warner tv

Eksperymentalnie hibernowa-ny w latach 30. XX wieku pilot Daniel McCormick (Mel Gib-son) budzi się po półwieczu, by rekompensując sobie utratę bliskich, naprawić życie dwuna-stolatka i jego samotnej matki. Wciąga.

WIELKIE WESELE ★★

komedia, USA 2013,
reż. Justin Zackham,
wyk. Robert De Niro,
Katherine Heigl, Diane Keaton
23:05 | tvp 2

Na prośbę adoptowanego syna, który zaprosił na ślub swoją na-turalną matkę o bardzo tradycy-jnych poglądach, dawno rozwie-dziona para zgadza się udawać zgrane małżeństwo, co niesie pewne konsekwencje.

ŹRÓDŁO NADZIEI ★★★

dramat wojenny, Australia/USA
2014, reż. Russell Crowe,
wyk. Russell Crowe, Jai
Courtney, Isabel Lucas
20:10 | ale kino+ hd

Russell Crowe debiutuje jako re-żyser, opowiadając o zdetermi-nowanym australijskim farme-rze, który po I wojnie wyrusza do Europy, by odnaleźć trzech synów zaginionych w sławnej bitwie o Gallipoli.

TVPI **D3**

05:50 Słownik polsko@polski
06:20 Balans bieli (129)
07:00 Msza święta
07:40 Rok w ogrodzie (1171)
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:45 Ranczo VI (2/13)
09:40 Komisarz Alex VI (10/13)
10:35 Ojciec Mateusz XIV (11)
11:30 Mali mieszkańcy
Półwyspu Iberyjskiego
12:35 Rzymskie wakacje
(Roman Holiday) – komedia
romantyczna USA/
Włochy 1953 (130 min)
14:45 Okrasa łamie przepisy
15:20 Rozmowy na medal (3)
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:35 Rolnik szuka żony (4)
18:40 Jaka to melodia? (5728)
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia

20:25 **Pele: Narodziny legendy** – film biograficzny USA 2016 (115 min)
22:20 **Studio Mistrzostw Świata** (na żywo)
22:50 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kana-dzie, Meksyku i USA:** Grupa L: Chorwacja – Ghana (na żywo)
01:20 **Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kana-dzie, Meksyku i USA:** Grupa K: Kolumbia – Portugalia (na żywo)

MEZZO

09:15 Intermezzo
10:00 Edison Denisov: Piana dni – opera Francja 2025
12:15 Intermezzo
12:35 Stan Getz Quartet – Berliner Jazztage
13:30 Stan Getz: The Last Recording – koncert Niemcy 90
15:10 Orkiestra Szwajcarii Romańskiej, Daniele Gatti: Mendelssohn, Debussy, Beethoven – muzyka klas.
16:40 Intermezzo
17:10 Hélène Grimaud, Orkiestra Tonhalle z Zurychu, Paavo Järvi – muzyka klas.
18:45 Kwartet Modigliani: Mozart, Ravel, Beethoven
20:30 Dmitri Shostakovich: Nos – opera Belgia 2023
22:20 Joyce DiDonato, Il Pomo d'Oro, Maxim Emelyanychev: Eden

TVP2 **D3**

07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7597) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7597) – mag. Polska 2026
11:20 Górna półka smaku (1)
11:55 Zmiennicy (4)
13:05 Panna młoda
14:00 Familiada (3052) – teleturniej Polska 2025
14:35 Koło fortuny (1873)
15:15 Szansa na sukces. Opole 2026 (8) – show
16:20 Na dobre i na złe – serial obyczajowy Polska 2026
17:20 Panna młoda – serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1000)
18:45 Wyższa Szkoła Jazdy (4) – magazyn motoryzacyjny
19:10 Słowo na niedzielę (1169) – program religijny
19:25 Rodzinka.pl XVII (10) – serial kom. Polska 2025

20:00 **Lato z Radiem i Telewizją Polską** – koncert Polska 2026
22:10 **Gabi Drzewiecka zaprasza** (3) – talk-show
23:05 **Wielkie wesele (The Big Wedding)** – komedia USA 13, reż. Justin Zackham, wyk. Robert De Niro (100 min)
00:45 **Żona do podziału (Pension complète)** – komedia Belgia/Francja 2015, reż. Florent-Emilio Siri (90 min)
02:15 **Akacja 38**

PULS 2

08:40 Corgi, pies królowej – film anim. Belgia/USA 2019
10:15 Gnomeo i Julia – film animowany USA/Wlk. Brytania/Kanada/Irlandia 2011
12:00 Wojciech Cejrowski. Boso: Meksyk/Paragwaj (7, 8, 9)
13:50 Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (7)
14:55 Kajtek Czarodziej – film przygodowy Polska/Słowacja/Czechy 2023
17:00 Kapitan Szabłozęby i skarb piratów – film przyg. Norwegia/Wlk. Brytania 2015
19:00 Gnomeo i Julia. Tajemnica zaginionych krasnali – film anim. Wlk. Bryt./USA 18
20:45 Wszystko zostanie w rodzinie – komedia F 2014
22:25 Uciekaj albo walcz – film akcji USA 2020
00:30 Wstydlive choroby II

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień – magazyn
08:00 Halo tu Polsat (2999)
10:45 Dziennik cwaniaczka: Droga przez mękę – komedia USA 2017, reż. David Bowers
12:45 Piksele (Pixels) – komedia USA/Chiny 2015, reż. Chris Columbus, wyk. Adam Sandler, Kevin James (135 min)
15:00 Jak rozpętałem II wojnę światową: Ucieczka – komedia Polska 1970, reż. Tadeusz Chmielewski (110 min)
16:50 Siatkówka: Liga Narodów mężczyzn FIVB: Polska – Niemcy (na żywo)
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:15 Prezydenci i premierzy (457) – program publicystyczny Polska 2026
19:30 Sport – Polska 2026

19:55 **Sopocki Hit Kabaretowy – Słaba pięć** – kabaret i satyra Polska 2020
22:55 **Bez litości II (The Equalizer 2)** – film krym. USA 2018, reż. Antoine Fuqua, wyk. Denzel Washington, Pedro Pascal (160 min)
01:35 **Nikt (Nobody)** – film sens. USA/Japonia/Chiny 2021, reż. Ilya Naishuller, wyk. Bob Odenkirk, Aleksiej Serebriakow (115 min)

TV4

07:00 Galileo – pr. popularn.
09:05 #jesteśmyDlaDzieci (334) – mag. Polska 2026
09:30 Galileo
10:30 Mini Galileo
10:35 Galileo
12:40 Obsesja – thriller USA 2009, reż. Steve Shill, wyk. Idris Elba, Beyoncé Knowles, Ali Larter, Jerry O'Connell, Bonnie Perlman
14:55 Policjantki i policjanci XXIV (6–10) – serial obycz. Polska 2026, wyk. Mariusz Węglowski, Paweł Kowalczyk
20:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (13–16) – serial krym. Polska 2026, wyk. Jerzy Zelnik, Artur Dziurman, Aleksandra Galczyńska
00:05 Gwiazdy kabaretu (179, 180) – kabaret i satyra
02:05 STOP Drogowka (352)

TVN **D3**

05:40 Uwaga! (8025) – mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (10/17)
06:50 Pogromcy chaosu (8)
07:45 Dzień dobry wakacje (1)
11:30 Na Wspólnej
13:00 Młode gliny (7/50) – serial krym. Polska 2026
14:10 Za duży na bajki – komedia Polska 2022, reż. Kristoffer Rus, wyk. Maciej Karaś, Amelia Fijałkowska, Patryk Siemek (140 min)
16:30 Indiana Jones i Królestwo Kryształowej Czaszki (Indiana Jones and the Kingdom of the Crystal Skull) – film przyg. USA 2008, reż. Steven Spielberg, wyk. Harrison Ford, Cate Blanchett, Shia LaBeouf (150 min)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:45 Uwaga! (8026)

20:00 **Poznaj mojego tatę (Meet the Parents)** – komedia romantyczna USA 2000, reż. Jay Roach, wyk. Robert De Niro (140 min)
22:20 **Był sobie chłopiec (About a Boy)** – komedia Wlk. Brytania/USA/Francja/Niemcy 2002, reż. Paul Weitz, Chris Weitz (130 min)
00:30 **365 dni** – film erot. Polska 2020, reż. Barbara Białowąs, Tomasz Mandes (140 min)

METRO **D3**

07:05 Gorączka złota IX (21/21) – serial dok. USA 2019
08:00 Klan z Alaski IV
10:00 The Floor (3, 4)
11:15 Złomowisko PL V (15/16) – serial dok.
13:15 Gwiazdy lumpeksów II (6/10) – serial dok. Polska 2025
14:15 Makłowicz w Polsce (4)
14:50 No to leć! (2)
15:50 Niezwykłe Stany Prokopa VI (7/8) – serial dok.
16:50 Jestem z Polski II (4/6)
17:50 Kryminalni (11, 12)
20:00 Czyja to kochanka? – komedia Francja/Włochy/Belgia 2006, reż. Francis Veber, wyk. Gad Elmaleh
22:00 Starski i Hutch – film sens. USA 2004, reż. Todd Phillips, wyk. Ben Stiller
00:00 Kuba Wojewódzki (5)
01:10 Szpital (27/72)

TV PULS **D3**

06:00 Kobra – oddział specjalny XXI (5, 6, 7/12) – serial sensacyjny Niemcy 2016
09:00 Taki jest świat (26)
09:25 Boso przez świat (70)
10:00 Lombard. Życie pod zastaw X – serial obyczajowy Polska 2022, wyk. Zbigniew Buczkowski, Henryk Gołębiewski, Michał Chorośński, Jerzy Górski, Agata Szafrńska. Paula, pasjonatka zdrowej kuchni i kiszzonek, podpowiada szefowi przedsiębiorstwa Qwizzonek, w jaki sposób można poprawić jakość produktów. Niestety, już pierwszego dnia pracy jej zapalił styganie.

20:00 **Uprawdzona II (Taken 2)** – film sens. Francja 2012, reż. Olivier Megaton, wyk. Liam Neeson (115 min)
21:55 **Moonfall** – film s.f. USA/Wlk. Bryt./Kanada/Chiny 22, reż. Roland Emmerich, wyk. Halle Berry (145 min)
00:20 **Maczeta (Machete)** – film sens. USA 2010, reż. Robert Rodriguez, Ethan Maniquis, wyk. Danny Trejo (125 min)
02:25 **Dyżur III (35)**

TVN7 **D3**

05:15 Szkoła (46/63)
06:15 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie II
07:10 New Looney Tunes II
07:55 Psy i koty – komedia USA/Australia 2001, reż. Lawrence Guterman, wyk. Jeff Goldblum, Elizabeth Perkins
09:40 Zgłoś remont (4)
10:45 Bitwa o gości (5)
11:50 Ukryta prawda (14, 15, 16/60) – serial fab.-dok.
14:55 Szpital św. Anny (13, 14/26) – serial obycz.
16:55 Detektywi VI (57)
17:55 Wehikuł czasu (The Time Machine) – film s.f. USA 2002, reż. Simon Wells, wyk. Guy Pearce (125 min)

20:00 **Godziny szczytu (Rush Hour)** – film sens. USA 1998, reż. Brett Ratner, wyk. Jackie Chan (135 min)
22:15 **Kryptonim U.N.C.L.E. (The Man from U.N.C.L.E.)** – komedia sens. USA/Wlk. Brytania 2015 (145 min)
00:40 **Matrix Rewolucje (The Matrix Revolutions)** – film s.f. USA 2003, reż. Larry Wachowski, Andy Wachowski (160 min)

STOPKLATKA

08:50 Komisarz Rex II (9/15)
09:55 Hudson i Rex VIII
 (2,3/14) – serial krym.
11:50 Top Dog. Niemcy (6)
13:45 Bitwa o Anglię (Battle of Britain) – film woj.
 Wlk. Bryt./USA/Francja/Hiszpania 1969, reż. Guy Hamilton (170 min)
16:35 Ści(a)gany
 (Wrongfully Accused) – komedia sensacyjna USA/Niemcy 1998, reż. Pat Proft (105 min)
18:20 Poszukiwany, poszukiwana
 – komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja (100 min)
20:00 Wykidało (Road House) – film sensacyjny USA 1989, reż. Rowdy Herrington, wyk. Patrick Swayze, Ben Gazzara (150 min)
22:30 Ostatni bastion (The Last Castle) – film sens. USA 2001, reż. Rod Lurie, wyk. Robert Redford, Mark Ruffalo (150 min)
01:00 Kroll – film sens. Polska 1991, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Olaf Lubaszenko, Bogusław Linda (150 min)

KINO POLSKA

07:40 Reksio II – serial anim.
07:50 Polska Kronika Filmowa 01/55 – reportaż Polska 1955
08:10 Polska Kronika Filmowa 18/82 – reportaż Polska 1982
08:25 7 słów o przemijaniu
08:45 Ranking Naj Polskiego Kina: Seksombi (1) – mag.
09:30 Motylem jestem, czyli romans czterdziestolatka – komedia Polska 1976
11:15 Znachor – melodramat Polska 81, reż. Jerzy Hoffman
14:20 Krzyżacy – film przyg. Polska 1960, reż. Aleksander Ford, wyk. Urszula Modrzyńska
17:55 Rozmowy kontrolowane – komedia Polska 1991, reż. Sylwester Chęciński
20:00 Legiony – film wojenny Polska 2019, reż. Dariusz Gajewski, wyk. Bartosz Gelner, Wiktoria Wołańska, Mirosław Baka, Jan Frycz, Grzegorz Malecki, Antoni Pawlicki
22:55 Demony wojny wg Goi – dramat wojenny Polska 1998, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Bogusław Linda, Tadeusz Huk, Olaf Lubaszenko, Mirosław Baka
00:55 Dług – thriller Polska 1999, reż. Krzysztof Krauze, wyk. Robert Gónera, Jacek Borcuch, Andrzej Chyra, Agnieszka Warchulska

ALE KINO+

08:10 Poprzednie życie
 (Past Lives) – dramat obycz. USA/Korea Południowa 2023, reż. Celine Song (130 min)
10:20 Matthew Perry. Ten, którego zabrakło.
11:35 The Office PL II (7,8,9)
13:25 Georgie ma się dobrze
 (Scrapper) – komedio-dramat Wlk. Brytania 2023, reż. Charlotte Regan (110 min)
15:15 Sprawa nierozwiązana (1,2,3,4/10) – serial krym.
17:45 Prawnik z lincolna
 (The Lincoln Lawyer) – film sens. USA 2011, reż. Brad Furman, wyk. Matthew McConaughey, Marisa Tomei (145 min)
20:10 Źródło nadziei (The Water Diviner) – dramat wojenny Australia/USA 2014, reż. Russell Crowe (135 min)
22:25 Michael Clayton – dramat krym. USA 2007, reż. Tony Gilroy, wyk. George Clooney, Tom Wilkinson (145 min)
00:50 Superposition – thriller Dania 2024, reż. Karoline Lyngbye, wyk. Marie Bach Hansen (120 min)

POLSAT FILM

10:35 Vivo – film anim. USA/Kanada/Hongkong/Austria 21
12:35 Ace Ventura junior – film przygodowy USA 2009
14:20 Faceci w czerni III – film s.f. USA 2012, wyk. Will Smith
16:40 Rodzina Addamsów 2 – film anim. USA/Kanada/Wietnam/Francja/Wlk. Bryt. 21
18:35 Dzień Niepodległości: Odrodzenie – film s.f. USA 2016
21:00 Bad Boys: Ride or Die – film sensacyjny USA 2024
23:15 Morbius – film akcji USA 2022, reż. Daniel Espinosa
01:30 Ślad – serial krym.

KINO TV

10:50 C.K. dezterterzy, cz. 2 – komedia Polska/Węgry 1986
12:15 Niekończąca się opowieść – film fantasy Niemcy/USA 1984, reż. W. Petersen
14:10 Mali agenci. Wyścig z czasem 4D – film anim. USA 11
16:05 Kung Fu Panda II – film anim. USA/Kanada 2011
18:05 Napad – komedia kryminalna USA/Kanada 1999
20:00 Ścisłe tajne – komedia sens. USA/Wlk. Brytania 1984
21:50 Need For Speed – film sensacyjny USA/Indie 2014
00:40 Spacer w chmurach – melodramat USA/Meksyk 95

TVP KULTURA

08:40 Sto minut wakacji
 – film przyg. Polska 1998, reż. Andrzej Maleszka (100 min)
10:20 Kosmos 1999 (7/24)
11:25 Alhambra, utracony raj – film dok. Francja 24
12:35 Pocałunek mordercy
 (Killer's Kiss) – dramat krym. USA 1955 (80 min)
13:55 Komeda – film dok.
14:40 Kariera Nikodema Dyzmy (7/7)
15:55 Dekalog: Jeden
 – dramat obycz. Polska/Niemcy 89, reż. Krzysztof Kieślowski (70 min)
17:05 Rewolta – 70. rocznica Czerwca '56
17:35 Siedmiu wspaniałych
 (The Magnificent Seven) – western USA 1960 (145 min)
20:00 Księga ocalenia
 (The Book of Eli) – film s.f. USA 2010, reż. Albert Hughes, Allen Hughes (125 min)
22:05 63. KFPP w Opolu (217)
23:10 Dzięki Bogu (Grâce à Dieu) – dramat krym. Francja/Belgia 2018, reż. François Ozon (150 min)
01:40 Rewolta – 70. rocznica Czerwca '56

WARNER TV

12:15 Naciągacze – kom. krym. USA/Wlk. Brytania 2003
14:40 Pan Niania – komedia USA 93, reż. Michael Gottlieb
16:15 Licencja na miłość – komedia romantyczna USA/Australia 2007, reż. Ken Kwapis
18:00 Miłość jak narkotyk – komedia romant. USA 1997
20:00 Wiecznie młody – film s.f. USA 1992, reż. Steve Miner, wyk. Mel Gibson, Elijah Wood
22:00 Wrogie niebo V (2,3/10)
23:45 W samym sercu morza – film przyg. USA/Australia/Hiszp. 2015, reż. Ron Howard

PARAMOUNT

11:00 Gang wiewióra 2 – film anim. Kanada 2017
13:15 Wojownicze Żółwie Ninja: Zmutowany chaos – film animowany USA 2023
15:30 Wybuchowa para – komedia sensacyjna USA 10
18:00 Dziewczyny z drużyny – komedia USA 2000
20:00 Gliniarz z Beverly Hills III – komedia sensacyjna USA 1994, reż. John Landis
22:05 Milczenie owiec – thriller USA 1990
00:30 Sekcja rytmiczna – thriller Wlk. Brytania/Hiszpania/Irlandia/USA 2019

HBO

08:55 Horton słyszy Ktosia!
 – film anim. USA/Wlk. Brytania 2008 (85 min)
10:20 Across the Universe
 – musical USA/Wlk. Brytania 2007 (130 min)
12:30 Agentka – komedia kryminalna USA 2015, reż. Paul Feig (115 min)
14:25 Zabawy z piłką – komedia USA/Niemcy 2004, reż. Rawson Marshall Thurber (90 min)
15:55 Spriscilla – film biograficzny USA 2023, reż. Sofia Coppola (110 min)
17:45 Wichrowe wzniesienie
 – dramat obycz. USA/Wlk. Brytania 2026, reż. Emerald Fennell, wyk. Margot Robbie (135 min)
20:00 Księgowy – film sens. USA 2016, reż. Gavin O'Connor, wyk. Ben Affleck (125 min)
22:05 Klika – dramat obyczajowy USA 2026, reż. Michael Greene (85 min)
23:30 Kaskader – film sensacyjny USA 2024, reż. David Leitch, wyk. Ryan Gosling (130 min)
01:40 Joe Baby – film sensacyjny USA 2026, reż. Steven Brand (85 min)

CINEMAX

12:00 Dziewczyna z marzeniami – film obycz. USA 2009
13:50 Między słowami – dramat obycz. USA/Japonia 2003
15:30 Holiday – komedia romantyczna USA 2006
17:45 Hulk – film sens. USA 03
20:00 Kształt wody – film przyg. USA/Kanada/Meksyk 2017, reż. Guillermo del Toro
22:00 Gladiator – dramat historyczny USA/Wlk. Brytania/Maroko/Malta 2000
00:30 Pewnego razu... w Hollywood – komediodramat USA/Wlk. Brytania/Chiny 2019

ROMANCE TV

08:25 Stadnina w Piber
12:25 Gabinet z widokiem na morze (22) – serial obycz.
14:20 Statek marzeń
16:15 Inga Lindström: Hanna i dobre życie – film obycz. Niemcy/Szwecja 2023
18:05 Zakochana w Panu Niani – komedia romantyczna USA 2022, reż. Damián Romay
20:00 Detektyw von Fock – serial krym. Estonia 2025
21:50 Nord Nord Mord (4)
23:45 Rosamunde Pilcher: Magia miłości – film obyczajowy Niemcy 1999
01:40 Detektyw von Fock

CANAL+ PREMIUM

08:15 Kung Fu Panda III
 – film animowany USA/Chiny 2016 (95 min)
09:50 Naturalna dzikość serca – film dok.
11:15 Godzina zero (1,2,3,4/4) – serial kryminalny
14:15 Kopnieci w czasie
 – komedia Francja/Belgia 2025 (105 min)
16:00 Imagine Dragons: Live at the Hollywood Bowl
 18:20 Łąpu-Capu (153)
18:35 Gromiowa jazda
18:50 Chopin, Chopin!
 – dramat obyczajowy Polska 2025, reż. Michał Kwieciński (130 min)
21:00 Ballerina. Z uniwersum Johna Wicka – film sens. USA/Węgry 2025, reż. Len Wiseman, wyk. Ana de Armas, Anjelica Huston (120 min)
23:00 Grindhouse vol. 2 Planet Terror – horror USA/Meksyk 2007, reż. Robert Rodriguez, wyk. Rose McGowan, Jeff Fahey (105 min)
00:45 Zabójcza orka – horror Australia 2026, reż. Jo-Anne Brechin, wyk. Virginia Gardner, Melanie Lynskey (90 min)

TVN FABUŁA

08:00 Prawo Agaty III (6,7,8)
11:10 Miś Yogi – film anim. USA/Nowa Zelandia 2010
12:50 Kosmiczny mecz – komedia USA 1996
14:45 Pierścień i róża – film dla młodzieży Polska 1986
17:00 Aquaman – film przyg. USA/Australia 2018
20:00 Znachor – melodramat Polska 81, reż. Jerzy Hoffman
22:50 Operacja Napoleon – thriller Islandia/Niemcy 2023
01:15 Martwe zło: Przebudzenie – horror USA/Nowa Zelandia/Irlandia 2022

AMC

13:10 Wojownicza z Księżykowego Królestwa – film fantasy Chiny 2014
15:20 Powiedz „tak” – komedia romantyczna USA/Niemcy 2001, reż. Adam Shankman
17:25 Ona to on – komedia USA/Kanada 2006
19:40 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia – film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003
22:00 Anakondy: Polowanie na Krwawą Orchideę – horror USA/Australia 2004
23:55 Zława – film przyg. USA/Tajwan/Hongkong 2015

AXN

08:30 Rekrut VIII (9,10/18) – serial krym. USA 2026
10:30 MacGyver (17–21/21) – serial akcji USA 2017
15:20 FBI: Most Wanted III (4–8/22) – serial krym.
20:00 Uprawdazona – thriller USA 08, reż. Pierre Morel, wyk. Liam Neeson, Maggie Grace
22:00 Uprawdazona II – film sens. Francja 2012, reż. Olivier Megaton, wyk. Liam Neeson
23:45 Hostel II – horror USA/ Czechy/Włochy/Islandia/Słowacja 2007, reż. Eli Roth

EPIC DRAMA

08:00 Poirot V (5,6,7,8,1/8) – serial krym. Wlk. Brytania 1993, wyk. David Suchet
14:50 Zatraceni w miłości – serial obycz. Turcja 2023
20:00 Detektyw Murdoch: Diamenty w piasku XIX – serial krym. Kanada/Wlk. Brytania 2025, wyk. Shanice Banton
21:00 Dalgliesh: Miejsce zbrodni II (5/6) – serial krym. Wlk. Brytania 2022, wyk. Bertie Carvel, Carlyss Peer
23:00 Królowa węży: Atak na króla (7/8) – serial obycz. USA 2022, wyk. Samantha Morton
00:00 Zatraceni w miłości

TVN STYLE

11:30 Jestem z Polski XIV (4,17,7/18) – serial dok.
14:35 EuroPOLKI studentki (4)
15:35 Do zobaczenia (6/10)
16:05 Ostre cięcie (1)
17:05 Będzie pięknie (4/8)
18:05 Bitwa o gości (7) – reality show Polska 2025
19:05 Kuchenne rewolucje (6, 7) – reality show
21:05 Taylor Swift kontra Scooter Braun (1/2)
22:15 Ślub od pierwszego wejrzenia (9, 10) – real tv
00:25 Ślub last minute (1)
01:25 Śluby marzeń

TVN TURBO

08:45 Samochód marzeń: Kup i zrób (4) – mag. motoryzacyjny
09:45 Naprawy nie do naprawy (2) – mag. motoryzacyjny
10:30 Moto kombat (5)
11:15 Ciężarówką przez RPA
12:15 Moto Factory (5)
13:00 Jeździć, obserwować VI
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe (9, 11, 8) – program rozrywk.
19:00 Nic do zgłoszenia V (10)
21:00 Samochód marzeń: Kup i zrób (1, 2) – magazyn
22:55 Naprawy nie do naprawy (6, 7, 8) – mag. motoryzacyjny
01:05 Zawodowi handlarze (9)

BBC FIRST

08:00 Co ludzie powiedzą? II
08:40 McDonald i Dodds II
10:30 Morderstwa w Midsomer
12:20 Ojciec Brown V (13,14,15/15) – serial krym.
15:25 My Life is Murder IV (6/8)
17:35 Ulica nadziei V (6/8)
18:35 Śmierć z dala od palm
19:50 Śmierć pod palmami XV (1/8) – serial kryminalny
21:00 Blackshore (1/6)
22:05 Milczący świadek XXII
00:15 Ojciec Brown (6/10)
01:20 Na niebieskich świątach III (1/6) – serial krym.

FX

08:40 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (15,16/25)
10:30 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (1,2/22)
12:20 Agenci NCIS IX (21,22,23/24) – serial krym.
15:30 Z Archiwum X II (10,11,12/25) – serial s.f.
18:10 Hellboy – film fantasy USA 04, reż. Guillermo del Toro
20:40 Liberator – film sens. USA/Francja 1992
22:45 Uprawdazona – thriller USA 2008, reż. Pierre Morel
00:35 Ucieczka, ale dokąd? – film sensacyjny USA 1993, reż. Robert Harmon

HGTV

08:15 Widok, na który cię stać
08:50 Nowa Maja w ogrodzie
09:55 Z miłości do ogrodu IV
11:00 Polowanie na ogród III
11:30 Najgorętsze nieruchomości pod słońcem (7)
12:35 Będzie pięknie (7/8)
13:35 Weekendowa metamorfoza (7, 8) – reality show
15:35 Kamera, akcja, wpadka!
17:10 House Hunters (8, 9, 10)
18:50 Zgłoś remont (3)
19:50 Weekendowa metamorfoza (7, 2) – reality show
21:40 Mieszkanie na miarę IV
23:35 Letnia chata na lata III

BBC LIFESTYLE

09:50 Winnice Australii i Gary Barlow (1) – serial dok.
10:50 Wielkie kanadyjskie wypieki (4, 5, 6, 7, 8) – real tv
15:30 Wielkie amerykańskie wypieki (5) – program rozrywk.
16:40 Kurort sławnych i bogatych (5,6/6) – serial dok.
18:40 Najpiękniej ukryte hotele II (6/6) – serial dok.
19:40 Wielkie australijskie wypieki III (5) – serial dok.
22:00 Joanna Lumley: sekrety pięknych miast (2)
23:05 Konopie: lek czy narkotyk? – film dok. Wlk. Bryt. 2019
00:10 Wstydlive choroby (1)

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan (15/22) – serial kom. USA 2017
08:30 Teoria wielkiego podrywu IV (9–19/24)
13:30 Przyjaciele IV (14,15,16/24) – serial kom.
15:00 DMV – Ci od prawka
17:00 9JKL (5,6,7,8/16)
19:00 Przyjaciele IV (20,21/24)
20:00 Dyktator – komedia USA 2012, reż. Larry Charles
21:50 The Office PL (7,8/12)
23:00 Comedy Club (5, 6)
00:00 Miasteczko South Park XXVII (4,5,1/5)

TVP SERIALE

08:00 Na sygnale
10:15 Ranczo VII (12,13/13)
11:55 Rodzinka.pl XVII (7,8,9)
13:35 Ojciec Mateusz 29 (3,4) – serial krym. Polska 2023
15:30 Komisarz Alex XXIV (7)
16:30 Ranczo VIII (1,1/13)
17:30 Czerdziestolatek
18:45 U Pana Boga w ogródku (7/12) – serial kom. Polska 2008, wyk. Krzysztof Dzierma
19:35 Ojciec Mateusz 29 (5,6) – serial krym. Polska 2023, wyk. Artur Żmijewski
22:35 Ranczo VIII (2,3/13)
00:30 Komisarz Alex XXIV (7,8) – serial krym. Polska 2025

CANAL+ KUCHNIA

13:40 Jamie Oliver (13, 14)
14:30 [sąsiadów w kuchni
15:40 Zgrillowani (5)
16:05 m jak mięso (7, 8)
16:55 Po prostu Jamie: szybko i łatwo (3) – program rozrywk.
17:55 Jakubik rozgryza Polskę
18:50 Włoska kuchnia Gino: sekrety południa (4,5/7)
19:45 Planeta słodczy (5, 6)
20:45 Kulisy wielkiej kuchni
21:40 Mistrzowie przekąsek w akcji – Nowa Zelandia (6)
22:35 m jak mięso (7, 8)
23:30 Wszystkie smaki fermentacji (2) – serial dok.

CANAL+ DOMO

12:20 Cudotwórcy VII (25,26)
14:05 Pokochaj lub sprzedaj
15:05 Wielkie projekty: Nowa Zelandia – serial dok.
16:00 Patent na zieleń (8)
16:30 Tomasz Pałowski. Remont u ciebie (7)
16:55 Letnie inspiracje (4)
17:05 Meblokreacje (1) – mag.
17:35 Dom w miesiąc (8)
18:00 Daleko od miasta XII (6)
18:55 Podzielić M2 (9, 10)
19:50 Adres: rezydencje marzeń (4) – reality show
21:00 Wielkie projekty: Australia X – serial dok.
22:00 Generalna odbudowa II

PLANETE+

12:30 Mongolia. Pomiędzy niebem a ziemią – serial dok.
13:35 Dzikie psy – serial dok.
14:45 Zaginiona cywilizacja Elamu – film dok. Francja 2024
15:50 Nazywano ich wikingami – film dok. Francja 2024
17:00 Rok z dziką przyrodą
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (47,48)
18:40 Mam zamek (6,7)
19:45 Superheroes – film dok.
21:50 Życia i śmierci Christophera Lee – film dok.
23:45 Nowoczesna Turcja Ataturka – film dok. Francja 23

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (2)
11:00 Łowcy opali VIII (19/20)
11:00 Celnicy na straży Szwecji IV (6/14) – serial dok.
12:00 Wyścigi po antyki
13:00 Złomowisko PL II (4,5)
15:00 Nic do ukrycia (8)
16:00 Przypadki truckerki (4)
17:00 Ciężarówką przez Afrykę (2/9) – serial dok.
18:00 Nagi instynkt przetrwania XII (4) – serial dok.
20:00 W oku cyklonu: łowcy burz (1) – serial dok. USA 2026
21:00 Bimbrownicy XIV (1)
22:00 Łowcy opali VIII (19/20)

TVP HISTORIA

11:45 Podziemne Włochy (4/8)
12:55 Krainy cudów natury
14:00 Ex libris – mag.
14:30 Poznań '56 – dramat historyczny Polska 1996
16:25 Flesz historii (767)
16:55 Tajemnice kultowych seriali (2) – mag. filmowy
17:50 Blisko, coraz bliżej
19:05 Independence Dawn: The Forgotten Revolution
20:00 Mordercza historia (4/6)
20:55 Operacja Samum – film sensacyjny Polska 1999
22:40 Lombardzista – dramat obyczajowy USA 1964

HISTORY

09:15 Straż graniczna: USA III
10:10 Wojny magazynowe XVII
11:10 Największe tajemnice świata VI (10/20) – serial dok.
12:05 Starożytni kosmici XIV
13:05 Tajemnice skryte w mroku (5,4/8) – serial dok.
14:55 Gwiazdy lombardu XXV
16:15 Tajemnice Dolnego Śląska II (2,3) – serial dok.
17:10 Ścisłe tajne samoloty wojskowe – film dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Starożytni kosmici
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (8,9/10)
00:50 Starożytni kosmici XIV

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Katastrofy pod lupą (5,6/8) – serial dok. USA 2024
10:00 Katastrofa w przestworzach XXI (8,3,1,2,4,5/10)
16:00 Premiera: Car S.O.S. XIV
17:00 Kluczowe tygodnie wojny – serial dok.
19:00 Tajne misje USA
20:00 Miasta w liczbach (7/8)
21:00 Zaginione skarby Biblii: tajemnice wiary – serial dok.
23:00 Cienna strona świata III (7,8/10) – serial dok. USA 2023
01:00 Złapać przemytnika X (3/8) – serial dok. USA 2024

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VI (36)
09:00 Niezwykłe pociągi IV
11:00 Porzucone konstrukcje
13:00 Rolnicy. Podlasie VIII
16:00 Podglądacze przyrody
17:00 Wielkie wycieczkowce
18:00 Najbardziej niebezpieczne drogi do szkoły II
19:00 Jak to wyjaśnić II
20:00 Tajemnice piramid
21:00 Wielkie miasta starożytności (4/4) – serial dok.
22:00 Niewyjaśnione zagadki
23:00 Poza kontrolą
00:00 Katakizmy, które wstrząsnęły światem (4/8)
01:00 Rolnicy. Podlasie II (1/28)

BBC EARTH

08:45 W okowach mrozu II
09:45 Wielkie koty 24/7 II (6)
11:05 Ben Fogle: wyścig do źródła Nilu (2/2) – serial dok.
12:05 W okowach mrozu II
17:15 David Attenborough i cuda natury (1/5) – serial dok.
17:55 Ben Fogle: wyścig do źródła Nilu (2/2) – serial dok.
18:55 Najpiękniejsze trasy spacerowe – serial dok.
19:55 Najpiękniejsza droga Wielkiej Brytanii – serial dok.
22:00 W okowach mrozu III
23:00 Wielkie koty 24/7 II (6)
00:15 Burze widziane z góry

POLSAT VIASAT HISTORY

08:00 Tajne bazy nazistów IV (3,4/6) – serial dok. Kanada 25
09:55 Życie prywatne przywódców Rzeszy (3,4/4)
11:55 DNA Hitlera: geny dyktatora (2/2) – serial dok.
13:00 II wojna światowa – wielkie bitwy w Europie (1,2,3,4,5/8) – serial dok.
18:50 Naziści: korzenie zła
21:00 Hitler: odliczanie (3/3)
22:00 DNA Hitlera: geny dyktatora (1,2/2) – serial dok.
00:05 Machu Picchu: kamienne miasto – film dok. Francja 24
01:10 Kobiety pod piracką banderą – serial dok. Austria 24

Od A do Z

ADWOKAT DIABŁA ★★

thriller, USA 1997, reż. Taylor Hackford, wyk. Keanu Reeves, Al Pacino, Charlize Theron

23:30 | tvn

Keanu Reeves jako młody prawnik przed życiową (?) szansą: jeśli wbrew oczywistym faktom uzyska uniewinnienie gwałciela, zostanie asystentem Antychrysta i jego sukcesorem. Trąci konfekcją.

BAD BOYS FOR LIFE ★★

film sens., USA 2020, reż. Adil El Arbi, Bilal Fallah, wyk. Will Smith, Martin Lawrence, Vanessa Hudgens

22:20 | polsat

Po 25 latach Will Smith i Martin Lawrence wracają do ról policjantów z Miami, którzy walczą z narkotykowymi kartelami, a przy okazji rozliczają się z błędów młodości (z której do końca nie wyrosli).

BULLITT ★★

film sens., USA 1968, reż. Peter Yates, wyk. Steve McQueen, Jacqueline Bisset, Robert Vaughn

23:55 | warner tv

Steve McQueen jako samotny policjant na tropie mafijnych intryg wymierzonych w prokuratora. Ale liczy się tylko sekwencja samochodowego pościgu: Oscar dla montażysty i status klasyka dla filmu.

COUNTRY STRONG ★★

dramat obycz., USA 2010, reż. Shana Feste, wyk. Gwyneth Paltrow, Tim McGraw, Garrett Hedlund

22:50 | tvp 2

Wschodzący gwiazdor piosenki szuka wsparcia gwiazdy country, której sława przemija, co omocuje komplikacjami natury romantycznej, a przy okazji odsłania kulisy show-biznesu. Na wzruszenie ramionami.

HEROSI WOJNY ★★

film sens., USA 2024, reż. John Swab, wyk. Eden Brolin, Andy Garcia, Melissa Leo

20:00 | canal+ premium

Weteran sił specjalnych wraca na pole walki, by wraz ze swoją ekipą wyruszyć na poszukiwanie uprowadzonej siostrzenicy - dziennikarki, która wpadła na trop tajnej misji skorumpowanych polityków.

Księgowy II

FOT. WARRICK PAGE

FILM SENSACYJNY

USA 2025, REŻ. GAVIN O'CONNOR, WYK. BEN AFFLECK, JON BERNTHAL, J.K. SIMMONS

JERRY MAGUIRE ★★

dramat obycz., USA 1996, reż. Cameron Crowe, wyk. Tom Cruise, Cuba Gooding Jr., Renée Zellweger

21:40 | cinemax

Pocziwie: agent sportowy, który proponuje ojcowski stosunek do klientów zamiast czystego merkantylizmu, odnosi zaskakujący sukces. Plus Oscar dla Cuby Goodinga jr.: ukradł show Tomowi Cruise!

KARMA ★★

thriller, USA 2015, reż. Diane Bell, wyk. Jessica Biel, Zosia Mamet, Edi Gathegi

22:40 | stopklatka

Instruktor jogi poznaje swoją przyrodną siostrę. Nawiązuje z nią kontakt i odkrywa, że dziewczyna nie tylko pracuje w sex-biznesie, ale i jest uwikłana w toksyczny związek z niebezpiecznym partnerem.

**MROCZNA
DZIELNICA ★★**

film sens., USA/Kanada 2001, reż. Andrzej Bartkowiak, wyk. Steven Seagal, Bill Duke, DMX

23:50 | tvn 7

Nasz człowiek w Hollywood, operator Andrzej Bartkowiak, próbuje reżyserii: Steven Seagal jako niekonwencjonalny gliniarz wobec korupcji w szeregach. Konwencjonalne (fabuła) i drewniane (Seagal).

NIEMIENI**CZARODZIEJE ★★**

dramat, Polska 1960, reż. Andrzej Wajda, wyk. Tadeusz Łomnicki, Krystyna Stypulkowska, Wanda Koczeska

23:00 | tvp historia

Andrzej Wajda o młodości przelomu lat 50. i 60. ubiegłego stulecia: gdzie szukać naturalności? Głównie z nostalgii za aktorską ekipą.

**OSZUKAĆ
PRZEZNACZENIE IV ★★**

horror, USA 2009, reż. David R. Ellis, wyk. Bobby Campo, Shantel VanSanten, Nick Zano

22:15 | tvn 7

Jeszcze raz: śmierć upomina się o niedoszłe ofiary karambolu na torze wyścigowym, który przewidział jeden z młodocianych kibiców i zawczasu wyprowadził z miejsc. Rutyna.

PASAŻER ★★

thriller, USA/Wlk. Brytania/Francoja/Chiny/Kanada/Hiszpania 2018, reż. Jaime Collet-Serra, wyk. Liam Neeson, Vena Farmiga, Patrick Wilson

20:00 | tv puls

Liam Neeson jako były policjant, obecnie agent ubezpieczeniowy, dojeżdżający do pracy kolejką, który zostaje wciągnięty przez współpasażerkę w intrygę kryminalną, w której stawką jest życie.

20:00 | hbo

★★★

Ben Affleck wraca do roli mafijnego księgowego o genialnym umyśle, który tym razem współpracując z agentką skarbowki nagina prawo i zasady w poszukiwaniu mordercy swego dawnego szefa i jego mocodawców.

MYZ

QUEER ★★

dramat obycz., Włochy/USA 2024, reż. Luca Guadagnino, wyk. Daniel Craig, Drew Starkey, Jason Schwartzman

22:15 | hbo

Czytając prozę Williama S. Burroughsa: Daniel Craig jako Amerykanin w mieście Meksyk lat 50. XX wieku, który ulega silnej fascynacji młodszym mężczyzną i zaprasza go w podróż w głąb Ameryki Łacińskiej.

STOKER ★★

thriller, Wlk. Brytania/USA 2013, reż. Park Chan-wook, wyk. Mia Wasikowska, Nicole Kidman, Matthew Goode

20:00 | cinemax

Chan-wook Park rusza na podbój Hollywood: po tajemniczej śmierci pana domu, jego miejsce u boku gotowej to zaakceptować żony i pełnej obaw córki próbuje zająć nikomu nieznany brat zmarłego. Wciąga.

VALMONT ★★

melodramat, USA/Francoja/Wlk. Brytania 1989, reż. Miloš Forman, wyk. Colin Firth, Annette Bening, Meg Tilly

20:00 | tvp kultura

„Niebezpieczne związki” w ujęciu Milosa Formana: intrygująca, zwłaszcza pod kątem młodej obsady. Realizowane równocześnie z wersją Stephena Frearsa i przez nią skutecznie stłumione. Niesłusznie!

TVPI **D3**

05:25 Sprawa dla reportera
06:20 Słownik polsko@polski
06:55 Słowo na niedzielę
07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (1087)
08:35 Stawka większa niż życie (7) – serial wojenny
11:00 Ojciec Mateusz XIV (12)
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:45 Portret kapłana (14)
13:05 Planeta Ziemia III (2/8) – serial dokumentalny
14:10 Dom – serial obycz.
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:35 Zona dla Polaka (4)
18:40 Jaka to melodia? (5729)
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda
20:25 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)

20:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA: 1/16 finału – 1. mecz (na żywo)

23:30 Za jakiego grzechy (New in Town) – komedia romantyczna USA/Kanada 2009, reż. Jonas Elmer (105 min)

01:15 Pele: Narodziny legendy (Pele: Birth of a Legend) – film biograficzny USA 2016, reż. Michael Zimbalist, Jeff Zimbalist (115 min)

MEZZO

10:00 Jazz w Vienne: Manu Katché „One Shot Not”
11:00 Festiwal Sons d'hiver 2021: Hamid Drake, David Murray, Archie Shepp
12:20 Jazz w La Villette: Michel Portal – koncert
13:40 Intermezzo
14:05 Mesjasz – muzyka klas.
16:30 Opera Now: Sarah Nemtsov – Michel van der Aa – Philip Venables – serial dok.
17:05 Intermezzo
17:50 Pyotr Ilyich Tchaikovsky: Eugeniusz Oniegin – opera Belgia 2023
20:30 Magdalena Kožená, Filharmonia Czeska, Giovanni Antonini – muzyka klasyczna
22:05 Międzynarodowy Konkurs Muzyczny w Genewie 2025: Koncert inauguracyjny
23:20 Efekt Nosedys

TVP2 **D3**

06:30 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7598) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7598) – mag. Polska 2026
11:20 Tamte lata, tamte dni (85) – rozmowa Polska 2026
11:55 Lato z Radiem i Telewizją Polską – koncert
14:00 Familiada (3053)
14:35 Koło fortuny (1874)
15:10 Szansa na sukces. Opole 2026 (9) – show
16:15 „Nadzieja mimo wszystko” – Koncert Fundacji Anny Dymnej – koncert
17:15 Maxima. Droga na tron (1/6) – serial biograficzny
18:20 Pan Mama – serial kom. Polska 2026, wyk. Paweł Domagała, Piotr Głowacki
18:55 Kocham Cię, Polsko! (3) – quiz Polska 2026

20:25 Postaw na milion (381) – teleturniej
21:25 Wschód Kultury – Europejski Stadion Kultury 2026 – Koncert Kolektywów
22:50 Country Strong – dramat obyczajowy USA 2010, reż. Shana Feste (130 min)
01:00 Krucjata. Znak bliźniąt II (13) – serial krym.
02:05 Wielkie wesela (The Big Wedding) – komedia USA 13, reż. Justin Zackham (100 min)

PULS 2

08:20 Aukcja w ciemno (2/21)
08:45 Wojciech Ciejrowski. Boso: Meksyk/Paragwaj (10, 11)
10:10 Mały pływak – komedia Francja/Włochy 1968
11:55 Gamoń – komedia Hiszpania/Francja/Włochy 1964, reż. Gérard Oury
14:20 Szczeniowski pechowiec – baśń filmowa Czechy 2012
16:40 Uczeń zegarmistrza – film fantasy Czechy/Słowacja 2019
18:45 Królowna Śnieżka – film fantasy Niemcy 2009, reż. Thomas Freundner
20:00 Centurion – film sens. Wlk. Brytania/Francja/USA 2010, reż. Neil Marshall, wyk. Michael Fassbender
22:00 Dzielnica strachu IX (19,20,21) – serial krym.
01:00 Dzielnica strachu IX

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
08:00 Halo tu Polsat (3004)
11:35 Smerfy II – film anim. USA/Francja/Kanada/Belgia 2013, reż. Raja Gosnell
13:45 Szalone wakacje na kółkach (RV) – komedia Wlk. Brytania/Niemcy/USA 2006, reż. Barry Sonnenfeld, wyk. Robin Williams (130 min)
15:55 Piraci z Karaibów: Na nieznanych wodach (Pirates of the Caribbean: On Stranger Tides) – film przyg. USA 2011, reż. Rob Marshall (175 min)
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:22 Pogoda – Polska 2026
19:35 Państwo w państwie (618) – program publicystyczny Polska 2026, program prowadzi Przemysław Talkowski

19:50 Siatkówka: Liga Narodów mężczyzn FIVB: Polska – Argentyna (na żywo)
22:20 Bad Boys For Life – film sens. USA 2020, reż. Adil El Arbi, Bilal Fallah, wyk. Will Smith, Martin Lawrence, Nicky Jam (150 min)
00:50 Nigdy więcej (Enough) – thriller USA 2002, reż. Michael Apted, wyk. Jennifer Lopez, Billy Campbell, Juliette Lewis (145 min)

TV4

07:00 Nieznane zdjęcia Hitlera (1,2/4) – serial dok.
09:00 Galileo
11:15 Linia ryzyka – film sens. USA 2007, reż. Andy Cheng, wyk. Nadia Bjorlin
13:00 Stan oblężenia – thriller USA 1999, reż. Edward Zwick, wyk. Denzel Washington, Annette Bening
15:35 Terminator: Ocalenie – film s.f. USA/Niemcy/Wlk. Brytania/Włochy 2009, reż. Joseph McGinty Nichol, wyk. Christian Bale
17:55 Uroczysko IV (11–14/52) – serial krym.
20:00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (13,14,15,16) – serial krym. Polska 2026
00:00 STOP Drogówka (353)
01:05 Polowanie na Hitlera (1,2/10) – serial dok.

TVN **D3**

05:05 Recepta na stary dom III (1/9) – serial dok. USA 2018
05:40 Uwaga! (8026) – mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (11/17)
06:50 Bez kompleksów (8)
07:45 Dzień dobry wakacje (2)
11:30 Co za tydzień (1249)
12:10 Ugotowani (4)
13:20 Bella i Sebastian II (Belle et Sébastien, l'aventure continue) – film przyg. Francja 2015, reż. Christian Duguay, wyk. Félix Bossuet (125 min)
15:25 Nieoczekiwana zmiana miejsc (Trading Places) – komedia USA 1983, reż. John Landis, wyk. Eddie Murphy, Dan Aykroyd (145 min)
17:50 Kuchenne rewolucje: Lublin – Pizzalover 31 (3) – reality show Polska 2025
19:00 Fakty, sport, pogoda

19:50 Druga połowa – komedia Polska 2021, reż. Łukasz Wiśniewski, wyk. Marianna Żydek, Maciej Musiał (110 min)
21:40 „Za miłość” – koncert Malta Festival – koncert Polska 2026
23:30 Adwokat diabła (The Devil's Advocate) – thriller USA 1997, reż. Taylor Hackford, wyk. Keanu Reeves, Al Pacino (185 min)
02:35 Szpital św. Anny III (48) – serial obycz.

METRO **D3**

08:05 Klan z Alaski IV
10:05 The Floor (5, 6)
11:35 Psy i koty – komedia USA/Australia 2001, reż. Lawrence Guterman, wyk. Jeff Goldblum, Elizabeth Perkins
13:30 Diagnoza II (4,5) – serial obyczajowy Polska 2018, wyk. Maja Ostaszewska
15:30 Kryminalni (13,1,2) – serial krym. Polska 2004
18:50 Milionerzy (619, 620)
20:00 Yellowstone (2,3/9) – serial obycz. USA 2018, wyk. Kevin Costner, Luke Grimes
22:05 Na zabięcej ziemi – film sens. USA 1994, reż. Steven Seagal, wyk. Steven Seagal, Michael Caine
00:05 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (8/12)
01:10 Szpital (29/72)
02:10 Szkoła (17/72)

TV PULS **D3**

06:00 Taki jest świat (26)
06:40 Kobra – oddział specjalny XXI (8/12) – serial sens.
07:45 Don Matteo: Boski detektyw XIV
09:55 Zaklinaczka duchów IV (2,3/23) – serial fantasy
11:50 Agent XXL II – komedia sensacyjna USA 2006
13:45 Złote dziecko (The Golden Child) – komedia USA 1986 (120 min)
15:45 Need For Speed – film sens. USA/Indie 2014, reż. Scott Waugh (160 min)
18:25 Jumper – film s.f. USA/Kanada 2008, reż. Doug Liman, wyk. Hayden Christensen (95 min)

20:00 Pasażer (The Commuter) – thriller USA/Wlk. Brytania/Francja/Chiny/Kanada/Hiszpania 2018, reż. Jaume Collet-Serra (130 min)
22:10 Bóg zemsty (Seeking Justice) – film sens. USA 2011, reż. Roger Donaldson, wyk. Nicolas Cage (125 min)
00:15 Skazany (Shot Caller) – thriller USA 2017, reż. Ric Roman Waugh, wyk. Nikolaj Coster-Waldau (155 min)

TVN7 **D3**

05:05 Szkoła (47/63)
06:05 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie II
07:00 New Looney Tunes II
07:30 Kroniki Spiderwick – film przyg. USA 2008, reż. Mark Waters, wyk. Freddie Highmore, Sarah Bolger
09:30 Ukryta prawda (17–21/60) – serial fabularno-dok. Polska 2022
14:35 Szpital św. Anny (15,16/26) – serial obycz.
16:35 Detektywi VI (58) – serial fabularno-dok.
17:40 Footloose – komedio-dramat USA 2011, reż. Craig Brewer, wyk. Kenny Wormald, Julianne Hough (140 min)
20:00 Na zabięcej ziemi (On Deadly Ground) – film sensacyjny USA 1994, reż. Steven Seagal (135 min)
22:15 Oszukać przeznaczenie IV (The Final Destination) – horror USA 2009, reż. David R. Ellis (95 min)
23:50 Mroczna dzielnica (Exit Wounds) – film sens. USA/Kanada 2001, reż. Andrzej Bartkowiak (135 min)
02:05 Żyjąc z potworem VIII

STOPKLATKA

- 08:55 Komisarz Rex II** (12/15) – serial sensacyjny
- 10:00 Hudson i Rex VIII** (4,6,7/14) – serial krym.
- 13:00 Najlepszy pies w pol-
cji** (1/11) – serial dok.
- 14:30 Komisarz Rex –
Początek** (Baby
Rex – Der kleine
Kommissar) – komedia
kryminalna Austria/
Niemcy 1997 (120 min)
- 16:30 Tata i małolata**
[My Father the Hero]
– komedia Francja/
USA 1994, reż. Steve
Miner (110 min)
- 18:20 Motylem jestem,
czyli romans czter-
dziestolatka** – komedia
Polska 1976, reż.
Jerzy Gruz (100 min)
- 20:00 G.I. Jane** – film sens.
USA/Wlk. Brytania 1997,
reż. Ridley Scott, wyk.
Demi Moore, Viggo
Mortensen (160 min)
- 22:40 Karma** (Bleeding
Heart) – thriller USA
15, reż. Diane Bell, wyk.
Jessica Biel (115 min)
- 00:35 Haker** – komedia sen-
sacyjna Polska 2002,
reż. Janusz Zaorski, wyk.
Kasia Smutniak (105 min)

KINO POLSKA

- 07:35 Reksio II** – serial anim.
- 07:50 Polska Kronika Filmowa**
02A/68 – film dok. Polska 1968
- 08:00 Polska Kronika Filmowa**
11A/72 – film dok. Polska 1972
- 08:25 Basia sama w domu**
– komedia Polska 2021,
reż. Marek Rębac
- 10:10 Pan Anatol szuka milio-
na** – komedia Polska 1959
- 11:55 Podróż za jeden
uśmiech** – film przyg. Polska
1972, reż. Stanisław Jędryka,
wyk. Henryk Gołębiewski
- 13:50 Wielka majówka**
– film muzyczny Polska 1981,
reż. Krzysztof Rogulski
- 15:50 Pokaż, kotku, co masz
w środku** – komedia Polska
2011, reż. Sławomir Kryński,
wyk. Jacek Borusiński
- 17:50 Piłsudski** – film
biograficzny Polska 2019,
reż. Michał Rosa, wyk. Borys
Szy, Magdalena Boczarowska
- 20:00 Boże Ciało** – dramat
obyczajowy Polska/Francja
2019, reż. Jan Komasa, wyk.
Bartosz Bielenia, Aleksandra
Konieczna, Eliza Rycembel
- 22:20 Job**, czyli ostatnia
szara komórka – komedia
Polska 2006, reż. Konrad
Niewolski, wyk. Borys Szy
- 00:15 Ekstradycja III** (1,2/10)
– serial sens. Polska 1998

ALE KINO+

- 07:00 Moje pieczone kur-
czaki** – film obycz.
Polska 2002, reż. Iwona
Siekierzyńska, wyk.
Agata Kulesza, Adam
Nawojczyk (80 min)
- 08:20 Arktyka** (Arctic)
– film przyg. Islandia/
USA 2018, reż. Joe
Penna, wyk. Mads
Mikkelsen, Maria Thelma
Smáradóttir (120 min)
- 10:20 Szczęki. Megahit**
Hollywood – film dok.
- 11:35 The Office PL II**
(10,11,12) – serial kom.
- 13:30 Porwanie Heinekena**
[Kidnapping Mr.
Heineken] – film sens.
Hol./Belgia/Wlk. Bryt./
USA 2015, reż. Daniel
Alfredson (105 min)
- 15:15 Sprawa nierozwią-
zana** (7) – serial krym.
- 17:45 Włamanie na śniada-
nie** (Bandits) – komedia
kryminalna USA 2001,
reż. Barry Levinson, wyk.
Bruce Willis (145 min)
- 20:10 Detektyw Surprenant:**
Morderstwo na
wyspie – serial krymi-
nalny Kanada 2023
- 01:40 Poof** – film krótkom.
USA 2023 (20 min)

POLSAT FILM

- 11:40 Rodzina Addamsów**
2 – film anim. USA/Kanada/
Wietnam/F/Wlk. Brytania 2021
- 13:35 Małolaty na obozie**
– komedia USA 2007
- 15:25 Jaś Fasola: nadciąga**
totalny kataklizm – komedia
Wlk. Brytania/USA 1997
- 17:20 Hancock** – film sens.
USA 2008, reż. Peter Berg
- 19:00 Ghost Rider II** – film
sens. USA/Emiraty Arabskie 11
- 21:00** Maksimum ryzyka – film
akcji USA 1996, reż. Ringo Lam
- 23:00 Bejbis** – komedia
Polska/Włochy 2022

KINO TV

- 11:35 Kung Fu Panda II** – film
animowany USA/Kanada 2011
- 13:15 Ścisłe tajne** – komedia
sens. USA/Wlk. Brytania 1984
- 15:10 Wojownicze Żółwie**
Ninja: Zmutowany chaos
– film animowany USA 2023
- 17:30 BFG: Bardzo fajny**
gigant – film fantasy USA/
Indie/Wlk. Brytania 2016
- 20:00 Niepokonani** – dramat
obycz. USA/Emiraty Arabskie/
Polska/Indie/Arabia Saudyjska
2010, reż. Peter Weir
- 22:45 Millennium: Zamek**
z piasku, który runął – thriller
Niemcy/Dania/Szwecja 2009

TVP KULTURA

- 08:00 Nabożeństwo lute-
rańskie w Pszczynie**
- 09:00 Przysłań nad Biblią**
- 09:20 Wątki** – film dok.
- 09:55 Alhambra, utracony
raj** – film dok.
- 11:05 Kosmos 1999** (2) (8/24)
- 12:10 Opole – koncertowe
wspomnienia** (8)
- 12:35 14. Krajowy Festiwal
Piosenki Polskiej
Opole '76** – koncert
- 14:20 Zabawka** (Le Jouet)
– komedia Francja 1974,
reż. Francis Veber, wyk.
Pierre Richard (105 min)
- 16:05 Noce i dnie** (1) – serial
obycz. Polska 1975
- 17:15 Studio Kultura** (677)
- 18:05 Majewska – Korcz
okragle 31 lat**
- 18:55 Benefis Włodzimierza
Korcza** (67)
- 20:00 Valmont** – melodra-
mat USA/Francja/Wlk.
Brytania 1989, reż.
Miloš Forman (145 min)
- 22:25 Kulturalni** (24) – mag.
- 23:20 Sean Penn, amery-
kański wicherzyciel**
- 00:30 Gruboskórca** – film
anim. F 2022 (10 min)
- 00:40 Bestie wokół nas**
– film animowany
Polska 2021 (20 min)

WARNER TV

- 11:05 Miłość jak narkotyk**
– komedia romant. USA 1997
- 13:10 Akademia policyjna VII:**
Misja w Moskwie – komedia
USA 1994, reż. Alan Metter
- 14:45 Taxi IV** – komedia
sensacyjna Francja 2007
- 16:30 Pan Niania** – komedia
USA 93, reż. Michael Gottlieb
- 18:00 Naciągacze** – komedia
krym. USA/Wlk. Brytania 2003
- 20:25 Głupi i głupszy II: Kiedy**
Harry poznał Lloyda – komedia
USA 2003, reż. Troy Miller
- 22:00 Yellowstone II** (5,6/10)
- 23:55 Bullitt** – film sens. USA 68

PARAMOUNT

- 10:50 Wojownicze Żółwie**
Ninja: Zmutowany chaos – film
animowany USA 2023
- 13:05 Lara Croft: Tomb**
Raider – film przyg. USA/Wlk.
Brytania/Japonia/Niemcy 2001
- 15:20 Lara Croft Tomb Raider:**
Kolebka życia – film przyg.
USA/Niemcy/Japonia/Wlk.
Brytania/Hongkong 2003
- 17:50 Gliniarz z Beverly Hills**
– komedia sensacyjna USA 84
- 20:00 Ostra jazda** – komedia
USA 2000, reż. Todd Phillips,
wyk. Breckin Meyer
- 22:00 American Psycho**
– horror USA/Kanada 2000

HBO

- 09:10 Grinch** – film anim.
Francja/Japonia/
USA 2018 (85 min)
- 10:35 IO** – film przyg. Polska/
Włochy 2022, reż. Jerzy
Skolimowski (85 min)
- 12:00 Wichrowe wzgórza**
– dramat obycz. USA/
Wlk. Bryt. 26 (135 min)
- 14:15 Kochanek królowej**
– dramat historyczny
Dania/Szwecja/Czechy/
Niemcy 2012 (135 min)
- 16:30 Well Done!** – komedia
Francja/Luksemburg
2023, reż. Gilles
Legardinier (110 min)
- 18:20 Co będzie dalej?**
– komedia romantyczna
USA 2023, reż. Meg
Ryan (100 min)
- 20:00 Księgowy II** – film sens.
USA 2025, reż. Gavin
O'Connor, wyk. Ben
Affleck, Jon Bernthal,
J.K. Simmons (135 min)
- 22:15 Queer** – dramat obycz.
Włochy/USA 2024, reż.
Luca Guadagnino, wyk.
Daniel Craig (135 min)
- 00:30 Zaulek koszarów**
– thriller USA 2021, reż.
Guillermo del Toro, wyk.
Bradley Cooper, Cate
Blanchett (150 min)

CINEMAX

- 12:20** Gdyby ulica Beale umia-
ła mówić – dramat miłosny
USA 2018, reż. Barry Jenkins
- 14:20 Ad Astra** – film s.f.
USA/Chiny/Brazylia 2019
- 16:20 Liberator II** – film sens.
USA 1995, reż. Geoff Murphy
- 18:00 Pan i pani Smith**
– komedia sensacyjna USA 05
- 20:00 Stoker** – thriller
Wlk. Brytania/USA 2013
- 21:40 Jerry Maguire** – dramat
obyczajowy USA 1996
- 23:55 Fargo III** (3,4/10)
- 01:30 Na złej drodze** – thriller
USA 22, reż. John Patton Ford

ROMANCE TV

- 07:50 Górski lekarz**
(6,7,8,8/8) – serial obycz.
- 12:40 Gabinet z widokiem na**
morze – serial obyczajowy
- 14:30 Detektyw von Fock**
- 16:20 Nord Nord Mord** (3)
- 18:15 Zgłoszaj na miłość**
– komedia romantyczna
Kanada 2023, reż. Wendy Ord
- 20:00** Bliźniacza miłość
– romans USA 2021
- 22:00** Miłość jak ze snu?
– dramat obycz. USA 2019
- 23:50 Inga Lindström: Droga**
do ciebie – romans Niemcy 05
- 01:40** Bliźniacza miłość
– romans USA 2021

CANAL+ PREMIUM

- 08:10 Premierowa jazda**
- 08:25 Gru i Minionki: Pod
przekrywką** – film
anim. USA 2024 (95 min)
- 10:00 Dzikie robot** – film anim.
USA/Japonia 2024, reż.
Chris Sanders (100 min)
- 11:40 Larger Than Life: Złota
era boysbandów**
- 13:15 Morderstwo w amba-
sadzie** – film sens. Wlk.
Brytania 2025 (85 min)
- 14:40 Kiedy nadchodzi**
jesień – dramat obycz.
Francja 2024 (100 min)
- 16:20 Making of Canal+: The
Office PL 5** – film dok.
- 16:30 Krucjata Bourne'a**
– thriller USA/Niemcy
2004 (105 min)
- 18:15 Niania w Nowym Jorku**
– komedia romantyczna
USA 2007 (105 min)
- 20:00 Herosi wojny** – film
sens. USA 2024, reż.
John Swab (105 min)
- 21:45 The Killer** – film sens.
USA/Korea Południowa/
Kanada 2024 (125 min)
- 23:50 Być kochaną** – dra-
mat obycz. Norwegia/
Szwecja 2024 (105 min)
- 01:35 Niezniszczalna** – film
sensacyjny USA/Wlk.
Brytania 2024 (100 min)

TVN FABUŁA

- 07:30 Prawo Agaty III** (10,11)
- 09:30 Liga Potworów**
– film animowany USA 2021
- 11:35 Znachor** – melodramat
Polska 81, reż. Jerzy Hoffman
- 14:30 Cast Away** – Poza świa-
tem – film przyg. USA 2000
- 17:35 Aquaman i Zaginione**
Królestwo – film s.f. USA 2023
- 20:00** Jestem legendą – film
s.f. USA/Wlk. Brytania 2007,
reż. Francis Lawrence
- 22:20** Randka w ciemno
– komedia romant. Polska 10
- 00:05 Top Gun** – film sens.
USA 1986, reż. Tony Scott

AMC

- 07:45 Projekt A II** – komedia
sensacyjna Hongkong 1981
- 09:55 Lara Croft Tomb Raider:**
Kolebka życia – film przyg.
USA/Niemcy/Japonia/Wlk.
Brytania/Hongkong 2003
- 12:10** W 80 dni dookoła świata
– komedia romantyczna
USA/Kanada 2008
- 20:10** Officer Blart – komedia
sensacyjna USA 2009
- 22:00** Komodo – horror
Australia/USA 1999
- 23:50** Człowiek w ogniu
– thriller Szwajcaria/Wlk.
Brytania/USA/Meksyk 2004

AXN

08:25 Zabójcza broń III (10,11/15) – serial krym. USA 19
10:25 MacGyver II (1–5/23) – serial akcji USA 2017
15:10 FBI: Most Wanted III (9–13/22) – serial krym.
20:00 Uprawdżona II – film sens. Francja 2012, reż. Olivier Megaton, wyk. Liam Neeson
22:00 Uprawdżona III – film sens. USA/Hiszpania/Francja 2014, reż. Olivier Megaton
00:10 Hostel III – horror USA 2011, reż. Scott Spiegel, wyk. Kip Pardue, Brian Hallisay

EPIC DRAMA

08:00 Lekarze na start – serial obyczajowy Polska 2017
10:20 Poirot III (2,3,4,5/11) – serial krym. Wlk. Brytania 1991, wyk. David Suchet, Hugh Fraser, Philip Jackson
14:55 Zatraceni w miłości – serial obycz. Turcja 2023
20:00 Zagadki kryminalne nowej panny Fisher (2/4) – serial krym. Australia 2019
21:00 Morderstwo to nic trudnego (2/2) – miniserial Wlk. Bryt. 2023, wyk. David Jonsson
22:00 Poirot XII (1/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2011
23:55 Zatraceni w miłości

TVN STYLE

11:30 Ostre cięcie (2)
12:30 Babski biznes (4/8)
13:30 Jestem z Polski XVI (13,14,12/40) – serial dok.
16:35 Bitwa o gości (8)
17:35 Do zobaczenia (7/10)
18:10 Ugotowani (8)
19:10 Kuchenne rewolucje (5, 7) – reality show Polska 2022
21:05 Ostre cięcie (2) – reality show Polska 2025
22:05 Taylor Swift kontra Scooter Braun (2) – serial dok.
23:20 EuroPOLKI studentki (1)
00:20 Cały jej świat (8/12)
01:20 Nieoczywiste miejsca II

TVN TURBO

10:45 Wojny samochodowe
11:45 Z drugiej ręki (10) – mag.
12:30 Jeździć, obserwować VII
13:15 Moto kombat (6) – mag.
14:00 Zawodowi handlarze
15:30 Naprawy nie do naprawy
17:00 Ciężarówka przez Stany IV (4/9) – serial dok.
18:00 Mobilni mechanicy (3)
18:45 Raport końcowy (824)
19:10 Nic do zgłoszenia IV
21:10 Jeździć, obserwować VII
21:55 Moto kombat (6) – mag.
22:40 Uwaga! Oszust: Ścieżka z ogłoszenia (6/16) – serial dok.
23:10 Moto Fachurowy (6) – mag.
23:55 Wojny samochodowe (6)

BBC FIRST

08:35 Śmierć z dala od palm
09:40 Lewis IX (3,4/6)
11:45 Ale akcja! II – serial kom.
13:45 Śmierć pod palmami XV
14:55 Ojciec Brown (6/10)
15:55 Tajemnice Brokenwood
17:50 Ulica nadziei V (7/8)
18:50 Detektyw z Chelsea
19:50 Śmierć pod palmami XV (2/8) – serial kryminalny
21:00 Tajemnice Brokenwood
22:55 Blackshore (1/6)
00:00 Na niebieskich świątach III (1/6) – serial krym.
01:10 Śmierć pod palmami XV

FX

08:40 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (17,18,19/25)
11:25 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (3,4,5/22)
14:10 Agenci NCIS IX (24,1/24)
16:00 Z Archiwum X II (13,14/25) – serial s.f.
17:55 Faceci w czerni – komedia sensacyjna USA 1997
19:55 Faceci w czerni III – film s.f. USA 2012, reż. Barry Sonnenfeld, wyk. Will Smith
22:05 Szklana pułapka II – film akcji USA 90, reż. Renny Harlin
00:30 Na krawędzi – film sens. USA/Włochy/Francja/Japonia 1993, reż. Renny Harlin

HGTV

08:20 Z miłości do ogrodu IV (3/10) – cykl reportaży
08:55 Nowa Maja w ogrodzie
11:05 Polowanie na ogród VII
12:40 Letnia chata na lata III
14:35 Zgłoś remont (3)
15:35 Będzie pięknie (7/8)
16:40 Weekendowa meta-morfoza (4) – reality show
17:40 Kamera, akcja, wpadka!
19:20 House Hunters (1–4) – reality show Polska 2018
21:30 Dorota inspiruje (4, 5)
23:25 Najgorętsze nieruchomości pod słońcem (7)
00:30 Sprzątaczkę (4, 5)

BBC LIFESTYLE

08:50 Kurort sławnych i bogatych (5,6/6) – serial dok.
10:50 Mistrzowie ceramiki (1, 2, 3) – teleturniej muzyczny
14:20 Wielkie amerykańskie wypieki (5, 6) – program rozrywk.
16:40 Kulinarne podróże Billy'ego i Doma (8/8)
17:40 Winnice Australii i Gary Barlow (1) – serial dok.
18:40 Najpiękniej ukryte hotele II (3/6) – serial dok.
19:40 Mistrzowie szycia (5, 6) – program rozrywkowy
22:00 Oblicza seksu (3,1/3) – serial dok. Wlk. Brytania 2021
00:00 Wstydlive choroby

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan (19/22) – serial kom. USA 2017
08:30 Teoria wielkiego podrywu IV (24,1–10/24)
13:35 Przyjaciele IV (22–24,1–3/24) – serial kom.
16:35 Tata ma plan (11–13/22) – serial kom. USA 2017
18:05 Naga broń 2 1/2 – komedia USA 1991, reż. D. Zucker
20:00 Naga broń 33 1/3 – komedia USA 1994
21:50 Colin from Accounts
23:05 Comedy Club (7, 8)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:35 Czerdziestolatek
09:35 U Pana Boga w ogródku (6,7/12) – serial kom. Polska 08
11:25 Czterej pancerni i pies
13:35 Ojciec Mateusz 29 (5,6)
15:30 Komisarz Alex XXIV (8) – serial krym. Polska 2025
16:30 Ranczo VIII (4/13) – serial kom. Polska 2014
17:30 Czterej pancerni i pies (3,4) – serial wojenny Polska 1966, wyk. Roman Wilhelmi
19:40 Ojciec Mateusz 29 (8) – serial krym. Polska 2023
22:35 Ranczo VIII (5,6/13) – serial kom. Polska 2014
00:25 Rodzinka.pl XVII (5,6)

CANAL+ KUCHNIA

12:50 Hiszpańskim szlakiem z Gonzalo (6) – serial dok.
13:50 Podróż przez smaki Chin
14:50 Kulisy wielkiej kuchni
15:45 Po prostu Jamie: szybko i łatwo (4) – program rozrywk.
16:50 Z pola na stół (4)
17:15 U sąsiadów w kuchni XVI
18:25 Jakubik rozgrzwa Tajlandię i Kambodżę (5, 6, 7)
19:45 Dzień dobry, obiad (3, 4)
20:40 m jak mięso (7, 8) – mag.
21:30 Wszystkie smaki fermentacji (3) – serial dok.
22:00 Podróż przez smaki Chin
23:00 Anthony Bourdain VIII

CANAL+ DOMO

12:25 Ucieczka na wieś XXIV
13:15 Letnie inspiracje (4)
13:25 Ucieczka na wieś XXIV
14:20 Wiejskie Projekty: Szwecja V (8/8) – serial dok.
15:15 Luksusowa ucieczka
16:10 Adres: rezydencje marzeń (4) – reality show
17:15 Wiejskie domy do liftingu (5) – reality show
18:05 Tomasz Pałowski. Remont u ciebie (7) – mag.
18:30 Daleko od miasta XIII (9)
19:00 Ucieczka na wieś XXII
21:00 Pomocy! Kupiliśmy wioskę – serial dok.
22:50 Cudotwórcy VII (25,26)

PLANETE+

13:35 Dzikie psy – serial dok.
14:45 Niewolnicy Kanału Panamskiego – film dok.
15:55 1312. Afryka odkrywa Amerykę – film dok. Francja 23
17:00 Ginące rzemiosło Korei
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (49,50)
18:40 Mam zamek (8,1/8)
19:45 Nicole Kidman. Oczy szeroko otwarte – film dok.
20:50 Henry Ford. XX-wieczny zyciorys – film dok. F/B 2023
22:00 Sekta – serial dok.
22:50 Atom, narkotyki, brudne pieniądze – serial dok. Izrael 23

DISCOVERY CHANNEL

12:00 Przygody truckerki (4)
13:00 Ciężarówka przez Afrykę (3) – serial dok.
14:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (2)
15:00 Fukushima: dni, które wstrząsnęły światem III (2)
16:00 Specjalistki II
17:00 Nic do ukrycia (8)
18:00 Celnicy na straży Szwecji IV (6/14) – serial dok.
19:00 Włoska kontrola celna
20:00 Akta ekspedycji II (5)
21:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (2)
22:00 Teorie spiskowe pod lupą (8) – serial dok. USA 2026

TVP HISTORIA

13:00 Attenborough i jurajski potwór morski – film dok.
14:00 Flesz historii (767)
14:30 Cwał – komedia Polska 1995, reż. Krzysztof Zanussi
16:20 Starożytne mocarstwa
17:15 Ex libris – magazyn
17:40 Blisko, coraz bliżej (9)
19:00 Islandia: na granicy zimnej wojny (2) – film dok.
20:05 Byliśmy pierwsi. Poznań '56 – film dok. Polska 2016
21:00 Poznań '56 – dramat historyczny Polska 1996
23:00 Niewinni czarodzieje – dramat Polska 1960

HISTORY

14:00 Piątka z historii (4)
14:25 David Duchovny: archiwum tajemnic II (3/17)
15:20 Starożytni kosmici XVII
16:10 Tajemnice starożytności: śmierć (3/6) – serial dok.
17:10 Naziści na tropie skarbow (4,5,6/6) – serial dok.
20:00 Tom Hanks: II wojna światowa (9/20) – serial dok.
21:00 II wojna światowa: wysięg zbrojny (2) – serial dok.
22:00 Tajemnice, które miały trwać wiecznie II (15)
23:00 Tom Hanks: II wojna światowa (10/20) – serial dok.
23:55 Starożytni kosmici XIV

NATIONAL GEOGRAPHIC

13:00 Logistyka na wielką skalę – serial dok. Niemcy 24
14:00 Inżynieria po katastrofie
15:00 Imperium Mongołów: historia Czyngis-chana (2/6)
16:00 Egipt V (5/10) – serial dok.
17:00 Kluczowe tygodnie wojny – serial dok. Australia 20
19:00 Tajemnice strefy 51
20:00 Czarnobyl: świadkowie tragedii – serial dok.
21:00 Największe katastrofy budowlane III (10/10)
22:00 Katastrofa w przestworzach XXI (3,4,4,6/10)

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VI (38)
09:00 Wioski wiosecki
10:00 Podglądacz przyrody
11:00 Z klimatem i z pasją (6)
11:30 Wojny magazynowe VI
14:00 Gwiazdy lombardu XXV
15:00 Technologia jutra (3,4)
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII
21:00 Podglądacz przyrody (8) – mag. przyrodniczy
21:30 Górale X (16)
22:00 Hezbollah. Polowanie na ludzi – film dok. Francja 2024
23:00 Pogromcy mafii (2)
00:00 Największe śledztwa CBŚP (2) – serial dok. Polska 24
01:00 Rolnicy. Podlasie II

BBC EARTH

11:00 Dzikie konie Gór Skalistych i ja – film dok.
12:05 W okowach mrozu III
13:05 Ben Fogle: wysięg do źródła Nilu (2/2) – serial dok.
14:05 Najpiękniejsza droga Wielkiej Brytanii – serial dok.
16:10 Mroźna planeta II: kulisy
16:30 Zdrowa zmiana II (7,8)
17:50 W okowach mrozu III
18:50 Mroźna planeta (3, 4)
21:00 Dzikie konie Gór Skalistych i ja – film dok.
22:05 W okowach mrozu III
23:05 Dlaczego giną wieloryby? – reportaż Wlk. Bryt. 2022

POLSAT VIASAT HISTORY

09:30 Łądowanie w Normandii: historia żołnierza
11:30 DNA Hitlera: geny dyktatora (1,2/2) – serial dok.
13:35 Cesarz: powstanie i upadek dynastii (1,2,3/3)
16:40 Sekretne życie rzymskich cesarzy – film dok.
17:55 Królowe areny: kobiety-gładiatorki – film dok.
19:10 Stalin, mój ojciec
21:00 II wojna światowa: agentki (4/6) – serial dok.
22:05 Łądowanie w Normandii: historia żołnierza (1,2/2)
00:05 Wielkie konflikty: powstania i upadki cywilizacji

Od A do Z

AKADEMIA

PANA KLEKSA II ★★★

film fantasy, Polska 2025, reż. Maciej Kawulski, wyk. Antonina Litwiniak, Konrad Repiński, Tomasz Kot

21:45 | hbo

Kontynuacja nowej ekranizacji kultowej powieści dla dzieci: pod nieobecność pana Kleksa rządy w Akademii sprawuje Szpak Mateusz. Jeszcze mniej Brzechwy w Brzechwie.

DOM GLASSÓW ★★★

thriller, USA 2001, reż. Daniel Sackheim, wyk. Leelee Sobieski, Diane Lane, Stellan Skarsgård

22:30 | ale kino+ hd

Osierocona nastolatka (Leelee Sobieski) odkrywa, że opiekująca się nią i jej bratem rodzina zastępcza wcale nie jest tak bezinteresowna, jakby się wydawało. Czysta rutyna.

DOTYK ★★★

dramat obycz., Islandia/Wlk. Brytania 2024, reż. Baltasar Kormákur, wyk. Egill Ólafsson, Pálmi Kormákur Baltasarsson, Kóki

23:40 | canal+ premium

Islandczyk studiujący w Londynie dorabia w japońskiej restauracji. Gdy wychodzi na jaw jego romans z córką właściciela, japońska rodzina znika. Po pół wieku Islandczyk rusza na poszukiwanie ukochanej.

GHOST IN THE SHELL ★★★

film s.f., USA/Hongkong/Chiny 2017, reż. Rupert Sanders, wyk. Scarlett Johansson, Pilou Asbæk, Takeshi Kitano

22:25 | tvn 7

Aktorska wersja kultowego anime sprzed lat. Scarlett Johansson jako cyberpolicjantka przyszłości na tropie groźnego hakera-terrorysty, skrywającego – między innymi – klucz do jej tożsamości.

MAMMA MIA! ★★★

komedialny muzyczny, USA/Wlk. Brytania/Niemcy 2008, reż. Phyllida Lloyd, wyk. Meryl Streep, Amanda Seyfried, Pierce Brosnan

20:00 | canal+ premium

Brawurowa ekranizacja musicalu opartego na piosenkach Abby: wychodząca za mąż dwudziestolatka zaprasza na wesele swoich trzech domniemanych ojców. Plus zaskakująca Meryl Streep jako jej matka.

Jajo larwa motyl

FOT. CERCAMON

DRAMAT OBYCZAJOWY

GREGCJA/CYPR 2023, REŻ. KYROS PAPAVALASSIOU, WYK. MAKIS PAPADIMITRIOU, MARIA APOSTOLAKEA, YIANNIS NIARROS

MAMMA MIA!

HERE WE GO AGAIN! ★★★

musical, Wlk. Brytania/USA 2018, reż. Ol Parker, wyk. Amanda Seyfried, Lily James, Pierce Brosnan

21:50 | canal+ premium

Kontynuacja przebojowego musicalu. Pięć lat po ślubie Sophie przygotowuje otwarcie hotelu Bella Donna – świetna okazja do spotkania starych przyjaciół i wejrzenia w przeszłość. Plus przeboje „Abby”.

PLAN UCIECZKI ★★★

film sens., USA 2013, reż. Mikael Håfström, wyk. Sylvester Stallone, Arnold Schwarzenegger, Jim Caviezel

20:10 | ale kino+ hd

Specjalista od zabezpieczeń więziennych trafia za kraty w placówkę, której system ochrony sam zaprojektował. Aby uciec i oczyścić się z fałszywych zarzutów, potrzebuje współpracownika: Stallone i Schwarzenegger.

PUŁKOWNIK

KWIATKOWSKI ★★★★★

komediodramat, Polska 1995, reż. Kazimierz Kutz, wyk. Marek Kondrat, Renata Danciewicz, Zbigniew Zamachowski

23:25 | tvp 2

Romans lotrzykowski z połowy lat 40. ubiegłego stulecia: polski oficer, podając się za funkcjonariusza bezpieki, próbuje naprawić nadwątlone relacje z synem. Efektowne i jakże krzepiące!

ROAD HOUSE ★★★

thriller, USA 2024, reż. Doug Liman, wyk. Jake Gyllenhaal, Daniela Melchior, Conor McGregor

23:15 | cinemax

Powtórka z rozrywki: Jake Gyllenhaal zastępuje Patricka Swayze w roli kompetentnego ochroniarza baru, który chce przejąć miejscowy gangster, lecz jego ludzie padają jak muchy od ciosów mistrza MMA.

SAN ANDREAS ★★★

film katas., USA 2015, reż. Brad Peyton, wyk. Dwayne Johnson, Carla Gugino, Alexandra Daddario

22:00 | warner tv

Gdy w Kalifornii dochodzi do największego trzęsienia ziemi w historii, pilot helikoptera ratunkowego rusza na poszukiwanie zaginionej córki. Pilota gra Dwayne Johnson, więc niespodzianek brak.

SZKLANA

PUŁAPKA V ★★★

film sens., USA/Kanada 2013, reż. John Moore, wyk. Bruce Willis, Jai Courtney, Sebastian Koch

20:00 | polsat

Bruce Willis powraca jako John MacClane, by zbawić świat wokół Moskwy i Czarnobyla, a przy okazji naprawić nadwątlone relacje z synem. Efektowne i jakże krzepiące!

20:00 | cinemax

★★★★

Eksperyment w poetyce science fiction: w zmieniającym się czasie para kochanków, małżonków i – co ważne! – rodziców szuka swojego miejsca i klucza do wzajemnych relacji w różnych okolicznościach.

MYZ

ŚMIERĆ NADEJDZIE

JUTRO ★★★

film sens., Wlk. Brytania/USA/Hiszpania/Islandia 2002, reż. Lee Tamahori, wyk. Pierce Brosnan, Halle Berry, Toby Stephens

20:00 | tvp kultura

Bond po raz dwudziesty: 007 po pobycie w północnokoreańskim więzieniu musi oczyścić się z zarzutu zdrady. Efekty specjalne, mała antologia motywów z poprzednich filmów oraz zmysłowa Halle Berry.

W NICH CAŁA

NADZIEJA ★★★

film s.f., Polska 2023, reż. Piotr Biedroń, wyk. Magdalena Wieszczorek, Jacek Beler,

23:55 | stopklatka

Ciekawe (bo polskie?): po serii wojen klimatycznych na Ziemi pozostaje samotna kobieta i strzegący jej obozowiska robot. Pewnego dnia kobieta zapomina o sprawdzić zaktualizowane hasło-przepustkę do obozu.

WYKORZYSTANA ★★

film s.f., USA/Kanada 2009, reż. Paul McGuigan, wyk. Chris Evans, Dakota Fanning, Colin Ford

20:00 | tvn 7

Ludzie obdarzeni niezwykłymi zdolnościami zostają objęci rządową ochroną, ale ci, którzy nie chcą się poddać wzmacniającej ich mocy terapii lub wyrwali się spod kontroli, będą bezwzględnie ścigani.

TVPI D3 II

05:20 63. KFPP w Opolu
05:50 Akacjowa 38
07:00 Msza święta
07:30 Studio Raban (4/38)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:15 Czerdziestolatek
09:25 Ranczo VI (3/13)
10:15 Komisarz Alex VI (11)
11:05 Ojciec Mateusz XIV (13)
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 Rok w ogrodzie extra
12:55 Planeta Ziemia III (2/8)
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info, pogoda
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Telexpress
17:25 Jaka to melodia? (5699)
18:05 Reportrzy (557)
18:25 Akacjowa 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 RE-MIND. Chcę to powiedzieć – koncert Polska 2026
22:10 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)
22:20 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA: 1/16 finału – 3. mecz (na żywo)
00:55 Za jakie grzechy (New in Town) – komedia romantyczna USA/Kanada 2009, reż. Jonas Elmer, wyk. Renée Zellweger (105 min)

MEZZO

15:10 Mozart: XXXVI symfonia – English Chamber Orchestra, Jeffrey Tate
15:40 Mozart: XXXI symfonia – Orkiestra Mozarteum z Salzburga, Jeffrey Tate
16:00 Intermezzo
16:30 André Campra: Idomeneusz – opera Francja 21
18:45 Mozart: XXXV symfonia – Filharmonicy Berlińscy, Claudio Abbado
19:10 Intermezzo
19:25 Brahms: Trio fortepianowe c-moll nr 3
19:45 Brahms: Sonata skrzypcową G-dur, opus 78, nr 1
20:30 Pierre Boulez i Akademia Festiwalu w Lucernie – dokument
21:25 Young Euro Classic 2025: Joven Orquesta Nacional de España – muzyka klasyczna

TVP2 D3 II

05:30 M jak miłość
06:25 Rodzina (nie od) święta (41) – program religijny
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7599) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7599) – mag. Polska 2026
11:30 Okrasa famie przepisy (407) – mag. kulinarny
12:00 Wyższa Szkoła Jazdy (4)
12:35 Koło fortuny (1874)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (999)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic – telenowela
16:00 Koto fortuny (1875)
16:35 Familiada (3054)
17:20 Panna młoda – serial obyczajowy Turcja 2024
18:20 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)

18:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA: 1/16 finału – 2. mecz (na żywo)
21:25 Postaw na milion (317) – teleturniej
22:20 Na sygnale
23:25 Pułkownik Kwiatkowski – komediodramat Polska 1995, reż. Kazimierz Kutz (130 min)
01:35 Karol, władca Hiszpanii – serial kostiumowy Hiszpania 2015

PULS 2

09:25 Świnka Peppa
09:45 Bing IV (17,18/27)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały – wielki rycerz (31/52) – serial anim.
12:00 Psi patrol VIII (3/26)
12:35 Marta mówi! (8)
13:35 Gumisie IV (4/10)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous (23,21/26)
16:00 Fineasz i Ferb II (2,3/39)
17:00 Smerfy – serial anim.
17:35 Gumisie IV (3/10)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (5,6/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (19) – serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IX (23,24) – serial krym. Polska 25
23:00 Wstydliwe choroby II
01:00 Lombard XII

POLSAT D3 II

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień – mag.
08:30 Malanowski i Partnerzy VI (61,62/61)
09:30 Trudne sprawy XXVI (8,9/40) – serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XV (34,35/60) – serial fab.-dok. Polska 2023
13:40 Dlaczego ja? 32 (29,30) – serial fab.-dok. Polska 2025
15:50 Wydarzenia
16:25 Interwencja (5927) – mag. reporterów Polska 26
16:40 Gliniarze XVIII (29,30) – serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier, Tomasz Skrzypniak, Ewelina Ruckgaber, Piotr Mróz
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (629)
19:30 Sport – Polska 2026
19:45 Pogoda – Polska 2026

20:00 Szklana pułapka V (A Good Day to Die Hard) – film sens. USA/Kanada 2013, reż. John Moore, wyk. Bruce Willis (125 min)
22:05 Wielki mur (The Great Wall) – film fantasy USA/Chiny 2016, reż. Yimou Zhang, wyk. Matt Damon (130 min)
00:15 Zasady walki (The Art of War) – film sens. USA/Kanada 2000, reż. Christian Duguay, wyk. Wesley Snipes (160 min)

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (11) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci IX (63,64/65) – serial obycz.
10:55 Na ratunek 112 XVIII (37,38) – serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (2,3)
13:55 Trudne sprawy XIX (13,14,15/40) – serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci XXIV (20) – serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów (485)
19:00 Policjantki i policjanci XXIV (21) – serial obycz.
20:00 Uroczysko IV (33,34/52) – serial krym. Polska 2025
21:05 Sprawiedliwi. Trójiasto III (17) – serial krym.
22:05 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (17)
23:05 Dziedzictwo – thriller USA/Wlk. Brytania 2020
01:30 Love Island IV (22)

TVN D3 II

05:20 Recepta na stary dom III (2) – serial dok.
05:40 Uwaga! (7729) – mag.
05:55 Ukryta prawda (12/17)
06:50 Kuchenne rewolucje: Konin – Czarny Domek 29 (12)
07:45 Dzień dobry wakacje (3)
11:20 Doradca smaku (9)
11:25 Kuchenne rewolucje: Lublin – Pizzalover 31 (3)
– reality show Polska 2025
12:35 Ukryta prawda (44,45,28/48) – serial fab.-dok.
15:45 Detektywi III (4/60) – serial fab.-dok. Polska 2024
16:50 Szpital św. Anny (30/50) – serial obyczajowy Polska 2025, wyk. Jolanta Fraszyńska, Joanna Liszowska
17:55 Młode gliny (8/50) – serial krym. Polska 2026
19:00 Fakt, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8027) – mag.

20:15 Na Wspólnej – serial obycz. Polska 2026
20:50 Bitwa o gości (7) – reality show Polska 2025
22:00 Zmierzch (Twilight) – film fantasy USA/Wlk. Brytania 2008, reż. Catherine Hardwicke, wyk. Kristen Stewart (140 min)
00:20 Matrix Zmartwychwstania (The Matrix Resurrections) – film s.f. USA/Australia 2021, reż. Lana Wachowski (190 min)

METRO D3 II

07:35 Tajemnice miłości (19/68) – serial fabularno-dok.
08:30 Szpital (33,34/72)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (2/63)
13:30 Brzydula (17,18)
14:35 Kiedy ktoś kocha bardziej (8) – serial obycz.
15:45 The Floor (11, 12)
17:00 Fani czterech kółek XVII (9/20) – serial dok.
18:00 Prawo Agaty VI (10)
19:00 Kartoteka (8,9/12) – serial fab.-dok. Polska 2011
21:05 Kryminalni II (6/13) – serial krym. Polska 2005
23:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI (3/22)
00:15 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (9/12)
02:20 Szkoła (18/72)

TV PULS D3 II

06:00 Policjanci z Miami II (20,21/22) – serial krym. USA 1986, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXII (9,10/12) – serial sens. Niemcy 2016
10:00 Maria z przedmieścia
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III – serial obycz. Turcja 2014
14:00 Kurierzy (24)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw X (41,42) – serial obycz.
17:00 Kurierzy (25) – serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (11,12) – serial obyczajowy Polska 2025

20:00 Szalony lot (Flight of Fury) – film sens. Wlk. Brytania/Rumunia/USA 2007, reż. Michael Keusch (125 min)
22:05 Zatopieni (Submerged) – film sens. Wlk. Bryt./Bułgaria/USA 2005, reż. Anthony Hickox (115 min)
00:00 Uciekaj albo walcz (Run Hide Fight) – film akcji USA 2020, reż. Kyle Rankin (130 min)
02:10 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (7)

TVN7 D3 II

05:20 Ten moment (26/40) – serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (48,49,50/63) – serial fab.-dok. Polska 2019
08:45 Ukryta prawda (48,24,25/71) – serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy – serial fab.-dok. Polska 2013
14:00 Detektywi III (17/60) – serial fab.-dok. Polska 2024
15:00 Szpital (20/72) – serial fabularno-dok. Polska 2018
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (9/60) – telenowela dok.
19:00 Ukryta prawda (57/60) – serial fab.-dok. Polska 2023, wyk. Agnieszka Czeakańska

20:00 Wykorzystana (Push) – film s.f. USA/Kanada 2009, reż. Paul McGuigan, wyk. Chris Evans (145 min)
22:25 Ghost in the Shell – film s.f. USA/Hongkong/Chiny 2017, reż. Rupert Sanders, wyk. Scarlett Johansson, Pilou Asbæk (135 min)
00:40 Tożsamość strachu (Fear of Rain) – horror USA 2021, reż. Castillo Landon, wyk. Katherine Heigl (140 min)

STOPKLATKA

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (72)
09:00 Robert Makłowicz (138, 181) – magazyn
10:55 Górski lekarz XVIII (13) – serial obyczajowy
13:00 Katastrofy w przestworzach IX (2, 2, 9/8)
16:00 MacGyver III (19, 20/20)
18:00 Wojny magazynowe: Kanada II (12, 1/12)
19:10 Aukcja w ciemno (21)
20:00 Za linią wroga (Enemy Lines) – film wojenny Wlk. Brytania 2020, reż. Anders Banke, wyk. Ed Westwick, John Hannah, Tom Wisdom, Corey Johnson (120 min)
22:00 Mścicielka – (The Assignment) – thriller Francja/Kanada/USA 2016, reż. Walter Hill, wyk. Michelle Rodriguez (115 min)
23:55 W nich cała nadzieja – film s.f. Polska 2023, reż. Piotr Biedroń, wyk. Magdalena Wiecek, Jacek Beler (115 min)
01:50 Mniejsze zło – dramat obycz. Polska 2009, reż. Janusz Morgenstern, wyk. Lesław Żurek, Anna Romantowska (145 min)

KINO POLSKA

07:40 Powstanie warszawskie
09:10 Czarne stopy – film przyg. Polska 1987, reż. Waldemar Podgórski
11:30 Pokój z widokiem na morze – film psycholog. Polska 1977, reż. Janusz Zaorski
13:30 Papierowe małżeństwo – komedia romantyczna Polska/Wlk. Brytania 1991, reż. Krzysztof Lang, wyk. Joanna Trzecieńska, Gary Kemp
15:25 Motylem jestem, czyli romans czterdziolatka – komedia Polska 1976, reż. Jerzy Gruz
17:10 Pogranicze w ogniu (24/24) – serial sens. Polska 1991, wyk. Cezary Pazura
18:45 Czwórka pancerni i pies (1) – serial wojenny Polska 66
20:00 Nie ma róży bez ognia – komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja, wyk. Jacek Fedorowicz, Halina Kowalska, Jerzy Dobrowolski
22:00 Tam i z powrotem – film sens. Polska 2001, reż. Wojciech Wójcik, wyk. Janusz Gajos, Jan Frycz, Olaf Lubaszenko, Mirosław Baka
00:05 Ostatnia rodzina – film biograf. Polska 2016, reż. Jan P. Matuszyński, wyk. Andrzej Seweryn, Dawid Ogrodnik, Aleksandra Konieczna

ALE KINO+

09:25 Wyraj – film krótkom. Polska 2020 (35 min)
10:00 Van der Valk III (3/3)
11:55 Vera IV (3/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2014
13:50 Georgie ma się dobrze (Scrapper) – komedio-dramat Wlk. Brytania 2023, reż. Charlotte Regan, wyk. Lola Campbell (110 min)
15:40 Rebeliant (Free State of Jones) – film sens. USA 2016, reż. Gary Ross, wyk. Matthew McConaughey (155 min)
18:15 Vera IV (4/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2014
20:10 Plan ucieczki (Escape Plan) – film sens. USA 2013, reż. Mikael Håfström, wyk. Sylvester Stallone, Jim Caviezel (140 min)
22:30 Dom Glassów (The Glass House) – thriller USA 2001, reż. Daniel Sackheim, wyk. Leelee Sobieski (135 min)
00:45 Dream Scenario – komedia USA/Kanada 2023, reż. Kristoffer Borgli, wyk. Nicolas Cage, Julianne Nicholson (115 min)

POLSAT FILM

08:25 Przyjaciółki XXVI (7/8)
10:20 Świat według Kiepskich
14:00 Faceci w czerni III – film s.f. USA 2012, reż. Barry Sonnenfeld, wyk. Will Smith
16:10 Dzień Niepodległości: Odrodzenie – film s.f. USA 2016
18:45 Obsesja – thriller USA 2009, reż. Steve Shill
21:00 Morbius – film akcji USA 2022, reż. Daniel Espinosa, wyk. Jared Leto, Matt Smith
23:05 Hanna – film sens. USA/Wlk. Bryt./Niemcy 2011, reż. Joe Wright, wyk. Saoirse Ronan
01:30 Gliniarze VI (55)

KINO TV

08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher II (12, 13/13)
11:00 Panna Scarlet i komisarz (3, 4/6) – serial kryminalny
13:10 Poirot: Tajemnica Błękitnego Ekspresu X (1/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher III (1, 2/8)
17:50 Panna Scarlet i komisarz (5, 6/6) – serial kryminalny
20:00 13 godzin: Tajna misja w Benghazi – film sens. USA/Malta/Maroko 2016
22:55 Efekt motyla – thriller USA/Kanada 2004
01:25 Sztos – komedia sensacyjna Polska 1996

TVP KULTURA

08:35 Młynek do kawy – film anim. Polska 63 (25 min)
09:00 Siedem życzeń (2/7)
10:00 Zabawka (Le Jouet) – komedia Francja 1974, reż. Francis Veber, wyk. Pierre Richard (100 min)
11:40 Dekalog: Jeden – dramat obycz. Polska/Niemcy 89, reż. Krzysztof Kiesłowski (65 min)
12:45 Gauguin na Tahiti. Raj utracony – film dok.
14:20 Kosmos 1999 (1) (7/24)
15:20 Weiser – dramat psycholog. Francja/Polska/Szwajcaria/Niemcy/Dania 2000 (110 min)
17:10 Siedem życzeń (3)
18:15 Dźwięk Nowego Jorku: Mark Turner (5)
19:00 Pan wzywał, Milordzie! IV (2/6)
20:00 Śmierć nadejdzie jutro (Die Another Day) – film sens. Wlk. Brytania/USA/Hiszpania/Islandia 2002 (145 min)
22:25 Valmont – melodramat USA/Francja/Wlk. Brytania 1989, reż. Miloš Forman (145 min)
00:50 Sibelius. Siedem symfonii (5) – muzyka klasyczna Finlandia 2015

WARNER TV

08:20 Teraz albo nigdy! (1/13)
09:25 Bajer z Bel-Air IV
10:25 Prawo Agaty II (6)
11:20 Pełna chata VII
12:20 Teraz albo nigdy!
14:30 Bajer z Bel-Air IV
16:25 Pełna chata VII
18:25 Taxi IV – komedia sensacyjna Francja 2007
20:10 Godziny szczytu – film sensacyjny USA 1998, reż. Brett Ratner, wyk. Jackie Chan
22:00 San Andreas – film katastroficzy USA 2015
00:10 Rój – film katas. USA 1978, reż. Irwin Allen

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki II (17, 18/22)
09:25 Policyjna grupa pościgowa XV – serial dok.
10:30 Star Trek VI: Wojna o pokój – film s.f. USA 1991
13:00 Czarodziejki II
15:00 Pingwiny z Madagaskaru III (10/15)
15:30 Gliniarz z Beverly Hills – komedia sensacyjna USA 84
17:50 Gliniarz z Beverly Hills II – komedia sensacyjna USA 87
20:00 Męska gra – film obycz. USA 1999, reż. Oliver Stone
23:10 John Rambo – film sens. Niemcy/USA/Tajlandia 2008
00:55 Pasażer – thriller USA 23

HBO

08:15 Trenerzy – komedia Włochy 2024, reż. Andrea Jublin (90 min)
09:45 Emotki. Film – film anim. USA 2017 (90 min)
11:15 Eddie zwany Orlem – film biograficzny Wlk. Brytania/Niemcy/USA 2016 (105 min)
13:00 Bezmiar – dramat obyczajowy Francja/Włochy 2022 (100 min)
14:40 Agentka – komedia kryminalna USA 2015, reż. Paul Feig (120 min)
16:40 Zła kuratorka – dramat obycz. USA 2024, reż. Claudia Myers (90 min)
18:10 Wielka odważna piękna podróż – film przyg. USA/Irlandia 2025, reż. Kogonada (110 min)
20:00 Ród smoka III (2/8) – serial przyg. USA 2026
21:00 Miniaturowa żona (2/10) – serial kom.
21:45 Akademia pana Kleksa II – film fantasy Polska 2025 (120 min)
23:45 Mroczny fajter – film sens. USA 2023, wyk. Aaron Eckhart (115 min)
01:40 Bezsensowność – thriller USA/Wlk. Brytania 2002 (115 min)

CINEMAX

12:35 Trzy rodziny (1, 2/2)
14:40 Między nami bliźniętami – komediodramat USA 2014
16:15 Jason Bourne – film sens. USA/Chiny/Hiszpa./Jap./Islandia/Niemcy/Włochy 2016
18:15 Je'vida – dramat obyczajowy Finlandia 2023
20:00 Jajo larwa motyl – dramat obycz. Grecja/Cypr 2023, reż. Kyros Papavassiliou
21:30 Nikt mnie nie kocha – dramat obycz. Czechy/Francja/Słowacja 2024
23:15 Road House – thriller USA 2024, reż. Doug Liman

ROMANCE TV

08:50 Górski lekarz (8, 8/8)
10:45 Diagnoza Betty
12:30 Rosamunde Pilcher: Długa droga do szczęścia – film obyczajowy Niemcy 2000
14:20 Lato we Włoszech – romans Niemcy 2024
16:15 Serca pod drzewem oliwnym – komedia romantyczna USA 2023
18:05 Górski lekarz (1, 1/8)
20:00 Najlepsze na koniec – komedia Niemcy 2024
21:55 Miłość zagubiona w dzień – komedia romantyczna USA 2021, reż. John Lyde
23:45 Górski lekarz (1, 1/8)

CANAL+ PREMIUM

09:00 Królowa chmur – komedia Polska 03, reż. R. Piwowarski (80 min)
10:20 Kung Fu Panda III – film animowany USA/Chiny 2016 (90 min)
11:50 LARP. Miłość, trolle i inne kwesty – komedia Polska 2025 (90 min)
13:20 Cat's Eyes (6/8)
14:15 Girl Climber. Wspinaczka – film dok.
15:40 Battleship: Bitwa o Ziemię – film przyg. USA/Japonia 12 (130 min)
17:50 Lapu-Capu (154)
17:55 Azyl – film biograficzny USA/Wlk. Brytania/Czechy 2017 (125 min)
20:00 Mamma Mia! – komedia muz. USA/Wlk. Brytania/Niemcy 2008, reż. Phyllida Lloyd (110 min)
21:50 Mamma Mia! Here We Go Again! – musical Wlk. Brytania/USA 2018, reż. Ol Parker (110 min)
23:40 Dotyk – dramat obycz. Islandia/Wlk. Brytania 2024, reż. Baltasar Kormákur (120 min)
01:40 Hellboy: Wzgórza nawiedzonych – horror USA/Wlk. Bryt./Niemcy/Bulgaria 2024 (95 min)

TVN FABUŁA

09:50 Prawo Agaty III (5)
10:55 Szpital św. Anny III (8)
11:55 Miłość czy pomyłka?
13:55 Prawo Agaty III (4)
14:55 Detektywi – serial dok.
16:00 Kino w drodze (3) – mag.
16:35 Najpiękniejsza muzyka filmowa (4) – mag. muzyczny
16:50 Zatańcz ze mną – komedia USA 2004
19:00 Szpital św. Anny (37/50)
20:00 Dunkierka – dramat wojenny Wlk. Brytania/USA/Francja/Holandia 2017
22:20 Seks w wielkim mieście – komedia romant. USA 2008

AMC

10:10 Czarne złoto – film przygodowy USA 2002
12:05 Wojownicza z Księżykowego Królestwa – film fantasy Chiny 2014
14:15 Tornado zagłady (1) – film katas. USA 2004
16:10 Tornado zagłady (2) – film katas. USA 2004
18:05 Ip Man – dramat historyczny Hongkong/Chiny 2008
20:10 Zdobyc – film sens. USA 2024, wyk. Ryan Phillippe
22:00 The Vampire Lestat III (4) – serial fantasy USA 2026
22:55 Planeta rekinów – film s.f. USA 2016, reż. Mark Atkins

AXN

08:25 Agenci NCIS: Hawaje II
09:25 Castle II (11,12/24)
11:25 MacGyver II (6,7/23)
13:20 Agenci NCIS: Hawaje II
15:10 Agenci NCIS X (8,9/24)
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas III (7,8/23)
19:05 Castle II (13,14/24)
21:05 FBI: International IV (11/22) - serial akcji USA 2025
22:00 FBI: Most Wanted IV (14/22) - serial krym. USA 2023
22:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas III (7,8/23)
00:40 Castle II (13/24)

EPIC DRAMA

08:20 Lekarze na start
09:05 Poirot III (4,5/11)
11:20 Zatraceni w miłości
13:30 Agenci NCIS XVII (17,18/20) - serial krym. USA 20
15:15 Lekarze na start
16:40 Poirot III (6,7/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
19:00 Zatraceni w miłości
21:00 Projekt Błękitna Księga: Kule zielonego ognia (6/10) - serial s.f. USA/Kanada 2019
21:55 Morderstwo to nic trudnego (2/2) - miniserial Wlk. Bryt. 2023, wyk. David Jonsson
22:55 Poirot XIII (1/5)
00:50 Zatraceni w miłości

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (5, 6) - reality show Polska 2016
13:30 Kuchenne rewolucje (10, 9) - reality show Polska 20
15:35 Jestem z Polski XIV (5,14/18) - serial dok. Polska 24
17:40 Kuchenne rewolucje (8, 9, 10) - reality show
20:50 Babski biznes (4/8) - serial dok. Polska 2025
21:50 Jestem z Polski XIV (8,3/18) - serial dok.
23:45 Hotel Paradise - Rajskie Rozdanie (15) - real tv Polska 22
00:45 Hotel Paradise (16) - real tv Polska 2022

TVN TURBO

08:25 DeFacto (3, 4)
09:15 Fani czterech kółek XV
10:15 Złomowisko PL IX
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5011)
18:15 Jeździć, obserwować VII
19:00 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (1)
19:45 Usterka XVI - serial dok.
20:15 Naprawy nie do naprawy
21:00 Wojny samochodowe
22:00 Raport Turbo (5011)
22:16 Jeździć, obserwować IV
23:45 Z drugiej ręki (10)

BBC FIRST

08:40 Lewis IV (2/8)
09:35 Ojciec Brown XIII (6/10)
10:40 Śmierć pod palmami XV
11:45 Zagadki doktora Blake'a
12:55 Śledztwa siostry Bonifacji - serial krym.
15:00 Ojciec Brown VI (10/10)
16:00 Lewis IV (2/8)
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami XV (3/8) - serial kryminalny
21:00 My Life is Murder IV
22:00 Luther V (1,2/4)
00:20 Harry Wild IV (3/6)

FX

08:05 Kości II (16/21)
09:00 Z Archiwum X II (14/25)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (23,24/25)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (9,10/22)
13:45 Agenci NCIS X (1,2/24)
15:35 SkyMed (7/9)
16:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (25,1/25)
18:20 Z Archiwum X II (15/25)
19:15 FBI IV (2/21)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (11,12/22)
22:00 Tropiciel III (20)
22:55 Z Archiwum X II (15/25)
23:55 9-1-1 IX (16)

HGTV

08:00 Kupujemy dom na plaży
08:55 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
09:55 Widok, na który cię stać
11:00 Zarobić na remoncie X
11:31 Usterka XI (2,3)
13:00 Zbudujemy fajny dom II
13:55 Zbudujemy większy dom (1/10) - serial dok.
14:55 Mieszkanie na miarę
16:55 Polowanie na ogród VII
18:05 Weekendowa meta-morfoza (6, 7) - reality show
20:00 Zgłoś remont (3)
21:00 Dorota was urządzi IV
22:30 House Hunters (7-10)

BBC LIFESTYLE

11:25 Wielkie brytyjskie wypieki (6, 7) - program rozrywk.
13:35 Wielkie projekty: Dom Roku VII - serial dok.
14:35 Najpiękniej ukryte hotele (6/6) - serial dok.
15:40 Zapraszam do stołu
17:45 Hiszpański remont Amandy i Alana (1, 2)
18:55 Mistrzowie ceramiki (1)
19:55 Wielkie brytyjskie wypieki (8) - program rozrywk.
21:00 Najpiękniej ukryte hotele II (4/6) - serial dok.
22:00 Kurort sławnych i bogatych (4/6) - serial dok.
23:00 Wstydlive choroby II (1)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół IV (6/24)
08:55 Przyjaciele V (14-19/24) - serial kom. USA 99
11:55 Teoria wielkiego podrywu V (5,6,7,8,9,10/24)
14:30 Dwóch i pół IV (7,8,9,10/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele V (20-24,1/24) - serial kom.
19:30 Duchy (1,2/18)
20:30 Teoria wielkiego podrywu V (11,12,13/24) - serial kom.
22:00 The Office PL (9,10/12)
23:05 Comedy Club (9, 10)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex II (3/13)
09:25 Rodzinka.pl IV (18/26)
10:00 Klan - telenowela
10:55 Ranczo VIII (3,4/13)
12:35 Komisarz Alex II (4)
13:40 Ojciec Mateusz 29 (10,11) - serial krym. Polska 23
15:40 Komisarz Alex II (5/13)
16:30 Na sygnale
17:40 Ranczo VIII (5,6/13)
18:20 Ojciec Mateusz 29 (13,15) - serial krym. Polska 2023, wyk. Artur Żmijewski
21:30 Ranczo VIII (7,8/13) - serial kom. Polska 2014
23:20 Ojciec Mateusz 29 (12,1)
01:20 Ratownicy (12/13)

CANAL+ KUCHNIA

10:35 U sąsiadów w kuchni XI
11:35 Włoskie życie Sophie Grigson II (5,6) - serial dok.
12:30 Comfort Food
13:25 m jak mięso (6, 1)
14:25 ABC gotowania - kuchnia turecka (10) - mag.
14:50 Włoskie życie Sophie Grigson II (8,9) - serial dok.
15:45 Z pola na stół (11)
16:40 Jamie Oliver (1,2)
18:30 Maximum Foodie IV (4)
18:55 m jak mięso (5, 1, 2)
20:15 Jamie Oliver (10, 11)
21:15 Anthony Bourdain X
23:55 m jak mięso (3, 4)

CANAL+ DOMO

10:55 Wielkie projekty: nasza ulica III (2) - serial dok.
11:55 Generalna odbudowa II
12:50 Gardeners' World (29)
14:05 Cudotwórcy VII (10/13)
15:00 Kupcie sobie zamek!
15:55 Tomasz Pałowski. Remont u ciebie (3, 4)
16:50 Gardeners' World (32)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty: nasza ulica III (4) - serial dok.
20:00 Daleko od miasta XV
21:00 Cudotwórcy VII (24)
21:55 Wielkie projekty: Australia X - serial dok.
22:50 Pokochaj lub sprzedaj

PLANETE+

14:50 Najpiękniejsze rzeki świata II (6/10) - serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże kolejną VIII (3/7) - serial dok.
16:55 360° - świat bez granic
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (51,52)
18:40 Premiera: Polska z góry X (1) - serial dok.
19:10 Mam zamek II (2)
19:45 Rzym, renesans, trzech geniusze - film dok. Francja 23
20:50 1979 - rok islamskiej rewolucji (2/2) - serial dok.
22:00 Starożytny Egipt. Najśłynniejsze piramidy

DISCOVERY CHANNEL

11:00 Przetwać nad Jukonem III (3/8) - serial dok.
12:00 Fani czterech kółek XVII
13:00 Nagi instykt przetrwania: Elita II (7,8/11) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL V (15/16)
16:00 Gorączka złota XVI
17:00 Celnicy na straży Szwecji IV (6/14) - serial dok.
18:00 Porty: Hiszpania
18:30 Nagi instykt przetrwania XI (3,11/12) - serial dok.
21:00 Nic do ukrycia (9)
22:00 Celnicy na straży Szwecji IV (7/14) - serial dok.
23:00 Celnicy na straży Niemiec - real tv Niemcy 2025

TVP HISTORIA

10:20 Arsenał (7) - mag.
10:50 Marzenie Leonarda
11:50 Krainy cudów natury
12:55 Independence Dawn: The Forgotten Revolution (1)
13:50 Królowie (46)
14:30 Czterdziestolatek (10)
15:35 Sensacje XX wieku
17:25 Czas honoru. Powstanie
18:25 W dzień targowy
19:30 Polskie parki narodowe
20:10 Oficer (2/13)
21:10 Zapomniane dyktatury w Europie (2/2) - serial dok.
22:10 Pomiędzy - 1944-1945
23:40 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Tajemnice skryte w mroku (6/8) - serial dok.
14:50 Największe tajemnice świata VI (10/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XII
16:15 Wykute w ogniu (9)
17:10 II wojna światowa: wyścig zbrojeń (2) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata V (14/15) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
22:00 Największe tajemnice świata VII (11) - serial dok.
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata II (24/26)

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Katastrofa w przestworzach XV (6/10) - serial dok.
16:00 Złapać przemytnika X
17:00 Laos: miejsce pełne tajemnic (2/2) - serial dok.
18:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (8/10)
19:00 II wojna światowa: ukryta prawda (3/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXI (5/10) - serial dok.
21:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny (8/10)
22:00 Katastrofa w przestworzach XVI (7,8/10) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici V
10:00 Gwiazdy lombardu XX
12:00 Apokalipsa - wojny 1945-1991 (3/6) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 II wojna światowa - jednostki specjalne (3,4/6)
16:00 Dorwać tuńczyka II
18:00 Rolnicy. Podlasie III
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Inżynierowie Hitlera: budowa III Rzeszy (2/6)
22:00 Człowiek: Ewolucja machiny wojennej - serial dok.
00:00 Starożytni kosmici III

BBC EARTH

12:25 Malownicze trasy kolejowe (5) - serial dok.
13:25 Mroźna planeta (4)
14:30 W okowach mrozu II
15:35 Życie na pustkowiu: powroty III - serial dok.
16:35 Ben Fogle: wyścig do źródła Nilu (2/2) - serial dok.
17:35 Azja (7/7) - serial dok.
18:45 Malownicze trasy kolejowe II (1/8) - serial dok.
19:50 Tajemnice wulkanów
20:55 Życie na pustkowiu III
21:55 W okowach mrozu III
22:55 Simon Reeve wraca do Kornwalii - film dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

13:00 Pompeje: nowe wykopaliska (1,2) - serial dok.
15:00 Wezuwiusz: Historia zaginionych zwłok
15:45 Rzymianie, ukrzyżowanie i kości - film dok.
16:25 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze
17:35 II wojna światowa: cena imperium (12) - serial dok.
18:40 II wojna światowa - wielkie bitwy w Europie (6/8)
19:50 Piramidy w Gizie: sięgając do gwiazd - film dok.
21:00 Naziści: korzenie zła
22:10 Kleopatra: tajemnicza władczyni - serial dok.

Od A do Z

ABIGAIL ★★★

horror, USA/Inlandia/Kanada 2024, reż. Matt Bettinelli-Olpin, Tyler Gillett, wyk. Melissa Barrera, Dan Stevens, Alisha Weir
23:35 | hbo

W nastroju komediowym: nieudolni bandyci uprowadzają dwunastoletnią córkę króla przestępczego podziemia, by wkrótce na własnej skórze przekonać się o niecodziennych zdolnościach dziewczynki.

BEZ PRZEBACZENIA ★★★

thriller, Inlandia/Wlk. Brytania/Belgia 2024, reż. Chris Andrews, wyk. Christopher Abbott, Barry Keoghan, Colm Meaney
23:15 | cinemax

Konflikt między dwoma pasterскими rodzinami, żyjącymi wśród gór z dala od innych ludzi, pod wpływem surowych okoliczności zewnętrznych eskaluje, doprowadzając do krwawych rozstrzygnięć.

DROGA MLECZNA ★★★

dramat obycz., Holandia 2023, reż. Maya Kenig, wyk. Hila Ruach, Hadas Yaron, Omer Barnea
21:40 | cinemax

Nieudana piosenkarka i matka martwego dziecka zostaje mamką w banku mleka. Zaintrygowana, kto z niego korzysta, łamie restrykcyjne przepisy i dociera do klientki, która składa jej szokującą propozycję.

DZIEDZICTWO BOURNE'A ★★★

film sens., USA/Japonia 2012, reż. Tony Gilroy, wyk. Jeremy Renner, Rachel Weisz, Edward Norton
20:00 | canal+ premium

Odprysk przebojowego cyklu – już bez Matta Damona: kolega Bourne'a na tropie prawdy o nielegalnym programie rządowym, którego celem jest kreowanie superagentów – bezwolnych maszyn do zabijania.

IGRZYSKA ŚMIERCI: W PIERŚCIENIU OGNIА ★★★

film przyg., USA 2013, reż. Francis Lawrence, wyk. Jennifer Lawrence, Liam Hemsworth, Josh Hutcherson
22:00 | tv puls

Lektury Suzanne Collins ciąg dalszy: triumfalne tournée zwycięzców gry o przetrwanie staje się zarzewiem zamieszek prowadzących do powszechnego buntu przeciwko władzy. Kto stanie na jego czele?

Trzydziestu trzech

FOT. TVN

DRAMAT OBYCZAJOWY

USA/CHILE/KOLUMBIA/HISPANIA 2015, REŻ. PATRICIA RIGGEN, WYK. ANTONIO BANDERAS, RODRIGO SANTORO

MIASTECZKO**CUT BANK ★★★**

thriller, USA 2014, reż. Matt Shakman, wyk. Liam Hemsworth, Teresa Palmer, Billy Bob Thornton
22:40 | ale kino+ hd

W nastroju „ Fargo ” braci Coen: marzący o wyniesieniu się z miasteczka chłopak przypadkiem rejestruje napad na samochód listonosza. Ale szeryf nie wierzy, że chłopak znalazł się tam przypadkiem.

POLOWANIE**NA CZAROWNICE ★★★**

film przyg., USA 2011, reż. Dominic Sena, wyk. Nicolas Cage, Ron Perlman, Claire Foy
20:00 | tv puls

Pozbawiony złudzeń krzyżowiec zgadza się eskortować czarownicę przed sąd, który ma rozstrzygnąć, czy kobieta dysponuje wystarczającą mocą, by sprowadzić dżumę. Plus Nicholas Cage.

PRZYŃĘTA ★★

thriller, Wlk. Brytania/USA 2019, reż. Steven Knight, wyk. Matthew McConaughey, Anne Hathaway, Diane Lane
20:50 | tvn

Kapitan wycieczkowej łodzi rybackiej ucieka w marzenia, gdy nagle pojawia się była żona z żądaniem, by ocalił ją i ich syna przed jej obecnym mężem, co oznacza powrót do rzeczywistości, której unika.

STOKER ★★★

thriller, Wlk. Brytania/USA 2013, reż. Park Chan-wook, wyk. Mia Wasikowska, Nicole Kidman, Matthew Goode
20:00 | cinemax

Chan-wook Park rusza na podbój Hollywood: po tajemniczej śmierci pana domu, jego miejsce u boku gotowej to zaakceptować żony i pełnej obaw córki próbuje zająć nikomu nieznany brat zmarłego. Wciąża.

SZPIEG ★★★★★

thriller, Wlk. Brytania/Francja/Niemcy 2011, reż. Tomas Alfredson, wyk. Gary Oldman, Colin Firth, Mark Strong
20:10 | ale kino+ hd

Czytając Johna Le Carré: emerytowany agent brytyjskiego wywiadu wraca do służby, by odszukać wśród kierownictwa sekcji radzieckiego szpiega, który doprowadził do spektakularnej klęski Brytyjczyków.

TECUMSEH**– OSTATNI****WOJOWNIK ★★**

western, USA 1995, reż. Larry Elikann, wyk. Jesse Borrego, David Glennon, Lorne Cardinal
22:25 | warner tv

Biografia indiańskiego wodza, który na początku XIX wieku próbował powstrzymać napór białych osadników. Dla miłośników gatunku.

20:00 | warner tv

★★★★

W konwencji dramatu dokumentalnego: głośny w 2010 roku przypadek zasypiania w chilijskiej kopalni złota 33 górników, których udało się wydobyć na powierzchnię po trwającej blisko 70 dni akcji ratunkowej.

MYZ**WŁADZA ABSOLUTNA ★★**

thriller, USA 1997, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Scott Glenn, Gene Hackman
20:00 | tvn 7

Clint Eastwood przeciwko moralnemu zepsuciu w Białym Domu za rządów demokratów: włamywacz przypadkowym świadkiem morderstwa, w które zamieszany jest prezydent. Bez dawnego wigoru, ale do obejrzenia.

WYKIDAJO ★★

film sens., USA 1989, reż. Rowdy Herrington, wyk. Patrick Swayze, Ben Gazzara, Kelly Lynch
22:30 | stopklatka

W prowincjonalnym barze obejmuje rządy ochroniarz po studiach, lecz spokój nie jest ulubionym stanem okolicznych mieszkańców. Łubu-du (z cenzurą) w blasku gwiazdy Patrici Swayze.

ZŁOTO ★★

thriller, Australia/Wlk. Brytania 2022, reż. Anthony Hayes, Max Winkler, wyk. Zac Efron, Anthony Hayes, Susie Porter
22:00 | hbo

W świecie przyszłości dwóch wędrowców znajduje największy samorodek złota, na jaki natrafił człowiek. Gdy jeden rusza po narzędzia do jego wydobycia, drugi zostaje sam, by chronić skarb przed obcymi.

TVPI **D311**

05:55 Akacja 38
07:00 Msza święta
07:30 Kościół z bliska (724)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:15 Janosik (1/13)
09:15 Ranczo VI (4/13)
10:10 Komisarz Alex VI (12)
11:05 Ojciec Mateusz XV (1/13)
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (756)
12:55 Ukryte cuda europejskiej przyrody (4/4)
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info, pogoda
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Telexpress
17:25 Jaka to melodia? (5702)
18:05 Reporterzy (558)
18:25 Akacja 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 Prokurator (6/10) – serial krym. Polska 15
21:25 Jerzy Piekarzewski. Moje życie dla klubu
22:35 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)
22:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA: 1/16 finału – 6. mecz (na żywo)
01:30 63. KFPP w Opolu
02:50 Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA: 1/16 finału – 7. mecz (na żywo)

MEZZO

12:25 Alexandre Kantorow, Daniel Lozakovich, Gautier Capuçon – muzyka klasyczna
13:45 Wiktorija Muttowa, Transylvania State Philharmonic Orchestra, Cristian Mandeal: Brahms
15:25 Barnabás Kelemen: Czajkowski, Bartók
16:45 Intermezzo
17:15 André Midani
19:05 Intermezzo
19:20 Bruce Liu w Maison Chaumet – muzyka klasyczna
20:30 Carolyn Carlson: Un saut dans le bleu – Ballet de l'Opéra national du Capitole – taniec Francja 2026
21:40 Prix de Lausanne: Gala 2026 – balet Szwajcaria 2026
23:35 Fitzwilliam String Quartet: Szostakowicz, XIV Kwartet smyczkowy

TVP2 **D311**

05:35 M jak miłość
06:30 To, co najważniejsze
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7600) – mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7600) – mag. Polska 2026
11:25 Rodzinka.pl (25,26/26)
12:35 Koło fortuny (1875)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1000)
14:35 Na sygnale – serial obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – pałac tajemnic – telenowela
16:00 Koło fortuny (1876)
16:35 Familiada (3055) – teleturniej Polska 2025
17:20 Panna młoda – serial obyczajowy Turcja 2024
18:20 Studio Mistrzostw Świata w Kanadzie, Meksyku i USA (na żywo)

18:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA: 1/16 finału – 5. mecz (na żywo)
21:25 Postaw na milion (319) – teleturniej
22:20 Na sygnale
23:25 Pitbull (1,2/5) – serial sens. Polska 05, wyk. Marcin Dorociński
01:10 Karol, władca Hiszpanii – serial kostiumowy Hiszpania 2015
02:10 Nasz dom w górach – serial obyczajowy

PULS 2

11:35 Gus. Mały – wielki rycerz (33,34/52) – serial anim.
12:00 Psi patrol V (8/26)
12:35 Marta mówi! (9)
13:00 Smerfy – serial anim.
13:35 Gumisie IV (5/10)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous (21,20/26)
16:00 Fineasz i Ferb II (3,4/39)
17:00 Smerfy
17:35 Gumisie IV (4/10)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (7,8/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (20) – serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IX (24,25) – serial krym. Polska 25
23:00 Waleczne serce. Król Szkotów – film przyg. USA/Australia/Wlk. Brytania 2019
01:25 Lombard. Życie pod zastaw XII – serial obycz.

POLSAT **D311**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień (1686) – mag. Informacyjny Polska 26
08:30 Malanowski i Partnerzy VI (63,64) – serial fabularno-dokumentalny
09:30 Trudne sprawy XXVI (10,11) – serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XV (36,37/60) – serial fabularno-dok. Polska 2023, wyk. Arkadiusz Krygier
13:40 Dlaczego ja? 32 (31,32) – serial fab.-dok. Polska 2025
15:50 Wydarzenia
16:25 Interwencja (5928) – mag. reporterów Polska 26
16:40 Gliniarze XVIII (31,32) – serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier, Ewelina Ruckgaber
18:50 Wydarzenia, sport
19:15 Gość „Wydarzeń” (630)
19:30 Sport – Polska 2026

19:55 Wrocław przyszłości – koncert Polska 2026
21:50 Plan ucieczki 3 ****** [Escape Plan: The Extractors] – film sens. USA 2019, reż. John Herzfeld (125 min)
23:55 Szklana pułapka V ******* [A Good Day to Die Hard] – film sens. USA/Kanada 2013, reż. John Moore (130 min)
02:05 Wpół do śmierci ***** (Half Past Dead) – film sensacyjny USA/Niemcy 2002 (135 min)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu VI (20/23) – serial sens. USA 1999
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (12) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
10:55 Na ratunek 112 XVIII
11:55 Dlaczego ja? 33 (4,5)
13:55 Trudne sprawy XIX (16,17,18/40) – serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (486) – reality show
19:00 Policjantki i policjanci
20:00 Uroczysko IV (35,36/52) – serial krym. Polska 2025
21:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (18) – serial krym.
22:00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (18)
23:05 Obrońca – film sensacyjny USA/Wlk. Brytania/Niemcy/Rumunia 2004
01:00 Love Island IV

TVN **D311**

05:40 Uwaga! (8027) – mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (13/17)
06:50 Kuchenne rewolucje: Borystawice 30 (1) – reality show Polska 2025
07:45 Dzień dobry wakacje (4)
11:20 Doradca smaku (11)
11:25 Kuchenne rewolucje: Bar „Kartuska”, Gdańsk XXI (6)
12:35 Ukryta prawda (46,47,29/48) – serial fabularno-dok. Polska 2024
15:45 Detektywi III (5/60) – serial fabularno-dok.
16:50 Szpital św. Anny (31/50) – serial obyczajowy Polska 2025, wyk. Jolanta Fraszynska, Joanna Liszowska
17:55 Młode gliny (9/50) – serial krym. Polska 2026
19:00 Fakty, pogoda
19:55 Uwaga! (8028) – mag.

20:15 Na Wspólnej – serial obycz. Polska 2026
20:50 Przynęta (Serenity) ****** – thriller Wlk. Brytania/USA 2019, reż. Steven Knight, wyk. Matthew McConaughey, Anne Hathaway (140 min)
23:10 Kuba Wojewódzki (12)
00:15 Kursk – film sens. ******** Francja/Belgia/Luksemburg/USA/Rumunia/Kanada 2018, reż. Thomas Vinterberg, wyk. Matthias Schoenaerts (145 min)

METRO **D311**

07:35 Tajemnice miłości
08:30 Szpital (35,36/72)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (3/63)
13:30 Brzydula (19,20)
14:35 Kiedy ktoś kocha bardziej (9) – serial obycz.
15:45 The Floor (13, 14)
17:00 Fani czterech kółek XVII (10/20) – serial dok.
18:00 Prawo Agaty VI (11) – serial obycz. Polska 2014
19:00 Kartoteka (10,11/12) – serial fab.-dok. Polska 2011
21:05 Kryminalni II – serial kryminalny Polska 2005
23:15 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XI (4/22)
00:15 Zbrodnie z pierwszych stron gazet IV (12/12)
01:20 Szpital (28/72)
02:20 Szkoła (20/72)

TV PULS **D311**

06:00 Policjanci z Miami II (21,22/22) – serial krym. USA 1986, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXII (10,11/12)
10:00 Maria z przedmieścia – telenowela Meksyk 1995
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III (40) – serial obycz. Turcja 2013
14:00 Kurierzy (25)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw X (43) – serial obycz.
17:00 Kurierzy (26) – serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (12,13) – serial obyczajowy Polska 2025

20:00 Polowanie na czarownicę (Season of the Witch) ****** – film przyg. USA 2011, reż. Dominic Sena, wyk. Nicolas Cage (120 min)
22:00 Igrzyska Śmierci: ******** W pierścieniu ognia (The Hunger Games: Catching Fire) – film przyg. USA 13 (175 min)
00:55 Tajniak (Transfusion) ****** – film sensacyjny Australia 2023, reż. Matt Nable, wyk. Sam Worthington (130 min)

TVN7 **D311**

05:20 Ten moment (27/40) – serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (51,52,53/63) – serial fab.-dok. Polska 2019
08:45 Ukryta prawda (49,26,27/71) – serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy – serial fab.-dok. Polska 2013
14:00 Detektywi III (18/60) – serial fab.-dok. Polska 2024
15:00 Szpital (21/72) – serial fabularno-dok. Polska 2018
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (10/60) – telenowela dok.
19:00 Ukryta prawda (58/60) – serial fab.-dok. Polska 2023, wyk. Agnieszka Czeakańska

20:00 Władza absolutna ****** (Absolute Power) – thriller USA 1997, reż. Clint Eastwood, wyk. Scott Glenn (160 min)
22:40 Oszukać przeznaczenie IV (The Final Destination) ****** – horror USA 2009, reż. David R. Ellis (95 min)
00:15 Na zabójczej ziemi ***** (On Deadly Ground) – film sensacyjny USA 1994, reż. Steven Seagal (135 min)
02:30 Złóż remont (4)

STOPKLATKA D31

08:30 Wojciech Cejrowski – boso przez świat (73)
09:00 Robert Makłowicz (161, 151) – magazyn
10:55 Górski lekarz XVIII – serial obyczajowy
13:00 Katastrofy w przestworzach IX (3, 3, 10/8) – serial dok. Kanada 2010
16:00 MacGyver III (20, 1/20)
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (1, 2/12)
19:10 Aukcja w ciemno II (2)
20:00 RoboCop – film s.f. USA ** 2014, reż. José Padilha, wyk. Joel Kinnaman, Gary Oldman, Michael Keaton, Abbie Cornish, Jackie Earle Haley, Michael Kenneth Williams, Jennifer Ehle (150 min)
22:30 Wykidajło (Road House) – film sensacyjny USA 1989, reż. Rowdy Herrington, wyk. Patrick Swayze, Ben Gazzara, Kelly Lynch, Sam Elliott (140 min)
00:50 Nieśmiertelny III: Czarnoksiężnik (Highlander III: The Sorcerer) – film fantasy Kanada/Francja/Wlk. Bryt. 1995, reż. Andrew Morahan (125 min)

KINO POLSKA

07:45 Pokój – film krótkometrażowy Polska 2021
08:05 W pustyni i w puszczy – film przyg. Polska 2001, reż. Gavin Hood, wyk. Adam Fidusiewicz, Karolina Sawka
10:20 Trędowata – melodramat Polska 1976, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Elżbieta Starostecka
12:35 Skradzioną kolekcja – komedia kryminalna Polska 1979, reż. Jan Batory, wyk. Izabella Dziarska
14:35 Znachor – melodramat Polska 1981, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Jerzy Bińczycki
17:20 Cztery pancerni i pies (1, 2) – serial wojenny Polska 66
20:00 Na układy nie ma rady – komedia Polska 2017, reż. Christoph Rurka, wyk. Grzegorz Matecki, Katarzyna Glinka, Jan Wierczkowski
21:50 Kroll – film sensacyjny Polska 1991, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Olaf Lubaszenko, Bogusław Linda
23:55 Symetria – dramat obyczajowy Polska 2003, reż. Konrad Niewolski, wyk. Arkadiusz Detmer
02:05 Drogówka – film krym. Polska 2013, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Bartłomiej Topa, Marian Dziędziel

ALE KINO+

09:25 Mother Dear – film krótkom. PL 21 (35 min)
10:00 Co się zdarzyło w Mount Affinity? II (1, 2/6) – serial obycz.
12:15 Vera IV (4/4)
14:10 Konie Valdeza (Valdez, il mezzo-sangue) – western USA/Włochy/Hiszpania/Francja 1973 (115 min)
16:05 Konwój (Convoy) – komediodramat USA/Wlk. Bryt. 1978, reż. Sam Peckinpah, wyk. Kris Kristofferson (130 min)
18:15 Vera V (1/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2015
20:10 Szpieg (Tinker Tailor Soldier Spy) – thriller Wlk. Brytania/Francja/Niemcy 2011, reż. Tomas Alfredson, wyk. Gary Oldman (150 min)
22:40 Miasteczko Cut Bank (Cut Bank) – thriller USA 2014, reż. Matt Shakman, wyk. Liam Hemsworth (120 min)
00:40 Sny o miłości (Drømmer) – komediodramat Norwegia 2024, reż. Dag Johan Haugerud, wyk. Ella Øverbye, Selome Emnetu (125 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin IV (5/8)
08:30 Przyjaciółki XXVI (9, 10)
10:25 Świat według Kiepskich 14:50 Małolat na obozie – komedia USA 2007
16:40 Ghost Rider II – film sens. USA/Emiraty Arabskie 11
18:40 Wykiwać klawisza – komedia USA 2005, reż. Peter Segal, wyk. Adam Sandler
21:00 Bejbis – komedia Polska/Włochy 2022, reż. Andrzej Saramonowicz
23:25 Pokusa – thriller Polska 2023, reż. Maria Sadowska
01:35 Fala zbrodni IV (14)

KINO TV

08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher III (1, 2/8)
11:00 Panna Scarlet i komisarz (5, 6/6) – serial krym.
13:10 Poirot: Karty na stół X (2/4) – serial kryminalny
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher III (3, 4/8)
17:50 Panna Scarlet i komisarz II (1, 2/6) – serial krym.
20:00 SexiPistols – western Francja/Meksyk/USA 2006, wyk. Penélope Cruz
22:00 Haker – film sens. USA 2015, reż. Michael Mann
00:35 Ucieczka gangstera – film sens. USA/Japonia 1994

TVP KULTURA D31

08:00 Pan wzywał, Milordzie? IV (2/6)
09:00 Siedem życzeń (3)
10:05 Weiser – dramat psycholog. Francja/Polska/Szwajcaria/Niemcy/Dania 2000 (105 min)
11:50 Rewolta – 70. rocznica Czerwca '56
12:15 Ina Benita – dwa życia
13:45 Kosmos 1999 (8/24)
14:50 Śmierć nadejdzie jutro (Die Another Day) – film sens. Wlk. Brytania/USA/Hiszpania/Islandia 2002, reż. Lee Tamahori (140 min)
17:10 Siedem życzeń (4)
18:15 Poszukiwacze zaginionych dzieł sztuki
18:55 Pan wzywał, Milordzie? IV (3/6)
20:00 Czwarta siostra – spektakl teatralny Polska 2002, reż. Agnieszka Glińska
22:00 Drive My Car – dramat obyczajowy Japonia 2021, reż. Ryūsuke Hamaguchi, wyk. Hidetoshi Nishijima, Tōko Miura (185 min)
01:05 Lekcja sztuki według Ricarda – film dok. Francja/Szwajcaria 2023

WARNER TV

08:15 Teraz albo nigdy! (2/13)
09:20 Bajer z Bel-Air IV
10:20 Prawo Agaty II (7)
11:20 Pełna chata VII
12:25 Teraz albo nigdy!
14:20 Bajer z Bel-Air IV
16:20 Pełna chata VII
18:20 Akademia policyjna VII: Misja w Moskwie – komedia USA 1994, reż. Alan Metter
20:00 Trzydziestu trzech – dramat obycz. USA/Chile/Kolumbia/Hiszpania 2015
22:25 Tecumseh – ostatni wojownik – western USA 1995
00:25 Yellowstone II (5, 6/10)

PARAMOUNT

09:25 Policyjna grupa pościgowa XV – serial dok.
10:30 Star Trek: Pokolenia – film s.f. USA 1994
13:00 Czarodziejki II
15:00 Pingwiny z Madagaskaru III – serial anim.
15:30 Gliniarz z Beverly Hills II – komedia sens. USA 1987
17:50 Gliniarz z Beverly Hills III – komedia sens. USA 1994
20:00 Gorączka – film sens. USA 1995, reż. Michael Mann
23:35 Adrenalina II. Pod napięciem – film sens. USA 2009
01:30 American Psycho – horror USA/Kanada 2000

HBO

09:05 Dziewczyna ze zdjęć – romans USA/Kanada 2023 (85 min)
10:30 Witajcie w Marwen – komediodramat USA/Japonia/Chiny 18 (115 min)
12:25 Przegląd tygodnia: Wieczór z Johnem Oliverem (16)
13:05 Wielka odważna piękna podróż – film przyg. USA/Irlandia 25 (110 min)
14:55 Amrum – dramat wojenny Niemcy 2025, reż. Fatih Akin (90 min)
16:25 Na rauszu – komediodramat Dania 2020, reż. T. Vinterberg (115 min)
18:20 Lisa Frankenstein – horror USA 2024, reż. Zeld Williams (100 min)
20:00 Stamtąd IV (8/10) – serial grozy USA 2026
21:00 Ta inna siostra Bennet (2/10) – serial obycz.
21:30 Życie, Larry i pogoń za nieszczęściem (1/7)
22:00 Złoto – thriller Australia/Wlk. Brytania 22 (95 min)
23:35 Abigail – horror USA/Irlandia/Kanada 2024 (105 min)
01:20 Czerwona Jedyńka – komedia USA/Kanada 2024 (120 min)

CINEMAX

11:00 Jajo larwa motyl – dramat obycz. Grecja/Cyp 2023
12:35 Goodbye, Lenin! – komediodramat Niemcy 03
14:35 Ostatni pociąg do Fortune – western USA 2025
16:10 Najśrodszy prezent – komedia Dania 2021
17:55 Zabić wspomnienia – dramat obycz. USA 2007
20:00 Stoker – thriller Wlk. Brytania/USA 2013
21:40 Droga Mleczna – dramat obyczajowy Holandia 2023
23:15 Bez przebaczenia – thriller Irlandia/Wlk. Bryt./Belgia 24

ROMANCE TV

12:30 Mój brat, jego spadek i ja – komedia Niemcy 2011
14:20 Miłość się nie przedawia – komedia romant. Niemcy 2019, reż. Sebastian Hilger
16:15 Rosamunde Pilcher: Gdzie miłość się kończy i gdzie się zaczyna – film obyczajowy Niemcy 2026
18:05 Górski lekarz (2, 2/8)
20:00 Rosamunde Pilcher: Pomyłki serca – film obycz. Niemcy/Austria 1996
21:50 Gdy kobiety odchodzą – komedia Niemcy 2017, reż. Matthias Tiefenbacher
23:45 Górski lekarz (2, 2/8)

CANAL+ PREMIUM

08:35 Kiler – komedia Polska **** 1997, reż. Juliusz Machulski (105 min)
10:20 Łap-Łap (154)
10:25 Jutro będzie nasze – komediodramat Włochy 2023 (115 min)
12:20 W kogo ja się wrodiłem – film obycz. Polska 2001 (65 min)
13:25 Cat's Eyes (7/8)
14:15 Fukushima: atomowy koszmarn – film dok.
15:45 Balony – film krótkom. Polska 2024 (35 min)
16:20 Kawalek po kawalku – film anim. USA/Dania/Australia/Hongkong 2024 (95 min)
17:55 Łap-Łap (155)
18:00 Tożsamość Bourne'a – thriller USA/Niemcy/Czechy 2002 (120 min)
20:00 Dziedzictwo Bourne'a – film sensacyjny USA/Japonia 2012, reż. Tony Gilroy (130 min)
22:10 Ekstremalne opady: niszczycielski żywioł
23:15 Kuracja – horror USA 2024, reż. Max Minghella (100 min)
00:55 Dom 1000 trupów – horror USA 2003, reż. Rob Zombie (90 min)

TVN FABUŁA

09:50 Prawo Agaty III (6)
10:55 Szpital św. Anny III (9)
11:55 Miłość czy pomyłka? – komedia Agaty III (5)
14:55 Detektywi – serial dok.
16:00 Alfabet filmowy (21)
16:15 Jądro Ziemi – film s.f. Wlk. Brytania/USA 2003
19:00 Szpital św. Anny (38/50)
20:00 Zanim odejdą wody – komedia USA 2010
22:10 Specjalista – film sensacyjny USA 1994
00:25 Nice Guys. Równi goście – komedia sensacyjna USA/Wlk. Brytania 2016

AMC

09:20 Kopalnie króla Salomona, cz. 1 – film przyg. Niemcy/USA/RPA 2004
11:20 Kopalnie króla Salomona, cz. 2 – film przyg. Niemcy/USA/RPA 2004
13:15 W 80 dni dookoła świata 15:15 Zrebać – dramat obycz. USA 05, reż. Yelena Lanskaya
17:15 Projekt A II – komedia sensacyjna Hongkong 1981
19:25 Star Trek: W nieznane – film s.f. USA/Chiny/Emiraty Arabskie/Kanada 2016
22:00 Liberator II – film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy
00:05 The Vampire Lestat III

AXN

08:25 Agenci NCIS: Hawaje II (22/22) - serial krym. USA 23
09:25 Castle II (13,14/24)
11:25 MacGyver II (8,9/23)
13:15 Agenci NCIS: Hawaje III (1,2/10) - serial kryminalny
15:10 Agenci NCIS X (10,11/24)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas III (9,10/23)
19:05 Castle II (15,16/24)
21:05 Rekrut VIII (11,12/18) - serial krym. USA 2026
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas III (9,10/23)
00:45 Castle II (15/24)

EPIC DRAMA

08:20 Lekarze na start
09:10 Poirot III (6,7/11)
11:25 Zatraceni w miłości
13:30 Agenci NCIS XVII (19,20/20) - serial krym.
15:15 Lekarze na start
16:50 Poirot III (8,9/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
19:00 Zatraceni w miłości - serial obycz. Turcja 2023
21:00 Ioan (6/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2024
22:00 Królowa węży (8/8) - serial obycz. USA 2022
23:15 Detektyw Murdoch XIX - serial kryminalny
00:10 Zatraceni w miłości

TVN STYLE

07:45 Dzień dobry wakacje (4) - magazyn Polska 2026
11:20 Ugotowani (7, 8) - reality show Polska 2016
13:30 Kuchenne rewolucje (13, 12) - reality show Polska 2020
15:35 Jestem z Polski XIII (1,12/18) - serial dok.
17:40 Kuchenne rewolucje (2, 11, 12) - reality show
20:50 Ostre cięcie (2) - reality show Polska 2025
21:50 Jestem z Polski XIV (15,5/18) - serial dok.
23:45 Hotel Paradise (17, 18) - real tv Polska 2022

TVN TURBO

08:45 Najdziwniejsze samochody świata (7) - magazyn
09:15 Fani czterech kółek XV
10:15 Złomowisko PL IX
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5012)
18:15 Zawodowi handlarze (11)
19:00 Moto kombat (6) - mag.
19:45 Duda kontra Szafranski VIII (10)
20:30 Prawko na świecie. Jazda bez zasad (2) - mag.
21:15 Z drugiej ręki (10)
22:00 Raport Turbo (5012)

BBC FIRST

08:40 Lewis IV (3/8)
09:40 Ojciec Brown XIII (7/10)
10:40 Śmierć pod palmami XV
11:45 Zagadki doktora Blake'a
12:55 Śledztwa siostry Bonifacji III (1,2/8)
14:55 Ojciec Brown VII (1/10)
15:55 Lewis IV (3/8)
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami XV (4/8) - serial kryminalny
21:00 Harry Wild IV (4/6)
22:00 Luther V (3,4/4)
00:15 McDonald i Dodds II

FX

08:05 Kości II (18/21)
09:00 Z Archiwum X II (15/25)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami VII (25,1/25)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (11,12/22)
13:45 Agenci NCIS X (2,3/24)
15:35 SkyMed (8/9)
16:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami (2,3/24)
18:20 Z Archiwum X II (16/25)
19:15 FBI IV (3/21)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (13,14/22)
22:00 9-1-1 IX - serial obycz.
22:55 Z Archiwum X II
23:50 Matlock (12/19)

HGTV

09:00 Remontujemy dom na plaży X - serial dok.
10:00 Najgorętsze nieruchomości pod słońcem
11:05 Zarobić na remoncie VI
11:36 Usterka XI (4,5)
13:05 Zbudujemy fajny dom II
14:00 Zbudujemy większy dom (2/10) - serial dok.
15:00 Mieszkanie na miarę
17:00 Polowanie na ogród VII
18:10 Będzie pięknie (7/8)
19:05 Zgłoś remont (3)
20:05 Dorota inspiruje (6)
21:00 Dorota was urządzi IV
22:30 House Hunters (1-4)

BBC LIFESTYLE

08:30 Mistrzowie ceramiki (1)
09:30 Hotel Savoy (4,5)
11:30 Wielkie brytyjskie wypieki (7, 8) - program rozrywk.
13:40 Wielkie projekty: Dom Roku VII - serial dok.
14:40 Mistrzowie szycia (5)
15:40 Zapraszam do stołu (17:40) Hiszpański remont Amandy i Alana (3, 4)
18:50 Mistrzowie ceramiki (2)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (9) - program rozrywk.
21:00 Koreańska uczta Eda i Ryu (4) - mag. kulinarny
22:00 Niebezpieczny seks
23:00 Wstydlive choroby II (2)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół IV (10/24)
08:55 Przyjaciele V (20-24,1/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu V (11-16/24) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół IV (11-14/24) - serial kom. USA 06
16:30 Przyjaciele VI (2-7/25)
19:30 Teoria wielkiego podrywu V (17-22/24) - serial kom.
22:00 The Office PL (11,12/12) - serial kom. Polska 2021
23:05 Comedy Club (11, 12)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy II (9/10)

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex II (4)
09:25 Rodzinka.pl IV (19/26)
10:00 Klan - telenowela
10:55 Ranczo VIII (4,5/13)
12:35 Komisarz Alex II (5/13)
13:40 Ojciec Mateusz 29 (11,13) - serial krym. Polska 23
15:40 Komisarz Alex II (6)
16:30 Na sygnale
17:40 Ranczo VIII (6,7/13)
19:35 Ojciec Mateusz 29 (12,16) - serial krym. Polska 23
21:30 Ranczo VIII (8,9/13) - serial kom. Polska 2014
23:20 Ojciec Mateusz 30 (1,2)
01:20 Polowanie na ćmy (3/7) - serial historyczny

CANAL+ KUCHNIA

11:35 Włoskie życie Sophie Grigson II (6,7) - serial dok.
12:30 Nico wrzuca na ruszt
13:25 m jak mięso (1, 2)
14:25 ABC gotowania - kuchnia francuska (1) - mag.
14:50 Włoskie życie Sophie Grigson II (9,10) - serial dok.
15:45 Z pola na stół II (1,2/5)
16:40 Jamie Oliver (2,3,4)
18:30 Maximum Foodie IV (5)
18:55 m jak mięso (6, 3, 4)
20:15 Mistrzowie przekąsek w akcji - Nowa Zelandia (6)
21:15 Anthony Bourdain X
23:55 m jak mięso (4, 5)

CANAL+ DOMO

09:55 Ucieczka na wieś XXII
10:55 Wielkie projekty: nasza ulica III (3) - serial dok.
11:55 Liczy się miejsce (1)
12:50 Gardeners' World (30)
14:05 Cudotwórcy VII (24)
15:00 Kupcie sobie zamek!
15:55 Porządek musi być
16:50 Gardeners' World (1)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
18:55 Wielkie projekty: nasza ulica III - serial dok.
20:00 Daleko od miasta XV
21:00 Cudotwórcy VII (25)
21:55 Wielkie projekty
22:50 Wakacyjne domy na wynajem (7, 8) - lifestyle

PLANETE+

13:50 Krajobrazy świata
14:50 Najpiękniejsze rzeki świata II (7/10) - serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże koleją VIII (2/7) - serial dok.
16:55 360° - świat bez granic
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (53,54)
18:40 1942. Długi rok przełomu (6/6) - serial dok. F 2022
19:45 First Person Shooter. Idź, strzelaj, kombinuj
20:50 Śmieci na orbicie
22:00 Poza ciemną stronę Księżyca - film dok.
23:10 Zniewoleni (4/4)

DISCOVERY CHANNEL

11:00 Przetwać nad Jukonem III (4/8) - serial dok.
12:00 Fani czterech kółek XVII
13:00 Nagi instykt przetrwania: Elita II (9/11) - serial dok.
14:00 Nagi instykt przetrwania VI (23/23) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL V
16:00 Gorączka złota XVI (23)
18:00 Bracia Collins biorą się do roboty - serial dok.
19:00 Nagi instykt przetrwania XII (3) - serial dok.
21:00 Co kryje Strefa 51?
22:00 W oku cyklonu: łowcy burz (2) - serial dok. USA 2026
23:00 Bimbrownicy XIV (2/6)

TVP HISTORIA

12:50 Zapomniane dyktatury w Europie (2/2) - serial dok.
13:40 Kogel-mogel - ćwierć wieku później - reportaż
14:00 Królowie (47)
14:30 Czterdziestolatek (11)
15:20 Piosenką przez historię
15:40 Sensacje XX wieku
17:40 Czas honoru. Powstanie
18:30 Paradoks o konduktorze
19:30 Polskie parki narodowe
20:10 Oficer (3/13)
21:15 Hitler: odliczanie (3/3)
22:10 Islandia: na granicy zimnej wojny (2) - film dok.
23:15 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XIV
14:00 Tajemnice skryte w mroku (7/8) - serial dok.
14:50 Największe tajemnice świata VI (11/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XII
17:10 II wojna światowa w kolorze (10/13) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata V (15/15) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Hitler i narkotyki
23:00 II wojna światowa w kolorze - przełomowe momenty (2/10) - serial dok.
23:55 Jak to wyjaśnić IV (13/20)

NATIONAL GEOGRAPHIC

15:00 Katastrofa w przestworzach XV (7/10) - serial dok.
16:00 Złapać przemytnika X
16:55 Skarby Wyspy Wielkanocnej - film dok.
17:55 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (9/10)
19:00 II wojna światowa: ukryta prawda (6/6) - serial dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXI (6/10) - serial dok.
21:00 Służby ratownicze: Jukon (1,2/8) - serial dok.
23:00 Premiera: Procesy czarownic: prawdziwe historie

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici V
10:00 Gwiazdy lombardu XX
12:00 Apokalipsa - wojny 1945-1991 (4/6) - serial dok.
13:50 Poszukiwacze historii
14:00 II wojna światowa - jednostki specjalne (5,6/6)
16:00 Dorwać tuńczyka II
18:00 Rolnicy. Podłaskie IV
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Inżynierowie Hitlera: budowa III Rzeszy (3/6)
22:00 Czołgi: Ewolucja machiny wojennej - serial dok.
00:00 Starożytni kosmici III

BBC EARTH

12:20 Malownicze trasy kolejowe (3/6) - serial dok.
13:20 Mroźna planeta (5)
14:25 W okowach mrozu III
15:25 Życie na pustkowiu III
16:30 Pociągami przez starożytną Grecję (1/5) - serial dok.
17:35 Azja: kulisy produkcji
18:45 Malownicze trasy kolejowe II (7/8) - serial dok.
19:45 Dzikie konie Gór Skalistych i ja - film dok.
20:55 Życie na pustkowiu: powroty III - serial dok.
21:55 W okowach mrozu III
22:55 Superchirurgia II (2/4)

POLSAT VIASAT HISTORY

13:00 Pompeje: nowe wykopaliska (3,4/3) - serial dok.
15:00 Królowe areny: kobiety-gładiatorki - film dok.
15:45 Sekretne życie rzymskich cesarzy - film dok.
16:25 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze
17:35 II wojna światowa: cena imperium (13/13) - serial dok.
18:45 II wojna światowa - wielkie bitwy w Europie (7/8)
19:50 Ciemna strona starożytnej Grecji - serial dok.
21:00 Naziści: korzenie zła
22:05 Kleopatra: tajemnicza władczyni - serial dok.

Od A do Z

**CO SIĘ WYDARZYŁO
W MADISON COUNTY ★★★★★**

melodramat, USA 1995, reż. Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Meryl Streep, Annie Corley

20:00 | warner tv

Clint Eastwood (także za kamerą) i Meryl Streep jako para dojrzałych kochanków w najbardziej wzruszającej opowieści o miłości z amerykańskiej prowincji. Ścisła gardło i twarde dzielim.

DORWAĆ BYŁĄ ★★

komedja romantyczna, USA 2010, reż. Andy Tennant, wyk. Jennifer Aniston, Gerard Butler, Christine Baranski

19:55 | polsat

Pechowy łowca nagród może odegrać się na byleży żonie dziennikarce, która – badając sprawę morderstwa – złamała reguły zwolnienia za kaucją i powinna wrócić do aresztu. Przewidywalne, niestety.

GŁOWA RODZINY ★★★★★

dramat obycz., USA/Kanada 2016, reż. Mark Williams, wyk. Gerard Butler, Gretchen Mol, Alfred Molina

20:00 | tvn 7

Między ambicją i powinnością. Ojciec rodziny staje przed szansą upragnionego awansu, gdy nieoczekiwanie u jego dziesięcioletniego syna zostaje zdiagnozowany nowotwór.

GODZILLA ★★

film s.f., USA/Japonia 2014, reż. Gareth Edwards, wyk. Aaron Taylor-Johnson, Ken Watanabe, Elizabeth Olsen

20:50 | tvn

Hollywoodzkie eksperymenty z japońskim potworem ciągnie dalej: czy wśród atakujących mieszkańców Ziemi kreatur jest jakaś, która okaże się przyjazna lub choćby pomocna ludziom? Niekoniecznie.

GODZINY SZCZYTU ★★

film sens., USA 1998, reż. Brett Ratner, wyk. Jackie Chan, Chris Tucker, Tom Wilkinson

22:25 | tvn 7

Jackie Chan i złotousty Chris Tucker na jednym wózku – jako policjant z Hongkongu i agent FBI na tropie porwanej córki dyplomaty. Wielbiciele obu panów docenią.

Policja zastępcza

FOT. MACALL POLAY / COLUMBIA TRISTAR MARKETING GROUP

KOMEDIA SENSACYJNA

USA 2010, reż. ADAM MCKAY, WYK. WILL FERRELL, DEREK JETER, MARK WAHLBERG

IGRZYSKA ŚMIERCI:**KOSOGŁOS. CZĘŚĆ I ★★★★★**

film sens., USA/Kanada/Francja 2014, reż. Francis Lawrence, wyk. Jennifer Lawrence, Josh Hutcherson, Liam Hemsworth

23:55 | tv puls

Czytając ostatni tom trylogii Suzanne Collins: w kraju pod rządami dyktatora rodzi się bunt przeciwko tyranii. Zwycięzcy ostatniej edycji Igrzysk Śmierci poprowadzi do ostatecznego starcia.

JESZCZE JEDEN STRZAŁ ★★

film sens., Wlk. Brytania/USA 2024, reż. James Nunn, wyk. Scott Adkins, Michael Jai White, Alexis Knapp

22:30 | canal+ premium

Sequel filmu „Jeden strzał”: ocalały z zasadzki w polskim tajnym więzieniu komandos Scott Adkins (w gronie gwiazd gatunku) ściga terrorystę, który grozi wysadzeniem brudnej bomby i destabilizacją świata.

KAMDESH.**AFGAŃSKIE PIEKŁO ★★★★★**

film sens., USA/Bulgaria 2019, reż. Rod Lurie, wyk. Scott Eastwood, Caleb Landry Jones, Orlando Bloom

22:05 | ale kino+ hd

Amerykański odpowiednik polskiej „Karbali”: w 2009 roku amerykański posterunek przy granicy z Pakistanem, mający kontrolować ruchy talibów, zostaje zaatakowany przez kilkusetosobowy oddział.

LOBSTER ★★★★★

komediodramat, Irlandia/Wlk. Brytania/Grecja/Francja/Holandia/USA/Belgia 2015, reż. Yorgos Lanthimos, wyk. Colin Farrell, Rachel Weisz, Léa Seydoux

22:35 | cinemax

Ponura wizja przyszłości: w utopijnym społeczeństwie samotnicy dostają siedem tygodni na znalezienie partnera, inaczej czeka ich niepewny los zwierzęcy łownej, żyjącej w lesie. Ku przestrodze.

**MARTWA
CISZA ★★★★★**

film sens., Australia 1989, reż. Phillip Noyce, wyk. Nicole Kidman, Sam Neill, Billy Zane

22:35 | warner tv

Studium terroru na pełnym morzu: małżeństwo w kryzysie kontra psychopata. Przepustka do Hollywood dla Nicole Kidman i reżysera Phillipa Noyce'a.

OGNIE ★★★★★

thriller, Islandia 2025, reż. Uglya Hauksdóttir, wyk. Vigdís Hrefna Pálsdóttir, Píluu Asbæk, Jói Johannsson

23:10 | hbo

Kino kobiece po islandzku: ceniono wulkanolożka w obliczu podwójnego nieszczęścia: erupcji wulkanu, która zagraża stolicy, i nagłego wybuchu uczucia, które może zniszczyć jej małżeństwo.

22:15 | polsat

★★★★

Dwaj nieudolni policjanci w wyniku zbiegu okoliczności i roszad kadrowych muszą zastąpić swoich idoli – najlepszych detektywów w mieście – w wyjątkowo trudnej sprawie. Dobra zabawa.

MYZ

STRZELEC ★★★★★

thriller, USA 2007, reż. Antoine Fuqua, wyk. Mark Wahlberg, Danny Glover, Michael Peña

23:25 | tvn

Mark Wahlberg jako snajper wrobiony w polityczne zabójstwo, który postanawia oczyścić się z zarzutów, odnajdując właściwego mordercę oraz ludzi, na których zlecenie działał. Rutyna.

SZPICA ★★

film akcji, Chiny/Hongkong/Indie/Korea Południowa/Tajwan/Wlk. Brytania 2020, reż. Stanley Tong, wyk. Jackie Chan, Yang Yang, Miya Muqi

22:35 | stopklatka

Jackie Chan w swoim stylu – jako szef tajnej organizacji ochronnej dla klientów VIP w akcji ratunkowej, mającej na celu odnalezienie porwanej córki ważnego klienta, który zadarł z mafią.

ŚWIĘTY ★★

film sens., USA 1997, reż. Phillip Noyce, wyk. Val Kilmer, Elisabeth Shue, Rade Šerbedžija

20:00 | stopklatka

Val Kilmer w kilku przebraniach próbuje sprostować oczekiwaniom rozbudzonemu przed laty przez Rogera Moore'a w roli Simona Templara. Nawet w ogarniętej anarchią Moskwie czyni to dość nieudolnie. Żal.

TVPI **D3**

08:20 Janosik (2/13)
09:15 Ranczo VI (5/13)
10:10 Komisarz Alex VI (13/13)
11:05 Ojciec Mateusz XV (2/13)
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 Kazimierskie granie
13:00 Relacja z greckokatoli-
ckich uroczystości św. Piotra
i Pawła w Chrzanowie
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info, pogoda
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Telexpress
17:25 Jaka to melodia? (5703)
18:05 Reportrzy (559)
18:25 Akacja 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda
20:00 Koncert – Polska 2026
21:25 Studio Mistrzostw
Świata (na żywo)

21:50 Piłka nożna: Mi-
strzostwa Świata
w Kanadzie, Meksyku
i USA: 1/16 finału –
9. mecz (na żywo)
00:30 Paryż może poczekać
*** (Paris Can Wait) – ko-
media romant. USA/
Japonia/Wlk. Brytania
2016, reż. Eleanor
Coppola (100 min)
02:10 Pułapka – film sensa-
cyjny Polska 1997, reż.
Adek Drabiński, wyk.
Marek Kondrat, Joanna
Benda (120 min)

MEZZO

13:10 Intermezzo
13:30 So What?! – Friedrich
Gulda – film dok. Niemcy 2002
14:25 Królewska Orkiestra
Filharmonii w Liège, Gergely
Madaras: „Błogosławieństwa”
Césara Francka – muzyka klas.
16:35 Brahms: Kwartet forte-
pianowy nr 3 – András Schiff,
Yuuko Shiokawa, Nabuko Imai,
Miklós Perényi – muzyka kla-
syczna Niemcy 1992
17:30 Ana Morales:
„Peculiar” na Festiwalu fla-
menco w Nîmes – taniec F 23
18:55 Orkiestra Szwajcarii
Romańskiej pod batutą
Daniele Gattiiego
20:30 Pyotr Ilyich
Tchaikovsky: Czarodziejka
– opera Niemcy 2022
23:50 Stan Getz: The Last
Recording – koncert Niemcy 90

TVP2 **D3**

05:30 M jak miłość
06:25 Pozyteczni.pl (374)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie
– magazyn Polska 2026
11:30 Rodzinka.pl II (1,2/26)
12:35 Koło fortuny (1876)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1001)
14:35 Na sygnale – serial
obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – pałac
tajemnic – telenowela
16:00 Koło fortuny (1877)
– teleturniej Polska 2025
16:35 Familiada (3056)
17:15 Studio Mistrzostw
Świata w Kanadzie,
Meksyku i USA (na żywo)
17:50 Piłka nożna: Mistrzo-
stwa Świata w Kanadzie,
Meksyku i USA: 1/16 finału
– 8. mecz (na żywo)

20:45 Omnibus – szybcy
i mądzy (13) – teletur-
niej Polska 2026
21:35 Postaw na milion
(320) – teleturniej
22:30 Na sygnale
23:35 Pitbull – serial sens.
Polska 2005, wyk.
Marcin Dorociński
01:25 Studio Mistrzostw
Świata (na żywo)
01:50 Piłka nożna: Mi-
strzostwa Świata
w Kanadzie, Meksyku
i USA: 1/16 finału –
10. mecz (na żywo)

PULS 2

10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały – wielki
rycerz (35,36/52) – serial anim.
12:00 Psi patrol VIII (5/26)
12:35 Marta mówi! (10)
13:00 Smerfy (19/39)
13:35 Gumisie IV (6/10)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous (20,14/26)
16:00 Finaas i Ferb II (4,5/39)
17:00 Smerfy – serial anim.
17:35 Gumisie IV (5/10)
18:00 Pingwiny
z Madagaskaru II (9,10/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod
zastaw XVIII (1) – serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu IX
(25,26) – serial krym. Polska 25
23:00 Wszystko zostanie
w rodzinie – komedia Francja
2014, wyk. Philippe Lacheau
00:55 Lombard XII

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
08:30 Malanowski
i Partnerzy VI (65,66) – serial
fabularno-dokumentalny
09:30 Trudne sprawy XXVI
(12,13/40) – serial fab.-dok.
Polska 24, wyk. Piotr Dobosz
11:35 Gliniarze XV (38,39)
– serial fab.-dok. Polska 2023
13:40 Dlaczego ja? 32 (33,34)
– serial fab.-dok. Polska 2025
15:50 Wydarzenia
16:25 Interwencja (5929)
– mag. reporterów Polska 26
16:40 Gliniarze XVIII (33,34)
– serial fabularno-dok.
Polska 2024, wyk. Arkadiusz
Krygier, Tomasz Skrzypniak
18:50 Wydarzenia, sport,
pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (701)
19:40 Pogoda – Polska 2026

19:55 Dorwać byłą (The
Bounty Hunter) – ko-
media romantyczna
USA 2010, reż. Andy
Tennant, wyk. Jennifer
Aniston (140 min)
22:15 Policja zastępcza
*** (The Other Guys)
– komedia sensacyjna
USA 2010, reż. Adam
McKay (145 min)
00:40 Kung-fu szal (Kung
fu) – komedia sens.
Hongkong/Chiny/USA
2004, reż. Stephen
Chow (130 min)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu VI
(22/23) – serial sens. USA 1999
07:55 Bogaty dom – biedny
dom VIII (1) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
10:55 Na ratunek 112 XVIII
(41,42) – serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (6,7)
13:55 Trudne sprawy XIX
(19,53,14/40) – serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjanci
18:00 Łowcy skarbów. Kto da
więcej (487) – reality show
19:00 Policjantki i policjanci
20:00 Uroczysko IV (37,38/52)
– serial krym. Polska 2025
21:00 Sprawiedliwi. Trój-
miasto III (19) – serial krym.
22:00 Sprawiedliwi –
wydział kryminalny XX (19)
23:00 Samolot z forsą – film
sensacyjny USA 2020
00:50 Love Island IV

TVN **D3**

05:05 Nauka jazdy (11)
05:40 Uwaga! (8028) – mag.
reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (14/17)
06:50 Kuchenne rewolucje:
Świdnica – Restauracja
Baszta 30 (2) – reality show
07:45 Dzień dobry wakacje (5)
11:20 Doradca smaku (20)
– mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje:
Restauracja „Trops”, Płońsk
XXI (7) – reality show Polska 20
12:35 Ukryta prawda
(48,1,30/48) – serial fab.-dok.
15:45 Detektywi III (6/60)
– serial fabularno-dok.
16:50 Szpital św. Anny (32/50)
– serial obycz. Polska 2025
17:55 Młode gliny (10/50)
– serial krym. Polska 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8029) – mag.

20:15 Na Wspólnej XXIV
– serial obyczaj-
owy Polska 2026
20:50 Godzilla – film s.f.
*** USA/Japonia 2014,
reż. Gareth Edwards,
wyk. Aaron Taylor-
Johnson (155 min)
23:25 Strzelec (Shooter)
*** – thriller USA 2007, reż.
Antoine Fuqua, wyk.
Mark Wahlberg, Danny
Glover, Michael Peña,
Kate Mara (150 min)
01:55 Szpital św. Anny III
(53) – serial obycz.

METRO **D3**

07:35 Tajemnice miłości
(21/68) – serial fabularno-dok.
08:30 Szpital (37,38/72)
10:30 Sędzia Anna Maria
Wesołowska – serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji
13:30 Brzydula (21,22)
14:35 Kiedy ktoś kocha
bardziej (10) – serial obycz.
15:45 The Floor (15, 16)
17:00 Fani czterech kółek
(1/20) – serial dokumentalny
18:00 Prawo Agaty VI (12)
– serial obycz. Polska 2014
19:00 Kartoteka (12,1/12)
– serial fab.-dok. Polska 2011
21:05 Kryminalni II (11) – serial
kryminalny Polska 2005
23:15 CSI: Kryminalne
zagadki Las Vegas XI (5/22)
00:20 Zbrodnie z pierwszych
stron gazet IV (10/12)
01:15 Szpital (30/72)

TV PULS **D3**

06:00 Policjanci z Miami II
(22,23/23) – serial krym. USA
1986, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział
specjalny XXII (11,12/12)
10:00 Maria z przedmieścia
– telenowela Meksyk 1995
12:00 Nie igraj z aniołem
– telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III
(41) – serial obycz. Turcja 2014
14:00 Kurierzy (26)
15:00 Lombard. Życie pod
zastaw X(45) – serial obycz.
17:00 Kurierzy (27) – serial
obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod
zastaw XVIII (13,14) – serial
obyczajowy Polska 2025

20:00 Pole rażenia (Striking
Distance) – film sens.
USA 1993, reż. Rowdy
Herrington, wyk.
Bruce Willis (125 min)
22:05 Czarny pies (Black
Dog) – film sensacyjny
USA/Wlk. Brytania/
Francja/Niemcy/Japo-
nia 1998 (110 min)
23:55 Igrzyska śmierci: Ko-
sołgłos. Część I – film
sens. USA/Kanada/
Francja 2014 (140 min)
02:15 Lombard. Życie
pod zastaw XVIII (9)

TVN7 **D3**

05:30 Ten moment (28/40)
– serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (54,55,56/63)
– serial fab.-dok. Polska 2019
08:45 Ukryta prawda
(50,28,29/71) – serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy
– serial fab.-dok. Polska 2013
14:00 Detektywi III (19/60)
– serial fab.-dok. Polska 2024
15:00 Szpital (22/72) – serial
fabularno-dok. Polska 2018
16:00 Sędzia Anna Maria
Wesołowska – serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji
(11/60) – telenowela dok.
19:00 Ukryta prawda (59/60)
– serial fab.-dok. Polska 2023,
wyk. Agnieszka Czeakańska
20:00 Głowa rodziny
*** (A Family Man)
– dramat obycz. USA/
Kanada 2016, reż. Mark
Williams, wyk. Gerard
Butler (145 min)
22:25 Godzina szczytu
*** (Rush Hour) – film
sens. USA 1998, reż.
Brett Ratner, wyk.
Jackie Chan (130 min)
00:35 Bękarty (Father Fig-
ures) – komedia USA
2017, reż. Lawrence
Sher, wyk. Owen Wil-
son, Ed Helms (125 min)

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (160) – mag. kulinarny
09:45 Zagadki kryminalne panny Fisher (1/13) – serial krym. Australia 12
10:55 Górski lekarz XVIII
12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher (2/13)
14:00 Katastrofy w przestworzach XXIII (4,1,4/10) – serial dok.
17:00 MacGyver IV (2/19)
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (2,3/12)
19:10 Aukcja w ciemno II (4/13) – serial dok.
20:00 Święty (The Saint) – film sens. USA 1997, reż. Phillip Noyce, wyk. Val Kilmer, Elisabeth Shue, Rade Serbedžija, Valeriy Nikolaev, Henry Goodman (155 min)
22:35 Szpica (Vanguard) – film akcji Chiny/Hongkong/Indie/Korea Południowa/Tajwan/Wlk. Brytania 2020, reż. Stanley Tong (125 min)
00:40 Kosmiczny grzech (Cosmic Sin) – film przygodowy USA 2021, reż. Edward Drake, wyk. Frank Grillo, Bruce Willis (120 min)

KINO POLSKA

07:35 Bolek i Lolek (2/13)
07:45 Rekisio – serial anim.
08:10 Siedem życzeń (1,2/7)
10:30 Akademia Pana Kleksa, cz. 1: Przygoda księcia Mateusza (1) – film dla młodzieży Polska/ZSRR 1983
12:10 To nie ze mną (1,2) – serial kom. Polska 2022
13:40 Noce i dnie (1) – dramat obycz. Polska 1975, reż. Jerzy Antczak, wyk. Jerzy Bińczycki
15:45 Noce i dnie (2) – dramat obycz. Polska 1975, reż. Jerzy Antczak, wyk. Stanisława Celińska, Jerzy Bińczycki
17:45 Cztorej pancerni i pies (2,3) – serial wojenny Polska 66
20:00 Ekstradycja III (3,4) – serial sens. Polska 1998, wyk. Marek Kondrat, Renata Danciewicz, Tomasz Kozłowicz
22:15 Misja Afganistan: Fatima (9) – serial wojenny Polska 2012, wyk. Paweł Małaszyński, Eryk Lubos, Dawid Zawadzki
23:25 Rozmowy kontrolowane – komedia Polska 1991, reż. Sylwester Chęciński, wyk. Stanisław Tym, Irena Kwiatkowska, Alina Janowska
01:35 Drogówka – film kryminalny Polska 2013, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Bartłomiej Topa, Marian Dziędziel, Arkadiusz Jakubik

ALE KINO+

09:35 Ciepło – film krótkom. Polska 2023 (25 min)
10:00 Co się zdarzyło w Mount Affinity? II (3,4/6) – serial obycz.
12:15 Vera (1/4) – serial krym.
14:05 Opadające liście (Kuolett lehdet) – komediodramat Finlandia/Niemcy 2023, reż. Aki Kaurismäki, wyk. Alma Pöysti (105 min)
15:50 Bracia ze stali (The Iron Claw) – film biograficzny USA/Wlk. Brytania 2023, reż. Sean Durkin, wyk. Zac Efron, Harris Dickinson, Jeremy Allen White (145 min)
18:15 Vera (2/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2015, wyk. Brenda Blethyn
20:10 Karen Pirie (1/3) – serial krym. Wlk. Brytania 2022, wyk. Lauren Lyle, Chris Jenks, Zach Wyatt
22:05 Kamdesh. Afgańskie piekło (The Outpost) – film sensacyjny USA/Bułgaria 2019, reż. Rod Lurie, wyk. Scott Eastwood (150 min)
00:35 Django (1,2/10) – western Francja/Włochy 2023

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin IV (6/8)
08:30 Przyjaciółki XXVI (11,12)
10:25 Świat według Kiepskich
13:00 Ogniem i mieczem – dramat hist. Polska 1999
16:45 Obsesja – thriller USA 2009, reż. Steve Shill
19:00 Alfa – film przyg. USA/Chiny/Kanada 2018
21:00 Hanna – film sens. USA/Wlk. Bryt./Niemcy 2011, reż. Joe Wright, wyk. Saoirse Ronan
23:15 Ukrojenie – thriller USA 2015, reż. Afonso Poyart, wyk. Anthony Hopkins
01:30 Fala zbrodni IV

KINO TV

08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher III (3,4/8)
11:00 Panna Scarlet i komisarz II (1,2/6) – serial krym.
13:10 Poirot: Karty na stół X: Po pogrzebie (3) – film krym. Wlk. Brytania 2005
15:30 Zagadki kryminalne panny Fisher III (5/8)
16:45 Panna Scarlet i komisarz II (3/6) – serial krym.
17:50 Poirot (1,2/10)
20:00 Dobry rok – komediodramat USA/Wlk. Brytania 06
22:35 Nim diabeł dowie się, że nie żyjesz – dramat krym. USA 2007, reż. Sidney Lumet

TVP KULTURA

08:25 Rzecz Polska (1)
09:00 Siedem życzeń (4)
10:05 Kontrakt – film obycz. Polska 80, reż. Krzysztof Zanussi (125 min)
12:10 Tajemnice kulturowych seriali (1) – magazyn
13:05 Kariera Nikodema Dyzmy (7/7)
14:25 Profesor na drodze – komediodramat Polska 1973 (75 min)
15:40 Personel – dramat Polska 76, reż. Krzysztof Kieślowski, wyk. Juliusz Machulski (85 min)
17:05 Siedem życzeń (5/7)
18:15 Muzeum polskiej piosenki (104)
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Pan zrywał, Milordzie? IV
20:00 Powrót Sherlocka Holmesa (5/13) – serial krym. Wlk. Brytania 1986
21:05 Lęk – dramat obyczajowy Polska/Niemcy/Szwajcaria 2023 (105 min)
22:50 Informacje kulturalne
23:20 Drive My Car (Doraibu mai ka) – dramat obycz. Japonia 2021 (190 min)
02:30 Rawa Blues Silesian Sound – koncert

WARNER TV

08:05 Teraz albo nigdy! (3/13)
09:05 Bajer z Bel-Air IV
10:05 Prawo Agaty II (8)
11:05 Pełna chata VII
12:05 Teraz albo nigdy!
14:05 Bajer z Bel-Air IV
16:05 Pełna chata VII
18:10 Godziny szczytu – film sensacyjny USA 1998
20:00 Co się wydarzyło w Madison County – melodramat USA 1995
22:35 Martwa cisza – film sensacyjny Australia 1989
00:35 Rój – film katastroficzny USA 1978, reż. Irwin Allen

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki II (21,22/22) – serial fantasy
09:25 Policjnia grupa pości-gowa XV – serial dok.
10:30 Star Trek: Pierwszy kontakt – film s.f. USA 1996
13:00 Czarodziejki III (1,2/22)
15:00 Gliniarz z Beverly Hills III – komedia sensacyjna
17:25 Dzień zagłady – film katas. USA 98, reż. Mimi Leder
20:00 Ojciec chrzestny – film sensacyjny USA 1972
23:45 Ostra jazda – komedia USA 2000, reż. Todd Phillips
01:45 John Rambo – film sens. Niemcy/USA/Tajlandia 2008

HBO

10:05 Harry Potter i komnata tajemnic – film przyg. Wlk. Brytania/USA 2002 (155 min)
12:40 Pan Aznavour – film biograficzny Francja 2024, reż. Grand Corps Malade, Mehdi Idir, wyk. Tahar Rahim (130 min)
14:50 Felek i Tola ratują las – film anim. Holandia/Belgia/Luksemburg 2024, reż. Mascha Halberstad (70 min)
16:00 Czerwona Jedyńka – komedia USA/Kanada 2024, reż. Jake Kasdan, wyk. Dwayne Johnson, Chris Evans (120 min)
18:00 Everest – thriller USA/Islandia/Wlk. Brytania 2015, reż. Baltasar Kormákur (120 min)
20:00 Księgowy II – film sens. – serial przyg. wyk. Gavin O'Connor, wyk. Ben Affleck (130 min)
22:10 Ród smoka III (2/8) – serial przyg. USA 2026
23:10 Ognie – thriller Islandia 2025, reż. Uglá Hauksdóttir (105 min)
00:55 Źródło – film s.f. USA/Kanada 06, reż. Darren Aronofsky (95 min)

CINEMAX

13:00 Szalona wiosna – dramat obyczajowy Holandia/Niemcy/Belgia 2024
14:55 Rubież – dramat obyczajowy USA 2025
16:35 CJ7 – komedia Hongkong/Chiny 2008
18:05 Dom w Portugalii – dramat obyczajowy Portugalia/Hispania 2025
20:00 Transformery: Ostatni Rycerz – film s.f. USA/Chiny/Kanada 2017
22:35 Lobster – komediodramat Ir./Wlk. Bryt./Grecja/Francja/Hol./USA/Belgia 2015

ROMANCE TV

08:20 Górski lekarz (2,2/8)
10:15 Inga Lindström: Po prostu tylko miłość – dramat obyczajowy Niemcy 2023
12:05 Katie Fforde: Dlaczego powiedziałam „tak”? – film obyczajowy Niemcy 2016
14:00 Weekendowi buntownicy – komedia Niemcy 2023
16:15 Zakonnica i komisarz
18:05 Górski lekarz (3,3/8)
20:00 Przyjaźń to coś więcej (1) – serial obycz. Niemcy 2022
23:50 Górski lekarz (3,3/8)
01:45 Przyjaźń to coś więcej (1) – serial obycz. Niemcy 2022

CANAL+ PREMIUM

09:40 Lilly i Kangurek – komedia Australia 2025 (105 min)
11:25 Hollywood Buzz (4)
11:55 Fuks – komedia sensacyjna Polska 1999 (90 min)
13:25 Cat's Eyes (8/8)
14:20 Prawda czy fałsz. Psychologia trumpizmu – film dok.
15:55 Making of Canal+
16:00 Ultimatum Bourne'a – film sens. USA/Niemcy/Francja/Hispania 2007 (115 min)
17:55 Łąpu-Capu (156)
18:00 John Bourne – film sens. USA/Chiny/Hispania/Japonia/Islandia/Niemcy/Włochy 2016 (120 min)
20:00 Kontyngent (1/6) – serial wojenny Szwecja/Francja 2025
20:45 Herosi wojny – film sens. USA 2024, reż. John Swab (105 min)
22:30 Jeszcze jeden strzał – film sens. Wlk. Bryt./USA 2024 (100 min)
00:10 Grindhouse vol. 2 – horror USA/Meksyk 2007 (105 min)

TVN FABUŁA

09:50 Prawo Agaty III (7)
10:55 Szpital św. Anny (38/50)
11:55 Miłość czy pomyłka?
13:55 Prawo Agaty III (6)
14:55 Detektywi – serial dok.
16:00 Seriale: Rozmowy (5)
16:45 Seriale: Top 5 (13)
17:00 Liga Potworów – film animowany USA 2021
19:00 Szpital św. Anny (39)
20:00 Grawitacja – film s.f. Wlk. Brytania/USA 2013
22:00 Znachor – melodramat Polska 81, reż. Jerzy Hoffman
00:45 Zatańcz ze mną – komedia USA 2004

AMC

08:50 Godzina do tyłu – romans USA 2017
10:50 Wojownicza z Księżykowego Królestwa – film fantasy Chiny 2014
13:00 W 80 dni dookoła świata
14:55 Officer Blart – komedia sensacyjna USA 2009
16:55 Przypadkowy mąż – komedia USA/Irlandia 2008
18:50 Wyznania gejszy – dramat obycz. USA 2005, reż. Rob Marshall, wyk. Ken Watanabe
22:00 Teren prywatny – thriller USA 01, reż. Harold Becker
23:50 Dom na końcu ulicy – thriller USA/Kanada 2012

AXN

08:25 Agenci NCIS: Hawaje III (2/10) - serial krym. USA 2024
09:20 Castle II (15,16/24)
11:10 MacGyver II (10,11/23)
13:10 Agenci NCIS: Hawaje III (3,4/10) - serial kryminalny
15:05 Agenci NCIS X (12,13/24)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas III (11,12/23)
19:05 Castle II (17,18/24)
21:05 Zabójcza broń III (12,13/15) - serial krym. USA 19
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas III (11,12/23)
00:45 Castle II (17/24)

EPIC DRAMA

08:30 Lekarze na start
09:15 Poirot III (8,9/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
11:25 Zatraceni w miłości
13:30 Agenci NCIS XVIII (1,2/16) - serial krym.
15:15 Lekarze na start
16:50 Poirot III (10,11/11) - serial krym. Wlk. Brytania 91
19:00 Zatraceni w miłości - serial obycz. Turcja 2024
21:00 Sprawy pana Booka (2/6) - serial kryminalny
22:15 Projekt Błękitna Księga (6/10) - serial s.f. USA/Kan. 19
23:10 Dalglish II (5/6)
01:05 Zatraceni w miłości

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (9, 10) - reality show Polska 2016
13:30 Kuchenne rewolucje (16, 15) - reality show Polska 20
15:35 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (1, 2) - reality show
17:05 W czym do ślubu? (1) - program rozrywkowy
17:40 Kuchenne rewolucje (13, 1, 2) - reality show
20:50 Jestem z Polski XIII (7,19/18) - serial dok. Polska 24
22:50 Hotel Paradise (19) - real tv Polska 2022
23:50 Ślub od pierwszego wejrzenia: Australia IX

TVN TURBO

09:15 Samochód marzeń: Kup i zrób (3) - mag. motoryzacyjny
10:15 Cieżarówką przez RPA
11:15 101 napraw (9, 10)
12:15 Jeździć, obserwować IV
13:00 Mobilni mechanicy (1, 2)
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5013)
18:15 Z drugiej ręki (10, 4)
19:45 Moto kombat (6)
20:30 Zawodowi handlarze
21:15 Naprawy nie do naprawy
22:00 Raport Turbo (5013)
22:15 Jeździć, obserwować II
23:45 Duda kontra Szafranski VIII (10) - serial dok.

BBC FIRST

08:45 Lewis IV (4/8)
09:40 Ojciec Brown XIII (8/10)
10:40 Śmierć pod palmami XV
11:45 Zagadki doktora Blake'a
12:55 Śledztwa siostry Bonifacji III (3,4/8)
14:55 Ojciec Brown VII (2/10)
16:00 Lewis IV (4/8)
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:50 Śmierć pod palmami XV (5/8) - serial kryminalny
21:00 McDonald i Dodds II
22:55 Na niebieskich świątach III (1/6) - serial krym.

FX

09:00 Z Archiwum X II (16/25)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami (2,3/24)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (13,14/22)
13:45 Agenci NCIS X (3,4/24)
15:35 SkyMed (9/9)
16:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami (4,5/24)
18:20 Na wielkim ekranie
19:15 FBI IV (4/21)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (15,16/22)
22:00 Matlock (13/19)
22:55 Z Archiwum X II (17/25)
23:50 Liberator II - film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy

HGTV

09:05 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
10:00 Poszukiwacze domów: Australia (1/10) - serial dok.
11:05 Zarobić na remoncie X
11:40 Usterka XI (6,7)
13:05 Moje miasto, mój dom
15:05 Mieszkanie na miarę II
17:00 Polowanie na ogród VII
18:10 Zgłoś remont (3)
19:05 Będzie pięknie (7/8)
20:05 Dorota inspiruje (7)
21:00 Dorota was urządzi IV
22:30 House Hunters
00:45 Kupujemy dom na plaży 29 - serial dok. USA 2019

BBC LIFESTYLE

08:25 Mistrzowie ceramiki (2)
09:30 Hotel Savoy II (1,2/5)
11:25 Wielkie brytyjskie wypieki (8, 9) - program rozrywk.
13:35 Domy gwiazd z Abbey Clancy (1) - reality show
14:40 Mistrzowie szycia (6)
15:45 Zapraszam do stołu (1)
17:50 Hiszpański remont Amandy i Alana (5, 6)
18:50 Mistrzowie ceramiki (3)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (10) - program rozrywk.
21:00 Mistrzowie szycia (7)
22:00 Zapraszam do stołu (5)
23:00 Wstydlive choroby: nastolatki II - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół IV (14/24)
08:55 Przyjaciele VI (2-7/25)
11:55 Teoria wielkiego podryw V (17-22/24) - serial kom.
14:30 Dwóch i pół IV (15-18/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele VI (8-13/25)
19:30 Teoria wielkiego podryw V (23,24,1-4/24) - serial komediowy USA 2012
22:00 The Office PL II (1,2)
23:05 Comedy Club (1, 2)
00:05 Miasteczko South Park (13,2/13)
01:00 Pracoholicy III (1/20)

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex II (5/13)
09:25 Rodzinka.pl IV (20/26)
10:00 Klan - telenowela
10:55 Ranczo VIII (5,6/13)
12:35 Komisarz Alex II (6)
13:35 Ojciec Mateusz 29 (13,12) - serial krym. Polska 23
15:35 Komisarz Alex II (7)
16:25 Na sygnale
17:35 Ranczo VIII (7,8/13)
19:15 Ojciec Mateusz 30 (1,17) - serial krym. Polska 2023
21:30 Ranczo VIII (9,10/13) - serial kom. Polska 2014
23:20 Ojciec Mateusz 30 (2,3)
01:20 Erynie (5) - serial krym. Polska/Ukraina 2021

CANAL+ KUCHNIA

09:35 Maximum Foodie IV (4,5)
10:35 U sąsiadów w kuchni XI
11:35 Włoskie życie Sophie Grigson II (7,8)
12:30 Nico wrzuca na ruszt
13:25 m jak mięso (3, 4)
14:25 ABC gotowania - kuchnia francuska (2) - mag.
14:50 U sąsiadów w kuchni XII
15:45 Z pola na stół II (2,3/5)
16:40 Jamie Oliver (5,6)
18:25 Maximum Foodie IV (6)
19:00 m jak mięso (1, 5, 6)
20:15 Jamie Oliver (11, 12)
21:15 Anthony Bourdain X
23:55 m jak mięso (5, 6)

CANAL+ DOMO

10:00 Ucieczka na wieś XXII
10:55 Wielkie projekty: nasza ulica III (4) - serial dok.
11:55 Liczy się miejsce (2)
12:50 Gardeners' World (31)
14:00 Kupcie sobie zamek!
15:55 TkaninOWE kreacje
16:50 Gardeners' World (2)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
19:00 Wielkie projekty: nasza ulica III (6) - serial dok.
20:00 Daleko od miasta X (1,2)
21:00 Cudotwórcy: zakochał się w swoim domu na nowo (1)
22:00 Tomasz Pałowski. Remont u ciebie (7) - mag.
22:30 Patent na zieleni (8)

PLANETE+

14:50 Najpiękniejsze rzeki świata II (8/10) - serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże kolejki VIII (4/7) - serial dok.
16:55 360° - świat bez granic
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (55,56)
18:45 Życie codzienne w Protektoracie Czech i Moraw
19:45 Homo plasticus
20:50 Kto zapłacił za II wojnę światową? - film dok.
22:00 TikTok. Chińska superbroń - film dok.
23:10 Seks chrześcijczy chi-tyń - film dok. Wlk. Bryt. 23

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Klan z Alaski VII (5/11)
11:00 Przetrwac nad Jukonem III (5/8) - serial dok.
12:00 Włoska kontrola celna
13:00 Ed Stafford: inicjacja (1)
14:00 Nagi instykt przetrwania: Elita III (2/13) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL VI
16:00 Teorie spiskowe pod lupą
17:00 Nic do zgłoszenia IV
18:00 Bracia Collins biorą się do roboty (9)
19:00 Złomowisko PL II (6)
22:00 Nagi instykt przetrwania: Mistrzostwa świata
00:00 Od samochodu do domu II (1/8) - serial dok.

TVP HISTORIA

11:30 Polskie parki narodowe
12:05 Wszystkie kolory świata
13:05 Hitler: odliczenie (3/3)
14:00 Królowie (48)
14:35 Czterdziestolatek (12)
15:40 Sensacje XX wieku
17:45 Czas honoru. Powstanie
18:35 Generał Władysław Sikorski. Tajemnica śmierci
19:40 Polskie parki narodowe
20:10 Oficer (4/13)
21:15 Zapomniane agentki II wojny światowej (1/6)
22:15 Antoni Patek - patriota i zegarmistrz - film dok.
23:35 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Tajemnice skryte w mroku (8/8) - serial dok.
14:50 Największe tajemnice świata VI (12/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XII
17:10 II wojna światowa w kolorze (11/13) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata V (3/15) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XIII
21:00 David Duchovny: archiwum tajemnic II (4/17)
22:00 Jak to wyjaśnić V (19)
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata II (25/26)

NATIONAL GEOGRAPHIC

14:00 Normandia '44: inwazja
15:00 Alarm na lotnisku: Peru
17:00 Tajemnice dawnych cywilizacji (1/3) - serial dok.
18:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (10/10)
19:00 Pustynna porażka Hitlera - film dok.
20:00 Katastrofa w przestworzach XXI (3/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Ukryte pod miastami - serial dok.
22:00 Inżynieria po katastrofie
23:00 Najniebezpieczniejsze drogi Europy IX (1/8) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici V
10:00 Gwiazdy lombardu
12:00 Apokalipsa - wojny 1945-1991 (5/6) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Brawurowe operacje II wojny światowej (1,2/6)
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podłase IV
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Inżynierowie Hitlera: budowa III Rzeszy (4/6)
22:00 Czołgi: Ewolucja machiny wojennej (9) - serial dok.
23:00 Mordercy z Hitlerjugend

BBC EARTH

12:20 Malownicze trasy kolejowe I (1) - serial dok.
13:20 Mroźna planeta (6)
14:25 W okowach mrozu III
15:25 Życie na pustkowiu III
16:25 Cywilizacje: rozkwit i upadek (3/4) - serial dok.
17:40 Dziewicze zakątki Ziemi
18:45 Malownicze trasy kolejowe II (4) - serial dok.
19:45 Pociągami przez starożytną Grecję (2/5) - serial dok.
20:55 Życie na pustkowiu IV (1)
21:55 W okowach mrozu III
22:55 Cywilizacje: rozkwit i upadek (4/4) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

10:55 II wojna światowa: cena imperium (13/13) - serial dok.
12:00 Zaginione miasta Biblii
14:10 Życie rzymskiego żołnierza (1,2/2) - serial dok.
16:25 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (3/10) - serial dok.
17:35 Punkty zwrotne II wojny światowej (1/6) - serial dok.
18:40 II wojna światowa - wielkie bitwy w Europie (8/8)
19:50 Sanxingdui: zaginione miasto - film dok. Francja 24
21:00 Naziści: korzenie zła
22:05 Kleopatra: tajemnicza władczyni - serial dok. F 2025

Od A do Z

BAŁKAŃSKA

VENDETTA II ★★★

film sens., USA/Włochy 2024,
reż. Valeri Milev, wyk. Jean-
-Claude Van Damme, Jacqueline
Fernandez, Peter Stormare

21:35 | canal+ premium

Jean-Claude Van Damme za-
miast emerytury wraca do filmu
sprzed 7 lat, by zaproponować
powtórkę z rozrywki: brat poko-
nanego gangstera szuka zemsty.
Ale Van Damme nie pozwala
dmuchać sobie w kaszę.

CZŁOWIEK Z MAGICZNYM

PUDEŁKIEM ★★★

film s.f., Włochy/Polska 2017,
reż. Bodo Kox, wyk. Piotr Polak,
Olga Bołądź, Sebastian Stankiewicz

23:50 | tvp 2

Bodo Kox próbuje s.f. W chwili,
gdy w zuniifikowanej Warszawie
przyszłości potrzebny jest ktoś
o skłonności do nieszałonowe-
go myślenia, pojawia się inżynier
przeniesiony w czasie z lat
50. XX wieku.

JAK BOSS ★★★

komedial, USA 2020, reż. Miguel
Arteta, wyk. Tiffany Haddish,
Rose Byrne, Salma Hayek

22:25 | tvn 7

Dwie przyjaciółki mimo różnych
charakterów odnoszą sukces
w branży kosmetycznej. Znaj-
dują inwestorkę, która zamiast
pomóc próbuje wrogię przeję-
cia. Trzeba zapomnieć o urazach
i przejść do kontraktów.

KILL BILL ★★★★★

film sens., USA 2003, reż. Quen-
tin Tarantino, wyk. Uma Thur-
man, David Carradine, Lucy Liu

21:40 | cinemax

Quentin Tarantino wzorem Ser-
gia Leone majstruje przy kinie
sensacyjnym na wzorcach azja-
tyckich: zawodowa morderczyni
budzi się ze śpiączki, by dokonać
zemsty na swoim szefie. Maj-
stersztyk.

KRONIKA WYPADKÓW

MIŁOSNYCH ★★★

dramat obycz., Polska 1985,
reż. Andrzej Wajda, wyk. Piotr
Wawrzyńczak, Paulina Mlynar-
ska, Tadeusz Konwicki

20:05 | tvp kultura

Wajda czyta Konwickiego:
pierwsza miłość na Wileńsz-
czyźnie w przededniu wybuchu
II wojny światowej. Wzruszające
i pięknie zagrane.

Thelma

FOT. MAGNOLIA PICTURES

KOMEDIA

USA/SZWAJCARIA 2024, REŻ. JOSH MARGOLIN, WYK. JUNE SQUIBB, FRED HECHINGER, RICHARD ROUNDTREE

KULOODPORNII ★★★

komedial kryminalna,
USA 1996, reż. Ernest
R. Dickerson, wyk. Damon
Wayans, Adam Sandler,
James Caan

20:00 | stopklatka

Adam Sandler jako drobny
oszust i Damon Wayans jako
ambitny policjant kontra gang
narkotykowy. Schemat na pół-
uśmiech.

LEPIEJ PÓŹNO
NIŻ PÓŹNIEJ ★★★

komedial, USA 2003,
reż. Nancy Meyers,
wyk. Jack Nicholson,
Diane Keaton, Keanu Reeves

22:00 | tvn

Zaskakujący przebój: podstarza-
ły playboy Jack Nicholson nie-
oczekiwanie dla siebie samego
odkrywa urok i wdzięk Diane
Keaton – matki jednej ze swych
młodych kochanek, osoby nie-
zmiernie zasadniczej.

LĘK ★★★

dramat obycz., Polska/
Niemcy/Szwajcaria 2023,
reż. Sławomir Fabicki,
wyk. Magdalena Cielecka,
Marta Nieradkiewicz, Sabine
Timoteo

23:30 | tvp kultura

Dwie siostry, grane przez Mag-
dalenę Cielecką i Martę Nierad-
kiewicz, w podróży do szwaj-
carskiej kliniki. Dla jednej to po-
dróż ostatnia – po eutanazję, dla
drugiej – podróż po nadzieję na
ozdrowienie.

MIASTO
ODKUPIENIA ★★★

film sens., USA 2014, reż. Keith
Parmer, wyk. Lennie James,
Grant Bowler, Jean-Claude
Van Damme

23:55 | tv puls

Zbiegli z więzienia sprawcy na-
padu na kasyno szukają współ-
nika i lupu, ale dawny kumpel
okazuje się szeryfem, który nie
pamięta nic ze swej przeszłości.
Jest też Jean-Claude Van Dam-
me jako ornament.

MILLEROWIE ★★★

komedial, USA/Wlk. Brytania
2013, reż. Rawson Marshall
Thurber, wyk. Jennifer
Aniston, Jason Sudeikis,
Emma Roberts

20:00 | tvn 7

Okradziony z towaru diler mu-
si sprowadzić z Meksyku nową
partię marihuany, więc dla ka-
muflażu wraz ze znajomą strip-
tizerką i dwójką wyrostków two-
rzy fałszywą rodzinę, aby unik-
nąć kłopotów na granicy.

PIŁA ★★★

horror, USA 2004,
reż. James Wan,
wyk. Cary Elwes, Leigh
Whannell, Danny Glover

23:00 | canal+ premium

Z gatunku obrzydliwych: sa-
dystyczny morderca porywa
swe ofiary i zmusza je do wy-
mierzania kary sobie lub swoim
współwięźniom. Wyłącznie dla
widzów o mocnych żołądkach.

20:00 | canal+ premium

★★★★★

94-letnia staruszka
(June Squibb!) zo-
staje oszukana „na
wnuczka”. Wobec
braku wsparcia poli-
cji i własnej rodziny
sama rusza przez Los
Angeles, by odnaleźć
oszustą i odzyskać
wyłudzoną kwotę.

MYZ

POKUTA ★★★

melodramat, Wlk. Brytania/
Francja/USA 2007, reż. Joe
Wright, wyk. Keira Knightley,
James McAvoy, Saoirse Ronan

20:10 | ale kino+ hd

Trzynastolatka ingeruje w miło-
sny związek swojej siostry, rzu-
cając fałszywe oskarżenie na jej
wybranka z innej sfery. W Anglii
film roku, w Stanach siedem no-
minacji i tylko jeden Oscar – za
muzykę.

WASZA WYSOKOŚĆ ★★★

komedial, USA 2011, reż. David
Gordon Green, wyk. Danny
McBride, James Franco, Ra-
smus Hardiker

20:00 | hbo

Parodia fantasy: kiedy zły cza-
rownik rzuca klątwę na króla
i porywa narzeczoną brata hero-
sa, przyszłość królestwa zależeć
będzie od determinacji gnuśne-
go księcia – o ile zdoła ją w sobie
obudzić.

ZABIĆ, JAK TO ŁATWO
POWIEDZIEĆ ★★★

thriller, USA 2012, reż. Andrew
Dominik, wyk. Brad Pitt, Scoot
McNairy, Ben Mendelsohn

22:35 | ale kino+ hd

Kiedy drobne cwaniaczki prze-
jmują kontrolę nad kontrolo-
waną przez mafię salą, gdzie
wtajemniczeni grają w pokera,
i finanse gangu stają pod zna-
kiem zapytania, szefowie posyła-
ją po płatnego mordercę.

TVPI **D3**

07:00 Msza święta
07:30 Dobre historie (190)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Janosik (3/13)
09:15 Ranczo VI (6/13)
10:10 Komisarz Alex VII (1)
11:05 Ojciec Mateusz XV (3/13)
12:00 Serwis Info – magazyn
12:10 Agrobiznes – magazyn
12:40 To się optaca (232)
13:00 Sprawa dla reportera
14:00 Złoty chłopak
15:00 Serwis Info, pogoda
15:25 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5704)
18:05 Reporterzy (560)
18:25 Akacja 38
19:30 19.30 – wiadomości
19:55 Pytanie dnia
20:25 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)

20:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA: 1/16 finału – 11. mecz (na żywo)
23:30 Bialo-czerwony z Chrzastawy – film dok. Polska 2014
00:35 Studio Mistrzostw Świata (na żywo)
00:50 Piłka nożna: Mistrzostwa Świata w Kanadzie, Meksyku i USA: 1/16 finału – 12. mecz (na żywo)
03:20 Wykrywacz kłamstw

MEZZO

13:10 Intermezzo
13:30 Claude Debussy, Maurice Ravel: „Dafnis i Chloe”, „Popołudnie fauna” w wykonaniu Baletu Kapitolu – balet Francja 2022
14:45 Orkiestra Filharmonii w Strasburgu, Aziz Shokhakimov – muzyka klas.
16:00 Brahms: Sonaty wiolonczelowe – Miklós Perényi, Zoltán Kocsis – muzyka klas.
16:50 Intermezzo
17:25 Moisie Wajnbreg: Pasażerka – opera Francja 2026, reż. Patrick Lauze
20:30 Richard Bona – Jazzopen Stuttgart 2024
21:40 Angélique Kidjo – Jazzopen Stuttgart 2024
23:10 Lada Obradovic, David Tixier – Jazz à Porquerolles
00:00 Mesjasz – muzyka klas.

TVP2 **D3**

05:30 M jak miłość
06:25 Operacja zdrowie (73)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – magazyn Polska 2026
11:30 Rodzinka.pl II (3, 4/26)
– serial kom. Polska 2011
12:35 Koło fortuny (1877)
13:15 Postaw na milion (320)
14:05 Va banque (1002)
14:35 Na sygnale – serial obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – pałac tajemnic – telenowela
16:00 Koło fortuny (1878)
16:35 Familiada (3057)
17:20 Panna młoda – serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1003)
18:50 Jeden z dziesięciu (13)
– teleturniej Polska 2025
19:25 Barwy szczęścia – serial obycz. Polska 2026

20:05 Omnibus – szybci i mądzy (14) – teleturniej Polska 2026
20:55 Kocham Cię, Polsko! (4) – quiz Polska 2026
22:25 Daleko od szosy (4) – serial obyczajowy Polska 1976
23:50 Człowiek z magicznym pudełkiem – film s.f. Włochy/Polska 2017, reż. Bodo Kox (110 min)
01:40 Kruk. Czorny Woron nie śpi II (1/6) – serial krym. Polska 2021

PULS 2

09:45 Bing IV (23,24/26)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (4)
10:35 Spidey i superkumple II
11:35 Gus. Mały – wielki ryccerz (37) – serial anim.
12:00 Psi patrol VIII (1/26)
12:35 Marta mówi! (11)
13:00 Smerfy – serial anim.
13:35 Gumisie IV (7/10)
14:00 Kacze opowieści
15:00 Miraculous (14,15/26)
16:00 Fineasz i Ferb II (5,6/39)
17:00 Smerfy (19/39)
17:35 Gumisie IV (6/10)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru II (11,12/39)
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (2)
21:00 Dzielnica strachu IX
23:00 Iluzjonista – thriller USA/Czechy 2006
01:05 Lombard XII

POLSAT **D3**

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
08:30 Malanowski i Partnerzy VII (1,3/60) – serial fabularno-dokumentalny
09:30 Trudne sprawy XXVI (14,15/40) – serial fab.-dok.
11:35 Gliniarze XV (40,41) – serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
13:40 Dlaczego ja? 32 (35,36) – serial fabularno-dok.
15:50 Wydarzenia
16:25 Interwencja (5930)
– mag. reporterów Polska 26
16:40 Gliniarze XVIII (35,36) – serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda – wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń” (702)
– program publicystyczny
19:30 Sport – Polska 2026

19:55 Hitch: Najlepszy do-radca przeciwnego faceta (Hitch) – komedia romantyczna USA 2005, reż. Andy Tennant (145 min)
22:20 Do zakochania się-dem lat (Made of Honor) – komedia romant. USA/Wlk. Brytania 2012 (145 min)
00:45 Pitch Perfect – komedia muz. USA 2012, reż. Jason Moore, wyk. Anna Kendrick, Brit-tany Snow (150 min)

TV4

07:55 Bogaty dom – biedny dom VIII (2) – serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
10:55 Na ratunek 112 XVIII (43,44) – serial fabularno-dok.
11:55 Dlaczego ja? 33 (8,9)
13:55 Trudne sprawy XXVII (47,50,51) – serial fab.-dok.
16:55 Policjantki i policjan-ci XXIV (23) – serial obycz.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (488) – reality show
19:00 Policjantki i policjan-ci XXIV (24) – serial obycz.
20:00 Uroczysko IV (39,40/52)
21:00 Sprawiedliwi. Trójmiasto III (20) – serial krym.
22:00 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XX (20)
23:00 Sisu – film woj. Finlandia/Wlk. Bryt./USA 2022
00:55 Love Island IV
02:00 Hardkorowy lombard

TVN **D3**

05:40 Uwaga! (8029) – mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (15/17)
06:50 Kuchenne rewolucje: Koronowo – Nasze smaki 30 (3) – reality show Polska 2025
07:45 Dzień dobry wakacje (6) – magazyn Polska 2026
11:20 Doradca smaku (24) – mag. kulinarny Polska 2026
11:25 Kuchenne rewolucje: Restauracja „W podwórku”, Cegłów XXI (8) – reality show
12:35 Ukryta prawda (2,3,31/60) – serial fab.-dok.
15:45 Detektywi III (7/60)
16:50 Szpital św. Anny (33/50) – serial obycz. Polska 2025, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Młode gliny (11/50) – serial krym. Polska 2026
19:05 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8030) – mag.

20:15 Na Wspólnej XXIV – serial obyczajowy Polska 2026
20:50 Kuchenne rewolucje: Mroków – Bistro Ciołek 31 (4)
22:00 Lepiej późno niż później – komedia USA 2003, reż. Nancy Meyers (155 min)
00:35 OSS 117: Kair, gniaz-do szpiegów – komedia sensacyjna Francja 2006, reż. Michel Hazanavicius (115 min)
02:30 Uwaga! (8030) – mag.

METRO **D3**

07:35 Tajemnice miłości (22/68) – serial fabularno-dok.
08:30 Szpital (39,40/72)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
12:30 SOS. Ekipy w akcji
13:30 Brzydula (23,24)
14:35 Kiedy ktoś kocha bardziej (11/13) – serial obycz.
15:45 The Floor (17,18)
17:00 Fani czterech kółek XVII (2/20) – serial dok.
18:00 Prawo Agaty VI (13) – serial obycz. Polska 2014
19:00 Kartoteka II (2,3/14) – serial fab.-dok. Polska 2012
21:05 Kryminalni II (13) – serial kryminalny Polska 2005
23:15 Kuba Wojewódzki (6)
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet V (2/12)
01:20 Szpital (32/72)
02:20 Szkoła (22/72)

TV PULS **D3**

06:00 Policjanci z Miami II (23,1/23) – serial krym. USA 1986, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXII (12,1/12)
10:00 Maria z przedmieścia – telenowela Meksyk 1995
12:00 Nie igraj z aniołem – telenowela Meksyk 2008
13:00 Wspaniałe stulecie III (42) – serial obycz. Turcja 2014
14:00 Kurierzy (27)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw X (47) – serial obycz.
17:00 Kurierzy (28) – serial obyczajowy Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (14,15) – serial obyczajowy Polska 2025

20:00 Kickboxer: Zemsta (Kickboxer: Vengeance) – film sens. USA 2016, reż. John Stockwell (115 min)
21:55 Legionista (Legionnaire) – film sens. USA 1998, reż. Peter MacDonald (120 min)
23:55 Miasto odkupienia (Swelter) – film sens. USA 2014, reż. Keith Parmer, wyk. Lennie James (130 min)
02:05 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (10)

TVN7 **D3**

05:30 Ten moment (29/40) – serial fab.-dok. Polska 2021
05:55 Szkoła (57,58,59/63) – serial fab.-dok. Polska 2019
08:45 Ukryta prawda (51,30,31/71) – serial fab.-dok.
11:55 W-11 Wydział Śledczy – serial fab.-dok. Polska 2013
14:00 Detektywi III (20/60) – serial fab.-dok. Polska 2024
15:00 Szpital (23/72) – serial fabularno-dok. Polska 2018
16:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska – serial fab.-dok.
18:00 SOS. Ekipy w akcji (12/60) – telenowela dok.
19:00 Ukryta prawda (60/60) – serial fab.-dok. Polska 2023, wyk. Agnieszka Czeakańska

20:00 Millerowie (We're the Millers) – komedia USA/Wlk. Bryt. 2013, reż. Rawson Marshall Thurber (145 min)
22:25 Jak boss (Like a Boss) – komedia USA 2020, reż. Miguel Arteta, wyk. Tiffany Haddish, Rose Byrne (95 min)
00:00 Kryptonim U.N.C.I.E. (The Man from U.N.C.I.E.) – komedia sens. USA/Wlk. Brytania 2015 (145 min)
02:25 Złósł remont (4)

STOPKLATKA D31

08:45 Robert Makłowicz (146) – mag. kulinarny
09:40 Zagadki kryminalne panny Fisher (2/13) – serial krym. Australia 12
10:55 Górski lekarz XVIII (1) – serial obyczajowy
12:55 Zagadki kryminalne panny Fisher (3/13)
14:00 Katastrofy w przestworzach XXIII (5,2,5,10) – serial dok.
17:00 MacGyver IV (3/19) – serial sensacyjny
18:00 Wojny magazynowe: Kanada (3,4,12) – serial dok. Kanada 2013
19:10 Aukcja w ciemno II – serial dok. USA 2012
20:00 Kuloodporni (**) – komedia kryminalna USA 1996, reż. Ernest R. Dickerson, wyk. Damon Wayans, Adam Sandler (110 min)
21:50 G.I. Jane – film sens. (*) USA/Wlk. Brytania 1997, reż. Ridley Scott, wyk. Demi Moore (160 min)
00:30 Poszukiwany, poszukiwana – komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja, wyk. Wojciech Pokora, Jolanta Bohdal (120 min)

KINO POLSKA

07:35 Bolek i Lolek (3/13)
07:45 Reksio – serial anim.
08:05 Siedem życzeń (2,3/7)
10:30 Akademia Pana Kleksa, cz. 2: Tajemnica gólarza Filipa (2) – film dla młodzieży Polska/ZSRR 1984
12:05 To nie ze mną (2,3) – serial kom. Polska 2022
13:30 Jesteśmy razem – film dokumentalny Polska 2025
14:35 Tama – film krótkometrażowy Polska 2024
15:05 Stara baśń. Kiedy słońce było Bogiem – film hist. Polska 2003, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Michał Żebrowski, Marina Aleksandrova
17:20 Cztorej pancerni i pies (3,4) – serial wojenny Polska 66
20:00 Legiony – film wojenny Polska 2019, reż. Dariusz Gajewski, wyk. Bartosz Gelner, Wiktor Wolańska, Mirosław Baka, Jan Frycz, Grzegorz Molecki, Antoni Pawlicki
22:50 Boże Ciało – dramat obyczajowy Polska/Francja 2019, reż. Jan Komasa, wyk. Bartosz Bielenia, Aleksandra Konieczna, Eliza Rycembel
01:10 Słodko-gorzki – dramat obycz. Polska 1995, reż. Władysław Pasikowski, wyk. Rafał Mohr, Rafał Olbrychski, Anita Werner, Bogusław Linda

ALE KINO+

09:30 Wyraj – film krótkom. Polska 2020 (30 min)
10:00 Co się zdarzyło w Mount Affinity? II (5,6/6) – serial obycz.
12:15 Vera (2/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2015
14:10 King Kong żyje (King Kong Lives) – film przyg. USA 1986, reż. John Guillermin, wyk. Brian Kerwin (130 min)
16:20 Terapia dla par (Bajo terapia) – komediodramat Hiszpania 2023, reż. Gerardo Herrero, wyk. Malena Alterio (115 min)
18:15 Vera (3/4) – serial krym. Wlk. Brytania 2015
20:10 Pokuta (Atonement) (**) – melodramat Wlk. Brytania/Francja/USA 2007, reż. Joe Wright, wyk. Keira Knightley, James McAvoy (145 min)
22:35 Zabić, jak to łatwo powiedzieć (Killing Them Softly) – thriller USA 2012, reż. Andrew Dominik, wyk. Brad Pitt, Scoot McNairy (120 min)
00:35 Dream Scenario (**) – komedia USA/Kanada 2023, reż. Kristoffer Borgli (115 min)

POLSAT FILM

08:30 Przyjaciółki XI (1,2/12)
10:25 Świat według Kiepskich
12:35 Kochaj albo rzuć – komedia Polska 1977
14:55 Jaś Fasola: nadciąga totalny kataklizm – komedia Wlk. Brytania/USA 1997
16:50 Wykiwać klawisza – komedia USA 2005
19:15 Nadchodzi Polly – komedia romant. USA 2004
21:00 Zabij mnie, kochanie – komedia Polska 2024
23:00 Szybcy i wściekli 10 – film sens. USA/Chiny/Jap. 23
01:55 Ślad (5/48)

KINO TV

07:30 Robin z Sherwood (2/6)
08:35 Zagadki kryminalne panny Fisher III (5/8)
09:50 Panna Scarlet i komisarz II (3/6) – serial krym.
11:00 Panna Marple VI (2/3)
13:05 Poirot X (4/4)
15:15 Zagadki kryminalne panny Fisher III (6/8)
16:40 Panna Scarlet i komisarz II (4/6) – serial krym.
17:50 Poirot (3,4/10)
20:00 RoboCop – film s.f. USA 2014, reż. José Padilha, wyk. Joel Kinnaman, Gary Oldman
22:35 Nieuchwytny cel – film sensacyjny USA 1993

TVP KULTURA D31

08:30 Informacje kulturalne
09:00 Siedem życzeń (5/7)
10:10 Personel – dramat (**) Polska 76, reż. Krzysztof Kieślowski (85 min)
11:35 Profesor na drodze (**) – komediodramat Polska 1973 (90 min)
13:05 Reżyserzy VII (3)
14:05 Noce i dnie (1)
15:10 Romeo i Julia z Saskiej (**) Kepy – dramat obycz. Polska 1988, reż. Edward Skórzewski (110 min)
17:00 Siedem życzeń (6/7)
18:15 Dzień, w którym umarła gwiazda rocka
18:55 Pan wzywał, Milordzie? IV (5/6)
20:00 Wstęp do filmu (598)
20:05 Kronika wypadków miłosnych – dramat obycz. Polska 85, reż. Andrzej Wajda, wyk. Piotr Wawrzyniczak (130 min)
22:15 Jim Morrison, ostatnie dni w Paryżu – film dok.
23:25 Lęk – dramat obyczajowy Polska/Niemcy/Szwajcaria 23 (105 min)
01:10 Pianistka (La pianiste) (**) – dramat obyczajowy Austria/Francja/Niemcy 2001, reż. Michael Haneke (140 min)

WARNER TV

08:00 Bajzer z Bel-Air IV
09:00 Prawo Agaty II (9)
10:00 Pełna chata VII
11:00 Teraz albo nigdy! (5/13)
13:05 Bajzer z Bel-Air IV
15:05 Pełna chata VII (23,24,1,2/24) – serial kom.
17:15 Jackie Chan: Pierwsze uderzenie – film sens. Hongkong 1996, reż. Stanley Tong
18:55 Seks w wielkim mieście II – komedia USA 2010
22:00 Lśnienie – thriller Wlk. Brytania/USA 1980
00:55 Interkosmos – film s.f. USA 1987, reż. Joe Dante

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki III (1,2/22)
09:25 Policjyna grupa pościgowa XV – serial dok.
10:20 Pingwiny z Madagaskaru III (12/15)
10:50 Star Trek: Insurekcja – film s.f. USA 1998
13:00 Czarodziejki III (3,4/22)
15:00 Jądro Ziemi – film s.f. Wlk. Brytania/USA 2003
17:55 Sonic. Szybki jak błyskawica – film przyg. USA/Japonia/Kanada 2020
20:00 Ojciec chrzestny II – film sensacyjny USA 1974
00:15 Męska gra – film obycz. USA 1999, reż. Oliver Stone

HBO

09:30 Happy Feet: Tupot małych stóp – film animowany USA/Australia 2006 (110 min)
11:20 Kraina Jane Austen (**) – komedia romant. Wlk. Bryt./USA 13 (95 min)
12:55 Horton słyszy Ktosia! (**) – film anim. USA/Wlk. Brytania 2008 (85 min)
14:20 Kurier Francuski z Liberty, Kansas Evening Sun – komediodramat USA/Niemcy/Szwecja/Francja/Wlk. Brytania 2021 (110 min)
16:10 Kompletnie nieznany (**) – film biograficzny USA 2024, reż. James Mangold (140 min)
18:30 Klika – dramat obycz. (**) USA 2026, reż. Thomas Q. Napper (90 min)
20:00 Wasza Wysokość (**) – komedia USA 2011, reż. David Gordon Green, wyk. Danny McBride, James Franco (100 min)
21:40 Stół powitalny
23:45 USA kontra reszta świata: Cztery lata z kadrą narodową (5)
01:00 Nocna suka – czarna komedia USA 2024, reż. Marielle Heller (100 min)

CINEMAX

12:15 Transformers: Ostatni Rycerz – film s.f. USA/Chiny/Kanada 2017, reż. Michael Bay
14:50 Miłość Andrei – komedia Hiszpania 2022
16:30 Happyend – film s.f. Japonia/USA/Singapur/Wlk. Brytania 2024
18:25 Requiem – thriller Niemcy 06, wyk. Sandra Hüller
20:00 Fargo III (5,6/10) – serial kryminalny USA 2017
21:40 Kill Bill – film sens. USA 2003, reż. Quentin Tarantino
23:30 Kill Bill II – film sens. USA 04, reż. Quentin Tarantino

ROMANCE TV

08:20 Górski lekarz (3,3/8)
10:15 Statek marzeń
12:05 Rejs ku szczęściu – serial obycz. Niemcy 2007
14:00 Cud w Kapsztadzie – dramat obycz. Niemcy 2022
16:15 Inga Lindström: Weekend w Söderholm – film obyczajowy Niemcy 2007
18:05 Górski lekarz (4,4/8)
20:00 Inga Lindström: Po prostu powiedz „tak” – film obycz. Niemcy 2024, reż. Julia Peters
21:55 Toni – akuszer: Niemowlę w koszyku – komedia Niemcy 2024
23:50 Górski lekarz (4,4/8)

CANAL+ PREMIUM

08:45 Ida – dramat obycz. (**) Polska/Dania/Francja/Wlk. Bryt. 2013 (80 min)
10:05 Azyl – film biograficzny (**) USA/Wlk. Brytania/Czechy 2017 (125 min)
12:10 Długi weekend – film obycz. Polska 2004, reż. Robert Gliński (75 min)
13:25 Luca: Legenda Ferrari (1,2) – film dok.
15:15 Zmierzc – film fan-tasy USA/Wlk. Brytania 2008, reż. Catherine Hardwicke (120 min)
17:15 Hollywood Buzz (5)
17:45 Łap, Capu! (**) – film biograficzny USA 2024, reż. Michał Kwieciński, wyk. Eryk Kulp (130 min)
20:00 Thelma – komedia USA/Szwajcaria 2024, reż. Josh Margolin (95 min)
21:35 Bałkańska vendetta II (**) – film sensacyjny Waleri Milev (85 min)
23:00 Pila – horror USA 2004, reż. James Wan, wyk. Cary Elwes (100 min)
00:40 Amerykański gang (**) – dramat krym. USA/Wlk. Bryt. 2007, reż. Ridley Scott (155 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi (48,49,50,51)
09:50 Prawo Agaty III (8)
10:55 Szpital św. Anny (39)
11:55 Miłość czy pomyłka?
13:55 Prawo Agaty III (7)
14:55 Detektywi – serial dok.
16:00 Najpiękniejsza muzyka filmowa (7) – mag. muzyczny
16:15 List w butelce – melodramat USA 1999
19:00 Szpital św. Anny (40)
20:00 Nocny pościg – film sensacyjny USA 2015
22:35 Dunkierka – dramat wojenny Wlk. Brytania/USA/Francja/Holandia 2017

AMC

09:40 Apokalipsa w LA – film s.f. USA 14, reż. Michael J. Sarna
11:10 Misja – dramat historyczny Wlk. Bryt./Francja 1986
13:50 W 80 dni dookoła świata
15:50 I uderzył grom – film sens. USA/Czechy/Wlk. Brytania/Hongkong 2005
17:55 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia – film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003
20:10 Paradox Effect – film sens. USA 2023, reż. Scott Weintraub, wyk. Olga Kurylenko
22:00 Protaktor – film sens. USA/Hongkong 1985

AXN

08:20 Agenci NCIS: Hawaje III (4/10) - serial krym. USA 2024
09:20 Castle II (17/18/24)
11:15 MacGyver II (12,13/23)
13:10 Agenci NCIS: Hawaje III (5,6/10) - serial krym. USA 24
15:10 Agenci NCIS X (14,15/24)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas III (13,14/23)
19:05 Castle II (19,20/24)
21:05 Agenci NCIS XX (20/22)
22:05 Agenci NCIS: Hawaje II (9/25) - serial krym. USA 2022
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas III (13,14/23)

EPIC DRAMA

08:25 Lekarze na start
09:10 Poirot III (10,11/11)
11:20 Zatraceni w miłości
13:25 Agenci NCIS XVIII (3,4/16) - serial krym.
15:15 Lekarze na start
16:50 Poirot IV (1/3)
19:00 Zatraceni w miłości
21:00 Detektyw Murdoch: Najmądrzejszy człowiek w Toronto XIX - serial krym. Kanada/Wlk. Brytania 2025
21:55 Poirot XIII (2/5) - serial krym. Wlk. Brytania 2013
23:55 Morderstwo to nic trudnego (2/2) - miniseriał
00:55 Zatraceni w miłości

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (11, 12) - reality show Polska 2016
13:30 Kuchenne rewolucje (2, 1) - reality show Polska 22
15:35 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (3, 4) - reality show
17:05 W czym do ślubu? (2) - program rozrywkowy
17:40 Kuchenne rewolucje (3, 4, 5) - reality show
20:50 Jestem z Polski XIII (6,18/18) - serial dok.
22:50 Hotel Paradise - Rajskie Rozdanie (20) - real tv
23:50 Ślub od pierwszego wejrzenia. Australia IX - serial dok.

TVN TURBO

08:20 Nic do zgłoszenia IV
09:20 Samochód marzeń: Kup i zrób (4) - mag. motoryzacyjny
10:15 Ciężarówka przez RPA
11:15 101 napraw (1, 2)
12:15 Jeździć, obserwować IV
13:00 Mobilni mechanicy (3, 4)
14:30 Zawodowi handlarze
16:00 Wojny samochodowe
18:00 Raport Turbo (5014)
18:15 Wojny samochodowe
20:15 Moto kombat (6)
21:00 Ciężarówka przez Chile
22:00 Raport Turbo (5014)
22:15 Jeździć, obserwować II
23:45 Zawodowi handlarze
00:30 Nauka jazdy (22)

BBC FIRST

08:40 Lewis IV (5/8)
09:40 Ojciec Brown XIII (9/10)
10:35 Śmierć pod palmami XV
11:45 Zagadki doktora Blake'a
12:55 Śledztwa siostry Bonifacji III (5,6/8)
15:00 Ojciec Brown VII (3/10)
16:00 Lewis IV (5/8)
17:00 My Life is Murder II
18:00 Morderstwa w Midsomer
19:55 Śmierć pod palmami XV
21:00 Na niebieskich świątłach
22:05 Lynley (1,2/4)
00:05 Śledztwa siostry Bonifacji III (6/8) - serial krym.

FX

09:00 Z Archiwum X II (17/25)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami (4,5/24)
11:50 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (15,16/22)
13:45 Agenci NCIS X (4,5/24)
15:35 SkyMed II (1/9)
16:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami (6,7/24)
18:20 Z Archiwum X II (18/25)
19:15 FBI IV (5/21)
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VII (17,18/22)
22:00 Paradise (8/8)
23:00 Z Archiwum X II (18/25)
23:55 Bad Boys - komedia sensacyjna USA 1995

HGTV

08:00 Najgorętsze nieruchomości pod słońcem
09:00 Remontujemy dom na plaży V - serial dok.
10:00 Poszukiwacze domów - domy nad wodą IV
11:05 Zarobić na remoncie X
11:35 Usterka XI (8,9)
13:00 Mój miasto, mój dom
15:00 Mieszkanie na miarę II
17:00 Polowanie na ogród
18:10 Weekendowa meta-morfoza (8, 1) - reality show
20:05 Dorota was urządzi IV
21:35 Będzie pięknie (8/8)
22:35 House Hunters (3-6)

BBC LIFESTYLE

09:20 Hotel Savoy II (3,4/5)
11:15 Wielkie brytyjskie wypieki (9,10) - program rozrywk.
13:30 Zdrowie kobiet: czas przełamać tabu (1)
14:30 Glukoza Bogini: rewolucja na talerzu (1/2)
15:30 Zapraszamy do stołu (2)
17:35 Hiszpański remont Amandy i Alana (7, 8)
18:50 Mistrzowie ceramiki (4)
19:50 Wielkie brytyjskie wypieki (1) - program rozrywk.
21:00 Glukoza Bogini: rewolucja na talerzu (1/2)
22:00 Kobiety, skalpel i lipo-sukcja (1/3) - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół IV (18/24)
08:55 Przyjaciele VI (8-13/25)
11:55 Teoria wielkiego podrywu V (23,24,1,2,3,4/24)
14:30 Dwóch i pół IV (19-22/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele VI (14-19/25) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu VI (5-10/24) - serial kom. USA 2012, wyf. Johnny Galecki
22:00 The Office PL II (3,4)
23:05 Comedy Club (3, 4)
00:05 Miasteczko South Park
01:00 Pracoholicy III (3/20)

TVP SERIALE

08:30 Komisarz Alex II (6)
09:25 Rodzinka.pl IV (21/26)
10:05 Klan - telenowela
10:55 Ranczo VIII (6,7/13)
12:40 Komisarz Alex II (7)
13:35 Ojciec Mateusz 29 (12,1)
15:35 Komisarz Alex II (8,9/13) - serial krym. Polska 2012
16:30 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2023
17:35 Ranczo VIII (8,9/13)
19:30 Ojciec Mateusz 30 (2,1) - serial krym. Polska 2023
21:30 Ranczo VIII (10,11/13)
23:20 Ojciec Mateusz 30 (3,4)
01:20 Pitbull (1/14) - serial sensacyjny Polska 2008

CANAL+ KUCHNIA

09:35 Maximum Foodie IV
10:35 U sąsiadów w kuchni XI
11:35 Włoskie życie Sophie Grigson II (8,9) - serial dok.
12:30 Nico wrzuca na ruszt
13:25 m jak mięso (5, 6)
14:25 ABC gotowania - kuchnia francuska (3) - mag.
14:50 U sąsiadów w kuchni XII
15:45 Z pola na stół II (3,4)
16:40 Jamie Oliver (7,8)
18:30 Maximum Foodie IV (7)
18:55 m jak mięso (2, 1, 2, 7, 8)
21:15 Anthony Bourdain X
23:55 m jak mięso (6, 7) - mag.
00:50 Top Chef (2)

CANAL+ DOMO

10:55 Wielkie projekty: nasza ulica III - serial dok.
11:55 Liczy się miejsce (3)
12:50 Gardeners' World (32)
14:05 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (1)
15:00 Kupcie sobie zamek!
15:55 Daleko od miasta XIV
16:50 Gardeners' World (3)
18:00 Ucieczka na wieś XXII
19:00 Wielkie projekty: nasza ulica III (7) - serial dok.
20:00 Daleko od miasta X (3,4)
21:00 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (2)
22:00 Monty Don - brytyjskie ogrody (3/5) - serial dok.

PLANETE+

12:35 Żywioty w akcji (2)
13:45 Ocalić raj II (2)
14:50 Najpiękniejsze rzeki świata II (9/10) - serial dok.
15:50 Niezwykłe podróże kolejaj VIII (5/7) - serial dok.
16:55 360° - świat bez granic
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (57,58)
18:45 Życie codzienne w Protektoracie Czech i Moraw
19:45 Wojna indochińska. 14 lat piekła (2) - serial dok.
20:50 Normanowie na Sycylii
22:00 Osierocone - serial dok.
23:10 Strefa nagości (1/6)

DISCOVERY CHANNEL

11:00 Przetwać nad Jukonem III (6/8) - serial dok.
12:00 Włoska kontrola celna
13:00 Ed Stafford: inicjacja (2)
14:00 Nagi instynkt przetrwania: Elita III (3/13) - serial dok.
15:00 Złomowisko PL VI
16:00 Teorie spiskowe pod lupą
17:00 Na straży duńskiego lotniska II (1) - serial dok.
18:00 Bracia Collins biorą się do roboty
19:00 Nagi instynkt przetrwania XII (4) - serial dok.
21:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V (3)
22:00 Łowcy opali VIII (20/20)

TVP HISTORIA

09:45 Korona Gór Polski (6)
10:25 Wszystkie kolory świata
11:25 Ex libris (605) - mag.
11:50 Podziemie Włochy (5/8)
13:00 Zapomniane agentki II wojny światowej (1/6)
14:00 Królowie (49)
14:35 Czterdziestolatek (13)
15:35 Sensacje XX wieku
18:15 Czas honoru. Powstanie
19:10 Ex libris (605)
19:40 Flesz historii (768)
20:10 Officer (5/13)
21:10 Mordercza historia (5/6)
22:05 Zagłębie '43 - film dok.
23:10 Sensacje XX wieku

HISTORY

11:15 Jak to wyjaśnić V (19)
12:10 Gwiazdy lombardu XXIV
13:05 Starożytni kosmici XVI
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (2/11)
14:50 Największe tajemnice świata VI (9/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XII
17:10 II wojna światowa w kolorze (12/13) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VI (1/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XIII
21:00 Kłątwa Wyspy Dębów
22:00 Wojny magazynowe XVII
23:00 Absurdy przeszłości: historie pełne ryzyka

NATIONAL GEOGRAPHIC

13:00 Wojenna szkoła przetrwania: Filipińska dżungla (1)
14:00 II wojna światowa: ukryta prawda (1/6)
15:00 Alarm na lotnisku: Peru
17:00 Tajemnice dawnych cywilizacji (3/3) - serial dok.
18:00 USA kontra III Rzesza: bitwy na Atlantyku
20:00 Katastrofa w przestworzach XXI (4/10) - serial dok.
21:00 Katastrofy pod lupą (1/8) - serial dok. USA 2026
22:00 Jak oni to zbudowali? II
23:00 Megametro II

FOCUS TV

08:00 Byli sobie podróżnicy
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici V
10:00 Gwiazdy lombardu
12:00 Apokalipsa - wojny 1945-1991 (6/6) - serial dok.
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Brawurowe operacje II wojny światowej (3,4/6)
16:00 Dorwać tuńczyka
18:00 Rolnicy. Podlasie IV
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Poszukiwacze historii III
23:00 Mauthausen. Obóz śmierci - film dok.
00:00 Starożytni kosmici III
01:00 Rolnicy. Podlasie II (21)

BBC EARTH

12:35 Malownicze trasy kolejowe II - serial dok.
13:35 Mroźna planeta II II (1/6)
14:40 W okowach mrozu III
15:35 Życie na pustkowiu IV (1)
16:35 Tajemnice wulkanów
17:40 Dziewicze zakątki Ziemi
18:45 Malownicze trasy kolejowe II - serial dok.
19:45 Poszukiwania ostatniego jednorożca - film dok.
20:55 Życie na pustkowiu: powroty IV (2) - serial dok.
21:55 W okowach mrozu III
22:55 Zdrowa zmiana II (9,10)
00:05 Superchirurdzy II (2/4)

POLSAT VIASAT HISTORY

09:45 Punkty zwrotne II wojny światowej (1/6) - serial dok.
10:55 Hitler i jego władza (1/3)
12:00 Tajemnice templariuszy
15:25 Tajemnice rodziny Jezusa - film dok. Francja 2024
16:35 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze
17:40 Punkty zwrotne II wojny światowej (2/6) - serial dok.
18:50 Tajemnica Włócznie Przeznaczenia - film dok.
20:00 Wielkie konflikty: powstania i upadki cywilizacji
21:00 Naziści: korzenie zła
22:10 Kleopatra: tajemnicza władczyni - serial dok. F 2025

W 1000. rocznicę koronacji pierwszego króla Polski

Cenny medal upamiętniający koronę Bolesława Chrobrego

Bez
zobowiązań
do dalszych zakupów!

**Platerowany
czystym złotem**
(próby 999/1000)

średnica ok. 40 mm
waga: 32 g

- Starannie platerowany czystym srebrem i wysokokaratowym złotem oraz ozdobiony barwnymi kryształkami
- Najwyższa jakość mennicza – stempel lustrzany
- Edycja limitowana – tylko 9999 medali na całym świecie
- Medal dostępny wyłącznie w Mennica – Numizmaty

Dla Ciebie

99 zł**WYSYŁKA GRATIS!**

Twój prezent

- Przyciągający wzrok, elegancki dodatek na co dzień
- Wygodne zapięcie na klamrę

Mennica – Numizmaty, marka Eldora World AG.

Administratorem danych osobowych i stroną umowy jest: Eldora World AG, Leubensstrasse 6, CH-8280 Kreuzlingen, Szwajcaria.

Ten medal z pewnością szybko się wyprzeda. Zamów już teraz!

☒ **TAK!** Chcę otrzymać medal „Bolesław I Chrobry” (art. nr 909-127-0) za jedyne 99 zł – BEZPŁATNA PRZESYŁKA.

Mam prawo do zwrotu medalu w ciągu 60 dni i nawet wtedy mogę zatrzymać otrzymany zegarek. Płatność przy odbiorze przesyłki (za pobraniem). Średni czas realizacji zamówienia to 7-10 dni. Firma kurierska poinformuje Państwa SMS-em o dokładnym terminie dostawy i kwocie do zapłaty gotówką u kuriera.

Administratorem Twoich danych osobowych jest Eldora World AG, Leubensstrasse 6, CH-8280 Kreuzlingen, Szwajcaria. Twoje dane osobowe (imię, nazwisko, adres) przetwarzane są w celu wysłania materiałów promocyjnych dotyczących monet i medali (art. 6 ust. 1 lit. f) RODO). Jeżeli nie chcesz sobie ich otrzymywania, możesz zgłosić sprzeciw wobec przetwarzania Twoich danych w celach reklamowych, wysyłając go pocztą (na adres: Mennica-Numizmaty, ul. Paderewskiego 167, 05-070 Sulejówkę) lub e-mailem (na adres: bok@mennica-numizmaty.pl). Więcej informacji o sposobie przetwarzania danych osobowych znajdziesz na stronie www.mennica-numizmaty.pl/privatnosch.

Zamów szybko i wygodnie przez telefon:

22 211 65 99

Zadzwoń do nas już teraz,

a otrzymasz dodatkowy PREZENT!

(Biuro Obsługi Klienta czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00-17:00 oraz w soboty w godzinach 9:00-15:00).
Koszt połączenia zgodnie ze stawką operatora.

Chcę otrzymywać drogą (darmową):

☐ telefoniczną ☐ elektroniczną

informacje o promocjach produktów Eldora World AG. Wiem, że mogę wycofać moją zgodę, dzwoniąc pod nr 22 489 48 68 albo wysyłając informację na adres bok@mennica-numizmaty.pl lub MENNICA – NUMIZMATY, Biuro Obsługi Klienta, ul. Paderewskiego 167, 05-070 Sulejówkę.

Mój adres:

☐ Pani☐ Pan**589-03**

Imię i nazwisko:

Ulica, numer domu i mieszkania:

Kod pocztowy

Miejscowość

Nr telefonu (wymagany)

E-mail

Obowiązują Ogólne warunki handlowe Mennica-Numizmaty, dostępne na stronie www.mennica-numizmaty.pl lub (na życzenie) na piśmie. Stroną umowy jest Eldora World AG, Leubensstrasse 6, CH-8280 Kreuzlingen, Szwajcaria.

Data

Podpis

Możesz też wypełnić kupon i wysłać go niezwłocznie na adres: Mennica-Numizmaty • ul. Paderewskiego 167, 05-070 Sulejówkę • bok@mennica-numizmaty.pl

PROSTO Z POLSKI

TYGODNIK

Piątek, 26 czerwca 2026 | Redaktorka prowadząca **Małgorzata Szlachetka**

FOT. WOJCIECH HABDAS / AGENCJA WYBORCZA.PL

Ksiądz Rafał Dudała

Wstydzę się, że tracimy to, co w nas ludzkie

► 4-5

Petycja, która testuje granice przyzwoitości w Lublinie

Wykluczyć z miasta obcokrajowców?

Bielecka-Hołda

Mało było hejtu w Internecie wobec urzędnicki z ratusza Wiktorii Herun, która odważyła się publicznie wyrazić radość z powodu rosnącej liczby afrykańskich studentów, mało było szczucia Krzysztofa Bosaka i Przemysława Czarnka na imigrantów, to jeszcze jest i to – Ruch Narodowy przygotował nienawistną petycję do prezydenta Lublina.

W petycji żąda zwolnienia urzędnicki, zakazu pracy cudzoziemców na ważniejszych stanowiskach w ratuszu, wreszcie końca ułatwień dla zagranicznych studentów.

Czarnek migrantów nie chce

Wszystko zaczęło się od Africa Day Festival, przygotowywanego przez afrykańskich studentów dla mieszkańców Lublina w ostatnich dniach maja. Był to dobry powód dla prawicowych hejterów, żeby przypomnieć styczniową wypowiedź Wiktorii Herun, zastępczyni dyrektora Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Lublin. Herun jest Ukrainką, przez 14 lat koordynowała program „Study in Lublin”, więc sprawy zagranicznych studentów, także z Afryki są jej bliskie. W styczniu z satysfakcją poinformowała, że niektórzy z nich przyjeżdżają do Lublina z rodzinami.

Zareagowali natychmiast politycy z tak zwanej prawicy. Przemysław Czarnek na platformie X napisał: „Lublin ani żadne inne miasto w Polsce nie potrzebuje programu masowego sprowadzania migrantów z Afryki razem z rodzinami”, zarzucając przy tym samorządowi nieprawdziwą informację, że taki program koordynuje.

Krzysztof Bosak, również na platformie X, napisał: „Mieszkańcy Lublina, co z Wami jest nie tak, że wybieracie władze, które zasiedlają Wasze piękne miasto cudzoziemcami?” A poseł Konfederacji Michał Wawer na antenie RMF

stwierdził, że powodem odwołania prezydenta Lublina Krzysztofa Żuka w referendum może być niezadowolenie związane z napływem zagranicznych studentów.

Trzy żądania Ruchu Narodowego

Od krakowskiego referendum minęło trochę czasu, minęło też związane z tym prawicowe wzmożenie, żeby odwoływać kolejnych prezydentów związanych z Koalicją Obywatelską. Ale Konfederacja nie odpuszcza. Nie udało się pewnie odwołać bardzo popularnego w Lublinie Żuka, to odwołajmy choć jego urzędniczkę. Na stronie stopimigrantomwLublinie.pl koordynator akcji zbierania podpisów pod petycją prezes Ruchu Narodowego na Lubelszczyźnie Rafał Mekler zamieścił trzy żądania:

- natychmiastowego odwołania Wiktorii Herun ze stanowiska Zastępcy Dyrektora Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów,
- zawieszenia lub zasadniczego zreformowania programu „Study in Lublin” do czasu przeprowadzenia rzetelnych konsultacji społecznych z mieszkańcami,
- wprowadzenia zasady, że kluczowe stanowiska w administracji samorządowej Lublina zajmować mogą wyłącznie obywatele Rzeczypospolitej Polskiej.

Petycja Ruchu Narodowego to haniebna inicjatywa. Haniebna przez swoją ksenofobię i przez przedstawianie mieszkańców Lublina jako ksenofobów, tak słabo zakorzenionych we własnej kulturze, że zagraża im każda inna

Trzecie żądanie wynika z faktu, że Herun jest Ukrainką.

Ruch Narodowy rzecznikiem demokracji?

Mekler nie poprzestaje na sformułowaniu żądań, on także je wyjaśnia. Jego zdaniem fakt, że niektórzy studenci z Nigerii, Zimbabwe, RPA, Bangladeszu, Indii i ponad 100 innych krajów świata przyjeżdżają z rodzinami, „fundamentalnie zmienia charakter programu: z edukacyjnego w imigracyjny” a przecież „nikt nie pytał mieszkańców Lublina o zgodę na taką transformację ich miasta”.

Zdaniem Meklera Wiktorii Herun „koordynuje inicjatywę, która kształtuje skład demograficzny i społeczny naszego miasta”, a to, że jest obywatelką Ukrainy, budzi „pytania prawne i etyczne dotyczące sprawowania tak istotnych funkcji publicznych przez osobę nieposiadającą polskiego obywatelstwa, bez demokratycznego mandatu mieszkańców”.

Wreszcie Mekler sprzeciwia się „programowemu przekształcaniu Lublina, »miasta o silnej tożsamości kulturowej, historycznej i narodowej« w centrum masowej imigracji pozaeuropejskiej – bez debaty, bez kontroli i bez zgody wspólnoty lokalnej”. Jego zdaniem ratusz prowadzi politykę niezgodną z wolą i wartościami mieszkańców Lublina.

Dla niektórych różnorodność nie jest wartością

Petycja Ruchu Narodowego to haniebna inicjatywa. Haniebna przez swoją ksenofobię i przez przedstawianie mieszkańców Lublina jako ksenofobów, tak słabo zakorzenionych we własnej kulturze, że zagraża im każda inna. Haniebny jest odrażający stosunek do zagranicznych studentów. Haniebna jest też pogarda wobec ludzi innych kultur, pogarda wobec nie-Polaków.

Ale przerażająca jest również liczba osób, które podpisały tę petycję – zmie-

rza do 20 tysięcy i systematycznie rośnie. Są w Lublinie ludzie, którzy nie widzą wartości w tym, że dla tylu przybyszów, studentów, robotników, czy uchodźców jest to miasto tak atrakcyjne, że tu właśnie chcą realizować swoją czasową aktywność.

Nie jest dla nich wartością różnorodność, jaką wnoszą cudzoziemcy, ich talenty i umiejętności, które dają naszemu miastu – a może tego nie widzą, zaślepieni ksenofobią i nienawiścią dla obcych podsycaną przez polityków.

Wartością dla nich nie jest nawet to, że 8300 zagranicznych studentów ze stu krajów, wśród nich około 2000 z Afryki zostawia w Lublinie prawie 480 milionów zł rocznie, a bez ukraińskich robotników budowlanych i opiekunek starych ludzi nie dalibyśmy sobie rady.

Nie ma co szukać pocieszenia, że może nie wszyscy z tych, którzy podpisali się pod petycją, są mieszkańcami Lublina; wystarczy, że są nimi niektórzy. A jeśli idzie o „silną tożsamość kulturową, historyczną i narodową”, warto jej poszukać na cmentarzu przy Lipowej wśród pochowanych tam katolików, ewangelików czy prawosławnych, którzy budowali lubelską kulturę, naukę czy przemysł. ●

Małgorzata Bielecka-Hołda

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34440722

Słowo Literówka Quizy, Sudoku Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJI WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod i pobierz aplikację

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34440566

14-15-16.08

olsztyn

green

festival

NA WARMII I MAZURACH

VITO BAMBINO

KACPERCZYK

KAYAH

PEZET

ARTUR ROJEK

SISTARS

SOKÓŁ

GRZEGORZ TURNAU

ZAŁEWSKI

BASS ASTRAL

HUBERT.

IGO

RALPH KAMINSKI

KASIA LINS

JOHN PORTER

KASIA SIENKIEWICZ

MERY SPOLSKY

VOO VOO

MISIA FURTAK · HELA · BARTEK KRÓLIK · OFELIA · PRZEBIŚNIEGI · RUNFORREST

SONBIRD · THE CASSINO · ZABŁOCKI/MOZIL · PIOTR ZIOŁA

3 SCENY, 30 KONCERTÓW, TEATRY I STAND-UPY NAD JEZIOREM UKIEL

POCZUJ LATO! ☺

ORGANIZATOR:

WSPÓŁORGANIZATOR:

PARTNER GŁÓWNY:

PARTNER STRATEGICZNY:

SPONSORZY STRATEGICZNI:

PARTNER TECHNOLOGICZNY:

PARTNER EKO:

PATRONI MEDIALNI:

PARTNERZY EDUKACYJNI:

PARTNER TEREN:

SPONSORZY:

**Ariel lub
Lenor
do prania**
różne rodzaje
1 pranie = 0,27/
0,22/0,20 €
opak. na
60/72/80 prań

PROMOCJA

15⁹⁹

**Chipsy
Crunchips**
różne rodzaje
1 kg = 11,37 €
n.c. = 2,29 €
opak. 175 g

PROMOCJA

1⁹⁹

Sosy Heinz
różne rodzaje
1 l = 6,77 €
n.c. = 2,29 €
opak. 220 ml

PROMOCJA

1⁴⁹

Oferta obowiązuje od 29.06 do 04.07.2026 lub do wyczerpania zapasów.

**fit płyn
do naczyń**
różne rodzaje
1 l = 2,38/1,98 €
opakowanie
500/600 ml

PROMOCJA

1¹⁹

**Kawa
Dallmayr
Prodomo**
różne rodzaje
1 kg = 14,98 €
n.c. = 10,49 €
opak. 500 g

PROMOCJA

7⁴⁹

**Kinder czekoladki
lub Duplo**
różne rodzaje
1 kg = 12,20/
10,57/10,09 €
n.c. = 3,29 €
opakowanie
182/210/220 g

PROMOCJA

2²²

Żelki Haribo
różne rodzaje
1 kg = 5,27/
4,94/4,51 €
n.c. = 1,19 €
opakowanie
150/160/175 g

PROMOCJA

0⁷⁹

**Giotto lub
Raffaello**
różne rodzaje
1 kg = 19,93/
19,42 €
opak. 150/154,8 g

PROMOCJA

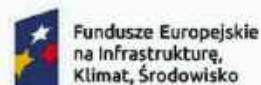
2⁹⁹

Wszystkie ceny w euro, n.c. = najniższa cena z ostatnich 30 dni.

EDEKA center • Landgrabenpark 1 • 16303 Schwedt/Oder • godziny otwarcia: pon. – sob. 8:00 – 20:00

Wydawca: Dritte EDEKA-Markt Minden-Hannover GmbH, Wittelsbacherallee 61, 32427 Minden

Szczecin/34437313

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ponad 44 mln zł na rewitalizację Starego Młyna w Chełmie

Miasto Chełm realizuje jedną z największych inwestycji kulturalnych ostatnich lat. Dzięki wsparciu funduszy europejskich dawny młyn zostanie przekształcony w nowoczesne Centrum Kultury Stary Młyn.

Europejskie wsparcie dla ważnej inwestycji

Projekt pn. „Centrum Kultury Stary Młyn – adaptacja budynku dawnego młyna w Chełmie na potrzeby działalności kulturalnej” otrzymał dofinansowanie w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027. Przedsięwzięcie realizowane jest w działaniu FENX.07.01 „Infrastruktura kultury i turystyki kulturowej”, w ramach priorytetu FENX.07 Kultura.

Łączna wartość projektu wynosi 44 442 530,84 zł, natomiast dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej sięga 28 398 823,98 zł. Zakończenie realizacji inwestycji przewidziano na 2028 rok.

Nowe możliwości dla kultury i edukacji

Zakres przedsięwzięcia obejmuje kompleksową adaptację historycznego budynku dawnego młyna.

Obiekt zostanie dostosowany do potrzeb współczesnej działalności kulturalnej i edukacyjnej. Dzięki inwestycji miasto zyska nową przestrzeń do organizacji wydarzeń artystycznych, działań edukacyjnych oraz inicjatyw społecznych.

W budynku powstanie wielofunkcyjna sala widowiskowa wyposażona w nowoczesne rozwiązania techniczne i multimedialne. Pozwoli ona na organizację przedstawień repertuarowych Teatru Ziemi Chełmskiej, koncertów, spotkań oraz występów lokalnych grup artystycznych.

Projekt przewiduje również stworzenie nowych przestrzeni wystawienniczych dla Muzeum Ziemi Chełmskiej. Dzięki temu instytucja będzie mogła rozwijać działalność edukacyjną i prezentować mieszkańcom szerszą ofertę ekspozycyjną.

Przestrzeń dostępna dla wszystkich

W zrewitalizowanym obiekcie znajdą się także sale przeznaczone do prowadzenia warsztatów teatralnych, muzycznych i plastycznych. Oferta będzie kierowana do dzieci, młodzieży, seniorów oraz osób ze szczególnymi potrzebami.

Istotnym elementem projektu jest zapewnienie pełnej dostępności architektonicznej, cyfrowej i in-

formacyjnej. Inwestycja realizowana będzie zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, co pozwoli korzystać z nowej infrastruktury wszystkim mieszkańcom.

Przedsięwzięcie zakłada również rozwój współpracy międzynarodowej, w tym partnerstwo z instytucją z Uteny na Litwie. Realizacji projektu towarzyszyć będą działania informacyjne i promocyjne, obejmujące między innymi uruchomienie strony internetowej, przygotowanie filmu promocyjnego oraz organizację wydarzeń związanych z otwarciem centrum.

Powstanie Centrum Kultury Stary Młyn ma przyczynić się do zwiększenia udziału mieszkańców w życiu kulturalnym, rozwoju kompetencji cyfrowych oraz wzrostu atrakcyjności turystycznej Chełma.

Lublin/34439954

Grzegorz Walczak

Współpraca Kielc z Winnicą, trwająca niemal od 70 lat, niedawno przeszła największą próbę.

Zaczęło się od tego, że mer ukraińskiego miasta Sergiej Morgunow wystąpił z prośbą o nieodpłatne przekazanie 15 autobusów – 17-letnich Solarisów, które w maju zostały wycofane z kieleckich ulic. Radni PiS i przewodniczący rady miasta Maciej Jakubczyk zaapelowali, by pomocy nie udzielać, bo „Ukraina upamiętnia morderców”, „jest niewdzięczna”, a Kielce same są zadłużone.

I mer – „żeby nie budzić negatywnych emocji” – wycofał prośbę. Prezydentka Kielc Agata Wojda mówiła o wstydzie, dodając, że stare pojazdy albo zostaną sprzedane na części, albo zezłomowane. Apelowala o rozważę.

Kilka dni później w centrum Kielc pojawiły się skandaliczne napisy: „Śmierć Ukrainie”, „Jeb... imigrantów”, „Jeb... prezydent Kielc”.

ROZMOWA Z

KS. RAFAŁEM DUDAŁĄ

rektorem Kościoła Akademickiego św. Jana Pawła II w Kielcach

GRZEGORZ WALCZAK: „Ja też jestem Kielczaninem, a opinie wokół autobusowego sporu czytam ze wstydem” – napisał ksiądz w mediach społecznościowych. Za co głównie ten wstyd?

KS. DR HAB. PROF. UJK RAFAŁ DUDAŁA: Od początku pełnoskalowej inwazji Rosji na Ukrainę zdawaliśmy egzamin z bycia człowiekiem. Człowiekiem wrażliwym, odpowiedzialnym za własny dobrostan, ale także za dobrostan tych, którym grozi niebezpieczeństwo. Otworzyliśmy podwoje Centrum Duszpasterstwa „Wesoła 54” dla sióstr i braci z Ukrainy, którzy mogli spotykać się, odprawiać msze w rycie greckokatolickim. To było coś tak naturalnego, że nie powinniśmy z tego robić żadnego wyjątkowego gestu. Ani też nie oczekiwaliśmy wyrazu wdzięczności. To była zwykła solidarność. Mniejsza o to, co my robiliśmy, ale miałem przekonanie, że wszyscy – jako Kielczanie – odpowiadamy na potrzeby drugiego człowieka.

Pamiętam tłumne manifestacje wspierające Ukrainę na rynku w Kielcach. Niebiesko-żółte flagi nikogo nie raziły. – One były wyrazem, tylko i aż, solidarności, ludzkich odruchów. Tego wszystkiego, co się składa na właściwie pojęte człowieczeństwo.

To skąd teraz poczucie wstydu?

– Wstydzę się tego, że za sprawą do końca przeze mnie niezrozumiałych, nieczytelnych, ahistorycznych, niekompetentnych insynuacji zmienia się wszystko. Najpierw status nas, Kielczan, którzy tracimy to, co w nas jest ludzkie, co jest naszą solidarnością i empatią. Ale także zmienia się status Ukraińców w naszym mieście, którzy zostali poddani linczowi. To się już dokonało. I z tego powodu się wstydzę.

Przypomnijmy kontekst: mer Winnicy prosi Kielce, czyli miasto partnerskie, o nieodpłatne przekazanie 15 autobusów, które zostały wycofane z ulic, bo Kielce kupiły ze 100-procentowym dofinansowaniem unijnym nowe autobusy elektryczne. Tymczasem komunikacja publiczna Winnicy opiera się na tramwajach i trolejbusach. Po rosyjskich atakach i przerwach w dostawie prądu bywa, że w ogóle nie działa. Taki argument okazał się jednak niewystarczający dla większości radnych. Zapomnieliśmy o solidarności?

• **Ksiądz Rafał Dudała, twórca Centrum Duszpasterskiego Wesoła 54, wykładowca Instytutu Stosunków Międzynarodowych i Polityk Publicznych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach**

FOT. WOJCIECH HABDAS
/ AGENCJA WYBORCZA.PL

Kielecki ksiądz o rosnącej antyukraińskiej fali:

Odwrócenie oczu jest złe

– Widzę pilną potrzebę zabrania głosu przez Kościół instytucjonalny
– mówi o antyukraińskich nastrojach w Polsce ks. Rafał Dudała.

– Wierzę, że deklaratywnie nie zapomnieliśmy. Natomiast to, nad czym należy ubolewać, to że następuje – oby nietrwale, ale jednak – przewartościowanie tego, czym jest pomoc. To, co było dotychczas znaczone takimi kategoriami jak empatia, solidarność, zostało wyparte przez bieżący interes polityczny. Rozumiany centralnie i lokalnie. W jednej z prac badawczych padło takie stwierdzenie, że my wciąż chętnie gotowi jesteśmy pomagać Ukrainie, ale już nie Ukraińcom. To dla mnie fascynująco przykre.

„Bo nie o politykę historyczną chodzić powinno, wszak ta na trwałe oddzieliła bohaterów od bandytów; nie o politykę lokalną, której interes jest w tym sporze widoczny, bo kluczowy; nie o ekonomię, której rachunek jednoznacznie w tym przypadku definiuje postawę niegospodarności; o etykę chodzi, o rozumność postępowania, o międzyludzką solidarność, o człowieczeństwo” – napisał ksiądz. Tego nam zabrakło w awanturze o autobusy?

– Jeżeli etykę określimy to przyrodzone wyłącznie człowiekowi prawo do wskazywania tego, co jest dobre, a co złe, to w tym konkretnym kontekście nie ma światłocieni. Dobra jest tylko pomoc potrzebującym, którzy dążą do tego, żeby przeżyć. Zła jest niechęć, złe jest odwrócenie oczu.

Zdaję sobie sprawę ze złożoności relacji polsko-ukraińskich. Z punktu widze-

nia polskiej wrażliwości, historii oraz naszej racji stanu decyzja prezydenta Wołodymyra Zełenskiego o nadaniu jednostce wojskowej imienia „bohaterów UPA” jest fatalna. Ukraina powinna pamiętać, że nie ma symboli prywatnych, że taki symbol rezonuje innymi dźwiękami w polskiej duszy. Nie chcę, broń Boże, zacierać różnic, ale powtórzę: nie można szantażować, nie można przystawiać pistoletu historii komuś, kto walczy o życie, kto krwawi i obumiera. Należy prowadzić z udziałem ekspertów debatę na temat wydarzeń z lat 40. na Ukrainie. Nie uważam, że należy tej debaty zaniechać w czasie wojny, ale jednocześnie dalej swoimi rękami chcę pomagać.

Polityka historyczna zdominowała spór o przekazanie autobusów. Marcin Stępniewski, szef klubu radnych PiS w Radzie Miasta Kielce, mówił: „Ukraina upamiętnia ludzi, którzy mordowali Polaków w Wołyniu. Wykazuje brak poszanowania dla pomocy, jaką otrzymuje od naszego narodu”. Czy mamy prawo do takiego rewanżyzmu, czy raczej świadczy on o małostkowości w obliczu tego, o co Ukraina dziś walczy?

– Nie mamy prawa do żadnego rewanżyzmu. Mamy prawo, by dociekać, przedstawiać prawdę historyczną wedle faktów i naszej wrażliwości. Działalność jednostek Stepana Bandery to fakt: 100 tysięcy polskich ofiar, które domagają się poszanowania,

pamięci i tego, co im jesteśmy winni jako spadkobiercy. Natomiast trzeba też pamiętać, że złożoność historii Bandery sprawia, iż Ukraińcy przywołują go dziś jako bohatera – nie w związku z tym, czego się dopuszczał wobec Polaków, tylko wobec walczy, którą prowadził z Sowietami. I dziś tamta historia koresponduje z obecnym oporem, który Ukraińcy stawiają Moskwie.

Co do formułowanych pretensji, żalu, niezrozumienia, oburzenia na decyzję prezydenta Zełenskiego – pełna zgoda. Ale przy dążeniu do prawdy historycznej nie ma najmniejszego powodu, by zaniechać empatii. Nie chcę mówić trywialnie, ale wiemy, kto jest beneficjentem tego sporu dyplomatycznego. To Rosja.

Kieleccy radni PiS przypomnieli też sobie, że Winnica jako patrona jednej z ulic upamiętniła Stepana Bandere. Próby tłumaczenia, że Polska też ma ciemne karty historii, kończyły się odpowiedzią, że „zestawianie polskich patriotów z UPA to coś obrzydliwego”. Z czego wynika to, że z góry zakładamy, że Ukraina chce nas sprowokować, że nie docenia naszej pomocy?

– Nie mam takiego przekonania, że za tymi decyzjami stoi prowokacja. Skłonny jestem, choć nie chcę tu wchodzić w dyskusję polityczną, przyznać rację tym, którzy twierdzą, że to było nierozważne, być może nie było poprzedzone odpowiednim rozeznanie kontekstu międzynarodowego.

Przyjmuję też do wiadomości, że decyzja prezydenta Zełenskiego była podyktowana w głównej mierze polityką wewnętrzną. Czyli usiłowaniem utrzymania tych nacjonalistycznych środowisk, które w czasie wojny wzrastają w siłę. To wszystko jestem w stanie zrozumieć, ale nie oznacza to, że to aprobuję. Powtórzę: nierozważna decyzja prezydenta Zełenskiego powoduje, że my w lokalnym środowisku musimy mierzyć się z jej niepożądanymi skutkami, a pod osąd zostaje postawiona dobra wola ludzi, którzy chcą pomagać. To paradoks tej sytuacji.

Napisał ksiądz: „Można się nie zgadzać na wybór historycznego bohatera dokonany przez ukraińskie władze (ja się nie zgadzam); a zarazem – można się zgadzać z decyzją władz miejskich o udzieleniu wsparcia potrzebującym (ja się zgadzam)”. Nie ma tu więc sprzeczności? – Nie ma ani sprzeczności, ani symetrii. Wiem, że to jest wewnętrzne doświadczenie i efekt namysłu wielu Kielczan. To przecież nie znaczy, że ci ludzie są niewrażliwi na historię Polski.

Przeciwnicy przekazywania autobusów wskazywali też, że miasta nie stać na ta-

ki hojny gest, że na starych autobusach można jeszcze zarobić. Ekonomia była pretekstem czy realnym argumentem?

– Każdy poniesiony przez lokalną władzę koszt jest obciążeniem dla budżetu. Tyle tylko, że ekonomia nie może być utożsamiana jedynie ze stroną finansową. Być może autobusy i tak miasto musiałoby zezłomować. Po drugiej stronie kosztów czy zysków – proszę sobie wybrać – jest sprawa wizerunkowa. Przy takim prezentowaniu stanowisk i narracji, która się przebiła do mediów, już ponosimy olbrzymie straty. Czy to się przełoży na podejście inwestorów, turystów, na markę miasta? Oby nie, ale już straciliśmy dużo.

To politycy prawicy – PiS, ale nie tylko – rozkręcili awanturę o autobusy w Kielcach. Ci, którzy często mają religijne hasła na ustach, bronią Kościoła, byli przeciw pomocy Winnicy. Jak to tłumaczyć?

– Jedną z podstawowych zasad nauki społecznej Kościoła, co przypominał w swojej encyklice papież Leon XIV, jest solidarność. Tego Kościół uczy, do tego zachęca, a zasada solidarności jest wsparta też zasadą dobra wspólnego, pomocniczości. I wreszcie, obowiązuje też zasada powszechnego przeznaczenia dóbr. Mówię o tym, bo to względem tych zasad należy definiować i pozycjonować katolicyść.

Przeżywamy istotny moment, w którym następuje zawłaszczenie symboliki i narracji religijnej. Reprezentacyjnym, choć szokującym tego przykładem są ostatnie wydarzenia z Berlina [Robert Bąkiewicz sprowokował interwencję policji, chcąc ustawić tam krzyż].

Byłbym daleki od tego, by postawę polityków definiować jako tę, która odzwierciedla nauczanie Kościoła. Ona odzwierciedla co najwyżej ich rozumienie tego nauczania, a z całą pewnością ich interes polityczny. A ten, postawiony jako wartość nadrzędna, jest skłonny podporządkowywać sobie nauczanie Kościoła, wartości religijne, postawy etyczne i ludzki odruch pomocy cierpiącym. To jest dla mnie szokujące, że ta polityczna wdarła się już nie tylko do samorządów, ale zawłaszcza kolejne obszary, nie wykluczając także religii.

Ale czy politycy nie odczytują i nie podsycają emocji społeczeństwa? Czy PiS, Konfederacja i inni nie robią tego, czego społeczeństwo – niestety – oczekuje? Mamy dziś wysyp antyukraińskich nastrojów.

– Coś, co kiedyś nazywaliśmy chlubnie słuchem społecznym, mającym na celu formułowanie programu, który odpowie na żywotne potrzeby elektoratu (jak podnoszenie poziomu życia, rynek pracy, służba zdrowia), dziś w niemalym stopniu wielu politykom służy podsycaniu nastrojów ksenofobicznych, nacjonalistycznych. Ta niebezpieczna gra kładzie na szali bezpieczeństwo państwa. W tym konglomeracie opinii, interesów, decyzji wybrzmiewa gdzieś pytanie, co jest żywotnym interesem polskiego narodu – z jego zasobem historycznym, ale i perspektywą na przyszłość. Tutaj dostrzegam przestrzeń do zastrzymania się.

Ośmielę się stwierdzić, że widziałbym pilną potrzebę zabrania głosu przez Kościół instytucjonalny.

Kościół wybrał wygodniejszą drogę, czyli milczenie?

– Mam nadzieję, że to nie rezygnacja, a milczenie jest raczej formą przygotowania. Ja sam coraz częściej jestem indagowany, ale też atakowany w kontekście swoich słów. Dlatego również potrzebuję czytelnego, doniosłego głosu Episkopatu, który nie będzie odpowiadał na doraźne interesy, nie będzie sprzyjał żadnej ze stron sporu politycznego, ale będzie głosem rozsądku. A przede wszystkim będzie głosem

porządkującym wartości – wskazującym przestrzeń dobra w opozycji do zasobów zła; przestrzeń miłosierdzia, empatii, solidarności względem egoizmu, jakiegoś zarozumiałstwa historycznego. O to chodzi. Osobiście uważam, że to bardziej pilne niż kiedykolwiek na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci.

Czy Kościół nie przesypia tego momentu? Przecież ukrainofobia w Polsce nie zaczęła się miesiąc temu. Sam ksiądz przyznał, że liczy ze strony Episkopatu na słowa poparcia dla swojego myślenia...

– Ja się dość wnikliwie wsłuchuję w nauczanie obecnego papieża i mnie to wystarcza, by precyzyjnie formułować opinie. Zdaję sobie jednak sprawę, że nie wszyscy tak mają i że nie zawsze da się ten głos papieski właściwie zaaplikować do sytuacji lokalnych, jak spór o kieleckie autobusy.

Miał ksiądz takie sytuacje, gdy to nawoływanie do solidarności z Ukrainą spotkało się z krytyką?

– Krytyczne głosy można przeczytać choćby pod moim postem w sprawie autobusów. To, co czytałem na forach internetowych i co było wymierzone w stronę zwolenników pomocy Ukraińcom, przechodziło najśmielsze wyobrażenia. To stawia pytanie, czy my nie jesteśmy na jakimś niebezpiecznym kursie.

Przy dążeniu do prawdy historycznej nie ma najmniejszego powodu, by zaniechać empatii

Dzisiaj polityka, również ta lokalna, karmi się nade wszystko emocją. A ta emocja musi być eskalowana

Prezydentka Agata Wojda pokazała komentarze pod profilami polityków. Np. taki: „Oligarchowie niech swoim braciom zafundują, my nie jesteśmy temu wrednemu i niewdzięcznemu narodowi winni!!! Won z naszego kraju!!!!”. Zarzucała, że politycy, którzy rozkręcają antyukraińskie nastroje, nie starają się tłumić tego hejtu. Dlaczego? Jak by to strasznie nie zabrzmiało: im w to graj? – Dzisiaj polityka, również ta lokalna, karmi się nade wszystko emocją. A ta emocja musi być eskalowana. Ponieważ nie jesteśmy nastawieni na eskalowanie dobra, bo to nie wszystkich uwagę zwróci, to eskaluje się w kierunku zła, insynuacji, obrażania, inwektyw. I jest to skuteczne, bo zgodne z tezami, które ktoś sobie założył, natomiast przegrana jest po stronie takich wartości jak godność, dialog.

Czy politykom w to graj? Tak, jeśli przyjmujemy za Machiavellim, że cel uświęca środki. Nawet tak haniebne środki. Można tylko bezradnie rozłożyć ręce i dokonać namysłu nad naszą klasą polityczną, zapytać o przyszłość. Nie chcę wpadać w tony minorowe. Raczej wolalbym położyć akcent na to, w jaki sposób tworzyć przestrzenie innej kultury wymiany poglądów. By jednak przełamać infamię wokół naszego miasta i żeby pokazywać, że to nie jest miasto ksenofobiczne, nacjonalistyczne, które jedyne, co ma do zaproponowania, to rewanżyzm.

„Kielce przejdą w tej odsłonie (bo z pewnością będą kolejne) antyukraińskie amoku do historii jako symbol polskiej małoduszności i zawziętości” – napisał Michał Olszewski z „Wyborczej”. Przestrzegaj: „Żeby Polska nie zmieniła się w Kielce”. O wstydzie w wywiadzie dla Onetu mówiła prezydentka Agata Wojda. Jaki przekaz o Kielcach pójdzie w Polskę i w świat?

– Czytałem te artykuły. Agata Wojda powiedziała też, za Czesławem Nieminem, że ludzi dobrej woli jest więcej. W związku z tym chcę wyrazić, wcale nie nad wyraz optymistyczne, przekonanie, że wyciągniemy z tego jakąś lekcję. Wyspy dobra potrzebują jedynie odpowiedniej stymulacji, może promocji, wskazania zupełnie innych celów od tych „doraźno politycznych”. A wtedy po prostu się policzmy i okaże się, że więcej jest tych, którzy racjonalnie podchodzą do polityki historycznej, którzy właściwie rozumieją, czym jest solidarność międzyludzka, którym nie jest obojętny los Ukraińców. Także tych w Winnicy i w Kielcach.

Kielcom odpowiedziały „Sikorki na Ukrainie”. To grupa wolontariuszy, która od początku pełnowymiarowej inwazji wspiera Ukraińców. Zebrała już ponad pół miliona złotych na wykup autobusów. To taka wyspa dobra?

– Zwykle, jeśli udzielam wsparcia finansowego jakiejś inicjatywie, robię to anonimowo. W tym jednym przypadku zlałem swoją zasadę. Dokonałem wpłaty pod imieniem i nazwiskiem, deklarując, po której stronie stoję. Tak, ta inicjatywa to jest właśnie wyspa dobra.

Choć przeciwnicy przekazania autobusów Ukraińcom i w tym geście solidarności znaleźli argument na swoją korzyść. Twierdzą, że przynajmniej miasto zarobi. Czyli wyszło dobrze.

– No nie wyszło dobrze. Dlatego, że dobro nie jest mierzalne jedynie zasobami budżetu, interesem politycznym. Dobro, żeby było dobrem, musi być okazywane w sposób wolny. Z potrzeby serca.

Niedługo po rozpoczęciu rosyjskiej inwazji kieleccy radni jednomyślnie zgodzili się przekazać Winnicy 200 tys. zł. Milion Ukrainie – w tym 500 tys. zł dla obwodu winnickiego – przekazał samorząd województwa, w którym rządzi PiS. MPK Kielce dał dwa stare Solarisy, z napisem: „From Kielce with love”. Co zmieniło się przez te cztery lata?

– Każde takie działanie, podejmowane z głębokim przekonaniem o słuszności pomocy bezbronny, będzie podlegało fluktuacji, zmęczeniu. Będzie słabnąć. Nie chcę z tego wyprowadzić wniosku usprawiedliwiającego. Teraz, dla nas wszystkich, jest to egzamin z tego, jak rozumiemy solidarność. Czy ona jest jedynie chwilowym porywem i potrzebą, która ma udowodnić, że „jesteśmy wspaniali i hojni”. Może świadomość, że pomagamy potrzebującym, powinna być wsparta dodatkowym przeświadczeniem, że ta pomoc dla Ukrainy jest w naszym polskim interesie, bo oddała zagrożenie i wojnę od naszych granic. Być może ten czynnik społeczny powinien odnosić się już nie tyle do emocji, ale do interesu.

Jak przerzucić te argumenty na ulicę, gdzie o Ukraińcach można usłyszeć, że „jeżdżą drogimi furami”, „zabierają naszym pracę”, „korzystają z socjału”, „robią zakupy w drogich sklepach”?

– Gdyby w Polsce, nie daj Boże, doszło do takiej wojny jak w Ukrainie, to ludzie też uciekaliby tym, co mają. Jeden drogą furą, a inny samochodem podrzędnej marki.

Dobrze byloby podjąć działania, które zmierzałyby do upubliczniania na szerszą skalę korzyści, które odnosimy z obecności Ukraińców w naszym kraju czy w mieście. To są płacone podatki, to są firmy założone czy też przeniesione do nas przez Ukraińców. Może tak jak wcześniej tworzyliśmy kampanie pomocy, tak teraz one powinny zmienić swoją narrację? Nie po to, żeby tworzyć apoteozę Ukraińców, ale by zbudować tamę dla kłamstw. Nie chcę absolutnie powiedzieć, że jesteśmy beneficjentem tej wojny. Natomiast nie jesteśmy jedynie płatnikiem netto, jeżeli chodzi o obecność Ukraińców w naszym kraju.

Napisał ksiądz: „Polityka, także ta lokalna, wymaga podejmowania decyzji, które często nie są jednoznaczne moralnie. Stąd też mówić nam trzeba o etyce przekonań i etyce odpowiedzialności. Ta pierwsza na sztandary bierze czystość idei, druga – efektywność decyzji. Mądrość domaga się, by łączyć je obie, co w praktyce wymaga kompromisów. Co się jednak stanie, gdy polityk opowie się po stronie tylko jednej z nich? Kierując się wyłącznie etyką przekonań, niechybnie staje się fanatykiem; zaś kierując się wyłącznie skutecznością – cynikiem. Trudno oprzeć się wrażeniu, że oto nasze Kielce stały się »czasową« areną spotkania ich obu, na którą patrzy cały świat”. W tym kieleckim sporze mieliśmy więcej fanatyków czy cyników?

– Jest ich za dużo po obu stronach. Do jednych trafi przekaz cyniczny, a do innych – fanatyczny. W obu przypadkach jest on niewłaściwy i szkodliwy. Polityka w gruncie rzeczy jest sztuką podejmowania decyzji, która to sztuka waży ten aspekt ideowy z aspektem pragmatycznym. Gdy mówimy o autobusach – mam wrażenie, że żadna z narracji przeciwników nie służyła niczemu innemu jak eskalowaniu napięć.

Radni PiS domagali się przyjęcia rezolucjiwzywającej mera Winnicy do zmiany patrona ulicy noszącej imię Stepana Bandery. Przewodniczący Rady Miasta w Kielcach Maciej Jakubczyk napisał niedawno: „Otrzymałem kolejne prośby o przekazanie autobusów z innych miejsc: Mołdawia, Senegal, Bułgaria. Również uzasadniane realnymi potrzebami”. Czy dalej Kielce są „czasową” areną spotkań fanatyków i cyników?

– Obawiam się tego. I mam przekonanie, że świat, który patrzy na kielecką scenę, będzie patrzył na nią już nie z przymrużeniem oka, ale z coraz większym zdziwieniem. Obawiam się, bo nie dostrzegam, a bardzo bym tego chciał, takiego sprzeciwu dobra. Kampanii, która komunikowałaby, że interesy Kielc są inaczej ulokowane. Tego oczekuję, o to proszę i jestem gotów się w to włączyć. Potrzebujemy tego dla Kielczan, ale i dla Ukraińców tutaj. Natomiast ta wypowiedź, którą pan przytoczył, ociera się o cyniczny ton.

O prośbach dotyczących pomocy napływającej do Kielc z różnych regionów świata?

– Tak, bo Winnica to nie jest „jakiś” kiereunek świata. To nie jest „jakaś” perspektywa, która, ot tak, została sformułowana przez mera tego miasta. Ona ma oczywisty związek z wojną, z cierpieniem. Czytam teraz książkę „Robaków rozgryzać nie wolno”. Wstrząsający reportaż na temat jeńców ukraińskich, którzy spędzili lata w rosyjskiej niewoli. I ta historia jest dla mnie odpowiedzią na codziennie stawiane pytanie, czy należy pomagać. Czy powinno chodzić o politykę historyczną, czy o człowieczeństwo w ogóle. ●

OGŁOSZENIE WÓJTA GMINY PROSTKI

o konsultacjach społecznych projektu planu ogólnego gminy Prostki

Na podstawie art. 8g, 8h, 8i, 8j, oraz art. 13i ust 3 pkt 7, 8 i 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538) i art. 39 ust. 1 pkt 2-5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r. poz. 670) oraz Uchwały Nr II.13.2024 Rady Gminy Prostki z dnia 22 maja 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Prostki, **ogłaszam o prowadzeniu konsultacji społecznych w dniach od 29.06.2026 r. do 30.07.2026 r.**

Projekt planu ogólnego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko będzie dostępny na stronie internetowej Urzędu Gminy Prostki w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Prostki pod adresem: <http://bip.prostki.pl/>, w zakładce: Zagospodarowanie przestrzenne- Plan ogólny gminy Prostki oraz udostępniony zostanie w siedzibie Urzędu Gminy Prostki, ul. 1 Maja 44B, 19 – 335 Prostki, w pokoju nr 110 na I piętrze budynku, w godzinach pracy Urzędu (w środy i czwartki po wcześniejszym umówieniu się).

Konsultacje społeczne będą prowadzone w formie spotkania otwartego, ankiety oraz zbierania uwag.

Spotkanie otwarte odbędzie się dnia **21.07.2026 r. od 16:00 do 18:00**, w siedzibie Urzędu Gminy Prostki, ul. 1 Maja 44B, 19 – 335 Prostki, w „Sali Ślubów” (Sala konferencyjna) na parterze w budynku.

Ankieta będzie dostępna na stronie internetowej Urzędu Gminy Prostki w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Prostki pod adresem: <http://bip.prostki.pl/>, w zakładce: Zagospodarowanie przestrzenne- Plan ogólny gminy Prostki.

Uwagi należy składać w dniach od 29.06.2026 r. do 30.07.2026 r. (włącznie), korzystając z formularza, na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej. Formularz dostępny jest w siedzibie Urzędu Gminy Prostki, ul. 1 Maja 44B, 19 – 335 Prostki oraz zamieszczony jest w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Prostki pod adresem: <http://bip.prostki.pl/>, w zakładce: Zagospodarowanie przestrzenne- Plan ogólny gminy Prostki oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy Prostki w zakładce: Ogłoszenia, pod adresem: www.prostki.pl

Składający uwagę podaje swoje imię i nazwisko albo nazwę oraz adres zamieszkania albo siedziby oraz adres poczty elektronicznej, o ile taki posiada, a także wskazuje, czy jest właścicielem lub użytkownikiem wieczystym nieruchomości objętej uwagą, oraz może podać dodatkowe dane do kontaktu, takie jak adres do korespondencji lub numer telefonu.

Uwagi w postaci papierowej lub elektronicznej należy: 1) dostarczyć bezpośrednio lub wysłać listownie na adres Urzędu Gminy Prostki; 2) wnieść w formie ustnej do protokołu w Urzędzie Gminy Prostki (pokój nr 110); 3) przestać za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, na adres e-mail: sekretariat@prostki.pl lub za pośrednictwem platformy usług administracji publicznej ePUAP (/gminaprostki/skrytka) lub na adres doręczeń elektronicznych (AE:PL-98207-84235-GSJB-22).

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Wójt Gminy Prostki.

W związku z obowiązkiem, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, zwane RODO) – DZ.U.UE L119, w związku z art. 17a ww. ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, informuję, że dane kontaktowe odnoszące się do Administratora oraz Inspektora danych osobowych, jak również pełen zakres informacji nt. przetwarzania danych osobowych znajduje się na stronie internetowej www.prostki.pl oraz www.bip.prostki.pl oraz w siedzibie Administratora.

Dane osobowe będą przetwarzane w celu realizacji obowiązków prawnych ciążyących na Administratorze w związku z ustawą z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z art. 8a tej ustawy. Dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji ww. celu z uwzględnieniem okresów przechowywania określonych w przepisach odrębnych, w tym przepisów archiwalnych. Podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym i ma charakter obowiązkowy. Zgodnie z art. 8a ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w przypadku żądania informacji o źródle danych, prawo to podlega ograniczeniu, jeżeli wpływa na ochronę praw i wolności osoby, od której dane pozyskano.

Olsztyn/34440512

OBWIESZCZENIE STAROSTY ALEKSANDROWSKIEGO z dnia 23 czerwca 2026r.

Na podstawie art. 11d ust. 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024r. poz. 311) oraz art. 49 i 61 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025r., poz. 1691)

zawiadamiam

o wszczęciu postępowania administracyjnego na wniosek **Burmistrza Miasta Niezawa, ul. 3 Maja 2, 87-730 Niezawa działającego za pośrednictwem Pana Marcina Szczepanowskiego (adres w aktach sprawy)** w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej dla zadania p.n.

„Przebudowa ulicy Laskowskiego w ramach zadania „Przebudowa dróg gminnych na terenie miasta Niezawa”

w miejscowości: **Niezawa**

gmina: **m. Niezawa**

nr ewidencji gruntów: **432, 389/3, 408/1, 408/6, 408/5, 408/7, 411, 412/3, 412/2, 431/3, 430/7, 412/5, 416, 375/3, 414/2, 414/1, 413/2, 363, 393, 390/5, 390/6, 392, 19,**

w miejscowości: **Kolonia Niezawa**

gmina : **m. Niezawa**

nr ewidencji gruntów: **422, 419/1, 421, 418/2,**

Wniosek obejmuje projekt podziału nieruchomości o numerze ewidencyjnym:

408/1 – obręb m. Niezawa (działki powstałe po podziale 408/8 i 408/9)

408/5 – obręb m. Niezawa (działki powstałe po podziale 408/10 i 408/11)

408/7 – obręb m. Niezawa (działki powstałe po podziale 408/12 i 408/13)

411 – obręb m. Niezawa (działki powstałe po podziale 411/1 i 411/2)

412/2 – obręb m. Niezawa (działki powstałe po podziale 412/6 i 412/7)

412/5 – obręb m. Niezawa (działki powstałe po podziale 412/8 i 412/9)

422 – obręb Kolonia Niezawa (działki powstałe po podziale 422/1 i 422/2)

421 – obręb Kolonia Niezawa (działki powstałe po podziale 421/1 i 421/2)

418/2 – obręb Kolonia Niezawa (działki powstałe po podziale 418/6, 418/5, 418/7)

416 – obręb m. Niezawa (działki powstałe po podziale 416/1 i 416/2)

363 – obręb m. Niezawa (działki powstałe po podziale 363/1 i 363/2)

390/5 – obręb m. Niezawa (działki powstałe po podziale 390/7 i 390/8)

390/6 – obręb m. Niezawa (działki powstałe po podziale 390/9 i 390/10)

392 – obręb m. Niezawa (działki powstałe po podziale 392/1 i 392/2)

które w części będą przejęte na rzecz **Gminy Miejskiej Niezawa**, zgodnie z art. 12 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych.

Wniosek obejmuje działkę o numerze ewidencyjnym:

408/6 – obręb m. Niezawa

która w całości będzie przejęta na rzecz **Gminy Miejskiej Niezawa, na zasadach jw.**

Wniosek obejmuje projekt podziału działki o numerze ewidencyjnym:

375/3 – obręb m. Niezawa (działki powstałe po podziale 375/6 i 375/7)

która po podziale pozostaje nadal we własności **Gminy Miejskiej Niezawa, na zasadach jw.**

Informuję, że z aktami sprawy strony mogą zapoznać się w Starostwie Powiatowym w Aleksandrowie Kujawskim, ul. Stowackiego 8, Wydział Architektury i Budownictwa, pokój Nr 225 w godzinach 7⁰⁰ do 16⁰⁰ w dniach pracy Urzędu po wcześniejszym telefonicznym umówieniu. W tym samym miejscu, w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia istnieje możliwość składania uwag i wniosków (znak sprawy: AB.6744.4.2026). Niniejsze obwieszczenie zostaje podane do publicznej wiadomości w prasie lokalnej, na stronie internetowej i tablicach ogłoszeń: Starostwa Powiatowego w Aleksandrowie Kuj., Urzędu Miejskiego w Niezawie oraz w miejscowości Kolonia Niezawa.

STAROSTA ALEKSANDROWSKI
LIDIA TOKARSKA

Bydgoszcz-Toruń/34440829

OBWIESZCZENIE STAROSTY ALEKSANDROWSKIEGO z dnia 23 czerwca 2026r.

Na podstawie art. 11d ust. 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024r. poz. 311) oraz art. 49 i 61 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025r., poz. 1691)

zawiadamiam

o wszczęciu postępowania administracyjnego na wniosek Wójta Gminy Wąganiec, ul. Dworcowa 11, 87-731 Wąganiec działający za pośrednictwem Pana Mariana Ziemeckiego (adres w aktach sprawy) w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej dla zadania p.n.

„Przebudowa drogi gminnej nr 160525C w miejscowości Wiktoryn”

w miejscowości: **Wiktoryn**

gmina : **Wąganiec**

nr ewidencji gruntów: **25/2, 59/3, 59/6, 59/7, 59/8, 60/1, 60/2, 61/1, 68/2, 68/5, 70/2, 71/1,**

72/1,

73/1, 74/1, 75/2, 75/3, 75/4, 76/3, 76/4, 78/1, 96/4, 96/6, 97/2, 97/3, 97/4, 99/1

Wniosek obejmuje projekt podziału nieruchomości o numerze ewidencyjnym:

25/2 – obręb Wiktoryn (działki powstałe po podziale 25/3 i 25/4)

59/3 – obręb Wiktoryn (działki powstałe po podziale 59/15 i 59/16)

59/6 – obręb Wiktoryn (działki powstałe po podziale 59/13 i 59/14)

59/7 – obręb Wiktoryn (działki powstałe po podziale 59/19 i 59/20)

59/8 – obręb Wiktoryn (działki powstałe po podziale 59/17 i 59/18)

61/1 – obręb Wiktoryn (działki powstałe po podziale 61/3 i 61/4)

68/2 – obręb Wiktoryn (działki powstałe po podziale 68/7 i 68/8)

75/2 – obręb Wiktoryn (działki powstałe po podziale 75/5 i 75/6)

76/4 – obręb Wiktoryn (działki powstałe po podziale 76/6 i 76/7)

78/1 – obręb Wiktoryn (działki powstałe po podziale 78/3 i 78/4)

które w części będą przejęte na rzecz **Gminy Wąganiec**, zgodnie z art. 12 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych.

Wniosek obejmuje działki o numerach ewidencyjnych:

60/1, 68/5, 71/1, 72/1, 75/3, 96/4, 97/3, 99/1 – w miejscowości Wiktoryn, gmina Wąganiec,

które w całości będą przejęte na rzecz Gminy Wąganiec na zasadach jw.

Informuję, że z aktami sprawy strony mogą zapoznać się w Starostwie Powiatowym w Aleksandrowie Kujawskim, ul. Stowackiego 8, Wydział Architektury i Budownictwa, pokój Nr 225 w godzinach 7⁰⁰ do 16⁰⁰ w dniach pracy Urzędu po wcześniejszym telefonicznym umówieniu. W tym samym miejscu, w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia istnieje możliwość składania uwag i wniosków (znak sprawy: AB.6744.5.2026).

Niniejsze obwieszczenie zostaje podane do publicznej wiadomości w prasie lokalnej, na stronie internetowej i tablicach ogłoszeń: Starostwa Powiatowego w Aleksandrowie Kuj., Urzędu Gminy Wąganiec oraz w miejscowości Wiktoryn.

STAROSTA ALEKSANDROWSKI
LIDIA TOKARSKA

Bydgoszcz-Toruń/34440828

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. w Katowicach

40-026 Katowice, ul. Wojewódzka 42 tel.(+48) 32 251 07 36
jako zarządzający specjalną strefą ekonomiczną

informuje,

że w dniu 26.06.2026 r. na stronie Katowickiej SSE S.A.:
www.ksse.pl ukazało się ogłoszenie o organizacji przetargu
nieograniczonego mającego na celu wyłonienie nabywcy
następującej nieruchomości.

Niezbudowana nieruchomość o powierzchni 1,0874 ha (10874 m²)
będąca przedmiotem przetargu jest położona na terenie Katowickiej
Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Gliwicach przy ul. Tesli, obręb
Niepaszyce Północ, i stanowi działkę ewidencyjną nr 23/5 opisaną
w księdze wieczystej nr GL1G/00065935/3. Nieruchomość ta stanowi
własność Katowickiej SSE S.A.

Szczegółowe warunki przetargu określone są w ogłoszeniu
zamieszczonym na stronie: **www.ksse.pl**

Kraj/34440530

BURMISTRZ MIASTA I GMINY SIENNO

informuje, że w dniu
25.06.2026 r. został podany
do publicznej wiadomości

WYKAZ NR 3/2026

**obejmujący nieruchomości
stanowiących własność Miasta
i Gminy Sienno przeznaczonych
do oddania w użyczenie.**

Radom/34440786

STAROSTA POLICKI

podaje do publicznej wiadomości informację o
wywieszeniu na tablicach ogłoszeń w siedzibie
Starostwa Powiatowego w Policach przy ul.
Tanowskiej 8 oraz zamieszczeniu na stronie
internetowej Powiatu Polickiego
(www.policki.pl) i w Biuletynie Informacji
Publicznej Starostwa Powiatowego w Policach
www.powiat.policki.bip.net.pl) wykazu części
nieruchomości Skarbu Państwa, położonej w
obrębie ewidencji gruntów i budynków
Przecław, gmina Kołbaskowo, oznaczonej
działką nr 33/11 o pow. 44 m², przeznaczonej do
oddania w dzierżawę w drodze bezprzetargowej
na czas oznaczony 2 lat.

Szczecin/34440696

Informacja Burmistrz Gminy Baborów informuje,

że na stronach internetowych Urzędu
Miejskiego oraz na tablicy ogłoszeń
w Urzędzie Miejskim zamieszczono

**wykazy nieruchomości
stanowiących własność Gminy
Baborów przeznaczonych do
sprzedaży: dz. nr 811/9 i 818/5
w Baborowie, do przekazania
w formie aportu: dz. nr 1714/4
w Baborowie oraz do dzierżawy:
cz. dz. nr 1533 w Baborowie.**

Opole/34440693

Pacjenci z przewlekłym bólem

System ich odsyłał przez lata

Przewlekły ból może prowadzić do depresji i wycofania społecznego – mówi prof. Mirosław Czuczwar, lekarz medycyny bólu.

ROZMOWA Z
PROF. MIROSŁAWEM CZUCZWAREM
anestezjologiem, kierownikiem Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii Wielospecjalistycznego Szpitala Wojewódzkiego w Gorzowie

MAJA SAŁWACKA: W Polsce nadal działa zbyt mało poradni medycyny bólu, zbyt mało pacjentów o nich wie, a powinni prętnie działać przy każdym dużym szpitalu. Dlaczego tak się dzieje?

PROF. MIROSŁAW CZUCZWAR: Największym problemem w uruchomieniu poradni jest znalezienie specjalistów, którzy się bólem zajmują. Bo nie mówimy tu o prostym leczeniu bólu w przebiegu urazów, niepowikłanych przypadków, ale o pacjentach, u których tradycyjne metody czy konwencjonalne metody leczenia bólu zawodzą. To są chorzy, którzy cierpią latami. I żeby im pomóc, niestety, trzeba dysponować doświadczeniem, wiedzą. Dobrze jest mieć ukończone dodatkowe kursy, szkolenia czy studia podyplomowe. Takich lekarzy na rynku brakuje.

Najczęściej medycyną bólu zajmują się anestezjologowie.

– Tak, ale także neurologowie, neurochirurdzy, czasami ortopedzi. To tylko kilka specjalizacji, których właśnie najczęściej w szpitalach brakuje. To potęguje problem. Dyrektor szpitala staje przed wyborem: czy wysłać anestezjologa lub neurochirurga do planowanych zabiegów, z których szpital się utrzymuje, czy do poradni leczenia bólu, gdzie niestety większość procedur jest bardzo źle wyceniona. Często wygrywa ekonomia. Ja stoję na stanowisku, że nie można dys-

• **Prof. Mirosław Czuczwar, anestezjolog, kierownik Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii Wielospecjalistycznego Szpitala Wojewódzkiego w Gorzowie**
FOT. WŁADYSŁAW CZULAK / AGENCJA WYBORCZA.PL

kryminować pacjentów, którzy cierpią często latami.

Co profesor doradza?

– Można to prosto zmienić, urealnając kwoty, które fundusz płaci za opiekę nad pacjentami z bólem. W tej chwili istnieje ogromna dysproporcja pomiędzy tym, co szpital może otrzymać od funduszu za leczenie pacjenta z bólem, a tym, co może uzyskać za najprostszy zabieg chirurgiczny. To jest największy problem, z jakim się spotykamy. Bo operacje nie zawsze pomagają.

Można też wprowadzić obowiązek posiadania takiej poradni. Skoro w Gorzowie się udało, udać się może innym?

– Obawiam się, że to byłby problem. Pomysł szybko obnażyłby duże braki kadrowe i nie byłby możliwy do zrealizowania. Trzeba zachęcać lekarzy różnych specjalizacji, nie tylko anestezjologów, do zajęcia się tą bardzo wdzięczną i potrzebną częścią medycyny. I skonstruować dobre finansowanie.

Poradnie medycyny bólu działają najczęściej w trybie ambulatoryjnym, jak się do nich dostać?

– Wystarczy skierowanie od lekarza rodzinnego. Z drugiej strony, najlepiej byłoby, gdyby do poradni bólu trafiaли pacjenci po wstępnej diagnostyce, u których najprostsze, oczywiste metody leczenia bólu zawiodły. Nie ma sensu przychodzić do poradni leczenia bólu, jeżeli się nie było u lekarza

rodzinnego, reumatologa, ortopedy, neurologa, neurochirurga. Dlatego skierowania do nas często wystawiają specjaliści innych dziedzin, którzy nawet po długim leczeniu, nie są w stanie cierpiącemu pacjentowi pomóc. To są chorzy z długim wywiadem, często mają za sobą miesiące, lata cierpienia. Staramy się przyjmować ich szybko, ale nie zawsze się udaje.

Powód pewnie jest przyziemny, długa kolejka?

– Tak. W Lubuskim poradni bólu jest tak niewiele, że kolejka do naszej przyszpitalnej poradni wydłużyła się praktycznie do roku. Robimy wszystko, żeby ją skrócić. Mamy już nie jednego, a trzech lekarzy, wydłużyliśmy czas pracy poradni i szukamy kolejnych lekarzy. Niestety potrzeby są tak ogromne, że pomimo naszych starań kolejka wcale nie maleje. Dlatego marzę, by w każdym większym szpitalu taka poradnia powstała. Zdaję sobie sprawę, że przy obecnym poziomie wyceny świadczeń, szpitalom się nie opłaca je tworzyć. „To należałoby zmienić.” Przyjeżdżają do nas pacjenci nie tylko z okolic Gorzowa, ale także z Zachodniopomorskiego, Wielkopolski. Braki lekarzy dotyczą praktycznie całej Polski.

A leczenie na jednej wizycie się nie kończy.

– Leczymy najczęściej pacjentów z bólem przewlekłym, którzy wymagają stałego nadzoru, czasami do końca życia. Ciężko jest mówić na przykład o możliwości całkowitego wylecze-

nia bólu neuropatycznego, który wynika z uszkodzenia układu nerwowego. Leczenie przyczynowe bardzo często jest niemożliwe. Tacy chorzy wymagają stałej opieki. Nie ma cudownej tabletki, po której cały ból minie. Możemy proponować objawowe leczenie bólu – przy pomocy farmakoterapii lub technik zabiegowych. Metody leczenia często podlegają modyfikacji, staramy się wybrać optymalnie najlepsze rozwiązanie.

Jakie jest życie w bólu?

– Znamy przypadki, gdy ból uniemożliwia normalne funkcjonowanie, powoduje depresję, wycofanie społeczne. A jeśli taki pacjent słyszy, że kolejka do lekarza medycyny bólu sięga roku, dwóch, to jest to nieludzkie. Pacjenci, którzy otrzymali pomoc, poczuli ulgę w bólu, mówią nam o wielkiej wdzięczności. Wcześniej błędzili po systemie ochrony zdrowia, byli odsyłani od lekarza do lekarza, a u nas nagle czują, że ktoś się nimi zaopiekował. Lekarz, który nie leczy bólu, a kolejny raz widzi cierpiącego pacjenta, któremu nie jest w stanie pomóc, ma problemy z komunikacją i empatią. A mógłby pokierować pacjentem do poradni. Medycyna bólu działa na pograniczu głównego nurtu, czasami nawet anestezjologowie nie wiedzą, że można skończyć studia, kursy. Że powinni kierować do nas pacjentów. Chorzy często sami dowiadują się o nas szukając informacji w internecie.

Czy pan jako prezydent elekt Polskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii zmieni coś w tym bezdusznym systemie?

– Już zmieniamy. Bierzymy udział w pracach parlamentarnego zespołu do spraw medycyny bólu, którego pomysłodawczynią jest lubuska posłanka Elżbieta Polak. Współpracujemy ściśle z Polskim Towarzystwem Badań Bólu, z dr Magdaleną Kocot-Kępską. I wspólnie wywieramy presję na ministra zdrowia, prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia, by zauważyli ogromny problem niedoszacowania potrzeb w zakresie medycyny bólu.

Wyceny niektórych procedur poszybowwały w górę, ale profesor jest do nich sceptycznie nastawiony.

– Niestety zrobiono to w sposób, który nie do końca zdaniem naszego środo-

wiska, odpowiada potrzebom pacjentów. Przeszacowane procedury powodują, że pacjent często ma wykonany zabieg operacyjny, którego w ogóle nie potrzebuje, albo zostają wykonywane zabiegi, które w danym wskazaniu są po prostu nieskuteczne. Bo znowu liczy się ekonomia. Lekarz nie jest od realizowania procedur, tylko od leczenia pacjenta, więc dla mnie działanie, robienie czegoś pacjentowi, co nie jest mu potrzebne, ale jest dobrze wycenione, stoi całkowicie na bakier z etyką lekarską. Jako okręgowy rzecznik odpowiedzialności zawodowej mogę powiedzieć, że to jest po prostu działanie, które nie powinno mieć miejsca. Ja rozumiem, że porady w leczeniu bólu, najprostsze zabiegi są źle wycenione, ale to nie znaczy, że chorych nie trzeba badać, nie trzeba próbować na początek farmakoterapii, zamiast od razu zaczynać od zabiegów, które mogą być po pierwsze nieskuteczne, a po drugie groźne.

W Polsce leczenie bólu kojarzy się z onkologią.

– Całkowicie niewłaściwie, bo pacjentami onkologicznymi zajmują się lekarze onkolodzy, lekarze medycyny paliatywnej, pracownicy hospicjów. Do nas trafiają często młodzi ludzie, którzy mają przed sobą wiele lat życia, ale jego jakość jest fatalna, bo cierpią. Pobierają renty, nie są w stanie chodzić do pracy, a terapia może im pomóc normalnie funkcjonować.

W tej chwili jesteście na etapie rozwijania inwazyjnych metod leczenia bólu.

– To nowość w Lubuskim, do tej pory pacjenci jeździli do Warszawy. Metoda polega na tym, że podajemy lek przeciwpalny, czyli steryd, bezpośrednio w miejscu, gdzie dochodzi do ucisku na korzeń nerwu rdzeniowego albo gdzie nerw, właściwie gałązka przyśrodkowa nerwu rdzeniowego, unerwia stawy międzykręgosłupa. Są to najczęstsze źródła bólu w naszej populacji i to wynika po prostu z wielu rzeczy, czyli z choroby zwyrodnieniowej kręgosłupa, w stylu życia, braku ruchu i nieprawidłowej postawy, głównie siedzącej, w ciągu dnia. To często 20-30-latk, które nie są w stanie normalnie funkcjonować. ●

Rozmawiała Maja Sałwacka

OGŁOSZENIE

Kraj/34415988

Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wlkp. Sp. z o.o.

CENTRUM ZDROWIA PSYCHICZNEGO W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Masz problemy w domu, pracy na uczelni?
Niepokoisz się, że ich przyczyna bądź skutkiem jest choroba lub zaburzenie psychiczne?
Zgłoś się do punktu zgłoszeniowo-koordynacyjnego.
Najpóźniej w ciągu 72 godzin znajdziesz tam profesjonalną pomoc.

Centrum Zdrowia Psychicznego w Gorzowie Wlkp.,
ul. Walczaka 42,
tel. 95 782 78 76

• Dom we wsi Wiatro-
łuża FOT. TOMEK SZACHNO /
AGENCJA WYBORCZA.PL

się 15 czerwca od przewodniczącej rady rodziców. Potem, po informacji w mediach, wszyscy byliśmy w szoku.

Zwraca uwagę:

– Wszyscy ją tu lubiliśmy. Była wzorowym pracownikiem. Zawsze spokojna, kulturalna, na zwolnienia nie chodziła. Co się działo w jej domu – nie wiem, bo była skrytą osobą. W radach pedagogicznych uczestniczyła, ale w spotkaniach integracyjnych to już nie.

Teraz Beata Z. została zawieszona w obowiązkach nauczycielki w tej szkole. Tak jak w podstawówce w Kaletniku, gdzie pracowała na pełnym etacie jako nauczycielka dyplomowana: polskiego, niemieckiego i edukacji zdrowotnej. Stamtąd w miniony wtorek zabrala ją policja.

Dyrektorka tej placówki od 2018 r. Justyna Sidorek zaznacza, że Beata Z. to: „bardzo dobra nauczycielka: uczciwa i rzetelna” i nigdy nie zdarzyło się nic, co mogłoby budzić wobec niej jakiegokolwiek wątpliwości. Miała duże doświadczenie zawodowe, w szkolnictwie pracowała prawie 30 lat. O sytuacji rodzinno-

-domowej Beaty Z. dyrektorka Sidorek – jak dyrektorka szkoły w Nowej Wsi – nie chce się wypowiadać, bo mówi, że jej nie zna.

TO BYLI ZWYKLI, NORMALNI MŁODZI LUDZIE

W Wiatrołuży Marzeny i Janusza nikt nie widział niemal od ukończenia przez nich podstawówki w latach 90. ubiegłego wieku. Pytania o bliźnięta pojawiły się dopiero w styczniu bieżącego roku, podczas pogrzebu ich ojca, Jana Z. Sąsiedzi zainteresowali się, dlaczego rodzeństwo nie pojawiło się na uroczystości.

Kiedy na pogrzebie wypytawali, co dzieje się z bliźniakami, Jadwiga Z., tłumaczyła im, że Marzena została zakonnicą, a Janusz gdzieś wyjechał. Wszyscy dali temu wiarę.

57-letnia Elżbieta, pomagająca synowi w prowadzeniu gospodarstwa w Wiatrołuży, nie kryje poruszenia: – Po tym, czego się dowiedzieliśmy teraz z mediów, nikt tu nie może dojść do siebie. Nie możemy tego zrozumieć.

Wspomina: – Przed ich domem już wiele lat temu, pewnie i ze dwadzieścia, zaczęły pojawiać się ogrodzenia z siatki drucianej, brama i furtka zawsze były zamknięte. Ale nikomu nie przyszło do głowy, że tam może dziać się coś tak przerażającego. Jan to był pozytywny człowiek: życzliwy, dobry gospodarz, ale pod naciskiem żony nie miał nic do gadania. A ta Jadwiga bliskich kontaktów z nikim tutaj nie utrzymywała. O ile wiem, dalsi krewni też od lat nie kontaktowali się z tą rodziną. Z siostrą Jadwigą podobno poszło o jakieś sprawy majątkowe.

Starsi mieszkańcy wsi pamiętają Marzenę i Janusza z okresu przed ich zniknięciem. Powtarzają:

– To byli zwykli, normalni młodzi ludzie. Janusza widziałem, jak jeździł po wsi rowerem, zagadywał do ludzi. Marzena chodziła na zabawy.

Marta Myszczyńska jest sołtyską Wiatrołuży od dwóch lat, mieszka tu od 13 lat. Przyznaje, że Marzeny i Janusza nigdy nie poznała, a jak doręczała zawiadomienia z urzędu gminy do domu rodziny Z., to tylko przez ogrodzenie Janowi lub Jadwidze. Obywało się bez dłuższych rozmów. Z trudem powstrzymuje łzy: – Ta sytuacja, która miała się dziać w tym domu, to szok. Podobno Marzena ostatnio ważyła tylko 35 kilogramów.

Przyznaje, że trochę lepiej poznała jedynie Beatę Z., bo ta była dyrektorką w gimnazjum, do którego chodziła, a potem uczyła jej dzieci. – Ani pani Beata, ani jej matka na wydarzenia we wsi nie przychodziły. Jana pamiętam tylko, jak zgarbiony, spokojnie obrabiał pole – mówi.

GDYBY KTOŚ NAM WCZEŚNIEJ ZGŁOSIŁ...

Pierwsze zawiadomienie w sprawie przetrzymywania w domu Marzeny i Janusza i tego, że może im być wyrządzana krzywda, do prokuratury trafiło z suwalskiego Szpitala Wojewódzkiego, a potem z tutejszego szpitala psychiatrycznego, dokąd oboje trafili po policyjnej interwencji.

Policjanci zainteresowali się sprawą pod koniec maja, gdy otrzymali sygnał poprzez Krajową Mapę Zagrożeń Bezpieczeństwa. Podjęli interwencję z udziałem pracownika suwalskiego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wcześniej informacje do GOPS i wójta gminy Suwałki Zbigniewa Mackiewicza o tym, że coś złego dzieje się w rodzinie Z., nigdy nie docierały.

– To tragedia. Gdyby ktoś nam wcześniej zgłosił, że tej rodzinie potrzebna jest pomoc, na pewno byśmy jej udzielili – zapewnia wójt.

Ks. Arkadiusz Brozio, od sześciu lat proboszcz parafii Ducha Świętego w Kaletniku, do której przynależy Wiatrołuża, nie intereso-

wał się nigdy specjalnie sytuacją w rodzinie Z. Jest pewny: – To nie była rodzina dysfunkcyjna, patologiczna.

Wspomina: – Kiedy chodziłem do tej rodziny po koledze, Marzena i Janusz byli w domu, siedzieli sobie w pokoju lub leżeli na łóżku. Nic dziwnego się z nimi nie działo. Jakie były motywy ich zamykania, nie wiem, ale opowiadanie, że były trzymane w piwnicy czy na strychu, to jakieś bzdury, jakaś złośliwość. Są ludzie, którzy sami nie chcą wychodzić na zewnątrz. Taką mają naturę.

I przypuszcza: – Wydaje mi się, że te dzieci miały depresję. Jak rozmawiałem z ich rodzicami, to zapewniali, że do lekarzy z nimi chodzą. Ode mnie żadnej pomocy nie chcieli.

Z informacji, jakie nieoficjalnie pojawiają się ze szpitala, w którym przebywa 47-letnie rodzeństwo, wynika, że oboje są „w znacznym stopniu niedożywieni, ich waga jest poważnie zaniżona i wyniki morfologii ich krwi są złe”.

Marzena i Janusz w związku z zaniedbaniami byli narażeni „na ciężki uszczerbek na zdrowiu”. Rzecznik Prokuratury Okręgowej Wojciech Piktel: – Rodzeństwo to było także izolowane od kontaktu z innymi osobami. Sprawdzane jest, czy było przetrzymywane w piwnicy lub na strychu.

Zarzuty wobec Jadwigi Z. i Beaty Z. dotyczą artykułu Kodeksu karnego, który głosi: „Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8”.

W piątek, 19 czerwca, obie kobiety decyzją suwalskiego Sądu Rejonowego zostały tymczasowo aresztowane na dwa miesiące.

Rzecznik suwalskiej Prokuratury Okręgowej zapowiada: – Śledztwo w tej sprawie jest rozwojowe. Będzie szczegółowo badane, co działo się w tym domu i nie można wykluczyć, że zarzuty się zmieniają. ●

REKLAMA

Kielce/34438624

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH IM. PROF. EDWARDA LIPIŃSKIEGO W KIELCACH

REKRUTACJA TRWA

Oferta studiów dziennych i zaocznych:

KIERUNKI STUDIÓW ANS:

✓ Administracja	✓ Zarządzanie i coaching
✓ Bezpieczeństwo wewnętrzne	✓ Kosmetologia
✓ Prawo	✓ Pielęgniarstwo
✓ Ekonomia	✓ Studia podyplomowe
✓ Finanse i rachunkowość	

Masz pytania?
41 345 13 13
ans@lipinski.edu.pl

 @ANSKielce @ANSKielce

ZESKANUJ KOD I DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ!

AKADEMIA LIPIŃSKIEGO W KIELCACH, UL. JAGIELLOŃSKA 109A

WWW.LIPINSKI.EDU.PL | WWW.PODYPLOMOWE.LIPINSKI.EDU.PL

Bez Ciebie nie byłoby Mnie, taką jaką jestem

Córka Kasia

16 czerwca 2026 zmarł

Jan Staszewski

Ojciec, Mąż i Brat

Były wieloletni pracownik zakładów Predom-Zelmer, Zelmer S.A. i Meta-Zel.
Odszedł samotnie, przeżywszy 71 lat.

Odpoczywaj w pokoju!

www.nekrologi.wyborcza.pl/34440614

Międzyrzecz, dnia 23 czerwca 2026 r.

STAROSTA MIĘDZYRZECZKI
ul. Przemysłowa 2
66-300 Międzyrzecz**Obwieszczenie
Starosty Międzyrzeckiego**

AB.6740.1.1.2026.JK

Zawiadamiam¹, że w wyniku rozpatrzenia wniosku z dnia 23-01-2026 r. (uzupełniony w całości 06-05-2026 r.) Pana Mateusza Mokińskiego działającego w imieniu i na rzecz zarządcy drogi - Burmistrza Międzyrzecza, ul. Rynek 1, 66-300 Międzyrzecz, została wydana decyzja Nr 3.2026 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej - **przebudowy ul. Pięciu Świętych Braci Międzyrzeckich (droga gminna nr 102150F), rozbudowy ul. Tadeusza Kościuszki (droga gminna nr 102156F) oraz rozbudowy ul. Jana Zamoyskiego (droga gminna nr 102148F)** w ramach inwestycji pn. «Wykonanie kompleksowej infrastruktury drogowej i wodno-kanalizacyjnej obszaru osiedla Kasztelańskiego w Międzyrzeczu» (łączna długość dróg objętych robotami: 1,793 km) - na nieruchomościach lub ich częściach, oznaczonych jako działki o numerach ewidencyjnych gruntu, stanowiących:

- I. projektowany pas drogowy dróg publicznych (w liniach rozgraniczających teren danej drogi):
1) drogi gminnej nr 102150F - ul. Pięciu Świętych Braci Międzyrzeckich (klasa L, kilometr od ulicy od km 0+000 do km 0+189,79, kilometr od opracowania od km 0+661,43 do km 0+851,22)
745/11 - obręb ew. 0002 Międzyrzecz-2, jednostka ew. 080302_4 Międzyrzecz-miasto
2) drogi gminnej nr 102156F - ul. Tadeusza Kościuszki (klasa L, kilometr od km 0+000 do km 0+426,58)
746, 755/5, 373/35, 374/1, 378/3 - obręb ew. 0002 Międzyrzecz-2, jednostka ew. 080302_4 Międzyrzecz-miasto
3) drogi gminnej nr 102148F - ul. Jana Zamoyskiego (klasa L: kilometr od km 0+000 do km 0+661,43, klasa D: kilometr od km 0+000 do km 382,05 oraz od km 0+000 do km 0+082,22)
375/1, 377/7, 376, 373/3, 745/2, 711/2, 731/6, 732/2 (732), **730/1, 734/1, 733/10** (733/7), **726/2** (726), **727/2** (727), **734/5, 738/2** (738) - obręb ew. 0002 Międzyrzecz-2, jednostka ew. 080302_4 Międzyrzecz-miasto
- II. teren wód płynących zlokalizowanych w ciągu projektowanej drogi:
354/2 - obręb ew. 0002 Międzyrzecz-2, jednostka ew. 080302_4 Międzyrzecz-miasto (Rzeka Obra)
- III. teren niezbędny do budowy sieci uzbrojenia terenu poza projektowanym pasem drogowym:
750/15, 734/22, 734/21 - obręb ew. 0002 Międzyrzecz-2, jednostka ew. 080302_4 Międzyrzecz-miasto
- IV. teren niezbędny do budowy zjazdów poza projektowanym pasem drogowym:
796 - obręb ew. 0002 Międzyrzecz-2, jednostka ew. 080302_4 Międzyrzecz-miasto,
- V. teren niezbędny do przebudowy istniejących zjazdów poza projektowanym pasem drogowym:
373/20, 375/4, 748/3 - obręb ew. 0002 Międzyrzecz-2, jednostka ew. 080302_4 Międzyrzecz-miasto
- VI. teren niezbędny do przebudowy innych dróg publicznych:
745/5, 373/36 - obręb ew. 0002 Międzyrzecz-2, jednostka ew. 080302_4 Międzyrzecz-miasto (ul. Komisji Edukacji Narodowej, droga gminna nr 102169F)

Uwaga: w nawiasach podano aktualny numer ewidencyjny działki przed podziałem.

Decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej ograniczono także korzystanie z części nieruchomości, w sposób:

- I. trwały:
734/22, 734/21 - obręb ew. 0002 Międzyrzecz-2, jednostka ew. 080302_4, Międzyrzecz- miasto (budowa sieci kanalizacji deszczowej),
750/15 - obręb ew. 0002 Międzyrzecz-2, jednostka ew. 080302_4 Międzyrzecz- miasto (budowa elementów sieci wodociągowej),
- II. na czas realizacji inwestycji:
796 - obręb ew. 0002 Międzyrzecz-2, jednostka ew. 080302_4 Międzyrzecz- miasto (budowa zjazdu poza projektowanym pasem drogowym),
373/20, 375/4, 748/3 - obręb ew. 0002 Międzyrzecz-2, jednostka ew. 080302_4 Międzyrzecz-miasto (przebudowa zjazdów poza projektowanym pasem drogowym)

Z treścią decyzji można się zapoznać w siedzibie Starostwa Powiatowego w Międzyrzeczu w Wydziale Architektury i Budownictwa w godzinach urzędowania, w sposób ustalony telefonicznie tel. 95 742 84 43 - 46.

Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1691 ze zm.) zawiadomienie stron postępowania uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od dnia publicznego ogłoszenia tj. od daty ukazania się obwieszczenia na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Międzyrzeczu, urzędu gminy właściwego ze względu na przebieg drogi oraz w urzędowym publikatorze teleinformatycznym - Biuletynie Informacji Publicznej tych urzędów, a także w prasie lokalnej.

Treść decyzji jest także udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Powiatu Międzyrzeckiego od dnia 23.06.2026 r. (bip.powiat-międzyrzecki.pl).

Podstawa prawna:

¹art. 11f ust. 3 i 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 311) oraz art. 72 ust. 6 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 670).

Jerzy Kaczorek
Naczelnik Wydziału
Architektury i Budownictwa

Lubuskie/34440858

GME-SN-I.7125.110.1.2026

PREZYDENT MIASTA LUBLIN**podaje do publicznej wiadomości**

Na elektronicznej tablicy ogłoszeń w siedzibie Prezydenta Miasta Lublin – Ratusz, Plac Króla Władysława Łokietka 1, na tablicy ogłoszeń w Wydziale Gospodarowania Mieniem i Energią Urzędu Miasta Lublin – ul. Wieniawska 14 VII piętro oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej www.bip.lublin.eu w dniu 26 czerwca 2026 roku został wywieszony na okres 21 dni wykaz lokali mieszkalnych i garaży (nr GME-SN-I.7125.110.1.2026), stanowiących własność Gminy Lublin, przeznaczonych do sprzedaży na rzecz najemców zgodnie z uchwałą Rady Miasta Lublin nr 466/XI/2019 z dnia 21 listopada 2019 roku oraz uchwałą Rady Miasta Lublin nr 366/XVI/2004 z dnia 4 marca 2004 roku.

Osoby, którym przysługuje pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości w myśl art. 34 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399. tj.) mogą składać wnioski o nabycie w terminie 6 tygodni od dnia wywieszenia wykazu.

Jednocześnie w części zostaje uchylony wykaz nieruchomości nr GME-SN-I.7125.110.5.2025 (pozycja 1) opublikowany w dniu 19 grudnia 2025 roku.

Lublin/34440793

OGŁOSZENIE**Spółdzielnia Mieszkaniowa
„PARKITKA”**

w Częstochowie, ul. Ks. J. Popiełuszki 10/12

OGŁASZA PRZETARG NIEOGRANICZONY**na roboty budowlane polegające na:
przebudowie parkingu w enklawie budynków
przy ul. Okulickiego 55, 57, 59, 61 w Częstochowie.**

Termin realizacji zamówienia do 30.11.2026 r. Informacje o warunkach jakie należy spełnić zawarte są w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, które są do pobrania w Administracji Osiedla „Parkitka” w Częstochowie przy ul. Okulickiego 49, tel. 34 3225954, w okresie od 29.06.2026 r. do 09.07.2026 r. w godz. od 10:00-14:00 bądź drogą elektroniczną po uprzednim zgłoszeniu na adres mailowy administracja@parkitka.pl. Oferty należy składać w zamkniętych kopertach z opisem „Przebudowa parkingu Okulickiego 2026” na adres: Spółdzielnia Mieszkaniowa „PARKITKA”, ul. Ks. J. Popiełuszki 10/12, 42-200 Częstochowa lub przestać pocztą w terminie do 10.07.2026 r. Warunkiem udziału w przetargu będzie udokumentowana wpłata wadium w wysokości 5.000 zł. Wadium należy wpłacić w PLN przelewem na rachunek bankowy Spółdzielni. Nr rachunku bankowego Spółdzielni: ING B.Ś.S.A. O/ Cz-wa 46 1050 1142 1000 0005 0167 3388 tytułem: „wadium przetarg na parking 2026”. Zamawiającemu przysługuje prawo swobodnego wyboru ofert jak też uznania, że przetarg nie dał rezultatu bez podania przyczyny. W postępowaniu stosujemy preferencje krajowe. Rozstrzygnięcie przetargu nastąpi do dnia 24.07.2026 r., o czym zainteresowani zostaną powiadomieni na piśmie lub drogą elektroniczną.

Częstochowa/34440401

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Znak: PPGN.6845.51.2026

Mikołajki, 2026r.06.26

**BURMISTRZ MIASTA MIKOŁAJKI
informuje**

o ogłoszonym pierwszym przetargu ustnym nieograniczonym na wydzierżawienie części nieruchomości położonej w Mikołajkach – zaplecze ulicy M.Kajki 38, obręb geod. Mikołajki oznaczonej nr geod. 551/11 z przeznaczeniem na prowadzenie działalności gospodarczej, bez prawa grodzienia terenu.

Powierzchnia przeznaczona do wydzierżawienia: 12 m² (4,00m x 3,00m)**Czynsz wywoławczy: 11.000,00 zł brutto/za cały okres umowy dzierżawy****Wysokość wadium: 6.000,00 zł**, postąpienie nie mniej niż 300,00 zł

Przetarg odbędzie się w dniu **13 lipca 2026r.** o godz. **9.00** w sali obrad Urzędu Miasta i Gminy w Mikołajkach przy ulicy Kolejowej 7.

Dla w/w nieruchomości Sąd Rejonowy w Mrągowie – Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr OL1M/00039033/3.

Przedmiotowy teren jest objęty „Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego części miasta Mikołajki na wschód od jeziora Mikołajskiego” uchwalonym uchwałą Rady Miejskiej w Mikołajkach Nr XII/157/2019 z dnia 29 listopada 2019r. (Dz. U. Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2020r., poz. 382). Zgodnie z jego ustaleniami działka nr geod. 551/11 znajduje się w obszarze oznaczonym symbolem MU.10 – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej.

Powyższą część nieruchomości przeznacza się do wydzierżawienia na prowadzenie działalności gospodarczej, bez prawa grodzienia terenu.

Pełna treść ogłoszenia z dnia 26.06.2026r. znak: PPGN.6845.51.2026 znajduje się na tablicy informacyjnej Urzędu Miasta i Gminy w Mikołajkach przy ul. Kolejowej 7.

Informacja o ogłoszeniu o przetargu umieszczona jest na stronie internetowej www.bip.mikolajki.pl i www.mikolajki.eu, opublikowana jest w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

Dodatkowe informacje można uzyskać pod numerem telefonu: 087-4219069, drogą elektroniczną e-mail: katarzyna.plaza@mikolajki.pl oraz osobiście w Urzędzie Miasta i Gminy w Mikołajkach ul. Kolejowa 7, pokój nr 111 - od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 14.00.

ZASTRZEŻENIE:

Burmistrz Miasta Mikołajki zastrzega sobie możliwość odwołania przetargu z przyczyn uzasadnionych, informując o tym na piśmie poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu, w sposób zwyczajowo przyjęty oraz na stronie internetowej www.bip.mikolajki.pl, www.mikolajki.eu

Olsztyn/34440725

nekrologi.wyborcza.pl

ODESZLI.pl

**Zamieść:
nekrolog
kondolencje
wspomnienie****nekrologi@wyborcza.pl**
pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383,
22 55 55 399,
22 55 55 555**W sprzedaży!**

TEMAT NUMERU:

ROZMOWY, KTÓRE RATUJĄ ZWIĄZKI

oraz:

- Pułapki terapii
- Czy można być szczęśliwym bez seksu
- Niewygodne pytania w związkach

żyć lepiej
psychologia codziennieWięcej o psychologii
czytaj na
wysokieobcasy.pl/zyclepiej

WÓJT GMINY POPIELÓW

informuję, że na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Popielowie, z/s Popielów ul. Opolska 13, oraz na stronie internetowej Urzędu Gminy w Popielowie (www.popielow.pl), oraz na stronie internetowej BIP Urzędu Gminy w Popielowie (www.bip.popielow.pl) wywieszono:

WYKAZ NIERUCHOMOŚCI

- lokalu mieszkalnego w budynku Stobrawie przy ulicy Jakuba Kani 7 przeznaczonych do najmu na czas określony w trybie bezprzetargowym.

Opole/34440888

PREZYDENT MIASTA RZESZOWA

ogłasza

że, na tablicy ogłoszeń Biura Gospodarki Mieniem Miasta Rzeszowa z/s w Rzeszowie, Plac Ofiar Getta 3 oraz na stronie internetowej bip.erzeszow.pl został zamieszczony stanowiącej własność Skarbu Państwa położonej przy ul. Krakowskiej w Rzeszowie oznaczonej jako działka nr: 18/5 o pow. 0,0001 ha w obr. 215, objk KW nr RZ1Z/00035861/3, przeznaczonej do dzierżawy na czas nieoznaczony w drodze bezprzetargowej.

Rzeszów/34440842

Słowno Literówka Quizy Sudoku Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJI
WYBORCZEJ

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

Wyciąg z ogłoszenia BURMISTRZ SOLCA KUJAWSKIEGO ogłasza:

- II publiczny przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż **nieruchomości gruntowej**, stanowiącej własność Gminy Solec Kujawski, położonej w Solcu Kujawskim przy ulicy **Kujawskiej**,
- nr ew. **2894**, o pow. **0,1118** ha, objętej **KW nr BY1B/00244652/4**.
Cena wywoławcza netto wynosi: **123 600,00 zł**
Wadium wynosi: **12 360,00 zł** (wpłata do **21.08.2026 r.**)
Przetarg odbędzie się w dniu **26 sierpnia 2026 r.** o godz. 9⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim, ul. 23 Stycznia 7.
 - nr ew. **2895**, o pow. **0,1003** ha, objętej **KW nr BY1B/00244652/4**.
Cena wywoławcza netto wynosi: **110 800,00 zł**
Wadium wynosi: **11 080,00 zł** (wpłata do **21.08.2026 r.**)
Przetarg odbędzie się w dniu **26 sierpnia 2026 r.** o godz. 10⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim, ul. 23 Stycznia 7.
 - nr ew. **2896**, o pow. **0,1018** ha, objętej **KW nr BY1B/00244652/4**.
Cena wywoławcza netto wynosi: **112 500,00 zł**
Wadium wynosi: **11 250,00 zł** (wpłata do **21.08.2026 r.**)
Przetarg odbędzie się w dniu **26 sierpnia 2026 r.** o godz. 11⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim, ul. 23 Stycznia 7.
 - nr ew. **2897**, o pow. **0,1011** ha, objętej **KW nr BY1B/00244652/4**.
Cena wywoławcza netto wynosi: **111 700,00 zł**
Wadium wynosi: **11 170,00 zł** (wpłata do **21.08.2026 r.**)
Przetarg odbędzie się w dniu **26 sierpnia 2026 r.** o godz. 12⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim, ul. 23 Stycznia 7.
 - nr ew. **2898**, o pow. **0,1012** ha, objętej **KW nr BY1B/00244652/4**.
Cena wywoławcza netto wynosi: **111 800,00 zł**
Wadium wynosi: **11 180,00 zł** (wpłata do **21.08.2026 r.**)
Przetarg odbędzie się w dniu **26 sierpnia 2026 r.** o godz. 13⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim, ul. 23 Stycznia 7.
 - nr ew. **2899**, o pow. **0,1038** ha, objętej **KW nr BY1B/00244652/4**.
Cena wywoławcza netto wynosi: **114 700,00 zł**
Wadium wynosi: **11 470,00 zł** (wpłata do **21.08.2026 r.**)
Przetarg odbędzie się w dniu **26 sierpnia 2026 r.** o godz. 14⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim, ul. 23 Stycznia 7.

Dodatkowe informacje o przetargach uzyskać można w Urzędzie Miejskim w Solcu Kujawskim przy ulicy 23 Stycznia 7, pokój nr 5, tel.: (52) 387 01 19, e-mail: nieruchomosci@soleckujawski.pl.
Pełne teksty ogłoszeń dostępne są na stronie internetowej bip.soleckujawski.pl, a także na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Solcu Kujawskim przy ulicy 23 Stycznia 7.

Bydgoszcz-Toruń/34440833

OBWIESZCZENIE PREZYDENTA MIASTA LUBLIN

w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej

Na podstawie art. 11f ust. 3, 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 311), oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r., poz. 1691), zawiadamiam, że na wniosek złożony przez:

**Prezydenta Miasta Lublin reprezentowanego przez
Dyrektora Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego w Lublinie**

**zatwierdzono projekt i wydano decyzję nr 437 / 26
o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej:**

**rozbudowę drogi gminnej nr 113064L – ul. Stefana Kisielewskiego w Lublinie na odcinku
od km 0+133,50 do km 0+156,80 wraz z przebudową oświetlenia drogowego**, na działkach:
W LINIACH ROZGRANICZAJĄCYCH INWESTYCJI

pod rozbudowę drogi gminnej nr 113064L – ul. Stefana Kisielewskiego	
Miasto Lublin, Obręb 0018 - Lemszczyzna	
ark. 7	7/17, 7/32

Z treścią decyzji Nr 437/26 z dnia 22 czerwca 2026 r., zapoznać się można w Wydziale Architektury Budownictwa Urzędu Miasta Lublin przy ul. Wieniawskiej 14 (X piętro, pok. 1000, tel. 81-466-22-40), w godzinach pracy Urzędu. W sprawach, w których niezbędne jest stawiennictwo osobiste oraz w przypadku zamiaru zapoznania się z aktami sprawy osobiście, należy wcześniej umówić wizytę telefonicznie.

W związku z powyższym informuję, że zgodnie z art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego, zawiadomienie niniejsze uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od dnia publicznego ogłoszenia, tj. od daty ukazania się obwieszczenia na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta Lublin, na stronie internetowej Urzędu oraz w prasie lokalnej.

Stronom postępowania przysługuje prawo do wniesienia odwołania do Wojewody Lubelskiego za pośrednictwem Prezydenta Miasta Lublin, w terminie: dla wnioskodawcy 14 dni od dnia otrzymania decyzji, dla pozostałych stron 14 dni od dokonania zawiadomienia o jej wydaniu.

Lublin/34440488

Wyciąg z ogłoszenia BURMISTRZ SOLCA KUJAWSKIEGO ogłasza:

- III publiczny przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż **nieruchomości gruntowej**, stanowiącej własność Gminy Solec Kujawski, położonej w Solcu Kujawskim w strefie ulicy **Kujawskiej**,
- nr ew. **1032/1**, o pow. **0,1288** ha, objętej **KW nr BY1B/00062215/9**.
Cena wywoławcza netto wynosi: **144 800,00 zł**
Wadium wynosi: **14 480,00 zł** (wpłata do **14.08.2026 r.**)
Przetarg odbędzie się w dniu **20 sierpnia 2026 r.** o godz. 9⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim, ul. 23 Stycznia 7.
 - nr ew. **1032/2**, o pow. **0,1107** ha, objętej **KW nr BY1B/00062215/9**.
Cena wywoławcza netto wynosi: **118 200,00 zł**
Wadium wynosi: **11 820,00 zł** (wpłata do **14.08.2026 r.**)
Przetarg odbędzie się w dniu **20 sierpnia 2026 r.** o godz. 10⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim, ul. 23 Stycznia 7.
 - nr ew. **1032/3**, o pow. **0,1377** ha, objętej **KW nr BY1B/00062215/9**.
Cena wywoławcza netto wynosi: **147 000,00 zł**
Wadium wynosi: **14 700,00 zł** (wpłata do **14.08.2026 r.**)
Przetarg odbędzie się w dniu **20 sierpnia 2026 r.** o godz. 11⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim, ul. 23 Stycznia 7.
 - nr ew. **1032/4**, o pow. **0,1180** ha, objętej **KW nr BY1B/00062215/9**.
Cena wywoławcza netto wynosi: **141 200,00 zł**
Wadium wynosi: **14 120,00 zł** (wpłata do **14.08.2026 r.**)
Przetarg odbędzie się w dniu **20 sierpnia 2026 r.** o godz. 12⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim, ul. 23 Stycznia 7.

Dodatkowe informacje o przetargach uzyskać można w Urzędzie Miejskim w Solcu Kujawskim przy ulicy 23 Stycznia 7, pokój nr 5, tel.: (52) 387 01 19, e-mail: nieruchomosci@soleckujawski.pl.

Pełne teksty ogłoszeń dostępne są na stronie internetowej bip.soleckujawski.pl, a także na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Solcu Kujawskim przy ulicy 23 Stycznia 7.

Bydgoszcz-Toruń/34440806

**Wójt Gminy Rudka
ul. Brańska 13
17-123 Rudka**

Rudka, dnia 26.06.2026 r

OGŁOSZENIE o wyłożeniu do publicznego wglądu projektów:

- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w północnej części obrębu Rudka Gmina Rudka**
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości Rudka w rejonie ulic: Wolności i Księdza Prałata Michała Badowskiego Gmina Rudka**

Na podstawie art. 17 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2026 r, poz. 538) w nawiązaniu do art. 67 ust 3 pkt 4) ustawy z dnia 24 sierpnia 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688) i art. 39 ust. 1 pkt 2-5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2026 r. poz. 670) oraz uchwał: Rady Gminy Rudka: Nr XXXI/249/2023 i Nr XXX/237/2023., zawiadamiam o wyłożeniu do publicznego wglądu projektów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- terenów w północnej części obrębu Rudka Gmina Rudka
- w miejscowości Rudka w rejonie ulic: Wolności i Księdza Prałata Michała Badowskiego Gmina Rudka

wraz z prognozami oddziaływania na środowisko, w dniach od 6 lipca 2026 r do 28 lipca 2026 r. w siedzibie Urzędu Gminy Rudka w godzinach pracy urzędu.

Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projektach planów miejscowych rozwiązaniami odbędzie się w dniu 8 lipca 2026 r. w budynku remizy OSP w Rudce, ul. Ks. Pr. M. Badowskiego 4, o godz. 16⁰⁰.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 39 ust. 1 pkt 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, każdy, kto kwestionuje ustalenia przyjęte w projekcie planu miejscowego oraz w prognozie, może wnieść uwagi. Organem właściwym do rozpatrzenia uwag jest Wójt Gminy Rudka

Uwagi mogą być wnoszone:

- w formie pisemnej na adres Urzędu Gminy Rudka, ul. Brańska 13, 17-123 Rudka,
- za pomocą poczty elektronicznej na adres e-mail: sekretariat@rudka.pl,
- w formie ustnej do protokołu składanych wniosków w Urzędzie Gminy Rudka, pok. 16,

z podaniem imienia i nazwiska lub nazwy jednostki organizacyjnej i adresu, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 12 sierpnia 2026 r.

Wójt
Marcin Gawrysiak

Informacja o przetwarzaniu danych osobowych zawarte są w biuletynie informacji publicznej gminy Rudka w zakładce klauzula RODO pod adresem: <https://bip-ugrudka.podlaskie.eu/klauzula-rod.html>

Białystok/34440797

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA PREZYDENTA MIASTA WŁOCŁAWEK

w sprawie sprzedaży, w pierwszym przetargu ustnym nieograniczonym nieruchomości gruntowej, stanowiącej własność Skarbu Państwa, położonej we Włocławku przy ul. Duninowskiej, oznaczonej jako działka ewidencyjna nr 26/2 (Włocławek KM 93) o pow. 0,0835 ha.

Dla ww. działki w Sądzie Rejonowym we Włocławku w Wydziale VI Ksiąg Wieczystych, prowadzona jest księga wieczysta Nr WL1W/00091636/6.

Przedmiotowa nieruchomość to działka o kształcie wąskiego prostokąta, niezabudowana, częściowo nieogrodzona, nieurządzona. Działka porośnięta zielenią niską – trawą. Przez przedmiotową działkę przebiega instalacja: centralnego ogrzewania, wodociągowa oraz elektroenergetyczna. Położenie sieci względem granic działki nie wpływa dodatkowo negatywnie na sposób jej zagospodarowania.

Zagospodarowanie przedmiotowej działki może być znacznie utrudnione z racji swojego kształtu. Działka posiada bezpośredni dostęp do drogi publicznej, tj. ul. Duninowskiej, o nawierzchni z płyt betonowych.

Przedmiotowa działka znajduje się w terenie, dla którego miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Włocławek nie obowiązuje.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Włocławek przyjętym Uchwałą Nr 103/XI/2007 Rady Miasta Włocławek z dnia 29 października 2007 r. ww. działka znajduje się w terenie oznaczonym symbolem P, o przeznaczeniu – przemysł.

Z uwagi na brak ustaleń planu miejscowego lokalizacja inwestycji na tej działce może nastąpić po uzyskaniu pozytywnej decyzji o warunkach zabudowy dla zamierzonej inwestycji w trybie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538). Kolejnym etapem będzie sporządzenie dokumentacji projektowej architektoniczno – budowlanej oraz uzyskanie pozwolenia na budowę w trybie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2026 r. poz. 524 ze zm.).

Szczegółowe informacje dotyczące przeznaczenia terenu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (ogólne i szczegółowe) dostępne w Geoportalu Miasta Włocławek – na stronie internetowej <http://geoportal.wloclawek.eu>

Cena wywoławcza netto nieruchomości oznaczonej jako działka ewidencyjna nr 26/2 (Włocławek KM 93) o pow. 0,0835 ha, wynosi – 90 000,00 zł.

Wadium w wysokości 10% ceny wywoławczej netto wynosi – 9 000,00 zł.

W przypadku wydania decyzji o warunkach zabudowy lub wejścia w życie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, do wylicytowanej ceny zostanie doliczony podatek VAT w wysokości 23%.

Przeprowadzenie przetargu następuje na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie sposobu i trybu przeprowadzenia przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz. U. z 2021 r. poz.2213).

Przetarg odbędzie się w dniu 7 września 2026 r. o godzinie 13⁰⁰ w Urzędzie Miasta Włocławek, ul. Kościuszki 12, w pokoju nr 102.

Ogłoszenie zawierające szczegółowe informacje dotyczące przetargu wywieszone jest na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta Włocławek przy Zielonym Rynku 11/13 oraz przy ul. Kościuszki 12 (I piętro), a także na stronach internetowych <https://investin.wloclawek.eu/>, www.bip.um.wloclawek.pl oraz na stronie podmiotowej Wojewody Kujawsko-Pomorskiego w Biuletynie Informacji Publicznej.

Szczegółowe informacje dotyczące przetargu dostępne są również w siedzibie Wydziału Gospodarowania Mieniem Komunalnym Urzędu Miasta Włocławek przy ul. Kościuszki 12 lub pod numerem telefonu 54 414 4115.

Bydgoszcz-Toruń/34440832

**Syndyk Masy Upadłości Przedsiębiorstwa Budownictwa Ogólnego
Budoprzem Spółka z o.o. w upadłości****OGŁASZA PRZETARG OFERTOWY NA SPRZEDAŻ:**

Udziału w wysokości 7/13 części w prawie własności nieruchomości lokalowej, składającej się z lokalu niemieszkalnego – hali garażowej nr 001 o powierzchni użytkowej 185,20 m² w budynku przy ul. 1 Maja 6 w Olsztynie, woj. warmińsko-mazurskie, dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr OL10/00152951/4 (poz. 125 spisu inwentarza), z własnością którego to lokalu niemieszkalnego – hali garażowej związany jest udział 1852/12786 w częściach wspólnych budynku i urządzeń, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokalu oraz w prawie własności gruntu (działki nr 119/3 w obrębie 63 m. Olsztyn ujawnionej w KW nr OL10/00076329/8) za cenę nie niższą niż 80% wartości jej oszacowania, tj. kwotę **235 200 zł**.

Składanie ofert:

Pismenne oferty w języku polskim należy składać w zaklejonych kopertach w Kancelarii Notarialnej Ślusarczyk Notariusze Spółka Partnerska w Olsztynie (10-533), ul. Plac Konsulatu Polskiego 6 lok. 1 z dopiskiem „**UDZIAŁ W HALI GARAŻOWEJ W OLSZTYNIE – NIE OTWIERAĆ**” w dniach i terminach jej urzędowania, nie później niż do dnia 17 lipca 2026 roku do godz. 14.00. Otwarcie ofert nastąpi w dniu 20 lipca 2026 roku o godz. 12.30. O wyniku Syndyk powiadomi telefonicznie lub e-mailem.

Oferta pod rygorem odrzucenia powinna zawierać:

- dokładne dane oferenta (imię, nazwisko, adres, PESEL, a w przypadku podmiotów gospodarczych – nazwa, siedziba, NIP, REGON, numer KRS),
- oświadczenie o zapoznaniu się ze stanem prawnym i faktycznym nieruchomości oraz z warunkami niniejszego Regulaminu i ich akceptacji bez zastrzeżeń,
- proponowaną cenę nabycia, nie niższą niż cena wywoławcza, podaną liczbowo i słownie,
- dowód wpłaty wadium w wysokości 29 400 złotych, które należy wpłacić przelewem na rachunek bankowy masy upadłości prowadzony w Erste Bank Polska S.A. oddział Olsztyn nr 42 1090 2718 0000 0001 4390 1766 najpóźniej w ostatnim dniu terminu składania ofert (za datę wpłaty uznaje się datę uznania rachunku bankowego masy upadłości),
- w przypadku osób prawnych – aktualny odpis z właściwego rejestru,
- w przypadku osób fizycznych pozostających w związku małżeńskim i ustroju wspólności majątkowej – pismną zgodę małżonka na nabycie nieruchomości,
- wszelkie wymagane prawem zgody (w tym korporacyjne) i zezwolenia,
- numer rachunku bankowego do zwrotu wadium,
- czytelny podpis oferenta lub osób upoważnionych do jego reprezentacji.

Wyboru najkorzystniejszej oferty dokonuje syndyk.

Cena zostanie przez Syndyka powiększona na fakturze o ewentualny podatek VAT.

Zapłata całej ceny nastąpi przed podpisaniem umowy sprzedaży na podany powyżej rachunek bankowy masy upadłości.

Nabywca pokryje wszelkie koszty związane z zawarciem umowy sprzedaży, w tym opłaty notarialne, sądowe oraz podatki i opłaty związane z nabyciem w/w nieruchomości.

Syndyk zastrzega sobie prawo:

- 1) zarządzenia ustnej aukcji (licytacji) do wyłonienia nabywcy – w przypadku, gdy różnica między pierwszą a drugą ofertą będzie wynosić mniej niż 1% wartości nieruchomości (2 940 złotych),
- 2) zmiany warunków pismnego konkursu ofert, odwołania konkursu lub jego unieważnienia na każdym etapie bez podania przyczyny.

Akt notarialny podpisany zostanie w kancelarii notarialnej wskazanej przez syndyka w terminie nie dłuższym niż 90 dni od daty rozstrzygnięcia konkursu lub aukcji.

Dodatkowe informacje, w tym operat oraz regulamin pismnego konkursu ofert, można uzyskać, pisząc na adres poczty elektronicznej syndyk[at]verba-legis.eu lub pod numerem telefonu 667-101-617.

Olsztyn/34440887

**Syndyk Masy Upadłości Przedsiębiorstwa Budownictwa Ogólnego
Budoprzem Spółka z o.o. w upadłości****OGŁASZA PRZETARG OFERTOWY NA SPRZEDAŻ:**

Nieruchomości lokalowej o funkcji niemieszkalnej, składającej się z lokalu użytkowego nr 1 o powierzchni użytkowej nr 162,40 m², położonej przy ul. 1 Maja 6 w Olsztynie, woj. warmińsko-mazurskie, dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr OL10/00160281/5 (poz. 127 spisu inwentarza), z którą związany jest udział 1624/12786 w częściach wspólnych budynku i urządzeń oraz w prawie własności gruntu (działki nr 119/3 w obrębie 63 m. Olsztyn ujawnionej w KW nr OL10/00076329/8) za cenę nie niższą niż 80% wartości jej oszacowania, tj. kwotę **982 400 zł**.

Składanie ofert:

Pismenne oferty w języku polskim należy składać w zaklejonych kopertach w Kancelarii Notarialnej Ślusarczyk Notariusze Spółka Partnerska w Olsztynie (10-533), ul. Plac Konsulatu Polskiego 6 lok. 1 z dopiskiem „**LOKAL 1 MAJA 6 OLSZTYN – NIE OTWIERAĆ**” w dniach i terminach jej urzędowania, nie później niż do dnia 17 lipca 2026 roku do godz. 14.00. Otwarcie ofert nastąpi w dniu 20 lipca 2026 roku o godz. 12.20. O wyniku Syndyk powiadomi telefonicznie lub e-mailem.

Oferta pod rygorem odrzucenia powinna zawierać:

- dokładne dane oferenta (imię, nazwisko, adres, PESEL, a w przypadku podmiotów gospodarczych – nazwa, siedziba, NIP, REGON, numer KRS),
- oświadczenie o zapoznaniu się ze stanem prawnym i faktycznym nieruchomości oraz z warunkami niniejszego Regulaminu i ich akceptacji bez zastrzeżeń,
- proponowaną cenę nabycia, nie niższą niż cena wywoławcza, podaną liczbowo i słownie,
- dowód wpłaty wadium w wysokości 122 800 złotych, które należy wpłacić przelewem na rachunek bankowy masy upadłości prowadzony w Erste Bank Polska S.A. oddział Olsztyn nr 42 1090 2718 0000 0001 4390 1766 najpóźniej w ostatnim dniu terminu składania ofert (za datę wpłaty uznaje się datę uznania rachunku bankowego masy upadłości),
- w przypadku osób prawnych – aktualny odpis z właściwego rejestru,
- w przypadku osób fizycznych pozostających w związku małżeńskim i ustroju wspólności majątkowej – pismną zgodę małżonka na nabycie nieruchomości,
- wszelkie wymagane prawem zgody (w tym korporacyjne) i zezwolenia,
- numer rachunku bankowego do zwrotu wadium,
- czytelny podpis oferenta lub osób upoważnionych do jego reprezentacji.

Wyboru najkorzystniejszej oferty dokonuje syndyk.

Cena zostanie przez Syndyka powiększona na fakturze o ewentualny podatek VAT.

Zapłata całej ceny nastąpi przed podpisaniem umowy sprzedaży na podany powyżej rachunek bankowy masy upadłości.

Nabywca pokryje wszelkie koszty związane z zawarciem umowy sprzedaży, w tym opłaty notarialne, sądowe oraz podatki i opłaty związane z nabyciem w/w nieruchomości.

Syndyk zastrzega sobie prawo:

- 1) zarządzenia ustnej aukcji (licytacji) do wyłonienia nabywcy – w przypadku, gdy różnica między pierwszą a drugą ofertą będzie wynosić mniej niż 1% wartości nieruchomości (12 280 złotych),
- 2) zmiany warunków pismnego konkursu ofert, odwołania konkursu lub jego unieważnienia na każdym etapie bez podania przyczyny.

Akt notarialny podpisany zostanie w kancelarii notarialnej wskazanej przez syndyka w terminie nie dłuższym niż 90 dni od daty rozstrzygnięcia konkursu lub aukcji.

Dodatkowe informacje, w tym operat oraz regulamin pismnego konkursu ofert, można uzyskać, pisząc na adres poczty elektronicznej syndyk[at]verba-legis.eu lub pod numerem telefonu 667-101-617.

Olsztyn/34440899

Wójt Gminy Rudka

Działając na podstawie art. 38 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399 ze zm.) Wójt Gminy Rudka ogłasza pierwszy przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż zabudowanej nieruchomości gruntowej.
Oznaczenie nieruchomości: numer ewidencyjny 1325/4, obręb 0009 Rudka, miejscowość Rudka, gm. Rudka, KW B11P/00076052/4.
Powierzchnia nieruchomości: 771 m²
Nieruchomość została przeznaczona do sprzedaży na mocy zarządzenia Nr 14/2026 z dnia 24.04.2026 r.
Cena wywoławcza nieruchomości wynosi 200 000 zł.
Wysokość wadium: 10000 zł.
Przetarg odbędzie się w dniu 29.07.2026 r. o godz. 10.00 w budynku Urzędu Gminy Rudka, ul. Brańska 13, 17-123 Rudka, pok. nr 3.
Ogłoszenie o przetargu zostało wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy Rudka, a także opublikowane na stronach internetowych: <https://samorząd.gov.pl/web/gmina-rudka> oraz <https://bip-ugrudka.podlaskie.eu/ogloszenia/>.

Szczegółowe informacje o przetargu można uzyskać w Urzędzie Gminy Rudka, ul. Brańska 13, 17-123 Rudka pok. nr 3 oraz pod numerem telefonu 85 730 58 53.

Białystok/34440911

Prezydent Miasta Białegostoku

podaje do publicznej wiadomości, że na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Białymstoku www.bip.bialystok.pl został zamieszczony

wykaz nr 33/2026

dotyczący przeznaczenia do zbycia w trybie bezprzetargowym nieruchomości stanowiącej własność Gminy Białystok, położonej w Białymstoku, oznaczonej w operacie ewidencji gruntów i budynków obrębem 11 - Śródmieście numerem 821/4 o pow. 0,1241 ha, na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległych oznaczonych w operacie ewidencji gruntów i budynków obrębem 11 - Śródmieście numerami: 822, 837/2, 837/3, 837/4, 851, 834, 835, 836, 852/1, 852/2 i 852/3. Wykaz został również wywieszony na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ul. Słonimskiej 1 na okres 21 dni, tj. **od 23 czerwca 2026 r. do 14 lipca 2026 r.**

Białystok/34440886

**ZAWIADOMIENIE
BURMISTRZA BRODNICY**

Zgodnie z art. 43 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o jego ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670)

podaje do publicznej wiadomości

informację o podjęciu przez Radę Miejską w Brodnicy w dniu 18 czerwca 2026 r. Uchwały Nr XXVI/189/2026 w sprawie Planu ogólnego Gminy Miasta Brodnicy.

Z treścią dokumentu wraz z uzasadnieniem, o którym mowa w art. 42 pkt 2 i podsumowaniem, o którym mowa w art. 55 ust 3 w/w ustawy można zapoznać się w siedzibie Urzędu Miejskiego w Brodnicy - pokój 112 (w godzinach pracy Urzędu) oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Brodnicy: <https://bip.brodnica.pl/> Zagospodarowanie przestrzenne miasta/Plan ogólny Gminy Miasta Brodnicy.

Burmistrz Brodnicy
Jarosław Radacz

Bydgoszcz-Toruń/34440723

**Syndyk Masy Upadłości Przedsiębiorstwa Budownictwa Ogólnego
Budoprzem Spółka z o.o. w upadłości****OGŁASZA PRZETARG OFERTOWY NA SPRZEDAŻ:**

Nieruchomości gruntowej niezabudowanej, składającej się z działki nr 1/345, 1/346, 1/347, 1/348, o łącznej powierzchni fizycznej 0,4296 ha, położonej na osiedlu Nad Jeziorem Długim przy ul. Kuronia, ob. 31 m. Olsztyn, woj. warmińsko-mazurskie, dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr OL10/00159593/5 (poz. 126 spisu inwentarza) za cenę nie niższą niż 80% wartości jej oszacowania, tj. kwotę **270 400 zł**.

Składanie ofert:

Pismenne oferty w języku polskim należy składać w zaklejonych kopertach w Kancelarii Notarialnej Ślusarczyk Notariusze Spółka Partnerska w Olsztynie (10-533), ul. Plac Konsulatu Polskiego 6 lok. 1 z dopiskiem „**DZIAŁKI OLSZTYN UL. KURONIA – NIE OTWIERAĆ**” w dniach i terminach jej urzędowania, nie później niż do dnia 17 lipca 2026 roku do godz. 14.00. Otwarcie ofert nastąpi w dniu 20 lipca 2026 roku o godz. 12.10. O wyniku Syndyk powiadomi telefonicznie lub e-mailem.

Oferta pod rygorem odrzucenia powinna zawierać:

- dokładne dane oferenta (imię, nazwisko, adres, PESEL, a w przypadku podmiotów gospodarczych – nazwa, siedziba, NIP, REGON, numer KRS),
- oświadczenie o zapoznaniu się ze stanem prawnym i faktycznym nieruchomości oraz z warunkami niniejszego Regulaminu i ich akceptacji bez zastrzeżeń,
- proponowaną cenę nabycia, nie niższą niż cena wywoławcza, podaną liczbowo i słownie,
- dowód wpłaty wadium w wysokości 33 800 złotych, które należy wpłacić przelewem na rachunek bankowy masy upadłości prowadzony w Erste Bank Polska S.A. oddział Olsztyn nr 42 1090 2718 0000 0001 4390 1766 najpóźniej w ostatnim dniu terminu składania ofert (za datę wpłaty uznaje się datę uznania rachunku bankowego masy upadłości),
- w przypadku osób prawnych – aktualny odpis z właściwego rejestru,
- w przypadku osób fizycznych pozostających w związku małżeńskim i ustroju wspólności majątkowej – pismną zgodę małżonka na nabycie nieruchomości,
- wszelkie wymagane prawem zgody (w tym korporacyjne) i zezwolenia,
- numer rachunku bankowego do zwrotu wadium,
- czytelny podpis oferenta lub osób upoważnionych do jego reprezentacji.

Wyboru najkorzystniejszej oferty dokonuje syndyk.

Cena zostanie powiększona na fakturze przez Syndyka o ewentualny podatek VAT.

Zapłata całej ceny nastąpi przed podpisaniem umowy sprzedaży na podany powyżej rachunek bankowy masy upadłości.

Nabywca pokryje wszelkie koszty związane z zawarciem umowy sprzedaży, w tym opłaty notarialne, sądowe oraz podatki i opłaty związane z nabyciem w/w nieruchomości oraz będzie zobowiązany do objęcia (wejścia w posiadanie) nieruchomości własnym staraniem i na własny koszt.

Syndyk zastrzega sobie prawo:

- 1) zarządzenia ustnej aukcji (licytacji) do wyłonienia nabywcy – w przypadku, gdy różnica między pierwszą a drugą ofertą będzie wynosić mniej niż 1% wartości nieruchomości (3 380 złotych),
- 2) zmiany warunków pismnego konkursu ofert, odwołania konkursu lub jego unieważnienia na każdym etapie bez podania przyczyny.

Akt notarialny podpisany zostanie w kancelarii notarialnej wskazanej przez syndyka w terminie nie dłuższym niż 90 dni od daty rozstrzygnięcia konkursu lub aukcji.

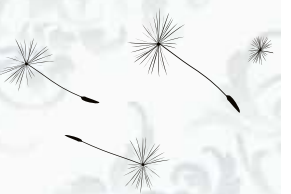
Numer księgi wieczystej widoczny jest na jednym ze zdjęć będących integralną częścią ogłoszenia.

Dodatkowe informacje, w tym operat oraz regulamin pismnego konkursu ofert, można uzyskać, pisząc na adres poczty elektronicznej syndyk[at]verba-legis.eu lub pod numerem telefonu 667-101-617.

Olsztyn/34440893

Stwórz Miejsce Pamięci

Wejdź
na serwis
odeszli.pl

Dziel się
wspomnieniami
o bliskich,
których
już z nami
nie ma

pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383
22 55 55 399
22 55 55 555